

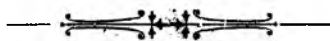
НОВЫЙ ЗАВѢТЪ

ГОСПОДА НАШЕГО ІИСУСА ХРИСТА

на чувашскомъ языкѣ.

ПИРЕН ТУРРАЙМІР ІИСУС ХРИСТОС ХУНІ
СЕНЕ ГАМАХ.

Сямбирскъ.
Типо-литогр. Губерн. Правл.
1911.

Отъ Переводческой Коммисіи Православнаго Мисіонерскаго Общества печатать разрѣшается. Казань. 1910 года, ноября 12 дня.

Предсѣдатель Переводческой Коммисіи, профессоръ Казанской Духовной Академіи *М. Машановъ*.

Предисловіе.

Настоящее изданіе священныхъ книгъ Новаго Завѣта въ переводѣ на чувашскій языкъ есть *первое* изданіе этихъ книгъ въ *полномъ* ихъ составѣ *).

Нынѣ, по милости Божіей, удостоившись видѣть посильное завершеніе моего труда, которому я въ продолженіи сорока лѣтъ посвятилъ наибольшее вниманіе, наибольшій трудъ и наибольшую любовь, обращаюсь къ вамъ, мои сородичи, съ завѣтомъ, внушеннымъ мнѣ глубокою вѣрою моею и опытомъ всей моей жизни: дорожите благомъ, открывшемся для васъ, какъ и для всего человѣчества, въ словѣ Божіемъ. Для всего міра, для всѣхъ вѣковъ нѣтъ блага выше блага вѣры Христовой. До сихъ поръ истина Христова ученія была для большинства изъ васъ сокрыта, какъ свѣча подъ студомъ, пока она предлагалась вамъ на чужомъ, непонятномъ вамъ языкѣ. Самъ Апостоль Павелъ сказалъ нѣкогда: «кто говоритъ на незнакомомъ языкѣ, тотъ говоритъ не людямъ, потому что никто не понимаетъ его (1 Кор. XIV, 2)». Нынѣ же въ словѣ Божіемъ, раздающемся на родномъ вамъ

*) Доселѣ напечатано было:

- 1) Евангеліе отъ Матѳея. Казань. 1873.
- 2) Евангеліе отъ Марка и Луки. Казань. 1874.
- 3) Евангеліе отъ Матѳея. Второе изд. Казань. 1879.
- 4) Евангеліе отъ Іоанна. Казань. 1879. Изд. Прав. Мис. Общ.
- 5) Евангеліе отъ Матѳея, Марка, Луки и Іоанна. Симбирскъ. 1889.
- 6) Тоже. Симбирскъ. 1891. Изд. Прав. Мис. Общ.
- 7) Тоже. Симбирскъ. 1897. Изд. Прав. Мис. Общ.
- 8) Дѣянія св. Апостоловъ. Симбирскъ. 1900.
- 9) Евангеліе и Дѣянія св. Апостоловъ. Симбирскъ. 1900.
- 10) Посланія св. Апостоловъ и Откровеніе св. Іоанна Божьего слова. Симбирскъ. 1903. Изд. Прав. Мис. Общ.
- 11) Евангеліе и Дѣянія св. Апостоловъ. Симбирскъ. 1904.
- 12) Посланія св. Апостоловъ и Откровеніе св. Іоанна Божьего слова. Второе изд. Прав. Мис. Общ. Симбирскъ. 1906.

II.

языкъ, этотъ даръ открылся и для васъ. Учитесь же благоговѣть передъ этимъ великимъ даромъ, бойтесь унизить его невниманіемъ, косностью, небреженіемъ, несовершенствомъ вашей жизни. Пусть слово Божіе, вамъ возвѣщаемое, уподобится зерну, падающему не на камень, не въ терніе, но зерну, падающему на землю добрую, и пусть дастъ оно въ сердцахъ вашихъ плодъ, который взойдетъ и вырастетъ «и принесетъ иное тридцать, иное шестьдесятъ, и иное сто (Марк. IV, 8)». Не уподобьтесь тѣмъ, въ комъ «печали вѣка сего и лѣсть богатства и о прочихъ похоти входящія подавляютъ слово и безплодно бываетъ (Марк. IV, 19)». По слову Апостола, «добродѣтели возвѣстите изъ тмы васъ Призвавшаго въ чудный Его свѣтъ (1 Петр. II, 9)».

Ведите жизнь высокую, благочестивую, согласную съ Христовыми заповѣдями, со всѣмъ усердіемъ внимайте слову Божію, которое вы слышите во святомъ храмѣ, и ищите прежде всего царствія Божія, которое подобно зерну горчичному «еже егда всѣяно будетъ въ землю, мѣнѣе всѣхъ сѣмень есть земныхъ, и егда всѣяно будетъ, возрастаетъ и бываетъ болѣе всѣхъ зелій, и творитъ вѣтви велия, яко мощи подъ сѣнію его птицамъ небеснымъ витати (Марк. IV, 31—32)». Эта священная книга—Евангеліе должна быть окружена высокимъ почитаніемъ въ вашемъ домашнемъ быту. Къ чтенію ея приступайте благоговѣйно и съ чистымъ сердцемъ. Книгѣ вѣчнаго спасенія и вѣчной радости вы должны отдавать лучшія свои чувства, лучшія настроенія, чтенію ея должны посвящать лучшее свое время, къ ней вы должны обращаться въ наиболѣе важныя минуты жизни, храненію ея должны отводить лучшее мѣсто въ вашемъ домѣ.

Евангеліе Господа нашего Іисуса Христа, братья мои чуваши, возвѣщается нынѣ для всѣхъ васъ на родномъ вамъ языкѣ. Въ этомъ и счастье наше и радость наша, но и огромная отвѣтственность наша, ибо для равнодушія и невѣдѣнія уже нѣтъ болѣе оправданія.

Съ любовью отдаю вамъ этотъ трудъ всей моей жизни.

Иванъ Яковлевъ.

Два предисловія къ первому полному изданію Новаго Завѣта въ 1911 году.

I. Предисловіе.

Настоящее изданіе священныхъ книгъ Новаго Завѣта въ переводѣ на чувашскій языкъ есть *первое* изданіе этихъ книгъ въ *полномъ* ихъ составѣ. До сихъ поръ мною переводились на чувашскій языкъ и издавались лишь отдѣльныя книги священнаго писанія Новаго Завѣта *).

Нынѣ же при помощи Божіей, выходитъ на чувашскомъ языкѣ весь кругъ новозавѣтныхъ книгъ. Сподобившись видѣть сильное завершеніе дѣла своего, которому было посвящено наибольшее мое вниманіе, наибольшій трудъ мой и наибольшая моя любовь, я обращаюсь къ вамъ, возлюбленные мои сородичи, съ симъ смиреннымъ моленіемъ, внушеннымъ мнѣ глубокою вѣрою моею и многотруднымъ опытомъ всей моей жизни: дорожите тѣмъ благомъ, какое открылось для васъ, какъ и для всего человечества, въ словѣ Божіемъ. Нѣтъ и никогда быть не можетъ для насъ, для всего міра, для всѣхъ вѣковъ, никакого другого блага, кромѣ этого блага Христовой вѣры. Первѣе благо это, по премудрому изволенію Божію, было открыто лишь для *избранныхъ* (Марк. VII, 27), для сыновъ дома *Израилева* (Мѡ. X, 5). Теперь же оно возсіяло и на васъ, стоявшихъ доселѣ на *пути языкъ* (Мѡ. X, 5), сидѣвшихъ *во тьмѣ и стнхъ смертнхъ* (Мѡ. IV, 16). Ибо теперь, по слову апостола, и вы *родъ избранъ, языкъ святъ, людѣ обновленія... Иже иногда не людѣ, нынѣ же людѣ Божіи; иже не помиловани, нынѣ же помиловани бысте* (1 Петр. II, 9—10). Вы *нынѣ... о Христѣ Исусѣ... бывшии иногда далече, близъ бысте кровію Христовою* (Ефес. II, 13). *Благодатію есте спасени чрезъ вѣру; и сіе не отъ васъ; Божій даръ* (Ефес. II, 8). Научитесь же благоговѣть передъ этимъ великимъ даромъ Божіимъ. Страшитесь унижить его невниманіемъ вашимъ, вашей *жосностью* (Апок. III, 16) въ дѣлѣ вѣры, несо-

*) Такъ напечатано было:

- 1) Евангеліе отъ Матѣя. Казань. 1873.
- 2) Евангеліе отъ Марка и Луки. Казань. 1874.
- 3) Евангеліе отъ Матѣя. Второе изд. Прав. Мис. Общ. Казань. 1879.
- 4) Евангеліе отъ Іоанна. Казань. 1879. Изд. Прав. Мис. Общ.
- 5) Евангеліе отъ Матѣя, Марка, Луки и Іоанна. Симбирскъ. 1889.
- 6) Тоже. Симбирскъ. 1891. Изд. Прав. Мис. Общ.
- 7) Тоже. Симбирскъ. 1897. Изд. Прав. Мис. Общ.
- 8) Дѣянія св. Апостоловъ. Симбирскъ. 1900.
- 6) Евангеліе и Дѣянія св. Апостоловъ. Симбирскъ. 1900 г.
- 10) Посланіе св. Апостолъвъ и Откровеніе св. Іоанна Богослова. Симбирскъ. 1903. Изд. Прав. Мис. Общ.
- 11) Евангеліе и Дѣянія св. Апостоловъ. Симбирскъ. 1904.
- 12) Посланія св. Апостоловъ и Откровеніе св. Іоанна Богослова. Второе изд. Прав. Мис. Общ. Симбирскъ. 1906.

совершенствомъ вашей жизни. По слову апостола, *добродѣтели возвѣстите, изъ тьмы васъ Призвавшаго въ чудный Его свѣтъ* (1 Петр. II, 9). Ведите жизнь высокую, благочестивую, согласную съ Христовыми заповѣдями, со всѣмъ усердіемъ внимайте слову Божію, которое вы слышите во святомъ храмѣ на Божественной литургіи: высокимъ почитаніемъ должна быть окружена священная книга и въ домашнемъ вашемъ бытѣ. Къ чтенію ея приступайте лишь съ чистымъ сердцемъ и во благоговѣніи ума вашего. Самые листы этой великой книги должны содержаться вами въ опрятности и чистотѣ. Книгѣ высшей радости и вѣчнаго спасенія вы должны отдавать лучшія свои чувства, лучшія настроенія, чтенію ея должны посвящать лучшее свое время, наиболѣе важные моменты вашей жизни, храненію ея должны отводить лучшее мѣсто въ вашемъ домѣ. Но мало только слушать или читать слово Божіе. Нужно еще понимать его, согласно съ ученіемъ Православной Церкви, единственно вѣрной хранительницы и истолковательницы Христова Евангелія. Теперь для васъ, милостію Божіею, значительно облегченъ этотъ трудъ пониманія Божія слова. Небесная истина Христова ученія была почти сокрыта для васъ, какъ свѣча подъ сосудомъ, когда она предлагалась вамъ на чужомъ для васъ, на незнакомомъ вамъ языкѣ. Самъ апостоль языкъ сказалъ нѣкогда: *кто говоритъ на незнакомомъ языкѣ, тотъ говоритъ не людямъ, потому что никто не понимаетъ его* (1 Кор. XIV, 2). Но теперь Евангеліе Господа нашего Іисуса Христа возвѣщается вамъ на вашемъ собственномъ, родномъ вамъ языкѣ. Здѣсь и радость наша, но здѣсь же и огромная наша отвѣтственность, ибо теперь не остается для религіознаго невѣдѣнія нашего никакого оправданія, какъ не остается оправданія и для тѣхъ изъ васъ, кто увлекается то въ сторону грубой и чувственной вѣры магометанской, то въ сторону тѣхъ новыхъ *лыстивыхъ* (Кол. II, 8) ученій, которая *свободу обѣщавающе, сами рабствуютъ тлѣннѣю* (2 Петр. II, 19). *Прочее же, братіе моя, возмогайте во Господѣ, и въ державѣ крѣпости Его; облецытесь во вся оружія Божія* (Ефес. VI, 10—11). *Бодрствуйте, братія моя возлюбленная, стойте въ вѣрѣ, мужайтесь, утверждайтесь* (1 Кор. XVI, 13), и *благодарить Господа нашего Іисуса Христа будетъ со всѣми вами* (Рим. XVI, 24). *И любви моя со всѣми вами о Христѣ Іисусѣ* (1 Кор. XVI, 24).

И. Яковлевъ.

Симбирскъ. Чувашская школа.
24 декабря 1910 г.

Предупомленіе къ первому изданію

Евангелія отъ Матеея въ 1873 г.

Назадъ тому нѣсколько лѣтъ мы начали свои переводы на чувашскій языкъ «Букваремъ», послѣ того нами переложено «Начальное Ученіе Православной христіанской вѣры», «Главные Церковные Праздники Господни и Богородичны» и составлено новое изданіе «Букваря». Какъ ни малы по своему объему эти книжки, но изготовленіе ихъ стоило большого труда и времени. Значить, и для природныхъ чувашъ не легко излагать на своемъ языкѣ. Оно естественно, такъ какъ чувашскій языкъ доселѣ оставался почти совершенно языкомъ не книжнымъ. Съ другой стороны, если христіанство съ своей обрядовой, внѣшней стороны въ нѣкоторой степени стало извѣстно чувашамъ, то внутренняя сторона его, его догматическое ученіе и даже нравственное, можно сказать, имъ совершенно неизвѣстно. Мысль чувашскаго народа нисколько не была занята христіанскимъ содержаніемъ. Слѣдовательно и въ языкѣ чувашскомъ нельзя ожидать готовыхъ словъ и выраженій для понятій христіанскихъ. Понятія христіанскія должны впервые насаждаться на почвѣ чувашскаго мышленія, и для выраженія ихъ приходится искать матеріаловъ въ языкѣ, который главнымъ образомъ вращается въ ограниченномъ кругу житейскихъ, семейныхъ и общественныхъ отношеній, и заключаетъ въ себѣ развѣ самыя элементарныя и неразвитыя понятія естественной религіи и нравственности. Такимъ образомъ, лишь только коснется дѣло понятій спеціально-христіанскихъ, то выразить ихъ на чувашскомъ языкѣ можно только приблизительно, тою или другой стороною. Современемъ, когда при развитіи въ массѣ чувашскаго населенія христіанскаго образованія мысль народная мало-по-малу усвоить христіанское ученіе, тогда и языкъ чувашскій постепенно будетъ приходить въ уровень христіанскихъ понятій, будетъ возвышаться и освящаться христіанскимъ содержаніемъ. А теперь, когда еще полагается только первое начало христіанскаго образованія чувашъ, неизбѣжна нѣкоторая неувѣренность или шаткость со стороны изложенія *).

Мы на первый разъ, въ своей переводческой дѣятельности, какъ наиболѣе доступное, избрали для перевода содержаніе преимущественно историческое и отчасти нравственное, но и оно потребовало большихъ усилій. Впрочемъ самое веденіе переводческаго дѣла должно было постепенно вести къ навыку, упражнять болѣе и болѣе искусство владѣть письменнымъ употребленіемъ своего родного языка. Послѣ такой подготовки, далеко еще несовершенной, мы рѣшились приступить къ переводу Еван-

*) Въ продолженіе сорокалѣтней практики эта трудность болѣе или менѣе преодолѣна и желанныя совершенства переводовъ въ значительной степени достигнуты. *И. Яковлевъ.*

гелія, побуждаемые къ тому сознаниемъ крайней необходимости для народа ознакомиться съ Евангеліемъ,—этою не только священной книгою христіанской религіи, но и основаніемъ общечеловѣческаго просвѣщенія. Мы надѣемся, что настоящій переводъ при всѣхъ своихъ, по выше указаннымъ причинамъ, недостаткахъ принесетъ пользу чувашскому племени, а современемъ, при слѣдующихъ изданіяхъ, онъ можетъ исправляться. На чувашскій, какъ и на всякій другой инородческій, переводъ должно смотрѣть только какъ на пособіе къ уразумѣнію основного церковно-славянскаго текста, и потому его исправленія не могутъ представлять тѣхъ затрудненій и опасностей, съ какими сопряжено было бы измѣненіе, напримѣръ, текста славянскаго.

Предлагаемый переводъ Евангелія отъ Матѳея сдѣланъ съ русскаго перевода, изданнаго Святѣйшимъ Синодомъ, и сличенъ съ славянскимъ текстомъ. При окончательномъ же пересмотрѣ и исправленіи его былъ принятъ во вниманіе греческій подлинникъ и кромѣ того во многихъ случаяхъ обращались къ переводу крещено-татарскому и нѣкоторымъ переводамъ на европейскіе языки. Въ разумѣнии же смысла болѣе или менѣе трудныхъ мѣстъ Евангелія пособіемъ служило *Толковое Евангеліе* архимандрита Михаила. Мы также пользовались совѣтами лицъ, опытныхъ въ переводахъ вѣроучительныхъ книгъ на инородческіе языки.

Этими средствами и пособіями обезпечивается возможная точность въ сохраненіи мыслей Евангелія. Что касается изложенія и построенія предложеній, въ чувашскомъ языкѣ своеобразнаго, мы старались о возможной ясности и доступности нашего перевода для самыхъ простыхъ захолустныхъ чувашъ. Для этой цѣли мы неоднократно прочитывали мѣста изъ своего перевода различнымъ личностямъ изъ чувашъ разныхъ мѣстностей и въ случаѣ непониманія ихъ дѣлали исправленія.

Орфографическая система въ настоящемъ изданіи та же, что и въ «Начальномъ Ученіи Православной христіанской вѣры», и желающихъ познакомиться съ этой орфографической системой мы обращаемъ къ *предувѣдомленію*, напечатанному при сей часъ названной книжкѣ.

Принятый нами алфавитъ можетъ показаться страннымъ или затруднительнымъ только на первый разъ, но мы имѣли множество случаевъ опытно убѣдиться, что онъ легко усваивается и чувашами, и русскими. Для послѣднихъ онъ представляетъ то удобство, что совершенно опредѣлительно выражаетъ чувашскіе звуки и даетъ возможность послѣ только нѣ котораго усвоенія этого алфавита, даже безъ знакомства съ чувашскимъ языкомъ, произносить чувашскія слова правильно и точно.

Переводившій.

II. Предисловіе.

Настоящее изданіе священныхъ книгъ Новаго Завѣта въ переводѣ на чувашскій языкъ есть *первое* изданіе этихъ книгъ въ *полномъ* ихъ составѣ *).

Нынѣ, по милости Божіей, удостоившись видѣть посильное завершеніе моего труда, которому я, въ продолженіи сорока лѣтъ, посвятилъ наибольшее вниманіе, наибольшій трудъ и наибольшую любовь, обращаюсь къ вамъ, мои сородичи, съ завѣтомъ, внушеннымъ мнѣ глубокою вѣрою моею и опытомъ всей моей жизни: дорожите благомъ, открывшимся для васъ, какъ и для всего человѣчества, въ словѣ Божіемъ. Для всего міра, для всѣхъ вѣковъ нѣтъ блага *выше* блага вѣры Христовой. До сихъ поръ истина Христова ученія была для большинства изъ васъ сокрыта, какъ свѣча подъ сосудомъ, пока она предлагалась вамъ на чужомъ, непонятномъ вамъ языкѣ. Самъ апостоль Павелъ сказалъ нѣкогда: «кто говоритъ на незнакомомъ языкѣ, тотъ говоритъ не людямъ, потому что никто не понимаетъ его» (1 Кор. XIV, 2). Нынѣ же въ словѣ Божіемъ, переведенномъ на родной вамъ языкъ, этотъ даръ открылся и для васъ. Учитесь же благоговѣть передъ этимъ великимъ даромъ, бойтесь унижить его невниманіемъ, косностью, небреженіемъ, несовершенствомъ вашей жизни. Пусть слово Божіе, вамъ возвѣщаемое, уподобится зерну, падающему не на дорогу, не на камень, не въ терніе, но зерну, падающему на землю добрую, и пусть дастъ оно въ сердцахъ вашихъ плодъ, который взойдетъ и вырастетъ «и принесетъ иное тридцать, иное шестьдесятъ, и иное сто» (Марк. IV, 8). Не уподобьтесь тѣмъ, въ комъ «печали вѣка сего и лѣсть богатства и о прочихъ похоти входящія подавляютъ слово, и бесплодно бываетъ» (Марк. IV, 19). По слову Апостола, «добродѣтели возвѣстите изъ тмы васъ Призывающаго въ чудный Его свѣтъ» (1 Петр. II, 9).

Ведите жизнь высокую, благочестивую, согласную съ Христовыми заповѣдями, со всѣмъ усердіемъ внимайте слову Божію, которое вы слышите во святомъ храмѣ, и ищите прежде всего царствія Божія, которое подобно зерну горчичному, «еже егда всѣяно будетъ».

*) Доселѣ напечатано было:

- 1) Евангеліе отъ Матѳея. Казань. 1873.
- 2) Евангеліе отъ Марка и Луки. Казань. 1874.
- 3) Евангеліе отъ Матѳея. Второе изд. Прав. Мис. Общ. Казань. 1879.
- 4) Евангеліе отъ Іоанна. Казань. 1879. Изд. Прав. Мис. Общ.
- 5) Евангеліе отъ Матѳея, Марка, Луки и Іоанна. Симбирскъ. 1889.
- 6) Тоже. Симбирскъ. 1891. Изд. Прав. Мис. Общ.
- 7) Тоже. Симбирскъ. 1897. Изд. Прав. Мис. Общ.
- 8) Дѣянія св. Апостоловъ. Симбирскъ. 1900.
- 9) Евангеліе и Дѣянія св. Апостоловъ. Симбирскъ. 1900.
- 10) Посланія св. Апостоловъ и Откровеніе св. Іоанна Богослова. Симбирскъ. 1903. Изд. Прав. Мис. Общ.
- 11) Евангеліе и Дѣянія св. Апостоловъ. Симбирскъ. 1904.
- 12) Посланія св. Апостоловъ и Откровеніе св. Іоанна Богослова. Второе изд. Прав. Мис. Общ. Симбирскъ. 1906.

въ земли, менѣ всѣхъ сѣмень есть земныхъ, и егда всѣяно будетъ, возрастаетъ и бываетъ болѣе всѣхъ зелій, и творитъ вѣтви велія, яко мощи подъ сѣнію его птицамъ небеснымъ витати». (Марк. IV, 31—32).

Эта священная книга—Евангеліе—должна быть окружена высокимъ почитаніемъ въ вашемъ домашнемъ быту. Къ чтенію ея приступайте благоговѣнно и съ чистымъ сердцемъ. Книгѣ вѣчнаго спасенія и вѣчной радости вы должны отдавать лучшія свои чувства, лучшія настроенія, чтенію ея должны посвящать лучшее свое время, къ ней вы должны обращаться въ наиболѣе важныя минуты жизни, храненію ея должны отводить лучшее мѣсто въ вашемъ домѣ.

Евангеліе Господа нашего Иисуса Христа, братья мои чуваші, возвѣщается нынѣ для всѣхъ васъ на родномъ вамъ языкѣ. Въ этомъ и счастье наше и радость наша, но и огромная отвѣтственность наша, ибо для равнодушія и невѣдѣнія уже нѣтъ болѣе оправданія.

Съ любовью къ вамъ отдаю вамъ этотъ трудъ всей моей жизни.

Иванъ Яковлевъ.

Симбирскъ. Чувашская школа.
10 февраля 1911 г.

У м ѐ н к а л а н ѧ с ѧ м а х .

Иисус Христос Туррамар хунă Сене Сăмах кенеки-сене халиттен тавашла уйăрам уйăрам антах кусарса саптарнă-тє *). Халѣ ѣнтѣ вѣсем пур те пѣрле тухассѣ.

Турă ыралăхѣпе, вай ситнѣ таран туса тăнă ѣсем пулса ситнине куртăм ѣнтѣ, манăн мѣн пур шухăшăм савăн синте-тѣ, савăншăн хѣрѣх сул тарашрам, апа пуринтен ытла йуратса пурăнтăм; ѣнтѣ, таванăмсем, хам хытă ѣненсе тăнă тарăх, пурăнан пурăнăсăмра хам курса пѣлнѣ тарăх, сире сак сăмаха каласа тархаслатăп: Турă сăмахне хисеплѣр,—вал ыралăха Турă, ытти

*) Сапла сак кенекесене саптарнă-тѣ: малтан 1873-мѣш султа Хусанта 1) Матѣей сырнă Евангеліене саптарнă-тѣ; унтан 1874-мѣш султа Хусанта 2) Маркла Лука сырнă Евангеліесене; 1879-мѣш султа Хусанта 3) Матѣей сырнă Евангеліене, иккѣмѣш хут; сав сулах Хусанта 4) Иоанн сырнă Евангеліене; унтан 1889-мѣш султа Тѣмпѣрте 5) Матѣей, Марк, Лука, Иоанн сырнă Евангеліесене; унтан 1891-мѣш султа Тѣмпѣрте 6) савнах, иккѣмѣш хут; 1897-мѣш султа Тѣмпѣрте 7) савнах, виссѣмѣш хут; ун хыссан 1900-мѣш султа Тѣмпѣрте 8) Апостолсен ѣсѣсене; сав сулах Тѣмпѣрте 9) Евангеліене Апостолсен ѣсѣсене; унтан 1903-мѣш султа Тѣмпѣрте 10) Апостолсен сырăвѣсемпе Апокалипсиса; теппѣр сул Тѣмпѣрте 11) Евангеліене Апостолсен ѣсѣсене, иккѣмѣш хут; йулашкинтен 1906-мѣш султа Тѣмпѣрте 12) Апостолсен сырăвѣсемпе Апокалипсиса, иккѣмѣш хут саптарнă-тѣ.

I. У мён каланă сăмах.

Иисус Христос Туррамар хунă Сёне Сăмах кёнеки-сене халитѳен җавашла уйăрам уйăрам анҗах кусарса җаптарнă-җе *). Халё, Турă пулашнипе, Сёне Сăмах кёнекисем пур те пёрле тухаҗҗе.

Ей савнă тăванымсем, вай җитне таран туса пынă ёҗсем пулса җитнине епё куртам ёнтё; манан мён пур шухашам җаван җинҗе-җе, җаваншан пуринҗен ытла тăрашрам, ана пуринҗен ытла йуратса пурантам; ёнтё хам хытă ёненсе тана тăрах, йывăр ёҗпе ирттернё пуранăҗамра хам курса пёлнё тăрах, җак сăмахсене йăвашшан каласа сире тархаслатăп: Турă сăмахне хисеплёр,—вал ыралăха Турă, ытти халăхсене панă пек, сире те паҗё. Җак ыралăхран пуҗне пирён-шён те, пётём тёнҗешён те ёмёрне те урăх ыралăх пулас җук. Ѓан малтан җав ыралăха Турă Хай камал тунипе *суйласа илнисене, Израил ывлёсене анҗах панă*. Халё сире те, *суйа тёнлё халăхсен хисепёнҗисене, теттёмре, вилём теттёмёнҗе ларакансене, Христос җутти җутатрё*. Апостол каланă пек, халё есир те *суйласа илнисем, таса халăх, Турă җыннисем... ёлёк есир халăх та мар-җё, халё Турă халăхе пултăр, ёлёк сире каҗарман-җе, халё сире каҗарнă*. Есир ёлёк аякра *тăраттар-җё, халё Христос Иисус урлă, Унан йунёне җывăх җынсем пултар*. Хавăр ёненнё тăрăх сире *тивлет парса җалнă; җаланасси хавăртан килмен, вал Турă панă ыралăх*. Турран җав тёрлё пысăк ыралăхне хисеплеме веренёр. Хавăр хисепе хуманнипе, *камăлар пăҗалса ёненме пултарайманнипе, пурăнăҗăр йёркесёррипе җав ыралăха җухатасран хăраса тăрăр*. Апостол

*) Җапла хёрёх сул хушшинҗе епё җак кёнекесене җаптарнă-җё: малтан 1873-мёш султа Хусанта 1) Матёей сырнă Евангелёне җаптарнă-җё; унтан 1874-мёш султа Хусанта 2) Маркпа Лука сырнă Евангелёсене; 1879-мёш султа Хусанта 3) Матёей сырнă Евангелёне, иккёмёш хут; җав сулах Хусанта 4) Иоанн сырнă Евангелёне; унтан 1889-мёш султа Ѓёмпёрте 5) Матёей, Марк, Лука, Иоанн сырнă Евангелёсене; унтан 1891-мёш султа Ѓёмпёрте 6) җавнах, иккёмёш хут; 1897-мёш султа Ѓёмпёрте 7) җавнах, виссёмёш хут; ун хыҗҗан 1900-мёш султа Ѓёмпёрте 8) Апостолсен ёҗёсене: җав сулах Ѓёмпёрте 9) Евангелёне Апостолсен ёҗёсене; унтан 1903-мёш султа Ѓёмпёрте 10) Апостолсен җыравёсемпе Апокалипсиса; тепёр сул Ѓёмпёрте 11) Евангелёне Апостолсен ёҗёсене, иккёмёш хут; йулашкинҗен 1906-мёш султа Ѓёмпёрте 12) Апостолсен җыравёсемпе Апокалипсиса, иккёмёш хут җаптарнă-җё.

каланă пек, хăвăра тёттёмрен Хайён тѣленмелле
 сүттинѣ тѣнсе Кĳртекенѣн ыраĳхѣсене пѣлтерсе тă-
 рăр. Пурăнăсăра таса пурăнса, Христос вѣрентнинѣ
 туса ирттерѣр; ăиркĳре Турă сăмахне пѣтѣм кăмăлăр-
 тан итлесе тăрăр; килѣрте те Турă сăмахин кѣне-
 кинѣ хисеплѣ тытăр. Вулама та апа таса ăерепе, ыра
 аспа тытăнас пулат. Саванăс килсенте, хуйхă килсѣн
 те, сак саванăс паракан, сăланăс кĳрекен кѣнекене
 ыра кăмăлпа, таса шухăшпа тытса вулас пулат, кил-
 суртра апа ăи лайăх ырапта усрас пулат. Анăх
 Турă сăмахне итленинăн, вуланинăн пусне, тата апа
 тѣрес апланни кирлѣ. Апа Христос тѣнне сыхласа тă-
 ракан, тѣрес аплантарса паракан ăиркĳ вѣрентнѣ пек
 апласа илѣс пулат. Турă сăмахне апланма сирѣ халѣ
 хѣнѣх мар ѣнтѣ. Хăвăр пѣлмен йут ăѣлхѣне вѣрентнѣ
 ăух, Христос вѣрентнийѣн ăанлăхѣ, савăт айне лартнă
 сүтнă сурта пек, сирѣ курăнмасĳ-ăѣ. Павел апостол хай
 те ѣлѣк каланă: *ыттисем пѣлмен тѣлхѣне каласа пара-*
кан—сынна каламасĳ, мѣншѣн тесѣн апа никам та
апласа илеймест, тѣнѣ. Халѣ ѣнтѣ Исус Христос Тур-
рăмăрăн таса Евангелійѣне сирѣ хăвăр ăѣлхѣрпѣ вѣ-
рентме Турă паăѣ. Сака пирѣншѣн—саванăс, анăх-
саках пирѣ, епир Турă сăмахне пѣлмен ăухнехи
пек пурăнсан, пысăк айăпа хăвараĳ. Саван пекѣх—
кăмăла хытаракан, ăте астаракан Магомѣт тѣнѣ хыс-
сăн кайакансем те тĳрре тухаймѣс, халăхи илѣртекен
сѣнѣ вѣрентĳсем хыссăн кайакансем те айăпа йулѣс,
мѣншѣн тесѣн ун пек вѣрентĳсем сынна ирѣке кăлар-
ма пулассѣ, хайсем ирсѣр ѣс турусем. Ей тăванăмсем,
йулашкинăн тата Сăлаканпа, Унăн хăватлă вайѣне
тѣреклѣленѣр; Туррăн вăрсă хатѣрѣсене пурне те тă-
ханса хурăр. Йуратнă тăванăмсем, сыхланса пурăнăр,
пăн тѣне хытă тытăр, хăватлă тăрăр, тѣреклѣ пу-
лăр, вара хамăра Сăлакан Исус Христос Туррăмăрăн
ыраĳхѣ сирѣ пурсăра та пулѣ. Исус Христоси ѣненнѣ
тăрăх епѣ сирѣ пурсăра та йуратса тăратăн.

Иван Яковлев.

У м ё н к а л а н ă с ă м а х .

Исусе Христос Туррамăр хунă Çенĕ Сăмах кенеки-сене халитĕн ăвашла уйăрам уйăрам анăх ку-сарса пустарнă-тĕ *). Халĕ ĕнтĕ вĕсем пур те пĕрле тухаççĕ.

Турă ырăлăхĕпе, вай çитнĕ таран туса тăнă ĕçĕм пулса çитнине куртăм ĕнтĕ, манăн мĕн пур шухăшăм савăн çинтĕ-тĕ, савăнпăн хĕрĕх çул тăрăшрăм, апа пуринтĕн ытла йуратса пурăнтăм; ĕнтĕ, тăванăмсем, хам хытă ĕненсе тăнă тăрăх, пурăнан пурăнăçăмра хам курса пĕлнĕ тăрăх, сире çак сăмаха каласа тархасла-тăп: Турă сăмахне хисеплĕр,— вăл ырăлăха Турă, ытти етемсене панă пек, сире те патĕ. Христос панă ырă-

*) Çапла çак кĕнекесене пустарнă-тĕ: малтан 1873-мĕш çулта Хусанта 1) Матĕей сырнă Евангелиене пустарнă-тĕ; унтан 1874-мĕш çулта Хусанта 2) Маркпа Лука сырнă Евангелиесене 1879-мĕш çул-та Хусанта 3) Матĕей сырнă Евангелиене, иккĕмĕш хут; сав çулах Хусанта 4) Иоанн сырнă Евангелиене; унтан 1889-мĕш çулта Тĕмпĕрте 5) Матĕей, Марк, Лука, Иоанн сырнă Евангелиесене; унтан 1891-мĕш çулта Тĕмпĕрте 6) Çавнах, иккĕмĕш хут; 1897-мĕш çулта Тĕмпĕрте 7) Çавнах, виççĕмĕш хут; ун хыççăн 1900-мĕш çул-та Тĕмпĕрте 8) Апостолсен ĕçĕсене; сав çулах Тĕмпĕрте 9) Евангелиепа Апостолсен ĕçĕсене; унтан 1903-мĕш çулта Тĕмпĕрте 10) Апостолсен сыравĕсемпе Апока-липсиса; тепĕр çул Тĕмпĕрте 11) Евангелиепа Апостол-сен ĕçĕсене, иккĕмĕш хут; йулашкинтĕн 1906-мĕш çулта Тĕмпĕрте 12) Апостолсен сыравĕсемпе Апока-липсиса, иккĕмĕш хут пустарнă-тĕ.

лăх пѣтѣм тѣнтѣшѣн те пит пысăк ырăлăх, унтан пысăк ырăлăх ѳмѣрне те пулас сук. Хăвăр пѣлмен йут тѣлхепе вѣрентнѣ тух, Христос вѣрентнийѣн тăнлăхѣ, савăт айне лартнă сурта пек, сире нумайѣшне курăнмасĕ-тѣ. Павел апостол хай те ѳлѣк каланă: *пѣлмен йут тѣлхепе каласа паракан—сынна каламасĕ, мѣншѣн тесен айна никам та айналаса илеймест*, тенѣ. Халѣ ѳнтѣ, Турă сăмахне хăвăр тѣлхѣрпе вѣрентме пуçланăранпа, вăл ырăлăха есир те куратăр. Туррăн сав тѣрлѣ пысăк ырăлăхне хисеплеме вѣренѣр; хăвăр итлеменнипе, кăмăлăр хытнипе, хисепе хуманнипе, йѣркесѣр пурăннипе сав ырăлăха сұхатасран хăраса тăрăр. Сире каласа панă Турă сăмахѣ тул сипо, йе сұмлă сѣре ўкнѣ тырă пѣртѣи пек ан пултăр, аван сѣре ўкнѣ пѣр-тѣ пек пултăр: вăл сăмах сирѣн тѣрѣрсентѣ шăтса тухтăр, ўссе ситѣнтѣр, вара *пѣр пѣртѣрен вăтăр пѣртѣ те, утмăл пѣртѣ те, сѣр пѣртѣ те пултартăр*, ку тѣнтѣри пурăнăс шухăшѣ, пуйаплăхпа улталанпи, ытти савăн пек шухăшсѣм сирѣн аша кѣрсе, Турă сăмахне хупласа ан илтѣѣр, сăмаха усăсăр ан тутѣѣр. Апостол каланă пек, *хăвăра тѣттѣмрен Хайѣн тѣлѣнмелле сұттинѣ тѣнсе Кўртекенѣн ырăлăхсене пѣлтерсе тăрăр*.

Пурăнăçăра таса пурăнса, Христос вѣрентнипе тытса ирттерѣр; тиркўре Турă сăмахне пѣтѣм кăмăлăртан итлесе тăрăр. Пуринтѣн малтан Турă патшалăхне шы-рăр. Турă патшалăхѣ сарă пăрăс пѣртѣи йѣвѣрлѣ: вăл сѣре акнă *тух сѣр сунтѣи вăрăсентѣн пуринтѣн те пѣтѣксѣ; аксассăн шăтса тухат те, пур курăксентѣн те пысăк пулат, пысăк туратсем йарат, унăн сул-хăнѣнтѣ вара вѣсен кайăксем те пытанса ларма пул-тарассѣ*. Килѣрте те сак таса кѣнекене, Евангеліѣне, пит хисеплѣ тытас пулат. Вулама та айна ыра аспа, таса тѣрепе тытăнас пулат. Савăнăс килсен те, хуйхă

килсен те, сак ёмёрех сәләһәс кўрекен, ёмёрех савә-
һәс паракан кёнекене ыра кәмәлпа, таса шухәшпа
тытса вулас пулат; пўртре аһа җи лайах ыранта
усрас пулат.

Халё, таванәмсем, Иисус Христос Туррамәран таса
Евангелійёне хамар җөлхепе каланине илтме Тура
пўртё. Сака пирёншён—пысак савәһәс, анҗах саках
пире, епир Тура сәмахне пёлмен җухнехи пек пурән-
сан, пысак айәпа хавараҗ.

Ёмөрём тәрәшшёне ёслесе тәһа ёсёме ёнтё сирён
алләра йуратса паратап.

Иван Яковлев.

Җәмперти Җаваш шукулё.
Нурас уйахин 10-мёш кунёнҗе,
1911-мёш сұлта.

МАТӨЕЙ ҢЫРНҢ ТАСА ЕВАНГЕЛИЕ.

I. 1. Авраам Ывәлө, Давид Ывәлө Исус Христос
сұралнґ әру: Авраамран Исаак сұралнґ; Исаакран Іаков 2
сұралнґ; Іаковран Іудана унґн тәванөсем сұралнґ;
Іуданан Фамартен Фареспа Зара сұралнґ; Фаресран 3
Есром сұралнґ; Есромран Арам сұралнґ; Арамран Ами- 4
надав сұралнґ; Аминадавраң Наассон сұралнґ; Наассон-
ран Салмон сұралнґ; Салмонґн Рахаваран Вооз сұрал- 5
нґ; Воозґн Руөрен Овид сұралнґ; Овидран Іессей сұ- 6
ралнґ; Іессейрен Давид патна сұралнґ; Давид патша- 7
нґн Уріаран йулнґ арәмөңтөң Соломон сұралнґ; Соло-
монран Ровоам сұралнґ; Ровоамран Авіа сұралнґ;
Авіаран Аса сұралнґ; Асаран Іосафат сұралнґ; Іоса- 8
фатран Іорам сұралнґ; Іорамран Озіа сұралнґ; Озіаран 9
Іоәөам сұралнґ; Иоәөамран Ахаз сұралнґ; Ахазран Езекиа
сұралнґ; Езекиаран Манассіа сұралнґ; Манассіаран 10
Амон сұралнґ; Амонран Іосіа сұралнґ; Іосіаран Іоаким 11
сұралнґ; Вавилонна куґас умен, Іоакимрен Іехоніапа
унґн тәванөсем сұралнґ; Вавилонна куґсассөң Іехоні- 12
аран Салаөіил сұралнґ; Салаөіилрен Зоровавел сұралнґ;
Зоровавелрен Авіуд сұралнґ; Авіудран Еліаким сұралнґ; 13
Еліакимрен Азор сұралнґ; Азортан Садок сұралнґ;
Садокран Ахим сұралнґ; Ахимрен Еліуд сұралнґ; 14
Еліудран Елеазар сұралнґ; Елеазартан Матөан сұралнґ; 15
Матөанран Іаков сұралнґ; Іаковран Маріанан упґшки 16
Іосиф сұралнґ; сав Маріаран Христос тийекен Исус
сұралнґ.

Сапла Авраамран Давида сититөң мен пурө вун- 17
тават сыпґк; Давидран Вавилонна куґситөң те вунтават
сыпґк; Вавилонна куґсассөң Христос сұралитөң те вун-
тават сыпґк.

2. Исус Христос сұрални ака сапла пулнґ: Унґн 18

Амашне Маріана Іосиф валли җураҗсан, вёсем пёрле
 пура́на пуҗлиҗҗенех, Святой Сывлаш хәваҗепе Маріа
 19 йывар җын пулна. Унан упашки (пуласси) Іосиф тўре
 җын пулна; вал Маріанан йатне йарас мар тесе, ана
 20 вартан уйарса йарасшан пулна. Вал җапла шуҗапласан,
 ана Тура ангелё тёлёкре куранса каланә: Давид ывалё
 Іосиф, есё арамна, Маріана, ху патна илме ан хәра:
 21 вал Святой Сывлаш хәваҗепе йывар җын пулна; вал
 Ывал-аҗа җуратё, есё Ана Іисус йатла хуран; Вал Хай
 22 халәхне җылаҳёсенҗен җалё, тенё. Җак еҗ җапла пулса,
 23 Тура пророк урла калани җитнё, пророк каланә: ака
 Хёр йывар җын пулса, Ывал-аҗа җуратё, Ана Еммануил
 йатла хурёс, тенё. Еммануил тени пирёнпе Тура тени
 24 пулаҗ. Іосиф айхәран тарсан, Тура ангелё хушна пек,
 25 арамне хай патне илнё. Җапах вал ана пёлмен; унтан
 Маріа хайён пёртен пёр Ывалне җуратна; Іосиф Ана
 Іисус йатла хуна.

II. 3. Ирод патша пуранна вәхәтра, Іудеари Виө-
 леемре Іисус җуралсан, хөвел-тухәҗё йенҗен җалтарҗа-
 2 сем Іерусалиме пына та, каланә: Іудейсен халё җурална
 Патши аҗта? епир хөвел-тухәҗё йенҗе Унан җалтарне
 3 курса, Ана пуҗҗаппа килтёмөр, тенё. Җакна илтсен,
 Ирод патша та, унпа пёрле пётём Іерусалим те хәраса
 4 кайна. Вал вара пуп-пуҗлаҳёсене, халәх хушшинҗи
 кёнекеҗёсене пурне те пухна та, вёсенҗен: Христос
 5 аҗта җуралмалла? тесе ыйтна Вёсем ана каланә: Іуде-
 ари Виөлеемре; мёшён тесен пророк җапла җырна:
 6 есё те, Виөлеем, Іуда җөрё, Іуданан асла хулисенҗен
 нимёнрен те кайа мар: санран Пуҗлаҳ тухё, Вал Ман
 7 халәхәма Израиле сыхласа усрё, тенё. Вара Ирод җал-
 тарҗасене вартан җёнсе илсе, вёсенҗен җалтар куранна
 8 вәхәта ыйтса пёлнё. Унтан вёсене Виөлееме йарса,
 каланә: кайар, Аҗа җинҗен төплёрох пёлөр; Ана тупсан,
 мана хыпар тавар, епё те кайса пуҗҗаппа Ана, тенё.

Патша каланине итлесе пётерсен, вёсем кайна; хёвел- 9
тухаёё йенте хайсем курна җалтар вёсен умёнҗен пына;
унтан Аҗа телне җитсен, вал җаранна. Җалтара курсан, 10
вёсем пит саванса хёпёртенё. Пурте кёрсен, Аҗапа Унан 11
Амашне Маріана курна та, Аҗана ўксе пуҗсапна, хай-
сен савәҗесене уҗса Ана парнесем: ылттан, ладаң,
смирна илсе панә. Унтан телёкре Ирод патне кайма 12
кирлө мар тенё хыпар илнө те, урәх җулпа хайсен җёрне
кайна.

4. Вёсем кайсан, Турә ангелё Иосифа телёкре ку- 13
ранса каланә: тар та, Аҗапа Амашне илсе Египете тар,
епё сана калиҗҗен җавантах пурән: Ирод Аҗана шы-
раса тупса вёлересшён, тенё. Вал җёрле танә та, Аҗапа 14
Унан Амашне илсе Египете кайна; вара Ирод вилиҗ- 15
җенех җаванта пурәннә. Җапла Турә пророк урлә ка-
лани җитнө, пророк каланә: Епё Египетрен Ывәләма
җёнсе кәлартәм, тенё. Җаван җух Ирод хайне җалтар- 16
җасем улталанине курсан, пит җиленнө те, Виөлеемпе унан
таврашёнҗи аҗасене, җалтарҗасенҗен ыйтса пөлнө вәхәт
тарәх, икө җулхинҗен пуҗласа, унтан кёҗённисене
пурне те вёлерсе тухма йанә. Вара Іереміа пророк ка- 17
лани җитнө; вал каланә: Рама хулинҗе пит хытә уласа, 18
кашкарса макәрнә сасә илтөнөт, Рахил хайён аҗисемшён
йөрет, вёсем җукран кәмәлне пусараймаҗ, тенё. Ирод 19
вилсессён, Египетре Турә ангелё Иосифа телёкре ку-
ранса каланә: тар та, Аҗапа Амашне илсе Израил җёрне 20
кай: Аҗа җунне шыракансем вилҗёҗ ёнтө, тенё. Вал 21
танә та, Аҗапа Амашне илсе Израил җёрне тавәрәннә,
анҗах Іудеара Ирод ывәлө Архелай ашшө ыранёнҗе 22
патшара ларнине илтсен, унта пыма хәранә; вара тө-
лөкре хыпар илсе, Галилеа җёрне кайна. Унта пыр- 23
сан, Назарет йатлә хулана ыраңасна; җапла пророк-
сем: Вал Назорей йатлә пулө, тесе калани җитнө.

III. 5. Җав кунсенҗе Шыва күртекен Іоанн Іудеа пушә

- 2 хирне пырса сапла каласа вөренте пусланă: ўкөнёр, сўлти
 3 патшалăх сывахарѳе ёнтё, тенё. Ун синѳен Исаѳа про-
 рок каланă: пушă хирте: Турă валли сул хатёрлёр, Ун
 валли сукмакесене тўрё туса хура, тесе ѳенекенён сас-
 4 си илтёнёт, тенё; въл савă пулна. Іоанн въл тёве
 сәмёнѳен тунă тумтирне сўренё, шилёкне ѳен писиххи
 сыхнă; сїмёсе унан акридна кайăк хурт пылё пулна.
- 5 Саван ѳухне Іерусалимрен, пётём Іудеаран, петём
 Іордан шывё таврацётѳен пур те Іоани патне сўренё;
 6 въл вёсене сылахёсенѳен ўкёнтерсе Іордапра шыва
 7 кўртнё. Фарисейсемне саддукейсем нумайёше хай патне
 шыва кёме пынино курсан, Іоани вёсене калана: ей
 сёлен сурисем! пулас силёрен тарма кам вөрентрё сире?
 8, 9 ешїн ўкённине йурахла ёс тавар; хавър ашарта: пирён
 атте Авраам, тесе каламаан шухашлар; калатап сире: Ту-
 ра сак ѳулсенѳен те Авраам валли аҫасем тума пултарат.
- 10 Ёнтё пурта та йываҫ тымаре сүменѳох ыртаҫ: ыра
 сїмёс туман йываҫа кирек хашне те касса вута па-
 11 рахасҫё. Епё сире сылахран ўкёнтерсе шыва кўр-
 тетёп, ман хысран Килекен манран хаватла, ене Унан
 ури-сыррине йатса пыма та тивёслё мар; Въл сире
 12 Святой Сывлашпа, вутпа тёне кўрте. Унан кереси
 Хай аллинѳех, Въл анкартино тасатё те, Хайён тул-
 лине кёлетне пухса хурё, уламне сўнми вутпа сун-
 тарса йаре, тенё.
- 13 6. Саван ѳухне Іисус Галилеаран Іордан херрине Іоани
 14 патне шыва кёме пына. Іоани Ана ҫарса каланă: Са-
 нан мана шыва кўртмелле. Есё Ху мап патма килтён-и?
 15 тене. Іисус ана хирёс каланă: ан ҫар халё, ширен пур
 тёрёслёхе те сапла тума кирле, тёнё. Іоани вара Ана
 16 ҫарман. Іисус шыва керсен, шывран ҫасах тухнă; сав
 вахатра Унцан пелёт уҫална та, Іоани Турă Сывлаше
 17 кавакартан пек куранса Ун сине аннине курнă. Тата
 сўлтен: Сака Манан савна Ывалам, Манан ирёкём Ун
 синѳе, тесе каланă сасă илтённё.

IV. 7. Шуйттан сәнатәр тесе, саван җухне Сывлаш
 Иисуса пуша хире илсе кайна. Унта Вәл хәрәх кун, 2
 хәрәх сәр әсмесәр, сәмесәр пуранна, йулашкитҗен Унан
 сийесси килнә. Сәнакан Ун патне пырса каланә: Есә 3
 Тура Ывәлә пулсан, сак җулсене сакәр пулма кала,
 тенә. Вәл апа хирәс каланә: сын пәр сакәрпа анҗах 4
 пуранмаст, Тура саварәнҗен тухакан пур төрлә сә-
 махпа та пуранаф, тесе сырна, тенә. Унтан Ана шуйт- 5
 тан святой хулана илсе кайна та, җиркү сине таратса,
 каланә: Есә Тура Ывәлә пулсан, сакантан айлалла 6
 сик, мөшән тесен: Вәл Хай ангеләсене Сана сыхлама
 хушә, вәсем Сана ала ситҗе илсе сүрәс, урупа җула 7
 таканман, тесе сырна, тенә. Иисус апа каланә: хаван
 Турруна ан сәва, тесе те сырна, тенә. Ана шуйттан 8
 татах пит сүлә ту сине илсе кайна та, төнҗери мән
 пур патшаләхсене, вәсенән җапне катартса, каланә 9
 Ана: мана үксә пуссапсан, саксене пурне те Сана па-
 рап, тенә. Иисус вара апа каланә: кай Ман патамран, 10
 шуйттан; хаван Турруна пуссапса тар, пәр Ана анҗах
 пәханса пуран, тесе сырна, тенә. Вара шуйттан Ун 11
 патәнҗен пәрахса кайпә; савантах ангелсем пырса
 Иисуса пәханса тәна.

8. Иоанна тытса панине илтсен, Иисус Галилеана 12
 кайна. Вәл Назарета пәрахса, Завулонпа Нефәалим 13
 сәрне, тинәс хәрринҗи Капернаума пырса выранасна.
 Сапла Исаиә пророк калани ситнә; вәл каланә: тинәс 14, 15
 сүлә ситҗе, Йорданан леш йенте, Завулон сәрәпе Неф-
 өалим сәрә суйа төнлә Галилеа; савалте төттөмре ла- 16
 ракан халәх хаватлә сүтә курҗә, виләм сәрәнҗе, виләм
 төттөмәнҗе ларакансемшән сүтә сүтәлса тухрә, тенә.

Савантан кайран Иисус сапла каласа вәренте пусла- 17
 на: үкәнәр, сүлти лагшалах сывахарҗә өнтә, тенә.

9. Иисус Галилеа тинәсә патәнҗен иртсе пына җух, 18
 иккән пәр тавана, Петр тийекен Симонпа унан шәл-

ләне Андрейе, тинесе тетеләсем йарса танине курна:
 19 вәсем пулаңасем пулна. Вәсене калана: аһар Ман хы-
 20 җамран, Епә сире сын тытакансем тавап, тенә. Вәсем
 вара җавантах тетеллисене хаварса, Ун хыҗәнҗен кай-
 21 на. Җавантан малалла кайсан, Вәл тата иккән пәр
 тавана, Зеведей ывәләсене, Иаковпа унан шәлләне
 Иоанна, хайсен ашшә Зеведейпе кимә җинҗе тетелли
 22 сене тўрлетсе танине курә; вәсене те җәннә. Вәсем
 те вара ашшәпе киммине хаварса, җавантах Ун хы-
 җәнҗен кайна.

23 Исус пәтәм Галилеа тарәх вәсен синагогисәнҗе вә-
 рәнҗе, Патшаләхан ыра хыпарә җинҗен каласа, җын-
 сен хушшинҗи төрлә җире, төрлә сурана тўрлетсе
 24 җўренә. Вара ун җинҗен пәтәм Сирия җәрне хыпар са-
 рәлна. Ун патне вәйҗәрисене, төрлә җирлисене, ты-
 танамаклисене, усал йернисене, уйах җапписене, хәр-
 суранлисене пурне те илсе пына; Вәл вәсене сыватна.
 25 10. Ун хыҗән Галилеаран та, Вунә-хула җәрән-
 җен те, Иерусалимрен те, Иудеаран та, Иорданан ләш
 йәнҗен те темән җухлә халәх пына.

V. Исус халәха курсан, ту җине уләхса ларна, лар-
 2 сассән, Ун патне вәренекәнәсем пырса тәна. Вәл җа-
 3 вар усса җапла каласа вәрәнҗнә вәсене: мәскән кәмәл-
 4 лисем телейлә: вәсене җўлти патшаләх пулә. Йәре-
 5 кәнсем телсйлә: вәсем савәнәҗ. Йәваш кәмәллисем те-
 6 лейлә: вәсене җәр тивә Тўрәшән выҗәхса җунакансем
 7 телейлә: вәсем тарәнәҗ. җынна хәрхенекәнсем телейлә:
 8 вәсене хайсене хәрхенәҗ. Таса җәрелисем телейлә: вә-
 9 сем Турра курәҗ. Киләшў кўрекәнсем телейлә: вәсене
 10 Турә ывәләсем тесе каләҗ. Тўрәшән хәсәрленине тўсе-
 11 кәнсем телейлә: вәсене җўлти патшаләх пулә. Сире
 Ман пирки хурласан, хәсәрләсен, төрлә усал сәмахпа
 12 вырәясар хәртсассән, есир телейлә пулар. Савәнәр,
 хәпәртәнәр: пәләт җинҗе сире пысәк сәвал пулә: сир-

тен малтан пурăннă пророксене те ҫапла хёсёрленё.

Есир ҫёр тăварё; тăвар хай хаватне ҫухатсан, мёскерпе 13
тăварланё вăл? вăл вара нимёне те йурахсар; а́на ҫын
ури айёнтё таптанма анҫах каларса пăрахмалла.

11. Есир тентё ҫутги. Ту ҫинҫе ларакан хула ку- 11
рăнмасар тăраймасҫ. Ҫуртана та ҫутсан савăт айне 15
лартмасҫё, ҫурта вырăнё ҫине лартаҫҫё; вара пўртри-
сене пурне те ҫутатса тăраҫ. Ҫапла сирён ҫутгăр та 16
ҫынсен умёнтё ҫутатгăр, вёсем сирён ыра ёсёрсене
курса, сирён Ҫўлти Аҫара мухтаггăр.

Епё закона, йе пророксен сăмахёсене пăсма килнё 17
тесе ан шухашлăр: Епё пăсма килмен, туса ҫитерме
килнё. Ѓан калатăп сире: пёлётпе ҫёр пётитгген, пур 18
те вырăна килитгген, законри пётёкёсёсё сас палли те,
йе пёр йёр те пётмё. Кам ҫак пётёк заповёдсенгген 19
пёрне хай пăссан, ҫынсене те ҫапла вёрентсен, вăл
ҫўлти патшалăхра кёҫённи пулё; кам тата вёсене тыт-
са тăрсан, ҫынсене те вёрентсен, вăл ҫўлти патша-
лăхра асли пулё.

12. Калатăп сире: сирён тўрёлёхёр фарисейсемпе 20
кёнекеҫёсен тўрёлёхёнгген ирттермесен, есир ҫўлти пат-
шалăха кёреймёр. Есир авалхисене: ҫынна ан вёлер, 21
ҫынна вёлерекеп ҫута тивёслё, тесе каланине илтнё.
Епё калатăп сире: хай тăванё ҫине вырăнсар ҫилене- 22
кен пур те ҫута тивёслё; хай тăванне: а́нман, тесе
калакан, аслă ҫута тивёслё; а́ссар, тесе калакан, тамăк
вутне тивёслё. Ҫавăнпа ёнтё есё парне вырăнё патне 23
парнўне илсе пырсан, унта ху ҫине тăвану ҫилёлине
асна илсён, парнўне ҫаванта парне вырăнё умне хă- 24
варса, малтан ху тăванупа кайса килёш, вара тин
пырса парнўне кўр. Хупа тавлашаканпа хăвартрах, 25
унпа пёрле ҫул ҫинҫе гухнех килёш, тавлашакану са-
на тўре аллине ан патăр, тўре сана тарҫи аллине пар-
са, сана тёрмене ан хупгăр. Ѓан калатăп сана: 26

йулашки кодранту тарантѣен памасѣр та унтаң тухайман.

27 13. Есир авалхисене: аскѣланса ан сѣре, тенине
28 илтнѣ. Епѣ калатѣп сире: кирек кам та хѣр арѣм сине
аскѣн шуашпа пѣхсан, унпа хѣй ѣшѣнѣ аскѣн ѣс
29 тунѣ пулаѣ. Сана сылтѣм кусу илѣртет пулсан, ѣна ѣав-
са каларса, хавѣнтаң ывѣтса йар: пѣтѣм ѣт-пѣне та-
мака пѣрахнинѣн, хѣрах кусу пѣтнп аванарах пулѣ
30 сана. Сылтѣм аллу сана илѣртет пулсан, ѣна ху сѣу-
мѣнтаң касса. ывѣтса йар: пѣтѣм ѣт-пѣне тамѣка пѣ-
рахнинѣн, хѣрах аллу пѣтнп аванарах пулѣ сана, тенѣ.

31 Тата калана: хѣй арамне уйѣрса йаракан: уйѣрна
32 тесе, ѣна сѣру патѣр, тенѣ. Епѣ калатѣп сире: кам хѣй
арѣмне аскѣн ѣс ѣйѣпѣсѣрех уйѣрса йараѣ. вѣл ѣна
аскѣн ѣс тума май парѣѣ; кам уйѣрса йана арѣма илет,
вѣл та аскѣн ѣс тѣваѣ.

33 14. Есир тата авалхисене: тупа тунинѣн ап ирт, ху
34 тупа тунине Турѣ умѣнѣ тытса тѣр, тенине илтнѣ. Епѣ
сире калатѣп: пѣртте тупа ан ту; пѣлѣтпе те ан ту:
35 вѣл Туррѣн аслѣ ырѣнѣ; сѣрпе те: вѣл Унѣн ури ѣйѣ;
36 Йерусалимне те: вѣл Аслѣ Патша хули; ху пусуна та
тупа ан ту: есѣ пѣр сѣсѣ пѣрѣине те йе шура, йе хура
37 тѣваймастан. Сирѣн сѣмахар: вара вара, сук сук, тени
анѣах пултѣр; унтаң ытлашпн усалтан вѣл.

38 Есир: куса хирѣс кус, шѣла хирѣс шѣл, тенине илтнѣ.
39 Епѣ сире калатѣп: усалпа ан хирѣс; кам сана сылтѣм
пит-сѣмартинѣн сѣпаѣ, есѣ ун йенне тепѣрне те сѣ-
40 вѣрса хур. Кам санпа сѣтлашса, санаң кѣпѣне илес
41 тет, ѣна сѣйелти тумтпне те пар. Кам сана хѣйпе
пѣрле пѣр сѣхрам пыма хистет, унпа пѣрле иккѣ кѣй.

42 15. Хавѣнтаң ыйтѣкана пар, кивсѣн илес тийекен-
тен пѣрѣнса ап кѣй.

43 Есир: хѣна сѣывѣх сѣнна йурат, тѣшманна курайма-
44 сѣр тѣр, тенине илтнѣ. Епѣ калатѣп сире: хѣвѣр тѣш-
манѣрсене йуратѣр, хѣвѣра ылханакасене ыра сунѣр,

хавара кураймансене ыралӓх тавӓр, хавара хур-тава-
 кансемшӓн те, хӓсӓрлекенсемшӓн те кӓл-тавӓр; вара 45
 хаварӓн Сӓлти Асӓрӓн ывалӓсем пулӓр; Вал хӓвелне
 усаллисем сине те, ыррисем сине те пахтараӓ; сӓмӓрне
 те сӓваплисем сине те, сӓвапсӓррисем сине те сӓута-
 раӓ. Есир хавара йуратакансене анӓх йуратсан, сире 46
 мӓн сӓвап пулӓ? Мытарсем те савнах тумассӓ-и? Есир 47
 хавӓр тусӓрсене анӓх хисеп таватӓр пулсан, ытлаш-
 шине мӓн таватӓр? Суйа тӓнлӓ сӓнсем те сӓплах ту-
 массӓ-и? Саванна ӓнтӓ Сӓлти Асӓр йепле ыралӓхлӓ, 48
 есир те сӓпла ыралӓхлӓ пулӓр.

VI. 16. Аставӓр, хавӓр ыралӓх тунине сӓн куртар
 тесе, ӓна сӓн уменӓ ан тавӓр: унсӓрӓн сире Сӓлти
 Асӓртӓн сӓвап пулмӓ. Есӓ ыралӓх тунӓ ӓух, ху уман- 2
 та ан кӓшкӓрттар: ӓна ултавсӓсем синагогасенӓ, урам-
 сенӓ, хӓйсене сӓнсем мухтаӓӓр тесе, сӓпла тавассӓ.
 ӓӓн калатӓп сире: вӓсем ӓнтӓ хӓйсене тивӓслине ха-
 лех илессӓ. Есӓ ыралӓх тунӓ ӓух сылтам аллу мӓн 3
 тунине сӓлахай аллу ан пӓлтӓр; есӓ ыралӓх тунӓ вӓрт- 4
 тӓн пултӓр; вара вӓрттӓн тунине куракан Асӓ сана
 кӓретех тавӓрса парӓ.

Кӓл-тунӓ ӓух та ултавсӓсем нек ан пул: вӓсем сӓн- 5
 на кӓтартасшӓн синагогасенӓ, урам таваткӓлӓсенӓ
 тӓрса кӓл-тума йуратассӓ. ӓӓн калатӓп сире, вӓсем
 ӓнтӓ хӓйсене тивӓслине халех илессӓ. Кӓл-тунӓ ӓух 6
 есӓ ху пӓлӓмне кӓр те, алӓкна хупса, курӓнми Асӓна
 кӓл-ту; вара вӓрттӓн тунине куракан Асӓ сана кӓре-
 тех тавӓрса парӓ. Кӓл-тунӓ ӓух тата, суйа тӓнлӓ сӓн- 7
 сем нек, ытлашшине ан калӓр: вӓсем нумай каласа
 кӓл-тусан, илтӓнӓ, тесе шухашлассӓ. Вӓсем нек ан 8
 пулӓр, сире мӓн кирлине сирӓн Асӓр есир Унтап
 ыйтитӓженех пӓлсе тӓраӓ. Есир сӓпла кӓл-тавӓр: Ей 9
 Сӓлти Аттемӓр, Санӓн йату хисеплентӓр; Санӓн пат- 10
 шалӓху килтӓр: Санӓн ирӓкӓ сӓр сӓнӓ те сӓлти пе-

11, 12 көх пултәр; пайан пурьнмаләх ҫакәр пар пире; епир
хамара парәмлә пулнисене каҫарнә нек, пирән парәм-
13 сене каҫар пире, ҫыләха ан кўрт пире, усалтан хатар
пире. Патшаләх та, хават та, асләләх та өмөрех Санән.
Амин, тийер.

14 17. Есир ҫын айәпне каҫарсан, Ҫўлти Аҫәр та ка-
15 ҫарө сире. Есир ҫын айәпне каҫармасан, Ҫўлти Аҫәр
та сирән ҫыләхәрсене каҫармө.

16 Типө тытнә җухне те ултавҫәсем нек хуйхәлә ан пу-
ләр; вөсем хәйсем типө тытнине ҫынсене кәтартаҫшән
сәнөсене салхулатаҫсө. Ѓан калатап сире: вөсем өнтө
17 хәйсене тивөҫлине халех илөҫсө. Типө тытнә җухне
18 өсө пуҫна ҫу сөр, питне ҫу; ҫынсен үмөнтө типө тытакан
нек ан курән, курәнми Аҫу анҗах куртәр аңа; вара
вәртгән тунине куракан Аҫу сана кәретех тавәрса парө.

19 Ҫөр ҫинтө хәвәр валли мул ан пухәр: кунта көвө те
ҫийет, тутәхса та пөтет, кунта вәрәсем те алтса кәрсе
20 вәрләҫсө. Есир хәвәр валли мул пөлөт ҫине пухәр:
унта көвө те ҫимест, тутәхса та пөтмөст, унта вәрәсем
21 те алтса кәрсе вәрламаҫсө. Сирән муләр аҫта пулө,
кәмәләр та ҫавантах пулө.

22 18. Ёт-пў ҫутти куҫ; ҫавәнпа өнтө куҫа таса пулсан,
23 пөтөм ёт-пөвө те ҫутә пулө. Куҫа наҗар пулсан, пөтөм
ёт-пөвө те төттөм пулө. Ҫапла санән әпәнти ҫутту төт-
төм пулсан, төттөм хәй йөпле пулө?

24 Никам та икө хуҫана өҫлөсө тәраймаҫт: вәл йө пөр-
не йуратө, төпөрне кураймө; йө пөриншөн тәрашө, те-
пөриншөн тәрашмө; Турашән та, пуйанләхшән та тә-
25 рашма пултараймәр. Ҫавәнпа калатап сире: хәвәр җу-
нәршән: пирән мөн өҫөс, мөн ҫийөс төсө, ётөршөн те:
мөн тәхәнас, төсө ан хуйхәрәр. Ѓун ҫимөҫрен, ёт
26 тумтиртен паха мар-и? Вөҫөн кайәксем ҫине пәхәр-ха:
вөсем акмаҫсө те, вьрмаҫсө те, көлетө те пухса ху-
маҫсө: вөсөне сирән Ҫўлти Аҫәр тәрантараҫт. Есир вө-

сентѣн тата пахарах мар-и? Сиртѣн хашѣ тӑрашса 27
хай пӑне пӑр җике җухлѣ те пулин ӱстерме пултарѣ?
Тумтиршѣн те мӑшѣн хуйхӑратӑр? хирти җезексем 28
ҫине пӑхӑр-ха: вӑсем йепле ӱсесҫѣ? Ёҫдемесҫѣ те, авӑр-
ламаҫҫѣ те. Калатап сире: Соломон темӗн җухлѣ җапла 29
пулнӑ пулин те, вӑсентѣн пӑрин җухлѣ те тумланайман.
Ей сахал ӗненекенсем, пайан пур, ыран кӑмакана аҗах 30
пӑрахмалли хирти курака та Турӑ ҫав тӑрлѣ тумлан-
тараҗ пулсан, сире тата тумлантармӑ-и Вӑл?

19. Ҫапла ӗнтӑ: пирӗн мӗн ӗсес, мӗн ҫийес, йе мӗн 31
тӑхӑнас тесе ан калаҫӑр, ан хуйхӑрӑр; вӑсене пурне 32
те суйа тӗнлӗ ҫынсем шыраҫҫѣ; ҫавсем сире пур те
кирлине сирӗн Ҫӱлти Аҫӑр Хай пӑлсе тӑраҗ. Малтан 33
Турӑ патшалӑхӗпе Унӑн тӑрӑслӑхне шыраӑр, ытти вара
пур те пулӑ сире. Ҫапла ӗнтӑ ыранхи куншӑн ан тӑ- 34
рашӑр: ыранхи кун хайшӗн хай тӑрашӑ. Пур куншӑн
та хайшӗн хай тӑрашни ҫитет.

VII. 20. Ан айӑплӑр, хавӑра та айӑпламӑҫ; мӗнле 2
айӑплӑр, хавӑра та ҫаплах айӑплӑҫ; йепле виҫеҫе ви-
ҫӑр, хавӑра та ҫав виҫепех виҫсе парӑҫ. Мӑшӗн есӑ 3
хавӑн тӑвану куҫӗнҗи турата кураҗӑн, хавӑн куҫӑнти
пӑренене сисместӗн? Акӑ, хавӑн куҫӑнта пӑрене, йепле 4
тата есӑ тӑванна: кӱр, сан куҫӑнти турата кӑларам,
тесе калӑн? Ултавҫӑ, малтан хавӑн куҫӑнти пӑренене 5
кӑлар, вара тӑвану куҫӗнҗи турата йепле кӑлармаллине
тин кураҗ. Таса йапалана йытӑсене ан парӑр, хавӑран 6
ӗнтӑре сыснасен умне ан пӑрахӑр; вӑсем ӑна урисем-
пе ан таптаҗґӑр, ҫавӑранса хавӑрах ан тулаҗґӑр.

Ыйтӑр, ыйтсан парӑҫ сире; шыраӑр, шырасаҗ тупӑр; 7
шаккӑр, шаккасан уҫҫ сире. Ыйтакан кирек кам та 8
илет, шыракан тупаҗ, шаккакана уҫаҫҫѣ. Сирӗн хуш- 9
пӑрта ывӑлӑ ҫӑкӑр ыйтсан, ӑна җул паракан ҫын пур-и?
Йе пулӑ ыйтсан. ҫӑлен параканни пур-и? Ҫапла есир 10, 11
хавӑр усал пулин те аҗӑрсене ыра йапала пара пӑле-

тёр пулсан, сирён Сўлти Асър Хайёнтён ыйтакансене ыралыхне тата нумай пёлсө парё.

12 **21.** Сапла ёнтё хаваршан сынна мён тутарасшан, хавар та вёсемпён пур телёшрен те савнах тавар: закон та, пророксем те сапла хушассё.

13 Тавар хапхапа кёрёр, мёшён тесен пысак хапхапа аслә сул пётме илсе кайассё; нумайёшё савсемне пы-
14 рассё. Тавар хапхапа ансар сул тёрёлөхе илсе кайас-
сё, вёсене тупакан сахал.

15 **22.** Суйа пророксентён сыхланар: вёсем сирён пата
сурәх тирё таханса пырассё, ашёсенте хайсем тискер
16 кашкарсем нек. Вёсене есир ёсёсентён пёлёр; таран
йывасси (йёпле йывас) синтён исём-сырли татассё-и?
17 Йе куршанкә синтён смоква татассё-и? Сапла кирек
хәш ыра йывас та ыра симёс тават, нафар йывас
18 нафар симёс тават: ыра йывас синте нафар симёс
19 пулмаст, нафар йывас синте те ыра симёс пулмаст. Ыра
симёс туман йываса кирек хәшне те касса вута пә-
20 рахассё. Сапла есир вёсене ёсёсентён пёлёр.

21 **23.** Мана: ей Вёрентекен, Вёрентекен, тесе калакан
пур те сўлти патшаләха көреймё, Манан Сўлти Аттем
22 ирёкнө тавакан көрө. Сав кун Мана нумайёшө калёс:
ей Вёрентекен, Вёрентекен! есир Санан йатупа про-
рокла каласмарамар-и? усалсене Санан йатупа хаваласа
калармарамар-и? Санан йатупа нумай хаватсем тумарамар-и?
23 тийёс. Саван тухне Епё вёсенө каләп: Епё
сире нихасан та пёлмен, кайар Ман патамран, йёркө-
сёр ёс тавакансем, тийёп.

24 **24.** Саванпа ёнтё Манан сак сәмахсене илтсе, вё-
сене туса таракан сынна кирек кама та суртнө тул
25 сине туса лартнә аслә сын ыранне хурап. Сумар сурө
те, сырмари шывсем сарәлтёс, тавал та тухрө; сав
сурта ситсе сапрёс те, ана тул сине лартнаран, вал
26 ишөлсө анмарё. Манан сак сәмахсене илтсе, вёсене

туса тәман сын кирек кам та суртне хайяр сине ларт-
 нә әсәр сын пек пулө. Сумәр сурө те, сырмари шыв- 27
 сем саралтөс, тавал та тухрө; сав сурта ситсе сапрөс
 те, сүртө ишөлсө антө, вал ишөлни пит хәруша пул-
 тө, тенө.

Исус сак самахсене каласа пөтерсен, халах Вал 28
 вөрентнинтен телөнсө тәнә: Вал вөсене көнекецөсем 29
 пек, фарисейсем пек вөрентмен, хаватла вөрентнө.

VIII. Вал ту синтен ансан, Ун хысентен темөн тух-
 лө халах пынә. Саванта пөр йухан-суранла сын пынә 2
 та, Ана пуссаңса каланә: өй Вөрентекен, Есө мана
 тасатас тесен, тасатма пултаратан, тенө. Исус аллине 3
 тасса, аңа сертөннө те, каланә: тасатас тетөн, тасал,
 тенө. Вал вара савантах йухан-суранентен тасалнә.
 Исус аңа каланә: асту, никама та ан кала; ху синтен 4
 пөлтөрмешкөн, кайса хавна священнике кәтарт та,
 Мойсей күме хушнә парнепө күр, тенө.

25. Исус Капернаума көрсен, Ун патне сөр сын пус- 5
 лахө пырса, Ана йаланна: өй Вөрентекен, килте ма- 6
 нан тарсам хәр-суранпа ыртаф, ытла хытә асапланаф,
 тенө. Исус каланә аңа: Епө аңа пырса сыватап, тенө. 7
 Сөр сын пуслахө Ана хирөс каланә: Вөрентекен, епө 8
 Сана хам суртама күртме тивөслө мар; Есө пөр самах
 антах кала, манан тарсам сывалө. Епө хам та сын 9
 аллинти сын пулсан та, хам алламри салтаксене пөрне:
 кай, тесен, кайтаф; тепөрне: кил, тесен, килет; турама
 та: савна ту, тесен, тават, тенө. Сакна илтсен, Исус 10
 телөнсө, Хай хысентен пыракансене каланә: жан ка-
 латап сире: Епө Израил хушинте те кун пек өне-
 некене тел пулмарам. Калатап сире: нумайөшө хөвел- 11
 тухәсө йентен, хөвел-аңасө йентен килсө, Авраампа,
 Исаакпа, Иаковпа пөрлө сүлти патналахра ларөс. Пат- 12
 шалах аңсене тула, теттөм сөре каларса пәрахөс: унта
 йөрү те, шал шатәртаттару та пулө, тенө. Исус вара 13

сәр сың пусләхне каланә: кайах ёнтё, ху ёненнё пек
пултәр сана, тенё. Унан тарси сав сехетре сывалнә вара.

14 26. Исус Петр килне пырсан, унан хуңамашё тар-
15 җирёпе ыртнине курнә. Унан аллине сёртённё те,
унран тар-җирё кайнә. Лешё вара тәрса, вёсене пәха
16 пусланә. Каҗ пулсан, Исус патне усал йернё сыңсене
нумайёшине илсе пынә; Вәл усал сывләпсене сәмахёпе
17 хәваласа кәларнә; җирлисене пурне те сыватнә. Сапла
Исаиә пророк калани ситнё; вәл каланә: Вәл пирён
вайсәрләха Хай сыне илҗё, җирёмёрсене сёклерё, тенё.

18 Исус Хай таврашёнҗе халәх пит нумайине курса,
19 вёренекенёсене тепёр йенне ишсё кайма хушнә. Са-
ван җухне пёр кёнекесё Ун патне пырса каланә: Вё-
рентекен, Есё кирек әста кайсассан та, епё Сан хы-
20 сәнтан пырап, тенё. Исус әна каланә: тилёсен те шә-
такё пур, вёсен кайаксен те йәви пур, Етем Ывәлийён
21 нияста пусне җикме те ыранё сук, тенё. Унтап вё-
ренекенёсентён пёри каланә Әна: Вёрентекен, малтан
22 мана аттене кайса пытарма йар-ха, тенё. Исус әна
каланә: Ман хысәмран пыр, вилнисене пытарма вил-
нисенех парса хәвар, тенё.

23 27. Вәл кимё сыне кёрсен, Ун хысёнҗен вёренеке-
24 нёсем те кёнё. Тинёс синҗе пит вәйлә сил-тавәл тух-
нә та, киммине хум хупла хупла илнё. Вәл сывәрнә.
25 Вёренекенёсем Ун патне пырса, Әна вәратса каланә:
26 Вёрентекен, сәл пире, пётетпёр, тенё. Вәл вёсене ка-
ланә: ей сахал ёненекенсем, мёшён есир сав тёрлё
хәравсә? тенё. Унтап Вәл тәрса силпе тинёсё җарәнма
27 хушнә; сәнталәк ләпах пулнә вара. Сыңсем тёлёнсе
каланә: кам-ши Ку? Әна сил те, тинёс те итлет, тенё.

28 28. Вәл тепёр йенне, Гергеса сёрне пырсан, Әна
вилнё сың шәтакёсентён тухнә, усал йернё икё сың
тёл пулнә; вёсем пит тискер пулнә, вәл сұлпа никам
29 та иртсё сўреймен. Вёсем кашкарса каланә: ей Тура

Ывәлө, Исус! Санан пирән сума мән әс пур? Есә
пире вәхәт ситиҗөнөх асаплантарма килтән кунта,
тенё. Вёсенҗөн аякра пёр пысак сысна кётөвё сҗуре- 30
нө. Усалсем Исуса: Есә пире хаваласа каларсан, сыс- 31
на кётөвё ашне кайма хуш-җө, төсө йәланнә. Вәл вё- 32
сенә каланә: кайар, тенё. Вёсем вара тухса, сысна
кётөвё ашне кайнә; савантах пётәм сысна кётөвё җан-
ка сёртен тинёсә сиксә, шыва кайса пётнө. Кётүҗисем 33
тарса кайнә; вёсем хулана ына та, мән пулнине пур-
не те каласа кәтартнә, усал йернө сынсенә мән пул-
нине те каланә. Вара пётәм хули Исуса хирёс тухнә; 34
Ана курсан, хайсен патёнҗөн кайма йәланнә.

IX. 29. Вәл вара кимё сине ларнә та, кайалла каҗ-
са, Хай хулине тавараннә. Ун патне пёр хәр-суранлә 2
сынна ыранё сине ырттарса сөклесә пынә. Исус
вёсем ёненнине курса, хәр-суранлә сынна каланә: хә-
йүлә пул, аҗам! санан сылахусем касаранассө, тенё.
Саван җух хәш хәш кёнекеҗөсем хайсен ашёнҗө ка- 3
ланә: Вәл Турра хурлаҗ, тенё. Исус вёсен шухашё- 4
сенә пёлсә каланә: мөшөн өсир хавәр ашарта ыра-
мара шухашлатар? Хәшө сәмәларах калама: санан 5
сылахусем касаранассө, төме-и? йе: тәр та, сҗуре, тө-
ме-и? Ёнтө Етем Ывәлийён сёр синҗө сылах касарма 6
ирёкө пуррине сире пёлтермешкөн (саван җух хәр-
суранлә сынна каланә): тәр та, ыранна илсә, килне
кай, тенё. Лөшө тәнә та, ыранне илсә, килне кайнә. 7
Халәх савна курсан, төлөнсә, өтөме сав төрлө вай- 8
хават панә Турра мухтанә.

30. Исус унтан иртсә пынә җухне куланай пухакан 9
ыранта ларакан Матөей йатлә сынна курнә; аңа ка-
ланә: аҗа Ман хысәмран, тенё. Лөшө тәнә та, Ун хы-
сөнҗөн кайнә. Исус пүртре апат синё җухне, Унпала, 10
Унан вёренекенёсөмпелә. пёрлө мытарсөмпә сылахлә
сынсем те нумайёшө пырса сөмө ларнә. Савна кур- 11

сан, фарисейсем Унан вѣренекекѣсене каланă: мѣшѣн сирѣн Вѣрентекенѣр мытарсемпе, ҫылахла ҫынсемпе
 12 пѣрле ѳҫсе ҫийет? тенѣ. Исус ана илтсен, вѣсене каланă: емелҫѣ сыввисене кирлѣ мар, сывамаррисене
 13 кирлѣ. Кайар та: Мана парне кирлѣ мар, ыра камал кирлѣ, тени мѣне пѣлтернине вѣренѣр. Епѣ ҫаваплисене ҫенме килмен, ҫылахлисене ўкѣнтермешкѣн ҫенме килнѣ, тенѣ.

14 **31.** Ҫаван ҫухне Ун патне Иоаннан вѣренекекѣсем пырса каланă: фарисейсем те епир те типѣ нумай тытатпăр, Санан вѣренекекѣсем мѣншѣн типѣ тытмаҫҫѣ? тенѣ.
 15 Исус вѣсене каланă: туй ҫыннисем кѣрѣвѣ хайсемпе пѣрле ҫухне хуйхараҫҫѣ-и? Акă вѣсенҫен кѣрүшне туртса илес кунсем ҫитѣс, ҫаван ҫухне типѣ тытѣс
 16 вара. Никам та кивѣ тумтир ҫумне шуратман (ҫенѣ) пиртен саплак лартса йамаҫт, мѣшѣн тесен ҫенѣрен лартса йани киввине тапалтарса каларѣ те, шăтăкѣ
 17 вара тата асларах пулѣ; ҫенѣ ерехе те кивѣ ҫăран хутаҫа тултармаҫҫѣ, апла ҫăран хутаҫѣ ҫуралаҫт те, ерехѣ те йухса тухаҫт, ҫăран хутаҫѣ те сайа кайаҫт. Ҫенѣ ерехе ҫенѣ ҫăран хутаҫа тултараҫҫѣ, вара икѣшѣ те тѣплѣ таараҫҫѣ, тенѣ.

18 **32.** Вăл вѣсене ҫакна каланă ҫухне, Ун патне пѣр пуҫлаха пынă та, Ана пуҫсапса каланă: манан хѣрѣм халех вилет, пырса ун ҫине Хаван аллуна хурсам, вал ҫѣрѣлѣ-ҫѣ, тенѣ. Исус тавнă та, ун хыҫҫан кайнă, вѣренекекѣсем те пынă.

20 Ҫаван ҫухне йун кайнипе вуникѣ ҫул асапланакан арăм хыҫалтан пырса, Унан тумтирѣ аркине сѣртѣннѣ.
 21 Вăл хай ашѣнҫе каланă: Унан тумтирне сѣртѣнсен те сывалап, тенѣ. Исус ҫавăранса пăхнă та, ана курса каланă: хѣрѣм, хайула пул, ху ѳненни ҫалҫѣ сана, тенѣ.
 22 Арăм вара ҫав сехетрех сывалнă.

23 Исус пуҫлах килне кѣрсен, шăхлиҫѣ калакансене,

халах пълханса танине курна; вёсене каланә: тухар 24
кунтан: хёр вилмен, сывараф, тенё. Унран кулпә. Ха- 25
лаха каларсан, Вәл кёрсе, хёре аллинтен тытна та,
хёр тәна. Сак ёс синтен сав таврара пур сёре те хы- 26
пар сарална.

33. Исус унтан кайна тух, Ун хысентен икё сук- 27
кар сын: ей Давид Ывалё, Исус, хёрхенсем пире! тесе
кашкарса пына. Вәл пёр киле кёрсен, суккарсем Ун 28
патне пырса тәна. Исус вёсене каланә: Епё ана тума
пултарассине ёненетёр-и? тенё. Вёсем Ана: ёненет-
пёр, Вёрентекен, тенё. Вәл вара вёсен кусёсене сёр- 29
тёнсе каланә: хавар ёненнё пек пултәр еппин сире,
тенё. Вёсен кусёсем усална вара. Исус вёсене хытарса 30
каланә: аставар, сакна никам та ан пёлтёр, тенё. Вё- 31
сем тухса кайна та, Ун синтен сав таврара пур сёрте
те каласса сүренё.

Кёсем тухса кайна тух, Исус патне усал йернё тёл- 3
хесёр сынна илсе пына. Усалне хаваласа каларсан, 33
тёлхесёр сын каласса пуслана. Халах тёлёнсе каланә:
кун пек хават Израил хушшинте нихасан та пулман-
тё, тенё. Фарисейсем каланә: усалсене Вәл усалсенён 34
пуслахё хаватёпе хаваласа калараф, тенё.

Исус пур хуласем тарәх, йалсем тарәх вёсен сина- 35
гогисенте вёрентсе, Патшаләхән ыра хыпарё синтен
каласа, сынсем хушшинти тёрлө тире, тёрлө сурана
түрлетсе сүренё.

34. Исус халах ушканёсене курсан, вёсем кётүсё- 36
сёр сурахсем пек супса, саланса сүренёрен, вёсене
хёрхеннё. Саван тух вёренекенёсене каланә: вырмалли 37
нумай та, выракан сахал. Саванпа тыра Хусине йәла- 38
нар: вырмалли ани сине выракансем йатәр Вәл, тенё.

Х. Исус вуникё вёренекөнне тёнсе илсе, вёсене
усал сывләшсене хаваласа каларма, тёрлө тиртен сы-
ватма, тёрлө сурана түрлетме хават панә. Вуникё апо- 2

столан йафёсем саксем: малтанхи Петр тийекен Симон,
унан шаллэ Андрей; Зеведей Иаковё, унан шаллэ
3 Иоанн; Филипп, Вареоломей, Өома, куланай пухакан
4 Матөөй, Алөөй Иаковё, Өаддей тийекен Леввей, Симон
Кананит, Иуда Искаріот; сакă вара Исуса тытса панă.

5 Сак вуникё вёренекенне Исус сáпла каласа вёрентсе
йанă: суйа тёнлэ халăхсем патне ан кайăр, Самаріа
6 хулине те ан кёрёр; пуринтєн малтан Израил áрăвин
7 сұхалнă сураҳёсем патне кайăр. Сўренё дұх: сўлти
8 патшалăх сывахартё, тесе вёрентёр. Ёирлисене сыва-
тар, йухан-суранлисене тасатар, вилнисене тёртёр, усал-
сене хаваласа кáларăр: ахал илтёр, ахалех парăр.

9 **35.** Писиххийёр áшне хаварпа пёрле ылттан та,
10 кёмёл те, пахар та ан илёр. Сул сине хугас та, икё
тумтир те, ура-сырри те, туйа та илсе ан тухар: ёсле-
11 кен таранма тивёслё. Кирек йепле хулана, йе йала
пырсан та, унта кам тивёслине ыйтса пёлёр, вара
12 кайитўенех. саванта пурăнар. Сурта кенё дұхне, ыра
13 сунса: канаслаҳ пултар сак сурта, тийёр; суртё тивёслё
пулсан, сирён канаслаҳар ана ситё, тивёссёр пулсан,
14 сирён канаслаҳар хаварах таваранё. Кам та пулин
сире хапал тумасан, сáмахáрсене те итлемесен, есир
сав суртран, йе сав хуларан тухса кайнă дұхне урар
15 сўмёнти тапрара силлесе хаварар. Ёан калатап сире:
сут кунё Содомпа Гоморра сёрне сав хуларан сáмáл-
тарах пулё.

16 **36.** Акă Елэ сире кашкарсен хушшине сураҳсене
йанă пек йаратап. Ёнтё есир сёлен пек тейе пулар,
17 кáвакартан пек йáваш пулар. Сынсентен сыхлавар:
вёсем сире тытса сута парёс, хайсен синагогисенте
18 хёнёс сире. Тўресем, патшасем умёнте, суйа тёнлэ
сынсен умёнте Ман синтен каласа кáтартма Ман пир-
19 ки сире вёсен патне илсе кайёс. Сире тытса пар-
сан, йепле калас, мён калас, тесе ан хуйхарар, мё-

шён тесен мён каламалли въл сехетре хайех тупанё.
 Есир хавър каласа тәмәр, сирён ашарта Асър Сывләшө 20
 каласа тәрё. Таванё таванне, ашшө ывълне вёлерме тытса 21
 парё, аҗисем ашшө-амашне хирёс тәрса, вёсене вёле-
 рёс. Ман йатәмшап сире пур те курайми пулёс; ёмёрё 22
 иртитҗен тўсекен сәланё.

37. Сире пёр хуларә хёсёрлесен, есир тепёр хуларә 23
 кайяр. Җан калатп сире: есир Израил хулисене сў-
 ресе те тухаймәр, Етем Ывәлө килё. Вёренекен вёрен- 24
 текенёнҗен аслә мар, тарсә та хуҗинҗен аслә мар. Вё- 25
 ренекене хайён вёрентекенё тухлө пулсан, тарса та
 хайён хуҗи тухлө пулсан, ситет вара; кил хуҗине
 веельзевул тесе каларёс пулсан, унән кил-йышөсөне
 каламёс-и тата? саванпа ёнтө вёсенҗен ан хәрәр: пы- 26
 таранса тәракан нимёнле йапала та тухмасәр йулни
 сук, варттан туни те пёлөнмесёр йулни сук. Епө сире 27
 тётгём сөрте каланине есир сүтә сөрте каләр, хәлха-
 ран каланине сүрт тәррине уләхса каләр. Ыте вёлер- 28
 сен те, туна вёлерейменнисенҗен ан хәрәр; пуринҗен
 ытла ўт-пөве те, туна та тамәкра пөтерме пултаракан-
 тан хәрәр. Икө пөҗөк вөсен кайяка пёр ассарийе (сүр- 29
 пусран та кайараха) сүтмассө-и? Сапах вёсенҗен
 пөри те Асәр ирёкөсёр сөре ўкмест. Сирён пусәр син- 30
 җи сўс пөртисем те пур те хисеплө. Ан хәрәр: есир 31
 пөҗөк вөсен кайаксенҗен нумайөшөнҗен мала.

38. Кам Ман синҗен сынсен умөнтө каласа пөлте- 32
 рет, Епө те ун синҗен Сўлти Аттем умөнтө каласа пөл-
 терөп. Кам Манран сынсен умөнтө тунаҗ, Епө те 33
 унран Сўлти Аттем умөнтө тунәп. Епө сөр сине 34
 канәсләх кўме килнө тесе ан шухашләр, Епө канәсләх
 кўме килмен, хөс кўме килнө. Епө ывълне ашпөнҗен, 35
 хөрне амашөнҗен, кинне хуңамашөнҗен уйәрма килтөм.
 Сыншан хайён кил-йышөсемех ташман пулёс. 36

39. Кам хай ашшөне, йе амашне Манран ытла йура- 37

тағ, вәл Мана йурахлә мар; кам ывәлне, йе хөрне
 38 Манран ытла йуратағ, вәл та Мана йурахлә мар. Кам
 хай хөресне илсе Ман хысқан пымағ, вәл Мана
 39 йурахлә мар. Ёунне сыхлакан сыхатә ана, ёунне Ман-
 40 шән сыхатакан сыха усре ана. Сире хапәл тәвакан,
 Мана хапәл тәвағ, Мана хапәл тәвакан, Мана Йара-
 41 кана хапәл тәвағ. Пророка пророк йағәпе хапәл тәва-
 кан, пророк сәвапне илә, тўрә сынна тўрә сын йағәпе
 42 хапәл тәвакан, тўрә сын сәвапне илә. Ёан калатап
 сире: кам та пулин сак кәсәннисентән пәрне, вәре-
 некен тесе, пәр курка сивә шыв анҗах өстерсен те,
 вәл хай сәвапне сыхатмә, тенә.

ХІ. Исус Хайән вүникә вәренекенне үкәтлеме җа-
 раңсан, унтан вәсенән хулисентә вәрентсе сўреме кайнә.

2 40. Иоанн тәрмере ларнә җух, Христос өсөсем сін-
 җән илтнә те, хайән икә вәренекенне Ун патне ыйтма
 3 йанә: Килмелли Есә-и, йе пирән ураххине кәтмелле-и?
 4 тенә. Исус вәсене хирөс каланә: кайәр та, мән кур-
 5 нине, мән илтнине Иоанна каласа кәтартәр: суккарри-
 сем куракан пулассә, уксаххисем сўрекән пулассә,
 йухан-суранлисем тасалассә, халхасәррисем илтекен
 пулассә, вилнисем җәрәлсе тәрассә, мәскәнсем ыра хы-
 6 пар сарассә тийәр. Ман теләшәмрен улталанман сын
 телейлә, тенә.

7 Вәсем кайсассән, Исус халәха Иоанн сінҗән кала
 пусланә: есир пушә хире мән курма кайрәр? силпе
 8 хумханса ларакан хамәша-и? Мән курма кайрәр вара
 есир? Сөмсә тумтир тәхәннә сынна-и? Сөмсә тумтир
 9 тәхәнакансем патша сүртәнҗе пурәнассә. Мән курма
 кайрәр есир? пророка-и? Сапла, калатап сире: вәл про-
 10 рокран та аслә. Ун сінҗән: акә Епә Сан умәнтай Хам
 ангеләма йаратап, вәл Сан валли Сан умәнти сула ха-
 11 тәрлесе хурә, тесе сьрнә, вәл савә. Ёан калатап сире:
 хәр-арәмран суралнисентән Шыва күртекен Иоаннран

асли пулман, анѣах кёсёenni сўлти патшалăхра унтан
аслă. Иыва кўртекен Иоанн пурăннă вăхăтранпа халхи 12
кунѣен сўлти патшалăха тăрăшса илессё; пит тăрăша-
кансем апа тулассё. Пур пророксем те, закон та ма- 13
лалла мён пулассине Иоанн килитѣен пёлтерсе тăна.
Йышăнас тетёр пулсан, вăл килес Иліа. Илтме халха 14, 15
пурри, илттёр.

41. Кампа танлаштарам сак аравă? Вăл урамра ла- 16
ракан афасем хайсен йулташёсен йенне савăранса,
вёсене: епир сирёншён шăхлитё каларăмăр, есир таш- 17
ламарăр, епир сирёншён хурлăхлă йурăсем йурларă-
мăр, есир йёмерёр, тийекенсем йевёрлё. Иоанн килтё, 18
ёсмест те, сimest те: унăн ашёнѣе усал, тессё. Етем 19
Ывăлё килтё, ёсет те, сийет те: ку сын сime те, ерех
ёсme те йуратаф, мытарсемпе, сылăхлă сынсемпе туслă,
тессё. Аслăлăха хай афисем тўрре калартёс ёнтё, тенё.

42. Унтав Исус Хайён хăватне ыттисенѣен ытларах 20
кăтартнă хуласене ўкёнменшён йатла пусланă: хуйхă
сана, Хоразин! хуйхă сана, Виёсайда! сирте кăтартнă 21
хăватсене Тирпа Сидонра кăтартнă пулсан, вёсем тах-
санах хуйхă тумтирё тăхăнса, кёлпе сапăнса сылăхё-
сенѣен ўкённе пулё-тёс. Калатăп сире: сут кунё Тир- 22
па Сидона сиртен сăмăлтарах пулё. Есё те, пёлёте 23
сититѣен сёкленнё Капернаум, тамăка ситех анса кайăн!
савра кăтартнă хăватсене Содомра кăтартнă пулсан,
вăл пайанхи кунѣенех тăнă пулё-тё. Калатăп спре: 24
сут кунё Содом сёрне санран сăмăлтарах пулё, тенё.

Саван духне Исус сăмахне татмасăрах каланă: ей 25
Аттем, пёлётне сёр Турри! Сана мухтатăп! Есё сакна
тёйисемпе аслисенѣен пытарнă, пёзёк афасене пёлтер-
нё. Ей Аттем, Санан ирёкў сапла пулнă. 26

43. Аттем пурне те Мана панă, Ашпёненѣен пусне 27
Ывăлне никам та пёлмест, Ашпёне те Ывăленѣен пусне
никам та пёлмест, Ывăлё кама пёлтерес тийё, савă

28 анҗах пелё. Ей асапланакансем, хён-хур куракансем,
 29 пурар та Ман патма килёр, Епё сире лаплантарап.
 30 Ман ёсёме йышанар, Манран вёренёр: Епё лапка,
 йаваш камалла; вара хавар жуварсем валли канлех
 тупар. Манан ёсём ыра, Манан сёклемём сямал, тенё.

XII. 44. Сав вахатра пёр шамат кун Исус тыра
 пуссипе иртсе пына; Унан вёренекенёсенён сийесси
 килнё; вёсем тыра пусахёсене тата тата илсе сийе
 2 пусланя. Фарисейсем савна курсан, каланя Ана: ака
 Санан вёренекенёсем шамат кун тума йураманнине
 3 тавассё, тенё. Вал вёсене каланя: пёрре Давид хай те,
 унпа пёрле пулна сынсем те выса аптарасассан мён
 4 туни синҗен вуламан-и-мён есир? Йепле вал Тура
 суртне кёрсе, парне сакарёсене шинё: вал сакарсене
 аяна хайне те, унпа пёрле пулва сынсене те сие йура-
 5 ман, пёр священниксене анҗах йураня. Тата есир за-
 конра: шамат кунсенҗе священниксем җиркўре шамат
 кун тума хушманнине тавассё, сапах та вёсем айапла
 6 мар, тенине вуламан-и-мён? Калатап сире: кунта җир-
 7 кўрен те Асли пур. Есир: Мана парне кирлё мар,
 ыра камал кирлё, тени мёне пелтернине пелнё пулсан,
 8 айапсаррисене айапламаттар. Етем Ывалё шамат кунан
 та пуслახё, тенё.

9 45. Унта кайсассан, Вал вёсенён синагогине кенё.
 10 Унта алли типнё сын пулна. Исуса айапласшан Унта
 11 ыйтна: шамат кун җиртен сыватма йураф-и? тенё. Вал
 каланя вёсене: хайён пёртен пёр сурахё шамат кун
 шатака кайсан, сиртен кам аяна тытса, туртса калармё?
 12 Сын сураххран мён җухлё мала! Саванпа ёнтё шамат
 13 кун ыра ёс тума йураф, тенё. Вара сав сынна каланя:
 аллаяна тас, тенё; вал тасна; алли вара тўрленсе, тепё-
 рий пекех пулна.

14 46. Фарисейсем унта тухсан, Ана йепле пётерёс-
 ши тесе, Ун синҗен канаш туня; Исус аяна пелсе, са-
 вантан кайна.

Ун хысһан темён дуклө халӓх пынӓ, Вӓл вёсене 15
 пурне те сыватнӓ. Вёсене Хай сунтён каласа сӓреме 16
 хушман. Сапла Исаи пророк калани ситнӓ; вӓл каланӓ: 17
 Сака Манан суйласа илнӓ, Манан йуратнӓ, дунӓм савнӓ 18
 Атам; Епӓ Ун сине Хам Сывлашӓма йарӓп, Вӓл ха-
 лахсене тӓрелӓхе пӓлтерӓ. Вӓл хирӓссӓ каласмӓ, каш- 19
 карашмӓ, Унӓн сассине урамсентӓе никам та илтмӓ.
 Тӓрелӓхе сийеле каларитӓенех, Вӓл аманнӓ хамӓша 20
 та хусса пӓрахмӓ, йӓсарланса ыртакан йӓтӓене те сун-
 термӓ. Унӓн йӓтӓе сине халӓхсем шанса тӓрӓс, тенӓ. 21

Саван дукне Ун патне усал йӓрнӓ суккар, тӓлхесӓр 22
 сынна илсе пынӓ; Вӓл ӓна сыватнӓ та, суккар, тӓл-
 хесӓр сын каласакан та, куракан та пулнӓ. Пӓтӓм ха- 23
 лах тӓлӓнсе каланӓ: Давид Ывӓлӓ Христос Сака мар-и?
 тенӓ. Фарисейсем савна илтсен калӓнӓ: усалсене Вӓл 24
 усалсенӓн пуслӓхӓ веельзевул хӓватӓепе хӓваласа кӓ-
 ларат, ахал, мар, тенӓ.

Исус вӓсен шухӓшӓсене пӓлсе каланӓ вёсене: кирек 25
 мӓнле патшалӓх та пайӓн пайӓн уйӓрӓлсан пӓтет, ки-
 рек мӓнле хула та, йе кил-сӓрт та пайӓн пайӓн
 уйӓрӓлсан тӓраймасӓ. Шуйттан та шуйттана хӓваласа 26
 кӓларат пулсан, вӓл вара хӓйӓнтӓен хӓй уйӓрӓлнӓ пу-
 лаӓ, апла унӓн патшалӓхӓ йӓпле тӓрӓ вара? Епӓ усал- 27
 сене веельзевул хӓватӓепе хӓваласа кӓларатӓп пулсан.
 сирӓн ывӓлӓрсем еппин кам хӓватӓепе хӓваласа кӓла-
 рассӓ? Саванпа вӓсем сире сут тӓвакансем пулӓс. Усал- 28
 сене Епӓ Турӓ Сывлашӓепе хӓваласа кӓларатӓп пулсан,
 апла паллах, сирӓн патара Турӓ патшалӓхӓ ситнӓ пу-
 лаӓ. Йе тата вӓйла сынна малтан хӓйне сыхса пӓрах- 29
 масӓр, кам унӓн сӓртне кӓрсе, йӓпалисене сӓратса
 тухма пултарӓ? сыхса пӓрахсан тин унӓн сӓртне сӓ-
 ратса тухӓ.

47. Кам Манпа пӓрле мар, вӓл Мана хирӓс пырат; 30
 кам Манпа пӓрле пухмасӓ, вӓл салатса пӓтерет. Са- 31

32 вѣнпа калатап сире: сынсенѣн кирек мѣнле сылахѣ те,
 хурлани те касарѣнѣ, сынсем Святой Сывлаша хурлани
 33 касарѣнѣ. Етем Ывѣлне хирѣс сѣмах калаканѣн ка-
 сарѣнѣ, Святой Сывлаша хирѣс калаканѣн ку тѣнтѣре
 34 те, леш тѣнтѣре те касарѣнѣ. Ыываѣне аван тесен,
 унѣн сѣмѣснѣ те аван тийѣр; ѣываѣне наѣар тесен,
 унѣн сѣмѣснѣ те наѣар тийѣр: ѣываѣа сѣмѣсѣнтѣн пѣ-
 35 лѣсѣѣ. Ёй сѣлен сурисем! есир, усалскерсем, ыраласа
 калаѣма ѣепле пултарѣр? ѣѣлхе-сѣавар кѣмѣл туллирен
 36 калаѣаѣ. Ырѣ сын ырѣ кѣмѣлѣнтѣн ырѣ калараѣ, усал
 37 сын усал кѣмѣлѣнтѣн усал калараѣ. Калатап сире: сын-
 сем пур ырансѣр каланѣ сѣмахшѣн та сут кунѣ хи-
 сеп парѣс. Сѣмаху тѣрѣх тѣрре тухѣн, сѣмаху тѣрѣхах
 айѣпа та ѣулѣн, тенѣ.

38 48. Саван ѣухне кѣнекеѣсемпе фарисейсенѣн хашѣ
 хашѣ каланѣ: Вѣрентекен! епир Савран хѣват курас-
 39 шѣн, тенѣ. Вѣл вѣсене хирѣс каланѣ: усал, аскѣн ѣру
 хѣват шыраѣ, Ёна пророк хѣватѣнтѣн пуѣне ѣна урѣх
 40 хѣват пулмѣ. Ёна кит ѣшѣнтѣ вѣсѣ кун, вѣсѣ сѣр тѣнѣ
 пѣк, Етем Ывѣлѣ те сѣр ѣйѣнтѣ вѣсѣ кун, вѣсѣ сѣр
 41 ыртѣ. Ниневѣа сыннисем сѣк ѣрупа суѣа тѣрса, ѣна
 айѣплѣс, мѣшѣн тесен вѣсем Ёна вѣрентпине илтсен
 42 ѣкѣннѣ; кунѣа акѣ Ёнаран та асли пур. Кѣнтѣр ѣентѣ
 хѣр-арѣм патша сѣк ѣрупа суѣа тѣрса, ѣна айѣплѣ, вѣл
 Соломон ѣслѣлахне пѣлмепкѣн инсѣтри сѣртенех кил-
 43 нѣ; кунѣа акѣ Соломонран та асли пур. Усал сывлаш сын
 ѣшѣнтѣн тухсан, шывсѣр сѣрсентѣ канлѣх шыраса сѣ-
 44 рет те, тупаймаѣѣ. Вара калаѣ: хам тухнѣ сурѣама ка-
 ѣалла тавѣрѣнам, тет; тавѣрѣнсѣн, сурѣѣ пушѣ, таса,
 45 тирпейлѣ тѣнине кураѣ. Унтѣн кайса, хайпе пѣрле тѣа
 хайѣнтѣн те усал урѣх сѣѣѣ сывлаш ѣертсе пыраѣ те,
 вара унѣа кѣрсе пуранасѣѣ; сѣв сынна вара кѣйранхи
 малтанхинѣн те хѣнрех пулаѣ. Сѣк усал ѣрѣа та сѣп-
 лах пулѣ, тенѣ.

49. Вәл халәхә каласа тәнә вәхәтра, Унән Амәшәпе 46
таванәсем тулта Унпа каласасшән кәтсе тәнә. Пәр сын 47
каланә Ана: акә Санән Аннүпе таванусем Санпа ка-
ласасшән тулта кәтсе таращә, тенә. Вәл сав калакана 48
хирәс каланә: кам Манән аннем? кам Манән таванәм-
сем? тенә. Унтан вөренокенәсем синеллә аллипе ка- 49
тартса каланә: акә Манән аннем, акә Манән таванәм-
сем. Кам Манән Сүлти Аттемән ирәкне туса пуранат, 50
савә Манән питүрем-шәлләм та, аккам-йәмакам та, ан-
нем те пулат, тенә.

XIII. Сав күн Исус килтен тухса, тинәс хәррине
пырса ларнә. Ун патне темән тухлә халәх пухәннә та, 2
Вәл кимә сине кәрсә ларнә, мән пур халәх тинәс хәр-
ринтә тәнә. Вәл вәсене йумахсем каласа нумай вөрент- 3
нә. Вәл каланә:

50. Акә тырә акакан акма тухнә. Вәл акнә тухне 4
хәш пәрти сүл хәррине үкнә; вәсен кайәксем вәссе
пынә та, әна сисе йанә. Хәшә тулла сәре үкнә, унта 5
тәпра сахал пулнә; тәпра әшәкран тасах шәтса тухнә;
антәх хәвел тухса сарәлсан, шанса кайнә та, тымәр 6
йарайманскер типсех ларнә. Хәшә сүмлә сәре үкнә, 7
сүм үссе ситәннә те, әна пусса илнә. Хәшә тата аван 8
сәре үкнә те, симәс тунә: пәринтән сәр пәртә, те-
пәринтән утмәл пәртә, тата тепәринтән вәтәр пәртә
пулнә. Илтме хәлха пурри илттәр, тенә. 9

51. Вөренокенәсем пырса каланә Ана: мещән Есә 10
вәсене йумахсеме калатән? тенә. Вәл вәсене хирәс 11
каланә: сүлти патшаләхән пәлми әсәсене сире пәлмел-
лә тунә, вәсене туман, савәнпа йумахпа калатәп. Ка- 12
мән пур, әна тата парәс, унән йышлаланә; камән сук,
унәнне мән пур пеккине те туртса иләс. Вәсем пах- 13
сан та курмасщә, итлесе те илтмәсщә, әнламасщә, са-
вәнпа вәсене йумахпа калатәп. Исаиә пророк каласа 14
хуни вәсен теләшәнтән вырәна килет. Вәл каланә:

халхърсемпе илтөр, аңласа илмөр; кушърсемпе пәхәр,
 15 курмәр. Сак сынсен жерисем хытнә; халхисемпе те вө-
 сем аран аран илтешсә; куш ан куртәр, халха ан илт-
 төр, жере ан систөр төсе, Ман йеннелле саваранса,
 16 Мана түрлеттерес мар төсе, вөсем кушесене хупрәс,
 17 тенә. Сирән кушарсем теләйлә: вөсем курашсә; халхәр-
 сем те сирән телейлә: вөсем илтешсә. Ёан калатап си-
 ре: пророксем, савалла сынсем нумайёшә есир кура-
 каннине курашан-жә те, кураймарәс; есир илтекен-
 18 нине илтешән-жә те, илтеймерәс. Есир тырә акакан
 синтән каланә йумах мөне пелтернине илтөр ёнтә.
 19 Патшаләх синтән каланә сәмаха илтсе, ана аңланман
 кирек хаш сын патне те усал пыраҗ те, ун жерине
 акнине туртса илсе кайаҗ: сул хөррине укни сакна
 20 пелтерет. Ёуллә сәре укни—сәмаха илтсен, ана жасах
 21 хавасланса хапал тавакан сынна пелтерет; аңах жә-
 ринтә тымар сукран, каллә-маллә шухашларан сав сә-
 махшан хуйхә килсен, йе хөсөрлесен, вәл жасах улта-
 22 ланаҗ. Сумлә сәре укни—сәмаха илтекен сыннах пел-
 терет; аңах ку тентери пурәнәс шухашә, тата пуйан-
 ләхпа улталанни сәмаха хупласа илет те, сәмах вара
 23 усасар пулаҗ. Ёра сәре укни—сәмаха илтсе, аңласа иле-
 кене пелтерет: вәл усалә пулаҗ те, пәри сәр хут, те-
 пәри утмәл хут, тата тепәри вәтәр хут ытла усә кү-
 рет, тенә.

24 **52.** Вәл вөсене тепөр йумах каласа панә: сұлти пат-
 25 шаләх хай хирне ыра вәрләх акнә сын йевөрлө. Сын-
 нисем сыварнә вәхәтра уван ташманә пынә та, тулли
 26 сине пукра акса кайнә. Калти ситәнсе пуш каларсас-
 27 сән, пукри те паләрнә. Ёурисем хусине пырса каланә:
 хушә! есә ху хирне ыра вәрләх акман-жә-и вара? пукра
 28 астан тухнә тата унта? тенә. Вәл вөсене каланә: ана
 ташман сын тунә, тенә. Ёурисем каланә: сумлаттарас
 29 теместән-и? епир кайса сумләпәр ана, тенә. Вәл ка-

ланă: сук, пукрине суйланă тух унпа пёрле туллине те
туртса кăларăр есир. Ан тивёр, выритѹен икѹшѹ те пёр- 30
лех ўсѹёр; вырнă тух выракансене калăп епѹ: малтап
пукрине пухăр, ана сунтарса йамашкăн кѹлтенѹн кѹлте-
нѹн сыхăр, туллине ман кѹлете пухса хурăр тийѹп, тенѹ.

53. Вăл вѹсене тата тецѹр йумах каласа панă: сўл- 31
ти патшалăх сарă пăрăс пѹрѹи йевѹрлѹ, ана пѹр сын
илнѹ те. хай хирне акнă. Вăл пур вăрасенѹен пѹѹѹкѹсѹ 32
пулсан та, ўссе ситсен, пур кураксенѹен те пысăкланса
кайса, йывăс пулат, вара унăн тураѹѹсем хушшине
вѹсен. кайăксем вѹссе пырса, пытанса лараѹсѹ, тенѹ.
Вăл вѹсене татах тепѹр йумах каланă: сўлти пат- 33
шалăх кăвас тусти йевѹрлѹ; ана пѹр хѹр-арăм илнѹ те,
виѹсѹ виѹсѹ сăнăха йăлтах йўсѹттѹр тесе, сăнăх сине
йарса лартнă, тенѹ. Сăксене пурне те Исус халăха йумах- 34
па каланă, йумахсăр нимѹн те каламан вѹсене. Сăпла 35
пророк урлă калани ситнѹ; вăл каланă: йумахпа ка-
лаѹсма сăварăма усăп, тѹнѹе пулнăранпа пытарăнса тă-
нине каласа пѹлтерѹп, тенѹ. Унтан Исус халăха йанă 36
та, Хай пѹр сурта кѹнѹ.

54. Вѹренекенѹсем Ун патне пынă та, каланă: хирти
пукрасем синѹен каланă йумахна анлантар-ха пире,
тенѹ. Вăл вѹсене хирѹс каланă: ырă вăрлăх акакан— 37
Етем Ывăлѹ вăл, хир—тѹнѹе, ырă вăрлăх—патшалăх 38
аѹисем, пукрасем—усал аѹисем; пукра акнă тăшман— 39
шуйттан вăл; тырă вырнă вăхăт—тѹнѹе пѹтесси, вы-
ракансем—ангелсем. Сăк тѹнѹе цѹтнѹ тухне те пукрана 40
пустарса вутпа сунтарнă пекех пулѹ. Етем Ывăлѹ Хай 41
ангелѹсене йарѹ те, вѹсем Унăн патшалăхѹнѹи улта-
лакансене, йѹркесѹр ѹс тăвакансене пурне те пустарѹс;
унтан вѹсене вутлă кăмакана пăрахѹс; унта вара йѹрў 42
те, шăл шатăртаттару та пулѹ. Сăвăн тухне сăвапли- 43
сем хайсен Ашшийѹн патшалăхѹнѹе хѹвел лек сутăлса
кайѹс. Илтме хăлха пурри илтѹр, тенѹ.

44 **55.** Ыўлти патшалӑх тата хире пытарнӑ мул йевӑр-
 лӑ: вӑл мула пӑр сын тупнӑ та, никама та систермен;
 савӑннипе вӑл тавӑрӑннӑ та, мӑн пур пурлӑхне сутса
 45 ҫав хире сутӑн илнӑ. Ыўлти патшалӑх тата аван ӗнтӗ
 46 шыракан хуҫа йевӑрлӑ: вӑл пӑр хаклӑ ӗнтӗ кур-
 нӑ та, кайса хӑйӗн мӑн пур пурлӑхне сутса, ҫав ӗнтӗ су-
 47 тӑн илнӑ. Ыўлти патшалӑх тата тинӗсе йанӑ ҫилӗм йевӑр-
 48 лӑ: вӑл ҫилӗме тӑрлӑ йышши пулӑ кӗнӑ; ҫилӗм тулсан,
 ана ҫыран хӑррине туртса кӑларнӑ та, ларса, аван пулли-
 сене суйласа илсе савӑта йанӑ, наҫаррисене кӑларса
 49 ывӑтнӑ. Тӑнтӗ пӑтнӑ тухне те ҫапла пулӑ: ангелсем
 килӑҫ те, усаллисене савалисен хушшинҫен уйӑрса
 50 илӑҫ. Унтан вӑсене вутлӑ кӑмакана пӑрахӑҫ; унта вара
 51 йӑру те, шӑл шатӑртаттару та пулӑ, тенӑ. Исус вӑсен-
 ҫен ыйтнӑ: есир ҫаксене пурне те ӑнлантӑр-и? тенӑ;
 52 вӑсем Ӑна: ӑнлантӑмар, Вӑрентекен, тенӑ. Исус вӑсене
 каланӑ: савӑнпа ӗнтӗ ыўлти патшалӑх ҫинҫен вӑреннӑ
 кӑнекеҫӗ кирек хӑшӗ те кил хуҫи йевӑрлӑ; вӑл хуҫа
 хӑй мулӑ тӑракан ырантан ҫӗннине те, киввине те
 илсе тухаҫ, тенӑ.

53 **56.** Ҫак йумахсене каласа пӑтерсен, Исус унтан кай-
 54 нӑ. Вӑл Хӑй ҫуралнӑ ҫӑр-шывне пырса халӑха вӑсен
 синагогинҫе вӑрентнӑ; ҫынсем Унтан тӑлӑнса каланӑ:
 ку тӑрлӑ ӑс, ку тӑрлӑ вӑй-хӑват ӑҫтан тухаҫ-ши Унан?
 55 Каскалаканӑн ывӑлӑ мар-и вара Вӑл? Унан амӑшӑ
 Мария йатлӑ мар-и? Иаков, Иосиф, Симон, Иуда Унан та-
 56 ванӑсем мар-и вара? Унан ӑппӑшӑсем те пур те пирӑн
 хушшӑмӑртах мар-и вара? ҫаксем пур те ӑҫтан тухаҫ-
 57 ҫӑ-ши Унан? тенӑ. Ҫапла вӑсем Ун ҫинҫен иккӑлӑ шу-
 хӑшланӑ; Исус вӑсене каланӑ: пророка хисеплӑҫӗ,
 хисеплемесен те пӑр хӑй ҫуралнӑ ҫӑр-шывӑпе хӑй ки-
 58 лӑнҫе ӑнтӑх хисеплемӑҫӗ, тенӑ. Вӑл вара вӑсем ӗнен-
 менрен унта хӑватсем нумайах туман.

XIV. 57. Ҙав вахатра Ирод пуҗлаҗ Исус җинҗен
 калаҗна хыпара илтнѣ те, хай умѣнҗе таҗакан җынсене 2
 каланә: вәл Шыва кўртекен Иоанн; вәл вилѣмрен җѣрѣлсе
 таҗна, җаванпа вәл хаватсем таваҗ, тенѣ. Ирод вәл хайѣн 3
 питѣҗѣшѣ Филипп арәмѣ Иродіада пирки Иоанна тытса
 җыхтарна та, тѣрмене хуптарна; мѣшѣн тесен Иоанн 4
 ана: сана унпа пуҗанма йурамаҗ, тенѣ. Вәл ана вѣ- 5
 лереспѣн те пулна, анҗах халахран хараҗна: халах
 Иоанна пророк тесе хисепленѣ. Пѣрре Ирод хай җу- 6
 рална куна асанса праҗник тунә җух, Иродіада хѣрѣ
 ханисен умѣнҗе ташласа Иродан кәмәлне кайна. Ҙаван- 7
 па ана Ирод кирек мѣн ыйтсан та, парәп сапа, тесе
 тупа тунә. Лешѣ амәшѣ вѣрентнипе каланә: мана Шыва 8
 кўртекен Иоанн пуҗне җаканта тиркѣпе кўрсе партар,
 тенѣ. Патша салхуланна; анҗах тупа тунаран, ханисем 9
 те пуртан, ана пама хушна. Вара тѣрмене йарса Иоанн 10
 пуҗне кастарна. Ун пуҗне тиркѣпе илсе пырса хѣре 11
 панә; вәл амәшне лѣҗсе панә. Иоанн вѣренекенѣсем 12
 пырса, унан ўтне илсе җѣре пытарна та, кайса Исуса
 хыпар тунә. Исус җавна илтсен, унтан пѣтѣҗенех ки- 13
 мѣпе пушә җѣре кайна; халах ана илтсен, хуласенҗен
 тухса, Ун хыҗҗан җуран утна.

58. Исус кимѣ җинҗен тухсан, темѣн җухлѣ халах 14
 таҗине курна; Вәл вѣсене хѣрхенсе, вѣсен җирлѣ җын- 15
 нисене сыватна. Каҗ пулсан, вѣренекенѣсем Ун патне
 пырса каланә: кунта пушә хир, каҗ та пулҗѣ ѣнтѣ,
 халаха йар; вѣсем йалсене кайса, хайсем валли җиме
 илҗѣр, тенѣ. Исус вѣсене каланә: вѣсенѣн кайма кир- 16
 лѣ мар, җиме вѣсене есир парәр, тенѣ. Вѣсем Ана ка- 17
 ланә: пирѣн кунта пилѣк җакәрпа икѣ пула анҗах, тенѣ.
 Вәл каланә: кунта Ман патма илсе килѣр вѣсене, тенѣ. 18
 Унтан халаха җерем җине ларма хушна: вара пилѣк 19
 җакәрпа икѣ пулла илсе, җўлелле пахса пилленѣ те, җа-
 кәрсене хуҗкаласа вѣренекенѣсене панә, вѣренекенѣсем

20 халаха валеҫсе панă. Пур те ҫисе тăраннă: йулашки
 21 татакесене тата вуникӗ кунта туллийех пухнă. Ҫийе-
 кенсем хӗр-арамсемпе аҫасентӗн пуҫне пилӗк пин ҫынна
 йахăн пулнă.

22 **59.** Унтан Исус вӗренекенӗсене ҫавантах кимӗ ҫине
 кеме хистенӗ, Хай халаха йаритӗн, Хайӗнӗн малтан
 23 тепӗр йенне каҫса кайма хушнă. Халаха йарсан, Вăл
 пӗтӗн кӗл-тума ту ҫине улахнă; ҫӗрле те унта пӗт-
 24 ӗнех пулнă. Ҫил хирӗҫле пулнăран тивӗс варринӗ
 25 ӗух кимме хум ҫапа пуҫланă. Ҫӗрӗн таваттамӗш хурал
 ӗрепӗнӗ Исус вӗренекенӗсем патне тивӗс шывӗ ҫин-
 26 ӗн утса пынă. Вӗренекенӗсем Вăл шыв ҫинӗн утса
 пынине курсан, шикленнипе каланă: ку мӗлке, тенӗ;
 27 хӗранипе вӗсем кашкарса йанă. Исус вӗсене ҫавантах
 сасă парса каланă: хайула пулар, ку Епӗ, ан хӗрӗр,
 28 тенӗ. Петр Ана хирӗҫ калана: Вӗрентекен! Есӗ пул-
 сан, еппин мана Ху патна шыв ҫинӗн утса пыма хуш,
 29 тенӗ. Исус ана: кил, тенӗ. Петр вара кимӗ ҫинӗн
 тухнă та, Исус патне пырас тесе, шыв ҫинӗн утса
 30 кайнă. Анта х вăл ҫил вайлине курса хӗранă та, пута
 пуҫлана; вара кашкарса йанă: Вӗрентекен! ҫал мана,
 31 тенӗ. Исус ҫавантах алине таснă та, Петра йарса
 ытса каланă: ей сахал ӗненекен, мӗшӗн есӗ иккӗ-
 32 лентӗн? тенӗ. Вӗсем кимӗ ҫине кӗрсессӗн, ҫил лап-
 33 ланнă. Кимӗ ҫинӗсем Ун патне пырса, пуҫсапса ка-
 34 ланă: ӗан ӗанах Есӗ Тура Ывӗлӗ, тенӗ. Тепӗр йенне
 каҫсан, вӗсем Геннисарет ҫӗрне пынă.

35 **60.** Вăл ҫӗрти ҫынсем Исуса паланă та, ҫав тав-
 рана пур ҫӗре те хыпар йанă. Ун патне вара пур ӗир-
 36 лӗ ҫынсене те илсӗ пынă; вӗсем Ана: тумтирӗ аркине
 те пулин сӗртӗнтерсем, тесе йӗлӗннӗ; сӗртӗненекни-
 сем сывалнă.

XV. Ҫаван ӗухне Исус патне Иерусалимри кӗнеке-
 2 ҫесемпе фарисейсем пынă та, каланă: Санан вӗренеке-

нўсем мёшён ваттисен йаљине тытмассё? вёсем сакар
 синё тух аллисене сумащё, тенё. Бал вёсене хирёс 3
 каланя: есир те хавар йалар пирки мёшён Туря хуш-
 нинтён иртетёр? Туря каланя: асуна-аннўне хисепле; 4
 тата: ашпёне, йе амашне усал самах калакана вилём
 ситтёр, тенё. Есир калатар: кам хай ашпёне, йе амашне: 5
 есё манран илессине Турра пама-асантам тесен, вара 6
 ана ашпёне, йе амашне хисеплемесен те йураф тетёр;
 есир апла хавар йалар пирки Туря хушнине параха-
 тар. Ей ултавасем! сирён синтён Исаия пророк аван 7
 каласа хуня; бал каланя: сак сынсем тёлхи-саварёсемпе 8
 Ман патмалла сывахарасё, самахна Мана хисеплесё,
 антах тёрисем хайсенён Манран аякра тарасё;
 етем ўкётёсене, етем йалисене вёрентсе вёсем Мана 9
 усасар хисеплесё, тенё. Унтан халаха тёнсе илсе ка- 10
 ланя: итлёр те, аяласа илёр: сынна савара кёрекенни 11
 ирсёрлентермест, савартан тухаканни ирсёрленте-
 рет, тенё.

61. Саван тухне вёренекенёсем Ун патне пырса ка- 12
 ланя: пелётён-и, сак самаха илтсён фарисейсем иккё-
 лентёс? тенё. Бал вёсене хирёс каланя: Манян Сўлти 13
 Аттем лартман кирек йепле ўсе-таран йапала та харса
 пётё. Ап тивёр вёсене: вёсем суккарсене саватса сў- 14
 рекен суккарсем; суккара суккар саватса сўресен, ик-
 кёшё те шатака кёрсе ўкёс, тенё. Петр каланя Ана: 15
 пире сак йумахна каласа аялантар-тё, тенё. Исус ка- 16
 ланя: есир те халитўтён пёлейместёр-и? халитўтён 17
 аяланаймастар-и? савара кёрекенни пур те аша кёрет
 те, каллах тухаф; савартан тухаканни тёререн тухаф, 18
 сынна савя ирсёрлентерет; мёшён тесен усал шухап- 19
 сем, сынна вёлересси, аскан табасси, асасси, вярласси,
 суйа суйса катартасси, хурласси тёререн тухаф. Сынна 20
 савсем ирсёрлентересё; ала сумасар сини сынна ир-
 сёрлентермест, тенё.

21 **62.** Унтан тухсан, Исус Тирпа Сидон сѣрне кайна.
 22 Сав йенѣн пѣр Хананеа арәмѣ тухнѣ та, кашкѣрса
 каланѣ Ана: ей Давид Ывѣлѣ, Вѣрентекен! хѣрхенсем
 мана, манѣн хѣрѣм усал йернипе ытла хытѣ асапланат,
 23 тенѣ. Исус ѣна хирѣс пѣр сѣмах та ѣенмен. Вѣрене-
 кенѣсем Ун патне пырса, Ана йѣланса каланѣ: йарсам
 24 ѣна; вѣл пирѣн хыѣран кашкѣрса пырат, тенѣ. Вѣл
 хирѣс каланѣ: Мана Израил ѣрѣвин сѣхалнѣ сѣрѣхѣ-
 25 сем патне анѣах йанѣ, тенѣ. Арѣм пынѣ та, Ана пѣс-
 26 сѣпса каланѣ: Вѣрентекен, пѣлѣшсам мана, тенѣ. Исус
 ѣна каланѣ: сѣкѣра аѣасенѣн туртса илсе йѣтѣсене
 27 пѣрахни аван мар, тенѣ. Арѣм каланѣ: ей Вѣрентекен,
 вѣл сѣпла та, анѣах йѣтѣсем те хѣсисенѣн сѣтелли
 28 сѣнѣн ѣкнѣ тѣпрентѣксене сѣийесѣ, тенѣ. Исус вара
 ѣна хирѣс каланѣ: ей арѣм, есѣ хытѣ ѣненетѣн, ху
 ѣмѣтленнѣ пек пултѣр сана, тенѣ. Унѣн хѣрѣ вара сав
 сехетре сывалнѣ.

29 **63.** Унтан кайсан, Исус Галилеа тинѣсѣ патне пынѣ
 30 та, унта пѣр ту сине улѣхса ларнѣ. Ун патне пит ну-
 май халѣх пухѣвнѣ; вѣсем хѣйсемпе пѣрле уксахсене,
 суккѣрсене, ѣлхесѣрсене, аманнисене, урѣх тѣрлѣ ѣир-
 лисене те нумай илсе пынѣ, вѣсене Исус ури патне
 31 вырттарнѣ; Вѣл вѣсене сыватнѣ. Халѣх вара ѣлхесѣр-
 рисем каласнине, аманнисем тѣрлевнине, уксаххисем
 сѣуренине, суккѣррисем куракан пулнинѣ курса, тѣлѣн-
 нипе Израил Туррине мухтанѣ.

32 **64.** Исус Хѣйѣн вѣренекенѣсене ѣенсе илсе каланѣ:
 сѣак халѣха хѣрхенетѣп Епѣ, вѣсем ѣнтѣ Ман патѣмра
 висѣ кун тѣрасѣ, сѣме вѣсен нимѣн те сѣк; Манѣн
 вѣсене сѣтермесѣр йарассѣм килмест, сѣл сѣнѣ хал-
 33 ран ан кайтѣр, тенѣ. Вѣренекенѣсем Ана каланѣ: кун
 тѣхлѣ халѣха тѣрантармалѣх сѣкѣр пушѣ хирте ѣстан
 34 илес пирѣн? тенѣ. Исус вѣсене каланѣ: сирѣн миѣсѣ
 сѣкѣр пур? тенѣ. Вѣсем каланѣ: сѣтѣѣ, тата пѣртак

вѣт пулă пур, тенѣ. Унтан халăха сѣре ларма хушнă. 35
 Вара ситѣ сăкарпа пуласене илсе, Турра тав тунă та, 36
 вѣренекенѣсене хушкласа панă, вѣренекенѣсем халăха
 валессе панă. Пур те сисе тăраннă; унтан йулашки 37
 татакѣсене тата ситѣ пѣрне туллийех пухнă. Сийе- 38
 кенсем хѣр-арăмсемпе аѣасенѣн пушне тăватă пин сын
 пулнă. Халăха йарсан, Исус кимѣ сине ларса, Магдала 39
 сѣрне пынă.

XVI. 65. Исус патне фари́сейсемпе саддукейсем пынă
 та, Ана сăнаса: пире пѣлѣт синѣн хăват кăтарт, тесе
 ыйтнă. Вăл вѣсене хирѣс каланă: ка́схине есир: пѣлѣт 2
 хѣрлѣ,—уйар пулат, тетѣр; ирхине: пѣлѣт кăвакарѣ, 3
 —пайан сума́р сăват, тетѣр. Ей ултавсăсем, есир пѣлѣт
 тѣсне уйăрма пѣлетѣр, вăхăт паллине пѣлейместѣр-и?
 Усал, аскăн ару хăват шыраѣ; Иона пророк хăватѣн- 4
 ѣн пушне ана урăх хăват пулмѣ, тенѣ. Вара Вăл вѣсене
 хăварнă та, Хай кайнă. Тинѣсен тепѣр йенне ка́снă 5
 тух, Унăн вѣренекенѣсем сăкар илме маннă.

66. Исус вѣсене каланă: аста́вар, фари́сейсемпе сад- 6
 дукейсенѣн кăвас ту́стинѣн сыхланăр, тенѣ. Вѣсем хай- 7
 сен ашѣнѣ: епир сăкар илменнине пѣлтерет ѣнтѣ
 ку, тесе шухăшланă. Исус савна пѣлсе вѣсене каланă: 8
 ей сахал ѣненекенсем, мѣшѣн есир хăвар ашăрта:
 сăкар илмерѣмѣр, тесе шухăшлатăр? Халѣ те а́нланай- 9
 мастăр-и? пилѣк сăкарпа пилѣк пин сынна тăрантар-
 нине, йулашкине хăвар ми́се кунта пухнине те асту- 10
 мастăр-и? Тата ситѣ сăкарпа тăватă пин сын тăрансан,
 йулашкине ми́се пѣрне пухса илтѣр? Йепле есир а́н- 11
 ланаймастăр? Епѣ сире сăкар синѣн каламарăм, фари-
 сейсемпе саддукейсенѣн кăвас ту́стинѣн сыхланăр, те-
 рѣм, тенѣ. Вѣренекенѣсем вара а́нласа илнѣ: Вăл вѣсене 12
 кăвас ту́стинѣн сыхланма хушман, фари́сейсемпе сад-
 дукейсем вѣрентнинѣн сыхланма хушнă.

67. Филипп Кесарийѣ сѣрне пырсан, Исус вѣрене- 13

кенёсенџен ыйтна: сынсем Мана, Етем Ывълне, кам
 14 вырӑнне хураççе? тенё. Вёсем каланӑ: хӑшё Шыва
 кӳртекен Иоанн вырӑнне, хӑшё Иліа вырӑнне, хӑшё
 тата Іереміа вырӑнне, йе пророксенџен пёри пулё
 15 теççе, тенё. Вӑл вёсене каланӑ: есир хӑвӑр кам вы-
 16 рӑнне хуратӑр Мана? тенё. Петр тийекен Симон хирёç
 17 каланӑ: Есё жерё Тура Ывӑлё, Христос, тенё. Іисус
 вара ӑна хирёç каланӑ: есё, Іона ывӑлё Симон, телей-
 лё, çакна сана ўтпе йун пёлтермерё, Манӑн Çўлти
 18 Аттем пёлтержё. Епё те сана калатӑп: есё Петр (Җул),
 çак җул çине Епё Хамӑн җиркёвёме лартап, ӑна та-
 19 мақ хапхи те çентереймё. Сана çўлти патпадаҳ уççине
 парӑп: есё сёр çинҗе мёне сыхӑн, вӑл пёлёт çинҗе те
 сыхӑнё; сёр çинҗе мёне салтӑн, вӑл пёлёт çинҗе те
 салтӑнё, тенё.

20 **68.** Çавӑн җухне Іисус вёренекенёсене Хай Іисус
 21 Христос иккенне никама та калама хушман. Çавӑнтан
 вара Іисус вёренекенёсене Хай Іерусалиме кайасси
 çипҗен, унта аслӑ сынсенџен, пуп-пуçлаҳёсенџен, кё-
 некеçёсенџен нумай асап курасси çипҗен, Хайне веле-
 ресси çинҗен, виçсемёш кунне җерёлсе тӑрасси çинҗен
 22 кала пуçланӑ. Петр Іисуса айкакала җёнсе илнё те,
 Ӑна хирёç кала пуçланӑ: ей Вёрентекен, Хӑна Ху
 23 хёрхен, Сана апла ан пултӑр-җё, тенё. Іисус Петр йённе
 пӑхса каланӑ: кай Ман патӑмран, шуйттан! есё Мана
 илёртетён; есё Турра кирли çинҗен шухӑшламастан,
 етеме кирли çинҗен шухӑшлатӑн, тенё.

24 **69.** Çавӑн җухне Іисус Хайён вёренекенёсене кала-
 нӑ: Ман хыççӑн пырас тийекен хай ирёкне пӑрахтӑр
 25 та, хёресне илсе Ман хыçран пытӑр. Кам хай җунне
 усрас тет, вӑл сухатё ӑна; кам хай җунне Маншӑн
 26 сухатё, вӑл тупё ӑна. Çын пётём тёнҗене тытса тӑра-
 кан пулсан та, хай җунне сийен тусан, ӑна мён уса
 27 пулё? çын хай җунне мён тўлесе илё? Етем Ывӑлё

Хайен ангелөсемпе, Хай Ашшө аслалахөпе килө те, 28
 пүрне те ёсёсене кура таварса парё. Ъан калатап си-
 ре: саканта таракансенџен хашё хашё Етем Ывалё
 Хайен патшалахөпе килнине курмасар вилмёс, тенё.

XVII. 70. Пёр ултә кун иртсен, Исус Петра, Иако-
 ва, унан шаллөне Иоанна хайсене анџах илсе сўлө ту
 сине улаҳна; унта Вәл вёсен умёнџө ураҳ тёслө пулнә: 2
 Унан сәнө хөвел пек сүталса кайнә; түмтирө шап-шурә,
 сап-сүтә пулса тәнә. Савантах вёсене Моисейпе Иліа 3
 курәннә, вёсем Исуспа каласса тәнә. Саван җух Петр 4
 Исуса каланә: ей Вёрентекен! пирө кунта тәма аван;
 камәлу пулсан, епир кунта виҗө хўшө тәвар: пёрне
 Сан валли, тепёрне Моисей валли, тата тепёрне Иліа
 валли, тенё. Вәл сапла каласа тәнә җухнех вёсене са- 5
 сартак сүтә пёлөт хупласа илнө; пёлөтрөн тата: сакә
 Манән савнә Ываләм, Манән ирөкөм Ун сінџө; Ана
 итлөр, тесе каланә сасә илтөннө. Сакна илтсен, вёре- 6
 некөнөсем ўпне ўкнө, вёсем пит хәранә. Исус вара 7
 вёсем патне пынә та, вёсене сёртөнсе каланә: тарәр,
 ан хәрәр, тенё. Вёсем куҗёсене усса пәхсан, пёр Исус- 8
 ран пуҗне ураҳ никама та курман. Ту сінџен аннә 9
 җухне Исус вёсене каланә: Етем Ывалё вилөмрен җө-
 рөлсе таритџен халө мөн курни сінџен никама та ка-
 ласа ан кәтартәр, тенё.

71. Вёренекөнөсем Унтан ыйтна: йөшле тата кёнеко- 10
 сёсем: малтан Иліа килмелле, теҗсө? тенё. Исус вёсене 11
 хирёс каланә: вәл төрөс, малтан Иліа килсе, пүрне те
 хатөрлесе хумалла. Анџах калатап сире: Иліа килџө 12
 те, әна паллаймарёс, әна вёсем хайсем мөн тавас тенё
 пек турёс; Етем Ывалё те вёсенџен сапла асап курө,
 тенё. Вара вёренекөнөсем Вәл вёсене Шыва күртекен 13
 Иоанн сінџен каланине әнласа илнө.

72. Вёсем халах патне ситсөссөн, Исус патне пёр 14
 сын пынә та, Ун умне җаркусланса ларса каланә: ей 15

Вёрентекен, манан ываләма хёрхенсем; вәл сәенә уйах-
 серен усал йернипе ытла хытә асапланат; җас җасах
 16 вута та, шыва та сикет. Епә ана Санан вёренекенүсем
 патне илсе килтәм те, вёсем ана сыватма пултарай-
 17 марёс, тенё. Исус хирёс тавәрса каланә: ех, ёненмен,
 пәсалнә әру! хәсантҗен Епә сирённе пёрле пулп?
 хәсантҗен тўссе тәрәп сире? илсе килёр ана кунта,
 18 Ман патма, тенё. Исус усала җарнә та, вәл аҗа әшён-
 19 җен тухнә; аҗа вара савантах сывалнә. Саван җухне
 вёренекенёсем Исус патне пётҗен сёрте пырса каланә:
 20 епир мёшён хәваласа кәлараймарәмәр ана? тенё. Исус
 вёсене каланә: хәвәр ёненмен пирки; җан каләтәп сире:
 есир ёненни сарә пәрәс пёртҗи җухлө анҗах пулсассан
 та, есир сак тәва: кунтан саванта кусса лар, тесессён,
 вәл та кусса ларё-җё, есир пултарайманни нимён те
 21 пулмө-җё. Ку әру типё тытсан, кёл-тусан анҗах ту-
 хаҗ, тепё.

22 Галилеара пураннә вахәтра Исус вёсене каланә:
 23 Етем Ывәлне сынсем аллине тытса парёс; Ана вёле-
 рёс, Вәл виссёмөш кунне җөрёлсе тәрё, тенё. Вёсем
 вара пит хуйха үкнө.

24 **73.** Вёсем Капернаума пырсан, Петр патне дидрах-
 ма пухакансем пырса каланә: сирён Вёрентекенёр дид-
 25 рахма памё-ши? тенё. Вәл каланә: парё, тенё. Петр
 пўрте кёрсен, вәл сәмах хушитҗенех, Исус каланә ана:
 Симон, сана йепле пек туйәнат? сёр ситҗи патшасем
 пару, йе куланай камран илсәсё? хайсен ывәлөсен-
 26 җен-и, йе йут сынсенҗен-и? тенё. Петр Ана каланә:
 йут сынсенҗен, тенё. Исус ана каланә: еппин ывәлө-
 27 сем памалла мар. Анҗах пирён вёсене иккёлө шухаш-
 ламалла тәвас мар; тинёс хёррине кайса вәлта йар та,
 җан малтан ленкнө пулла ил; ун сәварне усса пәхсан,
 унта статир тупан; ана ил те, вара Маншан та, хушан
 та пар вёсене, тенё.

XVIII. 74. Ҷав ваҳатра вёренекенёсем Иисус патне
 пырса ыйтна: Ҷўлти патшалаҳра кам асла? тенё. Иисус 2
 пёр ағана җёнсе илнё те, а́на вёсен варрине т́аратса
 калан́а: җ́ан калата́п сире: есир улша́нса а́ға пек пул- 3
 масан, Ҷўлти патшала́ха кёре́ймёр. Ҷаванпа кам хайне 4
 хай Ҷак а́ға пек кёсёне хура́т, ва́л Ҷўлти патшала́хра
 асла́ пуле. Кам Ҷакан пек пёр а́ғана Ман йата́мшан 5
 хапал та́ва́т, ва́л Мана хапал та́ва́т. Кам Ҷак Мана 6
 ёненекен пё́җёкҕисенҗен пёрне илёртсе сыла́ха кўртет,
 уна́н майне арман җуле Ҷакса, тинёс тө́нне путарсан,
 а́на аванарах пуле-җё. Тёнҗёне улта́в пирки хуйха́, 7
 улта́в килмесёр йулмалла мар; анҗах улта́в кам урла́
 килет, ва́л Ҷынна ытларах хуйха́. Сана аллу, йе уру 8
 илёртет пулсан, вёсене ху Ҷумантан касса ыва́тса йар:
 икё аллупа, икё урупа ёме́рлөх вута па́рахнинҗен, җё-
 ре́лөхе җала́хан, йе укса́хан кёни аванарах пуле сана;
 йе тата сана ку́ҕа илёртет пулсан, а́на та җавса ка́- 9
 ларса, ха́вантан ыва́тса йар: икё ку́ҕпа тама́к вутне
 па́рахнинҗен, җёре́лөхе ха́рах ку́ҕпа кёни аванарах
 пуле сана.

75. Аста́вар, Ҷак пё́җёкҕисенҗен пёрне те ан хурла́р; 10
 калата́п сире: вёсен ангелёсем пё́лёт Ҷинҗе йалана́.
 Манан Ҷўлти Атте́мен са́нне курса та́расҕё. Етем 11
 Ыва́лө Ҷухалнисене шыраса тупса Ҷалма килнё. Йёпле 12
 пек туйа́на́т сире? пёр Ҷыннан Ҷёр пуҕ сура́х пулсан,
 вёсенҗен пёри аташса кайсан, та́харвунá та́хара́шне
 тусем хушшине ха́варса, аташнине шырама кайме́-и
 ва́л? җ́ан калата́п сире: а́на тупсассан, ва́л Ҷын уншан 13
 та́харвунá та́хар аташса кайман су́рахёсемше́н саван-
 нинҗен ытларах саванё. Сирён Ҷўлти А́ҕаран га́малё 14
 те Ҷаван пекех: Ҷак пё́җёкҕисенҗен Ва́л пёрне те Ҷуха-
 тасшан мар. Санан та́вану сана урла́ пырса сыла́ха 15
 керсен, есё кай та, иксёр анҗах җухне каласа ўкётле
 а́на; ва́л сана итлесессён, есё вара та́ванна тупран пу-

16 лаї. Сана итлемесессен, хуа пёрле тата тепёр сын,
 17 йе икё сын илсө кай; курса таракан ик-виç сын ка-
 ланипе пур сәмах та теплө пултәр. Вөсене те итлеме-
 сессен, җиркөве кала; җиркөве те итлемесессен, вәл
 вара саншән суйа тәнлө сын пекех, мытарь пекех
 пултәр.

18 76. Ыан калатап сире: есир сөр синҗе мөне сыхәр,
 вәл пөлөт синҗе те сыхәнә; сөр синҗе мөне салтәр,
 19 вәл пөлөт синҗе те салтәнә. Саплах ыан калатап сире:
 сөр синҗе сирән хушшартан иккән пөр шухашла пул-
 са, кирек мән ыйтсассан та, Манән Сұлти Аттем мән
 20 ыйтнине парә вөсене; Ман йатәмпа иккән. Йе виçсен
 пөр сөре пухансассан, Епө унта вөсем хушшинҗе пу-
 лап, тенә

21 Саван җухне Петр Исус патне пырса каланә: Вөрен-
 текен, хама урла пырса сылаха көрекән тавана манән
 22 миҗе хутҗен каҗармалла? сиҗө хутҗен-и? тенә. Исус
 ана каланә: сиҗө хутҗен тесе каламастап сана, сиҗө
 хут ситмөлтҗен каҗар тетөп, тенә.

23 77. Саванпа өнтө сұлти патшаләх хай җурисенҗен
 24 хисеп ыйтма тытәннә патша йевөрлө. Вәл хисеп илө
 пусласан, ун патне пөр сынна илсө пынә, вәл сыннан
 25 ана вунә пин талант парасси пулнә. Унан тўлеме ни-
 мән те пулман та, патша вара ана хайне, унан арәм-
 не, аҗисене, мән пур пурләхне те сутса тўлеме хушнә.
 26 Вара сав җура ана ўксе пусҗапса каланә: патша, кет-
 сем мана пәртак, епө сана пөтөмпөх тўлөп, тенә. Патша
 27 вара сав җурине хөрхөнесе, унан парәмне каҗарнә та,
 йанә ана. Унтан тухсан, сав җура хайән пөр йулташне
 28 төл пулнә, йулташин ана сөр динарий парасси пулнә;
 вәл ана йарса тытнә та: парәмна тўлө мана, тесе пәва
 29 пусланә. Йулташө унан ури умне ўксе, пусҗапса,
 йәләнсә каланә: көтсем мана пәртак, епө сана пөтөм-
 30 пөх тўлөп, тенә. Лөшө сапах та көтөсшөн пулман,

кайна та, а́на па́рәмне тў́лесе пё́териҗҗе́н те́рмене хуп-
 тарна́. Ва́л җа́пла ту́нине йу́лташә́сем ку́рна та, пи́т 31
 ка́мәлсә́рланна́, ва́ра хайсе́н па́тши па́тне кайса́ җе́н
 пу́лнине пё́төмпе каласа́ кә́тартна. Па́тша ва́ра а́на 32
 җе́нтерсе илсе каланә: ей у́сал җу́ра! есә́ Мана́ йа́лан-
 та́н та, епё́ сана́н па́рәмна́ пё́төмпөх ка́җартә́м; епё́ сана́ 33
 хё́рхөннө́ пек. сана́н та хавә́н йу́лташна́ хё́рхөнмелле
 ма́р-җө́-и? те́нө. Па́тша пи́т җи́ленсе җи́тнө те, а́на па́- 34
 ра́мне пё́төмпе тў́лесе та́тиҗҗе́нөх а́сапла́нтарма́ а́сапла́н-
 та́ракансе́н а́ллине па́на́. Еси́р хавә́р та́ванә́р а́йа- 35
 пё́сөне ка́мәла́ртан ка́җармасан, Ма́на́н Җу́лти А́ттем те
 си́ре җа́пла та́вө, те́нө.

XIX. Җа́к са́махсөне каласа́ пё́терсен, И́сус Га́ли-
 леара́н тухса́, Ио́рдана́н те́пер йе́ннипе Ио́деа җе́рне
 кайна́ Ун хыҗе́нҗе́н ну́май хала́х пы́на, у́нта Ва́л ве́- 2
 сөне сыватна́.

78. Ун па́тне фа́рисейсе́м пы́на та, са́наса́ каланә́ 3
 А́на: җы́нәвә́н кире́к ме́нле а́йәпша́н та а́рәмне у́йә́рса
 йа́ма йу́раҗ-и? те́нө. Ва́л ве́сөне хи́рөҗ каланә́: Пу́лта- 4
 ра́кан җи́ ма́лтанах ве́сөне а́рла́-а́рәмла́ пу́лтарни җи́н-
 җе́н ву́ламан-и ме́н еси́р? те́нө. У́нтан каланә́: җавә́нпа́ 5
 җы́н хай а́пшө́-а́мәшне́ хаваре́ те, хай а́раме́ җу́мне җы́п-
 җанө, ва́ра иккё́шө́ пө́р у́т пу́лөҗ. Җа́пла ө́нтө́ ве́сем иккё́н 6
 ма́р, пө́т у́т а́нҗах. Җавә́нпа́ Ту́ра́ пө́рлөштерни́не е́тем
 а́н у́йә́ртә́р. те́нө Ле́шсем А́на каланә́: у́йә́рнине кә́тар- 7
 та́кан җы́ру па́рса, а́ра́мпа у́йә́ра́лма Мо́исей ире́к йө́пле
 па́на та́та? те́нө. Ва́л ве́сөне каланә́: еси́р хы́та́ җө́ре- 8
 лө́рен Мо́исей си́ре а́рама́рсөне у́йә́рса йа́ма ире́к па́на;
 ма́лтан а́пла пу́лман. Епё́ си́ре ка́латә́п: ка́м хай а́рәмне 9
 а́ска́н еҗ ту́масә́рах у́йә́рса йа́рса, у́ра́х а́ра́м и́лет, ва́л
 а́ска́н еҗ та́ваҗ; у́йә́рса йа́на́ а́ра́ма ка́җҗа́ и́лекен те
 а́ска́н еҗ та́ваҗ, те́нө. Ве́рене́көне́сем А́на каланә́: җы́н- 10
 на́н а́ра́м тө́лөшө́нҗе́н а́плах йы́вә́р пу́лса́п, а́вла́нманпи
 а́ван е́ппин, те́нө. Ва́л ве́сөне каланә́: ку́ са́ма́ха пу́р 11

те тытса тараймаҗҗе, кама панă, җавă анҗах тытса тараҗ. Хаш җын амашёнҗенех арла-арамла пулма йурах-сар җуралаҗ; хашне җынсем йурахсара калараҗҗе, хаше тата җўлти патшалахшан хайсене хайсем арла-арамла пулмалла мар таваҗҗе. Авланмасар пуранма пултаракан пурантар, тенё.

18 Иисус аҗасем җине аллине хурса кёл-тутар тесе, җаван җухне Ун патне аҗасене илсе пына; вёренекенёсем
14 вёсене җарса танă. Иисус вёсене каланă: аҗасене йарар, вёсене Ман патма килме ан җарар; җўлти пат-
15 шалах җакан поккисемшён, тенё. Вара аллине аҗасем җине хурса пилленё те, унтан кайна.

16 **79.** Җаван җухне Ун патне пёр җын пырса каланă: ей ыра Вёрентекен, ёмёрлөх пуранăҗа кёрес тесен,
17 мёнле ыра ёҗ таваҗ манан? тенё. Вёл ана каланă: мёшён есё Мана ыра тетён? Пёр Тураран пуҗне никам та ыра мар. Ёмёрлөх пуранăҗа кёрес тетён пулсан, за-
18 повёдсене тытса тар, тенё. Вёл каланă Ана: хашсене? тенё. Иисус каланă: ан вёлер, асканланса ан җўре, ан
19 варла, җын җинҗен суйа суйса ан катарт; асуна аннўне хисепле, хана җывах җынна хана ху йуратна пек йурат,
20 тенё. Җитённё аҗа каланă Ана: епё вёсене пурне те җамракранпах тытса таратап, тата мён җитмест-ши ма-
21 нан? тенё. Иисус каланă ана: пётөмпөх җавапла пулассу килет пулсан, кай та, хаван пурлахна сутса, мёскөн-сене валеҗсе пар; санан мулу вара пёлёт җинҗе пулө;
22 ху кил те, Ман хыҗамран җўре, тенё. Җак җамаха илтсес-сөн, җамрак аҗа салхуланса Ун патёнҗен кайна, мё-
23 шён тесен вёл пит пуйан пулна. Вара Иисус Хайён вёренекенёсене каланă: җан калатап сире: пуйан җынна
24 җўлти патшалаха кёме хөн. Татах калатап сире: пуйана Турă патшалахне кёressинҗен төвене йёп җарти витөр
25 тухма җамалтарах, тенё. Вёренекенёсем җавна илтсен, пит төлөнсе каланă: апла кам җаланма пултарө? тенё

Исус вёсем сине пәхса каланә: әна етем пултараймаст, 26
 Тура пурне те пултарат, тенё. Саван җух Петр Әна 27
 хирёс каланә: акә епир пурне те хавартамар, Сан хы-
 сәнтан сүретпёр, мён пулө ёнтё пире? тенё. Исус ка- 28
 ланә вёсене: җән калатәп сире: пулас тёнҗере Етем
 Ывалё Хайён мухтавләхин җапла зыранне ларсан, есир
 те, Ман хысамран сүрекенсем, Израилён вуникё әруне
 сүт тумашкан вуникё асла ыраңа ларар. Кирек кам 29
 та Ман йатамшан сүртне-йёрне, йе таванёсене, йе
 ашшёне, йе амашне, йе арамне, йе аҗисене, йе сёрне-
 шывне хаварсан, вәл уншан сёр хут ытла илө, ёмөр-
 лөх пуранәса кёрө. Малтисем нумайёшө кайра пулөс, 30
 кайрисем малта пулөс.

XX. 80. Сүлти патшаләх сүрт хуҗи йевёрлө; вәл
 хуҗа хайён иҗем-сырли пахҗинҗе ёсleme ирхине ирех
 сын тытма тухнә. Вәл кёрөшекенсемпе кунне пёрер 2
 динарийе килёшнө те, вёсене хайён иҗем-сырли пах-
 җине йанә. Виҗсёмөш сөхетре тухса, вәл суту-илү та- 3
 вакан сёрте ахал тәракан тата урәх сынсене курнә; вёсене 4
 те каланә: есир те манан иҗем-сырли пахҗине кайяр,
 мён тивёсline парәп сире. тенё. Вёсем кайнә. Вәл 5
 улттамөш, тәххәрмөш сөхет төлөнҗе тухса, татах сәпла
 тунә. Вунпёрмөш сөхет төлөнҗе тухса вәл ахал тәракан 6
 тата урәх сынсене курнә та, каланә вёсене: мөшён есир
 кунта кунөпех ахал тәратәр? тенё. Вёсем әна каланә: 7
 пире никам та тытакан пулмарө, тенё. Хуҗа каланә:
 есир те ман иҗем-сырли пахҗине кайяр, мён тивёс-
 line илөр, тенё. Каҗ пулсан, пахҗа хуҗи хайён сүрт 8
 пәхаканне каланә: ёслекенсене җөнсе ил те, кайран-
 хисенҗен пусласа малтанхисене ситиҗҗенех тўлесе тух,
 тенё. Вунпёрмөш сөхетре пынисем пёрер динарий ил- 9
 нө. Саванпа малтан пынисем: епир ытларах илөпөр, 10
 төсе шухәшласа тәнә; анҗах вёсем те пёрер динарий
 илнө. Илсен, вёсем хуҗине ўпкеле пусланә; вёсем ка- 11, 12

ланă: ку кайран килнисем пĕр сехет анѳах ёслерёс,
 епир йара-куна ёслерёмёр, шăраха тўсрёмёр, есё вё-
 13 сене те пирёнпе пёре хутăн, тенё. Хўси вёсенѳен пёр-
 не хирёс тавăрса каланă: тусăм, епё сана ўпкелемелле
 14 тумастăп; пёр динарийе килёшмерён-и вара есё ман-
 пала? Хавăнне ил те, кай; епё хам сак кайранхине те
 15 сана панă тўхлех парас тетёп. Манăн хам ёсёмре мён
 тавас тенине тума ирёкём сук-и мён? Йе санăн кусу
 16 епё ыррине кура ёмётсёрленет-и? тенё. Сапла ёнтё
 кайрисем малта пулёс, малтисем кайра пулёс; ѳённи
 нумай та, суйласа илни сахал, тенё.

17 81. Йерусалимелле улаҳнă тўх сул синѳе Йисус вун-
 икё вёренекенне хайсене анѳах ѳёнсе илсе каланă:
 18 акă епир Йерусалиме улаҳса пыратпăр, ёнтё Етем
 Ывăлне пуп-пуслăхёсемпе кёнскеѳёсен аллине тытса
 19 парёс те, Ана вёлерме сут, тавёс, вара суйа тёнлё
 сынсен аллине машкал тума, хёнеме, хёрес сўмне пă-
 талама парёс; унтан Вăл висёсемёш кунне ѳёрёлсе
 тарё, тенё.

20 Савăн тўхне Ун патне Зеведей ывăлёсенён амăшё
 хайён икё ывăлёпе пынă та, пуссапса Унтан темёскер
 21 ыйтнă. Йисус ана: мён кирлё сана? тенё. Вăл каланă
 Ана: сак ман икё ывăлăма Хавăн патшалăханта пёрне
 Хăнтан сылтăм йенне, тспёрне сулахай йенне лартăп,
 22 тесе кала-ѳё, тенё. Йисус хирёс тавăрса каланă: мён ыйт-
 нине хавăр та пёлместёр. Епё ёсес куркана ёсме, йе
 Епё курас асапа тўсме пултарайăр-и? тенё. Вёсем Ана:
 23 пултарăпăр, тенё. Вăл каланă вёсене: Епё ёсес кур-
 кана ёсесе ёсёр. Епё курас асапа та тўсёр, анѳах
 Хамăн сылтăм йенёмпе сулахай йенёме лартасси Ман-
 ран килмест, Аттем кам валли хатёрлесе хунă, савă
 24 ларё унта, тенё. Сакна ытти вунă вёренекенё илтсес-
 25 сён, сав иккён пёр тавана сйленнё. Йисус вёсене ѳёнсе
 илсе каланă: ссир пёлетёр: халăхсен княсёсем вёсон

пуслăхĕсем пулса тăрасĕ, аслă тўрисем вĕсенĕ хайсен
 аллинте тытасĕ. Анџах сирĕн хушшăрта апла ан пул- 26
 тăр: сирĕн хушшăрта кам аслă пулас тет, вăл сирĕн 27
 тарсăр пултăр; сирĕн хушшăрта кам ѓан асли пулас
 тет, вăл сирĕн ѓурăр пултăр; Етем Ывăлĕ те Хайне 28
 пулăштарасшăн килмен, Хай пулăшасшăн, нумайĕшне
 сăласшăн Хай ѓунне пама килнĕ, тенĕ.

82. Вăл Іерихонран тухнă ѓухне, Ун хыссан темĕн 29
 ѓухлĕ халăх пынă. Саванта сұл хĕрринте ларакан икĕ 30
 суквар сын, Іисус иртсе пыраѓ, тенине илтсен: ей
 Давид Ывăлĕ, Іисус, хĕрхенсем пире! тесе кăшкăра
 пусланă. Халăх вĕсенĕ ѓаранма хушнă; вĕсем: ей Давид 31
 Ывăлĕ, Іисус, хĕрхенсем пире! тесе, тата хытăрах кăш-
 кăра пусланă. Іисус ѓараннă та, вĕсенĕ ѓенсе илсе 32
 каланă: есир Мана мĕн тутарасшăн? тенĕ. Вĕсем Ана 33
 каланă: ей Вĕрентекен, пирĕн кусăмăрсем усăлĕсивѓ-
 ѓĕс, тенĕ. Іисус хĕрхенсе вĕсен кусĕсене сĕртеннĕ те, 34
 кусĕсем савантах куракан пулнă; вĕсем вара Ун хыс-
 сан кайнă.

XXI. 83. Іерусалим патне сывăхарса, Елеон тăвĕ па-
 тентѓ Виѓфагіана ситсен, Іисус икĕ вĕренекенне сăпла
 каласа йанă: сак хăвар умăрти йала кайăр та, унта 2
 кĕрсенех есир кăкарса хунă ашакпа ѓыхине тĕл пу-
 лăр: вĕсенĕ салтса илĕр те, Ман патăма савăтса килĕр.
 Пĕри пĕри сире мĕн те пулин каласан, есир: вĕсем Вĕрен- 3
 текене кирлĕ, тесе калăр; сăпла каласанах вăл парса йарĕ
 вĕсенĕ, тенĕ. Сакă пĕтĕмпех пророк урлă каланă пек пул- 4
 нă; вăл каланă: Сіон хĕрне калăр: акă санăн Патшу сан 5
 патна ес ашакĕпе унăн ѓыхи сине ларса йăвашшăн килет,
 тийĕр, тенĕ. Вĕренекенĕсем кайса Іисус хушнă пек 6
 тунă: ашакпа ѓыхине илсе пырса, вĕсем сине хайсен 7
 тумтирĕсене хунă та, Іисус сав тумтирсем сине улахса
 ларнă. Темĕн ѓухлĕ халăх хайсен тумтирĕсене сұл тă- 8

рах сарса пынă, хăшĕ хăшĕ тата йывăç тураçĕсене
 9 каса каса илсе, вĕсене çул тăрах паракса пынă. Ун
 умĕнтен те, хыçĕнтен те пыракан халăх çапла кăш-
 кăрса пынă: Осанна Давид Ывăльне! Турă йафĕпе ки-
 10 лекен мухтавлă, ей Çўлти, Осанна! тенĕ. Вăл Йеруса-
 лиме пырса кĕрсен, пĕтĕм хула хускалнă: кам Ку?
 11 тенĕ. Халăх каланă: Ку Исус, Галилеари Назаретран
 тухнă пророк, тенĕ.

12 83. Исус Турă ăиркўне кĕнĕ те, ăиркўре суту-илў
 тăвакансене пурне те хăваласа кăларнă; укça улăш-
 таракансенĕн сĕтеллисене, кăвакарзăн сутакансенĕн
 13 тĕнkelлисене тўнтере тўнтере йанă. Вăл вĕсене ка-
 ланă: Манăн сўртăма кĕлĕ сўртĕ тийĕç, тесе сыр-
 нă; есир апа вăрă-хурахсен вьрăнĕ туса хунă, тенĕ.
 14 Ун патне ăиркўре суккăрсем, уксахсем пынă, Вăл вĕ-
 15 сене сыватнă. Исус тунă хăватсене курсан, тата аф-
 сем те ăиркўре: Осанна Давид Ывăльне! тесе кăшкăр-
 нине илтсен, пуп-пуслăхĕсемпе кĕнекеçĕсем пит çи-
 16 ленсе ситнĕ. Вĕсем Апа каланă: çаксем мĕн каланине
 илтетĕн-и? тенĕ. Исус вĕсене каланă: илтетĕп; есир:
 сăмрăк афасемпе кăкăр ĕмекен афасенĕн фĕлхи-сăварĕ-
 сене Хана мухтамалла турăн, тенине нихăсан та ву-
 17 ламан-и мĕн? тенĕ. Вăл вара вĕсене хăварса, хуларан
 тухнă та, Виоаниана кайнă; унта сĕр каçнă.

18 84. Ирхине хулана тавăрăннă фухне, Унан сийесси
 19 килнĕ. Вăл çул хĕрринте пĕр смоква йывăçси курса,
 ун патне пынă; ун синте çулсинтен пуçне урăх нимĕн
 те тупайман та, каланă апа: сан синте малашне ĕмĕртĕ
 те сĕмĕç ан пултăр, тенĕ. Смоква йывăçси савантах
 20 хăрса кайнă. Вĕренекенĕсем савна курса тĕлĕнсе ка-
 ланă: ку смоква йывăçси йепле фасах хăрса кайрĕ?
 21 тенĕ. Исус вĕсене хирĕç каланă: фăн калатăп сире:
 есир ĕненсен, иккĕленмесен, смоква йывăçсине хăртма
 мар, çак тăва: сĕклен те, тинĕсе кĕрсе ўк, тесен, вăл

та пулѣ. Есир кѣлѣре ѣненсе кирек мѣн ыйтсан та, 22
пурне те илѣр, тенѣ.

85. Вѣл җиркѣве пырса халѣха вѣрентнѣ җух, Ун 23
патне пуп-пуслѣхѣсем, халѣх хушшинҗи аслѣ җынсем
пырса каланѣ: Есѣ җакна мѣнле тивѣҗпе тѣватѣн, ку
ирѣке Сана кам паҗѣ? тенѣ. Исус вѣсене хирѣҗ ка- 24
ланѣ: Епѣ те сиртен пѣр сѣмах ыйтам; есир Мана ѣна
каласан, Епѣ те сире җакна мѣнле тивѣҗпе тунине каласа
парѣп. Иоанн шыва кўртни аҗтан пулнѣ; җўлтен-и, етем- 25
рен-и? тенѣ. Вѣсем пѣр пѣринпе каласнѣ: җўлтен те-
сен, Вѣл пире: апла пулсан, мѣшѣн ѣненмерѣр ѣна?
тийѣ; етемрен тесен, халѣхран хѣратпѣр: Иоанна пур 26
те пророк тесе хисеплеҗҗѣ, тенѣ. Вара Исуса хирѣҗ: 27
пѣлместпѣр, тенѣ. Вѣл та вѣсене каланѣ: Епѣ те сире
җакна мѣнле тивѣҗпе тунине каламастѣп.

86. Сире тата йепле пек туйѣнаҗ? Пѣр җыннѣн икѣ 28
ывѣл пулнѣ; вѣл пѣрин патне пынѣ та, каланѣ: ывѣлѣм,
пѣйан ман иҗѣм җырли пахҗине кѣйса ѣсле-ха, тенѣ.
Ывѣлѣ ѣна хирѣҗ: кѣймастѣп, тенѣ; кѣйран ўкѣннѣ те, 29
кѣйнѣ. Тепѣрин патне пырса, ѣна та җаплах каланѣ. 30
Вѣл: кѣйѣп, аттем, тенѣ; хѣй кѣйман та. Җаксенҗен 31
иккѣшѣнҗен ашшѣ хушнине хѣшѣ тунѣ? тенѣ. Вѣсем
ѣна: малтанхи, тенѣ. Исус каланѣ вѣсене: җѣн калатѣп
сире: мытарсемпе аскѣн хѣр-арѣмсем Турѣ патшалахне
сиртен малтан пырасҗѣ. Сирѣн пата тўрѣлѣх җулѣпе 32
Иоанн килҗѣ, есир ѣна ѣненмерѣр, мытарсемпе аскѣн
хѣр-арѣмсем ѣна ѣненҗѣҗ; есир җавна курса та, Иоанна
ѣненес тесе кѣйран та ўкѣнмерѣр.

87. Тата тепѣр йумах итлѣр-ха. Пѣр җурт хуҗи пул- 33
нѣ, вѣл иҗѣм җырли йывѣҗҗи лартса пахҗа тунѣ та, ѣна
йѣри-тавра карта тытса җавѣрнѣ; унта иҗѣм җырли
шивне кѣлармалли вырѣн, тата пашне (җўлѣ җурт) ту-
тарнѣ; унтан ѣна пахҗаҗсене панѣ та, хѣй кѣйнѣ. Җырла 34
вѣхѣҗѣ җитсен, вѣл хѣй тарҗисене пахҗаҗсѣм патне җыр-

35 лине илме йанă. Пахѣасем унăн тарѣсене тытна та,
 36 хăшне хёнесе пётернё, хăшне вёлернё, хăшне тата жулпа
 37 тата урăх тарѣасем йанă: вёсене те ѣаплах тунă. Йулаш-
 38 кинѣн вёсем патне хай ывăлне йанă: ывăламран вă-
 пёри каланă: ашшин пурлăхё ѣакна йулмалла; аѣар,
 39 апа вёлерер те, апа тивёслё пурăлăха хамăра илер,
 40 тнё. Вара апа тытна та, пахѣаран илсе тухса вёлернё.
 41 Ёнтё пахѣа хуѣи килсен, ѣав пахѣасене мён тăвё?
 42 тенё. Вёсем Апа каланă: ѣав усалскерсене усал вилёмпе
 вёлерттерё те, пахѣине урăх пахѣасене парё; кёсем
 43 вара апа ѣырлине вăхăтёнѣ парса тăрёѣ, тенё. Исус
 вёсене каланă: Турă ѣыравёнѣ: ѣурт тăвакансем тир-
 кесе пăрахна жул кётес никёсё пулна, вăл ёѣ Турăран
 пулна, вăл пирён куѣ умёнѣ тёлёнмёлле ёѣ, тесе
 ѣырнине есир нихăѣан та вуламан-и-мён?

13 88. Уаванпа калатăп сире: Турă патшалăхне сиртен
 44 туртса илёѣ те, апа уѣа кўрекен халăха парёѣ. Уав
 жул ѣине ўкекен саланса кайё; вăл жул кам ѣине ўкё,
 45 апа лапѣатса пăрахё, тенё. Пуп-пуѣлăхёсемпе фари-
 сейсем Ун йумахёсене илтсен, хайсем ѣинѣн калани-
 46 не апаласа илнё. Апа вара вёсем тытасшăн пулна, апаѣх
 халăхран хăранă: халăх Апа пророк тесе хисепленё.

XXII. 89. Исус вёсене тата йумахпа вёрентсе кала-
 2 нă: ѣўлти патшалăх хай ывăлин туйне тунă патша
 3 йевёрлё: вăл хай журисене туйа ѣёнсе хунисене йыхарма
 4 йанă; лешсем пырасшăн пулман. Вăл каллах урăх
 журисене ѣапла каласа йанă: ѣёнсе хунисене калър: акă
 епё ѣимёѣсем хатёрлесе ѣитертём, пăрусене, ѣитерсе
 самърлатна вылăхсене пусса хутăм, пур те хатёр: туйа
 5 пырър тийёр, тенё. Лешсем ѣавна хисепе хумасър, хăшё
 хай хирне кайна, хăшё хай суту-илў тупă ѣёре кайна,
 6 хăшё тата унăн журисене тытна та, машкал туса вёлер-

не. Патша ҫакна илтсесен, ҫиленсе ҫитне те, хай 7
 ҫаррисене йарса ҫав вѐлерекенсене хайсене те вѐлерт-
 тернѐ, вѐсен хулине те ҫунтаргтарса йанă. Унтан 8
 вăл хай җурисене каланă: туй хатѐрѐ ҫитнѐ ѐнтѐ, анҫах
 җенсе хунисем тивѐслѐ пулмарѐҫ. Ёнтѐ ҫул-йупписем 9
 ҫине кайăр та, тѐл пулнине пурне те туйа җѐ-
 нѐр, тенѐ. Ҫав җурасем вара ҫул ҫине тухнă та, тѐл 10
 пулнине пѐр—усаллине те, ыррине те пухса пынă;
 туй ѐскине ханасем туллийех тулнă вара. Патша хани- 11
 сене курма кѐрсен, унта пѐр туй тумтирѐ таханман ҫынна
 курна та, каланă ана: тусăм, йепле есѐ кунта туй тум- 12
 тирѐ таханмасар кѐтѐн? тенѐ; лешѐ җенмен. Патша 13
 вара тарҫисене каланă: унан алли-урине ҫыхăр та, ана
 тула, тѐтгѐм ҫѐре каларса пăрахăр; унта йѐрѹ те, шăл
 шатăртаттару та пулѐ. Җенни нумай та, суйласа илни 14
 сахал, тенѐ.

90. Ҫаван җухне ҫарисейсем кайнă та, Ана йепле 15
 те пулин айăпламалли сăмах калаттарас-җѐ, тесе канаш
 тунă. Вѐсем Ун патне хайсен вѐренекенѐсемпе Ирод 16
 ҫыннисене ҫапла калама йанă: Вѐрентекен, епир Есѐ
 тўррине пѐлетпѐр, Есѐ җан җанах Турă ҫулне вѐрен-
 тетѐн, никама та йурасшăн тăрашмастан, Саншăн пур 17
 ҫын та пѐрех. Каласа пар-җѐ ѐнтѐ пире: Сана йепле 17
 пек туйанат? пирѐн кесаре куланай пама тивѐслѐ-и?
 тивѐслѐ мар-и? тенѐ. Иисус вѐсен җейелѐхне пѐлсе ка- 18
 ланă: ултавҫасем, мѐшѐн сăнатăр Мана? Куланай тў- 19
 лекен укҫăра Мана катартăр-ха? тенѐ. Вѐсем Ун патне
 динарий илсе пынă. Вăл вѐсене каланă: ку кам сăнѐ, 20
 кам йатне ҫырнă кунта? тенѐ. Вѐсем: кесарѐнне, тенѐ. 21
 Вара вѐсене каланă: апла пулсан, кесарѐнне кесаре
 парăр, Туррăнне Турра парăр, тенѐ. Вѐсем ҫакна илтсен, 22
 тѐлѐнсе, Ун патѐнтѐн пăрахса кайнă.

91. Вилнисем җѐрѐлсе тăрас ҫук, тийекең саддукей- 23
 сем ҫав кун Ун патне пырса Унтан ыйтнă: Вѐренте- 24

кен, Моисей каланă: кам та пулин аџа-пăџасăр вилсен, таванĕ унан арамне хай валли катџа илтĕр, унан аруне
 25 пĕтесрен хăтартăр, тенĕ. Пирĕн ситѳĕн пĕр-таван пур-ѳĕ:
 асли авланѳĕ те, аџа-пăџасăрах вилѳĕ, хай арамне шăл-
 26 лĕне хăварѳĕ. Иккĕмĕшĕ те, виççĕмĕшĕ те, пур те
 27 ситѳĕмĕшне сититѳĕнех çапла пулѳĕç. Пуринѳĕн кай-
 28 ран арамĕ те вилѳĕ. Вилнĕ çынсем ѳĕрĕлсе тăрсан,
 вăл ситѳĕшенѳĕн хăшин арамĕ пулĕ ĕнтĕ? вăл пурин-
 29 нĕн арамĕ те пулнă-ѳĕ, тенĕ. Исус вĕсене хирĕç ка-
 ланă: сырава та, Турă хăватне те пĕлмесĕр аташатăр
 30 есир. гĕрĕлсе тăрсан авланмĕç те, катџа та каймĕç,
 31 пĕлĕт çинѳи Турă ангелĕсем пек пулĕç. Вилнĕ çынсем
 32 ѳĕрĕлсе тăраси çинѳен Турă хăвара каланине: Епĕ
 Авраам Турри, Исаак Турри, Иаков Турри. Турă Вăл
 вилнисен Турри мар, ѳĕррисен Турри, тенине вула-
 33 ман-и-мĕн есир? тенĕ. Халах çакна илтсен, Вăл вĕрент-
 нинѳен тĕлĕннĕ.

34 **92.** Вăл саддукейсене ѳĕнейми тунинне илтсен, фа-
 35 рисейсем пĕр çĕре пуханнă. Вĕсенѳен пĕр законçi Ана
 36 сăнаса, çапла каласа ыйтнă: Вĕрентекен, законра ѳан
 37 аслă заповѳд хăшĕ? тенĕ. Исус каланă апа: Хăван Тур-
 руна пĕтĕм ѳĕрўне, пĕтĕм ѳунупа, пĕтĕм асуна йурат.
 38, 39 Çакă ѳан малтанхи, ѳан аслă заповѳд. Иккĕмĕшĕ тата
 çавăн майлийех: хăна çывăх çынна хăна ху йуратнă
 40 пек йурат. Пĕтĕм законăн та, пророксем вĕрентнийĕн
 те никĕсĕ çакă икĕ заповѳд, тенĕ.

41, 42 Фарисейсем пухансан, Исус вĕсенѳен ыйтнă: есир
 Христос çинѳен мĕн шухăшлатăр, кам ывăлĕ Вăл?
 43 тенĕ. Давидăн, тенĕ вĕсем. Исус вĕсене каланă: йĕпле
 тата Давид, Турă Сывлăшĕ пĕлтернĕ тăрах, Ана Турă
 44 тенĕ? вăл каланă: Манăн Туррама Турă каланă: Епĕ
 Санăн тапманусене уру айне тăвитѳĕн, Есĕ Манăн
 45 сылтăм йенѳе лар, тенĕ. Çапла ĕнтĕ Давид Ана Турă
 тесе каланă пулсан, йĕпле тата Вăл унан ывăлĕ пулат?

тене. Ана хирёс никам та пёр самах та калайман; 46
 җав кунтан вара Унран ыйтма никам та хайайман.

XXIII. 93. Җаван тухне Исус халаха та, Хайён вё-
 ренекенёсене те җапла кала пусланә: Моисей ыранне 2
 кёнекеҗёсемпе фарисейсем ларнә. Җаванпа вёсем мён 3
 тытса тама хушаҗё, есир җавна пурне те тытса тәрәр,
 пурне те тавәр; анҗах вёсем хайсем тунә пек ан тавәр:
 вёсем каласса калаҗё, хайсем тумаҗё. Вёсем сын 4
 хул-пуҗсийё җине йәтса җўреме кансёр, йывәр җёклем-
 сем җыхса хураҗё, хайсем вёсене пўрнисемпе те төр-
 тенсө пәхаспән мар. Вёсем пур өҗёсене те җынна кә- 5
 тартаспән таваҗё; законри самахсене җырса хумалли
 туртмисене сарләкарах таваҗё, тумтирө аркинҗи җў-
 җисене вәрәм усса йараҗё. Ёҗкө-җикөре кёрекере лар- 6
 ма, синагогасенҗе малта ларма йуратаҗё, халах пухә- 7
 вёсенҗе хайсенҗен сывләх ыйтнине, хайсене җынсем:
 вёрентекен, вёрентекен, тесе җённине йуратаҗё. Есир 8
 хавәра хавәр вёрентекен тесе ан каләр: сирён Вёрен-
 текенөр пёр Христос анҗах; есир пурсәр та тавансем
 пулатәр. Атте тесе те җёр җинҗе никама та ан каләр: 9
 сирён Аҗәр пёрре анҗах, Вәл пөлёт җинҗе. Хавәра 10
 хавәр ырра вёрентекенсем, тесе те ан каләр: сирён
 ырра вёрентекенөр пёр Христос анҗах. Сирён хуш- 11
 шәрта асли сирён тарҗәр пулҗәр. Хайне хай асла хура- 12
 кан кёҗене йулө, хайне кёҗене хуракан асла тухө.

94. Хуйхә сире, кёнекеҗёсем, фарисейсем, ултавҗә- 13
 сем! есир җўлти патшаләха кёме җынсене пўлсе та-
 ратәр: хавәр та кёместөр, кёрес тийекенсене те
 җаратәр.

Хуйхә сире, кёнекеҗёсем, фарисейсөм, ултавҗәсем: 14
 есир тәләх арәмсен сурҗёсене төп-таватәр, хавәра кә-
 тартаспән нумзйҗҗен кёл-таватәр, җаваншән есир пы-
 сак айәпа йуләр.

Хуйхә сире, кёнекеҗёсем, фарисейсем, ултавҗәсем! 15

есир пёр сынна савараспән тинёс тавра, сёр тавра кайса сўретёр; саварсан, а́на есир хавартан икё хут усала каларса тамак а́зи таватар.

16 Хуйхә сире, суккәр пусләхсем! есир калатар: кам
 17 җиркўпе тупа тәваф, йураф; кам җиркў ылтәнәпе тупа
 18 тәваф, вәл айәплә, тетёр. Ассәрсем, суккәрсем! мән
 19 аслә: ылтән-и, йе ылтәна тасатакан җиркў-и? Тата
 20 калатар: кам парне ырянәпе тупа тәваф, йураф; кам
 21 ун сінҗи парнепе тупа тәваф, вәл айәплә, тетёр. Ассәр-
 22 сем, суккәрсем! мән аслә: парне-и, йе парнене таса-
 23 такан ырян-и? Сапла өнтё парне ырянәпе тупа тә-
 24 вакан унпа та, ун сінҗе мән пуррине те тупа тәваф;
 25 җиркўпе тупа тәвакан унпа та, ун ашәнҗе Пурәнаканпа
 26 та тупа тәваф; пелётпе тупа тәвакан Турран аслә ыря-
 27 нәпе те, ун сінҗе Лараканпа та тупа тәваф.

28 **95.** Хуйхә сире, кёнекесёсем, фарисейсем, ултавсә-
 29 сем! есир пётнөкрен, енёсрен, калемпёртен вуннамёш
 30 пайне паратар, законри җән кирлине: төрөслөхе, хөр-
 31 хенессе, шанәслә пуласса хавартар; сакна тума кирлө-
 32 җө, лешне те хаварас пулмасҗ-җө. Ей суккәр пусләх-
 33 сем, есир вәрәм-тунана сёрсе хаваратар, төвене сәтса
 34 йаратар!

35 Хуйхә сире, кёнекесёсем, фарисейсем, ултавсәсем!
 36 есир тиркёр-җашкәр тулашне тасататар, ашне вәрласа
 37 тунипе улталаса илнине тултаратар. Ей суккәр фари-
 38 сей, тиркў-җашку тулашне таса тумашкан, малтан
 39 ашне тасат.

40 Хуйхә сире, кёнекесёсем, фарисейсем, ултавсәсем!
 41 есир сәрланә тупаксем йевөрлө: вёсем тулашөнҗөн
 42 илемлөн курәнасҗө, ашөсөнҗе вилнө сын шәммисем,
 43 төрлө ирсёр йапаласем туллийех. Есир те саван пөк,
 44 пәхма тўрө сын пөк курәнатар, ашарта ултавпа йөрке-
 45 сёр өс туллийех.

46 **96.** Хуйхә сире, кёнекесёсем, фарисейсем, ултавсә-

сем! Есир пророксем валли тупак вырăнĕсем тăватăр,
 саванла ҫынсен тупăкĕсене илемлĕентеретĕр; хăвăр 30
 калатăр: епир аттемĕрсен вăхăтĕнче пурăннă пулсан,
 вĕсем пророксенĕн йунне тăкнă ҫĕре хутшăнман пу-
 латтамăр тетĕр; ҫапла есир хăвăр ҫиянчен хăвăр про- 31
 роксене вĕлерекенсенĕн аҫисем иккенне каласа тăра-
 тăр. Есир те аҫăрсен виҫине тултарăр ĕнтĕ. Ей ҫĕлен- 32, 33
 сем, ҫĕлен ҫурисем! хăвăра тамăк вутне кĕме сут тă-
 васран йепле тарса хаталар есир? Ҫаваншăн акă Епĕ 34
 сирĕн пата пророксем, аслă ҫынсем, кĕнекеҫĕсем йарăп;
 есир вĕсене хăшне вĕлерĕр, хăшне хĕрес ҫумне пăталар,
 хăшне хăвăр синагогăрсенче хĕнĕр, хуларан хулана хăва-
 лăр; таса Авел йунĕнчен пуҫласа, парне вырăнĕпе ҫир- 35
 кĕ хушшинче хăвăр вĕлернĕ Варахиа ывăлĕ Захариа
 йунне ҫитиҫчен, саванла ҫынсенĕн ҫĕр ҫинче тăканнă
 йунĕ пур те сире ҫитĕр. Ыан калатап сире: ҫавă пур 36
 те ҫак ăрава ҫитĕ.

Ей Иерусалим, Иерусалим! пророксене вĕлерсе пĕте- 37
 рекен, ху патна йанисене тулпа персе вĕлерекен! Епĕ
 миҫе хутчен санан аҫусене, ҫĕп-амашĕ хай ҫĕпписене
 ҫунаҫĕ айне пухнă пек, пуҫтарма тытăнтăм, анҫах есир
 хавас тумарăр! Акă ĕнтĕ сирĕн ҫуртăр пушанса йулаҫ. 38
 Калатап сире: ҫаканта вара: Турă йаҫĕпе Килекен 39
 мухтавлă, тесе хăвăр кăшкăрса калитҫен, Мана урăх
 кураймăр, тенĕ.

XXIV. 97. Исус ҫиркĕрен тухса, утса пынă, вĕре-
 некенĕсем Ана ҫиркĕпе унăн хуралтисене кăтартас
 тесе Ун патне пынă. Исус вĕсене каланă: куратăр-и 2
 ҫаксене пурне те? Ыан калатап сире: ҫаканта тул ҫине
 тул та йулмĕ, пурне те ҫемĕрсе пĕтерĕҫ, тенĕ.

98. Вăл Елеон тавĕ ҫинче ларнă ҫух, вĕренекенĕсем 3
 пĕҫчен ҫĕрте Ун патне пырса ыйтнă: каласа пар-ҫĕ
 пире, вăл хăсан пулĕ, тата Есĕ килессипе тĕнче пĕ-
 тессин палли йепле пулĕ? тенĕ. Исус вĕсене хирĕҫ 4

каланă: сыхланăр, сире кам та пулин илѣртсе ан улта-
5 латăр. Нумайѣшѣ Ман йатăмпа килсе, епѣ Христос
6 тесе сурѣс, нумайѣшне илѣртсе улталѣс. Тата вăрçасем
çинѣн илтѣр, вăрçă хыпарѣсем илтѣр. Астăвăр, хăраса
ан ўкѣр: савсем пур те пулмалла, анѣх вăл пѣтес вă-
7 хăт мар-ха. Халăх сине халăх тăрѣ, патшалăх сине
патшалăх тăрѣ; выçлăхсем, мурсем пулѣс, вырăнѣ вы-
8 рăнѣпе сѣр тѣтѣрѣ. Çаксем пур те асапсенѣн пуçла-
9 мăшѣ анѣх-ха. Ун тух сире асаплантарма тытса па-
рѣс, сире вѣлерѣс, Ман йатăмшăн сире пур халăхсем
10 те курайми пулѣс. Çавăн тухне нумайѣшѣ улталанѣс;
пѣр пѣрне тыта тыта парѣс, пѣр пѣрне курайми пулѣс.
11 Нумай суйа пророксем килѣс, нумайѣшне илѣртсе улта-
12 лѣс. Йѣркесѣр ѣс нумайланнăран нумайѣшин сынна
йуратас кăмăл пѣтѣ.

13, 14 **99.** Ёмѣрѣ иртиѣженех тўсекен çăланѣ. Пур халах-
сене те пѣлтерме, Турă патшалăхин çак Евангелиѣ
15 пѣтѣм тѣнѣне сарăлѣ; вара пѣтес вăхăт ситѣ. Даниил
пророк каланă пек, таса вырăн пушанса йулсан, вăл
16 ирсѣрленсе тăнине курсан (вулакан аплантар), вара
17 Іудеара пуранакансем тусем хушшине тарттăр; сурт
çинѣе тăракан хай килѣнѣн пѣр пѣр йапала илес
18 тесе ан антăр; хирти сын та хай тумтирѣсене илес
19 тесе кайалла ан тавăрăнтăр. Çав кунсенѣе сийѣнѣе пур
20 арăмсене, аѣа ёмѣртекеннисене хуйхă пулѣ. Кѣл тавăр:
21 есир тарасси хѣлле, йе шăмат кун ан килтѣр. Ун тух-
не пит пысăк хуйхă пулѣ, ун пекки халиѣн тѣнѣе
22 пулнăранпа та пулман, пулас та çук. Çав кунсем çак-
масан, пѣр сын та çăланаймѣ-тѣ; анѣх вăл кунсем
23 суйланисемшѣн çакѣс. Çавăн тухне сире кам та пулин:
24 акă Христос кунта, йе: ав унта, тесен, ан ёненѣр. Суйа
христоссем, суйа пророксем килѣс; май пулсан суйла-
нисене те илѣртсе улталас тесе, тѣлѣнмелле палласем,
25 хăватсем кăтартѣс. Акă Епѣ ёнтѣ сире малтанах ка-

ласа хутам. Саванпа: акă Вăл пушă хирте, тесен, ан 26
тухăр унта; акă Вăл уллах пўлёмсенџе, тесен, ан ёненёр.

100. Сиџем хёвел тухёсёнџе сиџни хёвел анаџне 27
ситиџенех кураһаџ, Етем Ывăлĕ килни те ҫапла
пулĕ. Виле пур ҫёре ăмăрт-кайăксем пуҫтарăнĕҫ. Сав 28, 29
хуйхала кунсем хыҫҫан сасартăк хёвел тёттёмленĕ,
уйăх хай ҫуттине кăтартмĕ, ҫăлтăрсем пĕлĕт ҫинџен
таканĕҫ, ҫўлти вай-хаватсем хускалĕҫ. Унтан вара пĕ- 30
лĕт ҫинџе Етем Ывăлийĕн палли кураһĕ; саван җухне
ҫёр ҫинџи мĕн пур халахсем пур те йёре пуҫлĕҫ, вара
пĕлĕтсем ҫинџе пит хаватла, асла мухтавпа килекен
Етем Ывăлне курĕҫ. Вăл Хай ангелёсене вайла сасала 31
трупасемпе йарĕ, вĕсем тĕнџенĕн тавата йенџен, пĕлĕ-
тĕн пĕр хёрринџен тепĕр хёррине ситиџенех Унан
суйланă ҫыннисене пухĕҫ. Есир смоква йывăҫёнџен 32
җухласа илĕр: унан тураҫёсем ҫемҫелсе ҫулҫа калара
пуҫласан, вара ҫу ҫывăххине пĕлетĕр; саван пекех 33
ҫаксене пурне те курсан, есир вара ҫывăхра, алак
умёнџех, тесе пĕлĕр.

101. Ыан калатап сире: савсем пур те пулиџен ҫак 34
ăру та пĕтмĕ. Пĕлĕтпе ҫёр пĕтĕ, Ман сăмахăмсем ахал, 35
иртмĕҫ.

102. Вăл кун ҫинџен, вăл сехет ҫинџен никам та 36
пĕлмест, ҫўлти ангелсем те пĕлмĕҫҫĕ, пĕр Ман Аттем
анџах пĕлет. Ной вăхăтёнџе йепле пулна, Етем Ывăлĕ 37
килнĕ җух та ҫаплах пулĕ: ҫёр ҫине шыв тулас умён- 38
хи кунсенџе Ной кимĕ ҫине кĕрес куна ситиџенех
ҫынсем ёҫнĕ, ҫинĕ, авланна, катта кайна, шыв тулса пур- 39
не те пĕтериџенех нименне те пĕлмен; Етем Ывăлĕ кил-
ни те ҫаплах пулĕ. Ун җухне иккĕн хирте пулсан, 40
пĕрне илĕҫ, тепĕрне хаварĕҫ; алă-арманĕ авăртакан 41
икĕ хёр-арăмран пĕрне илĕҫ, тепĕрне хаварĕҫ.

103. Саванпа ёнтĕ сыха тăрăр: мĕшĕн тесен Тур- 42
рар хаш сехетре килессине пĕлместĕр. Есир хавăр та 43

пелетёр: сурт хуҗи вәра хаш вәхәтра пырассине пёл-
сен, сыха тәрә-җә, хай суртне алтса көмө памә-җә.
44 Саванпа есир те хатёр тарар: Етем Ывалә есир шухаш-
45 ламан сехетрех килә. Хуҗа хай тарҗисене вәхәтра
апат парса тама хунә җура хашә тәрәс, хашә ыра
46 асла? Хуҗи пына, сәре вәл хушна пек туса тәракан
47 җура телейлә. Җан калатап сире: хуҗи ана хайён мән
48 пур пурлахне пәхса тәракан тавә. Җури усал пулса
49 хай ашёнҗе: хуҗам җас килмә-ха төсә, хайён йулташә-
сене хёнемә тытәнсан, әсәкән сынсемпә әсәсә-сийә пуҗ-
50 ласан, унан хуҗи вәл кётмен кун, вәл шухашламан
51 сехетрә килә те, ана сурмаран касса, ултавҗасемпә
пёр асапа күртә; унта вара йөрү те, шәл шатартат-
тару та пулә.

XXV. 104. Ун җуҗ сүлти патшаләх хунарсем илсә
2 кәрәвә хирәс тухна вунә хәр йевәрлә пулә. Вәсенҗен
3 пилләкешә асла пулна, пилләкешә әсәр пулна. Ас-
4 сәррисем хунарәсене илнә те, су илмен. Әслисем хуна-
5 рәсене те, савәҗәсемпә су та илнә. Көрү җас пырайман та,
6 вәсем айхаласа пур те сыварса кайна. Сур-сөрте: ака
көрү килет, ана хирәс тухар, төсә кашкарна сасә ил-
7 тәннә. Вара сав хәрсем пур те тәрса хунарәсене түр-
8 летнә. Әсәррисем әслисене каланә: пире пәртак су
9 парар-җә, пирән хунарсем сүнәсә, тенә. Әслисем хи-
рәс каланә: апла пире те, сире те сахал ан пултәр,
пиртен илиҗән сутакансем патне кайса хавәр валли
10 сутан иләр, тенә. Вәсем илме кайсассан, көрү пына
та, хатәррисем уна пәрлә туяа кенә, алакне хупса
11 хунә. Кайран леш хәрсем те пына та, каланә: өй ыра
сыннамәр, ыра сыннамәр! пире уҗса күртсем, тенә.
12 Вәл вәсене хирәс каланә: җан калатап сире: епә сире
пөлмәстәп, тенә.

13 Саванпа өнтә сыха тарар, мөшән тесен Етем Ывалә
хаш кун, хаш сехетрә киләссине пөлмәстәр.

105. Вәл йут сәре кайнә җух җурисенә җәнсе илсе, 14
 вәсенә хай мулне парса хаварнә сын пек тавә. Вәл пәр 15
 җурине пиләк талант, тепәрне икә талант, тата тепәрне
 пәр талант панә; пурне те вайне кура панә; унтан хай 16
 җасах кайнә. Пиләк талант илни кайнә та, ана есе 16
 кўртсе, тата пиләк талант тупаш тунә. Икә талант 17
 илни те сапла тата икә талант тунә. Пәр талант илни 18
 кайнә та, талантне сәр айне алтса хунә, сапла вәл хуҗи
 кәмәлне пытарнә. Пайтах вәхәт иртсен, сав җурасен 19
 хуҗи килнә те, вәсенҗен хисеп ыйта пусланә. Пиләк 20
 талант илни тата пиләк талант илсе пынә та, каланә:
 хуҗам, есә мана пиләк талант панә-җә, акә епә вә- 21
 семпе тата пиләк талант турәм, тенә. Хуҗи ана ка- 21
 ланә: йурә, шанәслә, ыра җурам, есә сахалра шанәслә
 пултән, нумайа пәхакан тәвап сана; хуҗупа пәрле са-
 ван әнтә, тенә. Икә талант илни те сапла пырса 22
 каланә: хуҗам, есә мана икә талант панә-җә, акә епә
 вәсемпе тата икә талант тупаш турәм, тенә. Хуҗи 23
 ана каланә: йурә, шанәслә, ыра җурам; есә сахалра
 шанәслә пултән, нумайа пәхакан тәвап сана; хуҗупа
 пәрле саван әнтә, тенә. Пәр талант илни пырса ка- 24
 ланә: хуҗа, есә хытә кәмәллә сын иккенне епә пә-
 леттәм: есә акман сәртән выратән, сапман сәртән
 пуҗтаратән; саванпа хәрарәм та, саван талантна кайса 25
 сәр айне пытарса хутәм: акә, ме хавәнне, тенә. Хуҗи 26
 ана хирәс каланә: ей усал, найан җура! епә акман
 сәртән ырнине, сапман сәртән пуҗтарнине пәлсе тәнә
 пулсан, саван ман кәмәле суту-илү тәвакансене парас 27
 пулат-җә; вара епә килсен ана услампа илнә пулаттам.
 Әнтә таланта унтан иләр те, вунә талант тытакана 28
 парәр: камән пур, ана тата парәс, унан нумайланә, 29
 камән сук, унанне мән пур пеккине те туртса иләс.
 Йурахсәр җурана тула төттәм сәре каларса пәрахәр; 30
 унта йөрү те, шәл шатәртаттару та пулә, тенә. Сакна

каласа пёгерсен, хытă сасăла каланă: илтме халха
пурри илтёр, тенё.

31 **106.** Етем Ывăлĕ Хайĕн мухтăвĕпе, пур святой ан-
гелĕсемпе пёрле килсесĕн, Вăл Хайĕн мухтăвлă аслă
32 вырăнне ларё; Ун умне вара пур халăхсем те пухă-
нĕç; Вăл вĕсене кĕтÿсĕ сурăхсене казакасентен уйăрнă
33 пек, пёр йышшинтен тепёр йышшине уйăрса хурё: су-
рăхĕсене Хайĕн сылтăм йенне, казакисене сулахай йен-
не тăратё.

34 Вара Патша сылтăм йензисене калё: ей Аттем пил-
ленисем, килёр, тĕнзене пултарсанах сирĕн валли ха-
35 тёрлесе хунă патшалăха кёрёр: Епё выçă тух есир
Мана ситертёр; ёсесĕм килсе ашăм суннă тух Мана
36 ёстертёр; сұл сÿренё тух Мана кÿртрёр; сарамас тух
Мана тумлантартар; фирлё тух Мана пырса пăхрар;
37 тёрмере ларнă тух Ман патăма пытар, тийё. Сăвапли-
сем вара Ана хирёç калёç: ей Турă, хăсан Есё выç-
сине курса Сана тăрантартăмар? йе ёсесĕ сұл килсе ашу
38 суннине курса хăсан ёстертёмёр? хăсан сұл сÿренине
курса Сана кÿртрёмёр? йе сарамассине курса, хăсан
39 тумлантартăмар? Хăсан Есё фирлине, йе тёрмере лар-
40 нине курса Сан патна пытăмар? тийёç. Патша вĕсене
хирёç калё: тăн калатăп сире: есир ана Манан çак
кёçĕн тăвансентен пёрне турар та, вăл Мана туни
пултё, тийё.

41 Унтан сулахай йензисене калё: ей ылханлисем!
кайар Ман патăмран шуйттан валли, унан ангелĕсем
42 валли хатёрлесе хунă ёмёрлĕх вута: Епё выçă тух
есир Мана ситермерёр, ёсесĕм килсе ашăм суннă тух
43 Мана ёстермерёр, сұл сÿренё тух Мана кÿртмерёр,
сарамас тух, Мана тумлантармарар, фирлё тух, тёрмере
44 ларнă тух Мана пырса пăхмарар, тийё. Лешсем вара
Ана калёç: ей Турă, Есё выçсине, йе ёсесĕ сұл килсе
ашу суннине, йе сұл сÿренине, йе сарамассине, йе

џирлине, ѝе төрмерине епир хăсан куртăмăр, хăсан
пулашмарăмăр Сана? тийĕç. Вăл вĕсенĕ калĕ: џăн ка- 45
латăп сире: есир çавна Манăн çак кĕçĕннисенџен пĕр-
не тумарăр та, вăл Мана туманни пултĕ, тийĕ. Кĕсем 46
вара ĕмĕрлĕх асапа кайĕç, сăваплисем ĕмĕрлĕх пурă-
наçа кĕрĕç, тенĕ.

XXVI. 107. Çак сăмахсене пурне те каласа пĕтер-
сен, Иисус Хайĕн вĕренекекĕсене каланă: есир пĕле- 2
тĕр, тата икĕ кунтан пасха пулат; ĕнтĕ Етем Ывăл-
не пăталама тытса парĕç, тенĕ. Çавăн џух Каіафа 3
йатлă пуп-пуçлаҳĕ картишне пуп-пуçлаҳĕсем, кенеке-
çĕсем, халăх хушшинџи аслă çынсем пухăнса, Иисуса 4
џейелĕхпе тытас та, вĕлерес, тесе канаш тунă. Вĕсем 5
каланă: анџах праçникре тытас мар, халăх пăлханмалла
ан пултăр, тенĕ.

108. Иисус Виѳаніара йухан-суранлă Симон суртĕнџе 6
џух, Ун патне пĕр арăм алавастăр савăтна хаклă йыш- 7
ши мирă (çу) илсе пынă; Вăл çисе ларнă џухне çав-
на Увăн пуçĕ çине йухтарнă. Вĕренекекĕсем çавна 8
курсан, çиленсе каланă: мĕне кирлĕ-џĕ ку төрлĕ тăк-
каланни? ку мирăна пысăк хака сутса, укçине мĕскĕн- 9
сене пама пулат-џĕ, тенĕ. Иисус çавна пĕлсе каланă 10
вĕсенĕ: мĕшĕн есир арăма кăмăлсăр тăватăр? вăл
Маншăн ыра ĕç турĕ: мĕскĕнсем сирĕн йаланах пулĕç, 11
Епĕ йаланах сирĕнпе пулас çук. Вăл Манăн ўтĕм си- 12
не çак мирăна йухтарса, Мана çĕре пытарма хатĕр-
лерĕ. Ёăн калатăп сире: çак Евангеліене пĕтĕм тĕнџе 13
ре кирек хăш тĕлте вĕрентсен те, ку арăма асăнса,
вăл мĕн тунине те каласа кăтартĕç, тенĕ.

Çавăн џухне вуникĕ вĕренекекĕнџен пĕри, Іуда Ис- 14
каріот йатли, пуп-пуçлаҳĕсем патне кайса каланă: есир 15
мана мĕн парăр? епĕ Ана сире тытса парăп, тенĕ. Вĕ-
сем ага вăтăр кĕмĕл укçа пама пулнă. Çавăнтан вара 16
вăл Иисуса тытса пама майлă вăхăт шыранă.

17 Тутлала тунă ҫăкăр прасникин малтанхи кунӗнҫе
 вӗренекеӗсем Иисус патне пырса каланă: Ху валли
 18 пасха аҫта хатӗрлеме хушатӑн пире? тенӗ. Вӑл кала-
 нă: хулана ҫавӑн патне кайӑр та, калӑр ӑна: Вӗрен-
 текеӗн калаҫ: Манӑн вӑхӑт ҫывӑхартӗ, сан патӑнта
 Хамӑн вӗренекеӗсемпе пасха тӑвам тет тийӗр, тенӗ.
 19 Вӗренекеӗсем Иисус хушнӑ пек туса, пасха хатӗр-
 лесе хунӑ.

20 Каҫ пулсан, Вӑл вуникӗ вӗренекеӗпе ҫиме ларнӑ.
 21 Вӗсем ҫинӗ ӗух, Иисус каланă: ӗӑн калатӑп сире: сир-
 22 тен пӗри Мана ытса парӗ, тенӗ. Вӗсем пит хуйха ӱк-
 нӗ; вара пур те: епӗ мар-и, Вӗрентекеӗ? тесе ыйта
 23 пуҫланӑ. Вӑл вӗсене хиреҫ каланă: аллине Манпа пӗр-
 24 ле тиркӗ ҫине йаракан Мана ытса парӗ. Етем Ывӑл-
 лӗ пырасса Хай ҫинҫен ҫырнӑ пекех пыраҫ, ҫапах Етем
 Ывӑлне ытса паракана хуйха пулӗ; вӑл ҫынна ҫурал-
 25 нинҫен ҫуралманни аван пулнӑ пулӗ-ҫӗ, тенӗ. Ӑна ыт-
 са паракан Иуда та ҫавӑн ӗух: епӗ мар-и, Равви? тенӗ.
 Иисус ӑна: есӗ тӗрӗс каларӑн, тенӗ.

26 Вӗсем ҫинӗ ӗух Иисус ҫăкарне илсе пилленӗ те,
 вӗренекеӗсене хуҫкаласа парса каланă: ҫакӑ Манӑн
 27 ӱтӗм, илсе ҫийӗр ӑна, тенӗ. Унтан куркине илсе Тур-
 ра тав тунӑ та, вӗсене парса каланă: пурӑр та ӗҫер
 28 ҫакӑнтан; ку Манӑн, пумайӗшин ҫылахне каҫарас-
 29 шӑн йухакан ҫенӗ ҫамахри йунӑм. Калатӑп сире: ҫа-
 йӑнтан вара ҫак иҫем-ҫырли ерехне Аттем патшалӑхен-
 ҫе сирӗнпе пӗрле ҫенӗ ерех ӗҫес кунҫӗн ӗҫмӗп, тенӗ.

30 Унтан тав туса йурланӑ та, Елеон тӑвӗ ҫине кайнӑ.
 31 Ҫавӑн ӗухне Иисус вӗренекеӗсене каланă: кӗҫӗрхи
 ҫӗр есир пурсӑр та Ман тӗлӗшӗмрен улталанӑр; мӗ-
 шӗн тесен: кӗтӗҫине ҫапса ӱкерӗп те, кӗтӗри сурах-
 32 сем саланса пӗтӗҫ, тесе ҫырнӑ. Епӗ ӗрӗлсе тӑрсан,
 33 сире Галилсара тӗл-пулап, тенӗ. Петр Ӑна хиреҫ ка-
 ланă: Сан тӗлӗшӗнтен пур те улталансан та, епӗ ни-

хәсан та улталанмәп, тенё. Исус каланә ана: җән кала- 34
тап сана: кәсәрхи сәр автан авәтиҗҗен есә Манран
виҗә хут тунән, тенё. Петр- Ана каланә: хам Сан- 35
па пәрле вилмелле пулсан та, епә Санран тунассәм
сук, тенё. Ытти вёренекенёсем те җаплах каланә.

Унтан Исус вёсемпе Геосиманіа тийекен ыраңа 36
пынә; Вәл вёренекенёсене каланә: Епә саванта кайса
кәл-тәвиҗҗен саканта ларәр-ха, тенё. Вара Петра Зе- 37
ведейән икә ывәлне Хайпе пәрле илсе кайнә та, ун-
та Вәл пит пәшәрханса хуйхара пусланә. Саван җух 38
Исус вёсене каланә: Манан җунәм вилес пек пәшәр-
хана; есир саканта Манпа пәрле тәрәр-ха, ан сывә-
рәр, тенё. Унтан кәшт айкарах кайнә та, җпне җксе, 39
кәл-тунә: ей Аттем, йура; пулсан, сак курка Манран
иртин-җә; анҗах Епә тәвас тенё пек мар, Есә тәвас
тенё пек пултәр, тенё. Унтан Вәл вёренекенёсем пат- 40
не пынә та, вёсем сывәрнә төле пулса, Петра каланә:
җапла ёнтә есир Манпа пәрле пәр сехет те сывәрма-
сәр тўсеймерөр-и? Ан сывәрәр, кәл-тәвәр, улталанмалла 41
ав пулар: сывләш сыхә, җт җатәмсәр, тенё. Унтан та- 42
та тепөр хут кайса җапла каласа кәл-тунә: ей Аттем,
сак курка Манран Епә ёсмесәр иртмелле мар пулсан,
Санан ирәкү пултәр, тенё. Вёренекенёсем патне пыр- 43
сан, Вәл каллах вёсем сывәрнә төле пулнә: вёсене
айхә пит пуснә. Вәл вёсене хәварса каллах кайнә 44
та, сав сәмахах каласа виҗсәмеш хут кәл-тунә. Унтан 45
вёренекенёсем патне пынә та, каланә вёсене: есир
халә те җаплах сывәратәр, канатәр; акә вәхәт ситрә
ёнтә, Етем Ывәлне сывләхлә сынсен аллине тыт-
са парасә. Тәрәр, кайар: акә, Мана тытса паракан 46
сывәхах килҗә, тенё.

Вәл җапла каласса тәнә вәхәтрах вуникә вёрене- 47
кенёнҗен пәри, Іуда, тата унпа пәрле пуп-пусләхёсем-
пе халәх хушшинҗи аслә сынсем йанә төмөн җухлә халәх

48 хёссемпе, шалсасемпе пынă. Ана тытса паракан вёсе-
не сапла каласа паллă панă: епё кама ʒуп тăвăп, ʒа-
49 вă пулё, тытăр вара Ана, тенё. Вăл ʒавантах Исус
50 патне пынă та: Равви, саван! тесе Ана ʒуп тунă. Исус
каланă ана: тусăм, есё мён тума килтён? тенё. ʒаван
ʒухне ыттисем Исус патне пырса, Ун ʒине алă хунă
51 та, Ана тытнă. ʒаванта Исуспа пёрле тăракансенҗен
пёри аллине йанă та, хай хёсне туртса кăларса, пуп-
пуслăхё ʒури ʒине сулса йарса, унăн хăлхине касса
52 татнă. Исус вара ана каланă: хёсне хай ыраннех
53 хур, хёс ʒёклекенсем пур те хёспех пётёс. Йе Епё халё
Аттеме йăлансан, Вăл ман патма вуникё легион та
54 ытла ангел йамё тесе шухăшлатан-и есё? Апла вара
—сапла пулмалла, тесё ʒырнисем йепле ыраана ки-
55 лёс? тенё. ʒаван ʒух Исус халăха каланă: Мана тыт-
ма ёнтё вăра-хураха хирёс тухнă пёк есир хёссемпе,
шалсасемпе тухнă; куллен ʒиркўре вёрентсе сирёнпе
56 пёрле лараттам, унта Мана тытмарар. ʒаксем пур те
пулса, пророксем ʒырни ыраана килтё, тенё.

ʒаван ʒухне вёренекенёсем пур те Ана пăрахса
тарнă.

57 **109.** Исуса тытакансем Ана Каиафа йатлă пуп-пу-
слăхё патне илсе кайнă; унта кёнекеёсем, аслă ʒынсем
58 пуханса танă. Пуп-пуслăхё ʒуртё патне ʒитиҗҗен Петр
Исус хыҗёнҗен аяакран пынă, вăл ёс йепле пётнине
курасшăн карташне кёрсе, тарсасемпе пёрле ларнă.
59 Пуп-пуслăхёсем, аслă ʒынсем, пётём синедрион, Исуса
вёлерттерме Ун ʒинҗен суйа айăп кăтартакансем шы-
60 ранă, анҗах тупайман; суйа айăп кăтартакансем пы-
расса нумай пынă та, айăп тупса калайман. Йулаш-
61 кинҗен суйа айăп кăтартакансем иккён пынă; вёсем
каланă: Турă ʒиркўне пăсап та, ана виҗё кунта ʒёнёрен
62 туса лартăп, тесе калаҗ-тё Вăл; тенё. Вара пуп-пу-
слăхё тăрса каланă Ана: мёшён Есё нимён те хирёс

каламастан? Сан җинҗен мән каласҗе вәсем? тенё. Исус 63
 җёнмен. Пуп-пуҗлахё каланә Ана: җёрё Турра асанса
 ыйтаҗап Санран: кала пире, Тура Ывәлө Христос Есё-и?
 тенё. Исус каланә ана: есё терёс каларан; тата кала- 64
 тап сире: есир, кунтан малашне Етем Ывәлө хаватлә
 Турран сылтәм йенҗе ларса пёлётсем җинҗе килнине
 курәр тенё. Вара пуп-пуҗлахё хай тумтирне җурса 65
 йарса каланә: Вәл Турра хурлаҗ, Унан айәпне катар-
 такан мене кирлө тата пире? Вәл Турра хурланине
 ак хаварах илтрөр! Йепле пек туйәнаҗ сире? тенё. 66
 Вәсем ана хирёҗ: Ана вёлөрме тивёслө, тенё. Вара Унан 67
 пиҗе җине сурна, пуҗёнҗен җапна, хашё тата питёнҗен
 җупа җупа йарса: Христос, Сана кам җапрё? каласа 68
 пар-ха пире, тенё.

Петр тулта карташёнҗе ларна. Ун патне пөр хёр- 69
 арам тарҗа пына та, каланә: есё те Галилеари Исуспа
 пёрле-җё, тенё. Петр пурип умёнҗе те тунса каланә: 70
 есё мән каланине пёлместөп, тенё.

Вәл хапхаран тухна җухне ана тепёри курса, унта 71
 тааракан җынсене каланә: ку та Назорей Исуспа пёрле-
 җё, тенё. Петр каллах тупа туса тунна: вәл җынна пёл- 72
 местөп епё, тенё. Тата пәртак тәрсан, унта тааракансем 73
 Петр патне пырса каланә: есё те җанах вёсен ушкәнён-
 җөнөх, каласна сәмахантанах паллә, тенё. Вәл вара: 74
 вәл җынна пёлместөп, тесе Турра асанса тупа тава
 пуҗланә. Вара сасартәк автан авәтса йанә. Петр 75
 вара хайне Исус: автан авәтиҗен есё Манран виҗе
 хут тунан, тесе каланә сәмаха асне илнө те, унтан
 тухса кайса пит хыта йёнө.

XXVII. 110. Ирхине пуп-пуҗлахёсем, халәх хуш-
 шинҗи аслә җынсем пур те Исуса вёлерттерес, тесе
 канаш тунә; вара Ана җыхна та, Понтій Пилат пуҗлах 2
 патне илсе пырса панә.

Вара Исуса тытса паракан Јуда Ана вёлөрме 3

- сүт тунине курсассан, үкөнсе, вятәр көмөл укisine пуп-
 пусләхәсемпе аслә ҫынсем патне илсе пынә та, каланә:
 4 айәпсәр йуна сүтсә ҫылаха кетәм епә, тенә. Вөсем
 ана каланә: пирән унта мән ес пур? ху асту, тенә.
 5 Вәл вара көмөл укисене җиркөве пәрахнә та, тухса
 6 кайса, ҫаканса вилнә. Пуп-пусләхәсем ҫав көмөлсене
 илсе каланә: ку уксана җиркү хыснине хума йурамаст:
 7 вәл йун укси, тенә. Вара канаш туна та, ҫул ҫүрен йут
 ҫынсем вилсен пытармапкән тесе, вәл уксапа пәр җүл-
 8 мексә сәрне илнә. Ҫаванпа вәл сәре халитҗенех йун
 9 сәрә теҫсә. Ҫапла Йереміа пророк урлә калани ҫитнә,
 10 Ана вәл хака Израил ывәлөсем хуҗәс, Турә мана ка-
 ланә пек, вәл уксана җүлмексә сәрешән тўлерәс, тенә.
 11 Исус пусләх умне тәнә. Пусләх Унтан ыйтнә: Есә
 Іудеа Патши-и-мән? тенә. Исус ана каланә: есә төрөс
 12 калатән, тенә. Пуп-пусләхәсемпе аслә ҫынсем Ана
 айәпласа каласнә җух, Вәл хирәс тавәрса нимән те
 13 каламан. Вара Пилат Ана каланә: илтместән-и-мән,
 14 Сан ҫинҗен мән җухлән каласа тәраҫсә? тенә. Исус
 унән пәр сәмахне те хирәс тавәрса каламан; ҫаванпа
 пусләх пит төлөннә.
 15 Пасха прасникәнҗе пусләхән төрмере ларакансенҗен
 пөрне, халәх кәларас тенине, кәларса йама йәла пул-
 16 нә. Ҫаван җухне вөсенән усалләхпа җапа тухнә пәр
 17 Варавва йатлә ҫын төрмере ларнә. Ҫынсем пухансан,
 Пилат каланә вөсене: икөшәнҗен хәшне йартарас те-
 18, 19 төр есир мана: Вараввана-и, Христос тийөкен Исуса-и?
 тенә; вәл Исуса кураймасәр тытса панине пөлнә. Вәл
 сүт тәвакан ыраңта ларнә җух, арәмә ун патне ҫапла
 калама йанә: ҫав айәпсәр Ҫынна нимән те ан ту: епә
 20 Уншән төлөкре пайан нумай асаплантам, тенә. Пуп-
 пусләхәсемпе аслә ҫынсем халәха: Вараввана кәларма,
 21 Исуса вөлерме ыйтәр, тесе хөтөртнә. Унтан пусләх

вёсенҗен ыйтна: иккёшёнҗен хашне йартарас тетёр
есир мана? тенё. Вёсем: Вараввана, тенё. Пилат вё- 22
сене каланә: Христос тийёкен Исуса мён тавас вара
манән? тенё. Вёсем пур те: пәталаттар Ана! тенё. Пуҗ- 23
ләх каланә: мён усал турё вара Вәл? тенё. Вёсем тата
хытарах: пәталаттар Ана! тесе кәшкәрнә. Пилат вара 24
нимён тума җуккине кура, халәх тата ытларах пәл-
ханнине кура, шыв илнө те, халәх умёнҗе аллине
җуса каланә: җак айәпсәр Җын йунне тәкнә ёҗре епё
айәплә мар, хәвәр аставәр, тенё. Ана хирёҗ пётём 25
халәх: Унан йунё пирён җинҗе, пирён аҗасем җинҗе
пултәр, тенё. Вара Пилат Вараввана кәларса йанә, 26
Исуса хёнеттернө те, хёрес җумне пәталама панә.

112. Җавән җух пуҗләхән салтакёсем Исуса преторіана 27
күртсе, Ун патне пётём җар ушкәнне пухнә; Ана сал- 28
тантарса хёрлө тумтир тәхәнтәрнә; Ун пуҗне йөплө- 29
хуләран пуҗ-илемө пекки йавса тәхәнтәрнә, сылтәм ал-
лине туйа тыттарнә; унтан Ун умне җәркуҗланса лара
лара Унтан мәшкәласа кулнә: Іудеа Патши, савән!
тенё. Ун җине сурнә, туйине туртса илсе, Ана пу- 30
сёнҗен җапнә. Мәшкәласа тәрансан, Ун җинҗен хёрлө 31
тумтирне хывса илнө те, Хай тумтирне тәхәнтәрса
Ана пәталама илсе кайнә. Тухнә җух вёсем Симон 32
йатла Киринае җыннине төл пулнә, Исусан хёресне
йәтса пыма җавна хушнә.

113. Җамка вырәнө тийёкен Голгоә йатлә җөре җитсен, 33
Исуса ватпа хуташтарнә уксуҗ (хёрхүлентернө ерех) 34
ёҗме панә; ана тутанса пәхсан, Вәл ёҗесшён пулман,
Ана пәталакансем Унан тумтирне шәпа йарса уйәрнә 35
та, җаванта Ана хуралласа ларнә. Унан пуҗө төлне Унан^{36, 37}
айәпне кәтартакан җыру: Ку Іудеа Патши Исус, тесе
җапса хунә. Җавән җухне Унпа пёрлө икө вәрә-хура- 38
ха пәталанә: пёрне сылтәм йенне, тепёрне сулахай
йенне.

39 Иртсе сўрекенсем пуҗёсене сулла сулла Ана хур-
 40 ланә: җиркёве пәсакан, аһа виҗе кунта җөнөрөн туса
 лартакан! Хәһа Ху җәл. Есё Тура Ывәлө пулсан, хө-
 41 рес җинҗен ан ёнтө, тенө. Пуп-пуҗлахөсемпе кёнеке-
 җөсем те, асла җынсемпе фарисөйсем те җаплах мәш-
 42 кәласа каланә: җынсене җалаҗ-җө, Хәйне Хәй җалай-
 маҗ. Вәл Израил Патши пулсан, ан тив, хөрес җин-
 43 җен антәр ёнтө халө, вара ёненөпөр Ана. Тура җине
 шанаҗ-җө; Вәл Турра йурахла пулсан, ан тив, Тура
 хәтартәр ёнтө Ана. Вәл: Епө Тура Ывәлө, тесө-җө,
 44 тенө. Уһпа пөрле пәталанә вәра-хурахсем те Ана мәш-
 кәласа хурланә.

45 Ултәмөш сөхөтрен пуҗласа таххәрмөш сөхөте җитиҗ-
 46 җен пөтөм җөр җинҗе сөм-төттөм тәнә. Таххәрмөш сө-
 хөт төлөнтө Иисус хытә кәшкәрсә каланә: Илі, Илі!
 47 лимә савахәһәні? тенө; вәл: өй Тураҗәм, Тураҗәм! мө-
 шөн Есё Мана пәрахрән-ши? тени пулаҗ. җавәһта тәра-
 кансөҗен хәшө хәшө җакһа илтсөн каланә: Иліана җө-
 48 һөт Вәл, тенө. Вөсөҗен пөри җасрах җупса кәйса губ-
 ка илсө, аһа уксус (хөрхүлөһтернө ерөх) сәхтарһә та,
 49 патак вөҗне тирсө, Иисуса өҗмө панә. Ыттисем кала-
 һә: җим-ха, пәхса тәраһ, Ана җәлмә Иліә килө-и, тенө.
 50 Иисус тата төпөр хут хытә сәсәпа кәшкәрһә та,
 сывләһне кәларсә йәһә.

51 җав вәхәтра җиркүри җаршав җүлтөн пуҗласа айәлә
 җитиҗһөнөх җурмаран җурәлсә анһә; җөр җөтөренө; җул-
 52 сем җурәлә җурәлә кәйһә; тупәксем уҗәлсә, вилһө свя-
 53 той җынсем нумәйөшө җөрөлсө тәнә; Иисус җөрөлсө
 тәрсән, вөсем тупәкөсөҗен тухса святой хулана көр-
 сө нумәйөһне кураһһә.

54 җөр җын пуҗләхө, тата уһпа пөрле Иисуса хурал
 тәракансем те җөр җөтөренине, җавәһта мөн пулһине
 пурне те курсән, пит хәраса каланә: Ку җәһах та Тура
 Ывәлө пулһә мөн, тенө.

Унта тата Иисуса пулашса; Ун хысёнҗен сўрекен 55
Галилеаран пынә хёр-арәмсем те нумайёшә пулнә,
вёсем аяакран пәхса тәнә; вёсен хушшинҗе Магдала- 56
ри Маріа, Іаковпа Іосіа амәшә тепёр Маріа, тата Зө-
ведей ывалёсенён амәшә пулнә.

Каҥ пулсан, Аримаөеа хулинҗи пёр Іосиф йатла 57
пуйан сын пынә; вәл та Іисусән вёренекеңә пулнә;
вәл Пилат патне пырса, Іисус утне ыйтнә. Пилат ва- 58
ра Іисусән утне пама хушнә. Іосиф Іисусән утне 59
илсе, таса пирпе җёркенә те, ана җул тава касса кёр- 60
се тунә хайёң сёңә тупакне хунә; унтан тупак умне
пысак җул йавантарса хунә та, кайнә. Саванта Магдала- 61
лари Маріапа тата тепёр Маріа пулнә, вёсем Іисусән
тупакне хирёс ларнә.

114. Вилнә кун иртсен тепёр кунне пуп-пусләхёсемне 62
фарисейсем Пилат патне пухәннә та, каланә: аслә сын, 63
хайхи ултавса җөрә җухне: виҗә кунтан җөрёлсе тәрап,
гесе-җә, сав аса килҗә пире. Саванпа есә Унән тупак- 64
не виҗә кунҗен хурал тама хушсам. Унән вёренеке-
нёсем сёрле пырса Ун утне вәрласа ан кайтҗар, халә-
ха: Вәл вилёмёнҗен җөрёлсе таҗә, тесе ан калаҗҗар.
Вара кайранхи ултавә малтанхинҗен те усал пулә,
тенә. Пилат вёсене каланә: сирён хуралсарсем пур, 65
кайяр та, йепле пелетёр, сапла хураллар, тенә. Вёсем 66
вара кайнә та, шатак умне хурал таратса, җулне пиҗет-
лесе хаварнә.

XXVIII. 115. Шамат кун иртсен, ернеңён малтанхи
кунёнҗе, тул сутәлнә җух, Магдалари Маріапа тепёр
Маріа тупака пәхма пынә. Саван җухне сёр пит хытә 2
җётресе кайнә: Турә ангелә сўлтен аннә та, пырса
тупак үмёнҗи җула йавантарса йарса, ун сине ларнә.
Вәл сиҗәм пек куранса тәнә, тумтирә унән йур пек 3
шурә пулнә. Хурал тәракансем унтан хәранипе җёт- 4
ресе кайса, вилнә пек пулнә. Ангел хёр-арәмсене ка- 5
ланә: ан хәрәр; епә пелетёп, есир хёрес сүмне пата-

- 6 ланă Иисуса шыратăр. Вăл кунта сук: Хай каланă пек,
Вăл жĕрĕлсе тăтĕ. Килĕр, Вĕрентекен ыртнă ыраңа
- 7 пăхăр та, тасрах кайса, Унан вĕренекекĕсене калăр:
Вăл вилĕмрен жĕрĕлсе тăнă, Вăл сире Галилеара тĕл-
-пулĕ, есир Ана унта курăр, тийĕр. Акă епĕ сире ка-
8 ласа патăм ĕнтĕ, тенĕ. Вĕсем тупăкран тасрах тухнă
та, хăраса. пит савăнса, Унан вĕренекекĕсене каласа
- 9 кăтартма тупса кайнă. Вĕренекекĕсене калама кайнă
тух сасартăк вĕсене Иисус тĕл пулса: савăнăр! тенĕ.
- 10 Вĕсем пырса, Ана уринтен тытса пуçсапнă. Савăн тух
Иисус вĕсене каланă: ан хăрăр; кайăр та, Манăн тă-
ванăмсене калăр, вĕсем Галилеана пыттар; вĕсем Ма-
на унта курĕç, тенĕ.
- 11 Кĕсем кайнă вăхăтра хурал тăракансенчен хăшĕ
хăшĕ хулана пырса, мĕн пулнине пурне те пуп-пуç-
12 лăхĕсене каласа кăтартнă. Пуп-пуçлăхĕсем аслă сын-
семпе пухăнса канаш тунă та, салтаксене пайтах укça
- 13 парса, каланă: есир сапла калăр: сĕрле, епир сыварнă
вăхăтра, Унан вĕренекекĕсем пырса вăрласа кайнă
- 14 Ана тийĕр. Вăл хыпар пуçлăх патне ситес-тăвас пул-
сан, епир ана савăрăпăр, сире инкек курмалла тумă-
15 пăр, тенĕ. Хуралсăсем укça илнĕ те, вĕсем вĕрентнĕ
пек каланă. Сав сăмах ĕнтĕ Иудейсен хушшинче ха-
литтенех сўрет.
- 16 **116.** Вунпĕр вĕренекекĕ Галилеана Иисус пыма хуш-
17 нă ту сине кайнă. Вĕсем Ана курсан, уксе пуçсапнă, хă-
18 шĕ тата иккĕлĕ шухăшланă. Иисус сывахарах пырса
вĕсене каланă: сўлте те, сĕр синче те пур ирĕке те
- 19 Мана панă: ĕнтĕ кайса пур халăхсене те вĕрентĕр;
вĕсене Апшийĕн, Ывăлийĕн, Святой Сывлашийĕн
- 20 йазĕпе тĕне кўртĕр. Епĕ сире мĕн хушнине пур-
не те тытса тăма вĕрентĕр вĕсене. Епĕ тĕнче пĕти-
тĕненех куллен сирĕнпе пĕрле пулăп, тенĕ. Амин.

МАРК СЫРНӐ ТАСА ЕВАНГЕЛІЕ.

I. 1. Турӑ Ывӑлӑ Иисус Христосӑн Евангеліе пуҫ-
ламашӑ: пророксен кенекинӑ ҫырӑ: акӑ Епӑ Сан 2
умӑнтан Хам ангелӑма йаратӑп, вӑл Сан валли Сан
умӑнти ҫула хатӑрлесе хурӑ; пушӑ хирте: Турӑ валли 3
ҫул хатӑрлӑр, Ун валли сукмаксене тӑрӑ туса хурӑр,
тесе ҫенекенӑн сасси илтӑнет, тенӑ. Шыва кӑрткен 4
Іоанн пушӑ хире пынӑ; вӑл ҫылӑх каҫарттармашкӑн
ҫылӑхран ӱкенсе шыва кеме верентӑ. Ун патне ҫын- 5
сем пӑтӑм Іудеа ҫӑрӑнтӑн те, Іерусалим хулинӑн те
ҫӑренӑ; вӑл вӑсене ҫылӑхӑсенӑн ӱкӑнтерсе Іордан
шывӑнӑ пурне те шыва кӑртӑ. Іоанн вӑл теве ҫа- 6
мӑнӑн тунӑ тумтир таханса ҫӑренӑ, пилӑкне ҫӑн пиҫих-
хи ҫыхнӑ, ҫийессе акридна кайӑк хурт пылӑ ҫинӑ.
Вӑл ҫапла каласа верентӑ: ман хыҫӑмран манран 7
Хаватли килет, епӑ Унӑн ури-сыррин ҫӑнне пӑшкӑн-
се салтма та тивӑҫлӑ мар; акӑ епӑ сире шыва кӑрт- 8
рӑм, Вӑл сире Святой Сывлашпа теве кӑртӑ, тенӑ.

2. Ҫав кунсенӑ Иисус Галилеари Назаретран пы- 9
нӑ та, Іоанн Ӑна Іорданра шыва кӑртӑ. Иисус шыв- 10
ран тухнӑ ҫухне, Іоанн ҫавӑнтах пӑлӑт уҫӑлса Сывлаш
кавакарӑн пек курӑнса Ун ҫине аннине курнӑ. Пӑ- 11
лӑт ҫинӑн тата: Есӑ Манӑн савнӑ Ывӑлӑм, Манӑн
ирӑкӑм Сан ҫинӑ, тесе каланӑ сасӑ илтӑнӑ. Ҫавӑн 12
хыҫҫӑнах Сывлаш Иисуса пушӑ хире илсе кайнӑ. Пу- 13
шӑ хирте Вӑл тискӑр кайӑксен хушшинӑ хӑрӑх кун
пурӑннӑ; унта Ӑна шуйттан ҫананӑ; ангелсем Ӑна пӑ-
ханса тӑнӑ.

Іоанна тытса панӑ хыҫҫӑн Иисус Галилеана пырса, 14
Турӑ патшалӑхин ыра хыпарӑ ҫинӑн верентсе ҫӑренӑ;
Вӑл каланӑ: ӑнтӑ вӑхӑт ҫитрӑ, Турӑ патшалӑхӑ ҫыва- 15
хартӑ: ӱкенӑр, Евангеліене ӑненӑр, тенӑ.

3. Иисус Галилеа тинӑсӑ патӑнӑн иртсе пынӑ ҫух 16
Симонпа унӑн шӑллӑне Андрейа тинӑсӑ тетелӑсем йарса

17 танине курна: вѣсем пулѣсем пулна. Исус вѣсене каланѣ: аѳар Ман хыѣмран, Епѣ сире сын тытакансем
18 тавѣп, тенѣ. Вѣсем вара ѣавантах тетеллисене хаварса,
19 Ун хыѣнтѣн кайна. Ѣавантан пѣртакѣ кайсан, Вѣл
Зеведей ывѣлѣсене Іаковпа унан шѣллѣне Іоанна курна,
20 вѣсем те кимѣ ѣинѣ тетеллисене тѣрлетсе тана; ѣавантах
вѣсене те ѣѣннѣ. Вѣсем те вара хѣйсѣн ашшѣне
Зеведейе тарѣисемпе пѣрле кимѣ ѣине хаварса, Ун хыѣ
ѣан кайна.

21 Вѣсем Капернаума пына; унта Вѣл шѣмат кун ѣит-
22 сенех синагогана кѣрсе вѣрентнѣ. Вѣл вѣрентнинѣн
тѣлѣнсе тана: Вѣл вѣсене кѣнекеѣсем пѣк вѣрентмен,
хаватла вѣрентнѣ.

23 4. Вѣсен синагогинѣ усал ѣернѣ сын пулна, вѣл
24 кѣшкѣрса каланѣ: Назарет Исусѣ! ан тив пире, Санѣн
пирѣн ѣумра мѣн ѣѣ пур? Есѣ пире пѣтерме килнѣ;
епѣ Есѣ камне пѣлетѣп: Есѣ Тѣрран Святойѣ, тенѣ.
25 Исус ѣна ѣарса каланѣ: ѣарѣн, тух ун ѣпѣнтѣн, тенѣ.
26 Вара усал сывлѣш унан ѣпѣнтѣн ѣна ѣѣтѣретсе, хыта
27 кѣшкѣрса ѣарса тухна. Пур те пит хѣраса кѣйса, пѣр
пѣринѣн ыйтна: мѣн пултѣ ку, мѣнле ѣѣнѣ вѣрентѣ ку?
Вѣл усал сывлѣшсене те Хѣй ирѣкѣпе хушаѳ те, вѣ-
28 сем итлѣсѣ Ана, тенѣ. Вара ѣасах Ун ѣинѣн пѣ-
тѣм Галилеа таврашне ѣап сарѣлна.

29 5. Исус ѣавантах синагогаран тухса, Іаковпа, Іоанн-
30 па пѣрле Симонпа Андрей килне пына. Симонѣн ху-
ѣамѣшѣ тар-ѣирѣпе ыртна; пырсанах Исуса ун ѣин-
31 ѣен каласа кѣтартна. Вѣл ѣна пырса аллинѣн тытса
тѣратна та, унан тар-ѣирѣ ѣавантах кайна; лѣшѣ вара
32 вѣсене пѣха пусланѣ. Кѣѣ пулна тух, хѣвел анна ва-
хѣтра, Ун патне ѣирлисене, усал ѣернисене пурне те
33 илсе пына. Пѣтѣм хула хѣлѣхѣ алѣк умне пуѣтарѣнна.
34 Вѣл тѣрлѣ ѣирпе хѣн куракансене нумѣйѣшне сы-
ватна, усалсене нумѣйѣшне хѣваласа. кѣларна; усал-

сене Вәл Хәй Христос иккөнне пәлнине калама
җарна.

6. Вәл ирхине пит ир тәрса тухна та, пушә сәре кай- 35
на, унта кәл-тунә. Симон та, унпа пәрле пулнисем те 36
Ун хысҗән кайна. Вәсем Исуса тупсассән, Ана ка- 37
ланә: Сана пур те шырасҗә, тенә. Вәл каланә вәсене: 38
аҗәр, сывәхри йәлсене, хуласене кайар, Манән унта
та вәреңтсе сүрес: Епә савәншән килнә, тенә. Вәл 39
вара пәтәм Галилеа тәрәх синагогасенҗе вәреңтсе сү-
ренә, усалсене хәваласа кәларнә.

Ун патне пәр йухан-суранлә сын пына, Ун умне 40
җәркусланса ларса, Ана йәләнса каланә: Есә мана та-
сатас тесен, тасатма пултаратән, тенә. Исус әна хәр- 41
хөнсе, аллине тәсна та, әна сәртәнсе каланә: тасатас
тетәп, тасал, тенә. Вәл каласассәнах, ун синҗи йухан- 42
суран пәтнә, вәл тап-таса пулса тәнә. Исус ун сине 43
хыттән пәхнә та, әна савәнтах кәларса йәнә; Вәл әна 44
каланә: асту, никама та нимәскер те ан кала; ху син-
җән пәлтермешкән, кайса священнике курән та, ху
тасалнәшән Моисей кӯме хушнине кӯр, тенә. Вәл сын 45
унтан тухсассәнах, мән пулнине калаҗса, сарса сүре
пусланә; Исус вара хулана тӯрех кәмен хула ту-
лашәнҗе, пушә сәрсенҗе сүренә. Ун патне халәх пур
сәртән те пына.

II. 7. Пәр темиҗе кунтан, Исус каллах Капернаума
пына; унта Вәл пәр суртра тенә хыпар сарәлнә. Ха- 2
ләх җасах нумайән пырса тулна та, алак патәнҗе те
вырән пулман; Вәл вәсене сәмахпа каласа вәреңтнә.
Ун патне таваттан пәр хәр-суранлә сынна сәклесе пы- 3
на; сын нумайран вәсем Исус сывәхне пырайман, 4
савәнпа Вәл кәнә суртан сине сирнә те, маҗҗине усса,
хәр-суранлә сынна ырттарнә ыранәпех антарнә.
Исус вәсем өненнине курса, хәр-суранлә сынна ка- 5
ланә: аҗам, санән сәләхусем каҗарәнасҗә, тенә. Унта 6

кёнекеҗесем те хәшә хәшә ларнә; вёсем хайсен әшенте
 7 шухашлайә: Ку мён капла Турра хурлат? Ңылахсене
 8 каҗарма пёр Тураран пуҗне кам пултараҗ? тенё. Исус
 җавантах, вёсем хайсен әшенте җапла шухашланине
 9 сывлашпепе пёлсе, вёсене каланә: мёшөң есир хавар
 10 ашарта апла шухашлатар? Хәшә җамалтарах? хәр-су-
 ранлә җынна: саван җылахусем каҗаранаҗҗе, теме-и? Йе:
 11 тар та, ыранна илсе, җуре, теме-и? Ёнтё Етем Ывә-
 лийён җөр җинте җылах каҗарма ирөкө пуррине сире
 12 пёлтермешкөн, сана (хәр-суранлә җынна каланә) кала-
 13 тап: тар та, ыранна илсе, килвө кай, тенё. Лешә җа-
 вантах тәнә та, ыранне илсе, пурин умөнтөх тухса
 14 кайнә; вара пур те төлөңсе кайса, Турра мухтаса ка-
 ланә: кун пеккине епир нихәҗан та, нимён те кур-
 ман-җө, тенё.

15 8. Исус каллах тинёс хөррине тухнә; пётөм халәх
 16 Ун патне пынә. Вәл вёсене вёреңтнө. Иртсе пынә
 җухне Вәл Алфей Левийне, куланай пухакан ыранта
 лараканскере, курнә; ана каланә: аҗа Ман хыҗамран, те-
 17 нө. Лешә тәнә та, Ун хыҗөңтөн кайнә. Исус ун патөңте
 апат җинө җухне, Унпала, Унан вёренекөнөсемпе пөрле
 тата мытарсемпе җылахлә җынсем те нумайөшө җисе
 ларнә; вёсем нумайән пулна, Ун хыҗөңтөн җурөнө.
 16 Исус мытарсемпе, җылахлә җынсемпе пөрле апат җи-
 нине курсан, кёнекеҗесемпе җарисейсем Унан вёрене-
 көнөсене каланә: йөпле Вәл мытарсемпе, җылахлә җын-
 17 семпе пөрле өҗсө җийет? тенё. Исус җавна илтсе, вё-
 сене каланә: емөлҗө сыввисене кирлө мар, сывмар-
 рисене кирлө. Епө җавалисене җөнме килмен, җылах-
 лисене үкөңтермешкөн җөнме килнө, тенё.

18 9. Иоаннан та, җарисейсенөн те вёренекөнөсем типө
 тытнә. Вёсем Исус патне пынә та, каланә: Иоаннан
 вёренекөнөсем те, җарисейсенөн те типө тытаҗҗө, Са-
 19 нан вёренекөнөсем мёшөн типө тытмаҗҗө? тенё. Исус

вёсене каланă: туй аѳисем кёрёвё хайсемпе пёрле ʒух-
не типё тытайаҫсё-и? кёрёвё хайсемпе -пёрле ʒухне
вёсем типё тытаймаҫсё; акă вёсенʒен кёрүшне туртса 20
илес кунсем ҫитёҫ, ҫав кунсенʒе типё тытёҫ вара.
Никам та кивё тумтир ҫумне шуратман пиртен сап- 21
лак лартса йамаҫ: апла вăл ҫенёрен лартса йани
киввине тапалтарса каларё те, шăтакё вара тата аслă-
рах пулё. Ҫенё ерехе те кивё сăран хутаҫа никам та 22
тултармаҫ: апла вăл ҫенё ерех кивё сăран хутаҫа
сурса йарё те, ерехё те йухса тухё, хутаҫё те сайа кайё;
ҫенё ерехе ҫенё сăран хутаҫа тултарас пулат, тенё.

10. Исусан шăмат кун тырă пуссипе иртсе пымалла 23
пулнă; ҫулпа пынă ʒух, Унăн вёренекенёсем тырă
пуҫахёсем татса иле пуҫланă. Фарисейсем Ана каланă: 24
пăх-ха, мён таваҫсё вёсем шăмат кун? тума йураман-
нине таваҫсё, тенё. Вăл вёсене каланă: пёрре Давид 25
хай те, унша пёрле пулнă ҫынсем те выҫа аптарасас-
сан мён туни ҫинʒен нихаҫан та вуламан-и-мён есир?
Йепле вăл, Авiaөөар пуп-пуҫлахё вăхăтёнʒе, Тура сурт- 26
не кёрсе, священниксенʒен пуҫне урăх никама та ҫиме
йураман парне ҫăкарёсене ҫинё, тата хайпе пёрле
пулнă ҫынсене те панă, тенё. Унтан каланă вёсене: 27
шăмат куна ҫыншăн тувă, ҫынна шăмат куншăн туман.
Ҫаванпа Етем Ывăлё шăмат кунăн та пуҫлахё, тенё. 28

III. Исус татах синагогана пынă; унта алли типнё 2
ҫын пулнă. Исуса айăпласшăн: ҫав ҫынна Вăл шăмат кун
ҫыватмё-и-ха, тесе, Ана санаса тăнă. Вăл алли типнё 3
ҫынна каланă: вăта ҫёре тухса тăр, тенё. Лешсене 4
каланă: шăмат кун ыра тумалла-и, усал тумалла-и? ʒуна
ҫалмалла-и, пётөрмелле-и? тенё. Вёсем ʒёнмен. Исус 5
вёсем хытă ʒерелёрен камăлсăрланса, вёсем ҫине ҫи-
ленсе пăхнă та, ҫав ҫынна каланă: аллăна тăс, тенё. Вăл
тăсна; унăн алли вара тўрленсе тепёрин пекех пулнă.

11. Ҫавантан тухсанах фарисейсем Ирод ҫыннисемпе 6

- пёрле Иисус җинтён: Ана йепле пётерес-ши, тесе канаш
 7 тунă. Иисус вара Хайён вёренекенёсемпе тинёс хёр-
 8 рине кайнă; Ун хыҗёнтён Галилеаран, Иудеаран, Иеру-
 салимрен, Идумеаран, Иорданан тепёр йёнтён те, темён
 9 җухлё халăх пынă. Тирпа Сидон таврашёнтисем те,
 Вăл мён тунине илтсен, темён җухлён Ун патне пынă.
 10 Җын нумай пирки Хайне хёстерсе ан таҗҗар тесе, вё-
 ренекенёсене Вăл Хай валли кимё хатёрлесе хума
 11 хушнă. Вăл нумайёшне сыватнă, җаванпа суранлисем
 Ана сёртёнес-җё тесе, Ун патне хёсёне хёсёне пынă.
 12 Иисуса курсан, усал сывлашсем те Ун умне ўксе: Есё
 13 Тура Ывăлё, тесе кашкарнă. Хай җинтён ан пёлтерҗ-
 җёр тесе, Вăл вёсене пит җарнă.
- 14, 15 **12.** Унтан ту җине улаҳнă та, Хай җёнес тенисене
 Хай патне җённё. Җённисем Ун патне пынă. Хайпе
 пёрле җўремешкён, вёрендме йамашкан, тата җиртен
 сыватмашкан, усалсене хăваласа кăлармашкан хăват
 илтҗёр тесе вёсентён вуникёшне Вăл суйласа илнё.
 16 Вăл җаксене суйласа илнё: Симона, ана Петр тесе
 17 йат хунă; Зеведейён Иаковёпе унăн шăллёне Иоанна,
 вёсене Воанергес, аслати ывăлёсем, тесе йат хунă;
 18 тата Андреёе, Филиппала Варёоломейе, Матёеёе, То-
 19 мана, Алфёй Иаковне, Фадлейе, Симон Кананита, Иуда
 Искаріота; җакă вара Иисуса тытса панă.
- 20 **13.** Вёсем пёр җурта кёнё; каллах халăх пуханнă та,
 21 вёсене җакър җиме те пулман. Иисус җинтён: Вăл асран
 22 кайнă, тесе каласнă; җавна илтсен, Унăн җывăх җын-
 нисем Ана илсе кайас тесе пынă. Иерусалимрен пынă
 кёнекеҗёсем каланă: Унăн ашёнтё веельзевуд, усалсене
 Вăл усалсенён пуҗлахё хăваҗёпе хăваласа кăлараҗ,
 23 тенё. Иисус вёсене җёнсе илсе йумахпа каланă: шуйт-
 24 тан шуйттана йепле хăваласа кăлартăр? Патшалăх
 25 пайан пайан уйăрăлсан, вăл патшалăх тăраймасҗ; кил-
 җурт та пайан пайан уйăрăлсан, вăл кил-җурт тăрай-

маст; шуйттан та хайне хай хирёс тәрса уйәралва 26
 пулсан, вәл тәрәймё, унан пётес вәхәтё ситнё пулаф
 вара. Вайла сынан сүртне кёрсен, малтан вайлине 27
 сыхса пәрахмасар, никам та унан йапалисене саратса
 тухаймё, сыхса пәрахсан тин унан сүртне саратса тухё.

14. Ѓан калатәп сире: етем бвалёсенён кирек мён- 28
 ле сылахёсем те касарәнёс, кирек мёнле хурласан та,
 пур төрлө хурлани те касарәнё; анҗах кам Святой 29
 Сывләша хурлаф, аһа ёмёрте те касару пулмё, вәл
 ёмёрех айәплә пулма тивёслё, тенё. Саһна Вәл: Унан 30
 әшёнте усал сывләш тенёрен каланә. Унан Амәшөпе 31
 тәванёсем пынә та, хайсем тула йулса, Ун патне Аһа
 җөнме күртнё. Ун тавра халәх ларнә. Аһа каланә: 32
 Сана тулта Аннөпе питүҗсем, апүсем җөнөсҗё, тенё.
 Вәл вёсене хирёс каланә: кам Манән аннем, кам Ма- 33
 нән тәванәмсем? тенё. Унтан Хай тавра ларакансем 34
 синелле пәхса каланә: акә Манән аннем, акә Манән
 тәванәмсем; кам Турә ирёкне туса пурәнаф, савә Ма- 35
 нән питүҗем-шәлләм та, аппам-йәмакәм та, аннем те
 пулаф, тенё.

IV. 15. Унтан каллах тинёс хёрринте вёренте пуҗ-
 ланә; Ун патне темён җухлө халәх пухәннә та, Вәл
 кимё сине кёрсе тинёс синте ларнә; мён пур халәх
 тинёс хёрринте, типё сёрте тәнә. Вәл вёсене йумах- 2
 сем каласа нумай вёрентнё; вёрентнё җухне Вәл вёсене
 сапла каланә: итлөр-ха, акә тырә акакан акма тухнә. 3
 Акнә җухне сапла пулнә: хәш пёрҗи сүл хёррине 4
 үкнё, вёсен-кайәксем вёсҗе пынә та, аһа сисе йанә.
 Хәшө җуллә сёре үкнё, унта тәпра сахал пулнә; тәпра 5
 әшәкран җасах шәтса тухнә; анҗах хөвөл тухса сарәл- 6
 сан, шанса кайнә та, тымар йарайманскер типсөх лар-
 нә. Хәшө сүмлә сёре үкнё; сүмё үсҗе ситённё те, аһа 7
 пусса илнё, вара унан симёсё пулман. Хәшө тата аван 8
 сёре үкнё; вәл шәтса үсҗе ситённё те, пёр пёрҗөрен

9 ватар пёрѣ те, утмал пёрѣ те, сѣр пёрѣ те пултар-
на, тенѣ. Унтаң вѣсене каланă: илтме халха пурри
илттѣр, тенѣ.

10 **16.** Вăл пѣтѣн йулсан, Ун патѣнтисем вуникѣ вѣре-
11 некенѣпе пѣрле Унтаң сав йумах сінтѣн ыйтнă. Вăл
вѣсене каланă: сире Турă патшалăхин пѣлми ѳсѣсене пѣл-
мелле тунă, ыттисемшѣн вѣсене пурне те йумахпа кала-
малла: сылăхѣсене каçарттарасшăн мар пулса, вѣсем ку-
12 сѣсемпе пăхсан та, курмасçĕ; халхисемпе илтсен те, ан-
13 ланмасçĕ, тенѣ. Унтаң вѣсене каланă: ку йумаха анланай-
мастăр-и? Ытти йумахсене тата пурне те йѣпле анласа
14, 15 илѣр? Акакан—сăмах акаĕ. Сул хѣррине ўкни—сăмаха
кама каланă, сав сынсене пѣлтерет, анѣх вѣсем илтсенех,
вѣсем патне шуйттан пыраĕ те, вѣсен тѣрине акнă
16 самаха илсе кайаĕ. Ыулă сѣре ўкни те савăн пекѣх:
самаха илтсен, ана тасах хавасланса хапăл тăвакан
17 сынсене пѣлтерет; анѣх тѣрисенѣ тымар сукран, кал-
лѣ-маллѣ шухăшлăран, сав сăмахшăн хуйхă килсен, йѣ
18 хѣсѣрлесен, вѣсем тасах улталанаççĕ. Сумлă сѣре ўкни
19 те сăмаха илтекен сынсенех пѣлтерет; анѣх ку тѣн-
тѣри пурăваç шухăшѣ, тата пуйанлăхпа улталанни,
ытти савăн пек шухăшсем вѣсен ашне кѣрсе, сăмаха
20 хупласа илѣççĕ те, сăмах вара усăсăр пулаĕ. Ырă сѣре
ўкни—сăмаха илтсе хапăл тăвакан сынсепе пѣлтерет,
вѣсем пѣри ватар хут, тепѣри утмал хут, тата тепѣри
21 сѣр хут ытла усă кўрѣççĕ, тенѣ. Унтаң каланă вѣсене:
сұртана савăт айне, йѣ вырăн айне лартасшăн илсе
пыраççĕ-и? ана сұрта вырăнѣ сине лартма илсе пы-
22 маççĕ-и вара? Курăнмасăр пытанса йулни нимѣн те
23 сук, варттăн туни те тана тухмасăр йулни сук. Илтме
халха пурри илттѣр! тенѣ.

24 **17.** Тата каланă вѣсене: мѣн илтнине астава̄р: йѣпле
виçепе виçѣр, хăва̄ра та сав виçепех виçсе парѣç; сире,
25 илтекенсене, ытларах та парѣç. Камăн пур, ана тата

парёс, каман сук, унанне мён пур пеккине те туртса илёс, тенё.

Тата каланă: Турă патшалăхё сакан йевёрлө: сын 26
хай вярлăхне сёре акай те, сёрле сыварай, кантарла 27
тарай; тырри йепле шатса, йепле уснине пелмест въл.
Сёр хай телленех малтан йешёл калта устерет, унтан 28
пусах каларттарай, пусах ашне теш тултарай. Пёрзи
пулса ситсесён, вырас вăхатра въл тасрах сурла кă- 29
ларттарай, тенё.

Унтан каланă: Турă патшалăхне мёнпе танлаштарар- 30
ши? Мёнле йумах каласа ун синтен пелтерер-ши? Въл 31
сарă парăс пёрзи йевёрлө: сарă парăс пёрзи сёре акна
тух сёр синти вăрасентен пуринтен те пёжөксё; аксас- 32
сан шатса тухай те, пур кураксентен те пысак пулай,
пысак туратсем йарай, унан сулханенте вара вёсен
кайăксем те пытанса ларма пултараçсё, тенё. Сынсене 33
вёсем илтме пултарнă таран саван пек йумахсем ка-
ласа Въл нумай вёреентнё, йумахсър каламан вёсене; 34
вёренекенёсене вара пурин синтен те пёттен сёрте ка-
ласа анлантарнă.

18. Сав кун каçхине вёсене каланă: атар, тинёсён 35
леш йенне каçса кайар, тенё. Вёсем халăха йарсан, 36
Исуса Хай ларнă кимёпех илсе кайнă; Унпа пёрле
урăх кимёсем те пулнă. Саван тух пит вайлă сил-тавал 37
тухнă; хум саппипе киммө шыв тула пусланă. Исус 38
кимё хўри патенте пуселөк синте сыварнă; Ана вăратса
каланă: Вёrenteкен! пётетпёр-ске, Сана въл нимён те
мар-и? тенё. Въл танă та, силе таранма хушса, тинёсе 39
каланă: таран, ан шавла, тенё. Вара сил тараннă та,
санталак лăпах пулнă. Унтан вёсене каланă: мөшөн 40
есир сав төрлө хăравсă? йепле сирён ёненў сук? тенё.
Вёсем пит хытă хăраса пёр пёринпе каласнă: кам-ши 41
Ку? Ана сил те, тинёс те итлет, тенё.

V. 19. Вёсем тинёсён тепёр йенне Гадара сёрне
 2 пынă. Иисус кимё шинҗен тухсассанах Ана вилнё сын
 3 шăтакёнҗен тухнă пёр усал йернё сын тёл пулнă; вăл
 вилнё сын шăтакёсенҗе пурăннă, ана никам та сăнҗарпа
 4 сăнҗарласа та җарайман; темиҗе хут та ана тимёрлесе,
 сăнҗарласа пăхнă, вăл сăнҗарёсене тата тата пăрахнă,
 5 тимёрёсене ватнă; ана никам та лăплантарайман; вăл
 йаланах, сёрле те, кăнтăрла та тусем хушшинҗе, вилнё
 сын шăтакёсенҗе кăшкăрса, җулсем сума саванса сў-
 6 ренё. Иисуса вăл аякранах курнă та, Ун патне җупса
 7 пырса, Ана ўксе пуҗсапнă. Унтан хытă кăшкăрса ка-
 ланă: ей Сўлти Турă Ывăлё, Иисус! Санан ман сума
 мён ёс пур? Турра асанса Сана йăланатăп: ан асаплан-
 8 тар мана, тенё. Иисус каланă ана: тух сак сын ашён-
 9 җен, усал сывлаш! тенё; вара унран: есё мён йатлă?
 тесе ыйтнă; вăл каланă: епё легион йатлă, мёшён тесен,
 10 епир нумайан, тенё. Хайсене сав сёртен хăваласа ан
 11 йатър тесе, вёсем Иисуса нумай йăланнă. Саванта ту
 12 патёнҗе пысăк сысна кётёвё сўренё. Усалсем пур те
 Иисуса: пире сав сыснасен ашне кёме йарсам, тесе
 13 йăланнă. Иисус савантах вёсене ирёк панă. Усал сыв-
 лайшем вара тухса кайса, сыснасен ашне кёнё; сысна
 кётёвё җанкă сёртенех тинёсе сикнё; вёсем икё пине
 14 йахан пулнă; пур те тинёсе путса пётнё. Сысна кётў-
 сисем җупса кайса, хуларата, йалсенҗе те каласа кă-
 тартнă та, халăх вара мён пулнине курма тухнă.
 15 Иисус патне пырсан, вёсем легионёпех усал йернё сын
 тумтирпе, ыра ан-пуспа ларнине курнă та, пит хăраса
 16 кайнă. Курнисем вёсене усал йернё сын ун пек йөпле
 17 пулнине те, сыснасем шинҗен те каласа кăтартнă. Вё-
 сем вара Иисуса хайсен патёнҗен кайма йăлана пуҗла-
 18 нă. Иисус кимё сине кёрсен, усалпа асапланнă сын:
 19 епё те Санпала пёрле сўрем, тесе йăланнă Ана. Иисус
 ана хушман; Вăл каланă: есё килне хăваннисем патне

кай та, хана Турă мѣн тунине, йеппе ҫăлнине каласа
кăтарт вѣсене, тенѣ. Вăл вара Вунă-хула ҫѣрне кайнă 20
та, хайне Исус мѣн туни ҫинтен каласа ҫўре пуҫланă;
пур те тѣлѣннѣ.

20. Исус кимѣле тинѣсѣн тепѣр йеппе кайалла каҫ- 21
сассăн, Ун патне нумай халах пуханнă. Вăл тинѣс
хѣрринте тăнă. Ҫавăнта синагога пуҫлахѣсентен пѣри 22
Іаир йатлă ҫын пынă та, Ана курсан, Ун ури умне
ўксе пит хытă йăланса каланă: манăн хѣрѣм вилес 23
пек ыртаҫ: пырса ун ҫине аллуна хурсам: сы-
валса ҫѣрѣ йултар-ҫѣ вăл, тенѣ. Исус вара унпа пѣр- 24
ле кайнă.

21. Ун хыҫѣнтен темѣн ҫухлѣ халах пынă, Ана тă-
вăр пулнă.

Пѣр арăм йун кайнипе вуникѣ ҫул асапланнă; вăл тѣр- 25, 26
лѣ емелҫсѣсем патне ҫўресе нумай хѣн курнă, хайѣн мѣн
пур пурлăхне парса пѣтернѣ, ҫапах нимѣн уҫă та кур-
ман, тата ытларах наҫарланнă. Вăл Исус ҫинтен илтсе, 27
халах хушшине хыҫалтан пынă та, Ун тумтирне сѣр-
тѣннѣ; вăл каланă: Унăн тумтирне сѣртѣнсѣн те сы- 28
валăп, тенѣ. Ҫавăнтах унăн йун кайасси ҫараннă та, 29
вăл ҫирѣнтен сывалнини сиснѣ. Исус Хайѣнтен хăват 30
тухнине туйса, ҫав вăхăтра халах хушшинте ҫавăранса
пăхса каланă: Манăн тумтире кам сѣртѣнтѣ? тенѣ. Вѣ- 31
ренекенѣсем Ана каланă: халах Хана хѣстернини ку-
ратан-ҫке, ҫапах тата: Мана кам сѣртѣнтѣ? тесе ыйта-
тан, тенѣ. Исус Хайне сѣртѣнекене курас тесе йѣри 32
тавра пăхнă. Арăм хайне мѣн пулнини пѣлсѣн, хăраса, 33
ҫѣтѣресе Ун умне пынă та, ўксе пуҫсапса, Ана пурне
те тѣрѣссипе каласа кăтартнă. Исус ана каланă: хѣ- 34
рѣм, ху ѣненни ҫăлтѣ сана, лăпланса кайах ѣнтѣ, ҫи-
рѣнтен сывал, тенѣ. Вăл ҫакна каласа тăнă ҫухнех, 35
синагога пуҫлахин килѣнтен пырса каланă: хѣрў вил-
ҫѣ, Вѣрентекене мѣшѣн ҫармантаратан тата? тенѣ. Исус 36

37 сав сáмахсене илтсенех, синагога пуслáхне каланá: ан
 хáра, ёнен анта́х, тенё. Вáл Хáй хысёнтен Петро́па
 38 Иáковран, тата Иáков шáллё Иоáннран пу́сне никама
 та пыма хушман. Синагога пуслáхин килне пырсан,
 унта пáлханса тáнине, хытá улaса йёрекөнсене курнá.
 39 Кёрсен вёсене каланá: мёшён пáлханатáр, мёшён йёре-
 40 тёр? Хёр вилмен, сывáраф, тенё. Унран кулнá. Вáл
 пурне те кáларса йáнá та, хёрён ашшёпе амáшне, тата
 Хáйпе пёрле пынисене илсе, хёр выртакан пýлеме
 41 кёнё. Хёре аллинтен тытса каланá: талио́а кúми, тенё;
 42 вáл: хёрём, сана калатáп, тáр, тени пулаф. Хёр сáвáн-
 тах тáнá та, сýре пусланá: вáл пёр вуникё султа пул-
 43 нá. Вара куракансем тёлёнсе пётёмпе áнтан кáйнá. Ку
 ё́се никам та ан пёлтёр, тесе Иисус вёсене хытá ка-
 ласа фáрнá; унтан хёре сáме пама хушнá.

VI. 22. Иисус унтан тухнá та, Хáй суралнá сёр-шывне
 2 пынá; вёренеке́нсем Ун хысёнтен пынá. Шáмат кун
 ситсен, Вáл синагогара вёренте пусланá; илтекенсем
 нумайёшё тёлёнсе каланá: ку áста́н тухаф-ши Унáн?
 мёнле áс панá Áна? Йёпле ку тёрлё тёлёнмелле ё́сsem
 3 Ун аллинтен киле́ссе? Вáл Ма́риа Ывáлё, Иáковпа Ио́сия,
 Иуда́па Симо́н тáванё, каскалакан áста ма́р-и вара?
 Унáн аппáшёсем те кунта пирён хушшáмáртах ма́р-и
 вара? тенё. Са́пла вёсем Ун синтен иккёлё шу́хаш-
 4 ланá. Иисус вёсене каланá: пророка хисепле́ссе, хисеп-
 лемесен те пёр хáй суралнá сёр-шывёпе хура́нташё-
 сен хушшинте, тата хáй килёнте анта́х хисеплемесё́сё,
 5 тенё. Унта пёр хáват та туман, хáш хáш фирлё сын-
 6 сене анта́х аллине хурса сыватнá. Вáл вёсем ёненмен-
 нинтен тёлённё; унтан вара таврари йáлсенте вёрен-
 се сýренё.

7 23. Иисус вуникё вёренеке́нне фёнсе илнё те, вёсене
 икшерён икшерён йáра пусланá; Вáл вёсене усал сыв-
 8 лáшсене хáваласа кáларма хáват панá. Сул сáне пёр

туйаран пушне вёсене нимён те: хутаҫ та, ҫăкăр та,
пиҫиххи ашне укҫа та илме хушман; урăрсене пёр 9
сандалий анҫах сырăр, икшер тумтир ан тăхăнăр, тенё.
Тата каланă вёсене: есир аҫта та пулин ҫурта кёрсен, 10
вăл ҫуртра ҫав вырăнтан кайиҫҫенех пуранăр. Кам та 11
пулин сире хапăл тумасан, сире итлемесен, есир унтан
тухса кайнă ҫух, вёсем ҫинҫен пёлтерсе урăр ҫумёнҫи
тăпрăра силлесе хăварăр. Ын калатăп сире: сут кунё
Содомпа Гоморрана ҫав хуларан ҫамăлтарах пулё, тенё.
Вёсем вара кайнă та, ҫылахран ўкенме вёрентсе ҫўре- 12
нё; усалсене нумайёшне хăваласа кăларнă, ҫирлё ҫын- 13
сене нумайёшне ҫу сёрсе сыватнă.

24. Ирод патша Исус ҫинҫен илтсен каланă (ун ҫух 14
Исус йаҫё сарăлнă): ку Шыва кўртекен Иоанн, вилёмрен
ҫёрёлсе тăнă пулё ҫаванпа вăл хăватсем тăват, тенё.
Ыттисем каланă: вăл Иліа, тенё; хашё тата каланă: 15
вăл пророк, йе пророксенҫен пёрин пекки, тенё. Ирод 16
ҫавна илтсен, каланă: вăл епё пушне кастарнă Иоанн, вăл
вилёмрен ҫёрёлсе тăнă, тенё. Ҫав Ирод хай питҫёшё 17
Филиппан арăмне Иродіадана каҫҫа илнё те, ун пирки
Иоанна йарса тыттарса, төрмене хуптарнă, мёшен те- 18
сен Иоанн Ирода: сана ху питҫў (Филипп) арăмёпе
пуранма йурамаҫт, тенё. Иродіада ун ҫине ҫиленсе, 19
ана вёлерттересшён пулнă, анҫах пултарайман: Иоанн 20
сăваплă, таса ҫын иккенне пёлсе, Ирод унтан хăранă,
ана сыхласа усранă; ёҫёсене те нумайёшне Иоанн
хушнă пек тунă, вăл каласнине кăмăлтан итленё. Пёр- 21
ре вара майлă кун килнё. Ирод хай ҫуралнă куна
асăнса хайён аслă ҫыннисемшён, пин ҫын пуҫлахе-
семшён, Галилеари аслă ҫынсемшён ёҫкё-ҫикё тунă.
Иродіадан херё ҫаванта кёрсе ташланă та, вăл Ирод 22
кăмăлне те, унпа пёрле ларакансенён кăмăлне те кайнă;
патша вара хёре каланă: манран мён ыйтассу килет,
ҫавна ыйт, парăп сана; епё сана хамран кирек 23

мён ыйтсан та, сур патшалăхăм тарантѳенех па-
 24 рăп, тесе тупа тунă. Хёр тухса кайнă та, мён
 ыйтас-ши? тесе амăшёнѳен ыйтнă. Лешё: Шыва
 25 кўртекен Иоанн пуçне ыйт, тенё. Хёрё саван-
 тах патша патне васкаса кайнă та: есё мана Шыва
 кўртекен Иоанн пуçне халех тиркёпе кўртерсе партар,
 26 мана савă кирлё, тенё. Патша салхуланнă; анѳах тупа
 27 тунăран, хăнисем те пуртан ѳараспăн пулман. Вăл са-
 вантах салтакне йарса, Иоанн пуçне илсе килме хуш-
 28 нă. Салтакё термене кайнă та, ун пуçне касса, тиркёпе
 илсе пырса, хёре панă, хёрё ана амăшне кайса панă.
 29 Савна илтсен, Иоаннăн вёренекенёсем пынă та, унăн
 ўтне илсе тупăка хунă.

30 **25.** Апостолсем Исус патне пуçтарăннă та, хайсем
 мён мён тунине те, мёне вёрептнине те пурне те Ана
 31 каласа кăтартнă. Вăл вёсене каланă: есир хăвăр кăна
 пушă сёре кайăр та, пăртак канăр, тенё. Килен-кайан
 32 пит нумай пулнă, вёсенён сime те вăхăт пулман. Вара
 33 вёсем хайсем анѳах кимёпе пушă сёре кайнă. Халăх
 вёсем кайнине курнă та, нумайёшё вёсене палланă;
 вара пур хуласенѳен те унта суран ѳупнă; вёсем ма-
 34 ларах ситнё, унтан Исус патне пуçтарăннă. Исус кимё
 ситѳен тухсан, халăх пит нумайине курнă та, вёсене хёр-
 хеннё: вёсем кётўсёсёр сурахсем пек пулнă, вара вё-
 35 сене нумай вёrente пуçланă. Пайтах вăхăт иртсён,
 вёренекенёсем Ын патне пырса каланă: кунта пушă
 36 сёр, вăхăт та нумай иртрё ёнтё, йар вёсене, таврари
 йалсене кайса хайсем валли сăкăр илтўёр: сime вёсенён
 37 нимён те сук, тенё. Вăл вёсене каланă: сime вёсене есир
 парăр, тенё. Ана каланă: апла пирён хамăран икё сёр
 динарийё йахăнлăх сăкăр кайса илсе вёсене сime па-
 38 рас-и-мён? тенё. Вăл вёсенѳен ыйтнă: сирён миçe сă-
 кăр пур? кайса пăхăр-ха, тенё. Вёсем пёлсе пынă та,
 39 каланă: пилёк сăкăрпа икё пулă пур, тенё. Унтан ха-

лăха ушкăнăн ушкăнăн йешĕл курăк çине лартма
хушнă вĕсене. Вара йĕрки йĕркипе çĕршерĕн, аллă- 40
шарăн ларса тухнă. Вăл пилĕк çакăрпа икĕ пулла 41
илсе, çўлелле пăхса пилленĕ те, çакăрĕсене халăха
валесĕе памашкăн, хушкаласа вĕренекекĕсене панă;
икĕ пуллине те пурне те уйăрса панă. Пур те çисе 42
тăраннă. Унтан йулашки çакăр татăкĕсене, пулă татă- 43
кĕсене вуникĕ кунта туллийех пухнă. Çакăр сийĕкен- 44
сем арçыннисемех пилĕк пине йахăн пулнă.

26. Унтан Иисус, Хай халăха йаритѳен, вĕренекекĕ- 45
сене çавантах кимĕ çине ларса, Хайĕнѳен малтан те-
пĕр йенне Виѳсаида патне каçса кайма хушнă. Вĕсене 46
йарсан, Хай ту çине кĕл-тума кайнă. Каçпа кимĕ ти- 47
нĕс варринѳе пулнă, Иисус пѳѳенех типĕ çĕрте тăнă.
Вăл вĕренекекĕсем асапланса ишсе пынине курнă: 48
вĕсене çил хирĕçле пулнă. Çĕрĕн таваттамĕш хурал
ѳеретĕнѳе Вăл вĕсем патне тинĕс шывĕ çинѳен утса
пынă та, вĕсенѳен иртсе кайаспăн пулнă. Вĕренеке- 49
нĕсем Вăл тинĕс çинѳен утса пынине курсан: ку мĕлке
пулĕ, тесе шухăшланă та, кашкăрса йанă: вĕсем Ана 50
курсан, пур те хăранă. Иисус вĕсене çавантах сасă
парса каланă: хайула пулăр, ку Епĕ, ан хăрăр, тенĕ.
Вара Вăл вĕсем патне кимĕ çине кĕнĕ те, çил ѳарăн- 51
нă; вĕренекекĕсем тĕлĕнсе антан кайнă. Вĕсем çакăрпа 52
хăват тунă ѳух аңласа илмен: вĕсем хыта ѳĕрелĕ пул-
нă. Каçса çитсен, Геннисарет çĕрне пырса, тинĕс хĕр- 53
рине ѳарăннă.

27. Вĕсем кимĕ çинѳен тухсанах, унти çынсем Ана 54
палланă та, çав таврари çĕре пĕтĕмпĕ ѳупса çавăрăннă; 55
вара ѳирлĕ çынсене ыранĕсемпех Вăл çавăлте тенĕ
çĕре илсе пыра пуçланă. Вăл кирек аста пырсан та: 56
йалсене-и, хуласене-и, пур çĕрте те ѳирлĕ çынсене
тула ирĕк çĕре калара калара хунă, тумтирѳ аркине
те пулин сĕртĕнтерсем вĕсене, тесе Ана йăланнă; Ана
сĕртĕнекеннисем сывалнă.

- VII. Иерусалимрен пынă фарисейсемпе хăш хăш кенекеçсем Иисус патне пуçтарăннă. Вĕсем Иисуса вĕренекекĕсем хăшĕ хăшĕ аллисене çумасăр, таса мар алапа çакăр çинине курнă та, вĕсене хурла пуçланă.
- Фарисейсем те, пур иудейсем те, ваттисен йăлисене тытса, аллисене лайăх çумасăр çимеççĕ; суту-илÿрен тавăрансан та çавăнмасăр çимеççĕ. Вĕсем тытса пуранма вĕреннĕ йăласем урăх та нумай, вĕсем: тиркĕсене, куркасене, хурансене, тенкелсене çунине çуманнине тиркĕсçĕ.
28. Унтан фарисейсемпе кенекеçсем Иисусран ыйтнă: Санан вĕренекекĕсем мĕшĕн ваттисен йăлипе пуранмасçĕ? аллисене çумасăрах çакăр çийеççĕ, тенĕ.
- Вăл вĕсене хирĕç каланă: сирĕн çинтĕн, ултавçасем çинтĕн, Исаи пророк аван каласа хунă; вăл: çак сынсем тĕлхи-çаварĕсемпе Мана хисеплеççĕ, анчах тĕрисем хăйсен Манран айакра тăрасçĕ: вĕсем етем ўкĕтĕсене, етем йăлисене вĕрентсе, Мана усăсăр хисеплеççĕ, тесе сырнă. Есир Турă хушнине пăрахса, етем кăларнă йăласене: куркасене, тиркĕсене çавассине тытса тăратăр; çаван пеккине урăх та нумай тăватăр, тенĕ. Тата каланă: есир хăвăр йăлăра тытаспăн Турă хушнине пăрахни лайăх-и вăл? Моисей каланă: асұна-аннұне хисепле, тенĕ; тата: ашшĕне, йе амăшне усал сăмах калакана вилĕм çиттĕр, тенĕ. Есир калатăр: кам хай ашшĕне, йе амăшне: есĕ манран илессине епĕ Турра пама асăнтăм, корван, тесен, вара ăна хай ашшĕшĕн, йе амăшĕшĕн нимĕскер тумасан та йураĕ, тетĕр; есир хăвăр кăларнă йăлăршăн Турă сăмахĕнтĕн иртетĕр, çаван пеккине урăх та нумай тăватăр, тенĕ.
29. Унтан пĕтĕм халăха тĕнсе илсе каланă: Мана пурăр та итлĕр, пурăр та ăнласа илĕр: сын ашне тул йентĕн кĕрекени ăна нимĕн те ирсĕрлентермест, ашĕнтĕн тухаканни сынна ирсĕрлентерет. Илтме халха

пурри илттер! тенё. Халӑх патӑнӑн Вӑл пӑрте кӑр- 17
сен, Унан вӑренекенӑсем Унтан ҫав йумах ҫинӑн ыйт-
нӑ. Вӑл вӑсене каланӑ: есир те ҫав тӑрлех ӑнсӑр-и? 18
Ҫын ӑшне тул йенӑн кӑрекенни нимӑн те ӑна ирсӑр-
лентерменнине ӑнланаймастӑр-и! вӑл ҫыннан тӑрине 19
кӑмест, ӑшне анӑх кӑрет те, унтан каллах тухаӑ: ҫи-
ни вара пур те тасалаӑ, тенё. Малалла каланӑ: ҫын- 20
нан ӑшӑнӑн тухаканни ҫынна ирсӑрлентерет; мӑшӑн 21
тесен усал шухапсем, асӑн тӑвасси, асасси, вӑлерес-
си, вӑрласси, ӑмӑтсӑрленесси, хайар сунасси, улталас- 22
си, намӑс тӑвасси, хапсӑнасси, Турра хурласси, мӑн
кӑмӑлла пуласси, ӑсӑрланасси ҫын ӑшӑнӑн, ҫын тӑ-
ринӑн тухаӑ. Ҫав усал пур те ӑшран тухса ҫынна 23
ирсӑрлентерет, тенё.

30. Унтан кайсан, Тирпа Сидон ҫӑрне пынӑ; унта 24
пӑр ҫурта кенӑ те, Хай ҫинӑн никама та систересшӑн
пулман, анӑх ҫапах сисӑнмӑсӑр йулайман. Хӑрне усал 25
йӑрне пӑр арам Ун ҫинӑн илтнӑ те, пырса, Ун ури
умне ӑксе пуҫсапнӑ; вӑл арам хай Сиро-финикия ҫын- 26
ни, суӑа тӑнлӑскер пулнӑ; вӑл Ӑна хай хӑрин ӑшӑн-
ӑн усалне хӑваласа кӑларма йӑланнӑ. Исус каланӑ 27
ӑна: малтан аҫасене ҫисе тӑранма пар; ҫӑкӑра аҫасен-
ӑн туртса илсе йытӑсене пӑрахни аван мар, тенё.
Арам Ӑна хирӑҫ каланӑ: ей Вӑрентекен, вӑл ҫапла та, 28
анӑх йытӑсем те сӑтел айӑнӑ аҫасем тӑпретнисене
ҫийӑҫҫӑ, тенё. Исус каланӑ ӑна: ку сӑмахушӑн кайах 29
ӑнтӑ, санӑн хӑрӑ ӑшӑнӑн усал тухрӑ, тенё. Вара вӑл 30
килне тавӑрӑннӑ ҫӑре усал тухнӑ, хӑрӑ вырӑн ҫинӑ
выртнӑ.

31. Исус Тирпа Сидон ҫӑрӑнӑн тухсан, Вунӑ-хула 31
ҫӑрӑ урлӑ каллах Галилея тинӑҫ патне кайна. Ун 32
патне хӑлхасӑр, селӑп ҫынна илсе пынӑ. Ӑна: ун ҫине
аллуна хурсам, тесе йӑланнӑ. Исус ӑна халӑхран аӑак- 33
калла илсе кайнӑ та, Хайӑн пӑрнисене унал хӑлхи

шайтәкәсене җикнә, унтан сурна та, унан җөлхине төр-
 34 төннә; унтан җүлелле пәхса, вәрәммән сывласа йанә
 та, каланә: еффаә! тенә, еффаә тени уҗал тени пу-
 35 лаҗ. Җавантах унан хәлхи те, каласайман җөлхи те
 36 уҗалнә: вәл вара уҗа каласа пусланә. Исус вәсене ни-
 кама та калама хушман. Анҗах Вәл вәсене темән җухлә
 37 җарсан та, вәсем тата ытларах каласса җүренә. Җын-
 сем пит теләнсе каланә: йалан ыра таваҗ: хәлхасәр-
 рисене те илтекен таваҗ, җөлхесәррисене те каласакан
 таваҗ, тенә.

VIII. 32. Җав кунсенҗе пәрре халәх пит нумай пу-
 хәннә, вәсенән җиме нимән те пулман; Исус Хайән
 2 вәренекәнәсене җәнсе илсе каланә: җак халәха хәрхе-
 нетөп Епә, вәсем өнтә Ман патәмра виҗә кун тәраҗҗә,
 3 җиме вәсен нимән те җук. Җименскәрсене киләсене
 йарсан, җул җинҗе халран кайҗә: нумайәшә вәсем
 4 айәкран килнә, тенә. Вәренекәнәсем Ана каланә: кун-
 та пушә хирте вәсене тәрантармаләх җәкәр аҗтан туп-
 5 малла, кам тупә? тенә. Вәл вәсенҗән: сирән миҗә җә-
 6 кәр пур? тесе ыйтнә. Вәсем: җитҗә, тенә. Исус вара
 халәха җәре ларма хушнә; Вәл җитҗә җәкәра илсе, Тур-
 ра тав туса хуҗкаланә та, вәлөҗә пама Хайән вәре-
 7 некәнәсене панә; вәсем халәха вәлөҗә панә. Вәсенән
 тата пәртак вәт пулә пулнә; Вәл пилленә те, аңа та
 8 вәлөҗә пама хушнә. Пур те җисе тәраннә; йулашки
 9 татакәсенә тата җитҗә пәрне пухнә. Җийәкенсем пәр-
 таватә пине йахан пулнә. Унтан вара йанә вәсене.
 10 Хай җавантах вәренекәнәсемпе кимә җине ларса, Дал-
 мануәә җәрне пынә.

11 33. Фарисейсем тухнә та, Унпа тавлаша пусланә; вәсем
 12 Ана сәнаса, пеләт җинҗән хәват кәтартма хушнә. Исус
 вәрәммән сывласа йанә та, каланә: ку әру мөшән хә-
 ват шыраҗ? Җән калатәп сире: җак әрәва хәват пулмә,
 13 тенә. Вара вәсене хәварса, каллах кимә җине ларнә.

34. Унтаң Виөсәидана пынă; Ун патне пѐр суккăр сын- 22
на илсе пырса: ҫакна сѐртѐнсем, тесе йăлăннă. Иисус 23
суккăра аллинтѐн тытса, йалтан ҫавăтса тухнă та, унăн
куҫѐ ҫине сурса, Хай аллисене ун ҫине хурса ыйтнă:
мѐн те пулин куратăн-и? тенѐ. Лешѐ пăхнă та, каланă: 24
иртсѐ ҫўрекен ҫынсем йывăҫсем пек курăнаҫҫѐ, тенѐ.
Унтаң аллисене каллах унăн куҫѐсем ҫине хунă тă, 25
ăна татах пăхма хушнă. Вăл вара тўрленнѐ, пурне те
витѐр кура пуҫланă. Унтаң ăна килне йанă тух кала- 26
нă: йала ан кѐр, йалта никама та каласа ан кă-
тарт, тенѐ.

35. Иисус Хайён вёренекенёсемпе Филипп Кесарийё 27
 сёрёнти йалсене кайна. Сул синте Вэл Хайён вёрене-
 кенёсентен ыйтна: сынсем Мана кам вырәнне хураçсё?
 тенё. Вёсем каланă: Шыва кўртекен Иоанн вырәнне, хăшё 28
 Иліа вырәнне хураçсё, хăшё тата пророксентен пёри
 пулё, теçсё, тенё. Вэл вёсене каланă: есир хăвәр кам 29
 вырәнне хуратәр Мана? тенё. Петр Ана хирёç каланă:
 Есё Христос, тенё.

30 **36.** Исус вёсене Хай җинҗен никама/та калама хуш-
 31 ман. Унтан Вәл вёсене Етем Ывәлө нумай асаплайасси
 җинҗен, аслә җынсем, пуп-пусләхәсем, кёнекеҗәсем Ана
 йышәнас җукки җинҗен, Ана вёлересси җинҗен, Вәл
 32 виҗҗәмеш кунне җерөлсе тәрасси җинҗен вөренте пусла-
 33 вә. Ун җинҗен Вәл тўрех каланә. Петр Ана пёр йеннел-
 ле җәнсе илнө те, Ана хирёҗ кала пусланә. Вәл Хайён
 вөренекеңәсем йенне җавәрәнса пәхнә та, Петра җарса
 каланә: кай Ман патәмран, шуйттан, есә Турра кирли
 җинҗен шухәшламастан, етеме кирли җинҗен шухәш-
 34 латән, тенө. Унтан Хайён вөренекеңәсене, тата халәха
 җәнсе илсе каланә:

37. Ман хыҗҗан пырас тийекен хай ирөкнө пәрахтәр
 35 та, хересне илсе, Ман хыҗҗан пытәр. Кам хай җунне
 усрас тет, вәл җухатө ана; кам хай җунне Маншән,
 36 Евангелиешән җухатө, вәл усрө ана. Җын пөтем төн-
 җөне тытса тәракан пулсан та, хай җунне сийән тусан,
 37 ана мән уса пулө? җын хай җунне мән тўлесе илө?
 38 Кам җак аскән, җыләхлә әру хушшинҗе Манран, Ма-
 нан сәмахәмсенҗен вәтанат, унтан Етем Ывәлө те,
 Ашшө асләләхөпе, святой ангелсемпе килсен вәта-
 нө, тенө.

IX. Унтан каланә вёсене: җан калатәп сире: җаканта
 тәракансенҗен хәшө хәшө Турә патшаләхө хәватлән
 килнине курмасәр вилмөҗ, тенө.

2 **38.** Пёр ултә кун иртсен, Исус Петра, Іакова, Іоанна
 хайсене анҗах илсе җўлө ту җине уләхнә; унта Вәл
 3 вёсен умәнҗе урәх төслө пулнә. Унан түмтирө шап-
 шура, йур пек, йалтартатса тәракан пулса кайнә. җёр
 җинҗе пёр шуратакан та ун пек шуратма пултарай-
 4 маст. Вёсене Иліапа Моисей кураннә, вөсем Исуспа
 5 калаҗса тәнә. Җавән җух Петр Исуса каланә: Равви!
 пире кунта тәма аван; епир виҗө хўшө тәвар: пёрне
 Сан валли, тепёрне Моисей валли, тата тепёрне Иліа

валли, тенё. Въл нимён калама пѣлмесёр џапла каласа 6
 йана; мѣшён тесен вѣсем хъраса џитнѣ. Унтан пѣлѣт 7
 пырса вѣсене хупласа илнѣ, пѣлѣтрѣн: џака Манън
 савнъ Ывълъм, Ана итлѣр, тесе калакан сасъ илтѣннѣ.
 џавънтах вѣсем йѣри-тавра пълхнъ та, пѣр Исусран 8
 пуџне хайсен патѣнтѣ уръл никама та курман. Ту џин- 9
 тѣн аннъ тухне Исус вѣсене мѣн курни џинтѣн Етем
 Ывълѣ вилѣмрѣн тѣрѣлсе тълритѣтѣн никама та калама
 хушман.

39. Вѣсем вара въл сълмаха хайсен лшѣнтѣ тытса тълнъ, 10
 вѣсем пѣр пѣринтѣн ылтнъ: вилѣмрѣн тѣрѣлсе тълрас
 тени мѣне пѣлтерѣт-ши? тенё. Унтан Исусран ылтнъ: 11
 йѣпле тата кѣнекеџѣсем: малтан Илъл килмѣлле тѣџѣ?
 тенё. Въл вѣсене хирѣџ каланъ: въл тѣрѣс, малтан 12
 Илъл килсе, пурне те хатѣрѣлесе хумалла; Хай џин-
 тѣн џырнъ пек, Етем Ывълѣ те нумай асакланса хур-
 лъл курмалла. Калатъл сирѣ: Илъл та килтѣ, антълх ун 13
 џинтѣн џырнъ пек, вѣсем ана хайсем мѣн тавас тѣнине
 турѣџ, тенё.

Въл вѣренекѣнѣсем патне пырсассълн, вѣсен тавра- 14
 шѣнтѣ нумай халъл тълнине, тата кѣнекеџѣсем вѣсемпе
 тавлашса тълнине курнъ. Ана курсассълнах, пѣтѣм халъл 15
 тѣлѣнсе кайнъ; вѣсем Ун патне тупа тупа пырса, Ана
 пуџсакпнъ. Въл кѣнекеџѣсентѣн ылтнъ: еспр мѣн џин- 16
 тѣн тавлашатър вѣсемпе? тенё.

40. Халъл хушшинтѣн пѣри лна хирѣџ каланъ: Вѣрен- 17
 текѣн! епѣ Сан патна тѣлхесѣр тълвакан усал йѣрнѣ
 ылълълма илсе килтѣм: лна лџта тытнъ, унта џѣре џѣк- 18
 лесе пълрахаѣ те, въл кълпъл къларса, шълне шатъртат-
 тарса выртаѣ, унтан хытсах кайаѣ. Епѣ въл усала хъл-
 валаса къларма Санън вѣренекѣнѣсене кадаръл та, вѣ-
 сем пултараймарѣџ, тенё. Исус лна хирѣџ тавърса 19
 каланъ: ех, ѣненмен лру! хълсантѣтѣн Епѣ сирѣппе пѣрле
 пулап? хълсантѣтѣн тѣссѣ тълръл сирѣ? илсе килѣр лна Ман

- 20 патма, тенё. Ана Ун патне илсе пынă. Усал йернё
 аџа Исуса курсассанах, усал сывлаш ана ѓетёретсе
 21 йанă та, вăл сёре ўксе, кăпăк кăларса, йăваланса ырт-
 22 майранпа-и? тенё; вăл каланă: мён аџаранпах; усал
 сывлаш ана пётерес тесе, вута та, шыва та темиşe хут
 сиктернё; мён те пулин тумă пултаратан пулсан, хёр-
 23 хонсем пире, пулăшсам, тенё. Исус каланă ана: мён
 ѓухлё те пулин ёненме пултаратан пулсан, ёненекёншён
 24 пур те пулаѓ, тенё. Аџа ашшё савантах кăшкърса
 йарса, куссулёпе каланă: ей Вёрентекён, ёненетёп, епё
 25 ёненейменнине Есё пулăшсам, тенё. Исус халăх пу-
 ханнине курса, усал сывлаша ѓарса каланă: ѓёлхесёр,
 хăлхасър тавакан сывлаш: Епё хушатан сана, тух ун
 26 ашёнѓен, ўлёмрен те ан кёр ун ашне, тенё. Вара кăш-
 кърса йарса, ана хытă ѓетёретсе тухнă; аџа вилнё пек
 27 пулса кайнă та, нумайёшё: вăл вилѓё, тенё. Исус ана
 28 аллинѓен тытса сёкленё те, вăл тăнă. Исус пўрте кёр-
 сен, Унан вёренекёнёсем пёѓѓен сёрте Унтан ыйтнă:
 29 епир мёшён хăваласа кăлараймарăмар ана? тенё. Вăл
 вёсене каланă: ку ару урăх нимёнпе те тухмасѓ, типё
 30 тытсан, кёл-тусан анѓах тухаѓ, тенё. Унтан тухсассан,
 вёсем Галилеа урлă ыртсе пынă; Исус унта Хай сина-
 31 ѓен никама та пёлтересшён пулман. Вăл Хайён вёре-
 некёнёсене вёрендсе каланă: Етем Ывăлне сынсен
 аллине тытса парёс, Ана вёлерёс, вёлерсен Вăл вис-
 32 сёмёш кунне ѓёрёлсе тарё, тенё. Анѓах вёсем сав сă-
 махсене айналайман, Хайёнѓен ыйтма хăранă.
- 33 **41.** Капернаума пынă; унта пёр пўртре ѓух Исус вёре-
 некёнёсенѓен ыйтнă: сул синѓе есир пёр пёринпе мён
 34 синѓен каласрър? тенё. Вёсем ѓёнмен, мёшён тесен
 сул синѓе вёсем пёр пёринпе: кам аслăрах, тесе каласса
 35 пынă. Унтан ларнă та, вуникё вёренекённе ѓёнсе илсе ка-
 лаеă: кам асли пулас тет, вăл пуринѓен те кёсён, пурин-

нён те тарси пултър, тенё. Въл пёр аџана илсе вёсен вар- 36
рине тѳратнѳ та, ѳна ыталаса тытса каланѳ вёсене: кам 37
ѳакѳн пек аџасенџен пёрне Ман йатѳмпа хапѳл тѳваѳ,
въл Мана хапѳл тѳваѳ; Мана хапѳл тѳвакан—Мана мар,
Мана Йаракана хапѳл тѳваѳ, тенё. Ѵавѳн ѳухне Иоанн 38
каланѳ: Вёрентекен, епир Сан йатупа усалсене хѳва-
ласа кѳларакан ѳынна куртѳмър, хѳй пирён хыѳран
ѳўремест; пирён хыѳран ѳўременрен епир ѳна ѳартѳ-
мър, тенё. Исус каланѳ: ан ѳарѳр ѳна: Ман йатѳмпа 39
хѳват тѳвакан никам та Ман ѳинџен ѳасах усал кала-
ѳас ѳук. Кам сире хирёѳ тѳмаѳт, въл сирён майлѳ. ѳѳн 40, 41
калатѳп сире: кам сире, Христос ѳыннисем тесе, Ман
йатѳмпа пёр курка шыв ёѳтерё, въл хѳй сѳвапне
ѳухатмё.

42. Кам ѳак Мана ёненекен пёѳёкѳсисенџен пёрне илёрт- 42
се ѳылѳха кўртет, унѳн майне арман ѳулё ѳакса, тинёсе
пѳрахсан, ѳна аванарах пулё-ѳё. Сана аллу илёртет 43
пулсан, ѳна касса пѳрах; икё аллупа тамѳка, сўнми
вута кёритѳжен, ѳёрёлёхе ѳѳлахѳн кёни аванарах пулё
сана; тамѳкра вёсенён хурѳё те вилмест, вуѳё те сўн- 44
мест. Сана уру илёртет пулсан, ѳна касса пѳрах; икё 45
урупа тамѳка, сўнми вута пѳрахнинџен, ѳёрёлёхе ук-
хѳн кёни аванарах пулё сана; тамѳкра вёсенён хурѳё 46
те вилмест, вуѳё те сўнмест. Сана куѳѳ илёртет пул- 47
сан, ѳна ѳавса кѳларса пѳрах: икё куѳѳпа тамѳк вутне
пѳрахнинџен, Турѳ патшалахне хѳрах куѳпа кёни аван-
тарах пулё сана; тамѳкра вёсенён хурѳё те вилмест, 48
вуѳё те сўнмест. Кирек кам та вутпа тѳварланё, кирек 49
йёпле парнене те тѳварпа тѳварласё. Тѳвар въл ырѳ 50
йѳпала; анѳѳх тѳвар тѳварлѳ пулмасан, ѳна тутѳ йёпле
кўртёр? Сирён ѳшѳрта тѳвар пултър; пёр пёрин хуш-
шинѳе килёшў пўлтър, тенё.

Х. Унтан кайсан, Йорданѳн тепёр йеннипе Йудеа
ѳёрне пынѳ. Ун патне каллах халѳх пухѳвнѳ; йѳлан-
хи пек, Въл вёсене татах вёрепнё.

2 **43.** Фарисейсем пына та, саваса ыйтна Унтан: упаш-
 3 кин хай арамне уйарса йама йураи-и? тенё. Вэл вёсене
 хирёс каланә: Моисей йөпле йёрке панә сире? тенё.
 4 Вёсем каланә: уйәрнине кәтартакан сыру парса уйәрма
 5 Моисей ирөк панә, тенё. Исус вёсене хирёс каланә:
 вэл йёркене сире Моисей хавәр хытә фёселёрен сырса
 6 панә; фән малтан, пултарнә фух Турә етеме арлә-арамлә
 7 пултарнә. Саванпа сын хайён ашшө-амашнө хаварё те,
 8 хай арамё сүмне сыпсанё, вара иккөшө пёр ўт пулөс;
 9 сәпла ёнтё вёсем иккөн мар, пёр ўт анфах. Саванпа
 10 ёнтё Турә пёрлештернине етем ан уйәртәр, тенё. Пёр
 суртра Унән вёренекөнөсем Унтан каллах саван син-
 11 фөн ыйтна. Вэл вёсене каланә:

44. Кам хай арамне уйарса йарса урәх арам илет, вэл
 12 сын аскән ёс тәваф; арам та хай упәшкинфөн уйәралса
 урәх сынна кәффа кайсан, аскән ёс тәваф, тенё.

Вэл сёртөнтөр тесе, Ун патне афасене илсе пынә;
 14 вёренекөнөсем вёсене фарса тәнә. Савна курсан, Исус
 сәленсе каланә вёсене: афасене йарәр, вёсене Ман
 патма килме ан фарәр: Турә патшаләхө сакән пекки-
 15 семшөн. Фән калатәп сире: Турә патшаләхне кам сәм-
 16 рәк афа пек йышәнмәст, вэл унта кёреймё, тенё. Ун-
 тан афасене ыталанә та, вёсен сине аллине хурса пил-
 лөнө вёсене.

45. Вэл сүл кайма тухнә фухне, Ун патне пёр сын фуп-
 са пынә та, Ун умне фәркусланса ларса ыйтна Унтан:
 ей ыра Вёрентекен, ёмёрлөх пурәнәсә кёрес тесен мөн
 18 тумалла манән? тенё. Исус ана каланә: мөшөн есё
 Мана ыра тетён? Пёр Турәран пусне никам та ыра
 19 мар. Заповёдсене пөлетён: аскәнланса ан сүре; ан вё-
 лер; ан вәрла; сын синфөн суйа суйса ан кәтарт; хур
 20 ан ту; асуна-аннүне хисепле, тенё. Вэл Ана хирёс
 каланә: Вёрентекен, епё вёсене пурне те сәмрәкран-
 21 пах туса тәратәп, тенё. Исус ун сине пәхнә та, ана

йуратса каланă: санăн пѣри ситеймѣст: кай та, мѣн
пур пурлăхна сутса, мѣскѣнсене валеçсе пар, вара са-
нăн мулă пѣлѣт сінтѣ пулѣ; унтан ху кил те, хѣресне
илсе, Ман хыçамран сўре, тенѣ. Çак сăмахран хуйха 22
ўксе, вăл Ун патѣнтѣн салхуланса кайнă, мѣшѣн тесен
вăл пит пуйан пулнă. Вара Исус йѣри-тавра пăхнă та, 23
Хайѣн вѣренекенѣсене каланă:

46. Пуйан сынсене Турă патшалăхне кѣме йепле хѣн!
тенѣ. Вѣренекенѣсем Ун сăмахѣсентѣн хăраса кайнă. 24
Исус вѣсене татах каланă: атамсем! мул сине шана-
кансене Турă патшалăхне кѣме йепле хѣн! Пуйана 25
Турă патшалăхне кѣрессинтѣн тѣвене йѣп сăрти витѣр
тухма сăмăлтурах, тенѣ. Вѣсем пит тѣлѣнсе кайса, пѣр 26
пѣринпе калаçнă: кам сăлăнма пултарѣ апла? тенѣ.
Исус вѣсем синелле пăхса каланă: апа етем пулта- 27
раймаçт, антăх Турă пултарайми мар, Турă пурне те
пултарат, тенѣ. Петр Апа кала пуçланă: акă епир 28
пурне те хăвартăмăр, Сан хыçантан сўретпѣр, тенѣ.
Исус хирѣç тавăрса каланă: тăн калатăп сире: Ман- 29
шăн, Евангеліешѣн сўртне-йѣрне, йе тăванѣсене,
йе ашпѣне, йе амăшне, йе арăмне, йе аўисене, йе
хирне хăварсан, никам та сўрѣшѣн те, тăванѣсемшѣн
те, ашпѣшѣн те, амăшпѣшѣн те, аўисемшѣн те, хирѣ-
шѣн те çак вăхăтра, çак хѣсѣрленѣ хушăра сѣр хут 30
ытла илмесѣр, килес ѣмѣрте тата ѣмѣрлѣх пурăнăçа кѣ-
месѣр йулмѣ. Малтисем нумайѣшѣ кайра пулѣç, кайри- 31
сем малта пулѣç, тенѣ. Вѣсем çулпа Іерусалимелле 32
улăхнă тух, Исус вѣренекенѣсен умѣнтѣн утса пынă,
вѣсем Ун хыçсан пит хăраса, сехѣрленсе пынă.

47. Вăл вуникѣ вѣренекенне тѣнсе илнѣ те, вѣсене кал-
лах Хайне мѣн пуласси сінтѣн кала пуçланă: акă епир 33
Іерусалиме улăхса пыратпăр, ѣнтѣ Етем Ывăлне пуп-
пуçлăхѣсен, кѣнекеçасен аллине тытса парѣç; Апа вѣ-
лерме сүт тăвѣç те, суйа тѣнлѣ сынсен аллине парѣç;

34 Җана майшкәлләс, хәнәс, Ун сине сурса пәтерәс, Җана вә-
 35 лерәс, Вәл виҗсәмеш кунне җәрәлсә тәрә, тенә. Җаван
 җухне Ун патне Зеведей ывәләсем Иаковпа Иоанн пыр-
 са каланә: Вөрентекен! епир Сана хамәр ыйтассине
 36 тутарасшән, тенә. Вәл вәсене каланә: есир Мана хә-
 37 вәршән мән тутарасшән? тенә. Вәсем Җана каланә: Есә
 Ху мухтава тухсан, пире пәрне Хаван сылтәм йенне,
 38 тепәрне сулахай йенне ларма пар-җә? тенә. Исус ка-
 ланә вәсене: мән ыйтнине хавәр та пәлместәр. Епә
 әсәкә куркана әсәме, Епә куракан асапа тўсәме пул-
 39 тарайәр-и? тенә. Вәсем Җана хирәс: пултарәпәр, тенә.
 Исус вәсене каланә: Епә әсәкә куркана әсәсә әсәр,
 40 Епә куракан асапа та тўсәр, анҗах Хаман сылтәм
 йенәмне сулахай йенәме лартма Манран килмест, кам
 41 валли хатәрләсә хунә, җавә ларә унта, тенә. Җакна
 42 ытти вувәшә илтәсәсән, Иаковпа Иоанна сәленнә. Исус
 вәсене җәнсә илсә каланә: есир пәлетәр, халәхсен кня-
 сәсем тәсә хисәпләнекәсем вәсен пусләхәсем пулса
 тәрасәсә, аслә тўрисем вәсене хәйсә аллинҗә тытасәсә.
 43 Анҗах сирән хушшәрта апла ан пултәр: сирән хуш-
 шәрта кам асли пулас тет, вәл сирән тарсәр пултәр;
 44 сирән хушшәрта кам җән асли пулас тет, вәл пурин
 45 те җури пултәр. Етем Ывәлә те Хәйне пулаштарасшән
 килмен, Хәй пулашасшән, нумайәшне сәласшән Хәй
 җунне пама килнә, тенә.

46 48. Вәсем Иерихона пынә. Вәл Хәйән вәренекәнәсем-
 пе, темән җухлә халәхпа Иерихонран тухнә җухне, пәр
 суккәр сын, Тимей ывәлә Вартимей, сұл хәрринҗә
 47 ыйткаласа ларнә. Вартимей: Ку Исус Назорей, тенине
 илтсен: ей Давид Ывәлә, Исус! хәрхәсем мана, тәсә
 48 кашкәра пусланә. Нумайәшә аңа җарәнма хушнә; вәл:
 ей Давид Ывәлә! хәрхәсем мана, тәсә тата хытәрах
 49 кашкәра пусланә. Исус җарәннә та, аңа җәнсә илме
 хушнә. Җынсем суккәра җәнсә каланә: ан хәра, тәр,

сана җенет, тенё. Вәл Хайҗинҗен сийелти тумтирне 50
хывса пәрахнә та, тәрса Исус патне пынә, Исус ун- 51
тан ыйтнә: есё Мана хушән мән тутараспән? тенё.
Суккар сын Ана каланә: Вёрентекен! манән куракан
пулас-җё, тенё. Исус каланә ана: кайах, ху ёненни 52
сәлтё сана, тенё. Вәл вара савантах куракан пулнә та,
супла Исус хысқан кайнә.

XI. 49. Иерусалимелле, Елеон тавё патёнҗи Виефа-
гана Виеанианалла сывахарсан, Исус Хайён икё вёрене-
кенне сапла каласа йанә: сак хавәр умәрти йала кайар 2
та, унта көрсенех есир кәкарса хунә, халитҗен пёр
сын та утланман самрак ашака тел пулар, ана салтса
илёр те, саватса килёр. Пёри пёри сире: мән таватар 3
есир? тесессён, есир ана: вәл Вёрентекене кирлө, тесе
калар; сапла каласанах, вәл ана кунта парса йарё, тенё.
Вёсем кайнә та, урамра хапха умне кәкарса хунә сам- 4
рак ашака тупса, ана салтса илнө. Унта тәракансем 5
хәшө хәшө каланә вёсене: мән таватар есир? ашак
тыхине мән тума салтса илетёр? тенё. Вёсем Исус 6
хушнә пек каланә та, лешсем йанә вёсене. Самрак 7
ашака Исус патне саватса пынә; ун сине хайсен тум-
тиресене хунә та, Исус ун сине уләхса ларнә. Нума- 8
йөшө хайсен тумтиресене сүл тәрәх сарса пынә: хәшө
хәшө тата йываҗ тураҗөсем каса каса илсө, вёсене сүл 9
тәрәх пәрахса пынә. Умөнҗен пыракансем те, хысён-
җен пыракансем те, сапла кәшкәрса пынә: Осанна! Тура 10
йаҗөпе Килекен мухтавлә. Пирён Давид аттемөрөн Тура
йаҗөпе килекен патшаләхө мухтавлә: өй Сүлти, Осан-
на! тенё.

50. Исус Иерусалиме пырса җиркөве көнө; Вәл пурне 11
те пәхса тухнә та, каҗ пулнәран вуникө вёренекенөпе
Виеаниана кайнә. Тепёр кунне Виеаниаран тухсассән, 12
Унан сийесси килнө; Вәл сүлсәлә смоква йываҗне 13
айакранах курнә та, ун синҗө мән те пулин тупаймап-и

- тесе, ун патне кайнă; анѳах пырсан ун ѳинѳе ѳулѳи-
 сенѳен пуѳне нимен те тупман: ун ѳухне смоква ѳи-
 14 мѳе не пухас вăхăт ѳитмен. Исус вара а̀на каланă: сан
 ѳинѳи ѳимѳе малашне ѳмѳрех никам та ан ѳитѳр!
 15 тенѳе. ѳавна Унан вѳрене кенѳсем те илтнѳе. Унтан кал-
 лах Йерусалиме пынă. Исус ѳиркѳе кѳнѳе те, унта
 суту-илѳ тăвакансене хăваласа кăлара пуѳланă; укѳа
 улаштаракансенѳен сѳетеллисене, кăвакарѳан сутакан-
 16 сенѳен тенкеллисене тѳнтере тѳнтере йанă; ѳиркѳ ви-
 17 тѳр никама та йапала илсе ѳѳреме хушман. Вăл вѳ-
 сене вѳрентсе каланă: Манан ѳуртăма пур халăх-
 семшѳен те кѳлѳ ѳурѳѳе тийѳѳ, тесе ѳырмаң-и вара?
 18 есир а̀на вăрă-хурахсен вырăнѳе туса хунă, тенѳе. ѳавна
 кѳнекеѳѳсемпе пуп-пуѳлаҳѳсем илтнѳе те, Ана йѳпле те
 пулин пѳтерме май шыранă, мѳшѳен тесен Вăл вѳрент-
 нинѳен пѳтѳм халăх тѳлѳнсе тăнăран вѳсем Унтан хă-
 19, 20 ранă. Каѳ пулсан Исус хуларан тухса кайнă. Ирхине
 иртсе пынă ѳух вѳсем хайхи смоква йывăѳне курнă,
 21 вăл тымарне ѳитиѳѳенех типсе кайнă. Петр астуса илсе,
 Исуса каланă: Равви! пăх-ха, хайхи Есѳ ылханнă смек-
 22 ва йывăѳѳе типсе те кайнă, тенѳе. Исус вѳсене хирѳѳ
 каланă:
- 23 **51.** Турра ѳененѳр. гăн калатăп сире: кам та пулин ѳак
 тăва: ѳѳклен те, тинѳсе кѳрсе ѳк, тесен, ашѳнѳе иккѳ-
 ленмѳѳр, хам каланă пек пулѳ тесе ѳененсен, вăл ки-
 24 рек мѳн калани те пулѳ. ѳаванпа калатăп сире: есир
 кѳлѳре кирек мѳн ыйтсан та, а̀на илессине ѳененѳр;
 25 вара илѳр. Кама та пулин ѳиленнѳ пулсан, кѳлѳре
 тăнă ѳух, есир а̀на каѳарăр, вара ѳѳлти Аѳăр та си-
 26 рѳн ѳылаҳăрсене каѳарѳ. Хăвăр каѳармасан, ѳѳлти
 Аѳăр та сирѳн ѳылаҳăрсене каѳармѳ, тенѳе.
- 27 **52.** Вѳсем халлах Йерусалиме пынă. Вăл ѳиркѳре ѳѳ-
 ренѳе ѳухне, Ун патне пуп-пуѳлаҳѳсем, кѳнекеѳѳсем, асла
 28 ѳынсем пырса, Ана каланă: Есѳ ѳакна мѳнле тивѳѳе

таватан? кәна тума Сана кам ирәк паҗе? тенё. Исус 29
вёсене хирёс каланә: Елө те сиртен пёр сәмах ыйтам,
каласа парәр Мана; вара Епө те сире сакна мёнле
тивёсπε туvине каләп. Иоанн шыва кўртни сўлтен пул- 30
нә-и, етемрен-и? каләр-ха Мана, тенё. Вёсем пёр пё- 31
ринпе каласнә: сўлтен тесен, Вәл: апла пулсан мёшён
есир ёненмерёр әна? тийё, тенё. Етемрен теме халәх- 32
ран хәранә: Иоанна пур те җән пророк тесе хисепленё.
Вара Исуса хирёс: пёлместпёр, тенё. Исус та вёсене 33
хирёс каланә: Елө те сире сакна мёнле тивёсπε ту-
vине каламастәп, тенё.

ХП. 53. Унтан вёсене йумахпа кала пусланә: пёр
сын исём сырли йывәсси лартса пахҗа тунә та, әна йёри-
тавра карта тытса савәрнә; унта исём сырли шывне
кәлармалли вырән, тата пашне (сўлө сурт) тутарнә,
унтан әна пахҗасәсене панә та, хай кайнә. Вәхәт сит- 2
сен, вәл пахҗасәсем патне пахҗасәсенҗен сырлине илме
хәйён тарсине йанә. Вёсем әна тытнә та, хёнесе ни- 3
мёнсёрех йанә. Унтан вёсем патне тата тепёр тарсине 4
йанә; кёсем әна та пусне җулпа персе шәтарса, хур
туса йанә. Вәл татах тепёр тарсине йанә, вёсем әна 5
та вёлернө; тата ытгисене те нумайёшне йе хёненө,
йе вёлернө. Унән пёртен пёр савнә ывәлө пулнә; ывә- 6
ләмран вәтанёс тесе, вәл йулашкинҗен вёсем патне әпа
та йанә. Пахҗасәсем пёр пёрне каланә: ашшин пур- 7
ләхө сакна йулмалла; аҗәр, әна вёлерер те, әна ти-
вёслө пурләх хамәра пулө, тенё. Вара вёсем әна тыт- 8
са вёлернө те, исём сырли пахҗинҗен кәларса пәрахнә.
Ёнтө пахҗа хуси мён тәвө? Вәл килсе, пахҗасәсене 9
тытса вёлерттерө те, пахҗине урәххисене парө. Турә 10
сырәвёнҗо: сурт тәвакансем тиркесе пәрахнә җул кётес
никёсө пулнә: вәл ёс Турәран пулнә, вәл пирён кус 11
умёнҗө тёлөнмөлле ёс, тесе сырнине есир вуламан-и-
мөн? тенё. Вёсем сав йумаха хәйсем синҗен каланине

- 12 апласа илнѣ те, Ана тытма тәрәшнә, анҗах халәхран
хәранә, вара вѣсем Ун патѣпҗен пәрахса кайнә.
- 13 54. Вѣсем Апа айәпламалли сәмах калаттарас-җѣ тесе Ун
14 патне хаш хаш фарисейсене, Ирод җыннисене йапа. Леш-
сем пыпә та, Ана каланә: Вѣрентекен! епир Есѣ тўр-
ринѣ пѣлетпѣр. Есѣ никама та йурасшап тәрәшмастан,
Саншән пур җын та пѣрех, Есѣ җанах Турә җулне вѣрен-
тетѣн. Кесаре куланай пама тивѣҗлѣ-и, тивѣҗлѣ мар-и? апа
15 пирѣн парас-и, парас мар и? тенѣ. Исус вѣсен ултавне
пѣлсе калапә вѣсене: мѣшѣн есир сәпатәр Мана? Пѣр
16 динарий илсѣ килѣр-ха, курам Епѣ апа, тенѣ. Лешсем
илсѣ пыпә та, Вәл каланә вѣсене: ку кам-сәнѣ, кам
йатне җырнә кунта? тенѣ. Вѣсем Ана: кесарѣн, тенѣ.
17 Исус вѣсене хирѣҗ каланә: кесарѣнне кесаре парәр,
Туррәнне Турра парәр, тенѣ. Җара Унтан тѣлѣннѣ.
- 18 55. Вилнисем җѣрѣлсѣ тәрәс җук тийекен саддукейсем
19 те Ун патне пырса Унтан ыйтнә: Вѣрентекен, Моисей
пирѣ: камән та пулин тәванѣ вилсѣ, хай арәмне хә-
варсан, аҗи-пәҗи йулмасан, тәванѣ унән арәмне хай
валли каҗҗа илтѣр, унән әруне пѣтесрен хәтартәр, тесе
20 җырса панә. Җитҗѣн пѣр тәван пур-җѣ, асли авланҗѣ
21 то, вилҗѣ, аҗа-пәҗа йулмарѣ. Вара ун арәмне иккѣмѣшѣ
илҗѣ; вәл та вилҗѣ те, унтан та аҗа-пәҗа йулмарѣ; виҗ-
22 җѣмѣшѣ те җаплах пулҗѣ. Җав арәма җитҗѣшѣ те каҗҗа
илҗѣҗ, аҗа-пәҗа йулмарѣ. Пуринҗен кайран арәмѣ те
23 вилҗѣ. Ёнтѣ вилнѣ җынсем җѣрѣлес вәхәтра җѣрѣлсѣ
тәрсан вәл хәшин арәмѣ пулѣ? вәл җитҗѣшин те арәмѣ
24 пулнә-җѣ, тенѣ. Исус вѣсене хирѣҗ каланә: Җырава та,
Турә хәватне те пѣлмѣсѣр җавән пек йапалапа аташа-
25 тәр-и есир? Вилнѣ җынсем җѣрѣлсѣ тәрсан авланмѣҗ
те, каҗҗа та каймѣҗ, пѣлѣт җинҗи ангелсем пек пулѣҗ.
26 Вилнисем җѣрѣлсѣ тәрасси җинҗен Турә Моисейә хәва
тѣмѣ патѣпҗе: Епѣ Авраам Турри, Исаак Турри, Іаков
Турри, тенине унән кѣнеки җинҗе вуламан-и-мѣн есир?

Тура Вэл вилнисен Турри мар, җәррисен Турри. Ҷапла 27
өнтө есир пит аташатәр, тенё.

56. Кёнекеҗесенҗен пёри вёсем тавлашпине курнә та, 28
Исус вёсене хирёс аван калапине илтсө, Унтап пырса
ыйтнә: заповёдсенҗен җән асли хәшә? тенё. Исус ана 29
хирёс каланә: заповёдсенҗен җән асли җакә: итле,
Израил! пирён Туррәмәр пёр Турә; хәвән Турруна 30
пётём җөрүпе, пётём җунупа, пётём асупа, пётём хәва-
тупа йурат; җакә җән аслә заповёд. Иккёмөшө тата 31
җавән майлийех: хәна җывәх җынна хәна ху йуратнә
пек йурат. Ҷаксенҗен аслә заповёд җук, тенё. Кёне- 32
кеҗә каланә Ана: җапла җав, Вёрентекеп! Турә пёрре
анҗах, Унтап пүҗне урәххи җук, тесе Есё төрөс каларән.
Ана пётём җөрепе, пётём аспа, пётём җунпа, пётём хә- 33
ватпа йуратни, тата хәна җывәх җынна хәна ху йурат-
нә пек йуратни парнесенҗен те, пётёмөшпә җунтарса
папә парнесенҗен те пуринҗен те мала, тенё. Вэл аслә 34
каласа панине илтсен Исус ана: есё Турә патпалә-
хөнҗен инҗе мар, тенё. Вара җавантан кайран Унтап
ыйтма никам та хайайман.

Исус җиркүре тата малалла вёрендсе каланә: кёне- 35
кеҗесем Христоса Давид ывәлө тесе йөпле каласҗә?
Давид хай те Святой Сывләшпа ак җапла каланә: ма- 36
нан Туррәма Турә каланә: Епө Санән тәшманусене
уру айне тәвиҗҗен, Есё Манән сылтәм йенҗе лар, тенё.
Ҷапла өнтө Давид хай те Ана Турә тесе каланә, йөпле 37
тата Вэл Давид ывәлө пулаҗ? тенё. Темөн җухлө ха-
ләх савәнса ана итлесе тәнә.

57. Вёренднө җухне Исус каланә вёсене: кёнекеҗесен- 38
җен сыхланәр: вёсем вәрәм тумтирпе җүреме йуратаҗсә,
халәх пухәвөсенҗе хайсенҗен сывләх ыйтнине йура- 39
таҗсә, синагогасенҗе малта ларма, ёскө-җикөре кёре-
кере ларма йуратаҗсә. Ҷав, тәләх арәмсен җурҗөсене 40
төп-тавакансем, җынна кәтартаҗшән нумайҗҗен кел-тава-
кансем пит пысәк айәпа йулөҗ, тенё.

- 41 Унтан Исус җиркў укҗи арҗине хирёҗ ларнă; җав
арҗана халăх укҗа пыра пыра йанине Вăл пăхса тăнă.
42 Пуѳаннисем пайтахăшĕ нумай хунă. Пĕр мёскĕн, тă-
лăх арăм та пынă та, икё лепта (икё вак укҗа) хунă,
43 вёсем иккёшĕ пĕр кодрант пуласҗĕ. Исус Хайĕн вё-
ренекенёсене җĕнсе илсе каланă: җăн калатăп сире: җак
мёскĕн, тăлăх арăм арҗана укҗа йаракансенҗен пурин-
44 җен те ытларах хуҗĕ: ыттисем пур те ытлашши пур-
тан хуҗёҗ, ку җук та пулсан, хайĕн мĕн пур пёккине,
мĕн пур җимелёхне хуҗĕ, тенё.

- XIII. 58. Исус җиркўрен тухнă җухне, Унăн вёрене-
кенёсенҗен пĕри каланă Ана: Вёрентекен, асту-ха,
2 йепле җулсем, йепле җуртсем! тепё. Исус а́на хирёҗ
каланă: җак пыҗак җуртсене куратан-и? Ғавсене пурне
те җемёрсе пётерёҗ, җаканта җул җине җул та йулмё,
3 тенё. Вăл Елеон тăвё җинҗе җиркёве хирёҗ ларнă җух,
Петр, Іаков, Іоанн, Андрей Унтан пёҗҗен җёрте ыйтнă:
4 каласа пар-җĕ пире: вăл хăҗан пулё, җавсем пур те
5 пулас җух мёнле паллă пулмалла? тенё. Исус вёсене
хирёҗ кала пуҗланă: сыхланăр, сире кам та пулин
6 илёртсе ан улталатăр. Нумайёшĕ Ман йатăмпа килсе:
7 Вăл епё, тийёҗ; нумайшне илёртсе улталёҗ. Вăрҗсем
җинҗен илтсен, вăрҗă хыпарёсем илтсен, хăраса ан ўкёр:
8 вёсем пулмалла; анҗах вăл пётес вăхăт мар-ха. Халăх
җине халăх тăрё, патшалăх җине патшалăх тăрё; вы-
рăнё вырăнёпе җёр җётёрё, выҗлăхсем пулёҗ, халăхсем
пăлханёҗ. Ку асапсенĕн пуҗламăшĕ анҗах-ха.

- 9 59. Есир хăвăра хăвăр аста́вăр: сире җута тытса парёҗ,
синагогасенҗе хёнёҗ; Ман пирки сире тўресен умне,
патшасен умне Ман җинҗен вёсен умёнҗе каласа кă-
10 тартма тăратёҗ. Малтан пур халăхсен хушшине те
11 Евангеліе сарăлса җитмелле. Сире җута пама тытса
кайнă җухне, мĕн калас, тесе ан хуйхăрăр, малтан шу-
хăшласа ан хурăр; җав сехетре хăвăра мĕн пёлтөрни-

не калър; есир хавър каласа тамар, Святой Сывалаш
каласа тарё. Таванё таванне, ашшё аџисене вёлерме 12
тытса парё; аџисем ашшё-амашне хирёс тарса, вёсене
вёлерёс. Ман йатамшан сире пур те курайми пулёс; 13
ёмёрё иртиџенех тўсекен җаланё.

60. Данил пророк каланă пек, ирсёр тамалла мар вы- 14
рăн пушанса ирсёр танине курсан, (вулакан аңлантăр),
вара Іудеара пурăнакансем тусем хушшине тартџăр;
сұрт сипте тарақан сұртџё сиптен ан антăр, анса пёр 15
пёр йапала илес тесе, килне ан кётёр; хирти сын та 16
хай тумтирне илес тесе кайалла ан тавăрантăр. Ңав 17
кунсенџе сийёнџе пур арамсене, аџа ёмёртекеннисене
хуйха пулё. Кёл-тавăr: есир тарасси хёлле ан килтёр. 18
Вал кунсенџе темён төрлө йывăr хуйха пулё, ун пек- 19
ки Турă пултарнă тёнџе пусланнарарпа халиџен пул-
ман та, пулас та сук. Ңав кунсене Турă җакармасан, 20
пёр сын та җалăнаймё-џё: анџах суйланисемшен, Хай
суйласа илнисемшен Турă вал кунсене җакарё. Ңаван 21
џухне сире кам та пулин: акă Христос кунта, йе: авă
унта, тесен, ан ёненёр. Суйа христоссем, суйа про- 22
роксем килёс, май пулсан суйланисене те илёртсе ул-
талас тесе, палласем, хаватсем кятартёс. Есир сых- 23
ланса тăрăр. Акă Епё ёнте сире пурне те малтанах
каласа хутăм.

61. Ку хуйха хысҗан җав кунсенџе хёвел теттёмленё. 24
уйах хай сұттине кятартмё; җалтăрсем пёлёт сиптен 25
таканёс, сұлти вай-хаватсем хускалёс. Вара пёлётсем 26
синџе пит хаватла, аслă мухтавпа килекен Етем Ывъл-
не курёс. Ңаван џух Вал Хай ангелёсене йарса тён- 27
женён таватă йенџен, сёр хёрринџен пёлёт хёррине
ситиџенех, Хайён суйласа илнё сыннисене пуҗарт-
тарё. Есир смоква йывăсёнџен џухласа илёр: унан ту- 28
раџёсем сёмселсе җулҗа калара пуҗласан, вара су сы-
вăххине пёлетёр. Ңаван пекөх, җаксем пула пуҗланине 29

курсан, есир вара ҫывахра, алак умёнҗеҫх тесе пёлёр.

30 Ыан калатӑп сире: ҫавсем пур те пулиҗҗен ҫак ӑру
та пётмё.

31 Пёлётпё ҫёр пётё, Ман ҫамахӑмсем ахал, иртмёҫ.

32 **62.** Вӑл кун ҫинҗен, йе вӑл сехет ҫинҗен никам та пёл-
мест, ҫӗлти ангелсем те пёлмёҫҫё, Ывӑлё те пёлмест,
33 Аттем анҗах пёлет. Аставӑр, сыхӑ тӑрӑр, кёл-тавӑр:
34 вӑл вӑхӑт хӑҫан ҫитессине пёлместёр. Вӑл ҫуртне хӑ-
варса ҫула кайнӑ җух тарҫисене ирёк парса, харпӑр-
ӑшне ёҫ хушса, хапхи хуралҫине сыхӑ тама каласа
35 хаварнӑ ҫын йевёрлё. Ҫавӑнна ёнтё сыхӑ тӑрӑр, мё-
шён тесен ҫурт хуҫи хӑҫан килессине пёлместёр; те
каҫпа, те ҫур-ҫёрте, те автап авӑтна вӑхӑтра, те ирхине
36 килет; вӑл сасартӑк килсе, есир ҫывӑрнӑ тэле ан пул-
37 тӑр. Сире каланине пуриншён те калатӑп: сыхӑ тӑ-
рӑр, тенё.

XIV. Тата икё кунтан Пасха праҫникёпе тутлала
тунӑ ҫӑкӑр праҫникне тумалла пулнӑ; пуп-пуҫлахёсемпе
кёнекеҫёсем Иисуса йёпле те пулин җейелёхпе тытса
2 вёлерес тесе май шыранӑ; вёсем каланӑ: анҗах праҫ-
никре тытас мар, халӑх пӑлханмалла ан пултӑр, тенё.

3 **63.** Вӑл Виоаниара йухан-суранлӑ Симон ҫуртёнҗе
апат ҫисе ларнӑ җух, пёр арам алавастӑр савӑтпа хаклӑ
йышши таса нард ҫӑвё (мвро) илсе пынӑ; савӑтне ҫё-
4 мёрсе ҫуне Ун пуҫё ҫине йухтарнӑ. Хӑшё хӑшё ҫи-
ленсе пёр пёринпе калаҫнӑ: мёне кирлё-җё ку мврона
5 сайа йама? ӑна виҫё ҫёр динариаран та ытлараха ҫут-
са, укҫине мёскёнсене пама пулаҗ-җё, тесе арама ӗп-
6 келенё. Иисус вёсене каланӑ: ан тивёр ӑна, мёшён ӑна
7 кӑмӑлсӑр таватӑр? вӑл Маншӑн ыра ёҫ турё. Мёскён-
сем сирён йаланах пулёҫ, вёссне ыраӑх тавас тесен,
кирек хӑҫан та тума пултарӑр; Епё йаланах сирёнпе
8 пулас ҫук. Вӑл хӑй мён тума пултарнине турё; Ман
9 ӗтёме ҫёре пытарма малтанах ҫу сёрсе хуҗё. Ыан ка-

латан сире: сак Евангеліене пётём тёнѳере, кирек хаш
тёлте вѳерентсен те, ку арăма асанса вал мён тунине
те каласа катартёс, тепё.

64. Вуникё вѳеренекенёнѳен пѳри, Іуда Искаріот, Іису- 10
са пуп-пущлахёсене тытса парас тесе, вёсем патне кайна.
Лешсем савна илтсёссён саванса, ана кемёл укса па- 11
ма пулна. Вал вара Ана йепле те пулин тытса парас
тесе майла вэхат шырана.

Тутлала тунă сакар прасникин малтанхи кунёнѳе, 12
пасха путекки пусакан вэхатра, вѳеренекенёсем каланă
Ана: Есё пасха аста сийес тетён? епир кайса хатёрлѳ-
пѳр, тенё. Вал Хайён вѳеренекенёсенѳен иккѳшне савла 13
каласа йанă: хулана кайар та, унта сире какшампа
шив сѳклесе пыракан сын тёл пулѳ; есир саван хы-
сѳпѳен кайар. Вал аста кѳрѳ, сав сурт хуёине калар 14
есир: Вѳерентекен калаѳ: Епѳ Хаман вѳеренекенёмсемпе
пасха симиелли пѳлѳм аста? тет, тийѳр. Вал сире сарса, 15
йанталаса хунă асла нѳлѳм катартѳ; саванта хатёрлѳр,
тенё. Унан вѳеренекенёсем кайна та, хулана пырса 16
кѳрсен, Іисус каланă пек тёл пулса, пасха хатёрлесе
хунă. Каç пулсан, унта Вал вупикё вѳеренекенёпе пы- 17
на. Сисе ларна тух Іисус каланă: тан калатап сире: 18
сиртен пѳри, Манпа пѳрле сийекенё, Мана тытса парѳ,
тенё. Вёсем хуйха укнѳ; вара Ана пѳрин хысёнѳен те- 19
пѳри: епѳ мар-и? тата тепѳри те—епѳ мар-и? тийе
пущланă. Вал вёсене каланă: вуниксѳртен пѳри, Манпа 20
пѳрле тиркѳрен пущаканни. Етем Ывалѳ пырасса Хай 21
сиѳѳен сырна пекех пыраѳ, сапах Етем Ывалне тытса
паракана хуйха пулѳ; сав сынна суралнинѳен сурал-
манни аван пулна пулѳ-ѳѳ, тенё. Вёсем синѳ тух Іисус 22
сакарне илсе пилленѳ те, апа хуёкаланă, унтан вѳе-
некенёсене парса каланă: сакă Манан укѳм, илсе сийѳр
ана, тенё. Унтан куркине илсе Турра тав тунă та, вѳ- 23
сене панă; унтан пур те ѳснѳ. Вара вёсене каланă: 24

ку Манан нумайёшиншён йухакан сёне сәмахри йунам.
25 Ыан калатәп сире: ёнтё Епё Тура патшаләхёнҗе сёне
ерех ёсес кунҗҗен исём-сырли ерехне урах ёсмёп, те-
26 нё. Унтан тав туса йурланә та, Елеон тавё сине кай-
27 нә. Исус вёренекенёсене каланә: кёсёрхи сёр есир
пурсәр та Ман телёшёмрен улталанәр; мёшён тесен:
кётұсине сәпса ўкерёп те, сурахёсем саланса пётёс,
28 тесе сырнә. Епё җерёлсе тәрсан, сире Галилеара тел
29 пулап, тенё. Петр каланә Ана: пур те улталансан та,
30 епё улталанмәп, тенё. Исус аһа каланә: ыан калатәп
сана: сак кёсёрхи сёр автан икё хут авәтитҗҗен есё
31 Манран виҗё хут тунән, тенё. Петр тата хытарах тәр-
са каланә: хам Санпа пёрле вилмелле пулсан та, Сан-
ран туһассәм сук, тенё. Ыттисем те сәплах каланә.
32 Вёсем Геосиманія йатлә йала пынә; Исус Хайён вё-
ренекенёсене каланә: Епё кёл-тавитҗҗен сакәнта ларәр-
33 ха, тенё. Хайпе пёрле Петра, Іакова, Іоанна илсе
кайнә; унта Вәл пит пәшәрханса хуһара пусланә.
34 Вёсене каланә: Манан ыуһәм вилес пек пәшәрханаҗ;
35 есир сакәнта тәрәр-ха, ан сывәрәр, тенё. Унтан кәшт
айаккарах кайнә та, сёре ўксе: йураҗ пулсан сак се-
36 хет Манран иртин җё, тесе кёл-тунә. Вәл каланә: ей Авва
Аттем! Есё пурне те тума пултаратән; сак куркана Манран
прттерсе йарсам; анҗах Епё тәвас тени мар, Есё тәвас
37 тени пултәр, тенё. Унтан вёренекенёсем патне тавәрәннә
та, вёсем сывәрнә теле пулса, Петра каланә: Симон! есё
сывәратән-и-мён? пёр сехете те сывәрмасәр тўсейме-
38 рён-и? Ан сывәрәр, кёл-тәвәр, улталанмалла ан пуләр:
39 сывләш сыхә, ўт ыәтамсәр, тенё. Унтан татах кайса,
40 сав сәмахах каласа кёһ-тунә. Тавәрәнсан татах вёсем
сывәрнә теле пулнә: вёсене айхә пит пуснә, Аһа хирёс
41 вёсем нимён калама та пёлмен. Виҗсёмёш хут пынә
та, каланә вёсене: есир халё те сывәратәр-и? канатәр-и?
Пётрё ёнтё, вәхәт ситрё, ёнтё Етем Ывәлне сывләхлә

сынсен аллине тытса парассё. Тәрәр, кайар; акә Мана 42
тытса паракан җывахах килтё, тенё.

65. Вәл каласса тәнә вәхәтрах, вуникё вёренекенёптен 43
пёри, Iуда, тата унпа пёрле пуп-пусләхёсем, аслә сын-
сем, кёнекеҗёсем йанә темён тухлё халәх хёссемпе,
шалҗасемпе пынә. Ана тытса паракан вёсене җапла 44
каласа паллә панә: епё Кама туп-тавап, Җавә пулё,
вара Ана тытәр та, сыхланса илсе кайәр, тенё. Вәл 45
җитсенех, Иисус патне пынә та: Равви! Равви! тесе
Ана туп-тунә. Лөшсем вара Ун җине алә хунә та, Ана 46
тытнә. Җаванта тәракансентен пёри хёсне туртса кә-
ларнә та, пуп-пусләхё тури җине сулса йарса, унән 47
хәлхине касса татнә. Җаван тухне Иисус вёсене каланә:
Мана тытма ёнтё вәрә-хураха хирёҗ тухнә пек, есир 48
хёссемпе, шалҗасемпе тухнә. Епё куллен сирёнпе җир-
күре-тё, сире вёрентеттём, есир Мана тытмарәр; анҗах 49
җырни ыраңа килтөр ёнтё, тенё. Җаван тухне пур тө
Ана пәрахса тарнә. Пёр җамрак аҗа, җарамас җинҗенех 50
витёнмеллипе пёркеннё те, Иисус хыҗёнҗен пынә; ана
салтаксем йарса тытнә. Вәл вара витёнмеллине хәварса, 51
җарамас халлёнех вёсенҗен тарнә. Иисуса пуп-пусләхё
патне илсе пынә; вәл пуп-пусләхё патне пур пуп-пуслә- 52
хёсем, аслә сынсем, кёнекеҗёсем пухяңнә. Петр пуп-
пусләхё картишне җитиҗенех Иисус хыҗёнҗен айакрап 53
пынә; җигсен тарҗасемпе вут патёнҗе ашанса ларнә.
Пуп-пусләхёсемпе пётём синедрион Иисуса вёлөртте- 54
ресшён Ун җинҗен айәп кәтартакан шыраңә, анҗах
тупайман. Ун җинҗен нумайёшпё суйа айәп кәтартнә, 55
анҗах вёсем кәтартни җителёклё пулман. Хәшпё хәшпё
тәрса Ун җинҗен суйа айәп кәтартса каланә: епир 56
илтрёмөр, Вәл: җак җиркёве, аләпа тунёскере, пәсәп та,
виҗё кунтан аләпа туман урәх җиркү туса лартәп, тесе 57
калаҗ-тё, тенё. Анҗах җапла кәтартни айәплама җите- 58
лёклё пулман. Вара пуп-пусләхё вата җёре тәрса, 59
60

Исусран ыйтна: мөшөн Есё хирёс нимён те каламас-
 61 тап? Сан шинтен мён калассё вёсем? тенё. Исус жён-
 мен, хирёс таварса нимён те каламан. Пуп-пусләхё
 татах сапла каласа ыйтна Унтан: мухтавлә Турә Ывәлё
 62 Христос Есё-и? тенё. Исус каланә: Епё. Акә есир
 Етем Ывәлё хаватлә Туррән сылтәм йенже ларса,
 63 пёлётсем шинже килнине курәр, тенё. Вара пуп-пусләхё
 хай тумтирне сурса йарса каланә: Унан айәпне катар-
 64 такан мёне кирлө тата пире? Вәл Турра хурланине
 хаварах илтрөр! Йепле пек туйәнап сире? тенё. Вёсем
 65 вара пур те Ана вёлерме тивёслё, тенё. Унтан хәшё
 Ун сине сура пусланә, Унан питне хупласа, Ана сапа
 сапа йарса каланә: кам сапрё? кала, тенё. Тарсисем те
 66 Ана питентен сунә. Петр карташенте, айалта тәна
 тухне пуп-пусләхин хёр-арәм тарсисентен пёри пына
 67 та, Петр вут патенте ашанса танине курсан, ун сине
 тинкерсе пәхса каланә: есё те Назарет Исусёпе пёр-
 68 ле-жё, тенё. Петр туннә: есё мён каланине пөлместөп,
 аңланаймастап, тенё. Унтан малти карташне тухнә,
 69 савантах автан авәтса йанә. Хёр-арәм тарсә ана татах
 курса, саванта тәракансене кала пусланә: ку савсен
 70 ушкәненте, тенё. Петр каллах туннә. Пәртап тәрсан,
 саванта тәракансем Петра татах кала пусланә: есё
 жанах вёсен ушкәнентийех; есё Галилеа сични, санан
 71 каласни те вёсененни майлах, тенё. Вәл вара: сак есир
 калакан Сынна пөлместөп, тесе Турра асәнса тупа тәва
 72 пусланә. Саван тух автан иккёмөш хут авәтса йанә.
 Петр вара хайне Исус: автан икё хут авәтитен есё
 Маяран висё хут тунән, тенё сәмаха асне илнө те,
 йёре пусланә.

XV. 66. Ирхине пуп-пусләхёсем, аслә сынсем, кёне-
 кеҗёсем, пётём синедрион хавартрах пёрле пуханса
 канаш тунә та, Исуса сыхса Пилат аллине илсе пырса
 2 панә. Пилат Унтан ыйтна: Есё Јудеа Патши-и? тенё.

Вал ана хирёс каланă: есё төрёс калатан, тенё. Пуп- 3
 пуслăхёсем Ана нумай айăпланă. Пилат татах ыйтна 4
 Унтап: Есё нимен те хирёс каламастан-и? ку-
 ратан-и, Сан сиптен мён тухлё айăп катартаççё? тенё.
 Исус çакпа хирёс те нимен те каламан; çаванпа Пи- 5
 лат телёниё.

Прасниксерен вал төрмере ларакана пёрне, халăх 6
 ыйтнине, каларса йанă. Çаван тухне пёр Варавва йатла 7
 сын хайпе пёр канашла сынсемпе төрмере ларнă: вё-
 сем пёрре халăх палханна вахăтра сын вёлернё. Хай- 8
 семшен йаланах тунине тутарас тесе, халăх Пилата
 кашкарса йалана пусланă. Пилат вёсене хирёс каланă: 9
 сирёншен Іудеа Патшине йарам, йартарасшăп-и есир? 10
 тенё. Исуса пуп-пуслăхёсем кураймасăр тытса пани-
 не пёлнё вал. Антăх пуп-пуслăхёсем халăха: Вараввана 11
 йани пирёншен аванарах, тесе ыйтма хётёртнё. Пи- 12
 лат вёсене хирёс татах каланă: апла хăвăr Іудеа Пат-
 ши тийекешнине есир мён тума хушатăr мана? тенё.
 Вёсем каллах кашкарса йанă: пăталаттар Ана! тенё. 13
 Пилат вёсене каланă: мён усал турё вара Вăл? тенё. 14
 Вёсем тата хытарах: пăталаттар Ана! тесе кашкара
 пусланă. Вара Пилат халăха кăмăл тăвас тесе, Варав- 15
 вана каларса йанă, Исуса хёнеттернё те, хёрес сўмне
 пăталама панă.

67. Салтаксем Ана карташ варрине, преторіа тийекен 16
 вырăна илсе кайнă; унта пётём çар ушканне пухнă.
 Ана хёрлё тумтир тăхăнтарнă, пуçне йёплё-хулăран 17
 пуç-илемё пекки йавса тăхăнтарнă; унтан Ана хисеп- 18
 лёнё пек пулса: Іудеа Патши, саван! тенё. Ана пуçён- 19
 тен патакпа çапнă, Ун çине сурнă, тăркуçланса лара
 лара Ана пуçсапнă. Унтап машкăлласа тăрансан, Ун 20
 сиптен хёрлё тумтире хывса илнё те, Хай тумтирне
 тăхăнтарса, Ана пăталама илсе кайнă. Хиртен тавăра- 21
 накан пёр Киринае сырни Симона, Александрпа Руо
 ашшёне, Исусан хёресне йатса пыма хушнă.

22 68. Ана Ҙамка выранё тийекең Голгофа йатла җёре илсе
 23 пына. Ана смирнапа хуташтарна ерех ёсме пана; Вәл
 24 ёсмен. Ана пәталакансем Унан тумтирне, кама мән
 25 тивё тесе, шапа йарса уйарна. Виҗсёмеш сехет пулна,
 26 Иисуса хёрес җумне пәталанә. Унан айәпне кәтартса:
 27 Иудеа Патши тесе җырна җыру пулна. Унпа пёрле икё
 вәра-хураха пәталанә: пёрне Унан сылтәм йенне, те-
 28 пёрне сулахай йенне. Ҙапла: усал җынсемпе пёр хи-
 29 сепе күртнө. тесе җырни выраңа килнө. Иртсе җүре-
 кенсем пуҗсене сулла сулла Ава хурланә: е! җиркөве
 30 пәсакан, ана виҗе кунта җенёрен туса лартакан! Хәна
 31 Ху җәл, хёрес җынҗен ан ёнтө, тенө. Пуп-пуҗләхөсемпе
 кёнекеҗсем те Ана җаплах мәшкәлләса пёр пёрне
 каланә: ытисене җалай-тө, Хайне Хай җалаймаҗ.
 32 Израил Патши Христос хёрес җынҗен антәр ёнтө халө,
 епир курар, вара ёненөпөр Ана, тенө. Унпа пёрле пә-
 33 таланисем те Ана мәшкәлләна. Ултәмеш сехетре пө-
 тәм җөр җынҗе сөм төттөм пулса тәна; вәл тәххәрмеш
 34 сехете җитиҗҗен пына. Тәххәрмеш сехетре Иисус хытә
 кәшкәрса каланә: Элои! Элои! ләммә савахәани? тенө;
 вәл: ей Турәҗәм! Турәҗәм! мөшөн Есө Мана пәрахрән-
 35 ши? тени пулаҗ. Унта тәракансенҗен хәшө хәшө җав-
 36 на илтсен каланә: акә Иліана җөнөт, тенө. Пөри тата
 җупса кәппә та, губкапа уксөс (хөрхүлентернө ерех)
 сәхтарна, ана патак вөҗне тирсе, Иисуса ёсме парса
 каланә: җимөр-ха, пәхса тәрар, Ана антарма Иліа килө-и,
 37 тенө. Унтаи Иисус хытә кәшкәрна та, сывләшне кәләрса
 38 йанә. Ҙав вәхәтра җиркүри җаршав сүлтен пуҗләса айала
 39 җитиҗҗен җурмаран җурәлса анна. Иисуса хирө хирөҗ
 тәракан җөр җын пуҗләхө, Иисус җапла кәшкәрса сыв-
 ләшне кәларса йанине курсан каланә: ку Ҙын җанах та
 40 Турә Ывалө пулна мән, тенө. Унта хөр-арәмсем тө
 пулна; вөсем аяакран пәхса тәна; вөсен хушшинҗе
 Маріа Магдалина, көҗөн Іаковпа Іосіа амәшө Маріа,

тата Соломіа пулнă; вѣсем Іисус Галилеара җухне те 41
Ун хыҗёнҗен сҗренѣ, Ана пулашнă; тата Унпа пѣрле
Іерусалиме пынă ытти хѣр-арăмсем те нумайѣшѣ пул- 42
нă. Вăл кун шăмат куна хирѣс, вилнѣ кун пулнă, җа-
вăнна, каҗ пулсан,

69. Синедріоври пѣр пит паллă тўре, Аримаѣеа җынни 43
Іосиф, хай те Турă патшалăхне кѣтсе тăраканскор,
Пилат патне хайса кѣнѣ те, Іисус ўтне ыйтнă. Іисус 44
вилнѣ тесен, Пилат тѣлѣнпѣ; вăл сѣр җын пуҗлаҳне
җѣнсе илсе, ыйтнă унтан: вилни нумай пулаҗ-и? тенѣ.
Сѣр җын пуҗлаҳёнҗен пѣлсен, Іисус ўтне Іосифа панă. 45
Іосиф шура пир сутăн илсе, Ун ўтне хѣрес сүмѣнҗен 46
антарса Ана пирпе җѣркенѣ те, җул тăва касса кѣрсе
тунă тупăка хунă; тупăкѣ умне җул йăвантарса хунă. Ма- 47
риа Магдалинапа Іосіа Марійѣ Ана аҗта пытарнине
пăхса тăнă.

XVI. 70. Шăмат кун иртсен, Маріа Магдалина, Іаков 48
Марійѣ, тата Соломіа, Іисусăн ўтне кайса сѣрес тесе,
ыра шăршала йаналасем сутăн илсе хунă. Ерненѣн 2
малтанхи кунѣ, ирхине ирех, хѣвел тухнă вăхăтра,
вѣсем тупăк патне пынă; вѣсем пѣр пѣринпе: пире 3
тупăк умне хунă җула кам йăвантарса парѣ-ши? тесе
калаҗса пынă. Унтан пăхнă та, курах кайнă: җулне 4
йăвантарса хунă: вăл җул пит пысăк пулнă. Вѣсем ту- 5
пăка кѣрсен, сылтăм йенҗе шап-шура тўмтир тăхăннă
җамрăк аҗа ларнине курнă та, пит хăранă. Вăл каланă 6
вѣсене: ан хăрăр. Есир хѣрес сүмне пăталанă Наза-
ретри Іисуса шыратăр; Вăл җѣрѣлсе тăҗѣ, Вăл кунта 7
сук, акă Ана хунă ыраң. Есир Унан вѣренекенѣсене,
тата Петра кайса калăр: Іисус сире Хай каланă пек, 8
Галилеара тѣл пулѣ, есир Ана унта курăр тийѣр, те-
нѣ. Вара вѣсем тухнă та, шăтак патѣнҗен җупса кай-
нă; хайсем хăраса, пѣтѣмпе җѣтѣре пуҗланă; хăранипе
никама та нимѣн те каламан.

9 71. Ерненён малтанхи кунёнџе ирех џерёлсе тӓрсан,
 Иисус џи малтан Маріа Магдалипана курӓннӓ; Вӓл ун
 10 ашёнџен ёлӓк ситџе усал хӓваласа кӓларнӓ. Маріа вара
 Иисуспа пӓрле сӓӓренисене, Уншӓн йӓрсе, макӓрса тӓ-
 11 ракансене кайса каласа кӓтартнӓ; анџах вӓсем Иисус
 12 џерӓ, епӓ Ана куртӓм, тенине илтсен, ёпенмен апа. Сӓ-
 вӓнтан кайран, Иисус вӓсенџен иккӓшне, вӓсем пӓр йала
 13 кайнӓ џух, сӓл ситџе урӓх сӓнлӓ пулса курӓннӓ. Кайалла
 тавӓрӓнсан, вӓсем те ыттисене каласа кӓтартнӓ, анџах
 14 кӓсем каланине те ёненмен. Йулашкинџен вунпӓр вӓ-
 ренекенне кӓсхи апат сисе ларнӓ џухне курӓннӓ; Вӓл
 вӓсене, џерёлсе тӓрсан Мана куракансене ёпенмерӓр
 15 тесе, есир хытӓ џерелӓ тесе ӓпкеленӓ. Унтан каланӓ
 вӓсене: кайӓр та, пӓтӓм тӓнџе тӓрӓх пур џуна та Еван-
 16 гелие ситџен вӓрентсе сӓӓрӓр. Кам ёненсе тӓне кӓрӓ,
 17 вӓл сӓлӓнӓ; кам ёпенмӓ, вӓл айӓплӓ пулӓ. Ёненнисем
 сӓк хӓватсене тӓвӓс: Ман йатӓмпа усалсене хӓваласа
 18 кӓларӓс, халитџен пӓлмен џӓлхепе каласӓс; аллисемпе
 сӓленссене тытӓс; вӓлерекен йапала ёссен те, вӓсене
 сийен пулмӓ; сывӓмаррисем сине аллисене хурсан,
 19 сывӓмарсем сывалӓс, тепӓ. Сӓпла Иисус вӓренекенӓ-
 семпе каласса пӓтерсен, пӓлӓт сине сӓкленнӓ те, Тур-
 20 рӓн сылтӓм йенне ларнӓ. Унтан верепскӓспӓсем кайнӓ
 та, пур тӓлте те вӓрентсе сӓӓренӓ; Турӓ вӓсене пу-
 лӓшса тӓнӓ, хӓватсем кӓтартса вӓсен сӓмахӓсене тӓп-
 лӓ тунӓ. Амин.

ЛУКА СЫРНӓ ТАСА ЕВАНГЕЛИЕ.

I. 1. Ширӓн хушшӓмӓрта тӓрӓс пӓлсе тӓракан ёсsem
 2 ситџен ёптӓ нумайӓшӓ сӓрса хура пусларӓс, вӓсем
 Сӓмаха џӓн малтаннах куса-кусӓп куракансемпе Ун
 ёсne ёслекенсем хамӓра каласа кӓтартнӓ пек сӓрассӓс;
 3, 4 сӓвӓнна епӓ те, хисеплӓ сӓннӓм Теофил, апа пуслар-

машёнџепех пётёмпе лайах тѣпџесе тухса, сав хана
смахапа анлантарса вѣрентни пит тѣрѣссине пѣлтер-
мешкѣн, сана йѣрки йеркипе сырса парас терѣм.

2. Іудеа патши Ирод вахатѣнџе Авій аразин џерѣ- 5
тѣнџе пѣр Захаріа йатла свящѣнник пулна; унан араме
Аарон аравсѣнџен тухна, вал Елисавета йатла пулна.
Вѣсем иккѣшѣ те Тура умѣнџе тѣрѣ сынсем пулна; Ту- 6
ра хушпине, Тура хуна йѣркесене пурне те тѣрѣс тыт-
са пуранна. Вѣсепѣн аџа-пѣџа пулман; Елисавета 7
аџа туман; вѣсем иккѣшѣ те ваталса ситнѣ. Пѣрре За- 8
харіа хай џеретѣ йѣркипе Тура умѣнџе кѣл-тунна џух,
священниксен йѣлипе, Тура суртне кѣрсе тѣтѣрме ана 9
шѣпа тухна; тѣтѣрнѣ вахѣтра темѣн џухлѣ халах пур 10
те тул йенџе кѣл-туса танна, саван џух апа ладон сун- 11
таракан парне выранин сылтѣм йенџе Тура ангелѣ
куранна; Захаріа апа курсан, шикленсе хѣраса кайна. 12
Ангел ана каланна: ан хѣра, Захаріа: санан кѣллѣ ил- 13
тѣнџѣ, саван араму Елисавета сан валли ывал аџа сѣ-
ратѣ, есѣ ана Іоанн йатла хуран; санан саванса хѣ- 14
пѣртемелле пулѣ; вал сѣуралнашан нумайѣшѣ савансѣ;
вал Тура умѣнџе асла пулѣ, ерех те, сиккер (ытти 15
ѣсѣртекен йапала) та ѣсмѣ, амашѣ ашѣнџех Святой
Сывлашпа хаватлааланѣ; Израил ывалѣсене нумайѣшне 16
хайсеп Турри йенне саварѣ; вал Христос умѣн Иліа 17
хастарлахеѣпе, унан хаватѣѣпе килѣ те, халаха Тура
умне тѣратма хатѣрлемешкѣн ашшѣсен камалѣсене аџи-
сен йенне саварѣ, ѣкѣтѣ кѣменнѣсене тѣрѣ сыпсемпе
пѣр шухашла тѣвѣ, тѣнѣ. Захаріа ангела каланна: мѣн- 18
рен анласа илѣп-ши ешѣ апа? ешѣ ѣнтѣ вата, арама та
манан ваталса ситнѣ, тѣнѣ. Ангел ана хирѣс каланна: 19
ешѣ Тура умѣнџе тѣракан Гавріил, мана санпа каласма,
сана сак ыра хыпара пѣлтерме йанна; ман сѣмахсене 20
ѣненменшѣн сав ѣс пулас кушѣн ака есѣ џѣнейми, ка-
ласайми пулса пуранан; вахѣт ситсен, ман сѣмахсѣм вы-

21 рана килёс, тенё. Сав вәхәтра халәх Захаріана кётсе
 22 тәнә, вәл җиркүре вәрах тәнәран төләннө. Тухсан вәл халәха
 нимән калама та пултарайман; вөсем вара: Ана җиркүре мән те пулин
 курәнпине җухласа илнө; халәха вәл аллисемпе кәтарта кәтарта
 23 әнлантарнә; җапла вәл җөлхесөр пулса тәнә. Көл-туса тамалли кунёсем иртсен,
 вәл килне тавәрәннә.

24 **3.** Сав кунсенҗен кайран унән арәмө Елисавета йы-
 вәр җын пулнә; вәл пилөк уйәх паләртмасәр пурәннә;
 25 вәл каланә: җын хурланине ман җийөмрен сиресшөн җак
 кунсенҗе Тура ман җийе хөрхөксе пәхса, мана җапла турө,
 тенё.

26 Ултәмөш уйәхра Турә Гавриил ангела Галилеари
 27 Назарет йатлә хулана, Давид әрәвөнҗен суралнә Јосиф йатлә
 җын валли сұрасна Хөр патне йанә; вәл Хөр
 28 Маріа йатлә пулнә. Ангел Ун патне көрсен каланә: ей тивлөтлө
 Хөр, савән! (анпала Турә, Есө пур хөр-арәмсенҗен те
 29 мухтавлә, тенё. Ангела курсан, вәл ун сәмахөнҗен хәраса
 кайнә: ку капла ыра сунни мөне пөлтерөт-ши? тесе
 30 шухәшланә. Ангел Ана каланә: ан хәра, Маріа: Есө
 31 Турәран тивлөт илтөн, акә Есө йывәр җын пулса,
 Ывәл-Аға сұратән, Ана Исус йатлә хурән.
 32 Вәл аслә пулө, Ана сұлти Туррән Ывәлө тесе калөс;
 Турә Ана Унән ашшө Давидән аслә ыраңне парө;
 33 Вәл өмөрөх Іаков әрәвин Пашти пулса тарө;
 34 Унән патшаләхө пөтмө, тенё. Маріа ангела каланә:
 вәл йөпле пулө? Епө уйәшкама пөлместөп, тенё.
 35 Ангел апа хирөс каланә: Сан җине Святой Сывләш
 апө; Сана сұлти Туррән хәваҗө витсе тарө: җавәнпа
 өнтө Сураласси те таса, Апа Турә Ывәлө тесе калөс.
 36 Акә аға тумаст тийекөн сапән хурәнтапу Елисаветанән
 та ватәлмаләх кунөнҗө җине ывәл аға йулҗө, вәл
 37 йывәр җын пулни ултәмөш уйәх өнтө; Турә сәмахө
 38 пөри те пулмасәр йулмаст, тенё. Вара Маріа ка-

лана: епё Турă җури, есё каланă пек пултăр Мана, тенё. Ангел вара Ун патёнҗен кайнă.

4. Җав кунсенҗе Маріа тая та, сартла җёре Іуда 39
хулине васкаса кайнă; вăл Захаріа җуртне кёрсен, Ели- 40
саветаран сывлăх ыйтна. Елисавета Маріа сывлăх 41
ыйтнине илтсен, уйăп ашёнҗи аҗи вылăннă. Вара Ели-
савета Святой Сывлашпа хăватлăланса, хыта сасăпа 42
каланă: Есё пур хёр-арăмсенҗен те мухтавлă! Санран
Җураласси те мухтавлă! ку хам Туррăман Амăшĕ ман пат- 43
ма килни йешле пулҗĕ-ши? (анăн сывлăх ыйтна сассу ман 44
хăлхапа кёрсессёнех, манăн ашăмри аҗам савăнса вылăн-
җĕ. Ху ёненпешён есё телейлĕ, Сана Турăран калани пу- 45
лĕ, тенё. Вара Маріа каланă: манăн җунăм Турра аслалаҗ, 46
манăн кăмалăм Җалакан Туррăмшăн саванаҗ: Вăл Хай җу- 47, 48
рин йăвашлăхне курҗĕ; малашне ёнтё Мана пур халăхсем
те мухтёс; хăватлă Турă Мана асла калартё, Унăн йаҗё 49
таса; Унăн ыралăхё Хаҗёнҗен харакансене сыпăкран 50
сыпăка пырат; Вăл Хайён алли хăватне катартрё; ашё- 51
сенҗе мăнкăмалла шухашлакансене салатрё; вайлисене 52
асла ыранёсенҗен ўкерҗĕ, йăваш кăмаллисене асла
калартё; ыҗăхнисене ыралăхёпе тăрантартё, пуйанни- 53
сене нимёнсёрех хăвартё. Аттемёрсене, Авраама, унăн 54, 55
ăруне те ёмёрлёхе пулĕ тесе каланă ыралăхне астуса,
Хай җурине Израиле, хапăл турё, тенё. Маріа Унпа 56
пёрле виҗё уйăха йахан пурăннă, унтан вара килне
таварăннă.

Елисаветанăн җамалланас вăхаҗё җитнё, вăл бывăл 57
аҗа җуратнă. Кўршисемне хуранташесем, Турă ана җав 58
тёрлĕ пысăк ыралăх катартнише илтсен, унпа пёрле
саваннă. Саккăрмеш кун аҗанăн ўтне касма пынă та, 59
ана ашшĕ йаҗёпе Захаріа йатлă хурасшăн пулнă.
Анҗах амăшĕ каланă: җук, ана Іоанн йатлă хурас, те- 60
нё. Ана каланă: сирён арăвăрта вăл йатли никам та 61
җук, тенё. Вара ашшĕ апа мён йатлă хурасшăн тесе, 62

63 палләсем кәтартса ашшәптән ыйтна. Вәл хәма татакә
 ыйтса илнә те: унән йафә Иоанн, тесе җырса папә; пур
 64 те тәләннә. Унән тәлхи-җаварә җавантах уҗалнә та, вал
 65 Турра мухтаса каласа пуҗлапә. Вәсен таврашәптә пу-
 рәнакансем пур те хәраса тәпә; Иудса сартла җәрәнҗә
 66 пур тәлтә те җавән җинҗән каласнә. Илтекенсем пур
 те әпа тәрисенҗә тытса тәпә, вәсем: ку аҗа мәнлә пулө-
 67 ши? тенә; ун җипҗә Турә алли (хәватә) пулнә. Унән
 ашшә, Захаріа, Святой Сывләшпа хәватләланса ма-
 68 лашно мән пуласси җинҗән каланә: Израил Турри мух-
 тавлә: Вәл Хай халәхә патнә килсә, әпа хәтәлмалла
 69 түрә; Хай җури Давид әрәвәнҗән пирән валли Җала-
 70 кан (мәйрака) кәларҗә; Вәл ун җинҗән Хайән авалтап-
 пах пулнә пророкәсен тәлхи-җаварәпә каласа пәлтер-
 71 нә; пирә хамәр тәшмансенҗән, хамәра кураймансен
 72, 73 пурин аллинҗән те хәтарма пулнә; пирән аттәмәрсенә
 ыраләх тума пулнә; Хай хунә таса сәмахнә, Авраәм
 74 аттәмәре тупа тунинә аснә илмә пулнә; епир тәшма-
 75 нәмәрсен аллинҗән хәтәлсан, әмәр иртнәҗән Хай
 умәнҗә тасаләхпа, тәрәләннә пәр хәрамасәр Хайшән
 76 әҗлсә тәма, Вәл пирә хал пама пулнә. Сана та, аҗам,
 җәлти Турран пророкә тесе каләҗ: Турә валли җул
 77 хәтәрләмә есә Ун умәнҗән пырән, Туррамәр Хайән хәр-
 хенекән ыра кәмәлә тәраһ Хай халәхнә җәләхәссә
 78, 79 каҗарса җаласси җипҗән есә халәха әплантарән, Тур-
 ран җав кәмәлә тәраһах тәттәмре, виләм мөлкинҗә ла-
 ракансенә җутатма, пирән урасенә канәҗләх җүлә җипә
 кәларма, пирән патә җәлтән Хәвәл тухәҗә килҗә, тенә.
 80 Аҗа үссә, сывләшпә хәватләланса пынә; вәл Израил
 халәхә умнә тухас кунҗән пушә хирсенҗә пурәннә.

II. 5. Җав кунсенҗә Август кесәр пәтәм җәрә җин-

2 җи халәха җырса тухма хушнә. Вәл малтанхи җыру

3 Сиріа җәрнә Квинниҗ тытса тәпә тухно пулнә. Җыран-
 машкан вара пур те харпәр хайән тәп хулипе кайнә.

Иосиф Давид килё-йышёнтөп, ун әрәвёнтөн пулнә, җавәп- 4, 5
па вәл та хайь валли җураҗпә Маріапа пёрле Галилеаран
Назарет хулинтөн Іудеари Виолсем йатлә Давид ху-
лине җырапма кайнә; Маріа ун җухне йывәр җын пулнә.
Вөсем унта җух Маріанәп җәмәлланас вахәтә җитнө. 6
Вәл вара Хайёп пёртен пёр Ывәлне җуратпә; Апа 7
пийелсө, сыраш җине ырттарнә, мөшөн төсөн ху-
лара хәпа килөңтө вөсем валли ыраң пулман.

Вәл таврара хиртө кәтүҗсөсем пулнә; вөсем хайсен 8
кәтөвөсене җөрле хурал тәнә. Сасартәк вөсен умне 9
Турә ангелә пырса тәпә та, вөсене Турә мухтәвә җу-
татса йанә; вөсем пит хәраса кайнә. Ангел вөсене ка- 10
ланә: ан хәрәр: епө сире пысәк савәнәҗ җинтөн пөл-
терес тетөп, вәл пур җынсене те пулө: пайан Давид 11
хулинтө сирён валли Җалакан җуралтө; Вәл Христос
Турә; акә сире паллә: есир сыраш җине пийелсө 12
ырттарнә Азана курәр, тенө. Унтап сасартәк җав 13
ангелпа пёрле төмөн җухлө җүлти җарә курәпнә; вөсем
Турра мухтәса йурлапә: мухтәв җүлти Турра, җөр җине 14
канәҗләх килтө, җынсене ыраләх җитрө, тенө. Ангел- 15
сем вөсен патөптөн пөлөт җине җөклөсөп, кәтүҗсөсем
пёр пөрпө каланә: аһәр, Виолеме кайса, унта мөн
пулнөпө, Турә пирө мөн җиптөн каласа пөлтерпинө
курар, тенө. Вара вөсем васкаса кайпә та, унта Маріа- 16
па Иосифа, тата сыраш җиптө ыртакан Азана курпә.
Курсап, вөсем җав Аза җиптөн хайссө мөн пөлтер- 17
пинө каласа кәтартнә. Илтөкөсөм пур те кәтүҗсөсем 18
каласа кәтартнинтөн төлөпнө. Маріа вәл сәмахсөнө 19
пурпө те Хай җөринтө тытса тәпә.

6. Унтап пурпө те хайссө каланә пек курнәшән, 20
илтөпөшөн Турра асләласа мухтәса, кәтүҗсөсем кайлалла
таварәннә. Сакәр кунтан, Аза үтнө касма вәхәт җит- 21
сен, Амәшне йывәр җын пулитөҗөнөх ангел каланә пек,
Ана Иисус йатлә хунә.

- 22 Моисей законё хушнă тăрăх тасалмалли кунёсем
тулсан, вёсем апа Турă умне тăратма Йерусалиме илсе
23 пынă. Ъапла вёсем Турă законёнџе: малтан суралнă
кирек хăш аџана та, ывăл пулсан, Турра намалла, тесе
24 сырнине тунă; тата Турă законёнџе каланă тăрăхах:
икё улатăпа, йе икё кăвакарџан џеппи парнене пама-
шкан пынă вёсем.
- 25 8. Ъав вăхăтра Йерусалимре пёр сăваплă, таса пу-
рăнăслă Симеон йатлă сын пурăннă; вăл Израил халă-
хё савăнассине кётсе тăнă; ун синџе (в'ятой Сывлăш
26 пулнă. Святой Сывлăш апа ёлёкех каланă: есё Турă
27 Христосне кұрмасăр вилём курмăн, тенё. Вăл џунне
систернё тăрăх џпркёве пынă. Апшёпе амăшё, закон
хушнă йăлана тăвас тесе, Исус-Аџана џиркёве илсе
28 пырсан, Симеон Ана хай аллипе илнё те, Турра мух-
29 таса каланă: ей Туррам! халё ёнтё мана, Хавăн џу-
30—32 руна, Ху каланă пек, лăплантарса йаратан: Есё пур
халăхсенён те кусё умёнџе хатёрленё сăланăса, суйа
тёнлисене сұтатас Сұтта, Хавăп Израил халăхийён
33 мухтавне манан кусамсем курџёс ёнтё, тенё. Йосифпа
Аџанан Амăшё Ун синџен сáпла каланинџен тёлённё.
34 Симеон вёсене пиллесе, Унан Амăшне Мариана кала-
нă: ак сáк Выртакан пирки Израил хушшинџе ўкекен
те, тăракан та нумай пулё, Ун пирки нумай тавлашёс;
35 Сана Хана та џерў витер хёс касса тухё, сáпла ну-
майёшин џеринџи шухăшёсем палăрёс, тенё.
- 36 Унта тата Асир аравёнџен тухнă Фануил хёрё, Ан-
на йатлă. пит ваталса ситнё хёр-арам пророк пулнă;
вăл катџа кайсан упăшкине ситё сұл анџах пурăннă;
37 сáв сáкарвун таватá сұлхи талах картăк џиркўрсин пёр
каймасăр, типё тытса, кёл-туса кунён-сёрён Турашан
38 ёслесе пурăннă. Ъав вăхăтра вăл та пырса тăнă та,
Турра мухтаса каласнă, сăланасса кётсе тăракан Йеруса-
лимри сынсене пурне те Ун синџен каласа кáтартнă.

Унта вѣсем, Турă законѣ тăрах пурне те туса пѣтер- 39
сен, Галилсари хайсен хулине Назарста тавăрăннă.
Аѳа ўснѣсемѣн сывлăшѣпе хăватлăланса пынă, аслăлан- 40
нăсемѣн аслăланнă, Ун сінтѣ Турă тивлѣтѣ пулнă.

Унăн ашшѣ-амăшѣ сұллен Іерусалиме Пасха прас- 41
никне сўрсенѣ. Вăл вуникѣ сұлта тух вѣсем сав йăлапа 42
Іерусалиме праснике пынă. Прасник кунѣсем иртсен, 43
киле тавăрăннă тух, Іисус-Аѳа Іерусалиме тăрса йул-
нă; Іосифпа Унăн Амăшѣ Ана асăрхамаң та: вѣсем 44
Вăл урăх сынсемпе пыраѳ пулѣ тесе шухăшлапă. Пѣр
кун кайсан, Ана хайсен хурăнташѣсен, пѣлѣшѣсен хуш-
шинтѣ шыра пусланă; Ана тупаймасăр, шыраса Іеру- 45
салиме тавăрăннă. Іицѣ куптан Ана тиркўре тупнă, 46
Вăл унта вѣрентекенсем хушшинтѣ вѣсене итлесе,
Хай те вѣсентеп ыйтса ларнă; итлекенсем пур те Унăн 47
асѣнтѣн, Вăл тавăрса каланинтѣн тѣлѣнсе тăнă. Іосиф- 48
па Маріа Ана курсан тѣлѣнсе кайнă; Амăшѣ каланă
Ана: Аѳам, мѣн турăн Есѣ пире капла? Акă асұ та,
Епѣ те темѣн пек хуйхăрса шырарăмăр Сана, тенѣ.
Вăл вѣсено каланă: Мапа мѣн тума шырамалла-тѣ си- 49
рѣн? Есир Епѣ Хам Аттемо тивѣслѣ сѣрте пулмаллине
пѣлместѣр-и-мѣи? тенѣ. Вѣсем Вăл каланă сăмахсене 50
айланайман. Унта Вăл вѣсемпе пѣрле кайнă та, Назаре- 51
та тавăрăннă, унта вѣсене итлесе пурăннă. Унăн Амăшѣ
сав сăмахсене пурне те тѣринтѣ тытса тăнă. Іисус 52
аслăланнăсемѣн аслăланнă, ўспѣсѣмѣн ўснѣ, Турă кă-
мăлне те, сынсен кăмăлне те кайнă.

III. 9. Тиверій кесарь патшана ларсан вунпиллѣк-
мѣш сұлта, Іудсара Понтій Пилат пуслăхра тăнă тух,
Галилеа пуслăхѣнтѣ Ирод, Итуреапа Трахонит сѣрин
пуслăхѣнтѣ унăн питўтѣшѣ Филипп, Авилиниа пуслă-
хѣнтѣ Лисапій тăнă тух, пуп-пуслăхѣнтѣ Аннапа Каіафа 2
тух, Захаріа ывăлне Іоанна пушă хирте Турăран сă-
мах пулнă. Вăл вара Іордан шывѣ таврашѣнтѣ пур 3

тёлте те сылах каçарттармашкăп сылахран ўкёпсе
 4 шыва кёме вёрентсө сўренё. Саван сиптєн Исаиа про-
 рок сáмахёсенён кёнокиптё сырпá; вáл каланá: пушá
 хирте ўёнекенёп сасси: Турá валли сұл хатёрлёр, Ун
 5 валли сукмакессе тўрё туса хурáр, кирек хáш лап
 сёр те тулса тáтáр, кирек хáш ту та, сáрт та лутра-
 лаптáр, кука́р тёлсем тўрёлентў́р, тикёс мар сұлсем
 6 йакалтў́р, вара пур сын та Турá сáлнинө курё, тенё.
 7 Иоани хáй патне шыва кёме пыракан халáха каланá:
 ей сёлеп сурисем! пулас силёрен тарма кам вёрептрё
 8 сире? еппин ўкёппинё йурахлá ёсsem тáвáр; хáвáр
 áшáрта: пирён атте Авраам тесе калама ан шухáшлáр;
 калатáп сире: Турá сáк тулсентєн те Авраам валли
 9 а́сsem тума пултара́т. Ёнтё пуртá та йывáс тымарё
 сүмёнтєх вырта́т: ы́рá симёс пултарман йывáса кирек
 хáшнө те касса вута пáрахаçсё, тенё.

10 Халáх унтан ыйтнá: пирён мён тáвас ёнтё? тенё.
 11 Вáл вёсене хирёс каланá: камáн икё тумтир пур, вáл
 тумтир суккинө патáр; камáн симёс пур, вáл та сáп-
 12 лах тутáр, тенё. Мытарсем те ун патне шыва кёме
 пынá; вёсем áна каланá: вёрентекен! пирён мён тáвас?
 13 тенё. Вáл вёсене каланá: хáвáра илме хушнинтєн
 14 ытлашши нимён те ан илёр, тенё. Салтаксем те унтан:
 пирён мён тáвас? тесе ыйтнá. Вáл вёсепе каланá: ни-
 кама та хур ан тáвáр, ан елеклёр, хáвáра мён панипе
 тутá пулáр, тенё.

15 Халáх кётсе тáнá тух, пур те хáйсен áшёнтє Иоани
 сиптєн: ку Христос мар-ши, тесе шухáшланá вáхáтра,
 16 Иоани пурне те каланá: епё сире шыва кўртстёп, акá
 манран Хáватли килет: епё Унáн ури сыррин ўённе
 салтма та тивёслё мар; Вáл сире Святой Сывлáшпа,
 17 вутпа тёне кўртё. Унáн кёреçи Хáй аллиптєх; Вáл
 анкартипе тасатё те, туллине Хáйён кёлетне пухса
 18 хурё, уламне сўнми вутпа сунтарса йарё, тенё. Халáха
 Вáл урáх ы́рá хыпарсем каласа та нумáй вёрептáё.

10. Иоанн Ирод пуслăха питӳрешӗ арăмӗ Иродіада 19
пирки-тӗ, урăх усал ӗссем тунăшăн та, пуриншӗн тӗ
йатланă. Ирод вара ытти усал ӗсӗсем сӳмнӗ тата усал 20
ӗс туса, Иоанна тӗрмене хуптарнă.

Пур халăх та шыва кӗнӗ ӳх, Иисус шыва кӗнӗ хыс- 21
сăн кӗл-тунă вăхăтра, пелӗт усăлнă та, Ун сине Свя- 22
той Сывлаш кăвакартăн пек ӳтлӗ курăнса аннă; пелӗт
синтӗн: Есӗ Манăн савнă Ывăлăм, Манăн ирӗкӗм Сан
синтӗ, тесе каланă сасă илтӗннӗ.

11. Иисус Хай ӗснӗ пусланă ӳх вăтăр сұлта пулнă. 23
Сынсем шухăшлава тăрăх, Вăл Иосифăн, Илійӗн, Мат- 24
тӗтăн, Левійӗн, Мелхийӗн, Іаннайăн, Иосифăн, Матта- 25
тӗійӗн, Амосăн, Наумăн, Еслимăн, Наггейӗн, Мааӗн, 26
Маттаӗійӗн, Семейӗн, Иосифăн, Іудан, Іоаннанăн, Ри- 27
сайăн, Зоровавелӗн, Салаӗнлӗн, Нирійӗн, Мелхийӗн, 28
Адлійӗн, Косамăн, Елмодаман, Ирăн, Іосійӗн, Елісезе- 29
рăн, Іоримăн, Маттӗтăн, Левійӗн, Симеонăн, Іудан, 30
Іосифăн, Іонапăн, Еліакимăн, Мелеайăн, Маинанăн, 31
Маттаоайăн, Наӗнăн, Давидан, Іессейӗн, Овидан, 32
Воозăн, Салмонăн, Наассонăн, Аминадавăн, Арамăн, 33
Есромăн, Фаресăн, Іудан, Іаковăн, Ісаакăн, Аврамăн, 34
Ӗаран, Нахорăн, Серухăн, Рагавăн, Фалекăн, Еве- 35
рăн, Салан, Каинанăн, Арфаксалăн, Симăн, Нойăн, 36
Ламехăн, Маӗусалăн, Епохăн, Іаредăн, Мелелеилăн, 37
Каинанăн, Еносăн, Сиӗн, Адамăн, Туррăн Ывăлӗ 38
пулнă.

IV. 12. Иисус Святой Сывлашпа хăватлаланса Іор-
дан патӗнтӗн тавăрăнса, Сывлаш Апа пушă хире
илсе кайнă; унта Апа хӗрӗх кун шуйттан сăнанă; сав 2
кунсентӗ Вăл нимӗн те сӳмен; вăл кунсем иртсен,
Йулашкинтӗн Упăн сийесси килнӗ. Шуйттан вара Апа 3
каланă: Есӗ Турă Ывăлӗ пулсан, сак ӳла сакăр пулма
хуш, тенӗ. Иисус апа хирӗс каланă: сын сакăрпа антăх 4
пуранмасӗ, Туррăн пур тӗрлӗ самахӗне тӗ пуранат,

5 тесе ҫырна, тенё. Унтан шуйттан Ана ҫўлё ту ҫине
илсе кайса, пёрре куҫ уҫса хупас вӑхӑтра Ана тен-
6 ҫери мён пур патшалӑхсене кӑтарта. Шуйттан Ана
каланӑ: ҫаксене тытса тӑма пурпе те, вёсенён мухтав-
не те Сана парӑп: ӑна мана панӑ, епё ӑна кама парас
7 тетёп, ҫавна паратӑп; ҫавӑппа ёптё Есё мана ўксё пуҫ-
8 ҫапсассӑн, пур те Санӑн пулё, тенё. Исус ӑна хирёҫ
каланӑ: кай Ман патӑмран, шуйттан; хӑвӑн Турру-
на пуҫсапса тӑр, пёр Ана анӑх пӑхӑнса пурӑн, тесе
9 ҫырна, тенё. Унтан шуйттан Ана Иерусалиме илсе
кайпӑ та, ҫиркӗ ҫине тӑратса каланӑ: Есё Турӑ Ывӑлё
10 пулсан, ҫакӑнтан айлалла сик; мёшён тесен Ыл Хӑй
11 ангелёсепе Сапа сыхлама хушё, вёсем Сана алӑ ҫинте
илсе ҫўрёҫ, урупа ҫула такӑнмӑн тесе ҫырна, тенё.
12 Исус ӑна хирёҫ каланӑ: хӑвӑн Турруна ап сӑна, тесе
13 каланӑ, тенё. Пётёмпех сӑнаса пётёрсен, шуйттан Ун
патёнҫён пёр вӑхӑта кайнӑ.

14 Исус вара Сывлӑппа хӑватлӑланса Галилеана тавӑ-
15 рӑннӑ; Ун ҫинҫён пётём таврари ҫёре ҫап сарӑлнӑ. Ыл
вёсен синагогисенҫе вёrentнё; пур те Ана мухтанӑ.

16 **13.** Ыл Хӑй ўснё хулана Назарета пынӑ; унта Хӑй
йаланах тунӑ пек шӑмат кун синагогана кёнё те, вулама
17 тӑнӑ; Ана Исаиӑ пророк кёнекине панӑ; Ыл кёнекине
18 ўснӑ та, ак ҫак вырӑна тупнӑ, унта: Турӑ Сывлӑшё Ман
ҫийёмре: Ыл Мана мёскёнсене ыра хыпар калама ҫу
сёрҫё (суйларё), хуйхӑпа касӑлнӑ ҫёрелисене лӑплантар-
ма йӑҫё, тытӑнрисене вёсем ирёке тухмалли, суккӑрри-
сене вёсем куракан пулмалли хыпар калама йӑҫё, асап-
19 ланса халран кӑйнисене ирёке кӑларма, Туррӑн ыраӑх
кӑтаргас вӑхӑҫё ҫинҫён каласа вёrentме йӑҫё, тесе ҫыр-
20 нӑ. Унтан кёнекине хупса унти тарҫа панӑ та, Хӑй лар-
21 нӑ; синагогара пуҫин куҫё те Ун ҫине пӑхса тӑнӑ. Ыл
вёсене кала пуҫланӑ: ҫак есир илтнё сӑмахсем пайан
22 ёнтё вырӑна килҫёҫ, тенё. Вёсем пур те Исус кала-
нине тёрёсе хунӑ.

14. Ун җаварёнҗен тухакан ыра сәмахсенҗен төлән-
се каланә: Иосиф ывәлө мар-и вара Ку? тепө. Вәл вё- 23
сене калапә: емөлҗө! Хәна Ху сываҗ тесе каланә пек,
есир Мана: Есө Капернауфра мөн түнине епир илтрө-
мөр, кунта та, Ху җуралнә җөрте җавна туса кәтарт,
тесе каласси паллә, тенө.

Унтан каланә: җән калатап сире: хай җуралнә җөр- 24
шывра пөр пророка та хапәл тумасҗө. Җән калатап 25
сире: Иліа пурәннә вәхәтра виҗө җул та ултә уйәх
җумәр җумасәр пөтөм җөр җинҗө пит йывәр выҗләх пул-
нә; җавән җухне Израил җөрөнҗө тәләх арәм нумай
пулпә, җапах Иліапа вөсен патне пөрин патне те йаман, 26
Сидонри Сарепта хулинҗи тәләх арәм патне анҗах
йанә; җавән пөкөх, Елисей пророк пурәннә вәхәтра та 27
Израил хушшинҗө. йухаң-суранлә җын нумай пулнә,
анҗах Сирия җынни Нееманран пуҗнө вөсенҗен пөри те
тасалман, тенө. Җакна илтсен, синагогара пур те пит 28
җилөнсө җитпө; вөсөм тәпә та, Иисуса хуларан хәваласа 29
кәларнә; унтан хайсен хули ларакан ту җинҗен төртсө
йарас тесе, Әна ту җине илсе кайнә. Анҗах Вәл вё- 30
сен хушшинҗенөх утса тухса кайнә.

15. Вәл Галилеа хулине Капернаума пынә та, пә- 31
мат кунсенҗө халәха вөрөнтнө. Вәл вөрситнинҗен тө- 32
лөнсө тәпә, мөшөн тесен Унән сәмахө хәватлә пулнә.
Синагогара усал сывләш йөрпө җын пулнә; вәл хытә 33
сасәпа кәшкәрсә каланә: Пазарет Иисусө! ан тив пире. 34
Санән пирөн-җумра мөн өҗ пур? Есө пире пөтерме
килнө; Есө камне өпө пөлетөп, Есө Туррән Святойө,
тенө. Иисус әна җарса каланә: җарән, тух ув әшөпҗен, 35
тенө. Вара усал сывләш вәл җынна синагога варрин-
җөх үкөрнө те, үк әшөнтҗен тухнә, җыннине нимөн
сийен те туман. Пур те пит хәраса җитсө, пөр пөринпө 36
калаҗнә: мөнле ку? Вәл Хай ирөкөпө, Хай хәваҗөпө
усал сывләшсене хушаҗ те, вөсөм тухасҗө? тенө.

37 16. Вара Ун җинҗен пётём таврари җөре җап сарал-
38 нә. Синагогаран тухсан, Вәл Симон килне кенә; Си-
монан хуҗамашә тар-җирәпе пит йывәр ыргпә; вөсем
39 уншан Ана тархасланә. Вәл ун патне пырса тар-җирне
җарнә та, тар-җирә кайнә; лешә җавәптах тәрса, вөсе-
не пәха пусланә.

40 Хөвөл аннә вәхәтра җирлө җын пуррисем пур те
төрлө җирпе асапланакансене Исус патне илсе пынә;
Вәл пурин җине те аллисене хурса, вөсене сыватнә.
41 Усал сывлашсем те пумайёшпин әшәнҗен: Есә Турә
Ывәлө Христос, тесе кәшкәрса тухнә. Вәл вөсене Хай
42 Христос иккенне пөлнине калама җарпә. Тул җутал-
сан, Вәл унтан тухса пушә җөре кайнә; халәх Ана
шыранә; Ун патне пырсан, вөсем Ана хайсөн патән-
43 җен йарас мар тесе, җарса тапә. Вәл вөсене каланә:
Манан ытти хуласенҗе те Турә патшаләхә җинҗен ыра
хыпар каласа җүремелле: Мана җавәпшан йапә, тенә.
44 Вара Галилеари синагогасенҗе вөрентсө җүренә.

V. 17. Пөрре Вәл Геннисарет кўлли хөрринҗе тәнә
җух, Турә сәмахне итлес тесе, Ун патәнҗе халәх кә-
2 пөрленсе тәнә; Вәл кўлө хөрринҗе икә кимә ларнине
курпә; пуләҗисем киммисем җинҗен тухса тетеллисене
3 җуса тәнә. Вәл пөр кимә җине, Симонанни җине көпә
те, ана хөрринҗен пәртак шаларах пшсе кайма хушпә;
4 унтан ларса кимә җинҗен халәха вөрентнә. Вөрентме
җарансан, Симона каланә: таран җөре ишсе кәр-ха,
5 тетеллөрсене пула тытма карса хурәр, тенә. Симон
Ана хирәс каланә: Вөрентекеш! епир җөрәпе асапланса
та, пимән те тытаймарәмәр, җапах Сан сәмахна итлесе,
6 тетеллөмө карам еппин, тенә. Җапла тусан вөсөнән
төмән җухлө пула кенә те, тетелли те җурәла пусланә.
7 Вөсем вара тепөр кимә җинҗи йулташөсене паллә кә-
тартса хайсене пуләшма җөннә; лешсем пырсан, икә
киммине те туллийех тултарпә та, киммисем те пута

пусланă. Ҫавна курса, Петр тийекен Симон Исуса ўксе 8
 пуҫсапса калапă: ей Вѳрентекен! тухсам ман патăм-
 ран: епѳ ҫылахла ҫып, тенѳ. Хайсем тытпă пула ытла 9
 нумайран, Симон хай те, унпа пѳрле пулнисем те пур
 те хăраса кайпă; Зеведей ывăлѳсем Иаковпа Иоанн та, 10
 Симопăн йулташѳсем, пит хăранă. Исус Симона каланă:
 ан хăра; пайаптан вара ҫын тытакан пулăн, тенѳ. Вѳ- 11
 сем вара икѳ киммине те ҫыран хѳррине кăларнă та,
 пурне те хăварса, Исус хыҫҫăн кайпă.

18. Исус пѳр хулара ҫухне, Ун патне пѳтѳмпех 12
 йухан-сураплă ҫып пынă; вăл Исуса курсан ўксе пуҫ-
 ҫапнă та, Ана йăланса каланă; ей Вѳрентекен, Есѳ мапа
 тасатас тесен, тасатма пултаратăп, тенѳ. Исус аллине 13
 тăсса, апа сѳртѳннѳ те, каланă: тасатас тетѳп, тасал,
 тенѳ. Ун ҫипѳи йухап-суран ҫавăнтах пѳтнѳ вара.
 Исус апа никама та калама, хушмап, кайса свящѳн- 14
 никѳ курăпма, тата вѳсене пѳлтермешкѳн, хай тасал-
 нăпăн Моисей хушнă парнене кўме каласа йанă. Ун 15
 ҫипѳен ҫапах ҫап сарăлнăсем сарăлнă; Вăл вѳрентнипе
 итлемешкѳн, ҫирѳсѳнѳен ҫывалмашкăн Ун патне темѳн
 ҫухлѳ халăх ҫўренѳ. Анѳах Вăл пушă ҫѳре кайнă, унта 16
 кѳл-тупă.

19. Пѳрре Исус вѳрентнѳ ҫухне, унта Иудеа ҫѳрѳпѳ 17
 Галилеа ҫѳрѳнѳи пур йăлсѳнѳен те, Иерусалимрен те
 пынă фарисейсем, закона вѳрентекѳнсем ларнă; ҫавăн
 ҫух ҫирлисене сыватса Турă Хайѳн хăватне кăтартнă;
 ҫавăнта ҫынсем пѳр хăр-сураплă ҫынна ыранѳпех 18
 ҫѳклесе пынă; апа пўрте йăтса кѳрсе, Исус умне ху-
 расшăп пулнă; анѳах ҫын нумайран ниăҫтан илсе кѳме 19
 май тупаймасăр пўрт ҫине улăхса, пўрт маѳуине сир-
 нѳ те, апа ҫўлтен ыранѳпех вăта ҫѳре, Исус умне
 антарнă. Исус вѳсем ѳпеннине курса, ҫав ҫыппа ка- 20
 ланă: сапăн ҫылахаҫем каҫарăнаҫсѳ, тенѳ. Кѳнекеҫѳ- 21
 семпе фарисейсем шухăшласа калаҫа пуҫланă: кам вара

Ку, Турра хурлаканскер. Сылӓхсене каҫарма пӑр Турӓ-
 22 ран пуҫне кам пултараҫ? тенӓ. Исус вӑсен шуӓшӑ-
 сене пӑлсе, вӑсене хирӑҫ тавӑрса каланӓ: есир хӓвӑр
 23 ӓшӑрта мӑн шуӓшлатӑр? хӓшӑ ҫӓмӓлтарах калама:
 санӓн ҫылӓхусем каҫарӓнаҫҫӑ, теме-и? ӑе: тӑр та, ҫӑре,
 24 теме-и? Ёнтӑ Етем Ывӓлийӑн ҫӑр ҫинтӑ ҫылӓх каҫар-
 ма ирӑкӑ пуррине сире пӑлтермешкӑн, сана (хӑр-су-
 ранлӓ ҫынна каланӓ) калатӑп: тӑр та, вырӓнна илсе,
 25 килне кӑй, тенӓ. Лешӑ вара ҫавӓнтах вӑсен умӑнтӑ
 тӓнӓ та, хӑй выртнӓ вырӓнне илсе, Турра мухтаса,
 26 килне кӑйнӓ. Пур те хӑраса кӑйса Турра мухтанӓ; хӑ-
 ранипе каланӓ: пӑйан епир пит тӑлӑнмӑлли ӑҫсем кур-
 тамӑр, тенӓ.

27 **20.** Ҫавӓнта кӑйран Исус тухнӓ та, куланӓй пуха-
 кан вырӓнта ларакан пӑр Левӓй ӑатлӓ мытаре курнӓ,
 28 ӓна каланӓ: аҫа Ман хыҫӓмран, тенӓ. Лешӑ тӓнӓ та,
 29 пурне те хӓварса, Ун хыҫҫӓн кӑйнӓ. Левӓй хӑй килӑн-
 тӑ Исусшӓн пит пыҫӓк ӑҫкӑ-ҫикӑ тунӓ; вӑсемпе пӑр-
 ле унта мытарсем те, ытти ҫынсем те нумӑйӓн ӑҫсе-
 30 ҫисе ларнӓ. Кӑнекеҫӑсемпе фӑрисейсем ӑпкелешсе
 Упӓн вӑренекеӑсене каланӓ: мӑшӑн есир мытарсемпе,
 31 ҫылӓхлӓ ҫынсемпе пӑрле ӑҫсе-ҫийетӑр? тенӓ. Исус
 вӑсене хирӑҫ каланӓ: емӑлҫӑ сыввисене кирлӑ мар,
 32 сывӓмаррисене кирлӑ; Епӑ сӓваплисене ҫӑнме килмен,
 ҫылӓхлисене ӑкӑнтермешкӑн ҫӑнме килнӑ, тенӓ.

33 **21.** Вӑсем Ӑна каланӓ: мӑшӑн Иоанн вӑренекеӑсем
 те, фӑрисейсенӑн те ҫас ҫасах типӑ тытаҫҫӑ, кӑл-тӓ-
 ваҫҫӑ, Савӓн вӑренекеӑҫсем ӑҫеҫҫӑ те, ҫийеҫҫӑ то?
 34 тенӓ. Вӓл вӑсене каланӓ: есир туй аҫисене кӑрӑшӑ
 35 вӑсемпе пӑрле ҫух типӑ тыттарайӑр-и? Акӓ вӑсенҫӑн
 кӑрӑшне туртса илӑс кунсем ҫитӑҫ, ҫав кунсенҫӑн типӑ
 36 тытӑҫ вара, тенӓ. Ҫавӓнта Вӓл вӑсене тата ӑумах ка-
 ланӓ: никам та кивӑ тумтир ҫумне ҫӑнӑ тумтиртен
 ҫӑрсе илсе саплӓк лартса ӑамаҫт; апла вӓл ҫӑнӑ тум-

тирне те пасаѣ, сѣнѣ саплакѣ те кивви сѣмѣнѣ ки-
лѣшмест. Сѣнѣ ерехе те кивѣ сѣран хутаѣа никам та 37
тултармаѣ; апла вѣл сѣнѣ ерех кивѣ сѣран хутаѣа сѣр-
са йарѣ те, хай те йухса тухѣ, хутаѣе те сайа кайѣ;
сѣнѣ ерехе сѣнѣ сѣран хутаѣа тултарас пулаѣ, вара вѣ- 38
сем иккѣшѣ те тѣплѣ тѣрѣс. Никам та кивѣ ерех ѣснѣ 39
хысѣапах сѣнѣ ерех ѣсесшѣн пулмѣ, мѣшѣн тесен: кив-
ви авантарах тет вѣл, тенѣ.

VI. 22. Пасханѣн иккѣмѣш кунѣ хысѣапхи малтанхи
шѣмат кун Исусѣн тырѣ пуссипе иртсе пымалла пул-
нѣ; Упѣп вѣренекенѣсем тырѣ пуѣахѣсене тата тата
илсе, аллисем сѣнѣ йѣваласа сѣнѣ. Фарисейсепѣн 2
хайшѣ хайшѣ вѣсене каланѣ: мѣшѣн есир шѣмат кун
тума йураманнинѣ тѣватѣр? тенѣ. Исус вѣсене хирѣс 3
калапѣ: пѣрре Давид хай те, уппа пѣрле пулнѣ сѣн-
сем те выѣ аптѣрасассѣн, мѣн тунѣ сѣнѣн вуламан-и-
мѣн есир? Йѣпле вѣл Турѣ сѣртне кѣрсе, священник- 4
сепѣн пуѣне урѣх никама та сѣме йураман парне
ѣакѣрѣсене илсе хай те сѣнѣ, хайпе пѣрле пулнѣ сѣн-
сене те папѣ? тенѣ. Унтан каланѣ вѣсене: Етем Ывѣлѣ 5
шѣмат кунѣн та пуѣлахѣ, тенѣ.

Апа тепѣр шѣмат кун та сѣпагогана кѣрсе вѣрентме 6
тѣл килнѣ. Унта пѣр сылтѣм алли типнѣ сѣн пулнѣ.
Кѣнекеѣсемпе фарисейсем Апа айѣпламалли тупас- 7
шѣн: шѣмат кун сыватмѣ-и-ха, тесе Апа сѣнаса тѣнѣ.
Вѣл вѣсен ш, хайшѣсене пѣлсе, алли типнѣ сѣнна ка- 8
лапѣ: тѣр та, вѣта сѣре тух, тенѣ; лѣшѣ тѣнѣ та, тухнѣ.
Унтан Исус вѣсене каланѣ: Епѣ сиртеп ыйтам-ха: шѣ- 9
мат кун мѣн тумалла? Ырѣ тумалла-и, пѣтермелле-и?
тенѣ. Вѣсем тѣсимсѣн. Унтан пурин сѣнелле те пѣхса 10
ѣав сѣнна каланѣ: аллѣна тѣс, тенѣ. Вѣл тѣснѣ та,
алли тѣрленсе тепѣрин пѣкех пулнѣ. Вѣсем вара пѣ- 11
тѣмпех урса сѣтсе, пѣр пѣрне каланѣ: ку Исуса мѣн
тѣвас-ши пирѣн? тенѣ.

12 **23.** Сав кунсенџе Иисус ту сине кѣл-тума ула̄хнӑ;
 13 унта сѣр ка̄ситџснех Турра кѣл-туса та̄вӑ. Тул сута̄л-
 14 сап, Хай̄ен вѣрепекспѣсено џѣнсе илсе, вѣсенџен вун-
 15 иккѣшне суйласа илпѣ; вѣсене апостол тесе йат папӑ:
 16 Хай̄ Петр тесе йат хунӑ Симопа, унӑн шӑллѣ Андреѣе,
 17 Иаковпа Иоанпа, Филиппала Варѣоломейе, Матѣейпа
 18 Өомана, Алфей ывалѣ Иаковпа Зилот тийекен Симопа,
 19 Иаков ывалѣ Иудана, кайран Хай̄не тытса паракан
 20 Иуда Искаріота.

17 **24.** Иисус вѣсемпе ту сінџен ансан, тѣрем сѣре жа-
 18 рӑннӑ; унта Хай̄ен вѣрепекенѣсем те нумайӑн пулнӑ;
 19 тата пѣтѣм Иудеаран, Иерусалимрен, тинѣс патѣнџи Тир-
 20 па Сидон сѣрѣнџен те нумай хала̄х пухӑннӑ; вѣсем
 21 Вӑл вѣрентпине итлеме, џирѣснџеп сывӑлма пынӑ,
 22 усал сывла̄шсемпе асаплапакансем те пыпӑ; вѣсем сы-
 23 валнӑ. Пѣтѣм хала̄х Апа сѣртѣнеспѣн пулнӑ, мѣшѣн
 24 тесен Унтан хават тухса, пурне те сыватнӑ. Вӑл Хай̄ен
 25 вѣрепекснѣсем сине па̄хса каланӑ: мѣскѣп камӑллисем
 26 телейлѣ, сире Тура патшалӑхѣ пулѣ. Халѣ высӑхса пу-
 27 рӑнакансем телейлѣ, есир тӑрапӑр. Халѣ йѣрекенсем те-
 28 лейлѣ, есир савӑпса хѣпѣртѣр. Етем Ывалѣшѣн сире
 29 сынсем курайми пулсан, уйӑрса йарсан, хурласан, си-
 30 рѣп сінџен усал йат сарсан, есир телейлѣ пулӑр. Сав
 31 кун савӑнӑр, хѣпѣртѣр, пѣлѣт сінџе сире пысӑк савӑп
 32 пулѣ; вѣсенѣн ашшѣсем пророксене сапла тунӑ.

24 **25.** Хуйхӑ сире, пуйансем! есир хӑвӑр савӑна̄сара
 25 илтѣр ѣнтѣ! Хуйхӑ сире, халѣ тӑрапса ситпнсем! есир
 26 высӑ антӑрӑр. Хуйхӑ сире, халѣ кулакансем, есир
 27 уласа йѣрѣр. Сирѣп сінџен пур те мухтаса кала̄ссап, хуй-
 28 хӑ сире; вѣсенѣн ашшѣсем суйа пророксене сапла тунӑ.

27 Сире, итлесе тӑракансене, калатӑп: хӑвӑр тӑшманӑр-
 28 сене йуратӑр, хӑвӑра кураймансене ыра̄лӑх та̄вӑр, хӑ-
 29 вӑра ылханакансене ыра̄ сунӑр, хӑвӑра хур та̄вакан-
 30 семшѣн кѣл-та̄вӑр. Есѣ хӑна пѣр пит-сӑмартинџен су-
 31 пакан йенне тепѣрне те савӑрса хур; санран сийелти

тумтирне туртса илексене кёпүпө илме те ан жар. Хав- 30
вантац ыйтакана кирек кама та пар, хаванне илнө
сыптап кайалла ан шыра.

26. Хаваршап сынна мөн тутарасшан, хавар та ве- 31
семшен савнах тавар. Хавара йуратакансене антах 32
йуратсан, сире уншан мөн савап пулө? Хайсене йура-
такансене сылахла сыпсем те йуратацсө; Хавара ыра 33
тавакансене антах ыра тусан, уншап сире мөн савап
пулө? апа сылахла сынсем те тавасцө. Есир кайалла 34
илме шантакла сынна антах кивсен парсап, сире ун-
шан мөн савап пулө? пана тухлох кайалла илес тесе,
сылахла сынсем те сылахлиссене кивсен парасцө. Есир 35
хавар ташманарсене йуратар, ыралах тавар, нимен те
өметлөпмесөрөх кивсен те парар; вара сире пысак са-
вап пулө, есир сүлти Турран ывалөсем пулар; мешөн
төсөн Бал пархатарсаррисемшен те, усалисемшен те
ыра. Сапла өптө Асар йөпле ыра кайалла, есир те 36
саван пек ыра кайалла пулар.

27. Ан айаплар, хавара та айапламөс; ан хурлар, 37
хавара та хурламөс; касарар, хавара та касарөс, па- 38
рар, хавара та парөс; ыра вицөпе силлесе, пусса, тў-
пөми тултарсах тёркөр сине хывөс; сапла өнтө йөпле
вицөпе вицөр, хавара та сав вицөнөх вицө парөс, төпө.

Тата вөсене йумах каланя: суккара суккар саватса 39
сүрсөйт-и? вөсем иккөшө те шатака көрсе укмөс-и?
Вөренекөп хайне вөрентекөпөптөн асла пулмаст; вө- 40
ренсе ситсен те, кирек кам та хайне вөрентекен тухлө
антах пулө. Мөшөн есө хаван тавану кушөпти турата 41
куратап, хаван кушанти пөренене сисместөн? Хаван 42
кушанти пөренене ху курмастан пулсап, йөпле тата
хаван таванна: таванам, кур, сап кушанти турата ка-
ларам, тесө калан? Ултавца! малтан хаван кушанти пө-
ренене калар, вара тавану кушөпти турата йөпле ка-
лармаллине тин куран. Ыра йывас пафар сөмөс пул- 43

тараканни сук; нафар йываҗ та ыраҗ сымеҗ пултара-
 44 канни сук. Кирек йепле йываҗ та сымеҗёнҗен палла,
 мешён тесен смоквапа таран йываҗси (йепле йываҗ)
 45 синҗен татмаҗсё. Ыраҗ сын ыраҗ камалёнҗен ыраҗ кала-
 раҗ, усал сын усал камалёнҗен усал калараҗ, мешён
 тесен сыннан җёлхи-саварё камалё туллирен каласаҗ.
 46 **24.** Мешён есир Мана: ей Верентекен! Вёрентекен!
 47 тесе җенетёр, Епё каланине тумастар? Ман патма кил-
 се, Манан сәмахамсене итлесе, вёсене туса таракан
 кирек кам та кам йевёрлине каласа парам-ха сире.
 48 Вәл таран алтса кёрсе, никёсне җул сине хурса сурт
 лартнаҗ сын йевёрлө; саванна ёнтё шыв тулна вәхәтра
 сав сурт патне шыв пырса капланна та, җул сине туса
 49 лартнаран, ана хускатайман. Манан сәмахсене итлесе
 хай вёсене туман сын—суртне сёр сине никёссёрех
 туса лартнаҗ сын йевёрлө: ун патне шыв пырса кап-
 лансан, вәл савантах ишёлсе анна; вәл сурт ишёлни
 пит хәрушә пулна, тенё.

VII. Иглесе таракан халәха Хайён калас сәмахёсене
 пурне те каласа пётерсен,

2 **29.** Вәл Капернаума кенё. Пёр сёр сын пусләхин
 3 пит паха тарси вилес пек җирлө ыртна. Вәл Исус
 синҗен илтсен, тарсине җертме килтёр тесе йәланма,
 4 Ун патне иудейсенён аслаҗ сыннисене йанә. Вёсем
 Исус патне пырсан, Ана хыта йәланса каланә: Есё
 5 уншан тавас ыраләха курма тивёслө сын вәл: вәл пи-
 рён халәха йуратаҗ, пире синагога лартса паҗё, тенё.
 6 Исус кайна вёсемне. Вәл ун сурҗё патне ситеспе, сёр
 сын пусләхё Ун патне хайён тусёсене сәпла калама
 йанә: ан җәрмансамах, Вёрентекен! Сана хам суртама
 7 кёртме епё тивёслө мар; саванпа хама та Сан патна
 пыма йурәхсәра хутам; пёр сәмах кала та, манан тар-
 8 сәм сывалё. Епё хам та, сын аллинҗи сын пулсан та,
 хам алләмри салтакёне, пёрне: кай, тесен, кайаҗ; те-

пёрне: кил, тесен, килет; турама та: савна ту, тесен, таваѳ, тенё. Сакна илтсен, Исус унтан телёненё, Вѧл 9
савранса Хай хысёнтён пыракан халѧха каланѧ: ка-
латѧп сире: Епё Израил хушшинѳе те кун пек ёне-
некен тел пулмарѧм, тенё. Йанѧ сынсем килне тавѧ- 10
раннѧ сёре, ѳирлё ыртакан тарсѧ сывалнѧ.

30. Сакантан кайран Исус Наин йатлѧ хулана кайнѧ; 11
Унпа пёрле Хайён вёренекекёсем те нумайёшё пынѧ,
халѧх та темён тухлё пынѧ. Вѧл хула хапхи патне 12
сываѧхарсан, унтан вилнё сын сёклесе тухнѧ; вѧл пёр
арѧмѧн пёртен пёр ывѧлё пулнѧ; арѧмё хай тѧлѧх пул-
нѧ; унпа пёрле хуларан халѧх та нумай пынѧ. Исус 13
сав тѧлѧх арѧма курсан, ѧна хёрхенсе каланѧ: ан йёр,
тенё. Унтан Вѧл вилнё сын ыранё патне пырса ѧна 14
сёртённё те, сёклесе пыракансем тарѧннѧ; Исус ка-
ланѧ: аѳам! сана калатѧп, тѧр, тенё. Вилнё сын тѧрса 15
ларнѧ та, каласѧ пусланѧ; Исус ѧна унѧн амѧшне панѧ.
Сынсем пур те хѧрасѧ кайнѧ; вёсем Турра мухтасѧ ка- 16
ланѧ: пирён хушшѧмѧрта аслѧ пророк тухрё, Турѧ
килсе Хай халѧхне ырѧлѧх турё, тенё.

31. Ун сынѳен сапла каласни пётём Иудеана, пётём 17
таврари сёрсене сарѧлнѧ.

Иоаннѧн вёренекекёсем савѧн сынѳен пурне те Иоанна 18
каласѧ кѧтартнѧ. Иоанн хайён вёренекекёсенѳен иккёш- 19
не тёнсе илсе, Исус патне ыйтма йанѧ: килмелли Есё-и,
йё пирён урѧххине кётмелле-и? тенё. Вёсем Исус патне 20
пырсан каланѧ: Шыва кёртекен Иоанн пире Сан патна
ыйтма йѧтё: килмелли Есё-и, йё пирён урѧххине кёт-
мелле-и? терё, тенё. Сав вѧхѧтра Исус нумай сынна 21
ѳирёсенѳен, суранёсенѳен, усал сывлѧшсенѳен сыват-
нѧ, суккѧрсене те нумайёшне куракан тупѧ. Исус вё- 22
сене хирёс каланѧ: кайѧр та, мён курнине, мён илтни-
не Иоанна каласѧ кѧтартѧр: суккѧррисем куракан пу-
лассё, уксаххисем сёрекен пулассё, йухан-суранлисем

тасаласъё, халхасӓррисем илтекен пуласъё, вилнисем
 23, 24 тӓрӓлсе тӓрасъё, мӓскӓнсем ыра хыпар сарасъё, тийӓр;
 Ман тӓлӓшӓмрен улталанман сын телейлӓ, тенӓ. Иоанн
 йанисем кайсан, Иисус халӓха Иоанн сынтен кала пус-
 ланӓ: есир пушӓ хире мӓн курма кайра? җилпе хум-
 25 ханса ларакан хамӓша-и? Мӓн курма кайра вара есир?
 җемсе тумтир тӓхӓннӓ сынна-и? Җапла тумланакансем,
 тутла ёссе-җийекенсем патша җуртӓ таврашӓнтӓе пурӓ-
 26 насъё. Мӓн курма кайра есир? пророка-и! Җап-
 27 ла, калатап сире: вӓл пророкран та асла. Ун сынтен:
 акӓ Епӓ Сан умӓнтан Хам ангелӓма йаратап, вӓл Сан
 валли Сан умӓнти җула хатӓрлесе хурӓ, тесе җырнӓ,
 28 вӓл җавӓ. Калатап сире: хӓр-арӓмран җуралнисентен
 Шыва кӓртекен Иоаннран асли пӓр пророк, та җук;
 анта хӓҗӓнни Турӓ патшалӓхӓнтӓе унтан асла, тенӓ.
 29 Иоанна итленӓ халӓх пур те, мытарсем те унран шыва
 30 кӓрсе Турра мухтанӓ; фарисейсемпе законҗасем унран
 шыва кӓмесӓр, Турран хӓйсемшӓн пулнӓ ирӓкне
 йышӓнман.

31 **32.** Унтан Иисус каланӓ: җак ӓрури сынсене кампа
 32 танлаштарам? кам йевӓрлӓ вӓсем? Вӓсем—урамра пӓр
 пӓрне җӓнсе: епир сирӓншӓн шӓхлиҗӓ каларӓмӓр, есир
 ташламара, епир сирӓншӓн хурлахла йураҗсем йурла-
 рӓмӓр, есир йӓмерӓр, тесе ларакан аҗасем йевӓрлӓ.
 33 Шыва кӓртекен Иоанн килтӓ: җакӓр та җимест, ерех те
 34 ёҗмест; ун ӓшӓнтӓе усал, тетӓр. Етем Ывӓлӓ килтӓ:
 ёҗсет те, җийет те; ку сын җиме те, ерех ёҗме те йура-
 35 таӓ, мытарсемпе, җылахла сынсемпе тусла тетӓр. Асла-
 лаха хӓй аҗисем пур те тӓрре калартӓёс ӓнтӓ, тенӓ.

36 **33.** Фарисейсентен пӓри Иисуса хӓйпе пӓрле апат
 җиме җӓннӓ; Иисус фарисей килне кӓрсе апат җиме лар-
 37 нӓ. Җав хулари пӓр җылахла арӓм Иисус фарисей җур-
 тӓнтӓе апат җинине пӓлнӓ те, Ун патне алаастӓр са-
 38 вӓтпа мӓро (җу) илсе пынӓ; вӓл Иисус ури патне хы-

сѣнѣн пырса тѣнѣ та, йѣре йѣре Унѣн урисене куҕ-су-
лѣпе йѣпетсе, хайѣн пуҕѣнѣи сѣсѣпе шѣла шѣла илнѣ,
урине ҕуп-тава ҕуп-тѣва мѣро сѣрнѣ. Исуса ҕѣнсе кѣрт- 39
нѣ фарисей савна курсан, хай ашѣнѣе шухашланѣ: ку
пророк пулсассѣн, Хайне кам, мѣнле арѣм сѣртѣннине
пѣлѣ-ҕѣ, ку арѣм сѣлѣхлѣ, тенѣ.

Исус ун йенелле саврѣнса каланѣ: Симон, Епѣ сана 40
пѣр сѣмах каласшѣн, тенѣ. Вѣл: кала, Вѣренѣкен,
тенѣ. Исус каланѣ: пѣр сѣннѣ икѣ сѣннѣн парѣм тѣ- 41
лемелле пулнѣ: пѣрин пилѣк сѣр динарѣй, тепѣрин аллѣ
динарѣй: вѣсенѣн нимѣнпе тѣлѣме пулман та, ку вѣсе- 42
не иккѣшне те касарнѣ. Кала ѣнтѣ: савсенѣн хѣшѣ
ѣна ытларах йуратѣ? тенѣ. Симон каланѣ: хѣшне ытла- 43
рах касарнѣ, савѣ тесе шухашлатѣп, тенѣ. Исус ѣна
каланѣ: есѣ тѣрѣс каларѣн, тенѣ. Унтѣн арѣм йенел- 44
ле саврѣнса, Симона каланѣ: есѣ сѣк арѣма куратѣн-и?
Епѣ сан сѣртна килтѣм те, есѣ Мана урамсене сѣма
шыв та памарѣн; вѣл Ман урамсене куҕ-сулѣпе йѣпет-
се, хайѣн пуҕѣнѣи сѣсѣпе шѣлтѣ. Есѣ Мана ҕуп-тума- 45
рѣн, вѣл мѣн Епѣ килнѣренпех Манѣн урамсене пѣр
ҕарѣнмасѣр ҕуп-туса тѣратѣ. Есѣ Манѣн пуҕа та сѣ сѣр- 46
мерѣн, вѣл Манѣн урамсене те мѣро сѣртѣ. Савѣнпа 47
калатѣп сана: вѣл хытѣ йуратрѣ, савѣншѣн унѣн нумѣй
сѣлѣхѣсем касарѣнасѣсѣ; камѣн сѣлѣхѣ сахал касарѣнатѣ,
вѣл йуратасса та сахал йурататѣ, тенѣ. Арѣма каланѣ: 48
санѣн сѣлѣхусем касарѣнасѣсѣ, тенѣ. Унпа пѣрле лара- 49
кансем хайсен хушшинѣе каласнѣ: кам вара ку, сѣ-
лѣх каҕараканскер? тенѣ. Исус арѣма каланѣ: сана ху 50
ѣвенни сѣлтѣ, лѣпланса кайах ѣнтѣ, тенѣ.

VIII. 34. Сѣкѣнтѣн кайран Исус хуласем тѣрѣх,
йалсем тѣрѣх Турѣ патшалѣхѣ сѣнѣн ырѣ хынар ка-
ласа вѣренѣтсе сѣренѣ. Унпа пѣрле вуникѣ вѣренѣкенѣ,
тата Хай усал сывлѣшсѣнѣн, ҕирсѣнѣн сыватнѣ хѣш 2
хѣш хѣр-арѣмсем те пулнѣ: ашѣнѣн сѣтѣ усал сывлѣш

- 3 тухнă Магдалина тийекең Маріа, Ирод сұртне пәхса
тăракан Хуза арәмё Иоанна, Сусанна, тата урăххисем
те нумай пулнă: вёсем Ана хайсен пурлăхёне пулăшса
4 тăнă. Хай патне пур хуласентен те сынсем пустаран-
нă тух, темён тухлё халăх пухансан, Вăл вёсене йумахпа
кала пусланă:
- 5 **35.** Тырă акакан хайёң вăрлăхне акма тухнă; вăл
акнă тухне хаш пёртї сул хёррине ўкнё; вёсене тап-
6 таса пётернё, вёсен кайăксем сисе йанă; хашё туллă
сёре ўкнё; вăл шăтса тухнă та, нўр сукран типсе
7 кайнă; хашё сумлă сёре ўкнё; сум ўссе ситёнсен, ана
8 пусса илнё; хашё тата ырă сёре ўкнё; вăл шăтса
ўссен, пёр пёртёрен сёр пёртё пултарнă, тенё. Сакна
каласа пётерсен, хытă каланă: илтме халха пурри илт-
тёр! тенё. Вёренекенёсем Унтан ыйтнă: ку йумах мёне
10 пёлтерет ёнтё? тенё. Вăл каланă: Турă патшалăхин
пёлми ёсёсене сире пёлмелле тунă, ытисемшён савсене
йумахпа каламалла: вёсем пăхсан та курмассё, илтсен
11 те аңланмассё. Ку йумах акă мёне пёлтерет: вăрлăх—
12 Турă сăмахё вăл: сул хёррине ўкни—сăмаха итлекен-
сене пёлтерет; аңтах ёненсе аң сăланайтұр тесе, вё-
сем патне кайран шуйттан пыраť те, вёсен тёринтён
13 сăмаха илсе кайаť. Тул сине ўкни сăплисене пёлте-
рет: сăмаха илтсен, вёсем хавасланса хапăл тăвассё:
вёсем пёр вăхăта ёненессё, аңтах ёненни тымарланай-
14 манран хён-хур килсен пăрахассё. Сумлă сёре ўкни
сăпла сынсем: вёсем сăмаха итлессё, аңтах унтан кай-
сассăнах пурăнас шухăшёне, пуйанлăхпа, ырă курса
15 пурăнас тенипе хупланассё те, усă тăваймассё. Ыра
сёре ўкни сăпла сынсем: вёсем сăмаха илтсен, ана
ырă, таса тёрере тытса тăрса, тўсёмлё пулса усă кў-
рессё, тенё. (Сакна каласа пётерсен, Вăл хытă сасăпа
каланă: илтме халха пурри илттёр, тенё).

16 **36.** Суртана сұтсан, ана никам та савăтпа хупласа

хумасѣ, вырѣн айне те лартмасѣ; керекенсем сѣтѣ курѣ-
 ѣр тесе, ѣна сѣрта вырѣнѣ сине лартаѣ. Вѣртѣн туни 17
 курѣнмасѣр йѣлни нимѣн те сѣк, пытарѣнса тѣраканни
 те сисѣнмесѣр, тухмасѣр йѣлни сѣк. Сѣвѣнпа ѣнтѣ хѣ- 18
 вѣр йѣпле итлѣпине астѣса тѣрѣр; мѣшѣн тесен камѣн
 пур, ѣна парѣс; камѣн сѣк, унѣнне—пулѣ тесе ѣмѣт-
 леннине те туртса илѣс, тепѣ. Ун патне Унѣн Амѣшѣпе 19
 тѣванѣсем пынѣ; сѣн нумайран вѣсем Ун сѣвѣхне пы-
 райман. Ѣна: Санѣн Аннѣпе тѣванусем Сана курасѣн 20
 тулта кѣтсе тѣрасѣсѣ, тенѣ. Вѣл вѣсене хирѣс каланѣ: 21
 Манѣн Аннем, манѣн тѣванѣмсем—Туррѣн сѣмахне ит-
 лесе, ѣна туса пурѣнакансем, тенѣ.

37. Пѣрре Вѣл Хѣйѣн вѣренекенѣсемпе кимѣ сине 22
 кѣрсе ларнѣ та, вѣсене каланѣ: аѣар, кѣллѣн лѣш йѣнне
 касса кайар, тенѣ. Вара кѣйнѣ. Вѣсем ишсе пынѣ 23
 тухне Исус сѣвѣрнѣ. Кѣлѣ сѣнтѣ тѣвѣллѣ сѣл тухнѣ;
 хум сѣпнипе кимѣ сине шыв кѣре пусланѣ; вѣсене пит
 хѣрушѣ пулнѣ. Вара Исус патне пырса, Ѣна вѣратса 24
 каланѣ: Вѣрентекен, Вѣрентекен! пѣтетпѣр, тенѣ. Вѣл
 тѣнѣ та, сѣле те, хумханакан шыва та тѣрѣнма хушнѣ;
 сѣвѣнтах тѣрѣннѣ та, лѣпах пулнѣ. Исус вѣсене ка- 25
 ланѣ: сирѣн ѣненѣ аста? тенѣ. Вѣсем хѣраса сѣтсе, тѣ-
 лѣннипе пѣрне пѣри каланѣ: кам-ши Ку? сѣле те, шы-
 ва та тѣрѣнма хушаѣ те вѣсем итлѣсѣсѣ Ѣпа? тенѣ.

38. Вѣсем Галилеа тѣлѣнтѣ Гадара сѣрне ишсе пы- 26
 нѣ. Исус сѣран хѣррине тухсан, Ѣна хулари пѣр сѣн 27
 тѣл пулнѣ; вѣл нумайранпа усал сывлѣшсем йѣрнипе
 асапланса пурѣннѣ; тумтир таврашѣ тѣхѣнман, пурѣ-
 насса та килте пурѣнман, вилнѣ сѣн шѣтѣкѣсѣнтѣ пу-
 рѣннѣ. Вѣл Исуса курсан, кѣшкарса йѣнѣ та, Ун умне 28
 ѣксе, хытѣ сасѣпа каланѣ: ѣй сѣлти Турѣ Ывѣлѣ, Исус!
 Санѣн ман сѣумра мѣн ѣс пур? йѣлѣнатѣп (ѣна, ан асап-
 лантар мана, тенѣ; мѣшѣн тесен Исус усал сывлѣша 29
 вѣл сѣн ѣшѣнтѣн тухма хушнѣ, усал ѣна нумайранпа

- асаплантарнă; а́на сыхласа сáнтáрпа та сáнтáрланă, тáлáпа та тáлланă, вáл сáпах сыххисене тата тата пáрахнă; усал сывлáш а́на пушá хирте жу́нтарса сýретнĕ.
- 30 Иисус унтан: есĕ мĕн йатлá? тесе ыйтнă; вáл каланă: легион, тенĕ, мĕшĕн тесен ун áшне нумай усал сывлáш
- 31 кĕнĕ. Усал сывлáшсем Иисуса, хáйсене тамáка кайма
- 32 ан хуштáр, тесе йáлáннă. Савáнтах ту сáнтĕ пысáк сысна кĕтĕвĕ сýренĕ; вĕсем Иисуса: пире сáв сыснасен áшне кĕме ирĕк парсам, тесе йáлáннă. Вáл вĕсене
- 33 ирĕк панă. Усал сывлáшсем сын áшĕнтĕн тухса, сыснасен áшне кĕнĕ; сысна кĕтĕвĕ вара тáнкá сĕртĕн
- 34 кýлле сиксе, шыва путса пĕтнĕ. Мĕн пулнине курсан, кĕтýсĕсем жу́пса кайса, хулара та, йáлсенĕ те кá-
- 35 ласа кáтартнă. Сынсем мĕн пулнине курма тухнă та, Иисус патне пынă; Ун ури патĕнтĕ усалсенĕн тасалнă сын тумтирпе, ыра́ ан-пуспа ларнине курсан, хáраса
- 36 кайнă. Курнисем вĕсене усал сывлáшлá сын йĕпле
- 37 сывалнине каласа кáтартнă. Вара пĕтĕм Га́дара таврашĕнтĕ халáх, пит хáранипе Иисуса хáйсĕн патĕнтĕн кайма йáлáннă. Вáл кимĕ сине ларнă та, кайалла та-
- 38 вáрáппа. Áшĕнтĕн усалсем тухнă сын: епĕ те Сáппа
- 39 пĕрле сýрем, тесе йáлáннă А́на. Анáх Иисус а́на сáпла каласа йанă: ху килне тавáрáн та, Тура́ сана мĕн ту-
- нине каласа кáтарт, тенĕ. Вáл кайнă та, хáйне Иисус мĕн тунине пĕтĕм хула тáрáх каласа сýренĕ.
- 40 **39.** Иисус кайалла тавáрáнсан, халáх А́на хавас пул-
- 41 нă, мĕшĕн тесен пур те А́на кĕтсе тáнă. Савáнта си-нагога пуслáхĕ, Гаир йатлá сын, Иисус патне пынă та, Ун ури умне ýксе А́на хáй килне кĕме тáрхасланă:
- 42 унán пĕр вуникĕ сýлхи хĕрĕ анáх пулнă, вáл та пулин вилес пек жу́рлĕ выртнă. Иисус пынă жу́х, халáх
- 43 А́на тавáрласа пынă. Савáнта йун кайнипе вуникĕ сýл асапланакан арáм пулнă; вáл емелсĕсем патне сýресе мĕн пур пурлáхне пĕтернĕ, сáпах пĕри те а́на тĕртей-

мен; вѣл хысѣлтан пырса Іисусън тумтирѣ аркине 44
сѣртѣннѣ те, унѣн йун кайасси савѣнтах жарѣннѣ. Іисус 45
каланѣ: Мана кам сѣртѣнтѣ? тенѣ: Пур те: епѣ сѣр-
тѣнмен, тийѣ пусласан, Петр та, Іисуспа пѣрлехисем
ытгисем те каланѣ: ей Вѣрентекен! йѣри тавра
Хѣна халѣх хѣссе пыраѣ, Есѣ тата Мана кам сѣртѣнтѣ?
тетѣн, тенѣ. Іисус каланѣ: Ман сѣмма пѣри сѣр- 46
тѣнтѣ: Епѣ Хамран хѣват тухнине туйрам, тенѣ. Арѣм 47
вара, пѣлтермесѣр йулайманнине курса, Ун патне
тѣтѣресе пынѣ та, Ун умне ўксе хѣй мѣшѣн сѣртѣннине
те, сѣртѣнсене х йепле сывалнине те пѣтѣм халѣх умѣн-
тѣ каласа кѣтартнѣ. Іисус ѣна каланѣ: хѣрѣм! хѣйулѣ пул, 48
ху ѣненни сѣлтѣ сана, лѣпланса кѣйѣх ѣнтѣ, тенѣ. Вѣл 49
сѣкна каласа тѣнѣ тухне синагога пуслѣхин килѣн-
тѣн ѣна пѣр сѣн пырса каланѣ: хѣрѣм вилтѣ, Вѣренте-
кене ан тѣрмантар ѣнтѣ, тенѣ. Сѣвна илтсен Іисус 50
каланѣ ѣна: ан хѣра, ѣнен антѣх, хѣрѣм сѣлѣнѣ, тенѣ.
Іаир килне пырсан, Іисус унта Петрпа Іоаннран, Іаков- 51
ран тата хѣрѣн ашшѣпе амѣшѣнтѣн пусне урѣх ни-
кама та кѣме хушман. Хѣршѣн пур те уласа йѣнѣ. 52
Іисус каланѣ: ан йѣрѣр, вѣл вилмен, сѣвѣраѣ, тенѣ.
Вѣсем хѣр вилнине пѣлсе, Унран кулнѣ. Вѣл пурне те 53, 54
каларса йѣнѣ та, хѣре аллинтѣн тытса, хытѣн каланѣ:
хѣрѣм, тѣр! тенѣ. Унѣн тѣунѣ кѣйѣлла кѣнѣ те, хѣр сѣ- 55
вѣнтах тѣрса ларнѣ; Іисус ѣна сѣме пама хушнѣ. Хѣрѣн 56
ашшѣпе амѣшѣ тѣлѣнсе кѣйнѣ. Вѣл вѣсене мѣн пулни
сѣнтѣн никама та калама хушман.

IX. 40. Іисус вуникѣ вѣренекенне тѣнсе илнѣ те,
вѣсене пур усал сывлѣшсене те хѣваласа кѣларма,
тѣрсентѣн сыватма хѣват та, ирѣк те панѣ; унтан вѣ- 2
сене Турѣ патшалѣхѣ сѣнтѣн вѣрентсе, тѣрлисене сы-
ватса сѣўреме йѣнѣ. Вѣл вѣсене каланѣ: сѣул сѣне туйѣ 3
та, хутас та, сѣкѣр та, кѣмѣл те, нимѣн те ан илѣр,
тумтир те икшер ан пултѣр; пѣр сѣрта кѣрсѣн, сѣвѣн- 4

5 тах тәрәр, кайна җух җавәнтанах тухса кайяр. Аста
та пулсан сире хапал тумасан, вәл хуларан тухса
кайна җух, вәсен җинҗен пелтерме, есир урәр сүмәнҗи
6 тапрара та силдесе хәварәр, тенә. Вәсем кайса йал-
сем тәрәх ыра хыпар сарса җүренә, пур җерте те җир-
лисене сыватна.

7 41. Ирод пусләх Иисус туга ессем җинҗен пурин
җинҗен те илтнә те, теләнсе аптараса тәна, мөшән те-
сен хәшә каланә: ку Иоанн вилөмрен җерелсе тәна,
8 тенә; хәшә: Иліа килнә, тенә; тата хәшә: авалхи про-
9 роксенҗен пәри җерелсе тәна, тенә. Ирод каланә: Иоан-
нан пушне епә кастартам; епә илтекән ессене тәвакан
кам-ши Ку? тенә. Вәл вара Ана кураспан пулна.

10 Апостолсем таваранна та, Иисуса хәйсем мән мән
туинне каласа кәтартна: вара Вәл Хәйпе пәрле вәсене
хәйсене анҗах илсе Виөсаида йатла хула патәнҗи пушә
11 җерә кайна. Халәх җавна пелсе, Ун хысҗан кайна;
Иисус вәсене хапал туса, вәсемпе Турә патшаләхә җин-
12 җен каласна, сываласпан йәләнакансене сыватна. Кун
каҗ йенелле сулана пуслана.

42. Вуникә вәренекенә Ун патне пырса каланә:
халәха йар, вәсем таврари йалсене җер ыргма кайт-
җар та, җиме тупҗар: епир кунта пушә җерте, тенә.
13 Вәл вәсене каланә: җиме вәсене есир парәр, тенә.
Вәсем каланә: пирән пиләк җәкарпа икә пуларан пушне
урәх нимән те җук; җак мән пур халәх валли җиме
14 пирән сутан кайса илес-и-мән? тенә. Унта җын пәр пи-
ләк пине йахан пулна. Вәл Хәйән вәренекенәсене
каланә: вәсене йәрки йәркипе алләшаран лартса ту-
15, 16 хәр-ха, тенә. Вәсем пурне те җапла лартса тухна. Вәл
пиләк җәкарпа икә пулла илсе, җүлелле пәхса пилленә
тә, халәха валәссе памашкан, хуҗкаласа вәренекенәсене
17 панә. Пур те җисе таранна; йулашки татакәсене тата
вуникә кунта пухна.

43. Пёрре Иисус уллах сёрте кёл-туна, вёренеке- 18
 нёсем те Унпа пёрле пулна. Вёл вёсензен ыйтнә:
 сынсем Мана кам вырәнне хураçсё? тенё. Вёсем хирёс 19
 каланә: Шыва кўртекен Иоанн вырәнне, хәшә Иліа
 вырәнне, хәшә тата авалхи пророксензен пёри зёрёлсе
 тәнә теçсё, тенё. Вёл вёсензен тата ыйтнә: есир хә- 20
 вәр кам вырәнне хуратәр Мана? тенё. Петр каланә:
 Туррән Христосё вырәнне, тенё. Вёл вёсене саван син- 21
 зен никама та калама хушман; Вёл каланә: Етем Ывә- 22
 лийён нумаЙ асап курмалла, аслә сынсем, пуп-пучлә-
 хёсем, кёнекеçесем Ана йышәнмёс, вёлерёс Ана, Вёл
 виçсёмёш кунне зёрёлсе тәрё, тенё.

44. Унтан пурне те каланә: Ман хыçсән пырас 23
 тийекең хай ирёкне пәрахтәр та, хёресне илсе, Ман
 хыçран пытәр. Кам хай зунне усрас тет, вёл сұхатё 24
 ана; кам хай зунне Маншән сұхатё, вёл сыхә усре
 ана. Сын пётём тёнзене тытса тәракан пулса хайне хай 25
 сұхатсан, йе хайне сийён тусан, ана мён уса пулё?
 Кам Манран, Манән сәмахәмсензен вәтанат, унтан 26
 Етем Ывәлё те Хайён мухтәвёпе, Ашшийён, святой
 ангелсенён мухтәвёпе килсен вәтанё. Зјән калатәп си- 27
 ре: саканта тәракансензен хәшә хәшә Турә патшаләхне
 курмасәр вилмёс, тенё.

45. Сак сәмахсене каланә хыçсән, пёр сакәр кун- 28
 тан, Вёл Петра, Иоанна, Іакова илсе ту сине кёл-
 тума уләхнә. Кёл-туна зухне Унән сәнә уләшәннә, 29
 тумтирё шай-шурә, йалтартатса тәракан пулна. Са- 30
 вантах Унпа пёрле икё сын калаçса тәнә, вёсем Мои-
 сейпе Иліа пулна: вёсем заплән куранса Вёл Іеруса- 31
 лимре йулашқинзен мён тавасси синзен калаçнә. Петр 32
 та, унпа пёрле пулнисем те айхәпа аптәранә; вәран-
 сан, вёсем Иисус заплә тәнине, тата Унпа пёрле тәра-
 кан икё сынна курнә. Савсем Ун патёнзен кайнә зух, 33
 Петр, хай мён каланине хай те пёлмөсәр, Иисуса ка-

ланă: Вѣрентекен! пире кунта тăма аван, епир кунта
 виçе хушă тăвар: пѣрне Сан валли, тепѣрне Моисей
 34 валли, тата тепѣрне Иліа валли, тенѣ. Вăл çавна ка-
 ласа тăнă дух, вѣсене пѣлѣт пырса хупласа илнѣ; пѣ-
 35 лѣт ашне пулсан, вѣсем пит хăранă. Пѣлѣтрен: Çакă
 Манăн савнă Ывăлăм, Ана итлѣр, тесе калакан сасă
 36 илтѣннѣ. Вăл сасă илтѣннѣ дух, Исус пѣтѣженех йулнă.
 Мѣн курни çинѣн çав кунсенѣ вѣсем никама та
 каламан.

37 **46.** Ту çинѣн ансан, тепѣр кунне Исуса темѣн дух-
 38 лѣ халăх хирѣç кѣтсе илнѣ. Халăх хушшинѣн пѣр,
 çын сасартăк кăшкăрса каланă: ей Вѣрентекен! Сана
 йăланатап, манăн ывăлăм çине пăхсам, манăн çак ывăл
 39 анѣх; ана усал тытса пăрахап те, вăл хайаррăн кăш-
 кăрса йарат; турткалантарнипе çăварѣнѣн кăпăк кă-
 ларат; йăлт асаплантарса пѣтерсен, тин сирѣлет вара;
 40 ана хăваласа кăларма епѣ Санăн вѣренекенѣсене йăлан-
 41 тăм та, вѣсем пултараймарѣç, тенѣ. Исус хирѣç тавăр-
 са каланă: ех, ѣненмен, пăсăлнă ару! хăсантѣн Епѣ
 сирѣнпе пѣрле пулăп? хăсантѣн тўссе тăрап сире?
 42 Илсе кил ывăлна кунта, тенѣ. Лешѣ Ун патне пынă
 духнех, усал сывлăш ана тытса пăрахса, çетрете пуç-
 ланă. Исус усал сывлăша тарса, аѣана сыватнă та,
 43 ашшѣне панă. Пур те вара Туррăн аслăлахѣнѣн тѣ-
 лѣннѣ.

47. Çапла пур те Исус тунă ѣçсенѣн тѣлѣнсе тăнă
 44 дух, Вăл Хайѣн вѣренекенѣсене каланă: çак сăмахсене
 есир халхăра тикѣр: Етем Ывăлне çынсен аллине тыт-
 45 са парѣç, тенѣ. Анѣх вѣсем вăл сăмаха аяланайман:
 вѣсемшѣн вăл пѣлмелле мар пулнă, вѣсем ана пѣлѣй-
 месѣрех йулнă; çавăн çинѣн Хайѣнѣн ыйтма хăранă.
 46 Унта вѣсене: пиртен хăшăмăр аслăрах? тенѣ шухаш
 47 кѣнѣ. Исус вѣсен ашѣнѣи шухаша пѣлсе, пѣр аѣана
 48 илнѣ те, ана Хай умне тăратса, вѣсене каланă: кам

ҫак аҫана Ман йатәмшән хапал тәваҫ, вәл Мана ха-
пал тәваҫ; кам Мана хапал тәваҫ, вәл Мана Йаракана
хапал тәваҫ; кам сирән хушшарта пуринҫән кәҫән,
вәл аслә пулә, тенә.

48. Ҫавән ҫухне Иоанн каланә: Вәрентекен! епир 49
Сан йатупа усалсене хәваласа кәларакан ҫынна кур-
тәмәр; хай пирәнне ҫүременрен епир аҫа ҫартәмәр,
тенә. Исус аҫа каланә: ан ҫарәр, кам сире хирәҫ 50
тәмәҫ, вәл сирән майлә, тенә.

Хайне ку тәнҫерен илес кунсем ҫывахара пуҫласан, 51
Исус Иерусалиме кайасшән пулнә. Вәл хыпар тума 52
Хай умәнҫән ҫынсем йанә; вәсем кайнә та, Исус
пынә ҫере хатәрлесе хурас төсе, пәр Самария йалне
кәнә; анҫах Исуса унта күртмен, мөшән төсен Вәл 53
вәсене Иерусалиме кайакан пек гуйәннә. Ҫавна кура, 54
Унан вәренекенәсем, Иаковпа Иоанн, каланә: Вәренте-
кен! кәмәлна кайсан, ҫаксене епир, Илия тунә пек,
пәләтрән вут антарса пәтерме калар, тенә. Вәл вәсен 55
йенелле ҫавәрәнса вәсене ҫарса каланә: есир хәвәр
мөнле кәмәллине пәлмөстәр; Етем Ывәлә ҫын ҫунне 56
пәтерме килмөн, ҫалма килнә, тенә. Унтан вәсем ураҫ
йала кайнә.

49. Вәсем ҫулпа пынә ҫух, Исуса пәр ҫын каланә: 57
Вәрентекен! Есә кирек аҫта кайсассан та, епә Сан
хыҫантан пыраң, тенә. Исус аҫа каланә: тиләсен те 58
шәтәкә пур, вәсен кайаксен те йәви пур; Етем Ыва-
лийән ниәҫта пуҫне ҫикме те выранә ҫук, тенә. Те- 59
пәр ҫынна каланә: аҫа Ман хыҫран, тенә. Вәл кала-
нә: Вәрентекен! малтан мана аттене кайса пытарма
йар-ҫә, тенә. Исус аҫа каланә: вилнисене пытарма 60
вилнисенех парса хавар; есә ху кай та, Турә патша-
ләхин ыра хыпарне пәлтерсе ҫүре, тенә. Тата тепәри 61
каланә: Вәрентекен! епә Сан хыҫантан пыраң, анҫах
малтан мана килтисене курса килме йар-ҫә, тенә.

82 Иисус а́на каланӑ: аллине ака-пуç тытсан, кайалла ҫавӑранса пӑхакан кирек кам та Турӑ патшалӑхӗшӗн шанӑслӑ мар вӑл, тенӗ.

Х. 50. Ҫавӑнтан кайран Иисус тата урӑх ҫитмӗл вӗренекен суйласа илнӗ: вӗсене икшерӗн икшерӗн Хай умӗнтӗн Хай кайас тенӗ пур хуласене, ыраҫсене
 2 йанӑ. Вӑл вӗсене каланӑ: ырмалли нумай та, ыракан сахал; ҫавӑнпа тырӑ Хуҫине йӑланӑр: ырмалли
 3 ани ҫине ыракансем йатӑр Вӑл. Кайӑр, Епӗ сире кашкӑрсен хушшине путексене йанӑ пек йаратӑп.
 4 Михӗ те, хутаҫ та, ура-сырри те ан илӗр, ҫул ҫинтӗ
 5 никампа та курӑнаҫса сывлӑх-мӗн ыйтса ан тӑрӑр. Кирек мӗнле ҫурта кӗрсен те, малтан калӑр: канӑслӑх
 6 пултӑр ҫак ҫурта, тийӗр. Унта канӑслӑх ҫынни пулсан, сирӗн канӑслӑхӑр ҫитӗ а́на; пулмасан, хӑвӑрах
 7 тавӑранӗ. Пӗр кӗнӗ ҫуртрах пуранӑр, вӗсенӗн мӗн ӗҫме-ҫиме пур, ҫавна ӗҫсе-ҫийӗр: ӗҫлекен хай ӗҫӗ
 8 хакне илме тивӗҫлӗ; ҫуртран ҫурта куҫса ан ҫӑрӗр.
 9 Пӗр-пӗр хулана пырсан, унта сире хапӑл туса, мӗн ҫиме парӗҫ, ҫавна ҫийӗр; унти ҫирлӗ ҫынсене сыватӑр; вӗсене: сирӗн патӑра Турӑ патшалӑхӗ ҫывӑхартӗ,
 10 тийӗр. Тата пӗр-пӗр хулана пырсан, унта сире хапӑл
 11 тумасан, есир урама тухса калӑр: акӑ сирӗн хулӑрта хамӑран урасем ҫумне ҫыпҫӑннӑ тӑпрана та хӑвӑр
 12 патӑрах силлесе хӑваратпӑр; ҫапах пӗлӗр: сирӗн патӑра Турӑ патшалӑхӗ ҫывӑхартӗ ӗнтӗ, тийӗр. Калатӑп
 13 сире: сут кунӗ Содом та ҫав хуларан ҫамӑлтаррах пулӗ. Хуйхӑ сана, Хоразин! Хуйхӑ сана, Биәсаида! Сирте кӑтартнӑ хӑватсене Тирпа Сидонра кӑтартнӑ пулсан, вӗсем тахӑҫанах хуйхӑ тумтирӗпе ларса, кӗлпе
 14 сапӑнса ҫылӑхӗсентӗн ӱкӗннӗ пулӗ-тӗҫ; ҫавӑнпа сутра
 15 Тирпа Сидона та сиртен ҫамӑлтаррах пулӗ. Есӗ те, пӗлӗте ҫитиутӗн ҫӗкленнӗ Капернаум, тамӑка ҫитех анса кайӑн.

51. Сире итлекен Мана итлет; сире йышанманни 16
 Мана йышанмаст, Мана йышанманни Мана Йаракана
 йышанмаст, тенё.

Ѕитмёл вёренекевё саванса таваранна та, каланя: 17
 ей Вёрентекен! Санан йатупа пире усалсем те паря-
 пассё, тенё. Вал вёсене каланя: шуйттан пёлёт син- 18
 тён сисём сиснё пек ўкнине куртам Епё. Акя Епё 19
 сире сёленсене, скорпионсене таптама, ташманан мён
 пур вай-хаватне сёнтерме хават паратап, нимён те
 сире сийен таваймё. Есир сапах усал сывлашсем хя- 20
 вара парянашан ан саваняр, йатарсем пёлёт синтё
 сыраннашан саваняр, тенё. Сав сехетре Исус саванса 21
 каланя: ей Аттем, ей пёлётпе сёр Турри! Сана мухта-
 тап! Есё сакна тейисемпе аслисентён пытарна, пётёк
 аласене пёлтернё. Ей Аттем! Санан ирёкў сапла пул-
 на, тенё. Унтан вёренекенёсем йенелле саваранса 22
 каланя:

52. Аттем пурне те Мана пана; Ывалё камне Аш-
 шёнтён пусне никам та пёлмест; Ашшё камне те Ыва-
 лёнтён пусне никам та пёлмест, Ывалё кама пёлтерее
 тет, тата савя пёлет, тенё.

Унтан вёренекенёсем йенне савранса хайсене антах 23
 каланя: есир кураканнине куракан куссем телейлё;
 калатап сире: пророксем те, патшасем те нумайёшё 24
 есир кураканнине курасшан-тё те, кураймарёс; есир
 илтекеннине илтесшён-тё те, илтеймерёс, тенё.

53. Саван тухне пёр законсй таня та, Исуса санаса 25
 каланя: Вёрентекен! ёмёрлөх пуранася керес тесён мён
 тавас манан? тенё. Исус аня каланя: законра мён сыр- 26
 на? йепле вулатан есё? тенё. Вал хирёс каланя: хаван
 Турруна пётём тёрўпе, пётём тунупа, пётём хаватупа,
 пётём асупа йурат; тата хана сывах сынна хана ху
 йуратна пек йурат, тесё сырня, тенё. Исус аня кала- 28
 ня: тёрёс каларан есё; сапла ту, вара ёмёрах пуранан,

29 тенё. Въл ҫапах хайне тўрре каларасшан, Исуса ка-
 30 ланә: мана кам ҫывах ҫын? тенё. Ҫавна хирёҫ Исус
 каланә: пёр ҫын Иерусалимрен Иерихона кайнә; въл
 вәрә хурахсене тёл пулнә; вёсем ун ҫинтён тумтирне
 сўсе илнө те, хайне суранлантарса пётерсе, вёлерес
 31 патнех ҫитерсе, пәрахса хаварнә. Ҫав ҫулпа пёр свя-
 щенникөн иртсе пыма тёл килнө; въл ана курсах
 32 иртсе кайнә. Ҫаван пекех левит та ҫав тёлтен иртсе
 33 пынә ҫух, пырса пәхнә та, иртсе кайнә. Тата пёр
 Самариа ҫынни иртсе пынә ҫух, ун тёлне ҫитнө те,
 34 ана курсан, хөрхеннө; въл пырса, унан суранёсене
 ерехпө ҫу сёрсе ҫыхнә та, ана хай ашакө ҫине ларт-
 са, хана-килне илсе пынә: унта та тәрәшнә уншан.
 35 Тепёр кунне, унтан кайнә ҫухне, въл хана-килө ху-
 ҫине икө динарий каларса парса каланә: тәрәш-ха ун-
 шан: ку уксаран ытла пётерсен, епө кайалла тавәрән-
 36 сан, тўлөп сана, тенё. Ёнтө вәрә-хурахсене тёл пулнә
 ҫынна ҫав виҫсөшөнтөн хәшө ҫываххи пулнә, тесе шу-
 37 хашлатән есө? тенё. Законҫа каланә: ана ырәләх ту-
 ни, тенё. Вара Исус ана каланә: кай та, есө те ҫапла
 ту, тенё.

38 **54.** Вёсем ҫулпа пынә ҫух, Исус пёр йала көнө;
 унта Ана пёр Марөа йатлә хөр-арәм хай килне илсе
 39 көнө. Унан Мариа йатлә йәмакө пулнә; въл Исус ури
 40 патне ларса, Унан сәмахне итленө; Марөа хай вёсене
 лайәхрах пәхас тесе тәрәшнә; въл Ун патне пынә та,
 каланә: Вөрентекөн! йәмакәм мана пөтүенсөмех ёсле-
 мелле туни Сана нимөн пек те мар-и-мөн? кала-ҫө ана,
 41 въл пуләштәр мана, тенё. Исус ана хирёҫ каланә: өй
 Марөа, Марөа! есө нумайшан ҫәрманса, хыпаланса ҫў-
 42 ретөн; кирли пёрре анҫах. Мариа лайәх пайа суйласа
 илҫө, ана унтан илес ҫук, тенё.

XI. **55.** Пёрре Исус пёр ыранта кёл-туса тәнә;
 кёл-туса ҫарансан, Хайён вөренокөнөсөнтөн пёри ка-

ланă Ана: Вѣрентекен! Іоанн хайѣн вѣренекенѣсене
 кѣл-тума вѣрентнѣ пек, пире те кѣл-тума вѣрент-ѳѣ,
 тенѣ. Вăл вѣсене каланă: кѣл-тунă ӳух есир ҫапла 2
 калар: Ей ҫўлти Аттемѣр, Санăн йату хисеплентѣр,
 Санăн патшалăху килтѣр, Санăн ирѣкў ҫѣр ҫинтѣ те
 ҫўлти пекех пултăр; куллен пире пурăнмалăх ҫăкар 3
 пар, пирѣн ҫылăхсене каҫар: епир те хамăра парăмлă 4
 пулнисене кирек кама та каҫаратпăр, ҫылăха ан кўрт
 пире, усалтан хăтар пире, тийѣр, тенѣ. Тата каланă 5
 вѣсене: акă сирѣн хушшăрта камăн та пулсан тусѣ
 пултăр; вăл тусѣ патне ҫур-ҫѣр тѣлѣнтѣ пырса: тусăм!
 мана кивҫен виҫѣ ҫăкар парса йар-ха: ман патма ҫул 6
 майѣне тусăм кѣтѣ те, ун умне лартмашкăн манăн ни-
 мѣскер те ҫук, тетѣр. Лешѣ шалтан ана хирѣҫ кала- 7
 тăр: ан ӳармантар мана: алăксене те питѣрнѣ ѣнтѣ,
 аҫамсем те хампа пѣрле вырăн ҫинтѣ; тăрса парайма-
 стап сана, тетѣр, Калатăп сире: вăл ана, тус тесе тăр- 8
 са памасан та, лешѣ каймасăр аптăратса тăнăран мѣн
 ӳухлѣ ыйтнине тăрса парѣ ана, тенѣ.

56. Епѣ те калатăп сире: ыйтăр, ыйтсан парѣҫ сире; 9
 шырăр, шырасан тупăр; шаккăр, шаккасан уҫѣҫ сире.
 Ыйтакап кирек кам та илет, шыракан тупаҫ, шаккакана 10
 уҫаҫҫѣ. Сирѣн хушшăрта ывăлѣ ҫăкар ыйтсан, ашшѣ 11
 йепле ана ӳул парѣ, йе пулă ыйтсан, пулă вырăнне
 йепле ана ҫѣлен парѣ, йе ҫамарта ыйтсан, йепле ана 12
 скорпион парѣ? Ҫапла ѣнтѣ есир, хăвар усал пулсан 13
 та, аҫăрсене ыра йапала пара пѣлетѣр пулсан, ҫўлти
 Аҫар Хайѣнтѣн ыйтакансене Святой Ҫывлăшне тата
 хавасрах парѣ. тенѣ.

57. Исус пѣрре ӳѣлхесѣр усала хăваласа каларнă; уса- 14
 лѣ тухсан, ӳѣлхесѣр ҫын калаҫа пуҫланă; халăх тѣлѣнсе
 кайнă. Вѣсентѣн хăшѣ хăшѣ каланă: усалсене Вăл усал- 15
 сенѣн пуҫлăхѣ веельзевул хăватѣпе хăваласа каларат,
 тенѣ. Хăшѣ хăшѣ тата Ана ҫăнаса пѣлѣт ҫинтѣн хăват 16

17 катартма хушнă. Иисус вёсен шухăшёсене пёлсе кала-
 нă вёсене: кирек мёнле патшалăх та пайăн пайăн
 уйăралсан, пётет; сұрт та пайăн пайăн уйăралсан, пё-
 18 тет; шуйттан та пёр пёринтєн уйăралсан, унăн патша-
 лăхё йепле тăрё? Есир Мана: усалсене Вăл веельзевул
 19 хăвафёпе хăваласа кăларат, тетёр. Епё усалсене веель-
 зевул хăвафёпе хăваласа кăларатăп пулсан, сирён ывă-
 лăрсем еппин кам хăвафёпе хăваласа кăларассё вёсене?
 20 Саванпа ёнтё вёсем сире айăпакансем пулсё. Усал-
 сене Епё Турă хăвафёпе хăваласа кăларатăп пулсан,
 апла паллах сирён патăра Турă патшалăхё ситнё пу-
 21 лат. Вайлă сын хай сұртне хёс-пăшалпа сыхласа тăнă
 22 тух, унăн пурлăхё сыхă тăрат. антăх апа хайёнтєн
 вайлăраххи пырса тапăнса, апа сёнсен, вăл унăнне
 шанса тăнă мён пур хёс-пăшалне илё, саратса кайнă
 йапалисене салатса пётёрё, тенё.

23 58. Кам Манпа пёрле мар, вăл Мана хирёс пырат;
 24 кам Манпа пёрле пухмаст, вăл салатса пётерет. Усал
 сывлаш сын ашёнтєн тухсан, шывсăр сёрсентё кан-
 лёх шыраса сұрет: тупаймаст те, вара калат: хам тух-
 25 нă сұртăма кайалла тавăранам, тет. Тавăрансан, сұртё
 26 таса, тирпейлё тăнине курат. Унтан кайса, хайпе пёр-
 ле тата хайёнтєн те усал ситё сывлаш йертсе пырат
 те, вара унта кёрсе пурăнассё; сав сынна кайранхи
 малтанхинтєн те хёнрех пулат вара, тенё.

27 Вăл сакна калапă тух, халăх хушшинтєн Апа пёр-
 арăм хытă сасăпа каланă: Сана сёклесе сұренё вар,
 28 Сана ёмёртсе ўстёрнё кăкăр телейлё! тенё. Иисус вара
 каланă: Турă сăмахне илтсе, апа тытса тăракансем те
 телейлё, тенё.

29 59. Халăх нумай пустарăна пусласан, Вăл каланă:
 сак ару усал, вăл хăват шырат; Иона пророк хăватён-
 30 тєн пусне апа урăх хăват пулмё: Иона Ниневіа хули
 сыннисемшён хăват пулнă пек, Етем Ывăлё те сак

арушан җаплах пулѐ. Кантӑр йенҗи хӗр-арам патша җак 31
 арури җынсемпе сута тӑрӗ те, вӗсене айӑплӗ, мӗшӗн те-
 сен вӑл Соломон ӑслӑлахне пӗлмешкӗн инҗетри җӑрте-
 нех килнӗ; кунта ака Соломонран та асли пур. Ниневия 32
 җыннисем җак ӑрупа сута тӑрӗҗ те, ӑна айӑплӗҗ; мӗшӗн
 тесен вӗсем Иона вӗрентнине илтсен, ӱкӗннӗ, кунта
 ака Ионаран та асли пур. Җуртана җутсан, ӑна ни- 33
 кам та курӑнмалла мар җӗре, йе савӑт айне лартмаҗ, кӗ-
 рекенсем җута курҗҗӑр тесе, ӑна җурта ыранӗ җине
 лартаҗ, тенӗ.

60. Ӱт-пӱ җутти куҗ; җавӑнпа ӗнтӗ санӑн куҗа таса 34
 пулсан, пӗтӗм ӱт-пӗвӗ те җута пулӗ; вӑл наҗар пул-
 сан, ӱт-пӗвӗ те тӗттӗм пулӗ. Җавӑнпа ӗнтӗ асту, санӑн 35
 ашӑнти җутту тӗттӗм мар-и? Санӑн ӱт-пӗвӗ пӗтӗмпех 36
 җута пулсан, тӗттӗм ыран пӗртте пулмасан, вара җутна
 җурта сана хӑйӗн җуттипе җутатса тӑна җек, санӑн
 пур те җута пулӗ, тенӗ.

Вӑл җакна каланӑ җух. Ӱна пӗр фарисей хӑй патне 37
 апат җиме җӗннӗ; Вӑл пына та, җиме ларна. Исус апат 38
 умӗн аллине җуманнине курсан, фарисей тӗлӗннӗ.
 Исус ӑна каланӑ: халӗ есир, фарисейсем, тиркӗ-җашка 39
 тулашне тасататӑр, анҗах ашӑр-җиккӗр сирӗн вӑрлани-
 пе, улталаса илнипе тӗлнӑ. Ӱссӑрсем, ашне те тулаш- 40
 не Таваканнийӗх туман-и вара? Апла тӑвитҗҗен есир 41
 хӑвӑран мӗн пурривҗҗен мӗскӗнсене парӑр: вара сирӗн
 пур те таса пулӗ.

61. Хуйха сире, фарисейсем! есир пӗтнӗкрен, пи- 42
 ганран, ытти тӗрлӗ пахҗа җимӗҗсенҗҗен те вунӑмӗш
 пайне паратӑр, тӗрӗслӗх җинҗҗен, Тура хушна пек
 йуратасси җинҗҗен шухӑшламаҗтар та: җакна тума кир-
 лӗ-җӗ, лешне те хӑварас пулмаҗ-җӗ. Хуйха сире, фа- 43
 рисейсем! есир синагогасенҗе малта ларма йурататӑр,
 халӑх пухӑвӗсенҗе хӑвӑртан сывлах ыйтнине йурата-
 тар. Хуйха сире, кӗнекеҗсем, фарисейсем, улавҗа- 44

сем! есир пытарнă тупăксем пек; вёсен тёлёнџе сын-
 45 сем утса сўрессё, анџах мён тёлёнџе сўренине пёл-
 мессё, тенё. Законсăсенџен пёри Ана хирёс каланă:
 Вёрентекен! сакна каласа Есё пире те хурлатан, тенё.
 46 Иисус каланă: сире те, законсăсем, хуйхă: есир сынсем
 сине йăтса сўреме хён сёклемсем хуратар, хăвар вё-
 сене пёр пўрнёрпе те тёртёнсе пăхмастар.
 47 **62.** Хуйхă сире: есир асăрсем вёлернё пророксем
 48 валли тупăксем тăватар; саван тарăх асăрсем тунă ёсе
 кăтартса, есир вёсемпе пёр шухăша килетёр, вёсем
 пророксене вёлернё, есир пророксем валли тупăксем
 49 тăватар. Саванпа та Туррап аслалăхё каланă: вёсем
 патне пророксем, апостолсем йарăп, вёсене хăшне вё-
 50, 51 лерёс, хăшне хăваласа йарёс, тенё. Авель йуненџен
 пусласа, парне вырăнёпе җиркў хушшинџе вёлернё
 Захаріа йунё таран тёнџе пулнаранпа тăканна пур
 пророксенён йунне те сак аруран шыраҗҗар. Їан ка-
 52 латан сире, ана сак аруран шырёс. Хуйхă сире, за-
 консăсем: есир аса (тăна) кўртекен усса илтёр те,
 53 хăвар та кёмерёр. кёрекенсене те җартар, тенё. Вăл
 вёсене сакна каланă җухне, кёнекесёсемпе фарисей-
 сем, Унтан тёрлё йапала синџен пусса ыйтса, Ана пит
 54 сьпăса пусланă; вёсем Ана айăпласшан җакаланса сăлт-
 тав шыранă, йёпле те пулин Ун саварёнџен тухнă
 сăмахсенџе йанăш тупма тарашнă.

XII. Сав хушара темиҫе пин халăх пуханнă та, тă-
 варпа пёр пёрне хёстернё. Иисус малтан Хайён вёре-
 некенёсене кала пусланă: фарисейсенён кавас җустин-
 җен, вёсен ултавёнџен сыхланар.

2 **63.** Пытаранса таракан йапала тухмасар йулни
 нимён те сук, варттан туни те пёлмесёр йулни сук;
 3 саванпа ёнтё есир тётгём сёрте каланине сута сёрте
 илтёс; пўртре хăлхаран каланине пўрт тарринџе хытă
 4 калёс. Сире, Хам тусăмсене, калатăп: җте вёлерекенни-

сенџен, унтан урӑх нимӗн те тума пултарайманнисен-
 џен ан хӑрӑр. Акӑ камран хӑрамаллине каласа парам 5
 сире: вӗлерсен тамӑка пӑрахма ирӗкӗ пурринџен хӑрӑр;
 џӑн калатӑп сире, ҫавӑнтан хӑрӑр. Пилӗк пӗџек вӗсен 6
 кайӑка икӗ ассарийе сутмасҫӗ-и? ҫапах та Турӑ вӗсене
 пӗрне те манмасӑ. Сирӗн пуҫӑр ҫинҫи ҫӗҫ пӗрҫисем 7
 те пур те хисеплӗ. Ҫавӑнпа ӗнтӗ ан хӑрӑр: есир пӗџек
 вӗсен кайӑксенџен нумайӗшӗнџен хаклӑ, тенӗ.

64. Калатӑп сире: кам Ман ҫинџен ҫынсен умӗнџе 8
 каласа пӗлтерет, ун ҫинџен Етем Ывӑлӗ те Туррӑн
 ангелӗсен умӗнџе каласа пӗлтерӗ: кам Мана ҫынсен 9
 умӗнџе йышӑнмасӑ, ана хайне те Туррӑн ангелӗсен
 умӗнџе йышӑнмӗҫ. Етем Ывӑлне хирӗҫ сӑмах калани 10
 кирек камӑн та каҫарӑнӗ, Святой Сывлӑша хурласа
 калани никамӑн та каҫарӑнмӗ. Сире синагогасене, тӗ- 11
 ресем, пуҫлӑхсем умне илсе пырсан, хирӗҫ мӗн калас,
 йепле тавӑрса калас, тесе ан хуйхӑрӑр, мӗшӗн тесен 12
 мӗн каламаллине сире ҫав сехетре Святой Сывлӑш вӗ-
 рентӗ, тенӗ.

65. Халӑх хушшинџен пӗри Ана каланӑ: Вӗренте- 13
 кен! манӑн тӑванӑма кала-џӗ, хамӑра йулни пурлӑха мана
 та уйӑрса патӑр, тенӗ. Вӑл ҫав ҫынна каланӑ: сире сут 14
 тума, йе уйӑрма кам лартрӗ Мана? тенӗ. Ҫавӑнтах ка- 15
 ланӑ вӗсене: астаӑр. пуянлӑха хапсӑнасран сыхла-
 нӑр: ҫыннан пурӑнаҫӗ унан пурлӑхӗ нумайинџен кил-
 мест, тенӗ.

66. Унтан вӗсене йумах каланӑ: пӗр пуян ҫыннан 16
 хирӗнџе тырри аван пулнӑ; вӑл вара хай ӑшӗнџе шу- 17
 хӑшланӑ: мӗн тӑвас-ши манӑн? тыррама нияҫта пуҫ-
 тарса хума вырӑн ҫук, тенӗ. Унтан каланӑ: акӑ мӗн тӑ- 18
 вам: кӗлетӗмсене пасам та, пысӑк кӗлетсем лартам,
 мӗн пур тыррама, мӗн пур пурлӑхама ҫавӑнта пуҫтар- 19
 са хурам: вара хам џунӑма калӑп: џунӑм, санӑн пур-
 лӑху нумай ӗнтӗ, темиҫе ҫула ҫитмелӗх те выртаӑ;

кан, ёс, си, саван, тийёп, тенё. Анџах Турă калана
 ана: ей ассар! кёсёрхи сёрех џунна илёс, есё йанта-
 21 ласа хуни кама йулё? тенё. Турăшан пуйман сыннан,
 хай валли анџах мул пустаракан сыннан сапла пулат,
 22 тенё. Унтан Хайён вёренекенёсене калана: саванпа
 калатап сире: хавар џунаршан, пирён мён сийес, тесе,
 23 хавар ўтёршён, мён тахана, тесе ан хуйхара: џун
 24 симёсрен, ўт тумтиртен паха. Сахансем сине пахара-
 ха: вёсем акмасё те, вырмасё те; вёсенён сыха усра-
 малли выранёсем те, кёлежёсем те сук, Турă сапах
 тарантара! вёсене; есир вёсен кайаксентён мён џухлё
 25 паха? Ак тата, сиртен пёри-пёри тарашса, цўне пёр
 26 џике пек те пулин ўстермё пултарайё-и? Сапла ёнтё
 пёжёкё ёсе те таваймастар пулсан, ыттишён мён та-
 27 рашатар тата? Лилиасем сине пахара-ха, вёсем йепле
 ўсеёсё: ёслемеёсё те, аварламаёсё те; калатап сире:
 Соломон темён џухлё жапла пулна пулин те, вёсем пек
 28 пёрин џухлё те тумланайман. Ей сахал ёненекенсем,
 пайан пур, ыран камакана анџах парахмалла хирти
 курака та Турă сав тёрлё тумлантара! пулсан, сире
 29 тата тумлантармё-и Вал? Сапла ёнтё хаваршан: мён
 30 ёсес, мён сийес, тесе ан шырар, ан пашарханар; вё-
 сене пурне те ку тентё сыннисем шырасё; сирён
 31 Асар сире савсем кирлине Хай пёлсе тара! Пуринтён
 ытла Турă патшалახне шырар, ытти вара пур те пулё
 сирён, тенё.

32 **67.** Ей пёжёкё кётёвём! ан хара: Асар сире патша-
 33 лах пама камал турё. Хаваран пурлахара сутар та,
 мёскёнсене парар. Хавар валли пёлёт сине кивел-
 ми хутаспа иксёлми мул хатёрлесе хурар: унта вара
 34 та сывахараймаст, кёве те сimest; сирён мулар аста
 35 пулё, камалар та савантах пулё. Пилёкёрсем сирён
 36 сыхна пултжар, хунарсем сунса тажжар; есир хуши
 туйран таваранассине кётсе, вал килсе шаккаса

уҗмашкан хатәр тәракан җынсем пек пулар. Хуҗи пына 37
 җәре сыха тәракан җурасем телейлә. Ыан калатап сире:
 вәл пиләкне җыхә те, вәсене лартә, пырса вәсене хай
 пәха пуслә. Вәл иккәмеш хурал җеретәнҗе пырсан та, 38
 виҗҗәмеш хурал җеретәнҗе пырсан та җаплах тәл пул-
 зан, вәл җурасем телейлә. Есир пәлетәр: җурт хуҗи 39
 вәра хаш вәхәтра пырассине пәлсен, сыха тәрә-җә,
 хай җуртне алтса кәме памә-җә; есир те җапла хатәр 40
 тарар: Етем Ывәлә есир шухашламан сөхетрех килә,
 тенә. Саван җух Петр Ана каланә: Вәрентекен, ку 41
 йумаха пире калатан-и, пурне те-и? тенә.

68. Исус каланә: хуҗа хай тарҗисене вәхәтра җа- 42
 кәр вәлесе тәма лартна пусләхсентән хашә тө-
 рәс, хашә ыра асла? Хуҗи пына җәре вәл хушна пек 43
 туса тәракан җура телейлә. Ыан калатап сире: хуҗи 44
 ана хайән мән пур пурләхне пәхса тәракан тәвә. Ыури 45
 хай ашәнҗе: хуҗам җас килмә-ха тесе, арҗын тарҗисене
 те, хәр-арам тарҗисене те хәне пусласан, әҗсе-җисе,
 уҗерәлсе җүресен, унан хуҗи вәл кәтмен кун, вәл шу- 46
 хашламан сөхетре килә те, ана җурмаран касса, суяа
 тәнлисемпе пәр асапа күртә. Хуҗи ирәкне пәлсе те 47
 хатәр тәман, унан ирәкне туман җурана нумай хәнәс.
 Хашә тата пәлмен пирки айаплама тивәслә әс тунә 48
 пулсан, ана сахалтарах хәнәс.

69. Кама нумай панә, унтан ыйтасса та нумай
 ыйтәс; кама нумай шанса панә, унтан шырасса та
 нумай шырәс.

Епә җәр җине вут антарма килтәм; әнтә ана темән 49
 төрлә җасрах хыптарасшан. Асап курмалла Манан, 50
 вәл пулса иртессине кәтсе, Епә тем пек пәшәрхана-
 тап. Мана есир җәр җине канәсләх күме килнә тесе 51
 шухашлагар-и? Калатап сире: җук, Епә уйәрма килнә;
 пайантан вара пәр җуртри пиләк җын уйәрәлсе, виҗ- 52
 җеш икәшне хирәс, иккәш виҗҗәшне хирәс тарәс.

53 Ашшѣ ывѣлне хирѣс, ывѣлѣ ашшѣне хирѣс тѣрѣ; ама-
шѣ хѣрне хирѣс, хѣрѣ амашне хирѣс тѣрѣ; хуѣамашѣ
кинне хирѣс, кинѣ хуѣамашне хирѣс тѣрѣ, тенѣ.

54 Унтан халѣха та каланѣ: есир хѣвел анѣсѣ йенѣен
пѣлѣт ханарнине курсанах: сума́р пулаѣ, тетѣр, ѣ́нах
55 са́пла пулаѣ. Кѣ́нтѣрла йенѣен сѣл вѣрсен: ша́рах пу-
56 лаѣ, тетѣр, ѣ́нах та пулаѣ. Ей ултавсѣсем! пѣлѣтне сѣр
тѣсне ѣухлама пѣлетѣр, сак халѣхи вѣхѣта йепле пѣ-
57 лейместѣр? Мѣ́н пулассине мѣшѣ́н хѣвѣртан та ѣухласа
илместѣр есир? тенѣ.

58 Есѣ хупа тавлашаканпа пуслѣх патне кѣ́йна ѣух,
сѣл сѣнѣе ѣухнех унтан хѣтѣлма тѣраш, вѣл сана тѣре
умне ан илсе пы́тар, тѣре сана асаплантаракан аллине
ан па́тар, асаплантаракан вара сана тѣрмене ан хуп-
59 та́р. Кѣ́латѣп са́на: йулашки сѣр пусна памасѣр та
унтан тухайма́н, тенѣ.

XIII. 70. Сав вѣхѣтра хѣшѣ хѣшѣ пы́на та, А́на
Галилеа сѣ́ннисем сѣнѣ́ен: Пѣ́лат вѣсенѣ́н йу́нне хѣ́й-
сенѣ́н парнисемпе хуташтарна́, тесе, каласа кѣ́тартна́.

2 Савна хирѣс Исѣ́ус вѣсене каланѣ: сав Галилеа сѣ́н-
нисем са́пла асапланса вилнѣ́рен, вѣсем Галилеари
ы́тти сѣ́нсенѣ́ен пуринѣ́ен те сѣ́ла́хлѣрах пу́лна пу́лѣ,
3 тесе шу́хашла́тар-и есир? Кѣ́латѣп сѣ́ре: сѣ́ук; ѣ́кѣ́нме-
4 сен пурсѣ́р та са́плах пѣ́тѣр. Йе тата есир хѣ́йхи Си-
лоам пашни ишѣ́лсе анса вѣ́лернѣ́ вунсакѣ́р сын Іеру-
салимре пу́ранакан ы́тти сѣ́нсенѣ́ен а́йа́плѣрах пу́лна
5 пу́лѣ, тесе шу́хашла́тар-и? Кѣ́латѣп сѣ́ре: сѣ́ук; ѣ́кѣ́н-
месен пурсѣ́р та са́плах пѣ́тѣр, тенѣ.

6 Унтан сак йума́ха каланѣ: пѣ́р сѣ́ннан хѣ́йѣ́н исѣ́м
сѣ́рли пахѣ́нне лартна́ смоква йѣ́ывѣ́сѣ пу́лна; вѣ́л ун
7 сѣ́мѣ́сѣне шы́рама пы́на, анѣ́хах тупман; вара пахѣ́та па-
хакана каланѣ: а́кѣ́, епѣ́ ку смоква йѣ́ывѣ́син сѣ́мѣ́сѣне
шы́рама ви́сѣ́сѣмѣ́ш сѣ́л кѣ́летѣ́п ѣ́нтѣ́, анѣ́хах тупайма-
ста́п; касса па́рах ѣ́на: мѣ́н вѣ́л ахалех сѣ́р йѣ́шѣ́нса

ларат? тенё. Лешё ана хирёс каланă: хусам! каçаллаха 8
та хавар-тё ана; епё ун тавра тавса çаваранса, тислёк
купаласа пăхам, çимёсё пулмё-и; пулмасан вара килес 9
çул касса пăрахтаран ана, тенё.

71. Исус пёр синагогара шăмат кун вёрентнё. Унта 10
халсăр сывлăшпа вунсакар çул асапланакан арăм пул-
нă: вăл пётёмпех кукленсе кёнё, тўрё тăма пултарайман.
Исус ана курнă та, тўнсе илсе каланă ана: арăм! есё 1
халсăрлăхтан хăталатан, тенё. Унтан ун çине аллине 13
хунă; вăл вара çавантах тўп-тўрё тăрса Турра мухта
пуçланă. Çаван тух синагога пуçлăхё Исуса шăмат 14
кун сыватнăшан çиленсе, халăха каланă: ултă кун
пур, мён тавассине çав кунсентё тавас пулат; тиртен
сывалмапкан та çав кунсентё килёр, шăмат кун ан
килёр, тенё. Исус ана хирёс каланă: ей ултавçă! си- 15
рён кирек хăшё те хайён вăкарне, йе ашакне шăмат
кун сырăш сўмёнтен салтса илсе, шăварма çавăтса
каймаç-и? Çак Авраам хёрне, вунсакар султанпа 16
шуйттан сыхса тăраканскере, çав сыхаран шăмат кун
хатарма тивёслё мар-тё-и-мён? тенё. Вăл çакна каланă 17
тухне, Ана хирёс тăракансем пур те намасланнă; пё-
тём халăх Унан мухтавлă ёсёсемшён пуриншён те
саванса тăнă.

72. Вăл каланă: Турă патшалăхё мён йевёрлё? ана 18
мёнпе танлаштарам-ши? Вăл сарă пăрăс пёрти йевёрлё; 19
ана пёр сын илсе, хай пахтине акнă: çав пёртё шăтса
ўснё те, пысăк йывăç пулнă; вара унан турадёсем хуш-
шинтё вёсен кайăксем пытанса пурăннă, тенё. Татах 20
каланă: Турă патшалăхне мёнпе танлаштарам-ши? Вăл 21
кавас тусти йевёрлё; ана пёр арăм илнё те, виçё ви-
сё çанăх çине йарса лартнă, вара пётёмпе йўсёе хă-
парнă, тенё.

Унтан Исус хуласем тăрах, йалсем тăрах вёрентсе 22
сўресё, Йерусалимелле кайнă. Пёр сын каланă Ана: 23

- Вёрентекен! җалһанакан җавахах сахал-и-мён? тенё. Вәл
 24 вёсене каланә: тәвәр хапхапа кёме тәрәшәр, калатәп
 сире: нумайёшә кёрес тесе шырәс, анҗах пултарай-
 25 мёс. Кил хуҗи тәрса алакне хупё, есир вара тул йен-
 җе тәрса, алакне шаккаса каләр: ей Хуҗамәр, Хуҗа-
 мәр, уҗса кўртсем пире, тийёр. Анҗах Вәл сире хи-
 рәс калё: есир аҗтисем, Епё сире пөлместөп, тийё.
 26 Есир вара каләр: епир Сан умантах ёссе-җийеттёмөр,
 27 Есё пирён урамсентөх вёрентеттён, тийёр. Вәл калё:
 калатәп сире: есир аҗтисем, Епё сире пөлместөп; тўрө
 мар ёс тәвакансем, пурәр та кайяр Ман патәмран! тийё.
 28 Есир Турә патшаләхәнҗе Авраама, Исаака, Іакова,
 пур пророксене те курсан, хәвәра җавәнтан хәваласа
 кәларнине курсан, унта йөрў те, шәл шатартаттару
 29 та пулө. Хөвел-тухёсё йенҗен те, хөвел-анәсё йенҗен
 те, сур-сёр йенҗен те, кантар йенҗен те пырса Турә
 30 патшаләхәнҗе ларёс. Акә, кайрисем хәшә хәшә малта
 пулөс, малтисем те хәшә хәшә кайра пулөс, тенё.
- 31 **73.** Җав кун хәш хәш фарисейсем пынә та Ана каланә:
 Есё кунтан тухса кай: Сана Ирод вёлересшён, тенё.
 32 Вәл вёсене каланә: кайса каләр җав тилле; акә Епё
 пайан та ыран та усалсене хәваласа кәларатәп, җир-
 33 лисене сывататәп, виҗсёмөш кунне вара пётөрөп; җа-
 пах Манән пайан та, ыран та, тепёр кун та сўре-
 мелле-ха, мөшён тесен пророк Іерусалимрен пуҗне
 34 урәх сёрте вилни сук. Ей Іерусалим, Іерусалим! про-
 роксене вёлерсе пётөрөкен, ху патна йанисене җулпа
 персе вёлөрекен! Епё миҗе хутҗен санән аҗусене, җөп-
 амәшә хай җөпписене сунәҗе айне пухнә пек, пуҗтарма
 35 тытәнтәм, анҗах есир хавас тумарәр. Акә ёнтё сирён
 суртәр пушанса йулаҗ. Калатәп сире: Турә йәҗөпе
 Килекен мухтавлә, тесе калас вәхәт сититҗен есир
 урәх кураймәр Мана, тенё.

XIV. 74. Шамат кун Исусан пёр фарисейсен пуслăхин килне кёрсе, ҫакӑр ҫиме тӗл килнӗ; вӗсем Ана ҫаӳнаса тӑнӑ. Ҫавӑнта Ун умне шыв җирӗне асапланакан ҫын пырса тӑнӑ. Ҫав майпа Исус законҫӑсемпе фарисейсенҗен ыйтнӑ: шамат кун җиртен сыватма йураҫ-и? тенӗ. Вӗсем җӗпмен. Вара Исус ӑна сӗртӗнсе сыватнӑ та, йӑнӑ. Ҫавӑн җух вӗсене каланӑ: сирӗн хушпӑрта камӑн та пулин ашӑкӗ, йе вакӑрӗ пуҫса кайсан, вӑл ӑна, шамат кун пулсан та, ҫийӗнтӗх туртса кӑлармӗ-и? тенӗ. Ҫакна хирӗҫ Ана нимӗн те калайман. җӗннӗ хӑнасем малти ыраӳсене суйласа ларнине курса, вӗсене тата йумах каланӑ: сана пӗр-пӗр ҫын туйа җӗнсен, есӗ малти ыраӳна кӗрсе ан лар: уӳн җӗннӗ хӑнисем хушшинҗе теӳ санран хисеплӗреххи пулӗ; вара сана та, ӑна та җӗнекен хуҫа сан патна пырӗ те: ыраӳна ҫакна пар-ха, тийӗ; ун җух есӗ намӑсланса җи кайри ыраӳна кайса лармалла пулӑн. Сана хӑнана җӗнсен, есӗ җи кайри ыраӳна кӗрсе лар: сана җӗнӗкенни: тусӑм, тӗпелерех иртсе лар, тесе пырса каламалла пултӑр; сана вара хуна пӗрле ларакансем умӗнтӗ хисеп пулӗ. Кирек кам та хайне хай асла хуракан кӗҫене йулӗ, хайне кӗҫене хуракан асла тухӗ, тенӗ.

75. Тата Хайне җӗнсе кӳртекене те калапӑ: есӗ ӗҫкӗ-ҫикӗ тусан, хӑвӑн тусӑсене, тӑванӑсене, хураӳташӑсене, пуйӳн кӳршӳсене ан җӗн, вӗсем те сана хӑҫан та пулин җӗнсе, хирӗҫ тавӑрмалла ан пултӑр. Есӗ ӗҫкӗ-ҫикӗ тавас пулсан, ыйткалакансене, җӳлахсене, уксахсене, суккарсене җӗн; вӗсенӗн сана тавӑрмашкан нимӗн те ҫук пирки, есӗ телейлӗ пулӑн, уншӳн сана сӑваплӑ ҫынсем җӗрӗлсе тӑнӑ җух тавӑрса парӗҫ, тенӗ. Ҫавна илтсен, Унпа пӗрле ларакансенҗен пӗри каланӑ Ана: Турӑ патшалахӗнтӗ ҫакӑр ҫийес ҫын телейлӗ, тенӗ.

76. Вӑл ӑна каланӑ: пӗр ҫын каҫхи пыҫӑк ӗҫкӗ-ҫикӗ

- 17 тунă, йышла хана тѣннѣ; ёскѣ-сикѣ вăхăтѣ ситсен, вăл
 хайѣн турине тѣнсе хунисем патне: ёнтѣ пур те ха-
 18 тѣр, пырăр, тесе калама йанă. Вѣсем пур те, пѣрле сă-
 мах пѣтернѣ пек, кайаспăн мар пулса сăлттав тупа
 пуçланă; пѣри апа каланă: епѣ сѣр илтѣм, манăн савна
 19 пăхма каймалла, ан айăпла-тѣ мана, тенѣ; тепѣри ка-
 ланă: епѣ пилѣк мăшăр вăкăр илтѣм, савсене сўретсе
 20 пăхма кайатăп, ан айăпла-тѣ мана, тенѣ; тата тепѣри
 21 каланă: епѣ авлантăм; савăнпа пыраймастăп, тенѣ. Туре
 тавăрăнпă та, савсене хуçине каласа кăтартнă. Кил хуçи
 вара, силенсе ситсе, турине каланă: тасрах хула урамѣ-
 сене, тăкарлăкѣсене кай та, ыйткалакансене, тăлахсене,
 22 уксахсене, суккăрсене илсе кил кунта, тенѣ. Илсе пыр-
 сассăн, туре каланă: хуçам! есѣ хушнă пек турăм, вырăн
 23 тата та пур халѣ, тенѣ. Хуçи каланă апа: еппин сўлсем
 сине кайса, хўме хўсе савăрнă вырăнсене кѣрсе, килме
 24 ўкѣтлесе сўре, сўртăм туллийех тултăр, тенѣ. Калатăп
 сире: сав тѣнсе хунисентѣн манăн ёскѣ-сикѣме пѣри те
 ёссе-сийеймѣ: тѣнни нумай та, суйласа илни сахал, тенѣ.
 25 77. Унпа пѣрле темѣн тухлѣ халăх пынă; Вăл савăрăнса
 26 пăхса, вѣсене каланă: Ман патăма килекен хай ашшѣне,
 амăшне, арăмне, атине-пăтине, питѣшине шăллѣне,
 аппашне-йăмăкне, савăн пекех тата хайѣн пуранăçне
 те курайми пулмасан, вăл Манăн вѣренекенѣм пулма
 27 пултараймаст; Ман хыçран пыракан та, хай хѣресне
 йăтса пымаст пулсан, Манăн вѣренекенѣм пулма пулта-
 28 раймаст. Пашне лартас тесен, вăл мѣн хака ўкессине,
 апа туса пѣтерме хатѣрѣ ситессине, ситмессине кам
 29 сирѣк хушшăртан малтан ларса хисеплемѣ? унсă-
 рăн никѣсне хурсан, туса пѣтереймесен, куракансем
 30 пур те кулѣс унтан: ку сын тăва пуçларѣ те, ту-
 31 са та пѣтереймерѣ, тийѣс. Ёе тата пѣр патша, тепѣр
 патшана хирѣс вăрса кайас умѣн, хай сине сирѣм пин
 сынпа пыракан патшана вунă пин сынпа хирѣс тама

халё ситессипе ситмесси сивѣн йепле малтан ларса
 канап тумё? Халё ситес пек туйанмасан, лешё айакра 32
 тухнех, въл ун патне: килёшер, тесе йӓлӓнма сынсем
 йарё. Сапла ёнтё сирён хушшартан кирек кам та, 33
 хӓйён мён пур пурлӓхёнѣн уйӓрӓлмасан. Манӓн вё-
 ренекенём пулма пултараймаст. Тӓвар ыра йӓпала; 34
 анӓх унӓн хӓваѣ пётсен, ӓна мёнпе хӓват кӓртмелле!
 Въл вара сёре те, тислёке те йурахла мар, ӓна кӓ- 35
 ларсах тӓкассё. Илтме хӓлха пурри илтёр! тенё.

XV. 78. Унӓн сӓмахне итлемешкён мытарсемпе сы-
 лахла сынсем пур те Ун патне пына. Фарисейсемпе 2
 кёнекессем ўлкелешсе каланӓ: Въл сылахла сынсене
 хапӓл тӓвап, вёсемпе пёрле сӓкар сийет, тенё. Въл 3
 вара вёсене сӓк йумаха каланӓ: кам сирён хушшар- 4
 тан, хӓйён сёр пус сурахёнѣн пёрне сухатсан, тӓхар-
 вунӓ тӓххӓрӓшне хире хӓварса, сухалнӓ сурахне мён
 тупиѣженех шыраса сӓреме? Тупсассӓн, въл савӓнса 5
 ӓна хӓйён хул-пуссийё сине сёклесе хурё; унтан килне 6
 тавӓрӓнсан, тусёсене, кӓршисене тёнсе пустарё те,
 вёсене калё: савӓнӓр манпа пёрле: енё сухалнӓ сура-
 хама тупрам, тийё. Калатӓп сире: пёлёт синѣ те сапла 7
 пулё: пёр сылахла сын ўкёнсен, сылахран ўкёнмелле
 мар тӓхарвунӓ тӓхар сӓваплӓ сыншӓн савӓннинѣн
 уншӓн ытларах савӓнёс. Тата арӓм хӓйён вунӓ драхма 8
 ўксинѣн пёр драхмине сухатсан, сурта сута, урайне
 шӓла шӓла, мён тупиѣженех йепле тӓрӓшса шырамё
 ӓна? Тупсан, въл тусёсене, кӓршё арӓмёсене тёнсе 9
 пустарё те калё: савӓнӓр манна пёрле, епё сухатнӓ
 драхмана тупрам, тийё. Калатӓп сире: Турӓ ангелё- 10
 сенён те пёр сылахла сын ўкёнсен савӓн пекех савӓ-
 нӓс пулат, тенё.

79. Тата каланӓ: пёр сыннӓн икё ывл пулнӓ; кё- 11, 12
 сённи ашшёне каланӓ: атте! мана хама тивёслё пур-
 лаха уйӓрса пар, тенё. Ашшё вёсене пурлӓхне уйӓрса

13 павă. Нумай та мар кун иртсен, кĕçен ывăлĕ хайĕнне
 пĕтĕмпе пуçтарнă та, айăкри çĕре кайнă; унта ас-
 14 кăнланса пурăнса хайĕн пурлахне салатса пĕтернĕ; пур-
 лахне пĕтерсен, çав йенче пит йывăр выçлах пулнă, вăл
 15 аптара пуçланă; вара вăл çав çĕрте пурăнакан пĕр çын
 16 патне кайса кĕнĕ; вăл çын ăна хай хирне сысна кĕтме
 йанă; ку хай хыраманне сысна сийекең сĕмĕçпе тăрантарса
 пурăнма та хавас пулнă, анчах ăна та никам та пaman.
 17 Унтан вăл шухашласа илнĕ те, каланă: манăн аттемĕн
 мĕн тухлĕ тарса тăранинчен сăкар çисе пурăна, епĕ вы-
 18 сă вилетĕп; тăрам та, аттем патне кайам, ăна калам: ей
 аттем! епĕ пĕлĕт умĕнче те, сан умăнта та сылаха кĕ-
 19 тем, ĕнтĕ хама санăн ывăлу теме те тивĕçлĕ мар;
 20 ху валли тарса илсем мана, тийем, тенĕ. Тăна та,
 ашшĕ патне кайнă. Ашшĕ ăна айăкранах курнă та,
 хĕрхеннĕ, тупса пырса майĕнчен ыталаса илнĕ те
 21 ăна туп-тава пуçланă. Ывăлĕ вара каланă ăна: ей ат-
 тем! епĕ пĕлĕт умĕнче те, сан умăнта та сылаха кĕтем,
 22 ĕнтĕ хама санăн ывăлу теме те тивĕçлĕ мар, тенĕ. Ашшĕ
 хайĕн турисене каланă: ăи лайăх тумтир илсе килсе
 тумлантарăр ăна, аллине çĕрĕ парăр, урине атă тахăн-
 23 тарăр; тата ситерсе мăнтăрлатнă парăва илсе килсе
 24 пуçăр, ĕçсе-сийер, савăнар: ку ывăлăм манăн вилнĕ-тĕ,
 ĕнтĕ тĕрĕлтĕ, сухалнă-тĕ, ĕнтĕ тупантĕ, тенĕ. Вара
 25 савăна пуçланă. Аслă ывăлĕ унăн хирте пулнă; вăл
 тавăранны тух, суртĕ патне ситсен, савăнса йурланине
 26 илтнĕ те, пĕр тарçине тĕнсе илсе ыйтнă: мĕн ку капла?
 27 тенĕ. Тарçи каланă ăна: шăллу тавăрантĕ; асу, вăл
 сывă тавăраннышăн савăннипе, ситерсе мăнтăрлатнă
 28 парăва пуçартĕ, тенĕ. Ку çиленнĕ те, кĕресшĕн те
 29 пулман. Ашшĕ ăна хай тухса тĕннĕ. Вăл ашшĕне
 хирĕç каланă: акă миçе султанпа ĕнтĕ епĕ саншăн
 ĕçлесе пурăнатап, есĕ хушнинчен пĕртте тухман епĕ,
 çапах та есĕ мана тусамсемпе савăямашкăн нихăçан

та каџака путекки те памаран; санан ку ывалу, хай 3
 пурлахне аскан хер-арамсемпе сѳресе салатса пѳтер-
 нѳскер килнѳ те, есѳ уншан ситерсе мѳнтѳрлатнѳ пѳ-
 рѳва пустарнѳ, тенѳ. Ашшѳ ѳна каланѳ: еѳ ывѳлѳм 31
 есѳ ѳаланах манпа пѳрле, манѳн мѳн пурри пур те
 санѳн; санѳн шѳллу ку вилне-ѳѳ, ѳнтѳ ѳѳрѳлѳѳ, су- 32
 халнѳ-ѳѳ, ѳнтѳ тупѳнѳѳ: сѳвѳнпа уншан сѳвѳнса хѳ-
 пѳртеме тивѳслѳ, тенѳ.

XVI. 80. Тата Хайѳн вѳренекенѳсене те каланѳ:
 пѳр сын пуйан пулнѳ; унѳн кил-сѳрт пѳхаканни пул-
 нѳ; сѳвѳн сѳнѳен ѳна: вѳл санѳн пурлахна салатса пѳ-
 терет, тесе хыпар ситернѳ. Хуси ѳна ѳѳнсе илнѳ те, 2
 каланѳ: сан сѳнѳен мѳн илтѳтѳп епѳ капла? пурлахѳма
 пѳхса тѳни сѳнѳен хисѳп пар мана: есѳ ѳнтѳ малашне
 ѳна пѳхса тѳраймастан, тенѳ. Вара сѳрт пѳхакан хай 3
 ѳшѳнѳѳ шухѳшланѳ: мѳн тѳвас ѳнтѳ манѳн? хусам мана
 сѳрт пѳхаканран кѳларѳт; сѳр ѳслеме пултарѳймастан,
 ыѳткаласа сѳреме вѳтанѳтѳп. Кунтан сѳрт пѳхаканран 4
 кѳларсан, мана сынсем хайсен патне илѳѳѳр тесен, мѳн
 тумаллине пѳлетѳп, тепѳ. Унтан вѳл хусине парѳм тѳ- 5
 лемелли сынсене пѳрерѳн пѳрерѳн ѳѳнсе илнѳ те, пѳрнѳ
 каланѳ: есѳ ман хусана мѳн ѳухлѳ памалла? тенѳ. Лешѳ 6
 каланѳ: сѳр виѳе сѳу, тенѳ. Вѳл ѳна каланѳ: ѳасрах
 сыруна илсе лар та, аллѳ тесе сырса хур, тенѳ. Унтан 7
 тепѳрнѳ каланѳ: есѳ мѳн ѳухлѳ памалла? тенѳ. Лешѳ:
 сѳр виѳе тулѳ, тенѳ. ѳна та каланѳ: сыруна ил те,
 сѳкѳрвуннѳ, тесе сырса хур, тенѳ. Хуси вара сѳртне 8
 тѳрѳс пѳхса тѳман сынна сѳпла ѳѳѳе пулнѳшѳн мух-
 танѳ: ку ѳмѳрѳн аѳисем хайсенѳн хушшинѳѳ сѳтѳ аѳи-
 сенѳен ѳѳѳерех. Епѳ те сире калѳтѳп: улѳтѳпа пухнѳ 9
 мулѳрпа хѳвѳр валли туссем тупса хурѳр; хѳвѳр сѳука
 ѳулсан, сире вѳсем ѳмѳр пурѳнмалли сѳрта илѳѳѳр.

81. Сахалра шанѳсли, нумѳйра та шанѳслѳ, сахалра 10
 шанѳслѳ марри, нумѳйра та шанѳслѳ мар. Сѳпла есир 11

ултавпа пухнă пуйанлăхра та шанăçлă пулмасан, җан-
 12 нине сире кам шанса парё? Йут пурлăхра шанăçлă
 13 пулмасан, хавăранне сире кам парё? Нийепле җура та
 икё хуҗана ёслесе тăраймасҗ: вăл пёрне йуратё,
 тепёрне кураймё, пёриншён тăрашё, тепёриншён
 тăрашмё. Турăшан та, пуйанлăхшан та тăрашма пул-
 14 тараймасҗар, тенё. Җаксене пурне те укҗана йуратакан
 15 фарисейсем те илтнё, вёсем Унран кулнă. Вăл вёсене
 каланă:

82. Ёсир хавăра сын умёнҗе тўрё сынсем пек катар-
 татар, анҗах Турă сирён камалара пёлсе тараҗ, мёшён
 тесен сын умёнҗе ырă пекки Турă умёнҗе ирсёр вăл.
 16 Законпа пророксем вёрендни Иоаннҗен пынă; унтаппа
 ёнтё Турă патшалахийён ырă хыпарё саралаҗ; унта
 17 кирек кам та тăрашнине керет. Җапах та законри пёр
 йёр те пулин җухалиҗен җасрах пёлётпе җёр пётё.
 18 Кирек кам та, хайён арамеҗе уйăралса тепёрне иле-
 кен, аскан ёҗ таваҗ; уйăшкинҗен уйăралнă арама каҗҗа
 илекен те аскан ёҗ таваҗ.

83. Пёр сын нит пуйан пулнă; вăл порфирапа вис-
 сон тахăнса җўренё; куллен нит җапла ёҗкё-җикё тунă.
 20 Тата пёр Лазарь йатлă мёскён сын пулнă; вăл, йухан-
 21 суранлăскер, җав пуйанан хăпхи умёнҗе ыртнă; вăл
 унăн сётелли җинҗен ўкекен тёпрентёксемпе тăранса
 пурăнасшан пулнă; унăн суранёсене йытасем пыра пыра
 22 җуланă. Мёскён сын вилнё те, апа ангелсем Авраам
 кăкăрё җумне илсе кайнă; пуйан та вилнё, апа җёре
 23 пытарнă. Вăл тамакра асапланнă җух, җўлелле пăхнă
 та, айакран Авраампа унăн кăкăрё җумёнҗи Лазаре
 24 курса, кăшкăрса каланă: ей Авраам атте! хёрхенсем
 мана; Лазаре йарсам, вăл пўрни вёҗне шывпа йёпетсе,
 манăн җёлхеме килсе сивётин-җё; епё җак җулам ашён-
 25 җе пит асапланатаҗ-ёҗке, тенё. Авраам каланă: аҗам,
 аетуса ил-ха: ыррине есё ху пурăнаҗанта куртан, Ла-

зарь усаллине куртѣ; халѣ ѣнтѣ вѣл кунта савѣнаѣ,
 есѣ асаплѣнатѣн; ситменнинѣ тата сирѣнне пирѣн хуш- 26
 шѣмѣрта сарлака тѣпсѣр вырѣн тѣраѣ, савѣнна кунтан
 сирѣн пата пырас тийѣкенсем те пыраймасѣѣ, унтан та
 пирѣн пата килеймесѣѣ, тенѣ. Пуйан вара каланѣ: ей 27
 аттем! тархаслатѣп сана, есѣ ѣна манѣн атте килне
 ѣарсам еппин: манѣа пѣр-тѣвансем тата пилѣк ывѣл 28
 пур; вѣл вѣсенѣ каласа кѣтартгѣр-ѣѣ: вѣсем те сѣк асап-
 ланмалли вырѣна ан килтѣѣѣр-ѣѣ, тенѣ. Авраам ѣна ка- 29
 ланѣ: вѣсенѣн Моисей пур, пророксем пур, савсенѣ
 итлѣтѣѣр, тенѣ. Вѣл каланѣ: сук, Авраам атте, вилни- 30
 сенѣн кам та пулин вѣсен патне тѣрѣлсе пырсан, вѣ-
 сем ѣкенѣтѣѣс, тенѣ. Вара Авраам каланѣ ѣна: вѣсем 31
 Моисейе те, пророксенѣ те итлемесен, вилнисенѣн
 кам та пулин тѣрѣлсе тѣрас пулсан та ѣненмѣс, тенѣ.

XVII. Исус тата Хѣйѣн вѣренекенѣсенѣ каланѣ:
 ултав килмесѣр пулас сук, анѣах кам урлѣ ултав ки-
 лет, ѣна хуйхѣ: унѣн мѣйпе арман тулѣ сѣкса, ѣна ти- 2
 нѣсе пѣрахсан та сѣк кѣсѣннисенѣн пѣрне улталанин-
 ѣн уншѣн аванарах пулѣ-ѣѣ, (тенѣ).

84. Хавѣра хавѣр асѣвѣр. Санѣн тѣвану сана урлѣ 3
 пырса сѣлѣха кѣрсен, есѣ ѣкѣтле ѣна; ѣкенсен, кѣсар
 ѣна; вѣл сана урлѣ пырса кунне сѣтѣ хут сѣлѣха кѣр- 4
 сен те, кунне сѣтѣ хут пырса: ѣкенѣтѣп, тесен, кѣсар
 ѣна, тенѣ.

Апостолсем Исуса каланѣ: пире хытѣрах ѣненекен
 гусам, тенѣ. Исус каланѣ: есир ѣненни сарѣ пѣрѣс
 пѣртѣи тухлѣ анѣах пулсассѣн та, есир сѣк смоква ѣывѣс- 6
 не: кунтан тѣпѣ-тымарупах тухса, тинѣсе кѣйса лар,
 тесен, вѣл сире итлѣ-ѣѣ. Суха тѣвакан, ѣе кѣтѣ кѣтѣкен 7
 тѣури хиртен тавѣрѣнсан, сирѣн хушшѣртан кам ѣна:
 кил тѣсрах сѣтел хушшине лар, тесе калѣ? Апла ка- 8
 литѣн вѣл ѣна: ман валли кѣсхи апат хатѣрле, пи-
 лѣкне сѣх та, епѣ ѣсѣ сѣйитѣн мана пулѣпса тѣр,

9 кайран вара ху ёссе си, темё-и? Ху си сав турине хай
хушнине тунашан тав тавё-и? Тав тавё, тесе шухашла-
10 мастап. Есир те сапла, хавара хушнине пурне те туса
ситерсен калар: епир нимёне йурахсар турасем, мёшен
тесен хамар тума тивёслине антах турамар, тийёр, тенё.
11 Иерусалиме кайна дух, Исус Самариапа Галилеа
хушшинтен иртсе пынә.

12 85. Вәл пёр йала кенё дух, Ана йухан-суранла вунә
13 сын тел пулнә; вёсем таранса, айкаранах хыта сасапа
каланә: ей Вёрентекен Исус! хёрхөнсем пире, тенё.
14 Вәл вёсене курсан каланә: кайса священниксене ку-
15 ранар, тенё. Кайна духне вёсем тасалнә. Вёсентен
пёри, хай тасалнине курсан, хыта сасапа Турра мух-
16 таса, кайалла таваранна та, Исуса тав туса, Унан ури
17 умне уксе пуссапнә; вәл Самариа сынни пулнә. Саван
дух Исус каланә: вуннан тасалман-тё-и? таххаращё аста
18 тата? Вёсем Турра мухтама йепле килмерёс, сак йут
19 халәх сынни антах килтё? тенё. Унтан кәна каланә:
тәр та, кайах ёнтё, ху ёненни сәлтё сана, тенё.

20 86. Фарисейсем Исусран: Турә патшаләхё хаҗан
килмелле? тесе ыйтна. Вәл вёсене хирёс каланә: Ту-
21 рә патшаләхё куранса килмё; ун синтен: вәл акә
кунта, йе: авә унта, тесе каламёс, Турә патшаләхё
вәл хавар ашарта, тенё.

22 Тата вёренекенёсене те каланә: акә кунсем килёс,
ун духне есир Етем Ывәлё пурәннә кунсентен пёрне
23 те пулин курасшан пулар та, кураймар; сире калёс:
акә кунта, йе: авә унта, тийёс, есир ан кайар, хы-
24 салтан ан тупар: пелётён пёр хёрринтен сиснё сисём
тепёр хёррине сититүзенех йалтартатса кайа. Етем
25 Ывәлё те Хай килёс кунёнтё сапла пулө. Антах Унан
малтан пума йасап курмалла, сак ару Ана йышан-
мё, (тенё).

26 87. Ной вахәтентё йепле пулнә, Етем Ывәлё килёс

кунсөнҗе-те җаплах пулѐ: Ной кимѐ җине кѐнѐ купҗ- 27
 җенех җынсем ѓҗнѐ, җинѐ, авланнѐ, катҗа кайнѐ; җѐр
 җине шыв тулнѐ та, пурне те пѐтернѐ. Лот вѐхѐтѐнҗе 28
 те җаван пекех пулнѐ: ѓҗнѐ, җинѐ, сутнѐ, илнѐ, акнѐ,
 җуртсем тунѐ; анҗах Лот Содомран тухнѐ кун җултен 29
 вутлѐ, кўкѐртлѐ җумѐр җунѐ та, пурне те пѐтернѐ. Етем 30
 Ывѐлѐ килес кун та җаплах пулѐ. Вѐл кун кам та 31
 пулин җурт җинҗе пулсан, йапалисем җуртѐнҗе пулсан,
 вѐл вѐсене илме ан антѐр; кам та пулин хирте пулсан,
 вѐл та кайалла ан тавѐрѐнтѐр. Лот арѐмне асѐрта тыт- 32
 са тѐрѐр. Кам хѐй җунне усрасшѐн тѐрѐшаҗ, вѐл ѐна 33
 җухатѐ, кам җухатѐ, вѐл ѐна җѐртѐ. Калатѐп сире: 34
 җав каҗ иккѐн пѐр вырѐн җинҗе выртѐҗ: пѐрне илѐҗ,
 тепѐрне хѐварѐҗ; икѐ хѐр-арѐм пѐрле алѐ-арманѐ авѐр- 35
 тѐҗ: пѐрне илѐҗ, тепѐрне хѐварѐҗ; иккѐн хирте пулѐҗ: 36
 пѐрне илѐҗ, тепѐрне хѐварѐҗ, тенѐ. Ғакна хирѐҗ ѐна 37
 каланѐ: Вѐрентекѐн, ѐҗта вѐл? тенѐ. Вѐл вѐсене кала-
 нѐ: виле пур җѐре ѐмѐрт-кайѐксем те пуҗтарѐнѐҗ, тенѐ.

XVIII. Тата вѐсене хуйха ўкмесѐр, йалан Турра кѐл-
 тума кирли җинҗен йумах каласа панѐ. Вѐл каланѐ: 2

88. Пѐр хулара тўре пулнѐ; вѐл Турѐран та хѐраман,
 җынтан та вѐтанман. Ғав хуларах тата пѐр тѐлѐх арѐм 3
 пулнѐ; вѐл тўре патне пыра пыра каланѐ: мана хампа
 тавлѐ җынтан хѐтарсам, тенѐ. Тўре нумайҗҗен ун хутне 4
 кѐресшѐн мар тѐнѐ. Йулашкинҗен хѐй ѐшѐнҗе каланѐ:
 епѐ Турѐран та хѐрамастѐп, җынтан та вѐтанмастѐп пул-
 сан та, ку тѐлѐх арѐма, хама пѐртте канѐҗ пѐманранах 5
 хѐтарам: Мана аптѐратма вѐл урѐхран ан килтѐр, тенѐ.
 Унтан Исус каланѐ: илтетѐр-и, тѐрѐс мар тўре мѐн 6
 калаҗ? Турѐ Хѐйѐн суйланѐ җыннисене, вѐсем ѐна 7
 кунѐн-җѐрѐн йѐлѐнсан, васкасах хѐтармасан та, хѐтар-
 масѐр хѐварѐ-и? Калатѐп сире: Вѐл вѐсен хутне җасах 8
 кѐрѐ. Анҗах Етем Ывѐлѐ килсен, җѐр җинҗе ѐненў ту-
 пѐйѐ-и? тенѐ.

- 9 Тата хашне хашне, хайсене хайсем сáваплá тесе ша-
накансене, ыттисене хурлакансене, сáк йумаха каланá:
- 10 **89.** Икё сын җиркёве кёл-тума кёнё, пёри фарисей,
11 тепёри мытарь пулнá. Фарисейё кёл-тума тáрсан, хай
áшёнҗе сáпла каласа кёл-тунá: ей Турá! тав та пуç
Сана: епё ытти сын пек сáратаканскер, хур-тáвакан-
скер, аскáнланса сўрекенскер мар, ак сáк мытарь пек
12 те мар; ернере икё хут типё тытатап, мён пур ёслесе
тупнинҗен вуннámёш пáйне Турáшáн паратап, тенё.
13 Мытарь áйакра тáна, куҗне уҗса сўлелле пáхма та
хайáйман; вáл кáкáрне сáпса каланá: ей Турá! хёрхен-
14 сем мана, сýлáхлá сынна, тенё. Калатап сире: килне
вáл фарисейрен ытла тўрре тухса тавáрáннá, мёшён
тесен кирек кам та хáйне хай асла хуракан кёсёне
йулё, хáйне кёсёне хуракан асла тухё, тенё.
- 15 **90.** Исус пёҗёк аҗасене те сёртёнтёр тесе, Ун патне
пёҗёк аҗасем илсе пынá; сáвна курсан, вёренекенёсем
16 вёсене җарса тáнá. Исус вёсене җёнсе илсе, вёренеке-
нёсене каланá: аҗасене йáрáр, вёсене Ман патма кил-
17 ме ан җáрáр, Турá патшалáхё сáкáн пеккисемшён. Ђан
калатап сире: Турá патшалáхне кам сáмрáк аҗа пек
йышáнмасҗ, вáл унта кёреймё, тенё.
- 18 **91.** Пуçлáх пулса тáракансенҗён пёри Исусран ыйт-
нá: ей ыра Вёрентекен! ёмёрлөх пурáнаҗа кёрес тесен,
19 мён тумалла манáн? тенё. Исус áна каланá: мёшён
есё Мана ыра тетён? Пёр Турáран пуҗне никам та
20 ыра мар; заповёдсене пёлетён: аскáнланса ан сўре,
ан вёлер, ан вáрла, сын синҗён суйа суйса ан кáтарт,
21 асуна-аннўне хисепле, тенё. Вáл каланá: епё вёсене
22 пурне те сáмрáкранпах туса тáратап, тенё. Сáвна илт-
сен, Исус áна каланá: санáн тата пёри ситеймest: мён
пур пурлáхна сут та, мёскёнсене валеҗсе пар, вáра
санáн мулá пёлёт синҗе пулё; ху кил те, Ман хысáм-
23 ран сўре, тенё. Сáкна илтсен, вáл салхуланнá, мёшён

тесен пит пуйан пулна. Исус вѧл салхуланнине курса 24
 каланѧ: пуйан сынсене Турѧ патшалѧхне кѧме йепле
 хѧн! Пуйана Турѧ патшалѧхне кѧрессинѧн, тѧвене 25
 йѧп-ѧрти витѧр тухма ѧмѧлтарах, тенѧ. ѧакна илте- 26
 кенсем каланѧ: кам ѧѧлѧнма пултарѧ апла? тенѧ. Исус 27
 каланѧ: етем пултарайманнине Турѧ пултарат, тенѧ.
 Петр каланѧ: акѧ епир пурне те хѧвартѧмѧр та, Сан хы- 28
 ѧантан ѧуретпѧр, тенѧ. Вѧл каланѧ вѧсене: ѧѧн калатѧп 29
 сире: Турѧ патшалѧхѧшѧн ѧуртне-йѧрне, йѧ ашшѧ
 -амѧшне, йѧ тѧванѧсене, йѧ арѧмне, йѧ аѧисене хѧварсан,
 никам та халхи вѧхѧтра ытлашшине нумѧй илмесѧр, 30
 килес ѧмѧрте ѧмѧрлѧх пурѧнѧѧа кѧмесѧр йулмѧ, тенѧ.

92. Исус вуникѧ вѧренекенне аѧаккала ѧѧнсе илнѧ 31
 те, каланѧ: акѧ епир Иерусалиме улѧхса пыратпѧр, ѧнтѧ
 Етем Ывѧлѧ ѧинѧн пророксем ѧырса хуни пур те вы-
 рѧна килѧ: Ана суйѧа тѧнле ѧынсен аллине тытса па- 32
 рѧс, Ана мѧшкѧллѧс, Ана хур тѧвѧс, Ун ѧине сурса
 пѧтерѧс, хѧнѧс, вѧлерѧс Ана, унтан Вѧл виѧѧемѧш кунне 33
 ѧѧрѧлсе тѧрѧ, тенѧ. Анѧах вѧсем ѧапла каланинѧн 34
 нимѧн те ѧнласа илеймен: вѧл сѧмахсем вѧсемшѧн
 ѧнланмалла мар пулна, мѧн каланине вѧсем пѧлейме-
 сѧрех йулнѧ.

93. Вѧл Иерихон патне ѧывѧхарса пынѧ ѧух, ѧул хѧр- 35
 ринѧе пѧр суккѧр ѧын ыйткаласа ларнѧ; вѧл хѧй па- 36
 тѧнѧн халѧх иртнине илтнѧ те: мѧн ку? тѧсе ыйтнѧ.
 Ана: Назорей Исус килет, тенѧ. Вѧл вара кѧшкѧрса 37, 38
 йѧнѧ: ей Давид Ывѧлѧ Исус! хѧрхенсем мана, тенѧ.
 Малтан пыракансем ѧна ѧрѧнма хушнѧ; вѧл: ей Да- 39
 вид Ывѧлѧ! хѧрхенсем мана, тѧсе тата хытѧрах кѧш-
 кѧрнѧ. Исус ѧрѧннѧ та, ѧна Хѧй патне ѧавѧтса пыма 40
 хушнѧ. Вѧл Ун патне пырса тѧрсан, Исус унтан ыйт-
 нѧ: есѧ Мана мѧн тутарасшѧн? тенѧ. Вѧл каланѧ: ей 41
 Вѧрентекен! манѧн куракан пулас-ѧѧ, тенѧ. Исус ѧна ка- 42
 ланѧ: куракан пул; ху ѧненнѧ ѧѧлѧс сана, тенѧ. Вѧл вара 43

савантах куракан пулна та, Турра мухтаса, Исус хыссан кайна. Савна курсан, пѣтем халӕх Турра мухтанӕ.

XIX. 94. Унтан Исус Иерихона кѣрсе, ун витѣр иртсе
 2 пына. Саван ӕухне мытарсенѣн пуслӕхѣ, пѣр Закхей
 3 йатлӕ пуйан сын, Исуса: йѣплескер-ши Вӕл, тесе ку-
 расшӕн сӕренѣ; анӕх хӕй лутраран вӕл Ана халӕх
 4 урлӕ курайман. Вӕл вара маларах ӕупса кайна та, Ана
 курасшӕн смоква йывӕсѣ сине улӕхса тӕнӕ, мѣшѣн
 тесен Исусан сав йывӕс патѣнӕн иртсе каймалла пул-
 5 на. Исус сав тѣле ситсен, сӕлелле пӕхна та, ана кур-
 са каланӕ: Закхей! ан ӕасрах, Манӕн пайан сан суртна
 6 кѣмелле, тенѣ. Вӕл вара васкаса анна та, саванса Ана
 7 хӕй патне илсе кѣнѣ. Савна курса пур те: Вӕл сы-
 8 лӕхлӕ сын патне кѣӕѣ, тесе ӕпкелѣше пуслана. Закхей
 тӕнӕ та Исуса каланӕ: ей Вѣрентекен! епѣ ѣнтѣ хам
 пурлӕхамран суррине мѣскѣнсене парӕп, тата пѣр-пѣр
 сынна мѣнле те пулин кӕрентернѣ пулсан, ана тавата
 9 хут ытла тӕлѣп, тенѣ. Исус каланӕ ана: пайан сак
 суртан сӕланас кунѣ ситрѣ, мѣшѣн тесен ку сын та
 10 Авраам ывӕлѣ: Етем Ывӕлѣ сухалнисене шыраса тупса
 11 сӕлма килнѣ, тенѣ. Сынсем сакна итлесе тӕнӕ ӕух,
 Вӕл тата пѣр йумах каласа панӕ, мѣшѣн тесен Вӕл
 Иерусалим патне сывахарса пына, саванпа вѣсем Тура
 12 патшалӕхѣ ӕас пусланаӕ пулѣ, тесе шухӕшланӕ. Вӕл
 сапла каланӕ:

95. Пѣр ӕапла ӕруран тухна сын, патшалӕх илсе та-
 13 вӕранас тесе, инсѣ сѣре кайма хатѣрлѣннѣ; вӕл хӕйѣн
 вунӕ ӕурине ӕѣнсе илсе, вѣсене вунӕ мина (*вунӕ кѣ-
 репенке кѣмѣл*) парса, каланӕ: епѣ тавӕранитӕн сак
 14 минасѣмпе тупӕш тавӕр, тенѣ. Хулинӕи сынсем ана
 курайман; вѣсем ун хысѣнӕн: вӕл пирѣн патша ан
 15 пултӕр, тесе калама сынсем йанӕ. Патшалӕх илсе та-
 вӕрансан, вӕл укса парса хӕварна ӕурисене, кам мѣн
 ӕухлѣ тупӕш тунине пѣлмѣшкѣн, хӕй патне ӕѣнсе пы-

ма хушнă. Пѣри пынă та, калана: хуҫа! санан мину 16
 вуна мина тупаш кўҫе, тенѣ. Хуҫи ана каланă: йурѣ, 17
 ырă ҫурам, сахалра шанăҫлă пулнăшан, есѣ вунă ху-
 лана пуҫлăх пул, тенѣ. Тепѣри пырса каланă: хуҫа! 18
 санан мину пилѣк мина тупаш кўҫе, тенѣ. Хуҫи ана 19
 та каланă: есѣ те пилѣк хулана пуҫлăх пул, тенѣ. Виҫ- 20
 ҫемѣш ҫури пырса каланă: хуҫа! акă санан мину! епѣ
 ана тутăрпа ҫѣркесѣ усрарам, мѣшѣн тесен епѣ сан- 21
 ран хăрарам: есѣ хытă кăмăллă ҫын, есѣ хумасăрах
 илетѣн, акмасăрах выратан, тенѣ. Хуҫи ана каланă: 22
 ей усал ҫура, ху каланă сăмахпах айăплам епѣ сана:
 есѣ епѣ хытă кăмăллă ҫын иккенне, хумасăрах илнине,
 акмасăрах вырнине пѣлеттѣн пулсан, мѣшѣн еппин 23
 ман кѣмеле тупаш тăвакансене памаран? таврăнсан
 епѣ ана услампа илнѣ пулăттам, тенѣ. Вара хай умѣн- 24
 ҫе тăракансене каланă: унтан минана илѣр те, вунă
 миналине парăр, тенѣ. Ана каланă: хуҫа, унан вунă 25
 мина пур, тенѣ. Калатап сире: каман пур, ана тата 26
 парѣҫ, каман ҫук, унанне мѣн пур пеккине те туртса
 илѣҫ. Тата, мана хайсен патши ан пултăр, тийекен леш 27
 тăшманамсене кунта илсе килѣр те, хам умрах вѣлерсе
 пѣтерѣр, тесе каланă, тенѣ. Ҫакна каласан, Исус ма- 28
 лалла кайнă, Вăл Йерусалимелле улахнă.

96. Виѣфагiапа Виѣанiа патне, Елеон тийекен ту пат- 29
 не ҫывăхарсан, Исус Хайѣн икѣ вѣренекенне ҫапла 30
 каласа йанă: ҫак хамар умри йала кайăр, унта кѣрсе-
 нех, кăкарса хунă ҫамрăк ашака тѣл пулăр, ана пѣр
 ҫын та, нихăҫан та утланман; ҫавна салтса илѣр те,
 ҫавăтса килѣр; пѣри-пѣри сиртен: мѣшѣн салтса иле- 31
 тѣр? тесе ыйтсан, есир ана ҫапла калăр: вăл Вѣрен-
 текене кирлѣ, тийѣр, тенѣ. Йанисем кайнă та, Вăл 32
 каланă пек тѣл-пулнă. Вѣсем ҫамрăк ашака салтса 33
 илнѣ ҫух, унан хуҫисем вѣсене каланă: ашак тыхине
 мѣшѣн салтса илетѣр? тенѣ. Вѣсем хирѣҫ каланă: вăл 34

35 Вѣрентекене кирлѣ, тенѣ. Ана вара Исус патне ҫа-
вѣтса пынă; унтан ашак тыхи ҫине хайсен тумтирѣ-
36 сене хунă та, ун ҫине Исуса утлантарнă. Вăл пынă
тух, вѣсем хайсен тумтирѣсене ҫул тăрах сарса пынă.

37 97. Исус Елеон тăвѣ ҫинтѣн анакан ҫѣре ҫывахарсан,
вѣренекенѣсем пур те, темѣн тухлѣн, хайсем курнă пур
хаватсемшѣн те саванса, хытă кашкарса Турра ҫапла
38 каласа мухта пусланă: Турă йаҫѣпе килекен Патша
мухтавлă! пѣлѣт ҫинтѣ канăслăх, ҫўлте мухтав! тенѣ.
39 Халăх хушшинтѣн хаш хаш фарисейсем Исуса ка-
40 ланă: Вѣрентекен! вѣренекенѣсене ҫар, тенѣ. Вăл вѣ-
сене хирѣҫ каланă: калатăп сире: вѣсем ҫаранас пул-
41 сан, тулсем кашкарса йарѣҫ, тенѣ. Хула патнѣ ҫыва-
42 харсан, Исус ун ҫине пăхса уншăн йѣрсе йанă, Вăл
каланă: ех, есѣ те хана канăслăх мѣnten килнине ҫак
хаван пайанхи кунанта та пулин анласа илѣсен-тѣ,
43 анта халѣ вăл сан куҫна курăнмасăр тарат; ака есѣ
курас кунсем ҫитѣҫ, ташманусем сан тавра ҫѣр алтса
ҫавăранѣҫ, сана йѣри-тавра ҫавăрса илѣҫ, сана пур
44 йентѣн те хѣсѣрлѣҫ; сана тустарса пѣтерѣҫ, атусене хула
хушшинтѣх ҫапа ҫапа вѣлерѣҫ, сан вырăнна тул ҫине
тул та хавармѣҫ, мѣшѣн тесен есѣ хана ҫалма килнѣ
вăхăта пѣлмерѣн, тенѣ.

45 98. Исус ҫиркѣве кенѣ те, унта ҫуту-илў тавакан-
46 сене хаваласа калара пусланă; Вăл вѣсене каланă:
Манан ҫуртам келѣ ҫуртѣ, тесе ҫырнă, есир ана вара-
47 хурахсен выранѣ туса хунă, тенѣ. Унтан Вăл куллен
ҫиркўре вѣрентнѣ. Пуп-пуҫлăхѣсем, кенекеҫѣсем, халăх
хушшинтѣ аслă ҫынсем Ана пѣтерме май шыранă;
48 анта хетѣм халăх пѣр пăранмасăр Ана итлесе танă-
ран, вѣсем Ана нимѣн тума та май тупайман.

XX. 99. Пѣрре, Исус ҫиркўре халăха ыра хыпар
каласа вѣрентнѣ кунсентѣ, пуп-пуҫлăхѣсем, кенекеҫѣ-
2 семпе аслă ҫынсем пырса, Ана каланă: кала-ха пире.

Есё ҫакна менле тивёҫпе таватан? ку иреке Сана кам
 паҫе? тенё. Вәл вёсене хирёҫ каланә: Епё те сиртөн 8
 пёр сәмах ыйтам, каласа парәр Мана: Иоанн шыва 4
 кўртни ҫўлтен пулнә-и, етемрен-и? тенё. Вёсем пёр 5
 пёринпе шуҳашласа каласнә: ҫўлтен тесен, Вәл: апла
 пулсан мёшён есир әна ёненмерёр? тийё; етемрен 6
 тесен, пётём халах пире ҫулпа персе вёлерё, мёшён
 тесен халах: Иоанн пророк, тесе ёненсе тәраҫ, тенё.
 Вара Әна хирёҫ каланә: аҫтан иккенне пёлместпёр, 7
 тенё. Исус вёсене каланә: Епё те сире ҫакна мёнле 8
 тивёҫпе тунине каламастап, тенё.

100. Унтан Вәл халәха ҫак йумаха кала пуҫланә: 9
 пёр ҫын иҫём-ҫырли йываҫё лартса пахҫа тунә та, әна
 пахҫаҫсене парса, хай нумай вәхәта тухса кайнә. Вә- 10
 хат ҫитсен, вәл пахҫаҫсем патне: пахҫинҫөн ҫимёҫ
 парса йаҫҫар тесе, ҫурине йанә; пахҫаҫсем әна хё-
 несе, нимёнсёрех кәларса йанә. Вәл тата тепёр ҫури- 11
 не йанә; вёсем әна та хёнесе, мапшкәл туса, нимёнсё-
 рех йанә. Унтан тата виҫҫёмёш ҫурине йанә, вё- 12
 сем әна та суранлантарса пётёрсё, хәваласа кәларна.
 Вара пахҫа хуҫи каланә: мён тәвас ёнтё манән? хамән 13
 савнә ывәләма йарса пәхам, тен, әна курсан вәтанёҫ,
 тенё. Пахҫаҫсем унән ывәльне курсан, пёр пёринпе 14
 шуҳашласа каласнә: ашшин пурләхё ҫакна йулмалла,
 атәр әна вёлерер, вара әна тивёҫлё пурләх хамәра пу-
 лё, тенё. Әна пахҫаран илсё тухнә та, вёлөрнё. Пахҫа 15
 хуҫи мён тәвё ёнтё вёсене? Вәл килсё, ҫав пахҫаҫсене
 вёлерттөрё те, пахҫине ураххисене парё, тенё. Ҫакна 16
 илтекенсем каланә: апла ан пултәр-ҫё! тенё. Вәл вёсен
 ҫине пәхса каланә: ҫурт тәвакансем тиркесе пәрахна
 ҫул кётес никёсё пулнә, тесе ҫырна, вәл мёне пёлте-
 рет? Ҫав ҫул ҫине ўкёкен, кирек кам та саланса кайё, 17
 вәл ҫул кам ҫине ўкё, әна лапҫәтса пәрахё, тенё. 18

101. Ҫав вәхәтра пуп-пуҫләхёсемпе кёнекеҫёсем Исус 19

20 сак йумаха хайсен синтен каланине анласа илне те,
 Ун сине ала хумашкан май шыраня, антах халахран
 21 хараня. Вөсем Ана санасах таня; Ана түресен аллине,
 асла пуслых аллине тытса парасшан, Ун патне, Ана
 22 айапламалли самах калаттарас-тө тесе, ыра сын пек
 23 куранса сүреккен усал, тейе сынсем йаня. Сав сынсем
 24 Исусран ыйтна: Вөрентекен! Есө төрөс калатан, төрөс
 вөрентетен, Саншан пур сын та пөрех, Есө зан Тура
 25 сулне вөрентетен, епир ана пөлетпөр; пирен кесаре
 26 куланай пама тивөслө-и, тивөслө мар-и? тенө. Вәл
 вөсен тейелөхне пөлсе, вөсене каланя: мешөн санатар
 27 есир Мана? Пөр динарий катартар-ха Мана: ун синте
 кам сәнө, кам сыравө? тенө. Вөсем: кесарөн, тенө.
 28 Вәл вөсене каланя: апла пулсан кесарөнне кесаре па-
 29 рәр, Турранне Турра парәр, тенө. Сапла вөсем халах
 30 умөнтө Ана Хайне айапламалли самах калаттарайман,
 Вәл хирөс таварса каланинтен төлөнесе, каласма та
 31 жараня.

27 **102.** Саван тухне, вилнисем тәрелсе тарас сук тийе-
 28 кен хаш хаш саддукейсем Унтан пырса ыйтна: Вө-
 рентекен! Моисей пире: каман та пулин авланя та-
 ванө аҗа-паҗасар вилсен, таванө унан арамне хай вал-
 ли каҗа илтөр, унан йахне пөтесрен хатартар, тесе
 29 сырса паня. Ситүтен пөр-таван пур-тө; асли авлантө те,
 30 аҗа-паҗасарах вилтө, вара сав арама иккөмөшө илтө, вәл
 31 та аҗа паҗасарах вилтө, унтан ана виҗсөмөшө илтө; сапла
 вара ситүтөшө те илтөс; пур те аҗа-паҗасарах вилтөс;
 32, 33 пуринтен кайран арамө те вилтө. Ентө вилнө сынсем
 34 тәрелсе тарсан вөсен хашин арамө пулө вәл? вәл ситү-
 35 тешин те арамө пулна-тө, тенө. Исус вөсене хирөс
 каланя: ку өмөрөн аҗисем авланаҗсө те, каҗа та кайаҗ-
 36 сө: лөш төнтөне ситсе, вилөмрен тәрелсе тама тивөслө
 пулнисем авланмаҗсө те, каҗа та каймаҗсө; тәрелсе
 таня тарых вөсем вилмөҗсө, мешөн тесен вөсем ангел-

семпе танлашассё, Турă ывалёсем пулассё. Вилнисем 37
 җерелсе тарасси синҗен Моисей те каласа пелтернё.
 Вал хăва темё патёнҗе Турра: Есё Авраам Турри,
 Исаак Турри, Іаков Турри, тенё. Турă Вал вилнисен 38
 Турри мар, җеррисен Турри: Унан пур те җерё, тенё.
 Җавна хирёс хăш хăш кёнекеҗесем каланă: Вёренте- 39
 кен! Есё аван каларан, тенё. Җавантан вара Исусран 40
 нимён синҗен те, ыйтма хайайман. Вал вёсене каланă:
 йепле тата Христоса Давид Ывалё, теҗсё? Давид пса- 41, 42
 лом кёнекинҗе хай җапла каланă: манан Туррама Турă
 каланă: Епё Санан ташманусене уру айне тавитҗен, 43
 Есё Манан сылтап йенҗе лар, тенё. Җапла ёнтё Да- 44
 вид Ана Турă тесе каланă, йепле тата Вал унан Ывалё
 пулат? тенё.

103. Пётём халах итлесе тăна җух, Исус Хайён вё- 45
 ренекенёсене каланă: кёнекеҗесенҗен сыхланар: вёсем 46
 вара́м тумтирпе сўreme йуратассё, халах пухавёсенҗе
 хайсенҗен сывла́х ыйтнине йуратассё; синагогасенҗе
 малта ларма, ёске-җикёре кёрекере ларма йуратассё;
 вёсем тала́х ара́мсенён сўртёсене те́п-та́вассё, сынпа 47
 кура́насшăн нума́йҗҗен кёл-та́вассё; җаваншăн вёсем
 пыса́к айапа йулёс, тенё.

XXI. Исус па́хнă та, пу́янсем җиркў укш арҗине
 хайсен парнисене хунине курна; пёр мёскён тала́х 2
 ара́м та җаванта икё лепта (икё вак укҗа) хунине кур-
 сан, Вал каланă: җан калатап сире: җак мёскён тала́х 3
 ара́м пу́ринҗен те ытла хуҗё, ыттисем пур те ытлашши 4
 пуртан Турра парнене хуҗёс, ку сук та пулсан, хайён
 мён пур пеккине, хай та́ранса пура́нмаллине пётёмпех
 хуҗё, тенё.

104. Хăшё хăшё җиркў синҗен: ана хакла җулсемпе, 5
 сынсем хунă йапаласемпе илемлетнё, тесе каласса
 тăна җух, Исус каланă: ва́хат җитё, есир җаканта ку- 6
 ракан сўртсенҗен ун җухне җул җине җул та йулмё,

7 пурне те сёмёрсе пётёрёс, тенё. Вара Унтан ыйтна:
Бёрентекен! вәл хәсан пулё? Вәл пулас җух мёнле
паллә пулмалла? тенё.

8 **105.** Вәл каланә: сыхланәр, сире илёртсе ан улталаҗ-
җәр: нумайёшө Ман йатампа килсе: Вәл өпө тийёс; вәл
9 вәхәт сывәх өнтө, вёсен хыссан ан кайәр. Вәрәсем
синҗен, халәх пәлханни синҗен илтсен, хәраса ан үкёр:
вёсем малтан пулмалла, анҗах пётес вәхәт ун җухнех
10 мар-ха, тенё. Унтан вёсөнө каланә: халәх сине халәх
11 тәрё, патшаләх сине патшаләх тәрё; выранё выранёпе
сёр пит хытә җётөрё, высләхсем, мурсем, пит хәрушә
ёссем пулёс, пёлёт синҗө пысәк хаватсем куранёс.

12 **106.** Саксем пур те пулитҗен, малтан сирён сине алә
хурёс, сире синагогасене, төрмесене хупа хупа җөсёр-
лөс, Ман йатамшән сире патшасем умне, аслә пусләх-
13 сем умне илсе кайёс. Савсем сире Ман синҗен каласа
14 пёлтермешкөн пулөс. Хирёс мён таварса калассине
малтанах шухашласа ан хурәр: сак сәмаха җөеррте
15 хытә тытса тәрәр. Епө сирө җөлхө-сәвар та, әсләләх
та парәп; сире хирёс тәракансем ана хирёс калама та,
16 ана хирёс тама та пөри те пултараймёс. Тата сире
асәр-аннёрсем те, таванәрсем те, хуранташәрсем те,
тусәрсем те тыта тыта парёс, сире хәшне хәшне вө-
17 лерёс; Ман йатам пирки сире пур те курайми пулөс;
5, 19 сәпах та сирён пусәр синҗи сүс пөрҗи те сухалмө; җу-
20 нәрсөнө хавәр тўснipe сәләр. Йерусалиме сарсем йөри-
тавра савәрса илнине курсан, унан пушанса йулас
21 вәхәҗө сывәхарнине пөлөр вара. Йудеарисем ун
җухне тусем хушшине тартҗәр; хуларисем хуларан
22 тухҗәр, хула таврапёнҗисем хулана ан кетҗөр: вәл
кунсем хирёс тавәрмалли кунсем: сырни пур те вырана
23 килө. Сав кунсенҗө сийёнҗө пур арамсөнө, аҗа өмөр-
текеннисенө хуйхә пулө: сёр синҗө төмөн төрлө хөн
24 пулө, сак халәх сине силө ситө. Хөс сивөҗөшөпе тә-

канёс, вёсене тёрлө халах хушшине тытканә иле иле
 кайёс; Иерусалиме суйа тёнлө халахсем хайсен вахәтё
 иртиҗенех таптёс. Хёвелре те, уйахра та, җалтәрсенҗе 25
 те палласем пулёс; җөр җинҗе халахсем хуйха үкёс,
 аптәрёс; тинёс шавласа палханса тәрё; җулти вай-ха- 26
 ватсем хускалёс те, тёнҗене килес асапсене кётсе,
 җынсем хараса виле пуслёс; вара пёлётсем җинҗе асла 27
 мухтавпа хаватла килекен Етем Ывалне курёс.

107. Җаксем пула пусласан, есир пуҗара җеклесе, җу- 28
 лелле пәхәр, мөшөн тесен сирён җаланас вахәтәр җыва-
 хараҗ вара, тенё. Унтан вёсене йумах калана: смоква 29
 йываҗё җине, ытти пур йываҗсем җине те пахәр-ха:
 вёсем җулҗа калара пусласан, есир җавсене курса, җу 30
 җываххине хавәр та пёлётөр вара. Җаван пекох, җак- 31
 сем пула пусланине курсан, есир Тура патшалахё җы-
 ваххине пёлөр вара. Ѓан калатап сирё: җак ару та 32
 пётмё, җавсем пур те пулёс; пёлётпе җөр пётё, Манан 33
 самахамсем ахал иртмёс. Хавара хавәр аставәр; сирён 34
 җөрёсем ытлашши җисе, үсөрёлсе җүресе, пуранәҗшан
 тәрәшса ан йывәрлантҗәр, вал кун сирёншён сасар-
 так җитмелле ан пултәр, мөшөн тесен пётём җөр җинҗе 35
 пуранакансене пурне те вал кун таната пек карса илө;
 җаванпа ёнтё кирек хаҗан та сыха тәрәр, кёл-тавар; 36
 җав пулас асапсенҗен пуринҗен те хәталса, Етем Ывалё
 умне тама тивёслө пулар, тенё.

108. Исус кантәрла җиркүре верентнё, каҗхине хула- 37
 ран тухса, Елеон тийекен ту җинҗе ирттернё. Вал 38
 вёрентнине итлеме пётём халах Ун патне җиркёве
 куллен ирех пустаравна.

XXII. Пасха тийекен прасник, тутлала туна җакар
 прасникё җывахарса килнө; пуп-пуслахёсемпе кёнеке- 2
 җёсем: Исуса йепле те пулин вёлерес-җё, тесе май шы-
 ранә: тўрех вёлерме халахран харанә. Вуникё вёрене- 3
 кёнёнҗен пёрин, Искаріот тийекен Иуданан ашне шуйт-

4 тан кенё; вѧл вара кайнѧ та пуп-пуслѧхёсемпе, тўре-
 семпе вёсен аллине Исуса йепле тытса парасси ҫин-
 ҫен каласнѧ. Лешсем савѧнса ѧна укҫа пама пулнѧ.
 Вѧл вара сѧмах панѧ та, ѧна вёсен аллине халѧх ҫук
 7 ҫёрте тытса пама майлѧ вѧхѧт шырана. Тутлѧла тунѧ
 ҫѧкѧр прасник кунё ҫитнё; вѧл кун пасха путекки
 8 пусмалла пулнѧ. Исус Петрпа Иоанна ҫавла каласа
 йѧнѧ: кайѧр та, хамѧр валли пасха хатёрлесе хурѧр,
 9 тенё. Вёсем ѧна каланѧ: аҫта хатёрлеме хушатѧн пи-
 10 ре? тенё. Вѧл вёсене каланѧ: акѧ, есир хулана пырса
 кенё ҫух, сире кѧкшѧмпа шыв ҫёклесе пыракан ҫын
 тёл-пулё; ҫавѧн хыҫҫѧн кайѧр та, вѧл кенё ҫурта
 11 кёрёр, вара ҫурт хуҫине калѧр: Вёрентекен калат сана:
 Епё Хамѧн вёренекенёмсемпе пасха ҫийёс пўлём аҫта!
 12 тет, тийёр. Вѧл сире палас сарнѧ аслѧ пўлём кѧтарте,
 13 ҫавѧнта хатёрлёр, тенё. Вёсем кайнѧ та, хайсене ка-
 14 ланѧ пек тёл-пулса, пасха хатёрлесе хунѧ. Вѧхѧт ҫит-
 сен, Исус ҫиме ларнѧ, Унпа пёрле вуникё апостолё
 15 те ларнѧ. Вѧл вёсене каланѧ: асап куриҫҫен сирёнпе
 16 пёрле Епё ҫак пасханѧ пит ҫийёсшён-ҫё; калатѧп си-
 ре: вѧл Турѧ патшалѧхёнҫе пулса ҫитиҫҫен, Епё ёнтё
 17 ѧна урѧх ҫимёп, тенё. Унтан курка илсе, Турра тав
 18 тунѧ та каланѧ: ҫакна илёр те, пёр пёрне парѧр; ка-
 латѧп сире: Турѧ патшалѧхё килмесёр, Епё ёнтё иҫём
 19 ҫырли ерехне ёсмёп, тенё. Унтан ҫѧкѧр илсе, Турра
 тав тунѧ та, вёренекенёсене хуҫкаласа парса, каланѧ:
 ҫакѧ Манѧн ўтём, ѧна сирёншён тытса парасҫё; ҫакна
 20 Мана асѧнса тѧвар, тенё. Касхи апат хыҫҫѧн ҫавѧн
 пекех тата курка илнё те, каланѧ: ҫак курка Манѧн
 21 сирёншён йухакан йунѧмпа хунѧ ҫенё сѧмах. Акѧ,
 Мана тытса параканѧн алли Манпа пёрле, сётел хуш-
 22 шинҫех. Етем Ывѧлё пырасса малтан каласа хуни
 тѧрѧх пырат, ҫапах ѧна тытса паракан ҫынна хуйхѧ
 23 пулё, тенё. Вёренекенёсем вара: ку ёҫе пирён хуш-

шамартан кам тавё-ши? тесе иёр пёринџен ыйта пуҗ-
 ланă. Тата вёсем пёр пёринпе: пирён хушпамартан 24
 кама асли темелле, тесе тавлашнă. Вăл вёсене каланă: 25
 патшасем халахсен пуҗлаҳе пулса тараҗсё, халахсене
 тытса таракансене ыра́лаҳ тавакансем, теҗсё; есир апла 26
 мар: сирён хушпартта кам асла, вăл кёҗённи пек пул-
 тар; пуҗлаҳ нулса тараканни тарҗа пек пултар. Хашё 27
 асла? кёрекере лараканни-и, ёҗлесе таракан тарҗи-и?
 кёркере лараканни мар-и вара? Халё Епё сирён хуш-
 партта ёҗлесе таракан тарҗа пек. Есир, Мана йывар 28
 килнё җух; Манпа пёрле пултар; Мана Аттем патшалаҳ 29
 панă пек, Епё те сире патшалаҳ парса хаваратап:
 Манан патшалаҳамра, Ман сётеллём хушшинџе ёҗёр 30
 те, җийёр те, Израилён вуникё аруне сүт тумашкан,
 асла ыра́на ларар, тенё. Иисус тата каланă: Симон! 31
 Симон! ака шуйттан сире тулла алланă пек аллама
 ыйтрё; анҗах Епё, есё ёненни ан иксёлтёр тесе, сан- 32
 шан кёл-турам; есё те ўлёмрен, ху ўкёнсен, тавапу-
 сене төреклёлентер, тенё. Петр Ана хирёҗ каланă: 33
 Вёрентекен! епё Санпа пёрле төрмене кёме те, вилме
 пыма та хатёр, тенё. Иисус каланă а́на: Петр, сана 34
 калатап: кёҗёр, автан авăтитџенех есё, Мана пёлме-
 стёп тесе, виҗё хут тунан, тенё. Унтан вёсене каланă: 35
 Епё сире михёсёр, хутаҗсар, ура сыррисёр йанă җух,
 сирён мён те пулин җитменни пулџё-и? тенё; вёсем
 каланă: җитменни нимён те пулмарё, тенё. Вара Вăл 36
 вёсене каланă: халё ёнтё михё пурри, миххине илтёр,-
 хутаҗ та илтёр; каман җук, вăл тумтирне сүттәр та,
 хёҗ илтёр; калатап сире: усал җынсемпе пёр хисёпе 37
 кўртнё, тесе җырни те Ман җинџе пулса җитмелле.
 Ман җинџен җырни ыра́на килсё пётет ёнтё, тенё. 38
 Вёсем каланă: Вёрентекен! ака кунта икё хёҗ пур,
 тенё. Вăл вёсене каланă: җитё, тенё.

109. Унтан тухсан, Иисус, Хай йăлипе, Елеон тавё җине 39

40 кайна; Ун хысёнтен вёренекенёсем те пына. Выранны
 ситсен, Вэл вёсене каланă: кёл-тăвăr, улталанмалла
 41 ан пулăr, тенё. Хай вёсен патёнтен жул ывăтса си-
 42 терес жухлё кайна та, журкусланса ларса, сапла ка-
 ласа кёл-туна: ей Аттем! Есё сак куркана Манрап
 ирттерсе йама камал тăвăсантё, антах Манан ирёкём
 43 мар, Санан ирёкў пултăr, тенё. Ун патне сўлтен ан-
 44 гел анса лăплантарва Ана. Ашё пашăрханнипе Исус
 тата хытăрах кёл-туна; Унан тарё сёре тăканакан йун
 45 тумламё пек тумланă. Кёл-туса тăрсан, Вэл вёрене-
 кенёсем патне пына та, вёсем хуйхапа аптăраса сы-
 46 вăрнине тёл-пулна; вёсене каланă: мёшён сывăратăr
 есир? тăрăr, кёл-тăвăr, улталанмалла ан пулăr, тенё.
 47 Вэл сакна каласа тăна вăхăтрах, халăх пырса ситнё;
 халăх умёнтен вуникё вёренекенёнтен пёри Іуда йатли
 пына: вэл Исуса жуп-тăвас тесе, Ун патне пына, мё-
 шён тесен вэл вёсене: епё Кама жуп-тăвăп, Сава пулё,
 48 тесе палла пана. Исус каланă ана: Іуда! Етем Ывăл-
 49 не жуп-тусах тытса паратан-и-мён? тенё. Исуспа пёрле
 тăнисем, ёс мён йённе кайнине курса, каланă Ана:
 50 Вёрентекен! хёсне сапас мар-и пирён! тенё. Вёсентен
 пёри пуп-пуслăхе журине сапна та, унан сылтам хал-
 51 хине касса татна. Вара Исус каланă: ан тивёр, сите,
 52 тенё; унтан халхине сёртёнсе тўрлетнё ана. Хайне
 хирёс пуханса пына пуп-пуслăхёсене, журкёве пăхса
 тăракан пуслăхсене, асла сынсене Исус каланă: Мана
 тытма ёнтё вăрă-хураха хирёс тухна пек, есир хёс-
 53 семпе, шалсасемпе тухна. Епё куллен сирёнпе жу-
 ркўре-тё, есир ун жухне Ман сийе аллара сёклемерёр.
 54 халё ёнтё сирён вăхăтар, тёттём ирёкё, тенё. Исуса
 тытса кайна, Ана пуп-пуслăхё сўртне илсе пына.
 55 Петр хысалтан, аяакран пына. Сынсем карташ вар-
 рине вут хурса, пёрле пустаранса ларсан, вёсен хуш-
 56 шине Петр та пырса ларна. Пёр хёр-арам тарса, Петр

вут патѣнѣ ларнине курсан, ун ҫине тинкерсе пӑхса
 каланӑ: ку та Унна пѣрле-ѣ, тенѣ. Петр хѣр-арӑм тарҫа: 57
 епѣ Ана пѣлместѣп, тесе Иисусран тунӑ. Кӑшт тӑр- 58
 сан, ӑна тепѣри курса каланӑ: есѣ те вѣсен ушкӑнѣн-
 ҫенех, тенѣ. Петр вӑл ҫынна та: ҫук, тенѣ. Пѣр се 59
 хете йахӑн вӑхӑт иртсен, тата тепѣри ҫине тӑрсах
 каланӑ: ку та ҫӑнах Унна пѣрле-ѣ, ку Галилеа ҫын-
 ни, тенѣ. Петр вӑл ҫынна: есѣ темѣн калаҫатӑн, епѣ 60
 пѣлместѣп, тенѣ. Вӑл ҫакна каласа тӑнӑ вӑхӑтра, са-
 сартӑк автан авӑтса йанӑ. Ҫавӑн ҫухне Иисус Петр 61
 ҫине ҫавӑранса пӑхнӑ; Петр хӑйне Иисус: автан авӑ-
 титҫен есѣ Манран виҫе хут тунӑн, тесе каланӑ сӑ-
 маха асне илнѣ те, унтан тухса кӑйса, пит хытӑ йѣнѣ. 62
 Иисуса тытса тӑракан ҫынсем Ана мӑшкӑлланӑ, хѣненѣ; 63
 Унан куҫне хупласа, Ана питѣнҫен ҫупса, ыйтнӑ Ун- 64
 тан: Сана кам ҫапрѣ? каласа пар-ха, тенѣ. Ана ураҫ 65
 сӑмахсем каласа та нумай мӑшкӑлланӑ.

Тул ҫутӑлсан, халӑх хушшинҫи аслӑ ҫынсем, пуп- 66
 пуҫлаҳесем, кенекеҫесем пухӑнса, Ана хӑйсен синед-
 рионне илсе кенѣ те, каланӑ: Христос Есѣ-и? кала 67
 пире, тенѣ. Вӑл вѣсене каланӑ: каласан та, есир ѳне-
 нес ҫук, хӑвӑртан ыйтсан та, есир Мана хиреҫ тавӑрса 68
 калас ҫук, Мана йарас та ҫук. Кунтан малашне Етем 69
 Ывӑлѣ хаватлӑ Туррӑн сылтӑм йенне ларѣ, тенѣ. Вара 70
 пур те каланӑ: апла Есѣ Турӑ Ывӑлѣ-и-мѣн? тенѣ.
 Вӑл вѣсене хиреҫ каланӑ: Епѣ, есир тѣрес калатӑр,
 тенѣ. Вѣсем вара каланӑ: Унан айӑпне кӑтартакан 71
 мѣне кирлѣ тата пире? епир хамӑр Ун ҫаварѣнҫенех
 илтрѣмѣр ѳнтѣ, тенѣ.

XXIII. 110. Унтан вара вѣсем пур те, темен ҫухлѣн
 тӑнӑ та, Иисуса Пилат патне илсе кӑйнӑ; вѣсем Ана ҫапла 2
 каласа айӑпла пуҫланӑ: епир пѣлетпѣр: Вӑл пирѣн ха-
 лӑха пӑсса ҫӑрет, Хӑйне Христос Патша тесе, кесаре
 куланай пама хушмаҫт, тенѣ. Пилат Иисусран ыйтнӑ: 3

Есё Іудеа Патши-и? тенё. Вэл ана хирёс каланă: есё
 4 тёрёс калатан, тенё. Пилат пуп-пуслăхёсене те, халă-
 ха та каланă: епё Ку Сыңра нимён айăп та тупма-
 5 стап, тенё. Лешсем хытă тăрса каланă: Вэл пётём
 Іудеа тăрăх вёрентсе сўресе, Галилеаран пусласа кун-
 6 та ситиўёнех халăха пăлхатаў, тенё. Галилеа тенине
 илтсен, Пилат: Вэл Галилеа сыңни-и-мён? тесе ыйтнă.
 7 Исус Ирод тытса тăракан сёрти сын иккёне пёлсен,
 Пилат Ана Ирод патне йанă; сав кунсенўе Ирод та
 8 Іерусалимре пулнă. Ирод Исуса курсап пит саванна,
 мёшён тесен вэл Ун сыңтен нумай илтнё, Ана тахă-
 сантаппах курасшăн пулнă: вэл Унтан пёр-пёр хават
 9 курма ёмётленсе тăнă. Вэл Унтан нумай ыйтнă, анўах
 10 Исус ана хирёс нимён те каламан. Пуп-пуслăхёсемпе
 11 кёнекесёсем Ана хытă айăпласа тăнă. Ирод хайён
 салтаёсемпе Ана хурласа, машкăлласа пётёрнё те,
 сўтă тумтир тăхăнтарса, кайалла Пилат патне йана.
 12 Сав кун вара Пилатпа Ирод иккёшё туслашнă, унўён
 13 вёсем пёр пёринпе тавлă тăнă. Пилат пуп-пуслăхёсене,
 14 тўресёне, халăха та ўёнсе пустарнă та, каланă: есир
 Ку Сыңна ман патма халăха пăсакан тесе илсе кил-
 тер; акă епё хавър умартах ыйтса тепўерём, анўах Ку
 Сыңра есир айăпланă тёлтен нимён айăп та тупмарам.
 15 Ирод та саплах, вёлерме тивёсiline Увра нимён те
 16 тупман: епё Ана ун патне йанă-ўё; саванпа ёнтё Ана
 17 хёнеттерем те, йарам, тенё. Унан термере ларакансен-
 ўён пёрне прасник йаўёпе вёсемшён кăларса йамалла
 18 пулнă. Анўах пётём халăх: Исуса вёлерттер! пирён-
 шён Вараввана кăларса йар! тесе кăшкăра пусланă.
 19 Варавва вэл хулари халăха пăлхатнăшăн, тата сын
 20 вёлернёшён термере лараканскер пулнă. Пилат Исуса
 21 йарасшăн татах қаласа пусланă. Анўах лешсем: пата-
 22 латтар Ана, пăталаттар! тесе кăшкăрнă. Пилат вёсене
 виçсёмёш хут каланă: мён усал турё вара Вэл? Вё-

лерме тивёсline епё Унра нимён те тупмарам, саванпа
 ёнтё хёнеттерем те, йарам Ана, тенё. Лешсем сапах 23
 темён тёрлө хытә кәшкәрсә, Ана пәталаттарма ыйтса
 тәнә; вара халәхпа пуп-пусләхәсем кәшкәрни сентернө.
 Пилат вөсем ыйтнә пөк тума пулнә. Вара халәха пәл- 24, 25
 хатнәшән, сын вёлернөшөн тёрмере лараканскере вө-
 сем ыйтнипе кәларса йанә, Исуса вөсен аллине панә.
 Ана илсе кайнә җух, хиртен тавәранакан пёр Киринаеа 26
 сынни Симона йарса тытнә та, Исус хысқан сөклесе
 пыма, ана хөрес йәттарнә. Исус хысәнҗен темён җухлө 27
 халәх пынә, тата темён җухлө хөр-арам Уншән йөрсө,
 макәрсә пынә. Исус вөсен йенне саваранса пәхса ка- 28
 ланә: ей Иерусалим хөрөсем! Маншән ан йөрөр, хавәр-
 шән та, хавәр аҗарсемшөн йөрөр. Акә кунсем килөс, 29
 ун җухнө калөс: аҗа туманнисем, аҗа суратман варсем,
 аҗа өмөртмен кәкәрсем телейлө, тийөс. Саван җухне 30
 тусөнө кала пуслөс: пирән сийе үкөрсем, тийөс; сәрт-
 сене те: пире хупласа хурәрсам! тийөс. Йөшөрсө ла- 31
 ракан йываҗа сапла тавассө пулсан, хәрәккине тата
 мөн пулө? тенө.

III. Унпа пөрле тата икө усал сынна вёлерме илсе 32
 пынә. Самка вырәнө тийөкен сөре ситсен, Исуса та, 33
 усал сынсене те хөрес сүмне пәталанә: пөрне Унән
 сылтәм йенне, төпөрне сулахай йенне. Исус каланә: 34
 ей Аттем! каҗар вөсене: вөсем хайсем мөн тунине хай-
 сем те пөлмөссө, тенө. Унтан Унән тумтирне шәпа
 йарса уйәрнә. Халәх пәхса тәнә; халәхпа пөрле пусләх- 35
 сем те мәшкәлләса кулса каланә: ыттисене сәлаф-җө,
 Вәл Туррән суйласа илнө Христосө пулсан, ан тив
 Хайне Хай сәлтәр ёнтө, тенө. Саван пөкөх тата сал- 36
 таксем те пыра пыра, Исус саварө патне укәус (хөр-
 хулентернө ерөх) лөсө, Ана мәшкәлләса каланә: Есө 37
 Іудеа Патши пулсан, Хәна Ху сәл, тенө. Унән пусө 38
 төлөнтө: Ку Іудеа Патши, төсө грекле, римле, еврей-

39 ле сыrsa җапна сыру пулна. Херес җумне җакна
усал җынсенҗен пёри Ана маҗкалласа каланә: Есё
40 Христос пулсан, Хана та, пире те җал, тенё. Тепёри
тата, маҗкаллама мар, ана җарса каланә: Йе есё Ту-
раран харамастан-и? хана та вёлерме сут тунә-җке.
41 Пире тўррипе айапланә: епир хамар ёҗёмёрсемпён
тивёҗлине куратпәр; Вәл пёр усал ёҗ те туман, тенё.
42 Унтан Исуса каланә: ей Турә! патшаләхна кёрсен,
43 асва илсем мана, тенё. Исус каланә ана: җан калатап
44 сана: пайанах Манпа пёрле райра пулан, тенё. Кунан
улттамёш сехеҗё тёлё пулна; таххәрмёш сехете җитиҗ-
45 җен пётём җёр җинҗе сём-тёттём тәнә: хёвел тёттём-
леннё, җиркўри җаршав вәта җөрөнҗен җурәлса аннә.
46 Исус хыта кәшкәрса каланә: ей Аттем! сывләшәма
Сан аллуна паратап, тенё. Җавна каласанах, Вәл сыв-
47 ләшне кәларса йанә. Җёр җын пусләхё җаванта мён
пулнине курсан, Турра мухтаса каланә: Ку җанах та
48 тўрё җын пулна мён, тенё. Җавна курма пына халәх
унта мён пулнине курсан, пур те кәкәрёсене җапа җапа
49 тавәрәннә. Исуса пёлекенсем пур те, тата Ун хыҗён-
җен Галилеаран пына хёр-арәмсем те җавна айкаран
50, 51 пәхса тәнә. Җав вәхәтра Іудеари Аримаөеа хулисем,
аслә канаш җынни, ыттисенён асне те тытман, вёсе-
нён ёҗне те хутшәнман, Іосиф йәтлә пёр ыра, тўрё
52 җын, хай те Турә патшаләхне кётсе тәраканскер, Пи-
53 лат патне пырса Исус ўтне ыйтнә. Вәл ана антарса,
таса пирпе җёркөнё те, җул тәва касса кёрсе тунә, унҗ-
54 җен никама та пытарман тупәка хунә. Вәл кун вилнё
55 кун пулна, шәмат кун җитсе килнё. Унта Исуса Га-
лилеаран пына хёр-арәмсем те кайнә, вёсем Исуса
хунә тупәка, тата Унан ўтне йепле хунине пәхса тәнә.
56 Унтан тавәрәнсан, вёсем ыра шәршәлә йапаласем,
тата җу хатёрленё те, заповѣдь тәрәх шәмат куна ёҗ-
сёр ырттернё.

XXIV. 112. Хатёрлесе хунă ыра шăршалă йапалисене
илсе, хёр-арăмсем ерненен малтанхи куненче ирхине
ирех, тупăк патне пынă; вĕсемпе пёрле ура хёр-арăм- 2
сем те пулнă; вĕсем пынă çĕре тулне тупăк умĕнчен 3
йăвантарса хунă; тупăка кёрсе пăхнă та, унта Исусан 4
ўжĕ пулман. Вĕсем çаван çинчен нимен шухăшлама
пĕлмесĕр тăнă тух, сасартăк вĕсен умне çап-çутă тум- 5
тирлĕ икĕ çын пырса тăнă. Хёр-арăмсем хăраса çĕ-
релле пăхса тăнă тух, вĕсем хёр-арăмсене каланă:
мĕшĕн есир Ыерёскере вилнисен хушпинче шыратăр?
Вăл кунта çук: тĕрĕлсе тăтĕ. Астуса илёр-ха, Гали- 6
леара тухнех Вăл: Етĕм Ывăлне сылăхлă çынсен ал- 7
лине тытса памалла, хĕрес çумне пăталамалла, Вăл
виççемĕш кунне тĕрĕлсе тăмалла, тесе каланă-тĕ сире,
тенĕ. Вĕсем вара Исус сăмахĕсене астуса илнĕ. 8
Унтан тупăк патĕнчен тавăрăннă та, вунпĕр вĕрене- 9
кенне, ыттисене те пурне те çавна пĕтĕмпе каласа кă-
тартнă. Çаван çинчен апостолсене каласа кăтартакан- 10
сем Мария Магдалина, Иоанна, Иаков амăшĕ Мария, тата
вĕсемпе пёрле ыттисем те пулнă. Вĕсен сăмахĕсем 11
апостолсене суйă пек туйăннă та, вĕсем хёр-арăмсене
ёненмен.

113. Петр тăнă та, тупăк патне тупса кайнă; пĕшкĕнсе 12
пăхсан, вăл пирсем анжах ыртнине курнă; вара мĕн
пулнинчен тĕлĕнсе кайалла тавăрăннă.

Çав кунах вĕренекенсенчен иккĕшĕ Еммаус йатлă 13
йала кайнă; вăл йал Иерусалимрен утмăл стадіана
(вуникĕ сұхрама) йахан пулнă; мĕн пулни çинчен, 14
пурин çинчен те вĕсем иккĕшĕ каласа пынă. Вĕсем 15
пĕр пĕринпе шухăшласа каласа пынă тух, Исус Хай
те вĕсене çитсе, вĕсемпе пёрле пынă; анжах вĕсен 16
куçĕсем урахла кăтартнă та, вĕсем Исуса паллайман.
Вăл вĕсене каланă: есир капла пĕр пĕринпе мĕн çин- 17
чен каласа пыратăр, мĕшĕн есир салху? тенĕ. Вĕсен- 18

19 җен пәри, Клеопа йатли, Ана хирәс каланә: Иеру-
 салиме килнисәнҗен йөпле пәр Есә анҗах унта сак кун-
 сәнҗе мән пулнине пәлместән? тенә. Исүс калана вә-
 сене: мән сінҗен? тенә. Вәсем каланә Ана: Назаретсем
 Исүс сінҗен, Вәл пророк-җә, әсәпе те, сәмахәпе те,
 20 Турә умәнҗе те, пәтәм халәх умәнҗе те хәватла-җә;
 Ана пуп-пусләхәсемпе пирән пусләхсем вәлерме сүт
 тумашкән тытса пәҗәс те, хәрәс сүмне пәталаттарҗәс.
 21 Израиле Хатарасси Савә пулө, тесе өмәтленсәттемөр
 22 епир; вәл әс пулни ака өнтә пайан виссәмеш кун; тата
 хамәр ушканри хаш хаш хәр-арәмсем те пире телән-
 23 терҗәс: вәсем ирех тупак патне пына та, Унан үтне
 тупман; тавәрәнсан вәсем: епир ангелсем куртамәр,
 24 терәс, ангелсем вәсене: Вәл җәрә, тенә. Унтан пирән
 хашә хашә тупак патне кайса пәхрәс те, хәр-арәмсем
 25 каланә пәкәх пулнә, анҗах Хайне курман, тенә. Вәл
 вара вәсене каланә: ей әнсәрсем, пророксем каласа
 26 хунине пәтәмешпәх өненмәсәр тәракан җәресем! Хри-
 стос сәпла асап курса Хай мухтава тухмалла мар-җә-и
 27 вара? тенә. Унтан Вәл Моисейрен пусласа, пур про-
 роксем те Хай сінҗен Сырура мән сырнине пүрне те
 28 әнлантара әнлантара каласа панә вәсене. Вәсем хай-
 сем пыракан йала сывахарсан, Исүс тата малалла
 29 кайасшән пәк пулнә; вәсем Ана җарса каланә: кун
 каҗалла суләнҗә өнтә, аҗа, пирәнпе пәрле кәр, тенә.
 30 Вәл вара вәсемпе кәрсе йулнә. Вәсемпе пәрле ларнә
 җух, Вәл сәкар илсе пилленә те, хуҗкаласа вәсене
 31 панә; савән җух вәсен куҗәсем уҗалнә та, вәсем Ана
 32 палланә; авҗах Вәл вәсене кураңми пулнә. Вара вәсем
 пәр пәрне каланә: Вәл сүл сінҗе пирәнпе каләсса
 килнә җух, Сырури сәмахсене әнлантара әнлантара
 каланә җух, пирән җәре темән пәкәх савәнмарә-и вара?
 33 тенә. Вәсем савәнтах тәнә та, Иерусалиме тавәрәннә;
 унта пәр сәре пухәннә вунпәр апостола, тата вәсем-
 34 пе пәрле ытгисене те тел пулнә; вәсем: Вәрентекен

ѳанах та ѳерёлсе тана, Симона куранна, тесе каласна. Кёсем те сұл синѳе мён пулнине, тата сакър хуска-
ласа панинѳен Исуса йепле палланине каласа катартна. 35

114. Вёсем сакан синѳен каласна ѳух, Исус Хай вёсен
варрине тана та: канаслах пултър сире! тенё. Вёсем
хараса сехёрленсе ситнё: сывлаш куратпър пулё, тесе
шухашланя. Въл вёсене каланя: мёшён харатър, мё-
шён сирён ѳерёре ун пек шухашсем кёрессё? Манян
аллама, урама пяхър-ха, ку Епё Хамах; Мана хыпа-
ласа пяхър-ха: куратър, Манян ўт те, шамя та пур,
сывлашан вёсем сук, тенё. Савна каласан, вёсене ал-
лине, урине катартна. Вёсем саваннипе татах ёненме-
сёр тёлёнсе тана ѳух, Въл вёсене каланя: сирён сја-
мелли мён те пулин пур-и кунта? тенё. Вёсем Ана
ашаланя пула татакёпе карасля пыл паня. Въл илнё
те, вёсен умёнѳех синё. Унтан вёсене каланя: Епё
сире хаварпа пёрле ѳухнех, Ман синѳен Моисей за-
конёнѳе, пророксенён кёнекинѳе, псаломсенѳе те сырни
пур те вырана килмелле, тесе каланисем, ак саксем
ёнтё, тенё. Саван ѳух Въл Сырава аяланмашкан вёсе-
не аслаантарна. Унтан вёсене каланя: сырня пек,
Христос сапла асапланса вилмелле-ѳё, виссёмёш кунне
вилёмёнѳен ѳерёлсе тамалла-ѳё, ёнтё Ун йаѳёпе ўкё-
несси синѳен, сылах касаранесси синѳен Йерусалимрен
пусласа пур халахсене те вёрендсе сўремелле. Есир
савна куракансем пултър. Акя Епё сирён сийе Хам
Аттем пама пулнине йарап; сўлтен хават илиѳен есир
Йерусалим хулинѳе тарър, тенё. Унтан вёсене хуларан
илсе тухса Виоаниана ситернё те, аллисене сёклесе
пилленё. Пилленё ѳух Въл вёсем патёнѳен сўлелле
пёлёт сине сёкленсе кая пусланя. Вёсем Ана ўксе
пусапня та, пит саванса Йерусалиме таваранна; унта
йалан ѳиркўре Турра аслаласа, мухтаса тана. Амин. 51
52
53

ІОАНН ҶЫРНӦ ТАСА ЕВАНГЕЛІЕ.

- І. 1. Сӕмах җӕн малтанах пур, Вӕл Сӕмах Турӕра, Ҷав
 2. 3 Сӕмах Хай Турӕ. Турӕра Вӕл җӕн малтанах пур. Мӕн
 пулни пур те Ун урлӕ пулнӕ. Унсӕр пуҕне нимӕн те
 4 пулман. Унӕн ӕшӕнтӕ җӕрӕлӕх пулнӕ, Ҷав җӕрӕлӕх Ҷын-
 5 сем валли Ҷутӕ пулнӕ. Вӕл Ҷутӕ тӕтгӕмре Ҷутатӕ; тӕт-
 тӕм ӕна хупласа илеймен.
- 6, 7 Турӕ йӕнӕ Иоанн йатлӕ Ҷын пулнӕ. Хай урлӕ Ҷут-
 та пур те ӕнентӕҗӕр тесе, вӕл Ҷутӕ Ҷинтӕн каласа
 8 пӕлтерме килнӕ. Вӕл Хай Ҷутӕ пулман, Ҷутӕ Ҷинтӕн ка-
 9 ласа пӕлтерме йӕнӕ Ҷын антӕх пулнӕ. Тӕнтӕре Ҷурала-
 кан Ҷынсене пурне те Ҷутатакан җӕн Ҷутӕ хайне пулнӕ.
 10 Вӕл тӕнтӕре тӕнӕ, тӕнтӕ Ун урлӕ пулнӕ, тӕнтӕ Ӕна
 11 пӕлмен. Вӕл хайӕннисем патне килнӕ, хайӕннисем те
 12 Ӕна хапӕл туман. Хайне хапӕл тавакансене; Хайӕн
 йатне ӕненекенсене, Вӕл Турӕ аҗисем пулма ирӕк па-
 13 нӕ; вӕсем йунран та мар, ӱтрен те мар, арҶынтан та
 14 мар, Турӕ урлӕ пулнӕ. Сӕмах ӱтлентӕ те ырӕлӕхпа
 җӕнлӕхпа тулли халлӕн пирӕнпе пӕрле пурантӕ; епир
 Ун мухтӕвне, Атте Туррӕн пӕртен пӕр Ывӕлне тивӕслӕ
 15 мухтава куртӕмӕр. Иоанн Ун Ҷинтӕн пӕлтерсе, хытӕ
 сасӕпа каланӕ; епӕ калани: ман хыҶран Килекен ман-
 ран мала тухрӕ, Вӕл манран малтанах пулнӕ. тени Ҷакӕ
 16 ӕнтӕ, тенӕ. Унӕн ырӕлӕхӕ нумайран епир пурамӕр та
 17 ырӕлӕх Ҷине ырӕлӕх илтӕмӕр: закона Моисей урлӕ
 панӕ, ырӕлӕхпа җӕнлӕх Исус Христос урлӕ килнӕ.
- 18 2. Турра никам та нихӕҶан та курман; Ун Ҷинтӕн Атте
 19 Турӕ ӕшӕнтӕ тӕракан пӕртен пӕр Ывӕлӕ пӕлтернӕ. Акӕ
 Иоанн каласа кӕтартни: Іудейсем Іерусалимрен свяҶен-
 никсемпе левитсем йарса, Иоаннран: есӕ кам? тесе ыйт-
 20 тарсан, вӕл пӕр пытармасӕр: епӕ Христос мар, тесе
 21 каласа панӕ. Унтан тата: есӕ кам еппин, Иліа-и? тесе
 ыйтсан, вӕл каланӕ: Ҷук, тенӕ; пророк-и? тесен те: Ҷук,
 22 тенӕ. Вӕсем каланӕ ӕна: апла кам есӕ? хамӕра йара-

кансене каласа кѣтартмашкѣн, есѣ ху сѣнѣн мѣн калѣн пире? тенѣ. Вѣл каланѣ: Исаѣа пророк каланѣ пек, 23
 епѣ: пушѣ хирте: Турѣ валли сѣл тѣрлетѣр, тесе тѣ-
 некен сасѣ, тенѣ: Ыйтма пынисем фарисейсем пулнѣ; 24
 вѣсем унтан тата ыйтнѣ: есѣ Христос та мар, Илѣа та 25
 мар, пророк та мар пулсан, мѣпѣн тата шыва кѣр-
 тетѣн? тенѣ. Іоанн вѣсене хирѣс каланѣ: епѣ шыва кѣр- 26
 тетѣл, сирѣн хушшѣрта Пѣри пур, есир Ана пѣлме-
 стѣр. Ман хысран Килекен Савѣ, анѣах Вѣл манран 27
 мала тухрѣ; епѣ Унѣн ури-сыррин тѣнне салтма та ти-
 вѣслѣ мар, тенѣ. Сакѣ Іорданѣн леш йенѣе Виѣаварта, 28
 Іоанн шыва кѣртекен сѣрте пулнѣ.

3. Тепѣр кунне Іоанн хѣй патнѣ Іисус пынине кѣрнѣ 29
 та, каланѣ: акѣ, тѣнѣе сѣлѣхне Хѣй сине илекен Турѣ
 Путекки. Епѣ калани: ман хысран Килекен Сын ман- 30
 ран мала тухрѣ, Вѣл манран малтанах пулнѣ, тени Са-
 кѣ ѣнгѣ. Епѣ Ана пѣлместѣм-тѣ, Израил Ана пѣлтѣр 31
 тесе, епѣ сѣнсене шыва кѣртме килтѣм, тенѣ. Іоанн 32
 Ун сѣнѣн пѣлтерсе каланѣ: Святой Сывлѣш сѣлтен
 кѣвакарѣн пек курѣнса анса, Ун сѣнѣе тѣнине кур-
 тѣм епѣ. Епѣ Ана пѣлместѣм-тѣ, мана шыва кѣртме 33
 Йаракан каларѣ: кам сине Святой Сывлѣш аннине, ун
 сѣнѣех тѣнине курѣн, Святой Сывлѣшпа тѣне кѣрте-
 кен Савѣ пулѣ, терѣ. Епѣ куртѣм та: Турѣ Ывѣлѣ Сакѣ, 34
 тесе каласа кѣтартѣм, тенѣ.

4. Тепѣр кунне Іоанн каллах савѣнта хѣйѣн икѣ вѣре- 35
 некенѣе тѣнѣ. Іисус пынине курсан вѣл каланѣ: акѣ, 36
 Турѣ Путекки, тенѣ. Іоаннран сак сѣмахсене илтсен, 37
 вѣренекенѣсем иккѣш те Іисус хыссѣн кѣйнѣ. Іисус 38
 кѣйалла савѣрѣнса пѣхнѣ та, вѣсем Хѣй хысѣнѣн пы-
 нине курса каланѣ: мѣн кирлѣ сире? тенѣ. Вѣсем Ана
 каланѣ: Равви! (Равви тени Вѣрентекен тени пулат) .
 Есѣ аста пурѣнатѣн? тенѣ. Вѣл вѣсене каланѣ: атѣр, 39
 курѣр, тенѣ. Вѣсем кѣйнѣ та, Вѣл аста пурѣннине кур-

нә; вара ҫав куна Ун патёнҗех ирттернө. Вуннамеш
сехет телө пулнә. Иоаннран илтсе, Иисус хыҫҫан кайнә
икө вөренокенёнҗен пёри Петр тийекен Симон шаллә
41 Андрей пулнә. Вәл җи малтан хайён питҗёшне Симона
тел пулнә та, каланә: епир Мессіана (вәл Христос те-
42 ни пулаҗ) тупрамәр, тенё. Ана вара Иисус патне илсе
пынә. Иисус ун ҫине пәхнә та каланә: есё Иона ывәлө
Симон, есё Кифа йатла пулан, тенё. (Кифа тени Петр
(Җул) тени пулаҗ).

43 5. Тепёр кунне Иисус Галилеана кайма шухаш тытнә;
Вәл Филиппа тел пулнә та, ана каланә: аҗа Ман хы-
44 ҫамран, тенё. Филипп вәл Андрейпа Петр пек Вио-
45 саида хули ҫынни пулнә. Филипп Наөанаила тел пул-
са каланә: епир Моисей законёнҗе ҫырнине, пророк-
сем ҫырнине, Иосиф Ывәльне, Назаретсем Иисуса ту-
46 прамәр, тенё. Наөанаил каланә ана: Назаретран ыра
йапала пулө-и вара? тенё. Филипп ана каланә: кайса
47 пәх епшин, тенё. Хай патне Наөанаил пынине курсан
Иисус ун ҫинҗен каланә: акә җән Израил ҫынни, унан
48 ашёнҗе ултав ҫук, тенё. Наөанаил каланә Ана: Есё
мана аҫтан пелетён? тенё. Иисус ана хирёҫ каланә:
сана Филипп җениҗҗенех, есё смоква йывәҫө айёнҗе
49 җухнех, куртам Епё сана, тенё. Наөанаил каланә Ана:
Равви! Есё Тура Ывәлө, Есё израил Патши, тенё.
50 Иисус ана хирёҫ каланә: Епё сана: смоква йывәҫө ай-
ёнҗе куртам, тесе каларам, ҫаванпа ёненетён есё Мана;
51 унта та ытла куран-ха, тенё. Тата каланә ана: җән
җанах калатап сире: пайантан вара пелёт уҫалса та-
нине, Тура ангелөсем Етем Ывәлө патне анса, уләхса
ҫүренине курәр, тенё.

II. 6. Виҫсөмеш кунне Галилеари Кана хулинҗе туй
2 пулнә, унта Иисусан Амәшө те пулнә. Ҫав туйа Иисуса
3 та, Унан вөренокенөсене те җөннө. Ерех ҫитмен те,
4 Амәшө Иисуса каланә: вөсенөн ерех ҫук, тенё. Иисус

каланă Ана: ей Анне, Санпа Манăн мѣн ѣс пур унта?
 Манăн вăхăт ситмен халѣ, тенѣ. Унăн Амăшѣ тарсă- 5
 сене каланă: Вăл сире мѣн калѣ, есир савна тăвăр,
 тенѣ. Іудейсенѣн савăнас йăлипе, саванта икшер ви- 6
 шер више кайакан тултан тунă ултă шыв савăтѣ лар-
 нă. Іисус тарсăсене каланă: савăтсенѣ шыв тултарăр-ха, 7
 тенѣ. Вѣсем туллийех тултарнă. Унтан каланă вѣсене: 8
 ѣнтѣ асар та, туй-пусе лесе парăр, тенѣ. Вѣсем лесе 9
 панă. Туй-пусѣ шывран пулнă ерехе ативсе пăх-
 нă та (вăл сав ерехе астан илнине пѣлмен, апа шыв 10
 асакан тарсăсем анѣх пѣлнѣ), кѣрѣве тѣнсе илсе ка-
 ланă: кирек кам та малтан лайăх ерех парат, ѣссе сит-
 сен, вара наѣартараххине парат; есѣ лайăх ерехне ха- 11
 литѣн калармасăр танă, тенѣ. Сапла Іисус хаватлă ѣссем
 тума Галилеари Кана хулинѣ пусласа, Хайѣн аслăлах-
 не катартнă: Унăн вѣренекеѣсем ѣненнѣ вара Ана.

7. Савантан кайран Вăл Хай те, Унăн Амăшѣ те, тă- 12
 ванѣсем те, вѣренекеѣсем те Капернаума кайнă, унта
 пѣр темише кун пураннă. Іудейсенѣн Пасха прасникѣ 13
 ситсе килнѣ; Іисус Іерусалиме пынă; унта фиркѣре вă- 14
 кăрсем, сурахсем, кăвакарѣансем сутакансене, укса
 улăштарса ларакансене курнă. Вара кантăраран пушă 15
 тунă та, пурне те вăкăрѣ-сурăхѣ мѣнѣпех фиркѣрен хă-
 валаса каларнă; укса улăштаракансенѣн уксисене сапса
 йанă, вѣсенѣн сѣтелѣсене тўнтере тўнтере йанă. Унтан 16
 кăвакарѣан сутакансене каланă: илѣр кѣсене кунтан,
 Ман Аттен сўртне суту-илў сўрѣ ан тăвăр, тенѣ. Са- 17
 ван тух Унăн вѣренекеѣсем: Санан сўртăшан тăрăшни
 типѣтсе йаѣ Мана, тесе сырнине асне илнѣ. Савна 18
 курса іудейсем Ана каланă: сапла тума ирѣкў пур-
 рине мѣнле паллă катартса пѣлтерѣн Ёсѣ пире? тенѣ.
 Іисус вѣсене хирѣс каланă: есир сак фиркѣве пасăр, 19
 Епѣ апа више кунта сѣнѣрен туса лартап, тенѣ. Іудей- 20
 сем савна хирѣс каланă: ку фиркѣве кѣрех ултă сўд

21 тунă, Есё а́на ви́сё кунтах туса лартан-и? тенё. Ё́ирку
 22 тесе Вăл Хайё́н ў́т ё́иркёвё синтё́н каланă. Исус ви-
 лёмрен ё́ерёлсе тăрсан, вёренекенёсем Вăл сакна ка-
 ланине астуса илнё те, Сьрăва та, Исус каланă сă-
 23 маха та ё́еннё вара. Вăл Пасха прасникё́нтьё Йеру-
 салимре тух, Вăл тунă хăватсене курса, нумайёшё
 24 ё́еннё Ана. Антăх Исус Хай́ шанман вёсене: Вăл
 25 вёсене пурне те пёлнё; Ана сын синтё́н каласа кă-
 тартни кирлё пулман: сын а́шёнтьё мён пуррине Вăл
 Хай́ пёлсе тăнă.

III. 8. Фарисейсен хушшинтьё иудейсенё́н Никодим
 2 йатлă пёр пуслăх пулнă. Вăл сёрлө Исус патне пынă
 та, каланă Ана: Равви! Есё Турă патё́нтьё́н килнё Вё-
 рентекен, епир а́на пёлетпёр, Турăпа пёрлө пулмасан,
 Есё тавакан хăватсене тума никам та пултарас сук,
 3 тенё. Исус а́на хирёс каланă: тắн тắнах калатắп сана:
 кам сў́лтен суралмаст, вăл Турă патшалăхне кёреймё,
 4 тенё. Никодим каланă Ана: сын пёр ватắлсан суралма
 йёпле пултарё? вăл хай́ амăшё а́шне төпёр хут кёрсе
 5 суралма пултарайё-и вара? тенё. Исус хирёс каланă:
 тắн тắнах калатắп сана: кам шывран, Сывлăшран сур-
 6 алмаст, вăл Турă патшалăхне кёреймё. Ў́трен сурални
 7 ў́төх, Сывлăшран сурални сывлăш. Епё сана: епёрё́н
 8 сў́лтен суралмалла, тени́нтьё́н а́н төлён есё. Сывлăш
 а́ста вёресси килнё, саванта вёрет, унắн сассине те
 илтөтён, антăх вăл а́стан килнине, а́сталла кайнине
 пёлместён: Сывлăшран суралакан кирек хăш сынна та
 9 сапла пулат, тенё. Никодим Ана хирёс каланă: апла
 10 йёпле пулө вăл? тенё. Исус а́на хирёс тавърса каланă:
 11 ху израилён вё́рентекенё, савна та пёлместён-и? Тắн
 тắнах калатắп сана: епир мён пёлнине калатпăр, мён
 курнине каласа кắтартатпăр; есир сапах та епир ка-
 12 ласа кắтартнине йышắнмастăр. Епё сире сёр синтё́и
 йа́пала синтё́н каланине тө ё́енместёр пулсан, пёлёт

синѣи йапала синѣен каласан, йепле ёненёр тата есир?

9. Пёлёт синѣен аннă, пёлёт синѣи Етем Ывăлентен 13
 пусне, пёлёт сине никам та ула́хман. Пушă хирте 14
 Моисей сёлене сёкленё пек, Етем Ывăлийён те: Ана 15
 ёненекенсем пёри те ан пётѣр, ёмёрлех пуранăсלא
 пултѣяр тесе, (хёрес сума́не) сёкленмелле.

10. Турă тентене пит йуратнă: Хайён пёртен пёр 16
 Ывăлне те панă: Ана ёненекенсем пёри те ан пёт-
 ѣр, ёмёрлех пуранăсלא пултѣяр, тенё; Турă Хайён 17
 Ывăлне сёр сине: тентене сут тутар тесе йаман, Ун
 урла́ тенте сăла́нтар, тесе йанă. Ана ёненсе та́ракан 18
 айăпла пулмё, Ана ёненменни айăпа йулнă ёнте: вăл
 Турран пёртен пёр Ывăлне ёненмест. Айăпа йулни 19
 акă мёnten килет: тентене сута́ килѣ, анѣах сынсем
 сута́ран ытла тёттёме йуратрёс, мешён тесен вёсен
 ёсёсем усал-ѣ. Усал ёс та́вакан кирек кам та сута́ 20
 йуратмăт; хайён ёсёсем ан курантѣяр тесе, вăл сута́
 патне пымăт, мешён тесен унăн ёсёсем усал. Есё 21
 тёрес та́вакан, хайён ёсёсем курантѣяр тесе, сута́ пат-
 не пырат, мешён тесен вёсене вăл Турра йура́хла ту-
 нă, тенё.

11. Савăнтан кайран Исус Хайён вёренекенёсемпе 22
 Іудеа сёрне пынă; унта вёсемпе пёрле пураннă, сынсене
 шыва кўртнё. Іоанн та Салим патёнтё Енонра шыва кўрт- 23
 нё: унта шыь нумай пулнă; сынсем саванта пыра пы-
 ра шыва кёнё. Вăл вăхатра Іоанна тёрмене хупман-ха. 24
 Саван тухне Іоаннан вёренекенёсем іудейсемпе таса- 25
 ласси синѣен тавлашнă. Вёренекенёсем вара Іоанн пат- 26
 не пынă та, каланă: равви! Хайхи Іордан леш йёнтё
 санпа пёрле Та́ни, ху та Ун синѣен каласа Пёлтерни,
 авă шыва кўртет, пур те Ун патне пырассё, тенё.
 Іоанн вёсене хирёс каланă: сўлтен памасър сын нимён 27
 тума та пултараймăт. Епё хам синѣен: епё Христос 28
 мар, мана Ун умёнтен йанă, тесе каланине есир хăвар

29 илтрёр. Хёр сұрасна сын керў пулаѳ; ана итлесе та-
 30 ракан йулташѳ, керў сассине илтсе, саванса хѳпѳртесе
 31 таѳраѳ. Манан сав саванас пулса ситре ѳнтѳ. Вѳл асла
 32 тухмалла, епѳ кѳсѳне йулмалла. Сўлтен Килекенни
 33 пуринѳен те асла: сѳр синѳѳ сурални сѳр синѳийѳх, ка-
 34 лаѳасса та вѳл сѳр синѳи пѳк калаѳаѳ; сўлтен Киле-
 35 кенни пуринѳен те асла. Вѳл Хай мѳн курни синѳен
 36 мѳн илтни синѳен каласа катартаѳ, Вѳл каласа кѳтарт-
 нине сѳпах никам та йышѳнмаѳт. Вѳл каласа кѳтарт-
 нине йышѳнакан, хай йышѳннипе Туѳѳ ѳѳннине пѳл-
 терет. Туѳѳ Йани Туѳѳ сѳмахѳсене каласа параѳ, Туѳѳ
 Ана Сывлѳшне виѳсѳсѳр пана. Апшѳ Ывѳлне йуѳратаѳ,
 Вѳл пурне те Ун аллине пана. Ывѳлне ѳненсе таѳра-
 кан ѳмерлѳх пурѳнаѳсла пулаѳ. Туѳѳ Ывѳлне ѳненмен
 сын ыѳѳ пурѳнаѳс курас сук, ун синѳѳ Туѳѳ сѳлли таѳ-
 раѳ, тенѳ.

ІV. Исус Хай синѳен: Вѳл вѳренекенсем Іоаннран
 нумай пухаѳ, шыѳа та унтан ытла кўртет, тенѳ хыпар
 2 фарисѳйсем патне сѳтнине пѳлсен, (Вѳл Хай шыѳа
 3 кўртмен, Унѳн вѳренекенѳсем кўртнѳ), Іудеаран тух-
 4 са каллах Галилеана кайна. Унѳн Самарѳѳ урлѳ кай-
 малла пулна.

5 12. Сапла Вѳл Самарѳѳѳри Сихарь тийѳекен хулана пы-
 нѳ: вѳл хула Іаков хай ывѳлне Іосѳѳа пана сѳр патѳнѳѳ
 6 пулна. Унта Іаков пусси пулна. Сўл пырса ывѳлнѳскер,
 Исус сѳв пусѳ патне ларнѳ. Ун ѳух улттѳмѳш сѳхет
 7 телѳ пулна. Самарѳѳѳран пѳр арѳм шыв ѳсма пынѳ. Исус
 8 ѳна: Мана ѳсме пар-ѳѳ, тенѳ. (Унѳн вѳренекенѳсем ху-
 9 лана сѳме илме кайна пулна). Самарѳѳѳ арѳмѳ Исуса
 каланѳ: Есѳ Іудеа сынни, йѳпле тата манран, Самарѳѳѳѳ
 арѳмѳнѳен, ѳсме ыѳтатан? Іудеа сыннисем Самарѳѳѳѳ сын-
 10 нисемпе хутшѳнмаѳсѳ, тенѳ. Исус Ана хирѳс каланѳ:
 есѳ Туѳѳ ыѳрѳлѳхне пѳлсен, тата: Мана ѳсме пар-ѳѳ,
 тѳсе хантан Кам ыѳтнине пѳлсен, ху Унтан ыѳтѳттѳн,

Вал сана җәреләх шыве паре-җе, тенё. Арәм каланә 11
 Ана: ыра җын! Санән асмалли нимән те җук, ку пуса
 тарән, җере шыв астан илән Есё? Йе Есё пире җак 12
 пусса алтса хаварнә Іаков аттемөртөн те асла-и? Вал
 хай те, унан аҗисем те, ылахе-җерлехе те җак пуса-
 ран ессе пурәннә, тенё. Іисус ана хирёс каланә: 13
 җак шыва есекенән кирек камән та татах ессеси килет;
 Епё парас шыва есекенән өмөрех ессеси килмә; Епё 14
 парас шыв ун ашенте өмөрлех пурәнәсалла йухакан
 шывән җалё пулса тарё, тенё. Арәм Ана каланә: ыра 15
 җын! җав шыва мана парсам, манән ессесем ан кил-
 төр-җе, җаканта шыв асма та килмелле ан пултәр-җе,
 тенё. Іисус каланә ана: кай та, хавән упашкуна җенсе 16
 кил кунта, тенё. Арәм Ана хирёс каланә: манән упаш- 17
 кам җук, тенё. Іисус ана каланә: упашкам җук, тесе
 есё терёс каларән: санән пилёк упашка-җе, халё пу- 18
 рәнәканни санән упашку мар, есё җакна терёс кала-
 рән, тенё. Арәм каланә Ана: ей Вөрентекен! өнтё пё- 19
 летеп, Есё пророк. Пирён аттесем Турра җак ту җинте 20
 пуҗсапнә, есир калатәр: пуҗсапса пурәнмалли ыран Іеру-
 салимре, тетөр, тенё. Іисус каланә ана: өнен Мана, ва- 21
 хят җитет өптё, Аттене җак ту җинте, йе Іерусалимре
 анзах пуҗсапмәр. Есир хавәр мёне пуҗсапнине пёлме- 22
 стөр, епир хамәр мёне пуҗсапнине пөлетпөр: җаләнәс
 іудейсенҗен тухмалла. Вахят җитё, җитрё те өнтё, 23
 терёс пуҗсапакансем Аттене сывлашпа, җанлашпа пуҗ-
 сапёс: Атте Хайне җавән пөк пуҗсапакансене шы-
 раҗ. Турә Вал сывлаш, пуҗсапакансем те Ана сыв- 24
 лашпа, җанлашпа пуҗсапмалла, тенё. Арәм Ана ка- 25
 ланә: Христос тийекен Мессіа килмелле; Вал кил-
 сен, пөтөмпех каласа пөлтерё пире, епё ана пөлетеп,
 тенё. Іисус каланә ана: Вал Епё, хупа Калаҗакан, те- 26
 нё. Җав вахәтра Унан вөренокенөсем таварәннә та, Вал 27
 арәмпа калаҗса тәнинҗен төлөннө; җалах та Іисуса:
 Есё унтан мөн ыйтатән, унпа мөн җинҗен калаҗатән,

28 тесе пѣри те каламан. Арѣм шыв савѣтне лартса хѣ-
29 варнѣ та, хулана кайса, ҫынсене каланѣ: кайса пѣхѣр-
ха: пѣр Ҫын мана хам мѣн тунине пѣтѣмпе каласа
30 пѣҫе; Христос ҫавѣ мар-ши? тенѣ. Ҫынсем хуларан
31 тухса Ун патне кайнѣ. Ҫав хушѣра вѣренекенесем Ана
32 каланѣ: Равви! ҫи, тенѣ. Вѣл каланѣ вѣсене: Манѣн
33 есир пѣлмен ҫиме пур, тенѣ. Ҫавѣнпа вѣренекенесем
пѣр пѣринпе каласнѣ: Ун валли кам та пулин ҫиме
34 илсе килнѣ-и-мѣн? тенѣ. Исус каланѣ вѣсене: Манѣн
ҫиме—Мана Йараканѣн ирѣкне тѣвасси, Унѣн ѣҫне туса
35 ҫитересси. Есир: тырѣ вырас вѣхѣт гата тѣватѣ уйхран
ҫитет, тесе каламастѣр-и? Епѣ калатѣп сире: куҫара
уҫса тырѣ пуссинелле пѣхѣр-ха, тырѣ йеппе шуралса
36 ҫитнѣ, вырмалла пулнѣ. Выракан уҫѣ кураҫ, ѣмѣрлѣх
пуранѣҫ валли ҫимѣҫ хатѣрлет; ҫапла ѣнтѣ акакан та,
37 выракан та пѣрле савѣнѣҫ. Ку тѣлѣшпе: пѣри акаҫ,
38 тепѣри выраҫ, тесе калани тѣрѣс. Епѣ сире хѣвѣр
ѣҫлесе асапланманнине вырма йѣтѣм: ыттисем ѣҫле-
39 рѣс, есир вѣсѣн ѣҫне хутшѣнтѣр, тенѣ. Арѣм хѣй
мѣн тунине пурне те Исус ѣна каласа панине хѣлѣха
пѣлтерсѣн, ун сѣмахѣ тѣрѣх ҫав хулари Самарѣя ҫын-
40 нисем нумайѣшѣ Исуса ѣненнѣ. Ҫавѣнпа ѣнтѣ Исус
патне пырсан, Самарѣя ҫыннисем Ана хѣйсем патне
пырса пѣртак пуранѣма тѣннѣ; Вѣл вара вѣсем патѣнтѣ
41 икѣ кун пураннѣ. Хѣй сѣмахѣ тѣрѣх Исуса тата нумайѣшѣ
42 ѣненнѣ. Вара ҫав арама каланѣ: ѣнтѣ санѣн сѣмаху
тѣрѣх канѣ ѣненместпѣр, Вѣл тѣнах тѣнтѣне Ҫѣлакан
43 Христос иккенне хамѣр илтсе пѣлтѣмѣр, тенѣ. Икѣ кун
44 иртсѣн, Вѣл унтѣн тухса Галилеана кайнѣ. Исус Хѣйѣх
каласа кѣтартнѣ: пророка хѣй ҫуралнѣ ҫѣр-шивѣнтѣ
45 хисѣплемеҫҫѣ, тенѣ. Исус Галилеана пырсан, Галилеа
ҫыннисем, Вѣл Йерусалимре прѣҫникре мѣн тунине пурне
те курнѣскерсем, Ана хапѣл тунѣ: прѣҫнике вѣсем те
46 кайнѣ пулнѣ. Ҫапла Исус каллах шыва ерѣх тунѣ ҫѣ-
ре, Галилеари Кана хулине пынѣ.

13. Каперџаумра патша умёнџе таракан сын пулнă, унăн ывăлĕ җирлĕ ыргнă. Исус Іудеаран Галилеана пы- 47
 нине илтсĕн, вăл Ун патне пынă та, Ана хайĕн вилес
 пек ыртакан ывăлне пырса сыватма тархасланă. Исус 48
 каланă ана: есир палласем, хаватсем курмасăр ёнен-
 местĕр, тенĕ. Патша умёнџе таракан сын каланă Ана: 49
 ей Верентекен! ывăлам вилиҗҗен пырсам, тенĕ. Исус 50
 каланă ана: кайах, санăн ывăлу сывă ёнтĕ, тенĕ. Вăл
 вара Исус каланă самаха ёненсе кайнă. Сұл сивџе ана 51
 тарҗисем хирĕс пулнă та каланă: санăн ывăлу сывă
 ёнтĕ, тенĕ. Вăл вĕсенҗен: ана хай сехетре сăмăл пул- 52
 җĕ? тесе ыйтнă. Ана каланă: ёнер сивџемĕш сехетре
 тар-җирĕ кайрĕ унтан, тенĕ. Сак самахран аҗа ашнĕ 53
 хайне Исус: санăн ывăлу сывă ёнтĕ тени сав сехетре
 пулнине пĕлнĕ; вара вăл хай те, унăн кил-йышĕсем
 те пур те Исуса ёненнĕ. Сак иккĕмĕш тĕлĕнмелле ёсе 54
 Исус Іудеаран Галилеана тавăрансан тунă.

V. 14. Савантан кайран іудейсенĕн прасникĕ ситнĕ, Исус Іерусалиме пынă. Іерусалимре сурах хапхи па- 2
 тёнџе шыва кĕмелли ыран пур, ана еврейле Виоезда
 теҗсĕ; унта сине витсе тунă пилĕк аслакай пекки пул- 3
 нă. Саванта темĕн җухлĕ җирлĕ сын: суккарсем, уксах-
 сем, алли-ури типнисем шыв пăлханасса кётсе ырт- 4
 на: Турă ангелĕ вăхăҗĕ вăхăҗепе шыва кĕмелли ы-
 раана анса, шыва пăлхатнă; пăлхатсанах, малтан кĕре- 5
 кен, кирек йепле җирпе асаплансан та сывалнă. Са-
 ванта вăтар сакăр сұл җирпе асапланакан сын пулнă. 6
 Исус вăл ыртнине курнă та, вăл нумайранпа җирлине
 пĕлсе каланă ана: санăн сывалассу килет-и? тенĕ. Җир- 7
 лĕ сын Ана хирĕс каланă: сывалассăм килет, Вĕрен-
 текен! анҗах шыв пăлхансан, мана шыва кўрткен
 сын сук; епĕ пынă сĕре тепĕри кĕрсе ёлкĕрет, тенĕ. 8
 Исус ана каланă! тăр та, ыранна илсе, сўре, тенĕ.
 Вăл савантах сывалнă та, ыранне илсе кайнă.

10 Сак ёс шамат кун пулна. Саванпа сывална сынна іудей-
сем каланә: пайан шамат кун, сана вырәнна илме йура-
11 масть, тенё. Вәл вёсене каланә: хама Сыватакан мана
12 каларё: вырәнна ил, сўре, терё, тенё. Унтан ыйтна:
сана: вырәнна ил, сўре, тесе калакан Сын кам Вәл?
13 тенё. Сывална сын Вәл камне пёлмен, мёшён тесен
Исус саванта тәракан халәх хушшине көнё те курән-
14 ми пулна. Унтан Исус ана җиркўре тел пулса каланә:
акә есё сывалтан, сылаха урах ан кёр, тата усалтарах
15 ан пултәр сана, тенё. Сав сын іудейсем патне кайна
16 та: мана сыватакан Исус, тесе каласа кәтартна. Іудейсем
вара саван пек ёссене шамат кун тунәшән Исуса хёсө
17 пусланә, Ана вёлерме май шыранә. Исус каланә вёсене:

15. Манан Аттем Хай ёсне халитўенех тәваф,
18 Епё те тәватәп, тенё. Іудейсем вара Исуса, ша-
мат куна хисеплеменниҗен ытла, Турра Хам Ат-
тем тесе, Хайне Турапа тана хунәшән тата ытларах
19 вёлересшён пулна. Сакна хирёс Исус каланә вёсене:
җән җанах калатәп сире: Ашшё йепле тунине курма-
сан, Ывәлё Хай төллён нимён тума та пултараймасть,
20 Ашшё мён тәваф, Ывәлё те савнах тәваф. Ашшё Ывәл-
не йуратаф, Хай мён тунине Вәл Ана пурне те кә-
тартаф. Вәл Ана саксенҗен те пысәк ёссем кәтартё,
21 есир төлөнсе кайяр. Ашшё вилнисене җөртсе тәратна
пек, сөнөтнё пек, Ывәлё те сөнөтес тенине сөнөтет.
22 Ашшё сынсене сүт та тумаст, сүт тәвассине Вәл пё-
23 тёмпех Ывәлне панә: Ашшёне хисепленё пек Ывәл-
не те пур те хисеплеҗёр, тенё. Ывәлне хисеплеменни
Ана йаракан Ашшёне те хисеплемест.

24 16. Җән җанах калатәп сире: Ман самаха итлесе, Мана
Йаракана ёненекен ёмөрлөх пурәнәслә пулаф; вәл сүта
25 пымасть, вилёмрен җөрөлөхе кушаф. Җән җанах калатәп
сире: вәхәт ситет, ситре те ёвтё, вилнө сынсем Тура
26 Ывәлийён сассине илтёс, илтсенех җөрөлсе тәрёс. Аш-

шѣ ҃ерѣлѣхе Хай ашѣнѣ тытаѣ, ҃аван пекех В
 Ывѣлнѣ те ҃ерѣлѣхлѣ пулма панѣ. Вѣл Етем Ывѣлѣ, 27
 ҃аванпа Ана сут тума та ирѣк панѣ. ҃акѣнтан ан тѣ- 28
 лѣнѣр: вѣхѣт ҃итет ѣнтѣ: тупѣкра вьртакансем пур те
 Турѣ Ывѣлийѣн сассине илтѣс; ырѣлѣх тунисем ѣмѣр 29
 пурѣнма ҃ерѣлсе тѣрѣс, усал тунисем айѣпа йулма ҃е-
 рѣлсе тѣрѣс.

17. Епѣ Хам тѣллѣн нимѣн тума та пултараймастѣп. 30
 Йѣпле илтнѣ, ҃апла сут тѣватѣп; Манѣн сутѣм тѣрѣс:
 Епѣ Хам ирѣкѣме шырамастѣп, Хама йаракан Аттемѣн
 ирѣкне шыратѣп. Епѣ Хам ҃инѣн Хамах каласа пѣл- 31
 теретѣп пулсан, Епѣ калани ҃ѣн пулмѣ-҃ѣ. Ман ҃инѣн 32
 каласа пѣлтерекең урѣх пур; Епѣ пѣлетѣп: Ман ҃ин-
 ҃ен Вѣл каласа пѣлтерни ҃ѣн. Есир Іоанн патнѣ. йѣтѣр, 33
 вѣл ҃ѣнлѣх ҃инѣн каласа кѣтартрѣ. Анѣх Мана Хам 34
 ҃инѣн ҃ын каласа пѣлтерни кирлѣ мар; ҃акна Епѣ
 сирѣ ҃ѣлѣнтарасшѣн калатѣп. Іоанн вѣл ҃унса ҃утатса 35
 лѣракан ҃урта-҃ѣ; есир ун ҃уттинѣ кѣшт анѣх савѣнса
 тѣрасшѣн пултѣр. Ман ҃инѣн Іоаннран ытла пѣлтере- 36
 кең пур: Аттем Мана тума панѣ ѣссем, ҃ак Епѣ тѣва-
 кан ѣссем хайсемѣх, Ман ҃инѣн Мана Аттем йѣнине
 пѣлтерсе тѣрассѣ. Мана йаракан Аттем Ман ҃инѣн 37
 Хай каласа пѣлтерѣ. Есир Унѣн сассине те нѣхѣсан
 та илтмен, Унѣн сѣнне те курман, Унѣн сѣмахне те 38
 хѣвѣр ашѣрта тытмастѣр, мѣшѣн тесен есир Вѣл
 Йѣнине ѣнѣвместѣр. ҃ырѣва тишкѣрсе пѣхѣр-ха: есир 39
 ун тѣрѣх ѣмѣрлѣх пурѣнѣс тупма шухѣшлатѣр; вѣл
 Ман ҃инѣн пѣлтерет. Анѣх ҃ерѣлѣх илме есир 40
 Ман патѣма килесшѣн мар. Епѣ ҃ынсем мухтанине 41
 хѣпѣл тумастѣп: Епѣ сирѣ пѣлетѣп: сирѣн ашѣрта 42
 Турра йуратас кѣмѣл ҃ук. Епѣ Аттем йѣтѣпе килтѣм, 43
 есир Мана йѣшѣнмастѣр; пѣри-пѣри хай йѣтѣпе кил-
 сен, есир ѣна йѣшѣнар. Есир пѣрне пѣри мухтаса 44
 пурѣнатѣр пулсан, пѣр Турѣ мухтавне шырамастѣр

45 пулсав, йепле ёненёр? Есир Ман җинҗен: пире Ашпё
 умёнҗе айәплё, тесе ан шухәшләр, сире айәплама ха-
 46 вәр шанса тәракан Моисей пур. Моисейе ёненнё пул-
 сан, есир Мана та ёненёттёр: вәл Ман җинҗен җырнә.
 47 Вәл җырнине ёненмөстёр пулсан, Ман сәмахәмсене
 йепле ёненёр тата? тенё.

VI. Җавантан кайран Исус Галилеари Тивериада ти-
 2 нёсин тепёр йенне кайнә. Вәл җирлисене җөртсе хә-
 ват тунине курса, Ун хыҗёнҗен темён җухлё халәх
 3 пынә. Исус ту җине улахнә та, унта Хайён вёренеке-
 4 нёсемпе ларнә. Иудейсенён Пасха прасникё җывахар-
 са килнё.

5 18. Исус пуҗне җөклесе пахнә та, Хай патне темён
 җухлё халәх пынине курса, Филиппа каланә: кёсене тә-
 рантармаләх җакәр аҗтан сутан илес-ши пирён? тенё.
 6 Җакна Вәл әна сәнаса каланә, мөшён тесөн мён тә-
 7 вассине Вәл пёлсе танә. Филипп Әна хирёҗ каланә:
 пурне те пәртакҗә анҗах тивтёр тесөн те, вёсене икё
 8 җёр динарийлөх җакәр җитес җук, тенё. Унан вёренеке-
 нёсенҗен пёри, Петр тийекөн Симон шәллё Андрей
 9 каланә Әна: кунта пёр аҗанән пилөк урпа җакәрөпе
 икё пётөк пулә пур, анҗах ку төрлө нумай халәха мён
 10 вәл? тенё. Исус каланә: вёсене ларма хушәр, тенё.
 Җав ыраңта җерем нумай пулнә. Җапла вара пёр пи-
 11 лөк пин җынна йахан ларса тухнә. Исус җакәрсене
 илсе, Турра тав тунә та, вёренекенёсене панә, вёрене-
 кенёсем ларакан халәха валөссе панә; пуллине те, кам
 12 мён җухлё илес тенё, җаван җухлё панә. Унтан җисе
 тәрансан, Хайён вёренекенёсене каланә: йулнә татәк-
 13 сене пуҗтарәр, нимён те сайа ан кайтәр, тенё. Вара
 пилөк урпа җакәрне җийекөнсенҗен йулнә татәксене
 пуҗтарнә та, вуникё кунтә туллийөх тултарнә.

14 19. Исус тунә хавата куракан җынсем җаван җух ка-
 15 ланә: Ку җанах та төнҗене килмелли Пророк, тенё. Җын-

сем пырса, Хайне систермесёр тытса, патша тавас
тенине пёлсен, Исус пёўженех каллех ту сине кай-
на. Каç пулсан, Унан вёренекенёсем тинёс патне анса, 16
кимё сине ларна та, тинёсён тепёр йенне Капернаума 17
кайна. Тёттём пула пусланә, Исус вёсем патне пыман.
Сил хытә вёрнипе тинёс хумханса танә. Пёр сирём 18, 19
пилёк, йе ватар стадіана йахан ишсе кайсан, вёсем
Исус тинёс синҗен утса пынине, кимё патне сыва-
харнине курса, хараса кайна. Вәл вёсене каланә: ку 20
Епё, ан хәрәр, тенё. Вёсем Ана кимё сине лартаспән 21
пулна; сав вәхәтрах кимми хәйсем ишсе пыракан сы-
ран хёррине ситсе җарәннә. Тепёр кунне, тинёсён леш 22
йенҗе тәракап халәх Исусән вёренекенёсем кенё ки-
мёрен пуҗне унта урәх кимё пулманпине, тата Исус
Хәйён вёренекенёсемпе кимё сине көмөннине, вёрене-
кенёсем хәйсем анҗах ларса кәйнипе пёлнө. Сав вә- 23
хәтра Исус пиллесе панә сәкәра сине вырән сываҳне
Тиверіадаран урәх кимёсем пынә. Салла вара Исус 24
та, Унан вёренекенёсем те унта суккине пёлсен, ха-
ләх кимёсем сине ларна та, Исуса шыраса, Капер-
наума ишсе пынә. Вара Ана тинёсён тепёр йенҗе туп- 25
са, каланә: Равви! Есё кунта хәсан килтөн? тенё. Исус 26
вёсене хирёс каланә: җән җанах калатәп сире: есир
Мана хаватсем курнәран шырамастәр, сәкәр сисе та-
раннәран шыратәр, тенё.

20. Сёрекен симешён ан тәрәшпәр, ёмёрлөх пуранәса 27
пыракан симешён тәрәшпәр, вәл симене сире Етем
Ывәлө парё: Етем Ывәлө сиве Атте Турә Хәй пал-
линё хунә, тенё. Вара Ана каланә: Турә ёҗне тавас 28
тесен, пирён мён тавас? тенё. Исус вёсене каланә: 29
акә Турә ёҗё: Вәл Кама йанә, есир Савна ёненёр,
тенё. Сакна хирёс Ана каланә: епир курса Сана ёне- 30
нес тесен, Есё мёнле паллә кәтартән, мён тавән? Пи- 31
рён аттесем пушә хирте манна сине, ун синҗен: си-

32 ме вёсене ҫакар ҫўлтен панă, тесе ҫырнă, тенё. Исус
вёсене каланă: ҫăн ҫăнах калатăп сире: Моисей сире
33 ҫўлти ҫакара паман, ҫўлти ҫăн ҫакара сире Ман Аттем
34 парат: Турă ҫакарё вăл ҫўлтен анат, вăл тентене ҫё-
релёх парат, тенё. Вёсем Ана каланă: Вёрентекен!
Есё пире йаланах ҫаван пек ҫакар парса тăр, тенё.
35 Исус каланă вёсене:

21. Ҫёрелёх ҫакарё Епё; Ман патăма килекенён ниха-
ҫан та ҫийесси килмё, Мана ёненекенён нихаҫан та
36 ёҫесси килмё, Епё ёнтё сире каларăм: есир Мана кур-
37 тăр, ҫапах ёнөнместёр, терём. Аттем Мана пани пур
те Ман патăма килё; Хам патăма килекене Епё хава-
38 ласа кăлармăп. Епё ҫўлтен Хам ирёкёме тума анман,
39 Хама йаракан Аттемён ирёкне тума аннă. Мана йара-
кан Аттемён ирёкё ак ҫакă: Вăл Мана панисенҫён пёр-
не те ҫухатмалла мар, йулашки кун пурне те вилём-
рөн ҫёртсе тăратмалла.

40 22. Мана Йараканан ирёкё ак ҫапла: Ывăлне куракан,
Ана ёненсе тăракан кирек кам та ёмёрлёх пурăнăҫлă
пултăр. Епё вара а́на йулашки кун ҫёртсе тăратăп, тенё.

41 Епё ҫўлтен аннă ҫакар, тенёшён иудейсем Исуса
42 ҫиленнё; вёсем каланă: Ку Јосиф ывăлё Исус мар-и
вара? епир Унăн ашшё-амăшне те пёлетпёр, йепле
43 тата Вăл: Епё ҫўлтен аннă тет? тенё. Исус вёсене
хирёҫ каланă: хăвăr хушпăрта ҫиленсе ан калаҫăр.
44 Мана йаракан Аттем пулăшмасан, Ман патма никам
та килеймё; Хам патăма килекене Епё йулашки кун
45 ҫёртсе тăратăп. Пророксен кёнекинҫе: пурне те Турă
вёрентсе ҫитерё, тесе ҫырнă. Аттемрен илтсе вёрене-
46 кен кирек кам та Ман патăма килет. Ку сăмах: кам
та пулин Аттене курнă тени пулмаст: Турăран Кил-
нинҫён пуҫне Ашшёне никам та курман, Вăл курнă
47 Ашшёне. Ҫăн ҫăнах калатăп сире: Мана ёненекен
ёмёрлёх пурăнăҫлă пулат, тенё.

23. Їѣрелѣх ѡакарѣ Епѣ. Сирѣн аѡарсем пушѣ хир- 48, 49
те манна ѡисен те вилнѣ. Сўлтен анакан ѡакар хай 50
ѡав тѣрлѣ: ана ѡийекен вилмѣ. Епѣ ѡўлтен аннѣ чѣрѣ 51
лѣх ѡакарѣ, вѣл ѡакара ѡийекен ѣмѣрех пуранѣ; Епѣ
парас ѡакар Манѣн ўтѣм вѣл, Епѣ ана тѣнѡене чѣрѣ
усрасшѣн парѣп, тенѣ. Вара іудейсем пѣр пѣринне тав- 52
лаша пуѡланѣ: йепле Вѣл Хай ўтне пире ѡиме пама
пултарѣ? тенѣ. Исус вѣсене каланѣ: ѡѣн ѡѣнах кала- 53
тѣп сире: есир Етем Ывѣлийѣн ўтне ѡимесен, Унѣн
йунне ѣѡмесен, сирѣн ѣшѣрта чѣрелѣх пулмѣ. Ман ўтѣ- 54
ме ѡийекен, Ман йунѣма ѣѡекен ѣмѣрлѣх пуранѣѡла
пулат, Епѣ ана йулашки кун чѣртсе тѣратѣп. Манѣн 55
ўтѣм ѡѣн ѡимѣѡ, Манѣн йунѣм ѡѣн ѣѡмелли йѣпала, тенѣ.

24. Ман ўтѣме ѡийекен, Ман йунѣма ѣѡекен Ман 56
ѣшѣмра тѣрат, Епѣ те ун ѣшѣнѡе тѣратѣп. Мана чѣрѣ тѣ- 57
ракан Аттем йѣѡѣ, Аттем тѣрѣх Епѣ те чѣрѣ тѣратѣп; Ман
ўтѣме ѡийекен те ѡапла Ман тѣрѣх чѣрѣ тѣрѣ. Сўлтен 58
аннѣ ѡакар ѡавѣ ѣнтѣ. Аѡарсем ѡинѣ манна пек мар вѣл:
вѣсем вилнѣ; ѡак ѡакара ѡийекен ѣмѣрех пуранѣ, тенѣ.
ѡакна Вѣл Капернаумра, синагогара вѣрентнѣ ѡухне ка- 59
ланѣ. ѡавна илтсен, Унѣн вѣренекенѣсем нумѣйѣшѣ ка- 60
ланѣ: темѣнле ѡѣмахсем калат: кам итлесе тѣрайѣ Ана?
тенѣ. Вѣренекенѣсем ѡавѣн пирки ўпкелешнине Хай 61
ѣшѣнѡе пѣлсе Исус каланѣ вѣсене: сире ѡавѣ та аташта-
рат-и? апла есир Етем Ывѣлѣ Хай ѣлѣк тѣнѣ ѡѣре улѣх- 62
нине курсан, мѣнле пулѣр тата? Сывлѣш чѣрелѣхлѣ тѣват, 63
ўт пѣртте уѡѣ кўмест. Епѣ сире каланѣ ѡѣмахсем сыв-
лѣшпа чѣрелѣх. ѡапах та сирѣн хушшѣрта хѣшѣ 64
хѣшѣ ѣненмѣѡѡѣ, тенѣ. Исус Вѣл кам ѣненменни-
не, Хайне кам тытѡа парассине пуѡламѣшѣнѡѣх пѣл- 65
се тѣнѣ. Унтѣн каланѣ: Епѣ сире: Аттемрен пулѣ-
шу пулмасан, Ман патѣма никам та килеймѣ, те- 66
се ѡавѣнпа каларѣм та, тенѣ. ѡакѣнтѣн кайран Унѣн
вѣренекенѣсем нумѣйѣшѣ Ана пѣрахѡа кайнѣ та, Унпа

67 сўремен вара. Саван ʒухне Исус вуникё вёренекеенне
 68 каланă: есир те пăрахса кайасшăн мар-и? тенё. Петр
 тийёкен Симон каланă Ана: ей Вёрентекен! кам патне
 69 кайас пирён? Санра ёмёрлѐх пурăнăс сáмахёсем. Есё
 ʒёрё Турă Ывăлѐ Христос иккене епир ёнентёмёр те,
 70 пёлтёмёр те, тенё. Исус каланă вёсене: Епё сире вун-
 иксёре суйласа илмерём-и? анʒах сиртен пёри шуйт-
 71 тан, тенё. Сакна Вăл Симон ывăлѐ Иуда Искаріот сін-
 ʒен каланă: Иуда вуникё вёренекеенѐнʒен пёри пулнă
 пулсан та, Ана тытса парасшăн пулнă.

VII. 25. Сакантан кайран Исус Галилеара сўренё:
 іудейсем Ана вёлерме шыранăран Вăл Іудеара сўрес-
 шён пулман. Іудейсенён ʒатăр кармалли прасникё сы-
 3 вăхарса килнё. Вара Унăн тăванёсем калана Ана:
 Есё кунтан Іудеана тухса кай, Есё тăвакай ёссене
 4 Санăн вёренекеенўсем те куртʒăр. ʒаплă шулас те-
 сен никам та нимён те варттăн тумаст. Есё ку тёр-
 лѐ ёссем тăватăн пулсан, Хăна тёнʒене кăтарт ён-
 5 6 тѐ, тенё. Исуса Хайён тăванёсем те ёненмен. Исус
 каланă вёсене: Манăн вăхăтăм ситмен-ха, сирёншён
 7 йаланах вăхат. Сире тёнʒе кураймасăр тăрасси сук,
 Мана кураймаст: Епё унăн ёсёсем усаллине каласа
 8 кăтартатăп. Есир сак праснике кайăр; Епё ку прас-
 нике каймастăп-ха: Манăн вăхат ситмен халѐ, тенё.
 9, 10 Вёсене сакна каласан, Хай Галилеана йулнă. Та-
 ванёсем праснике пырса ситсен, Исус та унта пынă,
 11 Вăл варттăн пынă пек, систермесёр пынă. Прасникре
 12 іудейсем: аста-ши Вăл? тесе шыранă Ана. Халах
 хушшинʒе Ун сінʒен тёрлѐ каласнă; хăшѐ калана:
 Вăл ырă, тенё, хăшѐ хăшѐ: сук, Вăл халаха илёр-
 13 тет, тенё. Сапах та, іудейсенʒен хăраса, Ун сінʒен
 пур те варттăн анʒах каласнă.

14 26. Прасникён сурри иртсен, Исус ʒиркёве кёрсе
 15 вёрентнё. Іудейсем тёлёнсе каланă: Сырăва Вăл вё-

ренмесёрех йёпле пёлет-ши? тенё. Исус вёсене хи- 16
 рёс каланă: Епё вёрентни Хамран мар, Мана Йара-
 канран. Кам Унан ирёкне туса тăрас тег, вăл ку вё- 17
 рентёве пёлё: Турăран-и вăл, йе Епё а́на Хамран ка-
 латап-и. Хайёвнџен калакан хайшён мухтав шыраť; 18
 кам хайне Йараканшăн мухтав шыраť, Вăл џан,
 Унра су́йа сук. Сире Моисей закон паман-и? сáпах 19
 та есир пёри те закона тытса тăмастăр. Мёшён Мана
 вёлерме шыратăр? тенё. Халăх А́на хирёс каланă: Са- 20
 нан ашанта шуйттан мар-и? кам вёлерме шыраť Сана?
 тенё. Исус самахне татмасарах вёсене каланă: Епё 21
 пёр ёс турăм та, есир пура́р та тёлёнетёр. Моисей 22
 сире ўт кастарма хушнă (вăл йăла Моисейрен мар,
 асăрсенџен), саванпа есир сын ўтне шăмат кун та ка-
 сатăр. Моисей законне пăсас мар тесе, сын хай ўтне 23
 шăмат кун кастараť пулсан, Епё шăмат кун сынна пё-
 тёмпех сыватнăшăн Мана силенетёр-и тата? Тулашён- 24
 џен пăхса ан айăплăр, тўрё сут туса айăплăр, тенё.
 Саван џух Йерусалим сыннисем хăшё хăшё каланă: 25
 Сакна вёлересшён шыра́массё-и? акă Вăл кёретех ка- 26
 ласаť, сáпах А́на нимён те каламассё: пуслăхсем Вăл
 џанах Христос иккенне пёлсе ситмен-ши? Анџах Вăл 27
 астан иккенне епир пёлетпёр; Христос килсен, Вăл
 астан иккенне никам та пёлмё, тенё. Саван џухне 28
 Исус џиркўре вёревтсе хытăн каланă: есир Мана та
 пёлетёр, Епё астан иккенне те пёлетёр, Епё Хам тёл-
 лён килмен. Мана Йаракан џан, есир А́на пёлместёр.
 Епё А́на пёлетёп: Епё Унран килтём, Мана Вăл 29
 йаџё, тенё. Вёсем вара Исуса тытасшăн пулнă, сá- 30
 пах Ун сине никам та алă хуман: Унан вăхăџё си-
 теймен. Халăх хушшинџен нумайёшё А́на ёненнё, 31
 вёсем каланă: Христос килсен, Ку тунă хаватсенџен те
 ытла хаватсем тăвё-ши? тенё. Халăх хушшинџе Ун 32
 синџен сáпла каласнине фарисейсем илтнё те, вара вё-

сем те пуп-пуслăхĕсем те тарçисене Иисуса тытма йанă.

33 Иисус каланă вĕсене: ѳнтĕ Манăн сирĕнпе нумайах тă-
34 малла мар, Епĕ Хама Йаракан патне кайăп. Мана шы-
рăр та, тупаймăр; Епĕ кайăс çĕре есир пыраймăр, тенĕ.
35 Çавăн ăух іудейсем пĕр пĕрне каланă: епир Апа
тупас çук çĕре аста кайăс тет Вăл? Вăл еллинсен хуш-
36 шине саланнă іудейсем патне кайса, еллинсене вĕрен-
тесшĕн мар-и? Есир Мана шырăр та, тупаймăр, Епĕ
кайнă çĕре есир пыраймăр, тенĕ сăмахĕсем мĕне пĕл-
тереççĕ-ши Унан? тенĕ.

37 **27.** Праçникĕн йулашки аслă кунĕнче Иисус тăрса,
хытă сасăпа каланă: ёçесси килекен Ман патăма кил-
38 тĕр те ёçтĕр. Мана ёненекен ашĕнчен, Сырура ка-
39 ланă нек, ăерĕлĕх шывĕсем йухса тухĕç, тенĕ. Çак-
на Иисус Хайне ёненекенсем илес Святой Сывлаш
çинчен каланă: ун ăухне вĕсем çинче Святой Сывлаш
пулман, мĕшĕн тесен Иисус мухтава тухман-ха. Çак
40 сăмахсене илтсен, халăх хушшинчен нумайёшĕ ка-
41 ланă: Ку ăанах пророк, тенĕ. Хăшĕ: Ку Христос,
тенĕ; хăшĕ тата каланă: Христос Галилеаран ки-
42 лĕ-и вара? Сырура: Христос Давид аравĕнчен, Вио-
леемрен, Давид суралнă сĕртен килĕ, темен-и? тенĕ.
43, 44 Çапла халăх хушшинче Ун пирки тав тухнă. Вĕсен-
чен хăшĕ хăшĕ Апа тытасшăн пулнă, сапах никам та
45 Ун çине алă хуман. Çапла вара тарçисем пуп-пуслă-
хĕсем патне, фарисейсем патне тавараннă, вĕсем тар-
çисене каланă: мĕшĕн тытса килмерĕр есир Апа? тенĕ.
46 Тарçисем каланă: вăл Çын каласнă пек çын нихăçан
47 та каласни çук, тенĕ. Фарисейсем каланă вĕсене: есир
48 те улталантар-и? Пуслăхсенчен, фарисейсенчен кам та
49 пулин ёненнĕ-и Апа? Ку халăх закона пĕртте пĕлмест,
50 вăл ылханлă, тенĕ. Вĕсенчен пĕри, Иисус патне сĕрле
51 пынă Никодим, вĕсене каланă: пирĕн закон çын мĕн
туинне малтан хайĕнчен ыйтса пĕлмесĕр апа айăпла-и?

тенё. Ҷавна хирёс Никодима каланя: есё те Галилеа 52
 ҫынни мар-и? Пәхса тух-ха, Галилеаран пророк тух-
 маннине курән вара, тенё. Унтан пур те килёсене 53
 саланнә.

VIII. Исус Елеон тавё ҫине кайнә. Ирхине каллех
 җиркёве пынә; пётём халәх Ун патне пыра пусланә.
 Вәл ларнә та, вёсене вөрентнё.

28. Ҷаванта Ун патне кёнекеҫсемпе фарисейсем 8
 аскән ёс тунә ҫёрте тытнә арәма илсе пынә; әна вә-
 та ҫёре тәратса, Исуса каланә: Вөрентекен! ҫак арәма 4
 аскән ёс тунә ҫёрте тытнә. Законра пире Моисей ун
 пеккисене җулпа персе вёлерме хушнә, Есё мён ка-
 лән? тенё. Ҷакна вёсем Ана санаса, Ана айәплама мён 6
 те пулин тупасшән каланә. Исус вёсен ҫине пәхма-
 сәр, хытә пёшкёнесе, пүрнипе ҫёр ҫине ҫырса тәнә.
 Лешсем Унтан татах ыйта пусласан, Вәл пуҫне ҫёк- 7
 лөнё те, вёсене каланә: сирён хушшәрта кам ҫыләх-
 сәр, малтан ҫавә җулпа петёр әна, тенё. Хай каллех 8
 хытә пёшкёнесе ҫёр ҫине ҫырса тәнә. Лешсем ҫавна 9
 илтсен, намәсланса ҫитсе, аслинҗен пусласа кёҫённине
 ҫитиҗенех, пёрин хыҫёнҗен пёри тухса кайа пусланә,
 пёр Исуспа вәта ҫёрте тәракан арәм анҗах йулнә.
 Исус пуҫне ҫёклесе пәхнә та, арәмран пуҫне никама 10
 та курман; әна каланә: арәм! сана айәплакансем әҫта?
 никам та айәплаймарё-и сана? тенё. Лешё каланә: ни- 11
 кам та айәплаймарё, Вөрентекен! тенё. Исус каланә
 әна: Епё те айәпламастәп сана; кайах, малашне ҫы-
 лаха ан кёр, тенё.

29. Исус халәха татах каланә: Епё тёнҗе ҫутти, 12
 Ман хыҫран пыракан тёттёмре ҫүремё, унән җерёлөх
 ҫутти пулё, тенё. Ҷаван җух фарисейсем каланә Әна: 13
 Есё Ху ҫинҗен Ху каласа кәтартатән; Есё калани җән
 мар, тенё. Исус вёсене хирёс каланә: Епё Хам ҫин- 14
 җен Хам каласа кәтартатәп пулсан та, Епё калани

15 җән: Епё Хам аҗтан килнине, Хам аҗта кайассине
 16 пелетеп; есир Епё аҗтан килнине, Епё аҗта кайас-
 сине пелместер. Есир ўт майла айаплатар, Епё ни-
 16 кама та аяапламастاپ. Аяапласан та Манан сутам җән,
 Епё пелҗен мар: Епё Хам, тата Хама йаракан Аттем.
 17 Сирен законарта та: икё сын каласа катартни җән,
 18 тесе сырнә. Епё Хам синҗен Хам каласа пелтеретеп;
 Ман синҗен тата Мана йаракан Аттем те каласа пел-
 19 терет, тенё. Вара Ана каланә: аҗта Санан Асу? тенё.
 Исус каланә: есир Мана та, Манан Аттеме те пел-
 местер; Мана пелнё пулсан, есир Манан Аттеме те
 20 пелнё пулаттар-җё, тенё. Җак сәмахсене Исус җиркүре
 укса арҗи патенте верентнё җух каланә; Ана никам та
 тытман: ун җух Унан вахатё ситмен.

21 **30.** Исус татах каланә вёсене: Епё кайатап, есир
 Мана шырар, есир хавар җылаҳарпах вилер. Епё кайас
 22 сёре есир пыраймар, тенё. Җаванта иудейсем каланә:
 Бал Хайне Хай велереспен мар-и? Епё кайас сёре
 23 есир пыраймар тет, тенё. Бал каланә вёсене: есир сёр-
 тен, Епё сўлтен; есир ку тентерисем, Епё ку тентери
 24 мар. Җаванпа Епё сире: хавар җылаҳарпах вилер, тесе
 каларам та; есир ку Епё иккенне ёненмесен, хавар
 25 җылаҳарпах вилер, тенё. Вара Ана каланә: Есё кам?
 тенё. Исус каланә вёсене: хавара каланә пек Епё—
 26 Пусламашё. Манан сирен синҗен нумай каласмалла,
 нумай сут тумалла: Мана Йаракан җән, Епё тентене
 27 Унтан мен илтнине каласа катартатап, тенё. Бал вё-
 сене Хай Аппшё синҗен каланине вёсем аяланайман.
 28 Вара Исус каланә вёсене: есир Етем Ывалне (хёрес
 сине) сёклесен, ку Епё иккенне, Епё Хам теллен ни-
 29 мён те туманнине, Епё Аттем верентнё пек каланине
 пелер вара. Мана Йаракан Манпа перлех; Епё кирек
 хаҗан та Ун камалне кайнине таватап, җаванпа Аттем
 30 Мана пелҗен хавармарё, тенё. Бал җак сәмахсене ка-
 ланә җухне Ана нумайешё ёненнё.

31. Ҙаван җух Исус Хайне өненнө іудейсене кала- 31
 нә: есир Ман сәмаха тытса тәрсан, җанах Манан вөре-
 некенәмсем пуләр; вара җанләха пөлөр, җанләх сире 32
 ирөке каларө, тенө. Ана хирөс каланә: епир Авраам 33
 йәхө, епир нихәсан та никаман җури те пулман, йешле
 тата Есө пире: ирөке тухәр, тетөн? тенө. Исус вөсене 34
 хирөс каланә: җан җанах калатәп сире: җыләха кә-
 рекен кирек кам та җыләх җури. Җура хуҗа киләнҗе 35
 өмөрех пуранаймаст, ывәлө өмөрех пуранат. Ҙаванпа 36
 өнтө сире Ывәлө ирөке каларсан, есир җанах ирөкре
 пуләр вара. Есир Авраам йәхө иккенне Епө пөлетөп, 37
 җапах та есир Мана вөлөресшөн шыратәр, мөшөн
 тесен Манан сәмахам сирөн ашәра ырынаҗмаст.
 Епө Хам Аттем патәнҗе мөн курнә, җавна калатәп; 38
 есир хәвәр аҗартан мөн курнине тәватәр, тенө. Ана 39
 хирөс каланә: пирөн аттемөр Авраам, тенө. Исус ка-
 ланә вөсене: есир Авраам аҗисем пулсан, Авраам тунә
 өссене тәваттәр. Есир халө Мана, Тураран илтнө җан- 40
 ләха хавара каласа паракан Җынна, вөлөресшөн шы-
 ратәр. Авраам ун пек өс туман. Есир хәвәр аҗаран 41
 өссене тәватәр, тенө. Ҙавна хирөс Ана каланә: епир
 аскән өс тунинҗен җуралман, пирөн Аттемөр пөрре —
 Турә, тенө.

32. Исус вөсене каланә: сирөн Аҗәр Турә пулсан, 42
 Мана есир йуратәттәр: Епө Турә патәнҗен тухса кил-
 нө, Хам төллөн килмен, Мана Вәл йанә. Мөшөн есир 43
 Епө каланине аңланаймастәр? Есир Манан сәмаха
 итләме пултараймастәр. Сирөн аҗәр шуйттан, есир 44
 аҗаран усал шухәшне тәвасшән, Вәл җан пуҗламәшөн-
 җөнөх җын вөлөрекен пулнә, ун ашөнҗе җанләх җук,
 вәл җанләхра тәрайман; суйса каланә җух вәл хәйөн-
 җөн калат: вәл ултавҗә, ултав ашшө. Епө җаннине ка- 45
 латәп, есир Мана җаванпа өненмөстөр. Сиртен кам 46
 Мана: җыләхлә тесе аяһплө? Епө җаннине калатәп пул-

47 сан, есир мёшён ёненместёр Мана? Кам Турăран, вăл
 Турă сăмахне итлет; есир Турăран мар, савăнпа итле-
 48 местёр, тенё. Сакна хирёс іудейсем Ана каланă: епир
 Сана: Есё Самаріа сынни, Санăн ашанта шуйттан те-
 49 се, тёрёс каламастпăр-и? тенё. Іисус каланă: Ман ашам-
 ра шуйттан сук, Епё Хам Аттеме хисеплетёп, есир
 50 Мана хисепрен каларатăр. Епё Хам мухтавама шыра-
 мастăп; шыраканни, сут тăваканни хайне пур.

51 **33.** Ёнан ёнах калатăп сире: Ман сăмахăма тытса
 52 тăракан ёмёр вилём курмё, тенё. Іудейсем каланă Ана:
 Санăн ашанта шуйттан пуррине пёлтёмёр ёнтё епир.
 Авраам та, пророксем те вилнё; Есё калатан: Манан
 53 сăмахăма тытса тăракан ёмёр вилём курмё, тетён. Есё
 пирён Авраам аттерен те аслă-и-мён? вăл та, пророк-
 сем те вилнё; Есё Хана кам вырăнне хуратан? тенё.
 54 Іисус каланă: Епё Хама Хам мухтатăп пулсан, Манан
 мухтавам нимён те мар. Есир: хамăр Туррамăр тийёкен
 55 Аттем Мана мухтава каларат. Есир Ана пёлмерёр, Епё
 пёлетёп Ана; Ана пёлместёп тесен, Епё сирён пекех
 ултавса пулатăп. Епё Ана пёлетёп, Унан сăмахне тыт-
 56 са тăратăп. Сирён асар Авраам Манан вăхăта пит ку-
 57 распăн-тё: куртё те, савантё, тенё. Сакна хирёс
 іудейсем каланă Ана: Есё халё алла сула та ситмен,
 58 йепле тата Авраама куртан? тенё. Іисус каланă вёсене:
 ёнан ёнах калатăп сире: Епё Авраам пулитёзенех пур,
 59 тенё. Вара Ана перес тесе тулсем илнё; антах Іисус
 курăнми пулса, вёсен хушшипе тиркёрен тухна та,
 аяккалла кайна.

IX. **34.** Иртсе пына тух Іисус суккар сурална сын-
 2 на курна. Вёренекенёсем Унтан ыйтна: Равви! вăл
 кам сылаха кёнёрен суккар сурална: хай сылахларан-и,
 3 йе ашпё-амашпё сылаха кёнёрен-и? тенё. Іисус кала-
 на: вăл хай те, унан ашпё-амашпё те сылаха кёмен.
 4 ун синте Турă ёсё курантар тесе сапла пулна. Кун

пур ʒух Манан Хама Йараканан ёснө тавас пулат,
 сёрле пулсан. никам та ёс таваймаст. Тёнҗере ʒух, Ёпө 5
 тёнҗе суртти, тенё. Сакна каласан, Вэл сөре сурнә та, 6
 сурҗакөпе пылҗак туса, суккәрән куҗне пылҗакпа сер-
 нё; унтан а́на каланә: кай та, Силоам шывёнҗе саван, 7
 тенё (Силоам тени йани тени пулат). Вэл кайса саван-
 нә та, куракан пулса тавәрәннә. Саванта кўрши- 8
 семпе вэл суккәррине ёлөк куракансем каланә: ку хай-
 хи ыйткаласа ларакан сын мар-и? тенё. Хашё каланә: 9
 ку савә, тенё; хашё тата: ку саван йевөрлө, тенё; хай
 вэл: епө савә, тенё. Вара унтан ыйта пусланә: санан 10
 куҗә йөпле уҗалҗё? тенё. Вэл каланә: Исус тийекен 11
 Сын пылҗак туса ман куҗа сөрҗө те, мана каларө:
 кайса Силоам шывёнҗе саван, терё. Ёпө кайса саван-
 там та, куракан пултам, тенё. Вөсем вара а́на каланә: 12
 аҗта Вэл? тенё. Ку: пөлместөп, тенё, Вара сак ёлөк 13
 суккәр пулнә сынна фарисейсем патне илсө кайнә.
 Исус пылҗак туса унән куҗне уҗни шәмат кун пулнә. 14
 Фарисейсем те унтан вэл йөпле куракан пулни син- 15
 җөн ыйтнә. Вэл каланә вөсене: Исус ман куҗ сине
 пылҗак хуҗө, епө савантам та, куракан пултам, тене.
 Унтан хаш хаш фарисейсем каланә: Вэл Сын Турә- 16
 ран мар: шәмат куна хисеплемест, тенё. Ыттисем ка-
 ланә: сакән пек төлөнмелле ёсө сылахла сын йөпле
 тутар? тенё. Сапла вөсен хушшинҗө тав тухнә. Суккар 17
 сынна татах каланә: Вэл санан куҗна уҗнә, Ун син-
 җөн есө мөн калән? тенё. Ку: Вэл пророк, тенё. Вара 18
 иудейсем сак куракан пулнә сыннан ашшө-амашне җөн-
 терсе пыриҗҗөн суккәрсөкер куракан пулнине ёненмен.
 Ашшө-амашёнҗөн ыйтнә: сирён суккәр суралнә тийе- 19
 кен ывәләр сакә-и? халё вэл йөпле куракан пулҗө?
 тенё. Унән ашшө-амашө вөсене хирёс каланә: ку пи- 20
 рён ывәл иккенне, вэл суккәр суралнине епир пөлет-
 пөр, авҗах халё йөпле куракан пулнине пөлместпөр; 21

- унан кушне кам ушнине те пѣлместпѣр. Вѣл хай те
 22 ҫитѣннѣ ҫын; хайѣнтѣн ыйтѣр, хай ҫинҫен хай каласа
 патѣр, тенѣ. Унан ашшѣ-амашѣ іудейсенҫен хӳраса
 23 ҫапла каланӳ; Исуса: Христос тесе ѣненекен ҫынна
 24 іудейсем синагогаран уйӳрса йама сӳмах пѣтернѣ; ҫа-
 ванпа унан ашшѣ-амашѣ: вѣл хай те ҫитѣннѣ ҫын,
 24 хайѣнтѣн ыйтѣр, тенѣ. Вара ѣлѣк суккӳр ҫынна иккѣ-
 мѣш хут ҫѣнсе илсе каланӳ: Турра мухта; вѣл ҫылӳхлӳ
 25 Ҫын, епир ӳна пѣлетпѣр, тенѣ. Ку вѣсене хирѣс та-
 вӳрса каланӳ: ҫылӳхлӳ ҫын-и Вѣл, епѣ пѣлместѣп, пѣр
 26 ҫакна аңҫах пѣлетѣп: епѣ суккӳр-ҫѣ, халѣ куратӳп, тенѣ.
 26 Унтан татах ыйтнӳ: мѣн турѣ Вѣл сана, санӳн куҫна
 27 йепле уҫрѣ? тенѣ. Ку вѣсене хирѣс каланӳ: епѣ ѣнтѣ
 сире каларӳм, есир итлемерѣр; тата мѣн илтес тетѣр?
 йе есир те Унан вѣренекенѣсем пуласшӳн-и? тенѣ.
 28 Вѣсем ӳна питлесе каланӳ: есѣ Унан вѣренекенѣ, епир
 29 Моисей вѣренекенѣсем. Епир пѣлетпѣр: Моисейпе Ту-
 рӳ каласнӳ, ку Ҫын ӳстан иккенне пѣлместпѣр, тенѣ.
 30 Куракан пулнӳ ҫын вѣсене хирѣс каланӳ: ҫавӳнтан
 тѣлѣнмелле те: Вѣл манӳн куҫӳма уҫрѣ, есир Вѣл ӳстан
 31 иккенне пѣлместѣр. Епир пѣлетпѣр; ҫылӳхлӳ ҫынна
 Турӳ итлемест; кам ӳна хисеплесе, Унан ирѣкне туса
 32 пурӳнаӳ, ҫавна итлет. Суккӳр ҫуралнӳ ҫыннӳн куҫне
 33 кам та пулин уҫнӳ тенине ѣмѣрте те илтмѣп. Вѣл Ту-
 рӳран пулмасан, нимѣн тума та пултараймѣ-ҫѣ, тенѣ.
 34 ӳна хирѣс каланӳ: есѣ йӳлтах ҫылӳхлӳ ҫуралнӳ, тата
 пире вѣрентетѣн-и? тенѣ. Вара ӳна хӳваласа кӳларса
 35 йанӳ. ӳна хӳваласа кӳларнине илтсен, Исус ӳна тѣл-
 36 пулса каланӳ: есѣ Турӳ Ывӳлне ѣненетѣн-и? тенѣ. Вѣл
 ӳна хирѣс каланӳ: ей Вѣрентекен, кам Вѣл? ѣненес-ҫѣ
 37 ӳна манӳн, тенѣ. Исус каланӳ ӳна: есѣ куртӳн ѣнтѣ
 38 ӳна, Вѣл санпа каласса тӳраӳ, тенѣ. Вара вӳл: ѣнене-
 тѣп, Вѣрентекен! тенѣ те, ӳксе пуҫҫапнӳ ӳна.
 39 **35.** Унтан Исус каланӳ: суккӳррисем куракан пулҫҳар,

кураканнисем суккӑр пултӑр, тесе ҫак тӑнҫене Епӗ
сут тума килтӗм, тенӗ. Ҫакна илтсен, Унпа пӗрле тӑ- 4
ракан фарисейсем хӑшӗ хӑшӗ каланӑ Ана: епир те
суккӑр-и? тенӗ. Иисус каланӑ вӗсене: есир суккӑр пул- 41
нӑ пулсан, сирӗн ҫинҫе ҫылӑх пулмӗ-ҫӗ; анӑх есир:
епир куратпӑр тетӗр, ҫавӑнна сирӗн ҫылӑхӑр хӑвар
ҫийӗрех йулат.

Х. Җӑн җанах калатӑп сире: кам сураҫ картине алак-
ран кӗмест, ураҫ ҫӗртен каҫса кӗрет, вӑл вӑрӑ, вӑрӑ-
хурах. Алакран кӗрекенни сураҫсен кӗтӗҫи. Ана алак 2, 3
хуралҫи алакне уҫат, сураҫсем те унӑн сассине итлеҫ-
ҫӗ, вӑл хайӗн сураҫӗсене йатран ҫене ҫене каларат.
Сураҫӗсене каларсан, вӑл хай вӗсен умӗнҫен пырат, 4
сураҫсем унӑн сассине пӗлсе, ун хыҫӗнҫен пыраҫҫӗ.
Йут ҫын хыҫӗнҫен каймаҫҫӗ, йут сасса пӗлменрӗн вӗ- 5
сем унтан тараҫҫӗ, тенӗ. Иисус ҫак йумаха вӗсене ка- 6
ланӑ; анӑх вӗсем Вӑл мӗн каланине ӑнланман. Вара 7
Иисус татах каланӑ вӗсене: җӑн җанах калатӑп сире:
Епӗ сураҫсенӗн алакӗ. Манран малтан килнисем пур 8
те вӑрасем, вӑрӑ-хурахсем, сураҫсем вӗсене итлемерӗҫ.

36. Епӗ алак: Ман виттӗр кӗрекен ҫӑланӗ, вӑл кӗрӗ 9
те, тухӗ те, ҫиме те тупӗ. Вӑрӑ вӑрлама, вӗлерме, пӗтер- 10
ме анӑх килет, Епӗ: ҫӗрӗлӗх тупӑр, ҫӗрӗлӗх вӗсенӗн
ытлашшипех пултӑр, тесе килтӗм. Епӗ ыра кӗтӗҫӗ: 11
ыра кӗтӗҫӗ сураҫсемшӗн хайӗн җунне парат. Тара 12
тытнӑ ҫын кӗтӗҫӗ мар, сураҫсем те унӑн хайӗн мар;
вӑл кашкӑр пынине кураҫ те, сураҫӗсене пӑрахса та-
рат; кашкӑр вара сураҫсене тытнине тытаҫ, салатса
та пӗтерет. Тара тытнӑ ҫын тараҫ: вӑл тара тытнӑ 13
ҫын, вӑл сураҫсемшӗн тӑрашмаҫт. Епӗ ыра кӗтӗҫӗ; 14, 15
Епӗ Хам сураҫӑмсене пӗлетӗп, сураҫӑмсем те Мана пӗ-
леҫҫӗ: Аттем Мана пӗлнӗ пӗк, Епӗ те Аттеме пӗлетӗп;
сураҫӑмсемшӗн Епӗ Хам җунама паратӑп. Манӑн ураҫ 16
сураҫсем те пур; вӗсем ку картара мар; Манӑн вӗсене

те илсе килмелле: вёсем те Ман сасса илтёс, вара пёр кётў, пёр Кётўсё пулё.

- 17 **37.** Епё Хам җунама: ана кайаллах илөс тесе паратап,
 18 җаванпа Аттем йуратап Мана. Җунама Мавран никам та
 туртса илмест, ана Епё Хам паратап. Манан ана пама
 та ирөкөм пур, ана кайалла илме те ирөкөм пур. Җак
 19 заповѣде Епё Аттемерен илтөм, тенё. Җак сәмахсем пир-
 20 ки иудейсен хушшинҗе каллех тав тухна. Вёсенҗен
 нумайёшө каланә: Ана усал йөрнө, Вәл ухмахланап,
 21 мөн итлетөр Ана? тенё. Тата хәшө каланә: ку сәмах-
 сем усал йөрнө сын сәмахөсем мар: суккар сын куҗне
 уҗма усал пулгарап-и? тенё.
- 22 Җаван җух Йерусалимре җиркөве сөнетнине асанса
 23 тавакан прасник ситнө, ун җух хөлле пулна. Исус
 24 җиркүре Соломон пүлөмөнҗе сүренө. Җаванта иудей-
 сем Ана сырса илнө те каланә: Есө пире хәсанҗ-
 25 җен пөлтермесөр тәрән-ши? Есө Христос пулсан, тў-
 рөх кала пире, тенё. Исус вёсене хирөс каланә: Епё
 сире каларам, есир өненместөр; Епё Аттем йаҗөпе
 26 тавакан өсөсө Ман синҗен пөлтерсе тараҗсө. Җапах
 есир өненместөр; Епё хавәра каланә пек, есир Ман
 сурахәмсем мар.
- 27 **38.** Хам сурахәмсем Ман сасса итлөссө, Епё те вё-
 28 сөне пөлетөп, вөсем Ман хыҗамран пыраҗсө. Епё вё-
 сөне өмөрлөх пуранаҗ паратап, вөсем өмөр пөтмөс,
 29 вөсөне Ман алламран никам та туртса илөс сук. Вё-
 сөне Мана Аттем панә, Вәл пуринҗен те аслә; Аттем
 аллинҗен вөсөне никам та туртса илме пултараймаст.
- 30, 31 Епё те, Аттем те пөр, тенё. Җаванта иудейсем Ана
 32 персе вөлөрес тесе, татах җулсем илнө. Исус каланә
 вөсөне: Епё сире Хам Аттем хавәҗөпе ыра өсөсө ну-
 май туса кәтартрам, вөсенҗен хәшиншөн есир мана
 33 җулпа пөрсө вөлөрөшөн? тенё. Иудейсем Ана хирөс
 каланә: епир Сана ыра өсшөн җулпа персе вөлөрес-

шён мар, Турра хурланашан, тата Ху, сын пулсан та,
 Хана Тура выранные хунашан персе вѣлересшён,
 тенѣ. Исус вѣсене хирѣс каланă: сирѣн законărта: Епѣ 34
 каларăм: есир турăсем, терѣм, тесе сырман-и? Тура 35
 сăмахне илтнисене турăсем тесе каласан та Сыру па-
 салмасġ пулсан, йѣпле тата есир Мана Атте Хай тасатса 36
 тѣнѣне Йанаскере: Епѣ Тура Ывалѣ тенѣшѣн: Есѣ Тур-
 ра хурлатан, тетѣр? Епѣ Аттем ѣсѣсене тумастан пул- 37
 сан, ан ѣненѣр Мана; таватан пулсан, Мана Хама 38
 ѣненмесен те, Аттем Ман ашăмрине, Епѣ Аттем ашѣн-
 ѣине пѣлсе ѣненмѣшкѣн, Манан ѣсѣмсене ѣненѣр, тенѣ.
 Саван ѣухне Ана тытма каллех май шыранă, анѣах 39
 Вăл вѣсем тытасран параннă. Исус каллех Йорданан 40
 теѣр йенне кайса ѣлѣк Иоанн шыва кўртнѣ сѣрте пу-
 раннă: Ун патне нумайѣшѣ пынă, вѣсем каланă: Иоанн 41
 пѣр хават та тумарѣ, сапах та вăл Сакан сінѣн ка-
 лани пур те ѣав пулѣ, тенѣ. Унта Исуса нумайѣшѣ 42
 ѣненнѣ.

XI. 39. Маріапа унан аппашѣ Марѣа пуранна Ви-
 еаніа йатла йалта Лазарь йатла сын ѣирлѣ выртна.
 Сав Маріа Исуса мврă сѣрсе, Унан урине хайѣн сѣ- 2
 сѣпе шалакан Маріа пулнă, сывăмар Лазарь унан пѣѣ-
 ѣшѣ пулнă. Лазарь йăмакѣсем Исус патне: ей Вѣрен- 3
 текен, акă Санан йуратна сынну ѣирлѣ выртаġ, тесе
 калама йанă. Сакна илтсен, Исус каланă: ку ѣир ви- 4
 лѣм ѣирѣ мар, Тура мұхтавне кăтартас ѣир, ун тарăх
 Тура Ывалѣ ѣапלאанмалла, тенѣ. Исус Марѣана та, 5
 унан йăмакне те, Лазаре те йуратна. Лазарь ѣирлѣ 6
 тенине илтсен, Исус сав вырăнта тата икѣ кун пу-
 раннă. Савантан кайран Вăл вѣренекенѣсене каланă: 7
 атăр, каллех Іудеана кайар, тенѣ. Вѣренекенѣсем Ана 8
 каланă: Равви! іудейсем Сана ѣулпа персе вѣлерес тесе
 шырани нумай пулат-и, Есѣ татах унта кайатан-и?
 тенѣ. Исус каланă: кунра вуникѣ сехет мар-и? кантăр- 9

ла сўрекен таканмаст: вѧл сак тѧнѧ сўттинѧ - кураѧ.
 10 Сѳрлѧ сўрекен таканат: унпа пѳрлѧ сўтѧ сук, тенѧ.
 11 Сакна каласан, Вѧл вара вѳсенѧ каланѧ: пирѧн Лазарь
 12 тусѧмѧр сывѧраѧ, Епѧ ѧна вѧратма кайтатп, тенѧ. Унан
 13 вѳренекенѧсем каланѧ: Вѳрентекен! вѧл сывѧраѧ пул-
 сан, сывалѧ, тенѧ. Исус Лазарь вилни сѧнѧн каланѧ,
 14 вѳсем: ахал, сывѧрни сѧнѧн калат пулѧ Вѧл, тесѧ шу-
 15 хашланѧ. Исус вара вѳсенѧ тўрѧх каланѧ: Лазарь вил-
 16 нѧ, Епѧ сирѧншѧн савѧнатп ѧнтѧ, Епѧ унта сирѧ
 17 ѧнентересшѧн каймарѧм, атѧр уп патнѧ, тенѧ. Йѧкѳреш
 18 тийѧкен ѳома вѳренекенсенѧ савѧн тўх каланѧ: атѧр,
 19 епир те унпа пѳрлѧ кайса вилѧр, тенѧ. Исус пыриѧ-
 20 ѧн Лазарь тупакра таватѧ кун ыртнѧ. Виѧнѧ Іѳру-
 21 салим сывѧхѧнѧ, пѳр вунпилѧк стадѧра пулнѧ. Іудей-
 22 сем нумайѧшѧ пѧтѧшѧн хуйхаракан Марѳана Марѧа
 23 патнѧ вѳсенѧ лѧплантарма пынѧ. Исус килѧт тѧнинѧ
 24 илтсен, Марѳа ѧна хирѧс кайнѧ, Марѧа килвѧ ларса
 25 йулнѧ. Савѧн тўх Марѳа Исуса каланѧ: ѧй Вѳрентекен!
 26 Есѧ кунта пулнѧ пулсан, пѧтѧм вилмен пулѧ-ѧѧ. Са-
 27 пах та ѧпѧ шанатп: Есѧ Турѧран кирѧк мѧн йѧтсан
 28 та, Турѧ Сана халѧ те парѧ, тенѧ. Исус каланѧ ѧна:
 29 пѧтѧ тѳрѧлсѧ тарѧ, тенѧ. Марѳа каланѧ ѧна: ѧпѧ пѧ-
 30 летѧп: йулашки кун, вилнѧ сѧнсем тѳрѧлсѧ танѧ тўх,
 31 тѳрѧлсѧ тарѧ вѧл, тенѧ. Исус каланѧ ѧна: тѳртсѧ тѧ-
 ратакан та, тѳрѧлѧх паракан та Епѧ; Мана ѧненекен
 32 вилсен те тѳрѧлѧ. Мана ѧненсѧ пурѧнакан кирѧк кам
 33 та ѧмѧр вилмѧ; сакна ѧненѧтѧн-и? тенѧ. Марѳа каланѧ
 34 ѧна: сѧпла, Вѳрентекен! ѧпѧ ѧненѧтѧп: Есѧ тѧнѧнѧ
 35 килнѧ Турѧ Ывѧлѧ Христос, тенѧ. Сакна каласан,
 36 Марѳа кайнѧ та, хѧй йѧмакнѧ Марѧана вѧрттѧн тѧнсѧ
 37 каланѧ: Вѳрентекен кунта, сана тѧнѧт, тенѧ. Марѧа
 38 илтсенѧх, тѧсрах танѧ та, Ун патнѧ кайнѧ. (Исус ун
 39 тўхнѧ йѧла кѧмен-ха, Хѧйнѧ Марѳа хирѧс тухнѧ сѳртѧ
 40 танѧ). Пўртрѧ Марѧана лѧплантарса ларакан іудейсем,

вал җасах тәрса тухса кайнине курсан: питүҗешне пы-
 тарна җөре йөме кайаҗ пулө тесе, ун хысҗан кайна.
 Маріа Иисус таракан җөре пына та, Ана курсан, Ун 32
 ури умне үксө пусҗапса Ана каланә: ей Вөрентөкен!
 Есө кунта пулна пулсан, питүҗем вилмен пулө-җө, тенө.
 Вал йенине, тата унпа пөрле пына іудейсем те йенине 33
 курсан, Иисусан Хайен те камалө хуҗална. Вал пит
 хуйхарса каланә: аҗта пытартар есир ана? тенө. Вөсем 34
 Ана каланә: ей Вөрентөкен! пырса пах-җө, тенө. Иису- 35
 сан куҗсулө тухна. Җаван җух іудейсем каланә: пахәр 36
 халө, Вал ана йөпле йуратна, тенө. Вөсенҗөн хашө 37
 хашө каланә: суккар җыннан куҗне уҗнаскөр, Ку капа
 та вилмелле мар тума пултарайман пулө-җө-и-мөн? тенө.
 Иисус вара Хай ашөңҗө татах хуйхарса, шәтак патне 38
 пына; вал шәтак ту айкакинҗө пулна, ана җулпа хуп-
 ласа хуна. Иисус каланә: җулне илөр, тенө. Вилнө Ла- 39
 зарөн йәмакө Марөа Иисуса каланә: ей Вөрентөкен!
 вал җөре көни тавата кун, вилө, шарши җапат өнтө,
 тенө. Иисус каланә ана: өненсен, Турран мухтавне ку- 40
 ран, тесе каламарам-и Епө сана? тенө. Вара вилнө җын 41
 ыртакан шәтак умөнҗи җула илнө. Иисус сүлелле пах-
 са каланә: ей Аттем! Есө Мана итленөшөн Епө тав
 таватап Сана. Есө Мана кирөк хәҗан та итлессине 42
 Епө пөлетөп, җакна Епө кунта таракан халәхшан: Мана
 Есө йанине вөсем өненҗүр тесе каларам, тенө. Җакна 43
 каласан, Вал хыта сасапа кашкарна: Лазарь! тух, тенө.
 Вара вилнө Лазарь алли-урине пирпе җөркенипех, 44
 питне-куҗне тутарпа җыхнипех тухна. Иисус вөсене ка-
 ланә: салтантарар ана, утса пытар, тенө. Иисус хават 45
 тунине курса, Маріз патне пына іудейсем җаван җух
 нумайөшө Ана өненнө. Хашө хашө фарисейсен патне 46
 кайса Иисус мөн тунине вөсене каласа панә.

40. Вара пуп-пуҗлахөсемпе фарисейсем пуху пуҗ- 47
 тарса каланә: мөн тавас пирөн? Ку Җын пит нумай

18 хават тават. Каплипех хаварсан, Ана пур те ененес,
 вара Рим сыннисем килес те, пирен сёре те халаха
 49 та хайсен аллине илес, тенё. Вёсензен пёри, сав
 сул пуп-пуслахё пулса таракан Каиафа, вёсене ка-
 50 ланя: есир нимен те пелместёр: петём халах петнин-
 зен пуриншён те пёр сын вилни пире авантарак пу-
 51 лё, тесе шухашламастар, тенё. Сакна Каиафа хай тел-
 лён каламан, сав сул пуп-пуслахё пулса таня тарак,
 52 Исус халахшан вилессине, халахшан кана мар, Тур-
 ран тата саланса кайня афисене те пёр сёре пухас-
 53 шан вилессине вал малтан каласа паня. Сав кунтан
 54 вара вёсем Исуса вёлерме самах петернё. Саванпа
 Исус иудейсен хушшинзе курансах сўремен, Вал ун-
 тан пуша хир патёнти сёре, Ефраим йатла хулана
 55 кайса, Хайен вёренекенёсемпе саванта пурання. Иудей-
 сенён Пасха прасникё сывахарса килнё, пур тавраран
 та нумайёшё Пасха умён Иерусалиме тасалма пына.
 56 Саван зух вёсем Исуса шыраня, зиркўре таня зух
 пёр перне каланя: йепле шухашлатар есир, прасникё
 57 килмё-ши Вал? тенё. Пуп-пуслахёсемпе фарисейсем,
 Исуса тытасшан, кам та пулин Вал афистине пелсен,
 хайсене пырса калама хушня.

XII. 41. Пасха прасникёзден улта кун малтан, Исус
 Хай вилёмрен зёртсе таратня Лазарь пуранакан йала
 2 Виоаниана пыня. Ун валли унта касхи апат хатёрлене;
 Марёа ёслесе сўренё, Исуспа ларакансен хушшинзе
 3 Лазарь те пуля. Мариа пёр керепенкке хакля йыц-
 ши таса нард савё (мвра) илнё те, Исусан урине сёр-
 се, аяа сўсёпе шалня; вара петём пўрте мвра шарши
 4 саралня. Вёренекенсензен пёри, Симон ывалё Иуда
 Искаріот, Исуса тытса парас тийекенни, саван зухне
 5 каланя: ку мврава мёшен виç-сёр динариана сутса,
 6 укфине мёскёнсене парас мар-зё, тенё. Вал аяа мес-
 кёнсешён тарашса каламан, хай вара пуля. са-

ванпа каланă. (Ун сүмөнѣ укса арѣи пулнă, сав арѣана йана уксасене вăл йăтса сүренѣ). Исус калана: ан тивѣр ана, ку савă вăл Мана пытарас кун валли усранă. Мёскёнсем сирён йаланах пулĕс, Епĕ йаланах пулас сук, тенĕ. Исус унта тенине пĕлсен, іудейсем нумайĕшĕ Ана Хайне те, Вăл вилёмрен ѳертсе тăратнă Лазаре те курасшăн пынă. Пуп-пуслăхĕсем вара Лазаре те вĕлерме сăмах пĕтернĕ, мĕшĕн тесен ана пула іудейсем нумайĕшĕ пыра пыра Исуса ёненнĕ. Тепер кунне праснике пынă темĕн ѳухлĕ халăх, Исус Іерусалиме килет тенине илтсен, пальма тураѳĕсем илнĕ те, Ана хирĕс тухса: Осанна! Турă йаѳеѳе Килекен Израил Патши мухтавлă! тесе кашкарса пынă. Исус сăмраک ашак тупнă та, Сырура: ей Сіон херĕ,^{14—1} ан хара! ака санан Патшу сăмрак ашак сине утланса килет, тесе сырнă пек, ашак утланнă. Унан вĕрене-кенĕсем сакна малтан анланман, Исус синѳен сăпла сырнине, сакна хайсем Уншăн туinine вĕсем Исус мухтава тухсан тин астуса илнĕ. Сакан умĕн Исуспа пĕрлĕ сүренĕ халăх Вал Лазаре тупăкран ѳенсе кăларнине, ана вилёмрен ѳертсе тăратнинĕ каласа кăтартнă. Сав хавата Исус туinine илтсе, халăх Ана хирĕс тухнă.

42. Фарисейсем хайсен хушшинѣ каласнă: куратър-и ёнтĕ, нимĕн те таваймастпăр? пĕтĕм тентĕ Ун хысçан кайаѳ, тенĕ. Праснике Турра пусçапма пынисем хушшинѣ хашĕ хашĕ еллинсем пулнă. Вĕсем Филипп патне пынă та (Филипп вăл Галилеари Виосайдасем пулна), унран: ырă сын! пирĕн Исуса курас килет, тесе ыйтнă. Филипп савна Андрейе кайса каланă; унтан Андрейе Филипп ун синѳен Исуса каланă. Исус вĕсене хирĕс калана: Етем Ывăлин мухтава тухас вăхаѳĕ ситрĕ ёнтĕ. ган ăанах калатăп сире: тулă пĕрѳи сĕре ўксе, сĕрсе шăтмасан, пĕр пĕрѳĕ халлĕнех йулаѳ,

25 сѣрсе шѣтсан, нумай пѣрѣ пултарат. Хай љунне йура-
 26 такан, сѣхатѣ аѣа; ку тѣнѣере хай љунне курайман
 сѣн ѣмѣрлѣх пуранѣс валли усрѣ аѣа. Ман ирѣке тѣ-
 27 вакан Ман хысѣмран пытар; Епѣ аѣта пулац, Манѣн
 љурам та сѣванта пулѣ. Ман ирѣке тѣвакана Ма-
 27 нѣн Аттем хисеплѣ. Манѣн љунам тѣварланса сѣтрѣ
 ѣнтѣ, мѣн калам-ши Епѣ? ѣй Аттем! сѣак сѣхетрен хѣ-
 тарсам Мана! аѣѣах Епѣ сѣак сѣхетшѣн килнѣ.

28 Ёй Аттем! Хѣвѣн йѣтна мухтава кѣлар! тенѣ. Сѣав
 вѣхѣтра сѣѣлтен: кѣлартѣм, тѣта кѣларац, тенѣ сѣсѣ ил-
 29 тѣннѣ. Сѣавѣнта тѣракан хѣлѣх сѣавна илтсен: аслѣти ку,
 30 тенѣ; хѣшѣ хѣшѣ: ангел каларѣ Аѣа, тенѣ. Исус сѣавна
 хирѣс каланѣ: ку сѣсѣ Маншѣн пулмарѣ, хѣлѣхшѣн
 31 пулѣ. Хѣлѣ сѣак тѣнѣене сѣт пулат, ѣнтѣ сѣак тѣнѣ
 32 пуслѣхне хѣваласах кѣларѣс: Епѣ сѣр сѣнтѣн сѣклѣн-
 33 сен, пурне те Хѣм патма пустарѣп, тенѣ. Сѣакна Вѣл
 34 Хай йѣпле вилѣмпе вилѣссине пѣлтерсе каланѣ. Хѣлѣх
 каланѣ Аѣа: Христос ѣмѣрех тѣмалла, епир аѣа закон-
 ра илтнѣ; йѣпле тѣта Есѣ: Етем Ывѣлѣ сѣѣле сѣклѣн-
 35 мелле, тетѣн? Етем Ывѣлѣ кам вѣл? тенѣ. Вѣра Исус
 каланѣ вѣсене: сѣтѣ сирѣнпе пѣрле тѣта кѣшт аѣѣах
 тѣрѣ; сѣтѣ пур љух сѣрѣр, тѣттѣм хупласа аѣн илтѣр
 сире; тѣттѣм сѣрте сѣѣрекѣн хай аѣта кѣйнинѣ пѣлмест.

36 **43.** Сѣтѣ хѣварпа љух сѣтта ѣненѣр, сѣттѣн ывѣлѣсем
 пулѣр вѣра, тенѣ. Сѣакна каласан, Исус вѣсен патѣн-
 37 ѣн кѣйнѣ, куранман вѣсене. Вѣл вѣсен умѣнѣе те-
 мѣн љухлѣ хѣват тунѣ, вѣсем сѣпах ѣненмен Аѣа.
 38 Сѣапла вѣра Исаѣа пророк калани сѣитнѣ: вѣл каланѣ:
 ѣй Турѣ, пиртѣн илтнинѣ кам ѣненѣ? Туррѣн хѣваѣѣ
 39 кама куранѣѣ? тенѣ. Исаѣа пророк тѣта каланѣ пѣк, вѣ-
 40 сем ѣненесшѣн те пулман; вѣл каланѣ: сѣак хѣлѣх: кус
 аѣн куртѣр, ѣѣре аѣн систѣр тесе, Ман йѣнне сѣавранса
 Мана тѣрлеттерес мар тесе, куснѣ сѣуккѣрлатрѣ, ѣѣринѣ
 41 љул пѣк хѣтарѣѣ, тенѣ. Сѣак сѣмахсене Исаѣа Христос

мұхтавне курсан, Ун сінтєн пёлтернө дұх каланә. Са- 42
пах Исуса пұсләхсем хушшинтєн те нумайёшө ёнен-
нө, андәх вөсем: фарисейсем синагогаран уйәрса ан
йатдәр тесе, хайсем ёненнине паләртман: вөсем етем 43
мұхтавне Турә мұхтавөнтєн ытла йуратнә. Исус хытә 44
сасәпа каланә: Мана ёненекен, Мана мар, Мана Йара-
кана ёненет; Мана куракан Мана Йаракана кураф. 45
Епө сүтә: ёненекен пөри те төттөмре ан йулдәр тесе, 46
Епө төнтєне килтөм. Ман сәмаха илтсен те Мана ёнен- 47
мен сынна Епө айәпламастап: Епө төнтєне айәплама
килмен, әна сәлма килнө. Мана йышәнман сыншән, 48
Ман сәмахсене хапәл туман сыншән хайне түре пур:
йулашки кун әна Епө каланә сәмах айәплө. Епө Хам- 49
ран каламарәм. Мана йаракан Аттем каларө; мөн ка-
лассине, йөпле калассине Вәл кәтартса пәдө Мана.
Епө пөлетөп, Вәл кәтартса пани өмөрлөх пурәнәс. Са- 50
вәнпа өнтө Епө кирек мөн каласан та, Аттем каланә
пек калатәп, тенө

XIII. 44. Сак төнтєрен Ашшө патне кайас вәхәдө
ситнине пөлсе, Исус Хайөн төнтєре пурәнаканнисене
савнине, вөсөне Хай темөн төрлө йуратнине Пасха
прақникө умен кәтартнә. Шуйттан Симон ывәлө Иуда 2
Искаріот дөринө Исуса тытса парас шухәш күртсен,
кақхи апат туса ларнә дұх, Исус, Ашшө пурне те 3
Хай аллине нанине пөлсе, тата Хай Турә патөнтєн
аннине, Турә патне кайассине пөлсе, апат тунә сөрт- 4
тен тәнә та, сийелти тумтирне хывса, ал-шәлли илсе,
әна пилөкнө сыхнә. Унтан сәвәнмалли савата шыв 5
йәнә та, вөренекөнөсенөн урисене суса. пилөкнө сыхнә
ал-шәллипе шәла пұсланә. Петр тийекен Симон пат- 6
не ситсен, Петр Әна каланә: ей Вөрөнтөкен! манән
урама Санән сұмалла-и? тенө. Исус калапә ана: Епө 7
мөн тунине есө халө пөлместөн, кайран әнласа илөн,
ленө. Петр Әна каланә: манән урама Есө өмөрне те 8

9 савас сук, тенё. Исус калана ана: сана Епё сумасан,
 10 Манпа пёрле пайа кереймён, тенё. Петр тийекен Си-
 мон калана Ана: ей Вёрентекен! еппин урама кана
 11 мар, аллама та, пусама та су, тенё. Исус калана ана:
 саванса тасална сын пётёмпех таса, саванпа унанне
 урине кана сумалла; есир те таса, анзах пуртех
 12 мар, тенё Вэл Хайне тытса паракана пёлнё, саванпа
 калана: есир пуртех таса мар, тенё.

12 45. Вёсенён урисене сусан, Хайён тумтирне
 таханса, каллах сие ларна та, вёсене калана:
 Епё сире мён тунине анланатар-и есир? Есир Ма-
 13 на Вёрентекен тетёр, Пуслах тетёр, ана төрөс ка-
 14 латар: Епё җанах та Сава. Епё сирён Пуслахар,
 Вёрентекёнёр пулсан та сирён урәрсене сурәм, сирён
 15 те пёр пёрин урисене сумалла. Есир те Ман пөк та-
 16 вар тесе, Епё сире катартса патәм. Җан җанах калатап
 сире: җура хай хусинҗен асла мар, йана сын та хайне
 17 йараканнинҗен асла мар. Савна пөлсе, туса тарсан, есир
 18 телейлё. Сирён синҗен пурар синҗен те каламастап:
 Хам суйласа илнисене Епё пөлетөп. Сыру синҗе: Манпа
 19 пёрле сакар сийекен Мана хирёс урине сөклерё, тесе
 сырни ситрө ёнтё. Сав ес пулса ситсен, ку Епё иккенне
 сире сөнтересшен, Епё сире вал пулса ситиҗен малтан,
 20 халех каласа паратап. Җан җанах калатап сире: Епё йара-
 кана хапал тавакан Мана хапал таваҗ, Мана хапал тава-
 21 кан Мана Йаракана хапал таваҗ, тенё. Сакна каласан,
 Исусан камалё хуҗална, Вал вара түрех каласа ка-
 тартна: җан җанах калатап сире: сиртен пёри Мана
 22 тытса парё, тенё. Саван җух вёренекенёсем Вал кам
 синҗен каланине пөлмесер, пёр пёрин синелле пах-
 23 кала пуслана. Исусан вёренекенёсенҗен пёри, Вал
 24 йуратни, Унан какарё сүмөнҗе ларна. Петр тийекен
 Симон, Исус кам синҗен каланине ыйтса пөлме, савна
 25 палла катартна. Вал Исусан какарё сүмне төртенсе

каланă Ана: Вѣрентекен! Кам вал? тенѣ. Исус кала- 26
ланă: Епѣ сакар татакне кама пусса парап, савă,
тенѣ. Сакар татакне пусса Симон ывалне Іуда Иска-
ріота панă. Сав татак хыссан Іуда ашне шуйтган кенѣ. 27
Вара Исус каланă ана: тума пусланине жасрах ту,
тенѣ. Вăл ана мѣшѣн савла каланине унта ларакан- 28
сенѣн никам та аңласа илеймен, Іудара укса арѣи 29
пулнă, саванпа хашѣ хашѣ: Исус ана хамар валли
праснико мѣн кирлине илмѣ хушаѣ пулѣ, йе ыйткала-
кансене мѣн те пулин пама калаѣ пулѣ, тесе шухаш-
ланă. Татакне илсенех вăл тухса кайнă; ун жух сѣр- 30
ле пулнă. Вăл тухса кайсан, Исус каланă: 31

46. Пайан Етем Ывалѣ мухтава тухрѣ, Ун урлă
Турă та мухтава тухрѣ. Турă Ун урлă мухтава 32
тухрѣ пулсан, Турă та Ана Хай урлă мухтава
каларѣ, жасах мухтава каларѣ Ана. Азамсем, Ма- 33
нан сирѣнпѣ пѣрле нумай тамалла мар ѳнтѣ. Есир
Мана шырар; іудейсене: Епѣ кайас сѣре есир пырай-
мар, тесе каланă пек, халѣ сире те калатап. Сире 34
сѣне заповѣдь паратап: пѣр пѣрне йуратар; есир пѣр
пѣрне Епѣ хавара йуратнă пек, йуратар. Есир манан 35
веренекенѣмсем иккенне цур те есир пѣр пѣрне йурат-
винѣн пѣлѣс, тенѣ. Петр тийекен Симон каланă Ана: 36
Вѣрентекен! Есѣ аста кайатап? тенѣ. Исус каланă ана:
Епѣ кайас сѣре есѣ Ман хысамран халѣ пырайман,
ўлемрен Ман хысамран пыран, тенѣ. Петр каланă Ана: 37
Вѣрентекен! мѣшѣн епѣ Сан хыссан халѣ пыраймăп?
епѣ Саншан хам жунама та парап, тенѣ. Исус ана ка- 38
ланă: Маншан ху жуна паран-и? Жан жанах калатап
сана: автан аватиѣн есѣ Манран висѣ хут тунан, тенѣ.

XIV. 47. Сирѣн жерѣрсем ан хараѣжар; Турра ѳненѣр,
Мана та ѳненѣр. Манан Аттем суртѣнѣе выран ну- 2
май; апла пулмасан, Епѣ сире каланă пулаттам.
Епѣ сирѣн валли выран хатѣрлеме кайатап. Кай- 3

сан, сирѣн валли вырѣн хатѣрлѣп те, каллех кил-
се: Хам аста, есир те саванта пулар тесе, сире Хам
4 патма илсе кайап. Епѣ аста кайассине есир пѣлетѣр,
5 сулне те пѣлетѣр, тенѣ. Оома каланѣ Ана: Вѣрентекен!
Есѣ аста кайассине епир пѣлместпѣр, йепле тата сул-
6 не пѣлѣпѣр? тенѣ. Исус каланѣ ана: сул та, җанлаҗ та,
җѣрѣлѣх те Епѣ; Ман урла каймасан, Ман Аттем патне
7 никам та пыраймѣ. Есир Мана пѣлнѣ пулсан, Манѣн
Аттене те пѣлѣттѣр. Пайантан вара пѣлетѣр ѣнтѣ Ана,
8 куртар та Ана, тенѣ. Филипп каланѣ Ана: Вѣренте-
9 кен! Асана катарт та, ситѣ вара пире, тенѣ. Исус ка-
ланѣ ана: Филипп, Епѣ сирѣнпе пѣрле мѣн җухлѣ пурѣн-
там, есѣ сапах Мана пѣлместѣн-и? Мана куракан Аттене
те курна; йепле тата есѣ: Асана катарт пире, тетѣн?
10 Епѣ Аттем ашѣнтѣ, Аттем Ман ашамра, есѣ сакна
ѣненместѣн-и-мѣн?

48. Сире калакан самахсене Епѣ Хамран кала-
11 мастап; ѣссене Ман ашамра таракан Аттем Хай
таваѣ. Ёненѣр Мана: Епѣ Аттем ашѣнтѣ, Аттем те
Ман ашамра; каланипе ѣненмесен, ѣсѣмсенҗен ѣненѣр
12 Мана. Җан җанах калатап сире: Мана ѣненекен сын
Епѣ тавакан ѣссене те тава, вѣсенҗен ытларах та тава:
13 Епѣ Хам Аттем патне кайатап. Есир Ман йатампа
Аттемрен кирек мѣн ыйтсан та: Аттем Ывалѣ урла
14 мухтава тухтар тесе, Епѣ есир ыйтнине тавап: Ман
15 йатампа есир ыйтнине Епѣ тавап. Мана йурататар
16 пулсан. Ман заповѣдсене тытса тарар. Епѣ Аттеме
тархаслап, Вал вара сирѣн валли: ѣмѣрех сирѣнпе
17 пѣрле пултар тесе, урѣх Лаплантаракан йарѣ; Вал
җанлаҗ Сывлашѣ, тѣнтѣ Ана илеймест: вал Ана кур-
маѣ, пѣлмест те Ана; есир Ана пѣлетѣр, Вал сирѣнпе
18 пѣрле тараѣ, малашне те сирѣн ашарта пулѣ. Сире талѣха
19 хавармап, сирѣн пата килѣп. Ёнтѣ вахѣт нумай йул-
марѣ, тѣнтѣ Мана урѣхран кураймѣ; есир Мана курар:
20 Епѣ җѣрѣ таратап, есир те җѣрѣ тарар. Сав кун есир

Епё Аттем ашёнџине, хавар Ман ашамрине, Епё те сирён ашартине пёлёр вара. Кам Ман заповѣдсене 21
асра тытса, вёсене туса тараџ, вал Мана йуратаџ, Мана йуратакана Манан Аттем те йуратё; Епё те ана йу-
ратса, Ана Хам куранџ, тенё. Туда (Искаріот мар) 22
каланџ Ана: ей Вёрентекен! мёшён Есё Хана тёнџене катар-
тасшан мар, пире анџах катартасшан? тенё. Исус 23
ана хирёс каланџ: кам Мана йуратаџ, вал Ман сама-
хама тытса тарё; Манан Аттем те Ана йуратё; Епир
вара ун патне килсе, пуранмалли выран ун ашне та-
вапџ. Мана йуратман сын Ман самахсене тытса та- 24
масџ; есир илтекен самах Манан Хаман мар, Мана йа-
ракан Аттемён. Сакна Епё сире хаварпа пёрле џух 25
калатџ. Аттем Ман йатампа йарасси, лаплантаракан 26
Святой Сывлаш, Епё хавара мён каланине сире пё-
тёмне вёрентсе ситерё, пётёмпе асутарё. Канџслах 27
хаваратап сире, Хам канџслахама сире паратап, Епё
тёнџе панџ пек намастап сире.

49. Сирён џерерсем ан хараџџар, ан сехёрленџџер. Епё хавара: сирён патартан кайатап, сирён пата 28
килџ, тесе каланине илтрёр есир. Манан Аттем Ман-
ран асла, саванпа ёнтё есир Мана йурататџар пулсан,
Епё: Аттем патне кайатап, тенёшён есир саванџтџар.
Ака ёнтё Епё сире саван шинџен: вал пулса ситсен 29
есир Мана ененёр тесе, вал пулиџџен, малтанах каласа
патџ. Манан сирёнпе нумай калашмалла мар ёнтё: 30
сак тёнџенён пуслџхё килет; унан Манра нимён те
сук. Епё Аттеме йурататап, савна тёнџене пёлтерес- 31
шён. Аттем тумџ хушна пек таватап. Тџарџ, кайар
кунтан.

XV. 50. Епё џан исём сырли авџри, Манан Аттем исём сырли паџџи хуши. Сырли пулман туратама 2
Вал кирек хашне те касса пџрахаџ, сырли пула-
каннине кирек хашне те: сырли тата нумайтарах

3 пултар тесе, тасатаҥ. Есир ёнтё Епё хавара вёренд-
 4 се калана сáмах тарах тасалтар. Ман ашáмра пулар.
 Епё те сирён ашáрта пулап. Турат хай авари синҗе
 пулмасан, хай тёллён сырла ўстереймест; Ман ашáмра
 5 пулмасан, есир те сáван пекех пулар. Епё сырла ава-
 ри, есир тураҗесем: кам Ман ашáмра тараҥ, Епё те
 ун ашёнҗе тáратáп, вáл нумай уса кўрет; Мансáр пуҗне
 6 нимён те тáваймастар. Ман ашáмра таманнине, турата
 касса пáрахнá пек, кáларса пáрахёс, вáл типсе кайё;
 ун пек туратсёне пустарса вута пáрахассё те, вёсем
 7 сунса кайассё. Есир Ман ашáмра тарсан, Ман сáмах-
 сем те сирён ашáрта тарёс; вара мён ыйтас тенине
 8 ыйтар, вáл пулё сире. Есир уса нумай кўрсен, ун
 тарáх Манан Аттем мухтава тухё, есир вара Манан
 веренекенёмсем пулар.

9 **51.** Епё сире Хама Аттем йуратнá пек йуратрам: есир
 10 Епё йуратса тамалла пулар. Епё Аттем хушнине туса та-
 там, сáванпа Аттем йуратса тараҥ Мана; есир Епё хуш-
 11 нине туса тáрсан, Епё те йуратса тáрап сире: Сакна
 Епё сире: Ман савáнасáм сирён ашáрта пултáр, сирён
 12 савáнасáр сителёклё пултáр, тесе каларáм. Епё сире сáк-
 на тума хушатап: Епё хавара йуратнá пек, есир пёр пёр-
 13 не йуратар. Сын хай тусёшён җунне панинҗён ытла
 14 йурату сук. Епё хушнине туса тáрсан, есир Манан
 15 тусáмсем пулатар. Епё сире җура теместёп ёнтё: җура
 вал хуҗи мён тунине пелмест; Епё сире Хам Аттемрен
 мён илтнине пётёмпех каласа патáм, сáванпа сире ту-
 16 самсем тетёп. Есир Мана суйласа илмен, Епё сире
 суйласа илтём: есир кайса уса кўрсе сўрёр тесе, сирён
 уссáр малалла пытар тесе, есир Аттемрен Ман йатáм-
 па кирек мён ыйтсан та, Вáл сире патáр тесе, Епё
 сире суйласа хутáм.

17 **52.** Епё сире сáкна тума хушатап: есир пёр перне
 18 йуратáр. Пёлсе тáрар: сире тёнҗе кураймасҥ пулсан,

вѣл Мана сире курайми пулитѹенех курайми пулѹе. Есир тѣнтѣнѣн пулна пулсан, тѣнтѣ хайѣнне хай йура- 19
тѣ-ѹѣ; есир тѣнтѣнѣн мар, сире Епѣ тѣнтѣрен суйласа
илтѣм, тѣнтѣ сире ѡаванпа кураймаѹт. Епѣ сире: ѹра 20
хай хуѡинѹен аслѣ мар, тесе калана самаха астуса
тарѣр. Мана хѣсѣрлерѣс пулсан, сире те хѣсѣрлѣс; Ман
сѣмаха тытса тѣѹѣс пулсан, сирѣнне те тытса тѣрѣс. Ѣав- 21
сене пурне те сире Ман йатѣм пирки тѣвѣс: вѣсем Мана
Йаракана пѣлмеѡѣ. Епѣ килсе вѣсене каламан пулсан, вѣ- 22
сем ѡлаѡхсѣр пулна пулѣѹѣс; халѣ ѣнтѣ вѣсенѣн, ѡлаѡхла-
скѣрсенѣн, хайсене тѹрре кѣларма май ѡук. Мана курай- 23
ман ѡын Манѣн Аттеме те кураймаѹт. Епѣ вѣсен хуѡ- 24
шинѹе ураѡ никам та туман ѣссем туса катартман пул-
сан, вѣсем ѡлаѡхла пулмѣѹѣс; халѣ вѣсем ѡав ѣсене
курѹѣс, ѡапах Мана та, Манѣн Аттеме те кураймаѡѣ. Ентѣ вѣсен законѣнтѣ ѡырни: Мана вырѣнсѣр курай- 25
марѣс, тени ѡитрѣ. Лѣплантараѡан, ѹнлѣх Сывлѣше 26
килсен, Ман ѡинѹен пѣлтерсе тѣрѣ; Епѣ Ана сирѣн
ѡийе Аттемерен йѣрѣп, Вал Аттемерен тухѣт. Есир те 27
каласа пѣлтерсе тѣрѣр: есир пуѡламѣшѣнтѣенех Ман-
па пѣрле.

XVI. Ѣакна Епѣ сире: есир ан улталанѣр тесе ка-
ларѣм. Сире синагогасѣнтѣн хѣваласа кѣларѣс. 2

53. Вѣхѣт ѡитет ѣнтѣ: сире вѣлѣрекѣн кирѣк хѣшѣ те:
епѣ Турра йураѡхла ѣс тѣватѣп, тесе шуѡѣшлѣ. Вѣсем 3
Аттене те, Мана та пѣлменрен ѡапла тѣвѣс. Ѣакна Епѣ 4
сире: ѡав вѣхѣт ѡитсен, Епѣ ун ѡинѹен каланине есир
астуса илѣр, тесе каларѣм; ѣлѣк Епѣ ѣна Хам сирѣнпе
пѣрлерен каламарѣм сире. Халѣ ѣнтѣ Епѣ Хама Йѣра- 5
кан патне кѣйѣтѣп, сиртѣн пѣри те Манран: ѣѡта кѣйѣ-
тан? тесе ыйтмаѹт. Епѣ сире ѡакна каланѣран есир 6
хуйѡа ѹкрѣр. Епѣ сире ѹѣннине калѣтѣп. Епѣ кѣйсан, 7
сирѣншѣн аван пулѣ; Епѣ кѣймасан, сирѣн патѣра Лѣп-
лантараѡан килмѣ; кѣйсан, Епѣ Ана сирѣн патѣра йѣрѣп.

8 Вaл килё те, тѣнѣне ҫылаҫ ҫинѣн, тѣрѣслѣх ҫинѣн,
 9 сут ҫинѣн каласа аҫлантарѣ. Ҫылаҫ ҫинѣн—Мана
 10 ѳненменнине, тѣрѣслѣх ҫинѣн—Епѣ Аттем патне кай-
 11 нине, есир Мана урaҫ кураc ҫуккине, сут ҫинѣн—
 ҫак тѣнѣнѳн пуcлаҫе айaпа йулнине каласа аҫлан-
 12 тарѣ. Манaн сире каласcи тата та нумай, аҫах есир
 13 халѣ шаҫаcтарас cук. Ҫав ҫaҫлаҫ Cывлашѣ килcѳн,
 сире пур тѣрлѣ ҫaҫлаҫа та пѣлтерѣ; Вaл Хайѳнѣн
 каламѣ, мѣн илтнине калѣ, малашне мѣн пуласcине
 14 пѣлтерѣ сире. Вaл Ман ѳcѣмѣх туса, сире пѣлтерѣ:
 вара Мана мухтава кaларѣ.

15 **54.** Аттемѣн мѣн пурри пур те Манaн, cавaҫпа Епѣ:
 16 Вaл Ман ѳcѣмѣх туса, сире пѣлтерѣ, тѣрѣм. Пaр-
 так тaрсaн есир Мана кураймaр, тата пaртак тaрсaн
 каллѣх кураp Мана: Епѣ Аттем патне кайатап, тѣнѣ.
 17 Ҫавaҫта Унан хап хaп вѣренекевѣсем пѣр пѣрне
 каланa: Вaл пире: пaртак тaрсaн есир Мана кураймaр,
 тата пaртак тaрсaн каллѣх кураp Мана тосе, Епѣ
 Аттем патне кайатап, тесе мѣн калаҫ-ши пире? тѣнѣ.
 18 Ҫапла вѣсем: пaртак тaрсaн, тесе мѣн калаҫ-ши Вaл?
 19 темѣн калаҫ, пѣлместпѣр, тесе калаcҫнa. Вѣсем Хайѳн-
 ѣн ыйтасcине пѣлсе Иcус каланa вѣсене: есир пѣр
 пѣринпе Епѣ сире: пaртак тaрсaн есир Мана курай-
 мaр, тата пaртак тaрсaн каллѣх кураp Мана, тесе ка-
 20 лани ҫинѣн калаcатаp-и? ҫaҫ ҫаҫах калатап сире:
 есир ѳcѣклесе йѣрѣр, уласа макаpар, тѣнѣ савaҫнѣ; есир
 хуйхaлa пулар, аҫах сирѣн хуйхaр савaҫа тухѣ.
 21 Арам cамалланнa ҫух хѣн кураҫ: унaн хѣн кураc вa-
 хаҫѣ cитет; aҫине cуратcан, тѣaҫере cын cуралнашaн
 22 савaҫса хѣн курнине аcтумacҫ вaра. Ҫавaҫн пек есир
 те халѣ хуйхaлa; аҫах Епѣ сире каллѣх курап, сирѣн
 тѣрѣрсем савaҫса кайѣc, сирѣн савaҫaра никам та
 23 туртса илеймѣ сиртѣн. Ҫав кун вара есир Манран ни-
 мѣн ҫинѣн те ыйтмaр.

55. Ѓан ғанах калатӑп сире: Аттемрен Ман йатӑмпа
кирек мӑн ыйтсан та, Вӑл парӑ сире. Халиҗҗен есир 24
Ман йатӑмпа нимӑн те ыйтмастӑр-җе; ыйтӑр, ыйтсан
илӑр, сирӑн савӑнаҗсар җителӑклӑ пултӑр. Халиҗҗен 25
Епӑ сире йумахпа калатӑм; акӑ вӑхӑт җитет ӑнтӑ, ун
тух сире йумахпа каламӑп, Аттем җинҗен тӑрех каласа
пӑлтерӑп сире. Җав кун есир Ман йатӑмпа ыйтӑр; 26
Аттеме сирӑншӑн Хам йӑланӑп тесе каламастӑп:
есир Мана йуратрӑр, Епӑ Турӑ патӑнҗен тухса кил-
нине ӑнентӑр, җавӑнпа Аттем сире Хай йуратаҗ. Епӑ 28
Аттем патӑнҗен тухса, тӑнҗене килтӑм; тӑнҗене хавар-
са, каллех Аттем патне кайтӑп, тенӑ. Вӑренекенӑсем 29
каланӑ Ана: акӑ Есӑ халӑ тӑрех калатӑн, пӑр йумах
та каламастан. Епир ӑнтӑ куратпӑр: Есӑ пурне те пӑ- 30
летӑн, Хавӑнтан кам та пулин ыйтасси Сана кирлӑ
мар; җавӑнпа ӑнтӑ Есӑ Турӑ патӑнҗен тухса килнине
ӑненетпӑр, тенӑ. Исус вӑсене хирӑҗ каланӑ: халӑ ӑне- 31
нетӑр-и? Акӑ вӑхӑт җитет, җитрӑ те ӑнтӑ: есир пурӑр 32
та харкам хай йенне саламса кайӑр, Мана пӑҗҗенех
хаварӑр; анҗах Епӑ пӑҗҗен мар, Манпа пӑрле Аттем.
Җакна Епӑ сире: есир канӑҗлӑх Манран илсе тӑрӑр, 33
тесе каларӑм. Тӑнҗере хуйхала пулӑр, җапах хыҗа тӑ-
рӑр: Епӑ тӑнҗене җентертӑм, тенӑ.

XVII. 56. Җак сӑмахсенҗен кайран Исус җӑлелле
пӑхна та, каланӑ: ей Аттем! вӑхӑт җитрӑ ӑнтӑ, Хавӑн
Ывӑлна мухтава кӑлар. Ывӑлу та Сана мухтава кӑ-
лартӑр, Есӑ пур етеме те Ун аллине панӑ: Ху пани- 2
сене Вӑл пурне те ӑмӑрлӑх пурӑнаҗ патӑр, тенӑ. Ымӑр- 3
лӑх пурӑнаҗ вӑл—Сана пӑр ған Турра, тата Ху йанӑ
Исус Христоса пӑлни. Епӑ җӑр җинҗе Сана мухтава 4
кӑлартӑм, Есӑ Мана тума панӑ ӑҗе туса җитертӑм. Ей 5
Аттем! тӑнҗе пулиҗҗенех Сан патӑнта Хамра тӑна асла-
лӑхампа халӑ ӑнтӑ Мана Есӑ Ху патӑнта мухтава кӑ-
лар. Есӑ Мана тӑнҗерен панӑ җынсене Епӑ Санӑн 6

йатна пелтертем; вѣсем Санан-ѣ, Есѣ вѣсене Мана
 7 патан, вѣсем Санан сѣмахна тытса тѣѣс. Есѣ Мана
 пани пур те Санран иккенне халѣ ѳнтѣ вѣсем ѳнласа
 8 илѣс. Епѣ вѣсене Мана Ху панѣ сѣмахсене каласа
 патѣм та, вѣсем ѳна халѣ турѣс. Епѣ Сан патѣнтан
 тухса килнине тѣрѣс ѳнласа илѣс, Мана Есѣ ѳанине
 9 ѳенѣс. Епѣ пѣтем тѣнѣшѣн ѳѣланмастѣп, сѣксѣмшѣн,
 10 Ху Мана панисѣмшѣн, ѳѣланатѣп: вѣсем Санан. Манѣн-
 ни пур те Санан, Санѣнни Манѣн, Епѣ вѣсем тѣрах
 11 мухтава тухрѣм. Вѣсем тѣнѣре, Епѣ ѳнтѣ тѣнѣре мар:
 Епѣ Сан патна пыратѣп. Еѣ Святой Аттем! Есѣ Мана
 панисене Ху ѳатна ѳурахлѣ туса усра, вѣсем те, Ха-
 12 мѣр пек пѣрре пултѣѣр. Епѣ вѣсемпе перле тѣнѣре
 ѣухне вѣсене Санан ѳатна ѳурахлѣ туса усрарѣм, сѣк
 Ху Мана панисене сыхларѣм Епѣ; пѣтес ывѣлран
 пусѣне, вѣсѣнѣн пѣри те пѣтмерѣ, Сѣрури сѣмах
 13 вырѣна килѣ. Халѣ ѳнтѣ Сан патна пыратѣп: вѣсен
 ѳшѣнѣ Манѣн савѣнасѣм сѣтелѣклѣ пултѣр, тесе сѣк
 14 сѣмахсене тѣнѣре ѣух калатѣп. Епѣ вѣсене Сан сѣ-
 махна каласа патѣм, тѣнѣ вѣсене курайми пултѣ: Епѣ
 15 тѣнѣрен мар, вѣсем те тѣнѣнѣн мар. Вѣсене тѣнѣ-
 реп ил, тесе ѳѣланмастѣп, усал-тѣселтен сыхласа тѣр,
 16 тесе ѳѣланатѣп. Епѣ тѣнѣрен мар, вѣсем те тѣнѣнѣн
 17 мар. Вѣсене Хѣвѣн ѣанлахупа тасат, Санѣн сѣмаху
 ѣанлѣх.

18 **57.** Есѣ Мана тѣнѣне ѳанѣ пек, Епѣ те вѣсене тѣн-
 19 ѣне ѳатѣм. Вѣсем те ѣанлѣхпа тасалѣѣр тесе, вѣсемшѣн
 20 Епѣ Хама паратѣп. Вѣсемшѣн анѣх ѳѣланмастѣп, ве-
 сен сѣмахѣ тѣрах Мана ѳненекѣнсѣмшѣм те ѳѣланатѣп:
 21 вѣсем пур те пѣрре пултѣѣр; еѣ Аттем! Есѣ Ман ѳшѣм-
 ра, Епѣ Сан ѳшѣнта, вѣсем те Пирѣн ѳшѣра пѣрре
 пултѣѣр, Мана Есѣ ѳанине тѣнѣ ѳенѣтѣр. Вѣсем те
 22 Хамѣр пек пѣрре пултѣѣр тесе, Епѣ вѣсене Ху
 Мана панѣ мухтава патѣм. Епѣ вѣсен ѳшѣнѣ, Есѣ

Мана ашамра: вѣсем те пѣтѣмпех пѣрре пулса сит-
 тѣр; Мана Есѣ йанине, Есѣ вѣсене Мана йуратнѣ пек
 йуратнине тѣнтѣ пѣлтѣр. Ей Аттем! Есѣ Мана пани- 24
 сем те Епѣ аста, саванта Манпа пѣрле пултѣар-тѣ, Есѣ
 Мана тѣнтѣне пултариѣзен малтанах йуратса пана мух-
 тава куртѣар-тѣ, тетѣп. Ей тѣрѣ Аттем! тѣнтѣ Сана пѣл- 25
 мерѣ, Епѣ пѣлтѣм Сана, кѣсем те Мана Есѣ йанине
 пѣлтѣс. Епѣ вѣсене Санѣн йатна пѣлтертѣм, Есѣ Мана 26
 йуратни вѣсен ашѣнтѣ те пултѣр тесе, Хам та вѣсен
 ашѣнтѣ пулам тесе, Епѣ вѣсене тата та пѣлтерѣп, тенѣ.

XVIII. 58. Сакна каласан, Исус Хайѣн вѣренеке-
 семпе Кедрон шывин тепѣр йенне кайна; унта йывас
 пахѣи пулнѣ; сав пахѣана Вѣл Хай те, Унѣн вѣренеке-
 вѣсем те кенѣ. Исус Хайѣн вѣренеке- 2
 нѣсемпе унта тас
 тасах пыркаланѣ, савѣнпа вѣл вырѣна Ана тытса па-
 ракан Іуда та пѣлнѣ. Сапла ѣнтѣ Іуда пѣр ушкан сал- 3
 так илсе, тата пуп-пущѣлахѣсенѣн, фарисейсенѣн тар-
 сисене илсе унта хунарсемпе, суртасемпе, хѣссемпе
 пынѣ. Исус Хайне мѣн пулассине пурне те пѣлсе тѣ- 4
 нѣ. Вѣл вѣсем патне тухнѣ та каланѣ: кама шыратѣр?
 тевѣ. Ана хирѣс каланѣ: Назорей Исуса, тенѣ. Исус 5
 вѣсене каланѣ: вѣл Епѣ, тенѣ. Ана тытса паракан Іуда
 та вѣсемпе пѣрле тѣнѣ. Исус вѣсене: вѣл Епѣ тесенех, 6
 вѣсем кайалла таска, сѣре уксе пѣтнѣ. Вѣл вѣсенѣн 7
 каллех: кама шыратѣр? тесе ыйтнѣ. Вѣсем каланѣ: На-
 зорей Исуса, тенѣ. Исус вѣсене хирѣс: Епѣ сире, вѣл 8
 Епѣ, тесе каларѣм-ѣске. Мана шыратѣр пулсан, кѣсене
 ан тивѣр, кайтѣар вѣсем, тенѣ. Сапла Вѣл каланѣ сѣ- 9
 мах: Мана Ху панисенѣн Епѣ пѣрне те пѣтермерѣм,
 тени вырѣна килнѣ. Петр тийекен Симонѣн хѣс пулнѣ; 10
 вѣл ана туртса каларнѣ та, пуп-пущѣлахин журине сапса,
 унѣн сылтѣм хѣлхине касса татнѣ; вѣл жура Малх йат-
 лѣ пулнѣ. Исус Петра каланѣ: хѣсне йѣннине тиксе 11
 хур; Аттем пана куркана Манѣн йеппе ѣсес мар? тенѣ.

- 12 Ҙаван җух салтаксем, пин җын пуҗлаҳе, іудейсен тар-
 13 җисем Ісуса тытса җыхнә. Ана малтан Анна патне
 илсе пынә Анна вәл җав җул пуп-пуҗлаҳенҗе тәракан
 14 Каіафанан хунә пулнә. Ҙав Каіафа іудейсене: халәх-
 шан пәр җын пәтнн аванарах пулө, тесе канаш панә.
 15 Ісус хыҗенҗен Петр тийекен Симонпа тепәр вөрәне-
 кен пынә; җав вөрәнекен пуп-пуҗлаҳин пеләшә пулнә,
 16 вәл Ісүспа пәрле пуп-пуҗлаҳин картишне көнө. Петр
 тулта алак үмәнҗе тәнә. Унтан җав пуп-пуҗлаҳин пеләшә
 пулнә вөрәнекен тухнә та, алак патәнҗе астуса
 17 тәракан хәр-арәма каласа, Петра та илсе көнө. Ҙаванта
 алак патәнҗе тәракан хәр-арәм җура Петра каланә:
 есә те җак Ҙыннан вөрәнекенә мар-и? тенә. Вәл ка-
 18 ланә: җук, тенә. Ун җух сивә пулнә, җурасемпе тарҗа-
 сем вут хурса ашанса тәнә; вәсемпе пәрле Петр та
 19 ашанса тәнә. Пуп-пуҗлаҳе Ісусран Унан вөрәнекенә-
 20 сем җинҗен, Вәл вөрентни җинҗен ыйтнә. Ісус ана
 хирәҗ каланә: Епә тәнҗене пәр пытармасәр вөрентрәм;
 Епә кирек хәсан та іудейсем йалан пуҗтарәнакан си-
 нагогапа, җиркүре вөрентрәм, вәрттан нимән те кала-
 21 марәм. Мәшән Манран ыйтатән? Епә мән вөрентнине
 илтекенсенҗен ыйт, вәсем Епә мән каланине пеләҗҗә,
 22 тенә. Вәл җапла каласан, җаванта тәракан җурасенҗен
 пәри Ана питәнҗен җупса йарса, каланә: Есә пуп-
 23 пуҗлаҳне хирәҗ җапла калатән-и? тенә. Ісус ана хи-
 рәҗ каланә: Епә усал каларәм пулсан, мән усаллине
 каласа кәтарт, аван каларәм пулсан, есә Мана мө-
 24 шән җупатән? тенә. Анна Ісуса җыхнипех Каіафа
 25 йатла пуп-пуҗлаҳе патне йанә. Петр тийекен Симон
 ашанса тәнә. Ҙаванта каланә ана: есә те Унан вөре-
 26 некенә мар-и? тенә. Вәл туннә: җук, тенә. Пуп-пуҗлаҳе
 җурисенҗен пәри, хәлхине Петр касса татнин хуран-
 тапә, каланә: епә хам сана Унпа пәрле пахҗара кур-
 27 марәм-и вара? тенә. Петр каллех туннә; җавантах автан
 авәтса йанә.

59. Каіафа патѣнѣн Іисуса преторіана илсе кайна, 28
 вал ес ирхине пулна; пасха сѣмеллерен: ирсѣрленес
 мар тесе, вѣсем преторіана кѣмен. Пилат вѣсем патне 29
 тухса каланă: есир Ку сынна мѣн тѣлѣшпе айăплатар?
 тенѣ. Вѣсем аѣна хирѣс каланă: Вăл усал сын пулма- 30
 сан, епир Аѣна сана тытса памăттăмăр, тенѣ. Пилат 31
 каланă вѣсене: есир Аѣна илсе кайăр та, хăвăр зако-
 нăрпа сут тăвăр, тенѣ. Іудейсем каланă аѣна: пире ни-
 кама вѣлерме те ирѣк паман, тенѣ. Сапла Іисус Хай 32
 мѣнле вилѣмпе вилесси сѣнѣн пѣлтерсе каланă сăмах
 сѣтнѣ. Саван тух Пилат каллех преторіана кѣнѣ те, 33
 Іисуса тѣнсе илсе каланă: Есѣ Іудеа Патши-и? тенѣ.
 Іисус аѣна хирѣс каланă: есѣ ку сăмаха хăвантан 34
 калатан-и, йе сана Ман сѣнѣн ыттисем каласа патѣс-и?
 тенѣ. Пилат каланă: епѣ Іудеа сынни-и мѣн? Ху ха- 35
 лăхапа пуп-пуслăхѣсем Сана ман алла тытса патѣс,
 мѣн турăн Есѣ? тенѣ. Іисус каланă: Манăн патшалăхăм 36
 ку тѣнѣрен мар, Манăн патшалăхăм ку тѣнѣрен пул-
 сан, Манăн сыннамсем: Мана іудейсен аллине парас
 мар тесе тарашнă пулѣ-тѣс; Манăн патшалăхăм халѣ
 кунта мар, тенѣ. Пилат каланă Аѣна: еппин Есѣ Патши-и? 37
 тенѣ. Іисус каланă: Мана Патша тесе есѣ тѣрѣс кала-
 тан. Епѣ тăнлăх сѣнѣн каласа кăтартмашкăн суралнă,
 саваншăн тѣнѣне килнѣ; тăнлăхран пулсан, кирек кам
 та Ман сасса итлет, тенѣ. Пилат Аѣна каланă: тăнлăх 38
 мѣн вăл? тенѣ. Саква каласан, хай каллех іудейсем
 патне тухнă та, каланă вѣсене: епѣ Унра нимѣн айăп та
 тупмастăп. Сирѣн пасха умѣн мана пѣрне кăларттарса 39
 йамалли йăлăр пур, есир Іудеа Патшине йартарасшăн
 мар-и, епѣ йарăп Аѣна? тенѣ. Вара пур те каллех: Аѣна 40
 мар, Вараваана! тѣсе кăшкăрса йанă. Варава вăрă-
 хурах пулна.

XIX. Пилат вара Іисуса илсе хѣнеме хушна. Сал- 2
 таксем йѣплѣ-хулăран пус-илемѣ пекки йавса Іисус

- 3 пуҫне тахăнтарнă, ҫине хёрлĕ тумтир тахăнтарнă; унтан
 Ана: Иудеа Патши, саван! тесе питĕнҫен ҫупа ҫупа йана.
- 4 Пилат каллех тухса каланă вĕсене: епĕ Унра нимĕн
 айăп та тупмастăп, сире ҫавна пĕлтермешкĕн, ак Епĕ
- 5 Ана хавăр патăра каларттаратăп, тенĕ. Иисус вара йĕплĕ
 хуларан йавса тунă пуҫ-илемĕ пеккипех, хёрлĕ тум-
 тирпех тухнă. Пилат вĕсене каланă: акă Ҫын! тенĕ.
 Пуп-пуҫлаҳĕсем, тарҫисем Иисуса курсан:
- 6 **60.** Пăталаттар Ана, пăталаттар! тесе кашкарса йана.
 Пилат каланă вĕсене: есир Ана хавăр илсе, хавăр пата-
 лăр, епĕ Унра айăп тупмастăп, тенĕ. Иудейсем ана хирĕҫ
- 7 каланă: пирĕн закон пур, пирĕн закон тăрах Ана вĕлер-
 мелле: Вăл Хайне Хай Тура Ывалĕ вырăнне хураҫ, тенĕ.
- 8 Пилат ҫав сăмаха илтсен, тата ытларах хăраса кайнă.
- 9 Вăл каллех преторiana кенĕ те, Иисуса каланă: Есĕ
- 10 аҫтан? тенĕ. Иисус ана хирĕҫ нимĕн те каламан. Пилат
 каланă Ана: Есĕ мана нимĕн те каламастан-и? пĕлме-
 стĕн-и мĕн: манан Сана пăталаттарма та ирĕкĕм пур,
- 11 йама та ирĕкĕм пур? тенĕ. Иисус каланă: сана ҫўлтĕн
 паман пулсан, Ман тĕлĕшĕмрен санан нимĕн ирĕк те
 пулмĕ-тĕ; ҫаванпа Мана сан аллана тытса паракана
- 12 ытларах ҫылаҳ пулĕ, тенĕ. Ҫавантан вара Пилат Иисуса
 йама тăрашнă. Иудейсем кашкарнă: Ана йарсан, есĕ
 кесарĕн тусĕ мар вара, хайне хай патша вырăнне ху-
- 13 ракан кирек кам та кесарĕн ташманĕ вăл, тенĕ Ҫак
 сăмаха илтсен, Пилат Иисуса тула каларнă та, Лиоо-
 стротон, еврейле Гавваа, тийекен сут тăвакан вырăна
- 14 ларнă. Ун ҫух пасха умĕнхи вилнĕ куя, ултăмеш
 сехет тĕлĕ пулнă. Пилат иудейсене каланă: акă сирĕн
- 15 Патшăр! тенĕ. Вĕсем: илтер! илтер! пăталаттар Ана!
 тесе кашкарса йанă. Пилат вĕсене каланă: сирĕн Пат-
 шăра пăталаттарас-и манан? тенĕ. Пуп-пуҫлаҳĕсем ка-
- 16 ланă: кесартен пуҫне пирĕн урăх патша ҫук, тенĕ.
 Унтан вара вăл Ана хĕрес ҫумне пăталама вĕсене

панă. Исуса илсѣ кайнă. Вăл Хай хѣресне Ҫамка 17
 вырăнѣ, еврейле Голгофа, тийекен вырăна ҫеклесе
 пывă. Ана ҫаванта хѣрес ҫумне пăталанă; Унпа пѣр- 18
 ле тата икѣ ҫынна пăталанă: пѣрне пѣр йенне, те-
 пѣрне тепѣр йенне, Исуса вăта ҫѣре. Пилат ҫыру та 19
 ҫыртарнă, ана хѣрес ҫумне ҫапса хунă. Ҫыруне: Іудеа
 Патши, Назорей Исус, тесе ҫырнă. Исуса пăталанă 20
 вырăн хуларан инҫе пулман, ҫаванпа вăл ҫырава іудей-
 сем нумайѣшѣ вуланă; ана еврейле, грекле, римле
 ҫырнă. Іудейсенѣн пуп-пуҫлăхѣсем Пилата каланă: Іудеа 21
 Патши, тесе ан ҫыртар, Вăл Хай: Епѣ Іудеа Патши
 тесе калаҫ-ҫѣ, тесе ҫыртар, тенѣ. Пилат каланă: мѣн- 22
 ле ҫырнă, ҫаплах пултăр, тенѣ. Исуса хѣрес ҫумне 23
 пăталасан, салтаксем Унан тумтирѣсене илсе, пурне
 те пѣрер пай туса тăватă пайа уйăрнă, хитонне те
 илвѣ. Хитонѣ ҫелесе тунăскер пулман, ана ҫўлтен пуҫ-
 ласа пѣтемпех тѣртсе тунă. Ҫаванпа пѣр пѣрне каланă: 24
 ана ҫурас мар, уншăн шăпа йарас, кама тухѣ, тенѣ.
 Ҫапла вара Ҫыру ҫинҫе калани: Манан тумтирѣме
 хайсем валли уйăртҫѣс тумтирѣмшѣн шăпа сиктертҫѣс,
 тени вырăна килнѣ. Салтаксем ҫапла тунă.

61. Исуса пăталанă хѣрес патѣнҫе Унан Амăшѣ, Амă- 25
 шин аппашѣ Клеопа Марійѣ, тата Маріа Магдалина
 тана. Исус Хай Амăшне, тата ҫаванта таракан Хайѣн 26
 йуратнă вѣренекенне курсан, Амăшне каланă: Анне,
 акă Санан ывăлу! тенѣ. Унтан вѣренекенне каланă: акă 27
 санан Аннѣ! тенѣ. Ҫавантан кайран вăл вѣренекенѣ
 ана хай патне илнѣ. Унтан вара Исус пур те пулса 28
 ҫитнине пѣлсе, Ҫыру ҫинҫе каланă пек: ашăм ҫунаҫ,
 тенѣ. Унта пѣр савăтпа туллийех уккус (хѣрхўлентернѣ 29
 ерех) ларнă. Салтаксем губкана уккус сăхтарса иссоп
 патак вѣҫне тирнѣ те, Унан ҫаварѣ патне леснѣ. Исус 30
 уккуса тутанса пăхсан каланă: пулса ҫитрѣ ѣнтѣ! тенѣ.
 Унтан пуҫне уснă та, сывлашне кăларса йанă. Вăл 31

кун вилнѣ кун пулнѣ; саванпа іудейсем: сын виллисене хѣрес сѹмне шѣмат куна хаварас мар тесе (вѣл шѣмат кун мун-кун пулнѣ), Пилатран вѣсен ури тунисене сѣпса ваттарса, вѣсене хѣрес сѹмѣнѣн илтерме
 32 ыйтнѣ. Вара салтаксем пынѣ та, Іисуспа пѣрле пѣта-
 33 таланисенѣн ури тунисене икѣшинне те ватнѣ. Іисус патне пырсан, Вѣл вилнине курса, Унѣн ури тунисене
 34 ватман; анѣх пѣр салтак Ана айаккинѣн сѣнѣпа җик-
 35 нѣ те, савантах йунпа шыв йухса тухнѣ. Сакна курак-
 36 кан хай каласа кѣтартат, вѣл калани тѣрѣс; сире ѣнен-
 37 тересшѣн хай тѣрѣс каланине вѣл пѣлет. Сак ѣс пулса,
 Сыру сирѣ: Унѣн шѣмми ванмѣ, тесе сырни ситнѣ.
 37 Сыру синѣ татз тѣпѣр тѣлте каланѣ: хайсем сѣнѣпа
 җикни сине пѣхѣс, тенѣ.

38 62. Савантан кайран Аримаѣасем Іосиф Пилатран
 Іисус ѣтне илме ыйтнѣ. (Іосиф вѣл Іисусѣн вѣренекенѣ-
 пулнѣ, анѣх іудейсенѣн хѣраса палѣртман). Пилат
 ана илме хушнѣ. Вѣл вара кайнѣ та, Іисус ѣтне илнѣ.
 39 Тата (ѣлѣк Іисус патне сѣрле пынѣ) Никодим та пынѣ,
 вѣл смирнапа алой хутѣштарса тунѣ сѣр литрана йахан
 40 сѹ илсе пынѣ. Сѣпла вара вѣсем Іисус ѣтне илнѣ те,
 іудейсем пытаракан йалапа, ыра шѣршѣлѣ йапаласем
 41 сѣрсе, пирпѣ җѣркенѣ. Іисуса пѣталанѣ сѣрте йывѣс
 пахѣи пулнѣ; сав пахѣара сѣнѣ тупѣк пулнѣ; унѣн
 42 вѣл тупѣка никама та пытарман. Іудейсенѣн вилнѣ кун
 пулнѣ, саванпа тупѣк сывѣхран, Іисуса саванта пытарнѣ.

63. XX. Ерненѣн малтанхи кунѣнѣ ирхине ирех,
 тѣттѣм җухах, Маріа Магдалина тупѣк патне пынѣ та,
 курах кайнѣ: җула тупѣк умѣнѣн йавантарса йанѣ.
 2 Вѣл вара җулса кайнѣ та, Петр тийекен Симон патне,
 тата Іисус йуратнѣ тѣпѣр вѣренекен патне пырса ка-
 ланѣ вѣсене: Вѣрентекене тупѣкран илсе кайнѣ, Ана
 3 аста хунине пѣлместпѣр, тенѣ. Петрпа тѣпѣр вѣрене-
 4 кен савантах тухнѣ та, тупѣк патне кайнѣ. Вѣсем ик-

кеш те пёрле җупса кайна, анҗах леш вёренекенё
 Петрҗан хытарах җупса тупак патне малтан җитнё. Вёл 5
 пёшкёнесе пәхнә та, пирсем ыртнине курнә, тупака
 кёмен. Ун хыҗёнҗён Петр тийекең Симон та җитнё; 6
 вёл тупака кёрсе пәхнә та, унта пирсемпе Исусан 7
 пуҗне җёркенё тутар анҗах ыртнине курнә; тутарё
 хутласа хунипе урәх җёрте, пирёсенҗён, уйрам ыртнә.
 Вара тупак патне маларах җитнё вёренекен те кенё унта, 8
 вёл курнә та, ёненнё. Исус вилёмрен җёрёлсе тәрасси 9
 җинҗён Җырура каланине вёсем ун җух пёлмен-ха.
 Вара вёренекенсем каллех хайсем патне тавараннә. 10

64. Маріа тупак умёнҗе йёрсе тәнә; йёнё җух вёл 11
 тупака пёшкёнесе пәхнә та, шура тумтирпе ларакан икё 12
 ангела курнә: пёри Исус җҗё ыртнә ыранан пуҗ вё-
 җёнҗе, тепёри ура вёҗёнҗе ларнә. Вёсем а́на каланә: 13
 арам! мёшён йёретён есё? тенё. Вёл вёсене каланә:
 манан Вёрентекене илсе кайнә, А́на аҗта хунине пёл-
 местёп, тенё. Җакна каласан, вёл кайалла җаваранса 14
 пәхнә та, Исус танине курнә; анҗах вёл Исуса пал-
 лайман. Исус каланә а́на: арам! мёшён йёретён? кама 15
 шыратан? тенё. Маріа А́на: ку пахтаҗа пулё тесе, ка-
 лана: ей ыра җын! А́на есё илнё пулсан, аҗта хутан,
 каласам мана, епё А́на илем, тенё. Исус а́на: Маріа! 16
 тенё. Вёл җаваранса пәхнә та: ей Раввуні! тенё; вёл,
 ей Вёрентекен! тени пулат. Исус каланә а́на: Ман 17
 җумма ан сёртён, Епё Хам Аттем патне уләхман халё;
 есё Манан тавансем патне кайса кала: Епё Хам Аттем
 патне, сирён Аҗар патне, Хам Туррам патне, сирён
 Туррар патне уләхатап, тенё. Маріа Магдалина кайнә 18
 та, Вёрентекене курнине, тата хайне Вёл җак сәмах-
 сене каланине вёренекенсене каласа кәтартнә.

65. Җав ерненён малтанхи кунех каҗпала, вёренекенё- 19
 сем іудейсенҗён хәраса, хайсем пуханнә пүртён аләкне
 питёрсе ларнә җух, Исус пырса вёсен варрине тәнә та:

20 канасла̇х пулт̇ар сире! тенё. Ҷакна каласан, Вӑл вё-
 сене Хайё̇н аллисене, урисене, айка̇к пёртисене кӑтарт-
 21 нӑ. Вёренекенёсем Вёрентекене курсан савӑннӑ. Исус
 вёсене тепёр хут каланӑ: канасла̇х пулт̇ар сире! Хама
 22 Аттем йанӑ пек, Епё те сире йаратӑп, тенё. Ҷакна
 каласан, вёрнё те, вёсене каланӑ: Святой Сывла̇ша
 23 илёр. Камӑн сыла̇хёсене ка̇сарӑр, унӑн ка̇сарӑнёс; ка-
 24 ма̇нне ка̇сарма̇р, унӑн ка̇сарӑнмёс, тенё. Вуникё вёре-
 некенёнтен пёри, Йёкёреш тийекен Өома, Исус пынӑ
 25 җух унта вёсемпе пёрле пулман. Ытти вёренекенсем
 каланӑ ӑна: епир Вёрентекене курта̇ма̇р, тенё. Вӑл
 вёсене каланӑ: пӑталанипе пулнӑ. Унӑн аллинҗи сура-
 нёсене курмасӑр, пӑталанипе пулнӑ суранёсене пур-
 немпе тёртсе пӑхмасӑр, алла̇мпа Унӑн айка̇кне хыпаласа
 пӑхмасӑр, епё ёненессём җук, тенё.

26 Сака̇р кунтан Унӑн вёренекенёсем каллех пёр пурт-
 ре ларнӑ; вёсемпе пёрле Өома та пулнӑ. Алӑкне пи-
 тёрсе ларнӑ җух, Исус пырса вёсен варрине та̇нӑ та:
 27 канасла̇х пулт̇ар сире! тенё. Унтан Өомана каланӑ:
 пурнӗне ку̇р-ха кунта. Ман алла̇мсене кур, аллуна-
 та̇сса Манӑн айка̇кка̇ма хыпаласа пӑх; ёненмесёр ан йул,
 28 ёнен, тенё. Өома Ӑна каланӑ: Есё манӑн Вёрентекё-
 29 нём! манӑн Турра̇м! тенё. Исус каланӑ ӑна: есё Мана
 курсан тин ёнентён; курмасӑрах ёненнисем телейлё,
 30 тенё. Хайё̇н вёренекенёсем умёнҗе Исус тата урӑх
 хӑватсем те нумай тунӑ, анҗах вёсене җак кёнеке җине
 31 җырман. Ҷаксене сире Исус Тура̇ Ывӑлё Христос ик-
 кенне ёнентересшён, ёненнё та̇рах Ун йаҗёпе җерёлех
 илтересшён җырнӑ.

XXI. 66. Ҷавӑнтан кайран Исус Хайё̇н вёренекенёсе-
 не тата Тивери̇ада тинёсё патёнҗе кура̇ннӑ. Вӑл ак җапла
 2 кура̇ннӑ: Петр тийекен Симон, Йёкёреш тийекен Өома,
 Галилеари Кана хули җынни Наоанаил, Зеведей ывӑ-
 лёсем, тата урӑх икё вёренекен пур те пёр җёрте пул-

нă. Петр тийекен Симон вѣсене каланă: епѣ пулă тыт- 3
 ма кайтăп, тенѣ. Ыттисем а̀на: санпала пѣрле епир те
 пыратпăр, тенѣ. Кайнă та, ситсенех кимѣ сине кѣрсе
 ларнă, анӳах сав каç вѣсем нимѣн те тытайман. Тул 4
 сута̀лсан, Исус сыран хѣрринӳе тăнă; вѣренекеӳсем
 Исуса паллайман. Исус каланă вѣсене: аӳасем, сирѣн мѣн 5
 те пулин сѣмелли пур-и? тенѣ. Вѣсем А̀на: сук, тенѣ.
 Вăл каланă вѣсене: тетеллѣре киммѣн сылтăм йенне 6
 карăр-ха, вара тытăр, тенѣ. Вѣсем тетеллине карса
 хунă та, пулă нумай кѣнипе а̀на туртса та кăларай-
 ман. Вара Исус йуратнă вѣренекеӳ Петра каланă: 7
 ку Вѣрентекеӳ, тенѣ. Ку Вѣрентекеӳ тенине илтсен,
 Петр тийекен Симон тумтирне пилѣкне ӳркеӳе те
 (вăл ун ӳухне сарамас пулнă), тинѣсе сикнѣ. Ытти 8
 вѣренекеӳсем кимѣ сінӳе ишсе пулăлă тетелле туртса
 пынă (вѣсем сыран хѣрринӳен а̀йakra пулман, икѣ сѣр
 ӳикене йахăнра анӳах пулнă). Сыран хѣррине тухсан, 9
 вѣсем вут сунса тăнине, тата вут сінӳе пулăпа сăкар
 ыртнине курнă. Исус вѣсене каланă: халѣ тытнă пул- 10
 лăра илсе килѣр, тенѣ. Петр тийекен Симон кайнă та,
 шултара пулă кѣрсе тулнă тетелле сыран хѣррине сѣ- 11
 тѣрсе кăларнă; унта сѣр аллă виçѣ пулă пулнă. Сав
 тѣрлѣ нумай пулăпа та тетелли сурăлман. Исус вѣсене 12
 каланă: килѣр, сийѣр, тенѣ. Вѣренекеӳсем Вăл Вѣ-
 рентекеӳ иккенне пѣлсе, Унтан: Есѣ кам? тесе ыйтма
 пѣри те хайман. Исус пырса сăкара илнѣ те вѣсене 13
 панă, пулла та сăплах панă.

Ку ѳнтѣ Исус вилѣмѣнӳен ӳѣрѣлсе тарсан, Хайѳн 14
 вѣренекеӳсене виçсѣмѣш хут кура̀нни пулнă,

67. Вѣсем апаӳ сінѣ ӳух, Исус Петр тийекен Симона 15
 каланă: Иона Симонѣ! есѣ Мана сăксенӳен ытла йура-
 татăн-и? тенѣ. Петр каланă А̀на: ѳй Вѣрентекеӳ! тѣ-
 рѣс: епѣ Сана йуратнине Есѣ Ху пѣлетѣн, тенѣ. Исус
 каланă а̀на: Манăн путе́ккѣмсене кѣт, тенѣ. Тата иккѣ- 16

- мѣш хут каланă ана: Иона Симонѣ! есѣ Мана йурата-
 тан-и? тенѣ. Петр каланă Ана: ей Вѣрентекен! тѣрѣс:
 17 епѣ Сана йуратнине Есѣ Ху пѣлетѣн, тенѣ. Исус ана
 каланă: Манăн сурăхăмсене кѣт, тенѣ. Унтаң виçĕмеш
 хут каланă ана: Иона Симонѣ! Есѣ Мана йурататан-и?
 тенѣ. Петр хайĕнтен: есѣ Мана йурататан-и? тесе виçе
 хут ыйтнăран хурланса, каланă Ана: ей Вѣрентекен!
 Есѣ пурне те пѣлетѣн; Есѣ епѣ Хана йуратнине те
 пѣлетѣн, тенѣ. Исус каланă ана: Манăн сурăхăмсене
 18 кѣт. Ынăн ынах калатан сана: çамрăк ăух есѣ пилĕкне
 ху çыхаттан та, кайас тенѣ çĕре кайаттан; ватăлсан,
 есѣ аллусене çĕклĕн те, санăн пилĕкне урăххи çыхса,
 19 кайассу килмен çĕре çавăтса кайĕ сана, тенѣ. Çакна
 Вăл Петр йешле вилĕмпе вилсе Турра мухтава кала-
 рассине пѣлтерсе каланă. Çавна каласан, Вăл ана:
 20 Ман хыçамран пыр, тенѣ. Петр кайалла çавăранса
 пăхнă та, хай хыçĕнтен Исус йуратнă вĕренекен,
 аслă апат тунă каç Унăн кăкарĕ çумне тĕртĕнсе, Ун-
 тан: ей Вѣрентекен! Сана кам тытса парĕ? тесе ыйта-
 21 канни пынине курнă. Ана курсан, Петр Исуса каланă:
 22 ей Вѣрентекен! кăна мĕн пүлĕ? тенѣ. Исус каланă
 ана: Епѣ ана Хам килиткенех пурăнтарасшăн пулсан
 та, санăн мĕн ĕç пур унта? есѣ Ман хыçран пыр, те-
 23 нѣ. Вара вĕренекенсем хушшинчен: вăл вĕренекен вил-
 мелле мар, тенѣ самах сарăлнă. Исус ана: вăл вилмĕ
 тесе каламан, Епѣ ана Хам килиткенех пурăнтарасшăн
 пулсан та, санăн мĕн ĕç пур унта? тесе анăх каланă.
 24 Çаксене çав вĕренекен каласа пѣлтерет, çакна вăл
 çырнă: вăл каласа пѣлтерни ынăн, епир ана пѣлетпĕр.
 25 Исус тата урăх ĕçсем те нумай тунă; Вăл мĕн ту-
 нине пĕтĕмпех сырас пулсан, çырнă кĕнекесем тĕн-
 чене те шăнаçас çук тесе шухăшлатан. Амин.

СВЯТОЙ АПОСТОЛ СЕН ЁЅЁСЕМ.

I 1. Ей Теофил, Исус Хай суйласа илнѐ апостолѐсене Святой Сывлѧшран хушса хаварса, пѐлѐт
ѡине ѡекленнѐ куна ѡтитѡѡен Вѧл мѐн туни ѡинѡен,
мѐне вѐрентни ѡинѡен пуѡламѧшѐнѡенех пурне те епѐ
сана малтанхи кѐнекемре ѡырса йанѧ-ѡѐ. Хай асап- 3
ланнѧ хыѡѡан Вѧл хѐрѐх кунѡѡен курана курѧна, Турѧ
натшалѧхѐ ѡинѡен каласса, Хай ѡѐрѐ иккенне вѐсене
тѐрѐс ѐѡсемпе нумай кѧтартнѧ. Вѧл вѐсене пѐр ѡѐре 4
пухса, ѡапла хушса хаварнѧ: Јерусалимрен ан кайѧр,
Аттемрен йама пулнине кѐтсе тѧрѧр; ун ѡинѡен есир- 5
Манран илтнѐ ѐнтѐ. Јоанн шыва кѡртнѐ, ѡакѧнтан кай-
ран пѧртакѡѧ вѧхѧт иртсѐн, есир Святой Сывлѧшпа
тѐне кѐрѐр, тенѐ. Вѐсем вара пѐрле пухѧнса, Унран 6
ѡапла каласа ыйтнѧ: ѐй Вѐрентекен, Израил патша-
лѧхне Ёѡѐ ѡаван ѡух пуѡтарса тѧвас темѐстѐн-и? тенѐ.
Вѧл вѐсене каланѧ: Аттем Хай ирѐкѐпе хунѧ вѧхѧта, 7
йѐ ѡула пѐлесси сирѐн ѐѡѐр мар; хавѧр ѡине Святой 8
Сывлѧш ансѧѡѡан, есир хават илѐр, вара Јерусалимре,
пѐтѐм Јудеара, Самарѧара, ѡѐрѐн вѐѡѐ-хѐррине ѡитиѡ-
ѡенех Ман ѡинѡен каласа кѧтартакансем пулѧр, тенѐ.
ѡакна каласан, Вѧл вѐсен куѡѐ умѐнѡѡех ѡекленсе кай- 9
нѧ, вѐсем пѧхса тѧнѧ ѡѐртѡех Ана пѐлѐт хупласа илнѐ.
Вѧл ѡекленсе кайнѧ вѧхѧтра, вѐсем пѐлѐт ѡинелле пѧх- 10
са тѧнѧ ѡух, вѐсем патне сасартѧк шурѧ тумтирлѐ икѐ
ѡын пырса тѧнѧ та каланѧ: ѐй Галилеа ѡыннисем, мѐ- 11
шѐн есир пѐлѐт ѡинелле пѧхса тѧратѧр? Исус пѐлѐт
ѡине йѐпле халлѐн ѡекленнине есир курса йултѧр.
ѡак хавѧр патѧртан пѐлѐт ѡине ѡекленсе кайнѧ Исус
килессѐ те ѡав халлѐнѡех килѐ, тенѐ.

2. Вѐсем вара Елеон тийѐкѐн ту ѡинѡен Јерусалиме 12
таварѧннѧ; вѧл ту Јерусалим ѡывѧхѐнѡѐ, шѧмат кун
каймалѧх ѡул ѡухлѐре. Тавѧрансѧѡѡан вѐсем пѐр пѡ- 13

- леме кёрсе, җавапта пуранна; вёсем Петр, Іаков, Іоанн, Андрей, Филипп, Өома, Варёоломей, Матөей, Алөей Іаковё, Симон Зилот, Іаковпа пёртаван Іуда пулнă.
- 14 Вёсем хан хăш хёр-арамсемпе, Іисус амăшө Маріапа. Іисус таванёсемпе пёрле пур те кёл-туса. тархасласа пер шухăшпа пуранна.
- 15 Җав кунсенҗе Петр вёренекенсем хушшине тарса
- 16 калана (пустаранна ушкăнра пёр җёр җирём җынна йахан пулнă): ей таван җыннамсем! Іисуса тытакансене йертсе пыракан Іуда җинҗен Святий Сывлаш Давид җёлхипе сыру җинҗе малтанах каласа хуни вырăна
- 17 килмелле пулҗе. Ана пирённе пёр хисөпе кўртнө-җө, вăл җак өҗе тума тивөҗ илнө-җө; анҗах вăл тўрөлөхне
- 18 тунман укҗине җёр илҗе, җўлтөп персе ансан унăн хырамө җуралса кайнă, вара пётөм ашө-җикки тухса ўкнө.
- 19 Җакна Іерусалимре пуранакансем пур те пёлҗөҗ, җапла
- 20 дама тесе йат хуҗөҗ, вăл: йун җөрө тени пулат. Псалом кёнекинҗе сырна: унăн җурҗө-йөрө пушанса йултăр, унта пуранакан ан пултар тенө, тата: унан тивөҗлөхне
- 21 ураххи илтөр, тенө. Ёнтө җапла тума кирлө: Вёренте-
- 22 кенөмер Іисус хамăр хушара, хамарна пёрле җўренө җух, Іоанн шыва кўртнинҗен пуҗласа, Хай пирөн патмартап җўлө җөклөшнө куна җитиҗҗен пур вахăтра та пирөнне перле җўренисенҗен пери Іисус җөрөлсө танине пирөнне перле каласа кăтартакан пулмалла, тенө.
- 23 Унтан икө җынна таратнă: Іуст тесе йат хушна Вар-
- 24 сава тийекен Іосифа, тата Матөийө. Вара кёл-туна та каланă: ей цурин шухашне те пөлсө таракан Тура, җак өҗе көме, апостол тивөҗне илме җаксенҗен иккөшөн-
- 25 җен пернс, Ху сўйласа илнине, кăтартса пар! Хай вы-
- 26 ранне кайасшан, Іуда җак тивөҗрен уйăралса кайре, генө. Унтан вёсемшөн шăпа йана; шăпа Матөийө тухна: аңа вара вунпөр апостола пёр хисөпе кўртнө.

II. 3. Алламёш кунхи прасник кунё ирхине вёсем
 пур те пёрле пёр шухашпа тәнә. Вайлә сил кёрлесе 2
 килнё пек, сасартәк пёлёт синҗен сасә илтённё те,
 вёсем тәракан пётём пўрте пырса тулнә. Вёсене вут 3
 җөлхесем пек җөлхесем уйрамән тәрса кураннә та.
 харпәрәшә сине пёрер җөлхе җарәнса тәнә. Вара вё- 4
 сем пур те Святой Сывләшпа хаватләланнә та, хайсене
 Сывләш каласа кәтартма хушнә пек, урах җөлхесемпе
 каласа пусланә. Турра ёненсе тёнҗери пур халәх хуш- 5
 шинҗе пуравакан іудей сыннисем ун җухне Іерусалимре
 пулнә. Сак кёрленё сасә илтёнсен, халәх пухәннә та, 6
 аптара йулнә: вёсем пур те апостолсем хайсен җөлхипе
 каласнине илтнё. Пур те пёр пёринпе каласа, әсран 7
 кайса тёләнсе тәнә: сак каласакакансем пур те Галилеа
 сыннисем мар-и вара? йепле тата епир пурамәр та 8
 вёсем пирён җөлхепе каласнине илтөтпөр? епир Парөіа.
 Мидіа, Елам сыннисем; Месопотаміара, Іудеара, Кап- 9
 подокіара, Понтра, Асіара, Фригіара, Памфилиара, Еги- 10
 петре пуранакансем; Киринае сүмөнҗи Ливіа сөрөн-
 җисем; Римрөн килнисем, тәп Іудейсем, Іудеа тённе
 кённисем, Критпа Аравіа сыннисем; вёсем Турран пы- 11
 сәк ёсёсем синҗен пирён җөлхепе каласнине илтөтпөр,
 тенё. Пур те әсран кайса тәнә, әнланаймасәр пёр пёрне 12
 каланә: мён пулат-ши ку? тенё. Хәшә тата мәшкәл- 13
 ласа каланә: вёсем тутлә ерех ёсёе үсөрөлнө, тенё.

4. Вара Петр вунпёр апостолпа пёрле тәнә та, хыта 14
 сасәпа вёсене каланә: ей Іудеа сыннисем, ей Іеруса-
 лимре пуранакан мён п ур сынсем! сакна пурәр та
 пёлсе тәрәр, ман сәмахәмсене тәнләр: есир вёсем үсөр 15
 тесе шухашлатәр, вёсем үсөр мар: сүтәлни те виссёмёш
 сехет анҗах халё; ку Іоил пророк малтанах каласа 16
 хунә ёс; вәл каланә: Турә калат: йулашки кунсенҗе 17
 Хам Сывләшәма пур сын сине те йарәп; сирён
 ываләрсем, сирён хёрёрсем пророкла каласёс, пёве

18 үссе җитен аҗарсем палласем курёҗ; сирён ваттарсем
 җилёксем курса аңланёҗ. Вәл кунсенте Епё ар җурамсем
 19 җине те, хёр-арам җурамсем җине те Хам Сывлашама
 йарап, вёсем пророкла каласёҗ. Җўлте пелёт җинҗе
 20 хаватсем кәтартәп, айалта җёр җинҗе палласем, вут
 кавар, йун, тетём мәкәрланса тәнине кәтартәп. Турран
 асла, мухтавлә кунё җитиҗҗен, малтан хёвел теттёмлене,
 21 уйах йун пек хөрелё. Җапла вара кам Турә йатне аса-
 нё, җав җәланё тет, тенё.

22 5. Ей Израил җыннисем! җак самахсене итлёр ха:
 есир Назорей Иисуса тытрәр та, Ана суя тёнлө җын-
 сен аллипе пәталаса вёлерттертёр; Ана Турран татаклә
 хунә канашё тәрәх, Турә малтанах пелсе тәнә пек
 23 тытса панә; Есир хавәр та пелетёр: Турә Иисус урлә
 сирён хушшарта хаватсем, теләнмөлле ёссем туса, пал-
 24 ласем кәтартса, Ана сире пелтерҗё. Вилём җыххине
 татса пәрахса, Турә Ана вилёмрен җёртсе тәратре,
 25 вилём Ана тытса җараймарё. Ун җинҗөн Давид каланә:
 епё Турра йаланах хам умра курса тәратәп, Вәл ма-
 26 нән сылтәм йенҗе, епё аптәрәмәп. Җавәнпа манән җё-
 рем саванәт, җөлхем хёпёртесе каласәт, шанәслә тә-
 27 нипе ўтём те канё. Есё манән җунәма тамәка хавар-
 28 мән, таса җыннуна җерсе кайма памән. Есё мана җё-
 релөх җулне кәтартән; Ху уманта Есё мана җителөклө
 29 саванәҗ парән, тенё. Ей тәван җыннамсем! сире тәп
 аттемёр Давид җинҗөн хайсах каламалла пултәр-ха:
 30 вәл вилсе җёре кенё, унән тупәкё те пайанхи кунҗҗе-
 нех хамәр патәрта. Пророк пулнә тәрәх, Турә ун
 йахёнҗен Христоса ўтлентерсе кәларса, ун асла вы-
 ранне патшана лартма хайне тупа тунине пелсе
 31 тәрса, Давид Христос җөрёлсе тәрасси җинҗөн малта-
 нах каланә: Ун җунне тамәка хаварман, Унән ўҗе
 32 җерсе курман, тенё. Җав Иисуса Турә җёртсе тәратре,
 33 епир лурәмәр та җавна куракансем. Җапла ёнтё Вәл

Тура хаватёпе пелёт сине сёкленсен, пама пулна Свя-
той Сывлашине Ашшёнтен илсе антарте, савна есир
халё курса, илтсе таратар. Давид пелёт сине улахман,^{34—35}
хай сапах та калан: манан Туррама Тура калан; Ене
Сан ташманусене Санан уру айне тавиттен, Есе Манан
сылтам йенте лар, тенё. Ей пётём Израил халахе, ёнте
лайх пелсе тар: сак хавар паталан Исуса Тура Хри-
стос та, Тура та туса хуе, тенё. Сакна илтсен, вёсен ка-
малёсем семселне те, Петрпа ытти апостолсене калан:
ей таван сыннамрсем! пирён ёнте мён тавас, тенё.

6. Петр вёсене калан: укёнёр, сылахрсене касар-
машкан есир пурсар та Исус Христос йаёпе тене
кёрёр, вара Святой Сывлаш тивлетне илёр; пама пул-
ни, сире, сирён аёрсене тивёслё, пирён Туррамар
тенсен, аякри пур сынсене те тивёслё, тенё. Вал тата
урах самахсем те нумай каласа анлантарна, вёсене
укётлесе калан: сак пасалса пётне аруран хаталар,
тенё. Вара унан самахне хапал тавакансем тене кёне;
сав кун пер виёе пин туна йахан хутшанна. Вёсем
апостолсем вёрентнине йаланах итлесе тана, сакар
хукалана тух та, кёлёре те, пур вахатра та перле
пулна.

Пур тун та хараса тавна. Иерусалимре апостолсем урла
нумай хаватсем, палласем пулна. Ёненекенсем пур те
перле пуранна, мён пурри пур те перлехи пулна. Пур-
лахёсене, төрлө йапалисене сутса, кама мён кирлө та-
ран пурне те валёссе танна, кулленех пер шухацпа
фиркеве пустаранна, килёсенте сакар хукаласа ва-
лесне тух, саванса, ыра камалпа апатсинё. Турра мух-
таса пуранна, пётём халах вёсене йуратна. Саланас-
шан тарашакансене Тура куллен кун ёненекен ушкана
хутаптарса цыва.

III. 7. Перре Петрпа Иоанн фиркеве таххармёш се-
хетре пулакан кёлле кайна. Унта амашё ашёнтенех

уксах сурална сын пулна; ʒиркёве кёрекенсенʒен ыйт-
 каласа ларма, ана куллен ʒиркёвён илемлё тийёкен
 3 хапхи умне сёклесе пырса лартна. ʒиркёве кёне сёр-
 те въл Петрпа Иоанна курна та, вёсенʒен кёлене пус-
 4 ланна. Иоаннпа пёрле Петр ун сине тинкерсе пӑхна та
 5 каланна: пирён сийе пӑх-ха, тенё. Ку вёсем мён те
 пулип парасса ёмётленсе, вёсен сине тинкерсе пӑхса
 6 тӑнна. Петр вара каланна: манӑн ылтӑн, кёмёл сук, ан-
 ʒах мёнём пур, савна сана паратӑп: Назорей Исус
 7 Христос йаʒёпе тӑр та, сӳре, тенё. Унтан ана сылтӑм
 аллинʒен тытса тӑратна та, унаӑн ури тупанёсем, ʒӑр-
 8 куссийёсем савӑнтах тёреклёлённё; въл сиксе тӑнна та,
 сӳре пусланна; вёсемпе пёрле ʒиркёве кёне; сиккелесе
 9 сӳресе Турра мухтанна. Въл сӳренине, Турра мухтанине
 10 пётём халах курна та, въл ʒиркёвён илемлё хапхи
 патёнʒе ыйткаласа ларакан хайхи сын иккёвне пёлсе,
 11 ана мён пулнинʒен хӑраса, ӑсран кайса тӑнна.

8. Ури тӳрленнё уксах сын Петрпа Иоанн патёнʒен
 пёр каймасӑр тӑнна пирки, пётём халах Соломон пулемё
 тийёкен сёре вёсем патне пустарӑнса, тёлёнсе тӑнна.

12 Савна курсан, Петр халаха каланна: ей Израил сын-
 нисем! мёшён есир сакӑнтан тёлёнётёр? епир ана ха-
 маӑр хаватпа, йе хамӑр таса пурӑнна тӑрах утакан тунӑ
 13 пек, мёшён пирён сийе пӑхса тӑратӑр? Авраам Турри,
 Исаак Турри, Иаков Турри, хамӑр аттемёрсенён Турри,
 Хайён Ывалё Исуса мухтава кӑларʒё; есир Ана тытса
 патӑр, Пилат Ана хӑтарас тенё ʒух, есир Пилат умен-
 14 ʒе Унтан тунтӑр. Есир Тасине, Тӳррине пӑрахрӑр та,
 15 сын-вёлерёкен сынна хӑвӑр йӑланса илтёр, пурӑнас
 Пуслӑхне вёлертёр. Ана ёнтё Тӳрӑ вилёмрен ʒёртсе
 16 тӑратрё, савна куракансем епир хамӑр. Унаӑн йатне ёнен-
 нё тӑрах, сак хӑвӑр курса, пёлсе тӑракан сынна Унаӑн
 йаʒё тёреклёлентёрʒё, Въл паракан ёненӗ пурсӑрар
 17 уменʒех ана сывлӑх паʒё. Ей тӑванӑмсем! епё пёлётӑп:

есир хавар та. сирён пуслăхăрсем те, сакна пѣлмен
пирки антăх турăр. Христос асапланассине Турă Хайĕн 18
мĕн пур пророкĕсем урлă малтанах йепле пѣлтерсе
хунă, саплах турĕ.

9. Саванпа ёнтĕ ўкенĕр, майа килĕр,—сирён сыла- 19
хăрсем касарăнттăр. Турăран саванмалли вăхăтсем килт- 20
тĕр, Вăл сирён патăра хаваршăн йамалла тунă Исус
Христоса йатăр; Турă Хайĕн святой пророкĕсем урлă 21
ёмĕртенпех каласа хуни пур те пулса сититтĕн, Ана
пѣлĕт илмелле пулнă. Моисей аттемĕрсене каланă: мана 22
кăларнă пек, сирён Туррăр хавар тăванăрсен хушшин-
тĕнех сирён валли Пророк кăларĕ; Вăл сире мĕн ка-
ласан та, есир Унавне пурне те итлĕр. Сав Пророка 23
итлемесен, кирек хăш тун та халăх хушшинтĕн сұхал-
малла пулĕ, тенĕ. Самуилран пусласа унтан кайранхи 24
мĕн пур пророксем мĕн тухлĕн каланă, пур те сак
кунсем ситтĕн саплах каласа пѣлтернĕ. Есир пророк- 25
сен ывăлĕсем, асăрсемшĕн Турă хунă сăмах ывăлĕсем;
вăл сăмаха Турă Авраама: санăн йăху урлă сĕр ситти
халăхсем пур те пиллĕх илĕс тесе, каласа панă. Усал 26
ёсĕсентĕн пур те уйăралтаттар тесе, Турă Хай Ывăлне
Исуса вилĕмрен тĕртсе таратса, Ана тĕ малтан сирён
пата сире пиллеме йатĕ, тенĕ.

IV. 10. Ыĕсем халăха вĕрентсе каланă тух, вĕсен
патне священниксем, тĕркĕ хуралĕ пуслăхĕсем, садду-
кейсем пырса ситнĕ, халăха вĕрентнĕшĕн, Исус урлă 2
вилĕмрен тĕрелсе тамалла, тесе каласа панăшăн, вĕ-
сем сĕленсе тăнă, унтан вĕсене тытнă та ирттĕн ху- 3
раллама хушнă, мĕшĕн тесен ун тух каç пулса ситнĕ.
Вĕрентнĕ сăмаха итлесе тăракансентĕн нумайĕшĕ ёнен- 4
нĕ; ун пеккисем пĕр пилĕк пин сынна йахăн пулнă.

Тепĕр кунне вĕсенĕн пуслăхĕсем, аслă сыннисем, 5
кĕнекеçĕсем, пуп-пуслăхĕ Анна, Каиафа, Иоанн, Але- 6
ксандр, пуп-пуслăхĕ аравĕнтĕн тухнă ытти сынсем те

Апостолсен ёсĕсем.

7 Иерусалиме пуханна. Унтаң вёсене вата сёре таратса
 ыйтнă: есир ку ёсе менле хаватпа, кам йаџёпе турăр?
 8 тенё. Саван тух Петр Святой Сывлашпа хаватланса
 вёсене каланă: ей халах пуслăхесем, Израилён аслă
 9 сыннисем! халсăр сынна ыралăх туса, ана йёпле сы-
 10 ватни синџен пайаң пиртен хисеп ыйтассё пулсан, есир
 пурсăр та пёлёр, пётём Израил халахё те пёлсе татар:
 вăл Назорей Иисус Христос йаџёпе сывалџё, есир
 Ана хёрес сүмне пăталарар, Турă Ана вилёмрен џерт-
 се тăратрё, ку сынна сирён умма Саван йаџёпе сы-
 11 ватса тăратнă; Вăл есир, сұрт тăвакансем, тиркесе
 пăрахнă тұл, Вăл кётес пусё пулнă тұл. Увран пусёне
 12 урăх никам та сăлас сук; етеме панă йатсенџен, цире
 сăлас йат тенџере урăх сук, тенё.

13 11. Петрпа Иоанн хайулахне курса, вёсем кенекесё-
 сем те мар, ахал сынсемех иккенне пёлсе, пуслăхсем
 телённё; савантах тата кёсем Иисупа пёрле сүренё
 14 сынсем иккенне те пёлсе ситнё, анџах сывалнă сын
 кёсемпе пёрлех тăнине курса, вёсене хирёс нимён те
 15 калайман. Унтаң вёсене синедрионран тухма хуш-
 16 нă та, хайсем пёр пёринпе шухăшласа каланă: ку сын-
 сене пирён мён тăвас ёнтё? вёсем курăнса тăракан
 телёнмелле ёс туни, Иерусалимре пурăнакан пур сын-
 17 на та паллă, сакна епир: пулман тийейместпёр. Ёнтё
 ку ёс синџен халах хушшинџе тата ытларах џап ан
 сарăлтăр тесе, епир вёсене хăтăрса џарар, сак йат
 синџен вёсем пёр сын умёнџе те ан каласџăр, тенё.
 18 Вара вёсене џёнсе илсе Иисус йаџё синџен нимён ка-
 19 ласма та, вёрентме те хушман. Сапах Петрпа Иоанн
 вёсене хирёс тавăрса каланă: шухăшлар-ха, Турăран
 20 ытларах сире итлени Турă умёнџе тёрёс пулё-и? Ха-
 мăр мён курнине, мён илтнине епир каласмасăр тăрай-
 21 мастпăр, тенё. Халах пирки нимёнле хён кăтартма
 май тупаймасăр, вёсем Петрпа Иоанна йунаса анџах

каларса йанă; мѣшѣн тесѣн пулна ёсѣшен пур те Турра
мухтаса аслалана. Ыак тѣлѣнмелле ёс пулса сывалнă 22
сын хѣрѣхрен иртнѣ сын пулнă.

12. Каларса йарсан, Петрпа Іоанн хайсеннѣсем патнѣ 23
пынă та, пуп-пуслăхѣсем, асла сынсем хайсене мѣн
мѣн каланине вѣсене каласа катартнă. Ыавна илтсен, 24
кѣсем пур те пѣр шухашлă пулса хыта сасăпа Турра
каланă: ей пѣлѣте, сѣре, тинѣсе, вѣсенѣе мѣн пуррине
пурне те пултаракан Патша Тура! Есѣ Святой Сыв- 25
лăшпа Хаван ѣуру, пирѣн Давид аттѣмѣр ѣлхипе ка-
ланă: мѣшѣн суйа тѣнлѣ халăхсем палханаççѣ-ши? мѣ-
шѣн етѣмсем пултарас сукă шухашлаççѣ-ши? Турра 26
хирѣс, Унан Христосне хирѣс сѣр синѣи патшасем
тăѣс, княçсем пѣрле пуханѣс, тенѣ.

.ѣанах та ѣнтѣ Иродпа Понтій Пилат суйа тѣнлѣ сын- 27
тѣмпе, Израил халăхѣе пѣрле пуханса, сак хулара
Санан Ху су сѣрнѣ Святой Ывалу Исус сине тăѣс,
мѣн пулмаллине, Сан аллуна Сан канашу малтанах 28
паллă туса хунине турѣс. Ей Тура, Есѣ Хаван Святой 29—30
Ывалу Исус йăѣе тѣлѣнмелле ёссем. палласем тумă,
ѣирлисене сыватма аллана таснă хутра, халѣ вѣсем йуна-
нине кур, Хаван ѣурусене Хаван сăмахна пѣр хара-
масăр, хайса калама пар, тенѣ. Вѣсем кѣл-тунипе хай- 31
сем пуханса тăнă вырăн ѣѣтѣресѣ кайнă; вара пур те
Святой Сывлăшпа хăватлаланса Тура сăмахне хайула
калаçнă.

Ёвнѣкенсем йышлăн пулсан та, вѣсен пѣр кăмăл, 32
пѣр шухаш пулнă; хайсен пѣр йапалине те: хамăн тесе
никам та каламан: пур те вѣсен пѣрле пулнă. Исус 33
Христос ѣѣрѣлсе тăнине апостолсем пит хăватлăн ка-
ласа панă; пурин синѣе те пысăк тивлет пулнă. Ыит- 34
меннипе аптаракан вѣсен хушшинѣе никам та пулман:
сѣр пуррисем, сурт-йѣр пуррисем пур те савсене сутă
сутă, укçисене апостолсен ури умне илсе пырса хунă; 35

36 вара кирек кама та мён кирлине парса тәнә. Ҙапла
Кипртан пынә пёр Iocia йатлә левит пулнә, апостол-
сем а́на Варнава тесе (Савантаракан ывәл тесе) йат
37 хунә, унән хайёен җерё пулнә, вәл а́на сутнә та, укҗине
илсе пырса апостолсен ури умне хунә.

V. 13. Тата пёр Ананія йатлә җын хайёен арамё Сап-
2 фирапа пурләхне сутнә та, арамне те пёлтерсе укҗине
пытарса хәварнә, йулашкине апостолсен ури умне
3 пырса хунә. Петр а́на каланә: ей Ананія! есё Святой
Сывләша улталас шухаша хавән а́шна кўртме мёшён
шуйттана ирёк патән, җёр укҗине пытарса хәвартән?
4 Есё тытса тәраканни, хавәнах мар-җё-и? сугса тупнә
укҗу ху ирёкёнте тәмаст-җё-и? Ҙакна есё мёшён хавән
җёрўне кўртрөн? есё җынсене суйса каламарән, Турра
5 суйса каларән, тенё. Ҙав сәмахсене илтсенех Ананія
сывләшсәр пулса ўкнё; җакна илтөкенсем пур те пит
6 хәраса җитнё. Ҙамрәксем тәнә та, а́на пытарма тирпей-
7 ленё, вара илсе тухса пытарнә. Ҙавантан кайран пёр виҗ
сехетрен унта мён пулнине пёлмесёрех унән арамё те
8 пырса кёнё. Петр унтан ыйтнә: кала-ха мана, есир
җерёре җавән җухле сутрәр-и? тенё. Ку каланә: җапла
9 җав, җавән җухле, тенё. Петр а́на каланә: мёшён капла
есир Турә Сывләшне улталас тесе, пёр канашлә пул-
тәр? акә санән упәшкуна пытарса килөкенсем алакран
10 кёресҗё, сана та вёсем йәтса тухёҗ, тенё. Ку вара са-
сартәк ун ури умне ўкнё те, сывләшне каларса йана.
Ҙамрәксем кёрсен, вәл вилсе ыртнине курса, а́на та
илсе тухса упәшки җумнех пытарнә.

11 Ёненөкенсен пётём ушканё те, җавна илтөкен пур
җынсем те пит хәраса ўкнё.

12 14. Апостолсен алипе халәх хушшинҗе нумай пал-
ләсем, төлөнмелле ёҗсем пулнә; хайсем вёсем пур те
13 пёр шухашпа Соломон пўлёмне пуҗтарәннә. Йут җын-
сенҗен вёсемпе хутшәвма никам та хайман; халәх вё-

сене мухтаса каласна. Ёненекенсем ытларан ытла Ту- 14
ра йенне саваранса пына, темён тухлө арсын, темён
тухлө хёр-арам саваранна. Ёирлө сынсене урама иле 15
иле тухса, ыранесем сине ырттарна, иртсе пыракан
Петран мелки те пулин вёсем сине ўктёр-тё, тенё. Са- 16
ван пекех тата таврари хуласентен те нумайёшё Јеру-
салиме пустаранна, вёсем ёирлисене, усал йернисене
иле иле пына, савсем пур те сывална.

Пуп-пусләхё те, саддукейсен суйа вёренднине тытса 17
таракансем те, пуп-пусләхёпе иёрле пур те пит курайми
пулса ситнё; вара апостолсене тытна та, халәх тёр- 18
мине хуптарна. Турә ангелё сёрле тёрме аләкне усна 19
та, вёсене илсе тухса, калана: кайяр та, ёиркёве кёрсе 20
тарса ёерёлөх паракан сак пур сәмахсене те халәха
каласа паряр, тенё.

15. Сакна илтсен, вёсем ирхине ёиркёве кёнё те 21
вёренте пуслана. Сав хушара пуп-пусләхёпе унпа пёр-
ле пулнисем пына та, синедрион сыннисене пухна,
унта Израил ывалёсем хушшинти мён пур аслә сын-
сене те ёёнтернё, унтан апостолсене илсе пыма тёр-
мене йана. Тарсисем тёрмене пына та, вёсене тупман. 22
Вара кайалла таваранса калана: тёрмене пур тёлтен 23
те тёреклө питёрнё-тё, хуралсәсем те аләкё умёнтөх
тара-тёс, епир ана хамяр куртәмяр, апҗах усса пәхсан,
унта никама та курмарәмяр, тенё. Сак сәмахсене илт- 24
сессён: мён пулат-ши ку тесе, аслә пуп-пусләхёпе ху-
рал пусләхё, ытти пуп-пусләхёсем те нимён шухаш-
лама аптарана. Пёр сын пына та, вёсене: есир тёрмене 25
хуптарна сынсем ёиркёре халәха вёрентсе тарассё,
тесе калася пана. Вара хурал пусләхё тарсәсемпе кай- 26
са, апостолсене пёр ирёксёрлемесёр илсе пына, мёшён
төсен вёсем халәх хайсене тулпа персе вёлересрен
харана. Илсе пырсан, вёсене синедрион умне таратна 27
та, пуп-пусләхё вёсентен сапла каласа ыйтна: епир 28

сире ҫак йат ҫинҫен верентме хытах каласа ҫармарă-
мăр-и? ака ёнте есир хăвар вёrentнине пётём Iеруса-
лиме сартăр, хайхи ҫыннан йунне пирён ҫийе ҫите-
ресшён тăрашатăр, тенё.

29 Петр та, апостолсем те хирёс тавăрса каланă: етем-
30 рен ытларах Турра пăханма кирлĕ. Есир йывăс ҫум-
не ҫакса вёлернĕ Иисуса пирён аттемёрсенён Турри-
31 ҫертсе тăратрĕ; Израиле ўкёентерсе ҫылăхёсене каҫар-
машкан, Турă Ана Хайён сылтам аллипе ҫёклесе Пуҫ-
32 лăх та, Ҫалакан та туса хуҫё. Ҫавна пёлтерсе тăра-
кансем епир пулатпăр, тата Турă Хайне пăханса тă-
33 ракансене панă Святой Сывлаш, тенё. Ҫакна илтсен
ҫиллисем тулнипе вёсем пит ҫатартатнă, апостолсене
34 вёлерме шухайшланă. Закона вёrentекев, пётём халăх
хисеплесе тăракан Гамалиил йатлă пёр фарисей сине-
дріонра тăна та, апостолсене пёр вăхата кăларса йама
35 хушнă, унтан лешсене каланă: Израил ҫыннисем! ку
ҫынсене мён тумалли ҫинҫен есир хăвар тёллён шу-
36 хайшласа пăхăр-ха. Нумай та пулмаст-ха,—ҫакан умён
Өевда килтё те, хайне хай темёнле асла ҫын выранне
хурса ҫўрерё, ана пёр тавата ҫёр ҫынна йахан йерне-
тё; ана вёлертёс те, ана итлекенсем пур те саланса
37 пётрёс. Унтан кайран, халăха ҫырса хисепленё вă-
хăтра, Галилеа ҫынни Iуда ҫўрерё, пайтах ҫынна
хай йенне ҫавăртё; вăл та пётрё, ана итлекенсем
38 те пур те саланса кайрёс. Ҫаванпа ёнте халё сире
калатăп: ҫак ҫынсемпе ан йавăҫăр, йарăр вёсене; вёсем
тытнă шухайш, вёсен ҫак ёсё етемрен пулсан пётё,
39 Турăран пулсан, есир ана пётереймёр; аставăр, Турра
40 хирёс пыракан ҫынсем пулса ан тăрăр, тенё. Вёсем
вара ана итленё; апостолсене ҫёнсе илсе, хёненё те
41 йанă, Иисус йаҫё ҫинҫен каласма хушман. Иисус Турă
йаҫешён хурлăх курма тивёслё пулнашан, кёсем вара
42 синедріонран саванса тухса кайна. Кулленех ҫиркўре те,

килсенҗе те Иисус Христос җинҗен ыра хыпар каласа
вѣрентме җаранман.

VI. 16. Вѣренекенсем йышлаламсан, җав кунсенҗе
еллинсем хушшинҗи еврейсем Іудеари еврейсене ўп-
келеме пусланӑ: куллен кун мѣн кирлине валеснѣ җух,
пирѣн тӑлах арӑмсене хисепе хумаҗҗѣ, тенѣ. Вара 2
вуник апостол вѣренекенсене темѣн җухлѣ пуҗтарнӑ та,
каланӑ: Турӑ җинҗен вѣрентме пӑрахса, ёҗме-җимешѣн
тӑрашни пире аван мар. Ей тӑвансем! җапла ёнтѣ ёсир 3
хӑвар хушпӑртан курса-пѣлсе җитнѣ, Святой Сывлаш-
па хӑватлаланнӑ, аслаланса җитнѣ җитѣ җын суйлар;
җак ёҗе туса тӑма җавсене хушӑпӑр. Епир хамӑр йала- 4
нах кѣл-туса, вѣрентсе тӑрапӑр, тенѣ. җапла калани
пѣтѣм җухӑва кӑмӑллӑ пулнӑ. Вара Святой Сывлашпа 5
хӑватлаланнӑ, хытӑ ёненсе тӑракан Стефана, тата Фи-
липпа, Прохора, Никанора, Тимона, Пармена, суйта
тенрен җӑн тене кѣнѣ Антиохіа җыннини Николайӑ суй-
даса илнѣ. Вѣсене апостолсен умне тӑратнӑ, кѣсем кѣл- 6
тунӑ та, вѣсем җине аллисене хунӑ.

Турӑ сӑмахѣ сарӑлнаҗем сарӑлса пынӑ, вѣренекенсем 7
те Іерусалимре пит йышлаланса пынӑ; священниксем
те нумайёшѣ җӑн тене парӑннӑ.

17. Стефан хӑй хытӑ ёненекен, хӑватла җын пулнине 8
халах хушшинҗе пыҗӑк хӑватсем, палласем тунӑ, Ли- 9
бертинсен, Киринейсен, Александріарисен синагоги
тесе калакан синагогана җӱрекѣн хӑш җынсем. тата
Киликіяна Асіаран пынӑ, хӑш хӑш җынсем Стефанпа
тавлашма тытӑннӑ. Анҗах вѣсем Стефан аҗне хирѣҗ, 10
ана калаҗтаракан Святой Сывлаша хирѣҗ тӑма пултӑ-
райман. Вара вѣсем хӑш хӑш җынсене: епир вӑл 11
Моисейе те, Турра та хурласа калаҗниве илтрѣмѣр,
тесе калама вѣрентнѣ. җапла вѣсем халаха, аслӑ җын- 12
сене, кѣнекеҗсене хѣтѣртсе, ана пырса сырӑннӑ та,
тытса синедріона илсе кайнӑ. Унтан суйа айӑп катар- 13

такансене илсе пынă, вѣсем каланă: ку сын сак таса
 14 ыран синтен те, закон синтен те хурласа каласма
 15 таранмаст; Назорей Иисус сак ырана пасе, сире Мои-
 сей панă йăласене улăштаре, тесе каланине епир ха-
 мър илтремър, тенѣ. Стефан сине пăхса танă тух, си-
 недріонра ларакансене пурне те унăн сăнѣ ангел сăнѣ
 пек куранса танă.

VII. Саван тух пуп-пуслăхѣ каланă: савла-и въл?
 2 тенѣ. Стефан калана: ей таван сынсем, аттесем! ит-
 лѣр-ха. Хамър аттемър Авраама, въл Харрана куши-
 3 тѣн, мухтав Турри Месопотамиара куранса каланă:
 3 хаван сѣрѣнтен, тавану-хуранташу хушшинтен, асу-
 аннѣ килѣнтен тух та, Елѣ сана катартас сѣре кай.
 4 тенѣ. Вара въл Халдеа сѣрѣнтен тухса кайнă 1а,
 Харрана пырса ыранаснă; ашшѣ вилсен, Турă ана
 5 унтан сак халѣ хавър пуранакан сѣре кусарнă. Кунта
 ана Турă хайне тивѣслѣ сѣр пѣр ура пусамлăх та па-
 ман; сак сѣре: въл хай те, ун хысѣнтен унăн йăхѣ те
 6 тьтса татар тесе, ана въл аѣа-паѣасър тух пама пулнă.
 6 Унтан Турă ана каланă: санан йăхусем йут сѣре кусса
 кайѣс, таватă сѣр сула йăхан тура пулса, хѣсѣрленине
 7 туссе пуранѣс, тене. Тура тата каланă: анѣах вѣсене
 тура туса усаракан халăха Елѣ сѣт тавап савантан кай-
 8 ран вѣсем унтан тухѣс те, сак сѣрте Маншăн тарашса
 8 пуранѣс, тенѣ. Унтан ана ѳт кастарма хушса, сăмах
 хунă; савантан кайран унăн Исаак суралнă, саккăрмѣш
 9 кун унăн ѳтне каснă; Исаакран Іаков суралнă, Іаков-
 9 ран вуникѣ патріарх суралнă. Курайман пирки пат-
 10 ріархсем Іосифа Египете сѣтса йана; анѣах Турă унпа
 10 пѣрле пулнă. Ана Въл унăн мѣн пур хѣн-хурлахѣнтен
 хатарнă; ана ас та панă, уншăн Египет патши Фа-
 раонан кăмалне те саварнă; Фараон вара ана пѣтѣм
 Египет сѣрепе хайѣн пѣтѣм кил-сѣртне (пăхакан) пу-
 11 слăх туса хунă. Пѣтѣм Египет сѣрепе Ханаан сѣрепѣ

выслăх пулса, пит пысăк хуйхă пулнă; пирён аттемёрсем
 сѣме тупайман. Египетре тырă пур тенине илтсе, Іаков 12
 унта пирён аттемёрсене малтанхи хут йанă. Иккѣмеш 13
 хут пырсассан, Іосиф тăванѣсене хайне паллатарна;
 вара Іосиф аравѣ Фараона та паллă пулна. Іосиф хуш- 14
 са йанă та, хайѣн ашпѣне Іакова, хайѣн тăванѣсене
 мѣн пурѣ ситмѣл пилѣк тун тѣнтерсе пынă. Сапла 15
 Іаков Египете кусса пынă, вара хай те, пирён атте-
 мёрсем те унта вилнѣ. Вѣсене Сихеме илсе кайса шă- 16
 така хунă; сав шăтака Авраам Сихем Емморийн ывă-
 лѣсентен кѣмѣл парса сутан илнѣ. Турă Авраама тупа 17
 туса хунă сăмах пуласси сывахарнăсѣмен халах Еги-
 петре ўссе йышлаланса пынă; Іосифа пѣлмен урăх 18
 патша ларитѣнех сапла ўссе пынă. Сак урăх патша 19
 пирён ару тѣлѣшѣнтен усал шухаш тытса, пирён ат-
 темёрсене хѣсѣрленѣ: вѣсен аўисем тѣрѣ ан йултѣар
 тесе, вѣсене аўисене (шыва) пăрахтарма ирѣксѣрленѣ.
 Сав вăхатра Моисей суралнă; вăл Турра пит йурăхла 20
 пулнă; а́на ашпѣ килѣнѣе виç уйăх пăхса усранă. Кай- 21
 са пăрахсан, а́на Фараон хѣрѣ илнѣ те, хай патѣнѣе
 ывăл выранне пăхса ўстернѣ. Моисейе Египетри мѣн 22
 пур аслалăха вѣрентсе ситернѣ: вăл сăмахѣе те, ѣсѣе
 те хăватлă пулнă. Хѣрѣх сұл тултарсан, унан ашне 23
 хай тăванѣсене, Израил ывăлѣсене, кайса курас шухаш
 кѣнѣ. Пѣр тăванне цусмăрланине курнă та, хутне кѣ- 24
 нѣ. Египет сыннине вѣлерсе, хур тунăшан таварнă. Вал 25
 шухашланă: тăванамсем Турă хайсене ман алăпа сăла-
 нăç парассине а́нласа илѣç, тенѣ; антах вѣсем а́нла-
 найман. Тепѣр кунне, хаш хаш еврейсем сapaçнă тух, 26
 вăл пынă та, вѣсене килѣштересшѣн тăрăшса каланă:
 есир тăвансем, мѣшѣн пѣрне пѣри тиветѣр? тенѣ. Йул- 27
 ташне тивекенни а́на тѣртсе йарса каланă: сана кам
 пирён пуçлăх, пирён тѣре туса хуѣ? Енер Египет 28
 сыннине вѣлернѣ пек, есѣ мана та вѣлересшѣн мар-и?

29 тенё. Моисей ҫак самахсенҫен тарса кайна, йутран
 пына ҫын пулса Мадіам ҫерёнҫе пуранна; унта унан
 30 икё ывал ҫурална. Херёх ҫул пурансан, Синай тавин
 пуша хирёнҫе, ҫунса таракан йёплё йываҫ темин ҫу-
 31 ламё ашёнҫе ана Тура ангелё куранна. Ҫавна курсан,
 Моисей телёнсе тана; лайахрах курас тесе, патнелле
 32 пырсан, ана Тура сасси илтённё: Епё сан аҫусенён
 Турри. Авраам Турри, Исаак Турри, Іаков Турри,
 33 тенё. Моисей хараса ҫитнипе пахма та хайайман. Вара
 Тура ана каланя: уру сыррине хывса парах: есё та-
 34 ракан ыран таса ҫёр. Египетре Манан халаха хёсёр-
 ленине Епё куратап, вал йанашнине илтетёп: ака ана
 хатарма антәм; ҫапла ёнтё есё кай: Епё сана Египете
 35 йарап, тенё. Ҫав: сана кам пуслах турё, кам түре туса
 хуҫё? тесе хайсем йышанман Моисейе, йёплё йываҫ
 темё ашёнҫе куранна ангел урла, Тура пуслах та, ха-
 36 таракан та туса йаня. Египет ҫерёнҫе, хёрлё тинёс
 ҫинҫе, унтан тата херёх ҫулҫҫен пуша хирте хават-
 37 сем, палласем тава тава вёсене ҫака илсе тухна. — Ма-
 на каларна пек, сирён Туррар хавар таванарсен хуш-
 шинҫен сирён валли пророк каларё, есир ана итлёр,
 38 тесе Израил ывалёсене каланя Моисей ҫака. Вал
 пуша хирте Синай тавё ҫинҫе ангелпа каласна, пи-
 рён аттемёрсемне пёрле пулна, пире каласа пама пу-
 39 ранас самахне илнё. Анҫах пирён аттемёрсем ана
 итлесе тарасшан пулман, ана парахна, камалёсене
 40 Египет йенне йарса, вёсем Аарона каланя: пире
 турасем туса пар, вёсем пирён умран пыҫҫар-ҫё,
 хамара Египет ҫерёнҫен йертсе тухна Моисейе мён
 41 пулнине епир пёлместпёр, тенё. Вара ҫав кунсенҫе
 пару хывса туна та, кёлеткене парне кунё, хайсен
 42 алли туна ёҫ умёнҫе саванса тава. Тура вара вёсен-
 ҫен паранса кайна; пророксен кёнеки ҫинҫе ҫырна
 пек, вара пелёт ҫинҫи йапаласене паханса тама вёсене

ирек пулна; пророк кёнекинѣ калана: ей Израил йахё!
пушă хирте хёрёх сұл хушшинѣ есир Маншăн выдăх
пусаттар-и? Мана парне кўрсе пурантар-и? Есир Молох 43
келё затарёпе хавар туррар Ремфан салтарне йышан-
тар, пуссапса пуранмашкан есир хаварах тунă келетке-
сене йышантар; Епё ёнтё сире Вавилонран та айка-
карах кусарăп, тенё.

Пушă хирте пирён аттемёрсенён перле пуханса кёл- 44
тумалли келё затарё пулна. Хай курна ёлкё тарăх,
Моисей апа хайне Калакан хушна пек тунă. Турă пи- 45
рён аттемёрсен умёнѣн халăхсене хаваласа йанă, келё
затарне вара пирён аттемёрсем Иисус Навинпа перле
сав халăхсен сёрне илсе кёнё; Давид пуранна вăхат-
ѣнех сапла танă. Давид Турран камалне кайна, въл 46
вара Іаков Турри валли сурт тавасшан кёл-тунă. Со- 47
ломон вара Ун валли сурт туса лартна. Анѣх, про- 48
рок каланă пек, сўлти Турă алăпа тунă суртра пуран-
маш; пророк каланă: Турă калаѣ: пелёт Манан аслă 49
выранам. сёр Манан урам айё; есир Ман валли мёнле
сурт тавар? Канлехлё пуранма Мана мёнле выран
туса парар. Саксене пурне те Ман аллам пултар- 50
ман-и вара? тет, тенё. Ей хыта майла сынсем! зё- 51
рёре, халхара кастарман сынсем! есир йалан Святой
Сывлаша хирёс пыратар, асарсем йепле пулна, есир
те саплах; сирён асарсем пророксенѣн хайне хёсер- 52
лемен? Тўрри килессине каласа пёлтернё пророксене
весем велернё; халё Ана тытса паракансем, велере-
кенсем есир хавар пултар. Ангелсем паханса танă 53
сёрте есир закон илтёр; сапах апа тытса тамарар,
тенё. Саксене илтсе танă зух, весен аш-ѣики суралас 54
пек тулса ситнё, ун сине силенсе шалёсене шатартат-
тарна. Стефан сўлелле пахна та, Святой Сывлашпа ха- 55
ватлаланса Турран мухтавлăхне, Турран сылтăм йенѣ
таракан Иисуса курна та, каланă: ака епё пелёт усалса 56

кайнине, Турран сылтам йенѣ таракан Етем Ывалне
 57 куратап, тенё. Вёсем хытă кашкарса йанă та, халхи-
 сене хупласа, пур те харăс Стефан çине пырса та-
 58 рăннă. Унтан ана хула тулашне илсе тухса, тулпа
 пёрсе вёлере пуçлана. Айăп кăтартакансем хайсен тум-
 тирёсене Савл йатлă çамрăк сын ури умне хывса ху-
 59 на та, Стефана тулпа пеме тытăннă; Стефанё: ей Ту-
 раçам Иисус, ман тунама йышансам, тесе кёл-туна.
 60 Унтан таркуçланса ларнă та, хытă сасапа калана: ей
 Тура, вёсен çак сылахне хисепе ан хурсам, тенё. Çак-
 на калана та, вилнё.

VIII. Савл ана вёлернине лайăха хунă. Ёненекен
 ушкăна çав кунсенѣ Иерусалимре пит хесёрле пуçланă;
 апостолсенѣн пуçне ыттисем пур те Иудеапа Сама-
 2 ріари тёрлө çёрсене саланса пётнё. Савап-сунан çын-
 сем Стефана пытарнă, вёсем уншăн пит хытă йёнё.
 3 Ёненекен ушкана Савл пит хён кăтартнă; килёсене
 кёрсе, арçыннисене, хёр-арăмёсене сётёре сётёре кайса
 термене хуптарнă.

4 Тёрлө çёре саланнă ёненекенсем çав вахăтра Тура
 самахне вёрентсе çүренё.

5 18. Сапла Филипп Самаріа хулине пына та, çаванти
 6 сынсене Христос çинѣн каласа вёрентнё. Филипп
 туна хаватсене курса, вёсем çинѣн илтсе, халăх ун
 7 самахне пёр камалпа тăнласа тана, мёшён тесен усал
 йернисенѣн нумайёшёнѣн усал сывлашсем темён
 тёрлө уласа йёрсе туха туха кайнă; харсуранлисем,
 8 уксаххисем те нумайёшё сывалнă. Сапла çав хулара
 пит пысăк саванаç пулнă.

9 Çав хулара Симон йатлă пёр сын пулнă; хайне хай
 темёнле аслă сын вырăнне хурса, асам ёçёсене ту-
 са, вал çакан умён Самаріа халăхне тёлентерсе пу-
 10 рăннă. Пёфёксинѣн пуçласа пысăккине ситех пур те
 11 ана итленё: ку Турран пит пысăк хавазё, тенё. Асам-

ҫаласа вӑл пайтах вӑхӑт вёсене тӗлӗнтерсе пурӑнна,
 ӑна ҫавӑнпа итлесе тӑнӑ. Турӑ патшалӑхӗ ҫинӑн, Иисус 12
 Христос йаӑӑ ҫинӑн вӑрентекен Филиппа ӗненсе ҫит-
 сен, вёсем арҫынӗ хӗр-арӑмӗлех тӗне кӗнӗ. Симон хай 13
 те ӗненӗ; тӗне кӗрсен Филиппран пӗртте уйӑралман;
 пысӑк хаватсем, палӑсем пулнине курса, вӑл пит
 тӗлӗнӗ.

Самаріа ҫыннисем Турӑ сӑмахне йышшӑннине илт- 14
 сен, Іерусалимре тӑракан апостолсем вёсем патне Петр-
 па Іоанна йанӑ. Кёсем пынӑ та, Святой Сывлаш илӑ- 15
 ҫӑр тесе, вёсемшӗн Турра кӗл-туӑ. Унӑн Святой 16
 Сывлаш вёсенӑн пӗрин ҫине те анман-ха, вёсене Иисус
 Турӑ йаӑӑпе тӗне анӑх кӑртнӗ. Унтан вёсем ҫине 17
 аллисене хунӑ та, вёсем те Святой Сывлаш илнӗ.

19. Апостолсем ала хунипе Святой Сывлаш аннине 18
 курсан, Симон вёсем патне укҫа илсе пырса каланӑ: 19
 ку хавата мана та парӑр: епӗ ала хунӑ ҫын та Святой
 Сывлаш илтӑр, тенӗ. Петр вара ӑна каланӑ: санӑн укҫу 20
 хупа пӗрлех пӗттӑр: есӗ Турӑ тивӑлетне укҫалла илме
 шухӑш тытрӑн, Турӑ умӗнӑе санӑн кӑмӑлу таса мар, 21
 ҫавӑнпа ҫак тӗлӗшре санӑн пай та, тивӑҫ те ҫук. Ёнтӗ 22
 ку ҫылахунтан ӑкӗн те, Турра кӗл-ту, тен вара санӑн
 ҫӑрӑ шухӑшӗ кӑҫарӑнӗ. Епӗ курса таратӑп: сан ӑшна 23
 йӑҫӗ ват тулӑ, есӗ суйала ҫыханса таратӑн, тенӗ. Симон 24
 вёсене хирӑҫ каланӑ: есир маншӑн Турра кӗл-тавар,
 есир калани мана нихӑш те ан ҫиттӑр-ҫӗ, тенӗ.

Вёсем вара Турӑ сӑмахне вӑрентсе, вӑл тӑрӑссине 25
 ӗнентерсе ҫӑресен, каллех Іерусалиме тавӑрӑнна, Са-
 маріари нумай йалсенӑе ыра хыпар каласа ҫӑренӗ.

20. Филиппа Турӑ ангелӗ каланӑ: тӑр та кӑнтӑр 26
 йенне, Іерусалимрен Газана кайакан ҫул ҫине, пушӑ
 ыртакан ҫул ҫине кай, тенӗ. Вӑл тӑнӑ та, кайнӑ; ҫав 27
 ҫулпа Іерусалиме Турра пуҫҫапма пынӑ пӗр Еѳіопіа
 ҫынни тавӑрӑнна, вӑл Еѳіопіари хӗр-арӑм патша Кан-

дакианан мён пур пурлахне пәхса тәракан евнухә пул-
 28 нә; вәл хайён урапи синтә ларса, Исаиә пророк кёне-
 29 кине вуласа пынә, Святой Сывләш Филиппа каланә:
 30 сак урапа сүмне пырса йер, тенё. Филипп пынә та,
 ку Исаиә пророк кёнекине вуланине илтсе, каланә:
 31 мён вуланине аңланатан-и? тенё. Лешё каланә: мана
 кам та пулин каласа аңлантармасан, епё йепле аңла-
 нам? тенё; унтан вәл Филиппа хай сүмне уләхса ларма
 32 хушнә. Сыру синтәи вәл вулакан тёл сакә пулнә: су-
 рәха пусма савәтса пынә пек, Ана савәтса пынә; пу-
 тек хай сәмне илекен умәнтә пёр шарламасәр выртнә
 33 пек, Вәл саварне те усмаст. Ана кёсёне хурса сут
 тунә; Унан тәп әрәвё синтән кам каласа пёлтерё? Унан
 34 пурәнәсё сёр синтән кайағ, тенё тёл. Евнух Филиппа
 каланә: епё савран ыйтатәп, кала-ха; сакна пророк
 кам синтән калағ? хай синтән-и, урәххи синтән-и?
 35 тенё. Филипп вара савар усса, сырури сак сәмахсен-
 тән пусласа, ана Исус синтән ыра хыпар каласа панә.
 36 Сапла малалла кайса вёсем шыв хёррине ситнё. Вара
 евнух каланә: акә шыв, тёне кёме мана мён дарағ?
 37 тенё. Филипп ана каланә: пётём кәмәләнтан ёненетән
 пулсан, йурағ, тенё. Вәл каланә: Исус Христос Турә
 38 Ывәлё иккенне ёненетәп, тенё. Унтан урапине дарма
 хушнә; вара Филиппала евнух иккеш те шыв хёррине
 39 аннә та, Филипп ана тёне кёртнё. Вёсем шывран тух-
 сан, евнух сине Святой Сывләш аннә; Филиппа савән-
 тах Турә ангелё илсе кайнә; евнух ана урәх курай-
 ман, вәл вара савәнса малалла кайнә.

40 **21.** Филипп Азотра пулса тәнә, Кесаріана ситиҗе-
 нех вәл пур хуласентә те ыра хыпар каласа пынә.

IX. Савл савән тух Турран вёренекенёсене йунаса
 сүрессипе, вёлерессипе хайрәлса пуп-пусләхё патне
 2 пынә. Сак вөрентү хысҗан кайакансене арсынне те,
 хёр-арамне те, тёл пулнине пёр сыхса, Иерусалиме

иле иле пырас тесе, Дамаскри синагогасене пыма въл
унран сыру ыйтса илнѣ. Дамаска сывахарса сулпа 3
утса пынѣ дѹх, ана сасартѣк пѣлѣт синтѣн сутѣ су-
татса йанѣ. Въл сѣре укнѣ; унтан хайне: ей Савл, 4
Савл! есѣ Мана мѣшѣн хавалатѣн? тийекен сасѣ илтнѣ.
Въл вара каланѣ: ей Турѣ, кам Есѣ? тенѣ. Турѣ ка- 5
ланѣ: Епѣ есѣ хавалакан Исус, шѣдѣта хирѣс пыма сана
йывѣр, тенѣ. Савл хѣраса. дѣтѣресе каланѣ: ей Турѣ, 6
мѣн тума хушатѣн мана? тенѣ. Турѣ ана каланѣ: тѣр
та, хулана кѣй, мѣн тума кирлине сана калѣс унта,
тенѣ. Унпа пѣрле пыракан сынсем никама курмасѣрах 7
сасѣ илтсен, тѣнѣ сѣртех хытса кѣйнѣ. Савл сѣртѣн тѣнѣ 8
та, кусѣсем усах пулсан та, никама та курман; ана вара
аллинтѣн савѣтса кѣйса Дамаска илсе пынѣ. Въл вис кунтѣ- 9
тѣн курман; ѣсмен те, сѣмен те. Дамаскра Ананѣя йатлѣ 10
пѣр вѣренекен пулнѣ; Турѣ ана курѣнса каланѣ: Ана-
нѣя, тенѣ; въл каланѣ: ей Турѣ, епѣ, тенѣ. Турѣ ана 11
каланѣ: есѣ тѣр та, Тѣрѣ тийекен урама кѣй, унта Іуда
килѣнтѣ Савл йатлѣ Тарс сыннине ыйт; халѣ въл кѣл-
туса тѣрат, въл хѣй патне Ананѣя йатлѣ сын пырса 12
кѣрсе, хайне куракан тумашкѣн, хѣй сѣне аллине
хунѣ цек пулнине курдѣ, тенѣ. Ананѣя каланѣ: ей Ту- 13
рѣ, сак сын синтѣн епѣ нумѣйѣшѣнтѣн илтнѣ: въл Са-
нѣн таса сынвусене Іерусалимре темѣн дѹхлѣ усал ту- 14
нѣ, кунта та въл Санѣн йатна асѣнакансене пурне те
тыта тыта сыхмашкѣн пуп-пудлѣхѣсѣнтѣн ирѣк илсе 15
килнѣ, тенѣ. Турѣ ана каланѣ: кѣй, въл Манѣн суйласа
илнѣ савѣтам, Епѣ ана халѣхсем, патшасем, Израил
ывѣлѣсем умѣнтѣ Хам йатѣм синтѣн каласа пѣлтерме
суйласа илтѣм. Епѣ ана въл Ман йатѣмшѣн мѣн дѹхлѣ 16
асап курмаллине кѣтартѣп, тенѣ. Ананѣя кѣйнѣ. Пѣрте 17
кѣнѣ те, ун сѣне аллине хурса каланѣ: Савл тѣванѣм!
есѣ сулпа пынѣ дѹх, сана курѣнна Исус Турѣ санѣн
кусна усма, Санѣ Святой Сывлѣшпа хѣватлѣлантарма

18 мана йаџе, тенё. Ъавантах унан куҫёнџен хуџа пек
хӕпанса ўкнё; вӕл сасартӕк куракан пулнӕ; унтан тӕна
19 та, тёне кёнё. Апат ҫисен, ӕна вӕй та кёнё.

22. Вёренекеңсемпе пёрле Савл пёр темиҫе кунџен
20 Дамаскра пурӕннӕ. Ъавантах вӕл синагогасенџе Исус
21 ҫинџен: Вӕл Тура Ывӕлё, тесе вёренте пуҫланӕ. Ил-
тёкенсем пур те тёлёнсе каланӕ: ҫак йата асӕнакансене
Иерусалимре хёсёрлекен ҫын ҫакӕ мар-и? кунта та вӕл
вёсене тыта тыта ҫыхса, пуп-пуҫлӕхёсем патне илсе
22 кайаспӕн килмен-џё-и? тенё. Савл хӕватлӕланнӕсемён
хӕватлӕланса пынӕ: Ҫакӕ Христос тесе каласа пара
пара, вӕл Дамаскра пурӕнакан иудейсене нимён џё-
23 нейми тунӕ. Пайтах вӕхӕт иртсен, иудейсем ӕна вё-
24 лерме сӕмах пётёрнё. Савл вёсен ҫав шухӕшне пёлнё;
ӕна вёлерес тесе, вёсем кунён-ҫёрён хӕпха умёнџе
25 сыхласа тӕнӕ. Вёренекеңсем ӕна ҫёрле кунтӕ ҫине
лартса, хула хӕми ҫинџен антарса йанӕ.

26 Савл Иерусалиме пынӕ та, вёренекеңсем ҫине хут-
шӕваспӕн пулнӕ, анџах вӕл вёренекең иккёнене шан-
27 масӕр, лешсем пур те унтан хӕранӕ. Варнава ӕна йерт-
нё те апостолсем патне илсе пыпӕ; Савл ҫул ҫинџе
Турра йепле курнине, Тура ӕна мён каланине, Дамаск-
ра Савл йепле пёр хӕрамасӕр Исус йаџе ҫинџен вё-
28 рентнине вёсене каласа кӕтартнӕ. Вара Савл вёсемпе
пёрле кёрсе тухса ҫӕресе, Иерусалимре пурӕннӕ. Ҫӕ-
лакан Исус • йаџе ҫинџен вӕл пит хӕйула вёрентнё.
29 Вӕл еллинсем хушшинџе пурӕнакан еврейсемпе те
калаҫнӕ, вёсемпе тавлашнӕ, вёсем ӕна вёлереспён тӕ-
30 рӕшнӕ. Ҫавна пёлсен, тӕвансем ӕна Кесаріана кӕларса
31 йанӕ, унтан Тарса ӕсатнӕ. Пётём Иудеари, Галилеари,
Самаріари ёненекен ушкӕнсем пур те канлё пурӕннӕ,
Тура сӕмахне вёренсе, Тураран хӕраса тӕнӕ; Святой
Сывлӕш лӕплантарса тӕнипе, вёсем йышлӕланса пынӕ.

32 23. Пурне те пӕхса ҫӕреме тухсан, Петра Лиддара

пура́накан таса җынсем патне пыма ту́р килне. Унта 33
 вәл пәр Еней йатла җынна тел пулна; ку сакәр җул-
 таппа ыра́н җинте хәр-суранпа ыртна. Петр а́на ка- 34
 ланә: Еней! сана Иисус Христос сыватаф, ыра́ну җин-
 җен та́р, тенё. Вәл вара җавантах та́на. Лиддапа Са- 35
 ронра пура́накансем а́на пур те курна, вөсем вара
 Тура́ йенне җаваранна.

Юппіара пәр Тавиоа йатла вөренекен хәр-арәм пул- 36
 на. Тавиоа тени Серна (хир каҗаки) тени пулаф. Вәл
 пит нумай ыра́лах туса, мөскөнсене пулашса пуранна.
 Җав кунсенте вәл җирленё те, вилне; а́на җуса таса 37
 пүлеме ырттарна. Лидда Юппіа җывахенте пулнаран, 38
 вөренекенсем Петр унта тенине илтне те: хавартрах
 пирен пата килтөр-җе тесе, ун патне а́на җенме икё
 җын йанә. Петр та́на та, вөсемпе пөрле кайна. Вәл 39
 пырса җитсен, а́на җав пүлеме илсе кенё. Та́лах арәм-
 сем куҗулёпе йөрсө, пур те ун умне пырса та́на: Сер-
 на хайсемпе пөрле дуранна җух туса панә көписене,
 тумтирөсене катартна. Петр пурне те каларса йанә та, 40
 җаркусланса ларса кел-тунә. Унтан вилне җын йенелле
 җаваранса каланә: Тавиоа, та́р! тенё. Лөшө куҗне уҗса
 йанә та, Петра курсан, та́рса ларна. Петр а́на аллине 41
 тыттарса, җөклөсе таратна. Унтан таса җынсене (ёне-
 некенсене), та́лах арәмсене җөңсе күртсе, а́на вөсен
 умне җөре халлөн таратна. Ку ёс җинҗен пөтөм Юп- 42
 пи́ара пөлне; вара нумайөшө Турра өненнө. Петр Юп- 43
 пи́ара саран тавакан Симон йатла пәр җын патенте
 пайтах кун пуранна.

X. 24. Кесари́ара Итали́а полкки тийекен полкка́ра
 пәр Корни́лий йатла җөр җын пуҗлахё пулна. Вәл Тур- 2
 ра хисөплөсе, пөтөм кил-йышөпе Тура́ран хәраса, ха-
 лаха нумай ыра́лах туса, йалан Турра кел-туса пура́-
 накан җын пулна. Та́ххәрмөш сөхөт төлөнтө (канта́рла 3
 сулансан виҗсөмөш сөхөтре) хай патне Тура́ ангелё

4 җиперех куранса кенине курна; ангел ана каланә: Кор-
 нилий! тенё. Ун синелле савранса пәхсан, Корнилий
 хәраса каланә: ей Турә, мән? тенё. Ангел ана каланә:
 5 санән келлү, есё ыраһх туни Турран асне килтё. Ёнтё
 Иоппиана сынсем йар та, Петр тийекен Симона тән-
 6 терсе кил. Вәл сәран тавакан Симон йатла пәр сын
 патәнте хәна пулса пурәна, унан суртё тинёс хёр-
 ринте. Петр сана сәмахсем калё, вёсем тәрәх есё ху
 7 та, санән пётём кил-йышу та сәланё, тенё. Хайпе
 каласакан ангел кайсассән, Корнилий хай тарсисентен
 иккёшне, тата хай умәнте тәракан салтаксентен пәрне,
 8 Турра хисеплесе тәраканнине тәнсе илнё те, мән пулнине
 9 пурне те каласа кәтартса, вёсене Иоппиана йанә. Тепөр
 кун, ултәмеш сехет теләнте, кёсем хулана сывахарса
 10 пынә вәхәтра, Петр пүрт сине кел-тума улаһна. Саванта
 унан хырамё высна та, сийесси килнё. Ун валли апат
 11 хатөрленё тух, вәл шухаша кайнә та, пёлёт усәлса тә-
 нине курнә, тата хай патнелле анакан пәр савәт кур-
 нә; вәл савәт таватә кетессинтен сыхнә сарлака пир
 12 майла куранса, сөрелле аннә. Унан ашәнте сөр синти
 темице төрлө таватә уралә тәрә-тун, тискөр кайәк пул-
 13 нә. Унтан ана: Петр, тәр та, пусса си, тенё сасә ил-
 14 тәннё. Петр каланә: ей Турә, ирсөррине, йе тасамар-
 15 рине епё нимёскөр те, нихәсан та симиен, тенё. Савән
 тух ана тепөр хут: Турә тасатнине, есё таса мар тесе
 16 ан хисепле, тенё сасә илтәннё. Сака висё хуттен пул-
 нә; унтан савәт каллех пёлёт сине сөкленсе кайнә. Капла
 17 куранни мёне пёлтерет-ши тесе, Петр аптараса ашән-
 те шухашласа тәнә тух, Корнилий йанә хайхи сынсем
 Симон суртне ыйтса пёлсе, хапхи умне пырса тәнә.
 18 Унтан вёсем кәшкәрса ыйтнә: Петр тийекен Симон
 19 саканта-и? тенё. Петр хай курни синтен шухашласа
 тәнә хушара, Сывлаш ана каланә: акә сана висё сын
 20 шырассё; тәр та, ан, пәр иккёленмесёр вёсемпе пәрле
 кай; вёсене Епё йатәм, тенё.

25. Петр Корнилий йанә сынсем патне аннә та, ка- 21
ланә: есир шыраканни епё, мён ёсπε килтёр есир?
төнё. Вёсем каланә: ырә ёссем туса, Турәран хәраса 22
пурәнакан, пётём Iудеа халәхё ырәласа тәракан сёр
сын пусләхё Корнилиё святой ангел сана хай килне
тёнсе пырса, есё каласнине итлеме хушнә, төнё. Вара 23
Петр вёсене тёнсе кўртнё те, хәна тунә. Тепёр кунне
тәнә та, вёсемпе пёрле кайнә; Iоппиари ёненекен тә-
вансем те хәшё хәшё унпа пёрле пынә. Тепёр кунне 24
вёсем Кесаріана ситнё. Корнилий хайён таванё-хурән-
ташёсене, сывәх тусё-йышёсене пустарса, вёсене кётсе
тәнә. Петр пырса кёнё тух, Корнилий ана хирёс тух- 25
са, ун ури умне ўксе пуссапнә. Петр ана тытса тә- 26
ратнә та каланә: тәр, епё те сынах, төнё. Унпа калас- 27
каласа ун килне кёнё; унта нумай сын пухәнса тәнә.
Унтан вёсене каланә: iудей сыннине йут халәх сын- 28
нипе хутәшма та, унпа пёрле пурәнма та хушманнине
есир пёлетёр, автах пёр сынна та ирсёр тесе, йе таса
мар тесе хисеплемелле маррине, мана Турә кәтартса
пафё. Саванпа епё тёнсессёнех килтём, турткаланса тә- 29
марәм. Ёнтё-ыйтам-ха: есир мана мён ёсπε тёнсе кил-
тёр, төнё. Корнилий каланә: таватәм-кун епё сак халәхи 30
сехеттён типё тытрам, тәххәрмёш сехетре хам пўр-
тёмре кёл-турәм; вара ман умма сап-сутә тумтирлё
сын пырса тәфё те, каларё: Корнилий! сан кёллў ил- 31
тёнтё, есё тунә ырәләхсем Турран асне килтёс. 32
Ёнтё Iоппиана йар та, Петр тийекен Симона тён-
терсе кил; вәл тинёс хёрринтё, сәран тәвакан Симон
сўртёнтё хәна пулса пурәнәт. Вәл килсе, сана каласа
парё, терё. Ёлё савантах сан патна йатәм; есё килни 33
аван пултё. Турә сана мён хушнине пурне те итлеспён,
епир халё пурәмәр та Турә умёнтё тәратпәр, төнё.

26. Петр савар усса каланә: халё ёнтё тәнахах пёл- 34
тём: Турәшән пур сын та пёрех; Турәран хәраса тә- 35

36 ракан сын, тўрлөхпө пуранакан сын кирек йөплө хал-
 ләх сынни пулсан та, Турашан камалла. Исус Хри-
 стос урла канәсләх синтен ыра хыпар калаттарса,
 37 Турә израил ывәләсене сәмах йанә: сак Исус Хри-
 стос—пуринән те Турри. Иоанн шыва кәме вөрентнө-
 рөпө Галилеаран пусласа пөтөм Иудеара мән мән пул-
 38 нине есир пөлетөр; Назаретри Исуса Турә Святой
 Сывләш та, хават та пафө, Турә Унпа пөрлө пулфө;
 саванпа Вәл ыра өссем туса, усал йөрнисене пурне
 39 те сыватса сүрөрө; Вәл Иудеа сөрөнтө, Иерусалимре
 мән мән тунине, йулашкинтөн Ана йывәс сүмне сакса
 40 вөлернине пурне те епир хамәр курнә. Турә Ана виссө-
 мөш кунне фөртсө тәрәтрө те, сынсене курәнамалла турө,
 41 анжах Исус пур халәха та курәнамәр,—каласа кәтарт-
 машкан Турә малтанах суйласа хунә сынсене—пире
 анжах курәнтө. Вәл вилөмрен фөрөлсө тәрсассан, епир
 42 Унпа пөрлө өссө-сирөмөр. Вәл пире сынсене вөрентсө
 сүрөме хушрө; фөррисенән те, вилнисенән те Турә
 хунә Түри Вәл Хай иккенне каласа пөлтөрмө хушрө.
 43 Ана өнөнекенән кирек каман та Унан йафөпө сыла-
 хөсөм каңарәнөс, тесө Ун синтен пур пророксөм те
 каласа пөлтөрнө, тенө.

44 **27.** Петр сак сәмахне каланә духне вөрентнине ит-
 лөсө тәракансөм сине пурин сине те Святой Сывләш
 45 аннә. Святой Сывләш тивлөфө суйа төнлө сынсөм сине
 те аннинтен, Петрпа пөрлө пынә ўт кастарнә өнөнекен-
 46 сөм антан кайнә; лөшсөм төрлө фөлхөпө каләсә, Турра
 мухтанине вөсөм хайсөм илтсө тәнә. Вара Петр каланә:
 47 хамәр пөкөх Святой Сывләш илнө сынсене шывпа
 48 төнө кәме кам тарма пултарө? тенө. Вара вөсөне Исус
 Христос йафөпө төнө кәме хушнә. Унтан көсөм Петра
 хайсөм патөнтө пөр төмисө кун пуранма тимлөнө.

XI. Суйа төнлө сынсөм те Турә сәмахне йышан-
 нине Иудеари апостолсөмпө өнөнекен тәвансөм те илт-

нѣ. Петр Іерусалиме пырсан, ўт кастарнисем ѡна ўп- 2
 келесе каланѣ: есѣ ўт кастарманнисем патнѣ кайрѣн, 3
 вѣсемпе пѣрле ёссе-сирѣн, тенѣ. Петр вѣсене йѣрки 4
 йѣркипе кала пусланѣ: Іоппіа хулинѣ епѣ кѣл- 5
 туса тѣтѣм; шухѣша кайса тѣнѣ дѣх, курѣнах кайрѣ:
 пѣр савѣт анаѣ, вѣл тѣватѣ кѣтессинѣн тытса
 пѣлѣт сѣнѣн антаракан сарлака пир майлѣ-ѣ, сѣпла
 вѣл ман патѣмах анѣ. Лайѣхрах курас тесе епѣ ун 6
 ѣшне пѣхрѣм та, унта сѣр сѣнѣ тѣватѣ уралѣ дѣрѣ-
 дѣнсем, тискер-кайѣксем, шуса-сѣрен йѣпаласем, вѣсѣн
 кайѣксем куртѣм. Унтан епѣ хама: Петр! тѣр та, пусса 7
 сѣ, тенѣ сасѣ илтрѣм. Вара епѣ каларѣм: ей Турѣ! 8
 сѣк, сѣйейместѣп: ман сѣварѣма ирсѣр, йѣ таса мар
 йѣпала нимѣн те, нихѣсан та кѣмен, терѣм. Сасѣ мана 9
 пѣлѣт сѣнѣн тѣпѣр хут каларѣ: есѣ Турѣ тасатнине,
 таса мар тесе ан хисепле, терѣ. Сѣкѣ вѣсѣ хутѣн пул- 10
 ѣ; унтан каллех пѣтѣмпе пѣлѣт сѣне сѣклѣнсе кайрѣ.
 Шѣлт сѣв сехетре епѣ пурѣнакан сѣрт умне Кесарѣа- 11
 ран ман патма йѣнѣ вѣсѣ сѣн пырса тѣнѣ. Сывлѣш 12
 мана вѣсемпе пѣрле пѣр те иккѣлѣнмесѣр кайма хушрѣ.
 Манпа пѣрле сѣк улѣ тѣванѣмсем те пыѣс; вара епир
 сѣв сѣн килне пытѣмѣр. Вѣл пире хѣй пѣртѣнѣ свя- 13
 той ѣнгѣла курнине каласа кѣтартрѣ. Ѧнгѣл пырса
 тѣнѣ та, ѣна каланѣ: Іоппіана сѣнсем йѣрса, Петр
 тийѣкен Симона дѣнтерсе кил, вѣл сана сѣмахсем ка- 14
 лѣ; вѣсем тѣрѣх ху та сѣлѣнѣн, санѣн пѣтѣм кил-
 йѣшу та сѣлѣнѣ, тенѣ. Епѣ каласа пусласан, ѣлѣк 15
 хамѣр сѣне аннѣ пѣк, вѣсем сѣне Святой Сывлѣш
 анѣ. Сѣван дѣх епѣ Вѣрентекен сѣмахне аса илтѣм, 16
 вѣл калѣ-ѣ: Іоанн шыва кѣртрѣ, есир Святой Сыв-
 лѣшпа тѣне кѣрѣр, тет-ѣ. Сѣпла ѣнтѣ пире, Сѣлакан 17
 Іисус Христоса ѣненнисене, панѣ тивлетех Турѣ вѣ-
 сене те пѣѣ пулсан, Турра хирѣс пыма епѣ кам
 вара пит? тенѣ. Сѣкна итлесе пѣтерсен, вѣсем лѣп- 18

ланнă; вара Турра мухтаса каланă: жĕрĕлĕх илмешкĕн, Турă суйă тĕнлисене те ҫылахĕсенҫен ўкĕнмелле тунă курăнаҫ, тенĕ.

19 28. Стефана вĕлерсен кайран хĕсĕрленĕ пирки са-
ланса кайнисем ҫав вăхăтра Финикиана, Кипра, Антио-
20 хіана ҫитех ҫўресе тухнă; вĕсем Турă самахне иудей-
сенҫен пуҫне урăх никама та вĕрентмен. Вĕсенҫен
хăшĕ хăшĕ Кипр ҫыннисем, Киринаеа ҫыннисем пул-
нă; вĕсем Антиохіана пынă та, Ҫăлакан Иисус ҫинҫен
21 еллинсене ыра хыпар каласа кăтартнă. Турă алли вĕ-
семпе пĕрле пулнă: темĕн ҫухлĕн ĕненсе, Турă йенне
22 ҫавăрăннă. Ҫакан ҫинҫен Иерусалимри ĕненекен ушкă-
на хыпар ҫитнĕ те, вĕсем Варнавана Антиохіана кайма
23 хушнă. Варнава пырса ҫитнĕ те, Турă тивлетне курса пит
савăннă, пурне те Турра ҫан кăмăлтан пăхăнса тăма
24 ўкĕтленĕ; Варнава ыра кăмăллă ҫын, Святой Сывлаш-
па, ĕненнипе хăватлăланнă ҫын пулнă. Ҫапла нумай ха-
25 лăх Турă йенне ҫавăрăннă. Унтап Варнава Савла шы-
рама Тарс хулине кайнă; шыраса тупсан, ăна Антио-
26 хіана илсе пынă. Вĕсем пĕр ҫулталăкҫен ҫиркĕве пуҫ-
тарăна пуҫтарăна нумай халăха вĕрентнĕ. Антиохіари
вĕренекенсене ҫан малтан Христос ҫыннисем тийе
пуҫланă.

27 Ҫав кунсенҫе Иерусалимрен Антиохіана пророксем
28 пынă. Вĕсенҫен пĕри, Агав йатли, тăна та, Святой
Сывлаш пĕлтернипе: пĕтĕм тĕнҫипех пит йывăр выҫ-
лăх пулĕ, тесе малтан каласа хунă; Клавдій кесарь вă-
29 хăтенте ҫав выҫлăх ҫанах та пулнă. Вĕренекенсем вара
харпăр хайĕн вайĕ ҫитнĕ таран Иудеара пурăнакан тă-
30 ванĕсем валли пулăшу йама пулнă. Ҫавна вĕсем туса
та хунă; мĕн пуҫтарăннине Варнавапа Савлран пре-
свитерсене парса йанă.

XII. 29. Ėненекен ушкăври хăш хăш ҫынсене усал
тăвас тесе, Ирод патша ҫав вăхăтра вĕсем ҫине алă

ҫёкленё. Ҫапла вӑл Иоанн тӑванне Іакова хёҫпе ка- 2
старса вёлернё. Ҫакӑ іудейсен кӑмӑлне килнине кур- 3
сан, вӑл ун хыҫҫӑн Петра та тыттарнӑ. Ун ҫухне тутлӑ
ҫӑкӑр. ҫимелли прасник кунёсем пулнӑ. Ҫавӑнпа ӑна 4
тыттарнӑ та: пасха иртсен халӑх умне илсе тухас
тесе, ӑна тёрмене хуптарнӑ; тӑватшёр салтакӑн тӑватӑ
ушкӑн тӑратса, ӑна хурал тама хушнӑ. Ҫапла вара Петра 5
тёрмере хуралласа усранӑ. Ҫав вӑхӑтра ёненекенсем
уншӑн пит тӑрӑшса Турра кёл-тунӑ.

Ирод Петра тёрмерен илсе тухас тенё ҫух, каҫхине 6
Петр икё сӑнҫӑрпа тимёрленипех икё салтак хушшин-
ҫе ҫывӑрнӑ, алӑкёсем умёнҫе хуралҫасем тёрмене сых-
ласа тӑнӑ. Акӑ Турӑ ангелё пырса тӑнӑ та, тёрмене 7
ҫутӑ ҫутатса йанӑ. Ангел Петра айкакинҫен тёртсе
вӑратнӑ та, каланӑ: тӑр ҫасрах, тенё. Ҫавӑнтах ун ал-
линҫи сӑнҫӑрсем хывӑнса ўкнё. Вара ангел ӑна каланӑ: 8
пилёкне ҫых, уруна сыр, тенё. Вӑл ҫапла тунӑ. Унтан
ӑна каланӑ: тумтирне тӑхӑн та, ман хыҫран пыр, тенё.
Ангел мён туни ҫӑн иккенне пёлмесёрах, Петр ҫухнӑ та, 9
ун хыҫёнҫен утнӑ. Хӑй: куҫа ҫапла куранӑт пулё, тесе
шухӑшланӑ. Малтанхи хуралпа иккёмёш хуралтан ирт- 10
сен, вёсем хулана тухакан тимёр, хапха патне ҫитнё;
хапха вёсемшён хӑй тёллёнех ўҫӑлса кайнӑ; хапхаран
тухсан, вёсем пёр урама тӑрӑшшёпех тухнӑ; унтан
сасартӑк ангел ун умёнҫен ҫухалнӑ. Анласа илсен, 11
Петр вара каланӑ: халё ёнтё ҫӑн ҫӑнах куртам: Турӑ
Хӑй ангелне йарса мана Ирод аллинҫен, Іудеа халӑхё
кётсе тӑнинҫен те пуринҫен те хӑтарҫё, тенё.

30. Унтан вӑл пӑхса шайласа илнё те, Марк тийёксен 12
Іоаннӑн амӑшнё Маріа ҫурҫё патне пынӑ; унта нума-
йёшё пухӑнса, Турра кёл-туса тӑна. Петр хапхине шак- 13
касан, Рода йатлӑ хёр-арӑм тарҫӑ итлеме тухнӑ. Петр 14
сассине илтсен, савӑннипе вӑл хапхине уҫмасӑрах
ҫупса кёрсе: Петр хапха умёнҫе тӑраҫ, тесе каласа

15 катартна. Лешсем ана каланă: есĕ аташмастăн-и? тенĕ.
 Ку хайĕннех каланă. Вара лешсем: ку унăн ангелĕ пулĕ,
 16 тенĕ. Петр пĕр майах шаккаса тăнă. Хапхине уçсан,
 17 ана курнă та, ăнтан кайнă. Унтан Петр аллипе паллă
 катартса ҫаранма хушнă та, хайне Турă термерен йеп-
 ле кăларнине вĕсене каласа катартнă; тата каланă: кун
 18 ҫинҫен Іаковпа тăванăмăрсене пĕлтерĕр, тенĕ. Вара
 тухнă та, урăх ҫĕре кайнă. Тул ҫутăлсан, Петр аҫта
 19 кайса кĕнĕ, тесе салтаксем хушшинҫе пит пысăк пăл-
 хав тухнă. Ирод ана шыраттарса тупайман та, хурал-
 ҫисене сут туса вĕлерме хушнă. Унтан Ирод Іудеаран
 Кесаріана кайнă, вара ҫавăнтах пурăннă.

20 Ирод Тирпа Сидон ҫыннисем ҫине ҫилĕлĕ тăнă. Кĕ-
 сем пĕр канаша килнĕ те, ун патне пынă; патша вы-
 ранне тирпейлесе тăракан Власта хайсен йенне ҫа-
 вăрса, патшаран килĕшӳ ыйтнă, мĕшĕн тесен вĕсен
 ҫĕрĕнҫи халăх Ирод патша ҫĕрĕнҫи тырăпа тăранса
 21 пурăннă. Каласа хунă кун патша тумтирĕ тăхăнса, Ирод
 22 ҫӳлĕ вырăна улăхса ларнă та, вĕсемпе калашнă. Халăх
 23 кăшкăрса тăнă: ку етем сасси мар, Турă сасси, тенĕ. Ҫа-
 вăн ҫух Ирод Турра мухтаманшăн, Турă ангелĕ ана сасар-
 таках хускалайми тунă; ана хурт ҫисе йанă, вăл
 вара вилнĕ.

24 Турă сăмахĕ ўссе, сарăлса пынă.

25 **31.** Хайсене хушса йана ёҫе туса пĕтерсен, Варна-
 вапа Савл Іерусалимрен Антиохіана тавăрăннă, хай-
 семпе пĕрле Марк тийекен Іоанна та илсе пынă.

1 **XIII.** Антиохіари ёненекен ушкăнта хăшĕ хăшĕ про-
 роксем, вĕрентекенсем пулнă: Варнава, Нигер тийекен
 Симеон, Киринае ҫынни Лукій, Ирод пуçлăхпа пĕрле
 2 вĕренсе ўснĕ Манаил, тата Савл пулнă. Вĕсем Турă-
 шăн ёҫлесе, типĕ тытса пурăннă ҫух, Святой Сывлăш
 каланă: Ёпĕ Варнавапа Савла ёҫ тума ҫĕннĕ, ҫав ёҫе
 3 тума вĕсене Мана уйăрса парăр, тенĕ. Вара ёненекен-

сем типё тытса кёл-тунă та, кёсем сине алă хурса, 4
вёсене асатса йанă. Святой Сывлăш йанă тăрах вёсем
Селевкіана пынă, унтан шывпа ишсе Кипра кайнă. Са- 5
ламина пырсан, вёсем Турă сăмахне іудейсөн синагоги-
сөнџе вёрентнё; пулăшса тăма хайсемпе пёрле Іоанна та
илсе сўренё.

Кипр тийёкен тинёс уттине пётёмше сўресе тухса, 6
Паф хулине ситсен, вёсем пёр асамса, Варіисус йатлă
іудей сыннине, суя пророка тел пулнă; Варіисус Сергій 7
Павел йатлă пит аслă проконсул умёнџе тăнă, проконсул
Варнавапа Савла жёнтёрсе пынă та, Турă сăмахне
итлесшён пулнă. Проконсул жăн тён йенне ан кайтăр 8
тесе, асамса Елима (унăн йаџе те асамса тенийех пу- 9
лаџ) вёсене хирёс пынă. Павел тийёкен Савл Святой
Сывлăшпа хаватланса, ун сине хыттăн пăхса ка-
ланă: ей шуйттан ывалё, пур терлё тўрёлёхён таш- 10
манё! есё терлё жейелёхпе, терлё усал ёсше тулнă;
Туррăн тўрё сүлё синџен аташтарса йама есё жарăн-и? 11
Акă халё Турă алли сан сине ситрё, есё сукка̄р пу-
лăн, пёр вăхăта хёвеле те курайман, тенё. Унтан а́на
сасартăк сём-тёттём хупласа илнё, вăл унталла, кунтал-
ла савăрăнкаласа хайне йертсе кайма сын шырана.
Сапла пулнине курсан, проконсул Турра ёненнё, Турă 12
синџен вёрентнинџен телёнсе тăнă.

32. Пафран ишсе кайсан, Павел хайпе пёрле сўре- 13
кенсемпе Памфилиари Пергіана пынă. Іоанн вёсенџен
уйăралса, Іерусалиме тавăрăннă. Кёсем Пергіаран тухса, 14
Писидіари Антиохіана пынă, шăмат кун унта синагогана
кёрсе ларнă. Закон кёнекипе пророксен кёнекине вуланă 15
хысқан синагога пуслăхёсем вёсем патне калама йанă: тă-
ван сыннăмăрсем! сирён халăха вёрентсе каламалли сăма-
хăр пулсан, калăр, тенё. Павел тăнă та, аллипе палла кă- 16
тартса каланă: ей Израил сыннисем, ей Турăран хăраса
тăракансем, итлёр! Сак халăх Турри пирён аттемёрсене 17

суйласа илнѣ, Египет сѣрѣнтѣ пурѣннѣ тух вѣсене асла
 18 каларнѣ, хѣватлѣ аллипе вѣсене унтан йертсѣ тухнѣ.
 Хѣрѣх сѣла йахѣн вѣсене пушѣ хиртѣ тѣрантарса усранѣ.
 19 Ханаан сѣрѣнтѣ ситѣ тѣрлѣ халѣх пѣтерсе, вѣсене сав-
 20 сенѣн сѣрѣсене ѣмѣрлѣхѣ уйѣарса панѣ. Савѣнтан кай-
 ран пѣр тѣват сѣр аллѣ сѣла йахѣн Самуил пророка
 21 сититѣжен вѣсене тѣресем парса тѣнѣ. Унтан вѣсем пат-
 ша ыйтнѣ та, Турѣ вѣсене Венѣамин йѣхѣнѣи сѣнна,
 Кис ывѣлѣ Саула, панѣ. Сапла пѣр хѣрѣх сѣл иртнѣ.
 22 Саула пѣрахсан, вѣсен валли Давида патшана лартнѣ.
 Ун сѣнтѣн пѣлтерсе каланѣ: Епѣ хам кѣмѣлѣма килекен
 сѣнна, Иессей ывѣлѣ Давида, тупрѣм; вѣл Епѣ тѣвас те-
 23 нине пурне те туса ситерѣ, тенѣ. Турѣ Хѣй хунѣ сѣ-
 мах тѣрѣх Давид йѣхѣнѣн израил валли Сѣлакан
 24 Исуса кѣларнѣ. Вѣл килес умѣн Иоанн пѣтѣм израил
 халѣхне сѣлѣхрѣн ѣкѣнсе шыва кѣме вѣрентсе сѣренѣ.
 25 **33.** Хѣй ѣсне туса пѣтерес умѣн Иоанн каланѣ: есир
 мана кам тесе хисеплетѣр? Епѣ Вѣл мар; акѣ ѣнтѣ ман
 хысѣян килет, епѣ Унѣн ури сыррине салтма та ти-
 26 вѣслѣ мар, тенѣ. Ей тѣван сѣннѣмѣрсем, Авраам йѣхин
 аѣисем, ей Турѣран хѣраса тѣракан сирѣн хушшѣрти
 сѣнсем! сѣк сѣланѣс сѣмахѣсене сирѣн валли йѣнѣ.
 27 Иерусалим сѣннисемпе вѣсен пуслѣхѣсем Ѧна пѣлме-
 сѣр айѣпларѣс, сѣпла пророксенѣн шѣмат кунсерен ву-
 28 лѣкан сѣмахѣсене ывѣрана кѣѣсѣс, вѣлерме тивѣслѣ ни-
 мѣн айѣп та тупмасѣрах, Пилатран Ѧна вѣлерме ыйт-
 29 рѣс. Ун сѣнтѣн сѣррине пурне те ывѣрана кѣрсѣ сѣ-
 30 терсен, Ѧна хѣрес сѣнтѣн антарса тупѣка хуѣсѣ. Турѣ
 31 Ѧна вилѣмрен тѣртсѣ тѣратрѣ. Хѣйце пѣрле Галилеаран
 Иерусалиме тухса пынѣ сѣнсене Вѣл пѣйтах кунѣжен
 кураннѣ; халѣ ѣнтѣ вѣсем халѣх умѣнтѣ Ун сѣнтѣн
 32 каласа кѣтартасѣсѣ. Епир сире ырѣ хыпар калатпѣр:
 Исуса вилѣмрен тѣртсѣ тѣратса, Турѣ аттемѣрсене пама
 33 пулнине халѣ пире—вѣсенѣн аѣисене—паѣсѣ. Икѣмѣш

псаломра та сырнă: Есё Манăн Ывăлам, Епё Сана
 пайан суратрăм, тенё. Ана вилёмрен тёртсе таратни 34
 синтен, Вăл сёрсе кайас сукки синтен сапла ка-
 ланă: Давида пама пулнă ыралăхсене Епё тăнах сире
 парăп, тенё. Сав телёшпех тата тепёр телте те ка- 35
 ланă: таса Сыннуна сёрме паман, тенё. Давид хай 36
 ёмёрёнте Турă ирёкне туса пурăннă, унтан вилнё, аш-
 шёсем сине кайса хутшăннă, вара сёрнё. Ку, Турă 37
 тёртсе Таратни, сёрмен. Ей таван сыннамърсем, сапла 38
 ёнтё есир пёлсе тарар: сирён сылахърсем Ун урлă ка-
 саранассине сире каласа паратпăр. Моисей законёпе 39
 пуранса тўрре тухайман пур телёшре те, ёненекен
 сын кирек кам та Исус урлă тўрре туха. Сыхланар, 40
 пророксен кёнекинте калани сирён сийё ан ситтёр;
 унта каланă: ей пуса манатакан сынсем, аста- 41
 вар, телёнёр те, сухалар; сирён ёмёрте Епё ёс тав-
 тап; сав ёс синтен сире кам та пулин каласа катартас
 пулсан, есир ана ёненмёттёр те, тенё. Вёсем иудейсен 42
 синагогинтен тухнă тухне, суяа тёнлё сынсем вёсене
 ситес шăмат кун та саван синтенех каласа катартма
 тённё.

Пуханнă сынсене йарсан, иудейсем те, суяа тёнрен 43
 тăн тёне кёрсе Турра хисеплекен сынсем те нумайёше
 Павелпа Варнава хысқан кайнă; Павелпа Варнава вё-
 семпе каласса, вёсене Турă тивлётёпе пуранма ўкётленё.

Тепёр шăмат кун пётём хули тёнё пекех Турă сă- 44
 махне итлеме пустараннă. Халăха курсан, иудейсем пит 45
 вётёрхенсе ситнё те, Павела хирёс каласа, усал сăмахна
 хартса, ун сăмахне пўлсе пынă. Вара Павелпа Вар- 46
 нава пит хайуланса каланă: Турă сăмахне тăн малтан
 сире каласа катартмалла-тё, анта х есир ана йышан-
 мастар, хавăра хавар ёмёрлех пуранăса кёме тивёсёр
 таватар, саванпа ёнтё епир суяа тёнлисене вёрентме
 тытанатпăр. Пире Турă сапла хушса каланă: Епё Сана 47

суйа тёнлө сынсен сутти пулма хутам, сөрен вёсө хөр-
 48 рине ситех Есө сәланас кўрекен пул терөм, тенө. Сак-
 на илтсен, суйа тёнлө сынсем саванса тәнә, Турә сә-
 махне мухтанә, өмөрлөх пурәнәсә кеме малтанах пўр-
 49 нисем пур те өненнө. Сапла Турә сәмахө таврари пур
 50 сөре те саралса пынә. Анҗах йалан келле сўрекен
 җапла арәмсемпе, хулари җи аслә сынсене иудейсем хө-
 төртнө те, Павелпа Варнавана хөсөрле пусланә; вара
 51 вөсене хайсен сөренҗөн хәваласа кәларнә. Көсем вара,
 уринҗи тәприне вөсем йенне пәхса силлесе хавәрнә та,
 52 Иконіана кайнә. Вөсенөн вөренокенөсем пит саванса
 ситвө, Святой Сывлашпа хәватләланса пынә.

XIV. Иконіара вөсем иккөш пөрле иудейсен сина-
 гоине көнө те, пит витөмлө вөрөнтнө; вөсем вөрөнт-
 нипе темөн җухлө иудей, темөн җухлө еллин өненнө.
 2 Ёненмен иудейсем суйа тёнлө сынсенөн камалөсене йө-
 көлтесе хирөстернө те, өненекөн тәвансене хирөс тәрат-
 3 нә. Сапах та вөсем унта Турә пулашнине хайула өслөсе,
 пайтахҗөн пурәннә; вөсем Хай тивлөҗөпе вөрөнт-
 нине кәтартса, Турә вөсен аллипе хәватсем, палләсем ту-
 4 нә. Сав хушәра халәх хуларә иккө уйәрәлнә: хәшө иудей-
 5 сем майне кайнә, хәшө апостолсем майлә пулнә. Суйа
 тёнлө сынсем те, иудейсем те хайсен пуслахөсемпе
 пөрле Павелпа Варнава мәшкәл туса, җулпа персе вө-
 6 лерес тесе, вөсем сине пынә; савна пөлсен,

34. Көсем Ликаоніари хуласене — Листрапа Дервиана,
 7 тата вөсен таврашөнҗи сөрсене кайса, унта ыра хыпар
 каласа сўренө.

8 Листрара ури утайман пөр сын пулнә; амәшөнҗөнөх
 утайми суралнәскөр, вәл ларсах тәнә, ниҳасан та утса
 9 курман. Вәл Павел каласнине итлөсе тәнә. Павел ун
 сине пәхнә та, вәл хай сывалмаләх өненнине курса,
 10 хытә сасәпа каланә: Сәлакан Исус Христос йәҗөпе
 сана калатән: уру сине тўрөх тәр! тенө. Вәл савантах

сиксе тѣнѣ та, сѣре пусланѣ. Павел мѣн тунине кур- 11
сассѣн халѣх ликаонла каласса, хытѣ сасѣпа каланѣ:
турѣсем ѣтем ѣевѣрлѣ пулса пирѣн пата антѣс, тенѣ.
Вара вѣсем Варнавана Зевс тенѣ; пит ѣста калас- 12
нѣран, Павела Ермѣй тенѣ. Хѣйсен хули умѣн- 13
тѣ ларакан Зевс кѣлеткине парнѣ кѣрсе тѣракан та
хапха патне вѣкарсем, тѣтѣк сѣххисем илсе пынѣ,
халѣхпа пѣрле парнѣ кѣресшѣн пулнѣ. Савна илтсен, 14
Варнавапа Павел апостол сѣйѣнѣти тумтирѣсене сѣурса
пѣрахса, халѣх хушшине пырса кѣнѣ те, хытѣ сасѣпа
каланѣ: ѣй сѣнсем! мѣн тѣватѣр ѣсир капла? епир те 15
сирѣн пек сѣнсемех; епир сире сѣк суйѣ турѣсене
пѣрахтарса, тѣрѣ Турѣ ѣенне сѣвѣрасшѣн ырѣ хыпар
каласа сѣретпѣр; пѣлѣте, сѣре, тинѣсе, вѣсенѣ мен
пуррине пурнѣ те тѣрѣ Турѣ пултарнѣ, иртнѣ сыпѣк- 16
сенѣ Вѣл пур халѣха та харпѣр хѣй сѣлѣпе сѣреме
тѣрман, сѣпах та Вѣл пире тѣрлѣ ырѣлѣх кѣтартса, 17
пѣлѣт сѣнтѣн сѣмѣр сѣутарса, тырѣ-пулѣлѣ сѣлсем ѣарса,
сѣмѣсѣпе тѣрантарса, пирѣн тѣрене сѣвѣантарса, Хѣй
сѣнтѣн пѣлтерме тѣранман, тенѣ. Сѣпла каласа вѣсем 18
хѣйсене парнѣ кѣме кирлѣ маррине халѣха аран аран
шантарса, вѣсене харпѣр хѣй килне салатнѣ. Вѣсем
сѣвѣантах вѣрентсе пурѣннѣ тѣух, Антіохіѣпа Иконіаран 19
хѣш хѣш іудейсем пынѣ та, апостолсем хѣйула вѣрент-
нѣ хутра халѣха вѣсенѣн уйѣралма шухѣш кѣртнѣ;
вѣсем каланѣ: кѣсем тѣнвинѣ нимѣн те каламѣсѣ, ѣа-
лан суйѣстерѣсѣ, тенѣ. Сѣпла халѣха хѣтѣртнѣ те,
Павела тѣупа пере пере пѣтернѣ, вилтѣ пулѣ тесе,
ѣна хула тулашнѣ кѣларса пѣрахнѣ. Ун патне вѣрене- 20
кѣнѣсем пухѣнсан, вѣл тѣнѣ та, хулана кѣнѣ.

35. Тепѣр кунне вара Варнавапа пѣрле Дервіана
кайнѣ. Сѣв хуларѣ вѣсем Евангеліѣ сѣнтѣн вѣрентсе 21
ѣненѣкенсем пѣйтах тупнѣ; вѣсем Листрапа, Иконіѣ урла,
Антіохіѣ урла кѣйалла тѣвѣрѣннѣ, вѣренекенсен тѣунѣсене . 22

лаплантарса, вёсене ʒан тёнпе пуранма ўкётленё: епир Турă патшалăхне нумай хён-хур курса кёмелле, тесе
 23 вёrentнё. Вёсемшён пур ёненекен ушкăн валли те хашне хашне алă хурса пресвитера кўртсе хаварнă; типё тытса кёл-туна та, вёсене хайсем ёненнё Турă аллине парса хаварнă.

- 24, 25 Унтан Писидіа урлă тухса, Памфилиана пынă; Турă сăмахне Пергіара вёrentсе сўресен, Атталиана аннă.
 26 Атталиаран вёсем шывпа ишсе Антиохіана кайнă. Ёлёк-рех вёсене сакантан ёс тума кайма Турă аллине панă.
 27 Вёсем ёнтё ана туса пётернё. Антиохіана пырса ситсен, вёсем ёненекен ушкăна пухнă та, хайсене Турă мён мён тунине, тата Вăл суйа тёнлё сынсене ʒан тён
 28 алăкне йепле усса панине пётёмпе каласа катартнă. Вёренекенсемпе пёрле вёсем унта пайтах вăхат пураннă.

XV. Іудеаран пынă хаш хаш сынсем ёненекен тавансене сӑпла вёrentнё: Моисей йăлипе ўтёрсене кас-
 2 тармасан, сӑланма пултараймастӑр, тенё. Сӑмах урлă-пирлё тухса, Павелпа Варнава вёсемпе пайтах тавлашсан, сав ёс пирки вара Павелпа Варнавана, тата ытти ёненекенсене те хашне хашне Іерусалиме апо-
 3 столсемпе пресвитерсем патне йама пулнă. Сӑпла вара ёненекен ушкăн вёсене асатса йарсассан, вёсем Финикиапа Самаріа тӑрах кайнă, суйа тёнлё сынсем Христос йенне савӑрӑннине кала кала катартса, пур ёне-
 4 некен тавансене те пит савантарнă. Іерусалиме пырса ситсен, вёсене унти ёненекен ушкăн та, апостолсемпе пресвитерсем те хапӑл тунă; вёсем вара хайсене Турă мён мён тунине, тата суйа тёнлё сынсене ʒан тён алăкне йепле усса панине пётёмпе вёсене каласа катартнă.

- 5 **36.** Фарисейсем вёретнине ёлёк тытса танă хаш хаш ёненекенсем саван ʒух хирёс тӑрса каланă: суйа тёнлё сынсене ўт кастартарма кирлё, вёсене Моисей законне

тытса тәма хушмалла, тенё. Сак ёс сінтєн шухашлама 6
 апостолсемпе пресвитерсем пєр сєре пуханна. Шухаш- 7
 ласа пайтах каласан, Петр тана та, вєсене каланә:
 ей таван сынсем! Евангеліе самахне суя тєнлє сын-
 сем ман савартан илтсе єнентєр тесе, Турә малтанхи
 кунсентєх хамәр хушшамартан мана суйласа илтє:
 есир ана пєлетєр. Тєрери шухаша пєлсе тарақан Турә 8
 пире пана пек вєсене те Святой Сывлаш парса, Хай
 камал тунине пєлтертє. Єненнє тарах вєсен тєрисене 9
 тасатса, вєсене пиртен нимєнрен те кайа тумарє. Пи- 10
 рєн аттємєрсем те, епир хамәр та йатма пултарайман
 сєклеме вєренекенсен майєсем сине хурасшан пулса,
 есир халє Турра мєшєн санатар? Епир Салакан Исус 11
 Христос тивлєтєпє саланатпар тесе єненсе таратпар,
 вєсем те єненєсє, тенё.

Вара пєтєм пуху шапах пулна, Варнавапа Павела 12
 итлєсє тана; вєсем суя тєнлє халәхсем хушшинтє
 Турә хайсем урла палласем, хаватсем туни сінтєн ка-
 ласа катартна. Кєсем каласма тарансан, Іаков самах 13
 пусласа каланә: ей таван сынсем! мана итлєр-ха: Турә 14
 суя тєнлє сынсене Хай йатєпє пухса Хай халәхє
 тума малтан камал тунине пире Симон каласа анлан-
 тартє. Пророксем сырна самахсем те вал каланипє 15
 пєрє килєсє, унта сапла сырна: ытти сынсем те, пур 16—17
 халәхсем те, вєсен хушшинтє Ман йатам сінтєн ка-
 ласа катартсан, Турра шыраса туптар тесе, Епє кай-
 ран саваранап та, Давидан парахасє тухна кєлє та-
 тарне сєнєрен тавап, ана йусаса лартап, ун ашєнти
 сємрєксене сєнетсє хурап, саксене пурне те тавакан
 Турә калай, тенё. Турә Хайєн пур єсєсене те ємєр- 18
 тенпєх пєлсє тарай. Саванпа єнтє Турә йєнне сав- 19
 раңакан суя тєнлє сынсене кансєрлєс мар тетєп єпє.
 Вєсем кєлеткєсєнє кўрсє прєсєрлєннє йапаларан, аскан- 20
 лахран, павса вєлєрнинтєн, йун сийєсрєн сыхлантєр,

тата хайсемшён тутарасшан маррине сынна та ан туҗ-
 21 җар, тесе анҗах җырса йарас. Моисей законне вёрен-
 текенсем пур хуласенҗе те мён авалтанпах пур, ана
 синагогасенҗе шамат кунсерен вуласҗе, тенё.

22 Вара апостолсемпе пресвитерсем мён пур ёненекен
 ушканпа пёрле канаш тунӓ та, хайсем хушшинҗен
 җынсем суйласа, вёсене Павелпа Варнавапа пёрле
 Антиохіана йама хунӓ; ак җаксене суйласа илнё: Вар-
 сава тийекен Іудапа Силана; тавансем хушшинҗе вё-
 23 сем пуҗ пулса таракан җынсем пулнӓ. Ак җапла җырса,
 вёсенҗен парса йанӓ: апостолсем, пресвитерсем, ёнене-
 кен тавансем те суйа тенрен җан тёне кёнё Антиохіари,
 Сириари, Киликіари таванамӓрсене саванӓҗ сунатпар.
 24 Пире илтённё тарӓх, пирён патамартан тухса кайнӓ хаш
 хаш җынсем сире хайсен самахёсемпе харатса пётер-
 нё: ӱт кастармалла, Моисей законне тытса тамалла
 тесе, сирён җунӓрсене иккёлете хаварнӓ; епир вёсене
 25 апласкере калама хушса йаман-җе; җаванпа епир пу-
 хантамӓр та, җынсем суйласа илсе, хамӓрӓн йуратнӓ
 Варнавапа, Павелпа пёрле вёсено сирён пата йама
 26 пёр шухӓша килтёмёр; Варнавапа Павел хайсен җунё-
 сене хамӓрӓн Іисус Христос Туррамӓр йаҗёшён панӓ
 27 җынсем. Ғапла ёнтё епир Іудапа Силана йата-
 мӓр; вёсем сире җакна самахпа каласа та анлантарёҗ
 28 Святой Сывлаш та, епир те җак кирлисенҗен пуҗне
 29 сирён җийе урӓх җёклем хурас мар терёмёр, кёлетке-
 сене кӱнё парнесенҗен, йунран, павса вёлернинҗен
 асканлӓхран сирён сыҗланса тамалла, хаваршӓн тута-
 расшӓн маррине, сынна та тумалла мар. Ғаксене
 тытса тарсан, аван тавӓр. Сыв пулар, тенё.

30 Йанӓ җынсем Антиохіана җитнё те, халӓх пух-
 31 са җыруне вёсене панӓ. Вуласа пӓхнӓ та, җап-
 32 ла вёрентсе йанӓшӓн вёсем пит саваннӓ. Іудапа
 Сила пророк та пулнӓ тарӓх, тавансене нумай

каласа вѣрентнѣ, вѣсене йалтах ѳенентернѣ. Унта 33
пѣр авка пурѣнсан, тѣвансем вѣсене канѣслах сунса,
апостолсем патне йанѣ. Анѣтах Сила савѣнтах йулма 34
шухаш тытнѣ, (Иуда Иерусалиме тавѣраннѣ).

37. Павелпа Варнава ытти нумай сынсемпе пѣрле 35
Турѣ сѣмахне вѣрентсе, ыра хыпар сарса, Антиѳоѳіа-
рах пурѣннѣ.

Пѣр вахѣт пурѣнсан, Павел Варнавана каланѣ: аѣта 36
татах кайар, Турѣ сѣмахне хамѣр вѣрентсе сѣренѣ мѣн
пур хуласенѣ тѣванѣмѣрсене сѣтсе курар: вѣсем йѣпле
пурѣнассѣ, тенѣ Варнава хѣйсемпе пѣрле Марк тийе- 37
кен Иоанна та илсе кайасшѣн пулнѣ; анѣтах Павел ѣна 38
илесшѣн мар пулнѣ: Марк елѣк вѣсенѣн Памѣфи-
ліара уйѣрѣлса йулса, хѣйсене хушса йанѣ ѣсе тума
вѣсемпе пѣрле пыман. Савѣн пирки вѣсем кѣмѣлсѣр 39
пулнѣ. Сѣпла вара вѣсем пѣр пѣринѣн уйѣрѣлнѣ. Вар-
нава Марка илнѣ те, шывпа ишсе Кипра кайнѣ; Па- 40
вел хѣй валли Силана суйласа илнѣ те, тухса кайнѣ;
тѣвансем ѣна Турѣ тивлеѣѣ сѣне шанса йанѣ. Вал вара 41
Сиріапа Киликіѣ тѣрах кайса, ѣненекен ушкѣнсене
тѣреклѣлентерсе сѣренѣ.

XVI. Вал Дервіапа Листрана сѣтнѣ. Унта Тимоѣѣй
ѣатлѣ пѣр вѣренекен пулнѣ; унѣн амѣшѣ ѣненнѣ іудей
сынни пулнѣ, ашшѣ еллин пулнѣ; ун сѣнѣн Листрана 2
Иконіари тѣвансем пит ырѣласа каласнѣ. Павел ѣна 3
хѣйпе пѣрле илсе кайасшѣн пулнѣ; хѣй патне илсен,
сав сѣрте пурѣнакан іудейсен кѣмѣлѣшѣн унѣн ѣтне
каснѣ, мѣшѣн тесен унѣн ашшѣ еллин пулнине пур те
пѣлсе тѣнѣ. Хуласем тѣрах сѣренѣ тух, вѣсем ѣнене- 4
кенсене апостолсемпе пресвитерсем Иерусалимре хунѣ
йѣркесене тытса тѣма вѣрентнѣ. Сѣпла ѣненекен уш- 5
кѣнсем тѣн тѣлѣшѣнѣн тѣреклѣленсе пынѣ, куллен
кун йышлѣланнѣ.

Фригіапа Галатіѣ сѣрѣ тѣрах тухсан, Святой Сывлѣш 6
Апостолсен ѣсѣсем.

вёсене Турă сáмахне Асіара вёрептсе сўреме йаман.

7 Мисіана ситсёсён, вёсем Виоиніана кайас шухаш тытвă, анѣх Святой Сывлăш вёсене йаман.

8, 9 Мисіаран пăрăнса иртсе, вёсем Троадана аннă. Сёрле Павела пёр Македоніа сынни пырса тăнă пек курăнна, вăл а́на йăланса каланă: Македоніана пырса пире пу-
10 лăшсам, тенё. Сапла курăнна хысăанах епир Македо-
ниана кайма турăмăр: Турă пире унта вёрептсе сў-
11 реме жёнет пулё терёмёр. Вара Троадаран тухса кай-
са, епир тўрех Самооракіана пытăмăр, тепёр кунне Неаполе ситрёмёр.

12 Кунтан Филиппына кайрăмăр; Македоніанăн сак пайёнтё вăл пуç хула, куçса ларнă сынсён хули. Сак
13 хуларе епир пайтах кун пурăнтăмăр. Шăмат кун епир хула тулашне, шыв хёррине тухрăмăр; унта ытти сёрти пекех кёлё суржё пур-жё; пырса ларсан, унта пұханны
14 хёр-арăмсемпе каласа пуçларăмăр. Оіатир хулинѣн пынă Лидіа йатлă пёр арăм итлесе тăжё. Вăл Тур-
ра хисеплекенскер-жё, хёрлё пир сутса пурăнат-жё. Павел каланине а́нласа илме Турă унăн жёрине уçса
15 йăжё. Вăл хай те, унăн кил-йышёсем те тёне кёрсен, вăл пире тимлесе каларё: есир мана Турра тёрёс ёне-
некен вырăнне хуратăр пулсан, ман сұртăма кёрсе, ман патăмра пурăнăр, терё. Епир вара а́на итлерёмёр.

16 **38.** Пёрре, епир кёлё сұртне кайнă жух, мён пу-
лассине калаттаракан усал йёрнё хёр-арăм тарсă тёл-
пулжё; мён пулассине каласа панипе, вăл хуçисене
17 нумай тупăш кўрсе тăнă. Павелпа пирён хысăан утса, вăл: ку сынсем сўлти Туррăн журисем, вёсем пире сă-
лăнăс сұлне каласа пёлтересёсё, тесе кăшкăрса пыжё.
18 Вăл сапла пайтах кун тукаларё. Павел силенсе ситрё те, савăрăнса пăхса усал сывлăшна каларё: Исус Хри-
стос йăжёпе сана ун ашёнѣн тухма хушатăп, терё.
19 Сывлăш сав самантрах тухса кайрё. Вара унăн ху-

сисем тупайш тума шанас пётнине курса, Павелпа Силана
 тытрёс те, халах пуштаранакан хулари уса вырана пуслах-
 сем патне сётёрсе кайрёс. Вёсене хула пуслахёсем патне 20
 илсе пырса каларёс: сак сынсем іудей сыннисем пула
 таркажә пирён хулана пәтратса сүрессё, пире, Рим 21
 сыннисне, йышанма та, тытса тама та йураман йала-
 сене вёрентессё, терёс. Халах та вёсем сине тәжә. 22
 Хула пуслахёсем вёсен сийёнтен тумтирёсене сўсе илсе,
 вёсене патакпа хёнеме хушрёс. Нумай сапса хёнесен, 23
 вёсене төрмене хушрёс; төрме хуралсине вёсене хытә
 сыхлама хушрёс. Сапла хушса каланине итлесе, вәл 24
 вёсене төрменён варринжи пүлёмне хупнә, урисене
 каска ашне сапса лартнә.

Павелпа Сила сур-сёр телёнже кёл-туса, Турра мух- 25
 таса йурланә; төрмере ларакансем вёсене итлесе тәнә.
 Сасартак сёр пит хытә жётёресе кайнә та, төрме төпё- 26
 йёрёпе кисреннё; савантах пур алаксем те усалса кай-
 нә, тимёрленё тимёрсем пурин те пушаннә. Төрме ху- 27
 ралси вәраннә та, төрме алакёсем уса тәнине курса,
 хушнә сынсем тарса пётнё пулө төсө, хёсне туртса
 кәларса хайне хай вёлересшён пулнә. Анжах Павел 28
 хытә кашкарса йарса каланә: есё хәна нимён усал та
 ан ту, епир пурсамәр та кунтах, тенё. Төрме хуралси 29
 сута ыйтса илнө те, төрмене жупса кёнө, жётёресе пыр-
 са, Павелпа Сила умне ўкнө. Унтан вёсене йертсе 30
 тухса, каланә: ей асла сыннамсем! сәланас төсен ма-
 нан мён тавас? тенё. Вёсем каланә: Иисус Христос 31
 Турра ёнен, вара есё ху та, санан пётём кил-йышу та
 сәланө, тенё. Унтан аһа хайне те, ун килёнжи пур 32
 сынна та Турә сәмахне каласа вёрентнө. Вәл вёсене 33
 сёрле сав хутрах илсе кайнә та, суранёсене суса та-
 сатнә; унтан хай те, уһан кил-йышёсем те пур те жа-
 сах төне кёнө. Унтан вёсене хай сүртне илсе кёрсе 34
 апат ситернө; Турра ёненнөшён хайён пётём кил-
 йышөпе пёрле пит саваннә.

35 Тул сүталсан, хула пуслăхĕсем хула тарсисене ка-
 36 лама йанă: сав сынсене каларса йатăр, тенĕ. Тĕрме
 хуралси савна Павела каласа кăтартнă: хула пуслă-
 хĕсем сире каларса йама хушнă, ĕнтĕ тухăр та, лăп-
 37 ланса кайăр, тенĕ. Анăх Павел вĕсене каланă: пире,
 Рим халăхĕ хисепĕнчи сынсене, сутсăрах пĕтĕм халăх
 умĕнче хĕнесе, тĕрмене хупрĕс те, халĕ вартан кă-
 ларса йарасĕ-и? Сук, вĕсем килтĕр те, пире хайсем
 38 калартăр, тенĕ. Хула тарсисем сак сăмахсене хула
 пуслăхĕсене каласа панă та, вĕсем Рим халăхĕ хисе-
 39 пĕнчи сынсем тенине илтсен, кĕсем хăранă. Вара пы-
 нă та, вĕсем умĕнче ўкĕннĕ; тĕрмерен илсе тухсан, вĕ-
 40 сене хуларан кайма йăлăннă. Тĕрмерен тухсан, Павел-
 па Сила Лиди патне пынă; унта тăвансене курсан,
 вĕсене вĕрентнĕ те, унтан тухса кайнă.

XVII. 39. Амфиполне Аполлониа витĕр кайса, вĕсем
 Өссалоникана пынă; унта иудейсенĕн синагоги пулнă.
 2—3 Павел хай йăлипе вĕсем патне кĕнĕ те, вĕсемпе виçе
 шăмат кун калашнă, Христос асапланмалла, вилĕмрен
 тĕрĕлсе тăмалла пулнине Сырури сăмахсемпе кăтарта
 кăтарта парса вĕсене аяланта рнă,—сав Христос ĕнтĕ
 Исус пулат, епĕ сире Саван шинчен вĕрентсе калатăп,
 4 тенĕ. Вĕсенчен хăшĕ хăшĕ ĕненнĕ: Турра хисеплесе тара-
 кан еллинсем темĕн тухлĕн Павелпа Сила йенне саврăннă,
 вĕсем сине тата тăплă хĕр-арăмсем те пайтах хутшăннă.
 5 Ёненмен иудейсем кевĕсе пусланă; хулари уçă вы-
 рăнтан усал сынсене йертнĕ те, ушканĕпе пуханса
 хулари халăха пăлхатса сўренĕ; унтан Иасон суртĕ патне
 пырса капланнă та, апостолсене халăх умне илсе тухас-
 6 шăн тăрăшнă. Вĕсене тупайман та, вара Иасонпа хап
 хайш тăвансене хула пуслăхĕсем пат 1е сĕтĕрсе кайнă: сак
 сынсем, пĕтĕм тĕнчипе пăлхатса сўреккенскерсем, кунта
 7 та килнĕ, Иасон вĕсене хай патне кўртнĕ, вĕсем пур те
 кесарь вырăнне урăххиве, Исуса, патша тесе хисеплеç-

сё, кесарь хушнине хирёс пырассё, тесе кәшкәрса
 пынә. Савна илтекен халәха та, хула пусләхёсене те 8
 хускатнә. Пусләхсем Іасонран, ыттисентен ыйтса пёл- 9
 нё те, вёсене йанә. Тавансем Павелпа Силана сёрле 10
 хәвәртрах Веріана кәларса йанә; унта пырсассан, вё-
 сем іудейсен синагогине кайнә. Веріа сыннисем Өес- 11
 салониксентен әсләрах пулнә: ку җәнах сәпла-ши тесе,
 Сырури сәмахсене куллен тишкёрсе пәхса, вёсем Турә 12
 сәмахне пётём кәмәлтан йышәннә. Вёсентен нумайёшө
 ёненнө; еллинсөн җәплә хёр-арәмёсентен те, арсынни-
 сентен те ёненнисем пайтах пулнә.

Павел Веріара та Турә сәмахне вёрентнине пёлсес- 13
 сөн, Өессалоникари іудейсем унта та пырса, халәха
 хётөртсе, пәлхатса сүренө. Тавансем вара Павела ти- 14
 нёс хөррине кайакан пек туса, сийёнтөх әсатса йанә;
 Силапа Тимоөей савантах йулнә. Павела әсатма кай- 15
 нисем әна Аёинынах ситернө, унтан вёсем кайалла
 кайнә. Силапа Тимоөейе Павел хәвәртрах хай патне
 килме хушса йанә.

40. Силапа Тимоөейе кётсе Аёиныра пурәннә җух, 16
 хула тулли келетке тәнине курса, Павелән җунө тә-
 вәлса ситнө. Вәл вара іудейсемпе, тата Турра хисеп- 17
 лекен сынсемпе синагогара каласнә, тел-пулакан-
 семпе куллен-кун усә вырәнта та каласнә. Эпикур- 18
 сен философёсемпе стоиксен философёсем хәшө хәшө
 унпа тавлашма тытәннә; хәшө каланә: ку пушша ка-
 лаçакан мён каласпән-ши? тенө; хәшө тата: вәл йут 19
 турәсем синтен вёрентет пулас, тенө. Павел вёсене
 Іисус синтен, вилёмрен җөрёлсе тәрасси синтен каласа
 вёреятнө. Вара әна ареопага илсе пынә, унтан ыйта 20
 пусланә: сак есө каласа паракан сөнө вёрентү мёнле
 иккенне епир пөлейёпөр-ши? Есө пирён хәлхана те- 20
 мёнле сейёрле сәмахсем кўртетөн; савәнна вәл мён
 иккенне епир пөлес тетпөр, тенө. Аёиныри пур сын та, 21

- вёсем патёнџе пуранакан йут сёрти сынсем те сёне йапала шинџен каласна пек, йе каласнине итлене пек, урах нимёнре те вахата вал тери хавас ирттермен.
- 22 Павел ареопаг варрине тарса каланă: ей Аонны сыннисем! пур телешрен те курса таратап: есир ытла
- 23 та Турра хисеплеме йурататар пулмалла; сирён таса выраньрсене курса суренё зух, епё пер парне выранё куртам, ун сине: пелмен Турă валли, тесе сырса хунă. Епё ёнтё сире сав хавар пелмесёр хисеплекен Турă
- 24 шинџен верентсё калатап. Тёнџене, тёнџере мён пуррине пурне те пултаракан Турă, Хай пелётпе сёр Турри пулса танă тарых, алапа тунă суртсенџе пур
- 25 ранмаш. Мёнре те пулин ситмен сёрё пур пек, етем аллинџен пулашу-мён кетмест. Вал хай пурне те пуранаш та, зёрёлех те, ытнине те парса тарат.
- 26 Пётём сёр пизё шинџе саралса пуранма, Вал мён пур етем йахне пер йунран ёрзетсе йанă, вёсем пу
- 27 ранах вахата, вырана малтан хисеп туса хунă. Турă пире пурсамара та сывах тарсан та: етем Мана шыратар, тенё; вёсем Епё пуррине туйса Мана туп
- 28 зар, тенё. Епир Ун майёне пуранатпар, суретпер, таратпар. Сирён такмак сыракан хаш хаш сыннарсем
- 29 те каланă: епир Ун йахё, тенё. Сапла ёнтё Турă йахё пулна тарказа, епир Турă шинџен: Вал етем асталаса тунă, етем шухашласа каларна питлё-кусла ылттан,
- 30 йе кемёл, йе зул йевёрлё тесе шухашламалла мар. Сапла ёнтё пелмесёр пуранна вахатсене ирттерсе йарса,
- 31 Турă халё пур сёртё те, пурне те укёнме хушат; мешён тесен Хай малтанах суйласа хунă Сын урла петём тёнџене туррипе сут тума Вал кун хунă; савна пурне те пелтерсе хума, Ана вилёмрен зёртсе таратна, тенё.
- 32 Вилнисем зёрелесси шинџен илтсессён, хашё хашё машкалласа кулна; хашё тата: есё кун шинџен каланине
- 33 епир тепёр зух итлөпер-ха, тенё. Вара Павел вёсен патёзён тухса кайна.

Хаш хаш сынсем Павела йерсе ёненн ; в сен хуш- 34
шин е ареопаг сынни Д онис йпе п р Дамарь йатла
арам пулна ; в семне п рле ытτισем те пулна .

XVIII. -  аќантан кайран Павел А иныран кайса
Коринеа пына . Унта вал Понт  ер н е  урална  Акила 2
йатла п р иудейпе унан арамне Прискиллана тупна  та,
в сем патне к н ; к сем (Клавдий к сарь Римрен иудей-
сене пурне те тухса кайма хушна  пирки) нумай та пул-
ма  Италиаран килн . Павелла в сен н   е п ре кил- 3
н рен, вал в сем патне  ар нна  та,   лесе пур нна ;
в сен   е  ат р т васси пулна . Ш мат кунсер н Павел 4
синагогара каласна , иудейсемпе еллинсене    тлен .
Силапа Тимо ей Македон аран пырсасс н,  ун  пит 5
хастарланнипе Павел иудейсене Иисус  ин ен Вал Хри-
стос тесе п лтерм  т р шна . Иудейсем  на хир с пырса, 6
усал с махсемпе х рт аран вал хай н тумтир сене
силлесе, в сене калан : сир н йун р х в р пу ар  ин-
 е, е е таса; пайантан вара су а т нлисем патне кай а-
та , тен . Вара унтан кайна  та, Турра хисеплесе т - 7
ракан п р Иуст йатла  ын патне пына ; унан  ур  е
синагогапа йунашар пулна . Синагога пу лах  Крисп 8
хай н п т м кил-йы  е Турра ёненн ; Корине  ын-
нисем те итлесе нумай    ёненн  те, т не к н .

Христос Павела   рле кур нса калан : ан х ра, 9
кала,  ар нса ан т р; Е е санпала п рле, сана никам 10
та усал т вайм : ку хулара Ман н  ын ам нумай, тен .

Павел вара Корин ра  ултал к та улта  у  х в сене 11
Тур  с махне в рентсе пур нна . Аха ара Галли н про- 12
консул пулса т на  в х тра, иудейсем п р канашла  пул-
са, Павел  ине пырса к н  те,  на сут умне илсе пыр-
са калан : Павел  ынсене Турра хисеплеме законри 13
пек в рентмест, тен . Павел каласма   вар у ас тен  14
 ух, Галли н иудейсене калан : иудейсем! сир н п р-
п р хур тун   с пулсан, йе усал тума шу  шлан   с

пулсан, манан сире итлесе пэхма сэлттав пулѣ-ѣ; есир халѣ вѣрентни сінѣн, йатсем сінѣн, хавар законар сінѣн тавлашатар, епѣ вал телѣшре туре пулмастѣп, хавар астѣвар, тенѣ. Вара вѣсене сут тавакан сѣртен хаваласа каларна. Мѣн пур еллинсем синагога пуслѣхѣ осоена тытна та, ана сут тавакан сурт умѣнѣх хѣненѣ; Галліон саваншѣн пѣртте сикмен. Тата пайтах кун пурѣнсан, асѣнна тѣрѣх Павел Конхреара сѣснѣ кастарна та, тавансенѣн уйѣралса, шывпа ишсе Сириана кайна, унпа пѣрле Акилапа Прискилла та пына. Ефес хулине ситсен, вѣсене хаварна та, хай синагогана кѣрсе, іудейсемпе каласа пуслана. Кѣсем ана хайсем патѣнѣ ытларах пурѣнма тимленѣ, анѣх вал йулман, вал вѣсемпе уйѣрална тух налан: сывѣхарса килекен праснике манан йепле те пулин Іерусалимре ирттермелле; Турра кирлѣ пулсан, епѣ сирѣн патара каллех килѣп-ха, тенѣ, вара Ефесрен тухса кайна. (Акилапа Прискилла Ефесе йулна).

41. Кесаріана кѣрсѣ тухсан, вал Іерусалиме пына; унта ѣненекен ушканпа курѣнѣсна та, Антиохіана кайна. Унта пѣртаксѣ пурѣнсан, тухна та, Галатіапа Фригіа сѣрѣсем тѣрѣх йѣркипе пырса, вѣренекенсене пурне те тѣрекелѣнтерсе сѣренѣ.

Ефесе Александріара сурална пѣр Аполлос йатла іудей сынни пына; вал пит аста каласақан, Турѣ Сыруне тѣплѣ пѣлекен сын пулна. Вал Турѣ сѣлин пусламашне вѣреннѣ сын пулна; Іоанн шыва кѣртнине анѣх пѣлсен те, вал тунтан тѣрѣшса, Турѣ сінѣн тѣрѣс каласа вѣрентнѣ. Вал синагогара пит хайула вѣренте пуслана. Акилапа Прискилла вал вѣрентнине илтнѣ те, ана хайсем патне кѣртсе, Турѣ сѣлне тата тѣплѣрех каласа анлантарна. Аполлос Ахаіана кайма пухайш тытсан, тавансем унти вѣренекенсем патне хыпар йана, вѣсене ана хапал илме укѣтленѣ; унта пыр-

сассан, ёненекенсене Аполлос Тура тивлеҗепе нумай
пулашнă, Исус җан Христос икенне Җырури сáмах- 28
семпе кáтартса парса, вáл иудейсене пётём халáх умён-
җе пётёмпе җёнейми тунá.

XIX. 42. Аполлос Коринфра пурáннă вáхатра, Па-
вел тури сёрсене сўресе тухса, Ефесе пынá; унта
хáш хáш вёренекенсене тёл-пулса, вёсене каланá: 2
ёненнё хысҗán есир Святой Сывлáша илтёр-и? тенё.
Вёсем áна каланá: епир Святой Сывлáш пур тенине те
илтмен, тенё. Вáл вёсене каланá: есир шыва йепле кё- 3
тёр, тенё. Вёсем áна каланá: епир шыва Иоанн вёрентнё
пек кётёмёр, тенё. Павел каланá: Иоанн сынсене хáй 4
хысёнҗен килекен Христос Исуса ёненме каласа, сы-
лáхран ўкётёрсе шыва кўртнё, тенё. Җакна илтсен, 5
вёсем Исус Тура йаҗепе тёне кёнё. Павел вёсем сине 6
аллине хурсан, вёсем сине Святой Сывлáш аннá та,
вёсем урáхла җёлхесемпе каласá пусланá, пророкла та
каласнá. Вёсем мён-пурё вуникё сынна йахán пулнá. 7
Павел синагогана пыра пыра Тура патшалáхё синҗен 8
шантарса каласса, пёр хáрамасáр виҗё уйáх вёрентнё.
Анҗах хáшё хáшё ёненмен, вёсем пит силинсе ситсё хá- 9
лáх умёнҗе Тура сўлне хурланá; сáвáнпа Павел вёсе-
не пáрахса, вёренекенсене уйáрса илнё те пёр Тиранн
йатлá сыннан уҗилнийёнҗе куллен вёрентнё. Сапла 10
пёр икё сўл иртнё; вара Асiара пурáнакан сынсем пур
те: иудейсем те, еллинсем те Исус Тура синҗен вё-
рентнине илтнё.

Павел аллипе Тура тёлёнмелле ёсsem нумай тунá; 11
җирлё сынсем сине Павел сийёнҗи тутáра, пилёк сых- 12
хине хурсан, вёсем җирёсенҗен сывалнá, усал сывлáш-
сем те вёсен áпёнҗен туха туха кайнá. Усал йернё 13
сынсене емелленё җух, тасатса сўрекен хáш хáш
иудей сыннисем те Исус Тура йатне асáна пусланá:
Павел каласа пёлтерекен Исуса асáнса, сире хáва-

- 14 латпар, тенё. Іудейсен Скева йатла пуп-пұслахийёен
 15 сиёе ывалё ҫапла хатланна. Анҫах усал сывлаш
 вёсене хирёҫ каланә: Іисуса епё пёлетёп, Павел та
 16 епё палланә ҫын, есир камсем? тенё. Вара ашёнҫе
 усал сывлаш пур ҫын вёсем ҫине сиксе ларна та, вё-
 сене парантарса пётёмпе халран йанә; хёнесе ҫёмёрсе
 пётёрнёскерсем, вёсем ҫав ҫуртран ҫарамасах тухса тар-
 17 на. Ефесре пуранакан іуейсемпе еллинсем ҫакна пур
 те пёлнё те, пур те хараса ўкнё; вара Іисус Турә йат-
 18 не мухтанә. Ёненнисем нумайёшё пыра пыра хайсен
 19 ёҫёсене пёр пытармасар каласа кәтартна. Асам туса
 пуранакансем те нумайёшё хайсен кёнекисене пухса,
 пётём халәх умёнҫе ҫунтарса йанә; унтан ҫав кёне-
 кисем мён хәк тәнине хисеплесе пәхнә: вёсем, алла
 20 пин драхма тәнә. Турә сәмахё ҫав тери хәватләланса,
 сарәлнәҫемён сарәлса, вай илсе пынә.
- 21 Ҫав ёҫсем пулна хыҫҫан, Павел шухәшёпе Македо-
 нiana Ахаiana ҫүресе тухса, Іерусалиме кайасшан пулна;
 вәл каланә: Іерусалимре пәртак пурәнсан, манан Риме те
 22 ҫитсе курмалла, тенё. Унтан вәл хайне пулашса тәра-
 кансенҫен иккёшне, Тимоөейпе Ераста, Македонiana
 йанә та, хай пёр вәхәта Асiana йулна.
- 23 Ҫав вәхәтра Турә ҫулне хирёҫ пысәк пәлхав тухнә.
 24 Артемида ҫиркёвин ёлкине кёмёлтен туса пуранакан
 Димитрій йатла пёр кёмёлҫё мёлкё ўкерекен аҫасене
 нумай тупаш кўрсе тәнә.
- 25 Вәл ҫаксене, тата вёсем пек аҫасене ыттисене те
 пухнә та, каланә: тусәмсем! епир ҫителёклё пурәнас-
 26 си хамар тәвакан ёҫрен килнине есир пёлетёр; акә ха-
 лә хәвар курса, хәвар илтсе тәратар: ҫак Павел Ефес-
 ре анҫах мар, пётём Асiара тенё пекех етем алли тунә
 йапала—Турә мар тесе, вёрентнипе нумай ҫынна илёрт-
 27 се ҫавәрҫё. Ку йапала пирёншён акә мёшён хатарла:
 пирён ёҫёмөрген те йөрёне пуслёҫ, асла тура Артемида

җиркевѣ те паракъса тухѣ, җапла вара пѣтѣм Асіа, пѣтѣм
 тѣнѣ хисеплесе таракан туррѣн җапѣ пѣтсе ларѣ,
 тенѣ. Җакна итлесе пѣтерсен, вѣсем пит җиленсе җитнѣ 28
 те: Ефесри Артемида асла! тесе кашкара пуҗланѣ.
 Вара пѣтѣм хула патранса җитнѣ; Павелна пѣрле пына 29
 Македоніа җыннисене Гаіѣне Аристарха тытна та, пур
 те перлешсе халах пухѣнанкан вырана кѣпѣрленсе кай-
 на. Павел халах варрине кѣреснѣн пулна, ана ве- 30
 ренекенсем йаман: унпа тусла таракан Асіари хаш 31
 хаш пуҗлахсем те ун патне җынсем йарса калаттар-
 на: халах пухѣнна җѣре пырса ан кураң, тенѣ. Пу- 32
 хура нимѣн йѣрки те пулман: пѣри пѣр тѣрлѣ, тепѣ-
 ри тепер тѣрлѣ кашкарашнѣ, пуханна җынсем хуш-
 шинѣ хайсем мѣшѣн пуҗтарѣннине пѣлменни нумай
 пулнѣ. Іудейсем каланине, халах хушшинѣн Александр 33
 йатла җынна җенсе каларнѣ. Александр аллине палла
 кѣтартна та, халахпа калаҗаснѣн пулнѣ. Анҗах вѣл 34
 іудей иккенне пѣлсессѣн пур те харѣс кашкарса
 йарса: Ефесри Артемида асла! тесе, пѣр икѣ се-
 хете йахан кашкарашнѣ. Йѣркене кѣртсе таракан 35
 пуҗлах халаха җарса калана: ей Ефес җыннисем! асла
 Артемидапа Діопете Ефес хули паханса тѣнине кам
 пѣлмест? Ун пирки тавлашас җук пулсан, сирѣн 36
 лапка пулас пулат, пѣлнѣ пѣлмен нимѣн те тавас
 пулмаст. Җак есир илсе килнѣ җынсем Артемида җир- 37
 кѣне те җаратман, сирѣн туррара та хурламан. Дими- 38
 трій те, мѣлкѣ ўкерекен ун пек ытти астасем те кам
 җинѣн те пулин йавап парассисем пулсан, уннан хай-
 не сүт пур, проконсулсем пур, пѣр пѣрин җинѣн җав-
 сене йавап паҗҗар. Есир тата ураҳ мѣн те пулин шы- 39
 ратѣр пулсан, ана йѣркелѣ пухѣннѣ пухура татса па-
 рес. Ку пайап пулнѣ еҗ пирѣншѣн хѣруша, пире тен 40
 халаха палхатнѣ тесе айанлѣс: ку пуху пухѣннине тѣр-
 ре каларма пирѣн нимѣнле сѣлттав та җук, тенѣ. Вал
 җакна калана та, пухѣва салатна.

XX. Палхав тарансан, Павел веренекенсене тѣнсе
 илсе ўкѣтленѣ те вѣсентѣн уйаралса, Македоніана тух-
 са кайна. Унти сѣрсене сўресе тухса ѳенекенсене
 3 пит нумай ўкѣтлесе хаварна та, Елладана пына. Унта
 вал виcѣ уйах пуранна. Іудейсем ана хирѣс тарса пал-
 хав каларна пирки, вал Сириана кайаспан пулна; са-
 ван дух ана Македоніа урла таваранма шухаш кѣнѣ.
 4 Асиана сититѣн унпа пѣрле Веріасем—Пирр Соси-
 патрѣ, Ѳессалониксем --Аристархпа Секунд, Дервіа-
 сем—Гаііпе Тимоѳей, тата Асиасем—Тихикпа Трофим
 5 пына. Вѣсем малтан кайса, пире Троадара кѣтсе та-
 6 фѣс. Тутлала тунă сакар прасникин кунѣсем иртсен,
 епир Филиппыран тинѣспе ишсе кайрамар та, пѣр
 пилѣк кунтан вѣсем патне Троадана ситрѣмѣр; унта
 ситѣ кун пурантамар.

7 43. Ерненѣн малтанхи кунѣнѣ веренекенсем сакар
 хукалама пухансан, Павел, хай тепѣр кунне тухса
 кайма шухаш тытнипе, веренкенсемпе каласса, самах-
 8 не сур-сѣртѣн татмарѣ. Епир пустаранса ларна пўлем-
 ре сурта нумай сутна-фѣ. Павел варах каласса лар-
 на хутра дўреѣ сінѣ ларакан пѣр Евтих йатла си-
 теннѣ аѣа хытах сыварса кайна, айхаласкер, суланса
 кайна та, суртан виcѣмѣш хутѣнѣн айалалла персе
 10 анѣ; сѣртѣн илнѣ дух вал вилнѣ-фѣ. Павел анѣ те,
 ун сине пѣшкѣнсе, ана ыталаса илѣ, унтан калзрѣ:
 11 ан пашарханар, дунѣ ун ашѣнѣх, терѣ. Унтан кайалла
 улахса, сакар хукаласа сисѣн, тата пайтах каласрѣ,
 мѣн тул суталиѣнѣх каласса лартѣ, вара тухса кайрѣ.
 12 Сав хутра хайхи аѣана дѣрѣ халлѣн илсе кѣѣс; вара
 саванас пысак пулѣ.

13 Епир кимѣ сине малтан кайса лартамар та, Павела
 илсе тухма Асса ишсе кайрамар: вал унта суран кайма
 14 пулса, пире хай сапла хушса хавартѣ. Ассра вал пире
 тел-пулѣ те, вара ана лартса епир Митилинана пырса

ситрёмёр. Унтан ишсе кайса, тепёр кунне епир Хиос 15
тёлне пырса җарантамар, тата тепёр кунне Самоса җа-
рантамар. Унтан Трогиллийе керсе тухрамар та, те-
пёр кунне Милита-пытамар.

44. Асиара варах тарас мар тесе, Павел Ефесе ке- 16
месёрех иртсе кайма шухаш тытрё: ёлкөрме май пул-
сан, алламёш кун прасникёнҗе Иерусалимре пулас-җё,
тесе васкарё. Милитран Ефесе йарса, вёл җиркү 17
пресвитерёсене хай патне җёнтерсе пыҗё. Вёсем ун 18
патне пырсан, вёл вёсене каларё: Асиана килнё кун-
ранранпа епё сирёнпе пёрле йаланах йепле пуранныне
есир пёлетёр. Епё Турашан тарашса татам, пур те- 19
лешрен те йаваш пултам, иудейсен усал шухашёсем
пирки хён-хур курса куссулё нумай такрам; епё пётём 20
халах умёнҗе те, килёрсенҗе те, усаине каласа ка-
тартрам, сире җавна вёрентрём, нимён те сиктерсе ха-
вармарам; Тура умёнҗе җылахран укёнмеллине, хамар 21
Туррамар Исус Христоса ёненме кирлине иудейсене те,
еллинсене те кала кала катартрам. Акё ёнтё Сывлаш 22
туртнипе епё Иерусалиме кайатап, унта хам мён ку-
рассине пёлместёп. Анҗах епё санҗарпа хуйха ку- 23
рассине Святой Сывлаш пур хуласёнҗе те каласа пёл-
терет. Епё нимёне те пэхмастап, хам җунама та хёр- 24
хенместёп, хам мён тумаллине, Җалакан Исусран илнё
ёсёме—Тура тивлеҗийён Евангелийёне—анҗах саванса
вёрентсе җитерес-җё, тетёп. Епё сирён хушшарта Тура 25
патшалахё җинҗен вёрентсе җүрерём, ёнтё есир пур-
сар та ман тёсёме урах кураймар: епё ана халё пёлсе
таратап. Җаванпа ёнтё сире пайанхи кун каласа па- 26
ратап: епё пуринён йунё телёшёнҗен те таса: епё Тур- 27
ран пёр ирёкне те сире пёлтермесёр хавармарам. Җапла 28
ёнтё есир хавара хавар аставар, пётём кётёве те астуса
тарар: Җалакан Турран ёненекен ушканне, җиркёве,
кётме, Святой Сывлаш сире пэхса таракансем туня;

29 Ылакан Тура вал ушкана, фиркёве, Хай йунне такса
 30 илнө. Епө кайна хысқан кётөве хөрхенмен тискер каш-
 31 кәрсем сирен хушша көрессине епө пөлетөп, хавар
 хушшартанах тата вөренокенсене хайсем хысқан илсе
 32 кайасшан, урах майла каласакан сынсем тухёс. Са-
 ванпа ёнтө сыха тарар, епө куссулө такса сире пурне
 те виёсө султунен сөрөн-кунөн пөр таранмасар вөрент-
 33 нине астуса тарар. Ей таванамсем! халө ёнтө епө сире
 Тура аллине, Унан тивлетлө самахне парса хаваратап,
 Тура самахө сире тата ытларах пөлтерме те, тасални-
 34 семпе пуринпе те пөрлө пайа куртме те пултарө. Епө
 кемёл, йе ылтган, йе тумтир таврашө никамран та
 35 илесшөн пулмарам. Хама кирлине тө, хампа сүрекен-
 сене кирлине те манан сак алламсем туса татёс, есир
 ана пөлетөр. Сапла тарашса халсаррисене пулашса
 тамаллине, Ылакан Исус самахне асра тытса тама
 кирлине епө сире пур ёсепе те катартса патам. Вал
 Хай каланя: илессинтен парасси телейлөрех, тенө.
 36 Сакна каласан, Павел таркусланса ларна та, вөсемпе
 37 пуринпе пөрлө кёл-туня, саван тух пур те пит хыта
 йөнө, Павела майёнтен ытала ытала илсе туз-туня,
 38 пуринтен ытла вөсем: есир ман төсөме урах курай-
 мар, тенөрен хуйхарна. Вара ана кимө сине ситех
 асатса йаня.

XXI. Епир вөсентен уйаралсан, тивөсепе ишсе кай-
 са, түрех Коса пытамар, төпөр кунне Родоса, унтан
 2 Патарана пытамар. Унтан Финикиана кайакан кимө туп-
 3 рамар та, ун сине ларса, ишсе тухса кайрамар. Кипр
 курана пусласан, ана сулахайа хавартамар та, Сириа-
 налла ишсе кайса, Тира ситсө тарантамар: унта кимө
 4 синти тийеве пушатмалла-тө. Унта вөренокенсене туп-
 рамар та ситө кун пурантамар, Сывлаш пөлтернө та-
 рах вөсем Павела Йерусалиме кайма каламарөс.

Сав кунсене ирттерсен, епир тухса кайрамар: вөсем

пире пур те арамёсемпе, аҗисемпе пёрле, хуларан тух-
сах асатса йаџёс; тинёс хёрринџе җаркусланса ларса
кёл-турамар. Унта пёр пёринџен уйяралтамар та, епир 6
кимё сине кётёмёр, вёсем килёсене таваранџёс. Тир 7
хулинџен шывпа ишсе кайса епир Птолемайдана пы-
тамар; унта тавансемпе куранасан, вёсем патёнџе пёр
кун пурантамар.

45. Тепёр кунне Павел та, унпа пёрле сўрекенсем 8
епир те, тухса Кесаріана пытамар; унта епир ыра
хыпар саракан Филипп килне кёрсе, ун патёнџе пу-
рантамар; вёл ситџе диаконран пёри. Унан пророкла 9
калашакан таватә хёрё пур-џё.

Вёсем патёнџе епир пайтах кун пурантамар, сав 10
вахәтра Іудеаран пёр Агав йатлә пророк пыџё. Пирён 11
пата кёрсен, вёл Павел писиххине илџё те, хай алли-
урине сыхса каларё: Святой Сывлаш ак сапла калаџ:
сак писиххи хуcине іудейсем Іерусалимре сапла сых-
са, суџа тёнлё сынсен аллине парёс тет, терё. Сакна 12
илтсен, епир те, унти сынсем те Павела: Іерусалиме
ан кай, тесе тархасларамар. Павел пире хирёс каларё: 13
мён таватар есир? мёшен есир йёрсе манан җуна хур-
лантаратар? епё хама тимёрлеттерме те хатёр, Сала-
кан Іисус йаџёшен Іерусалимре вилме те хатёр, терё.
Ана ўкёте кўрсе пулмарё, вара епир ләплантамар: 14
Турә ирёкё пултәр ёнтё терёмёр.

Сак кунсем иртсен, епир хатёрлентёмёр те, Іеруса- 15
лиме кайрамар. Пирённе пёрле Кесаріари хаш хаш 16
вёренекенсем те пыџёс; пире пуранма майләрах пултәр
тесе, вёсем пире пайтахранпа вёренекен пулса тара-
кан Мнасон йатлә пёр Кипр сынни патне илсе пы-
џёс. Епир Іерусалиме ситсен, тавансем пире пит са- 17
ванса хапал турёс.

Тепёр кунне Павел пирённе пёрле Іаков патне пы- 18
џё; мён пур пресвитерсем те пуханџёс. Вёсемпе курә- 19

нассан, Павел хай тарашнипе суйа тёнлө сынсем хуш-
шинъе Тура мён мён тунине төпө-йөрөпе каласа пафё.

20 Итлесе пётерсен, вёсем Турра мухтарёс те, Павела
каларёс: ей таванамар! Христоса ёненнө иудейсем ми-
се пинне куратан ёнтө, вёсем пур те законшан сунса
21 таракан сынсем. Вёсем сан синъен: вал суйа тёнлө
халәхсем хушшинъе пуранакан иудейсене пурне те:
афарсен ўтне ан кастарар, авалхи йалапа ан пуранар,
тесе, Моисей законне паракма вёрендөт тенине илтсе
22 пөтнө. Мён тавас ёнтө! ахар, халәх пустаранаг пулө:
23 вёсем есө килнине илтөс. Есө епир сана мён каланине
24 ту-ха: пирён самах панә таватә сын пур. Савсене йерт-
се кай та, вёсемпе пөрле тасал; вёсемшөв парне күрсе
таккаланмаллине те ху сине ил, сўсөсене кастартўар
вёсем; вара сан синъен илтөннө самах төрөс маррине,
есө ху та закон таракх пуранныне вёсем пур те пөлөс.
25 Суйа төнрөн ёненекен пулнә сынсем синъен епир ка-
наш туса сәпла сырса йатамар: келөткесене күнө йапа-
ласенъен, йунран, павса вёлөрнинъен, асканләхран
сыхлантўар, урах вёсем ана кана нимөн те ан тутўар
терөмөр, терөс.

26 46. Вара Павел сав сынсене йертсе кайрө те, вё-
семпе пөрле тасалтө; төпөр кунне ўиркөве көтө те:
тасалма хунә кунсем иртрөс, ёнтө пирён харкам хай-
шөв парне күмелле терө.

27 Ситө кун иртсе пынә ўух, Асиари иудейсем Павела
ўиркүре курнә та, пөтөм халәха пәлхатса, ана тытна.
28 Вёсем кашкараршса каланә: ей израил сыннисем, пула-
шар! сак сын пур төлте те пурне те, халәха хирөс,
закон хирөс, сак выранә хирөс вёрендөт; ситменнине
тата еллинсене ўиркөве илсе керсе, сак таса выранә
29 ирсөрлетрө, төнө. Вёсем сакан үмөн унпа пөрле ху-
лара пөр Ефес сынни Трофим сўренине курнә, саванпа
вёсем Павел ана ўиркөве илсе көнө пулө, тесе шу-

хашланă. Пётём хула ҫавра́на пуҫланă, халăх пуҫта- 30
 ранса ҫитнӗ. Вара Павела йарса тытнă та, ҫиркӳрен
 сётёрсе тухнă, ҫавантах алакёсене питёрсе хунă. Вё- 31
 сем а́на вёлерес тесе тăнă ҫух: пётём Иерусалим пал-
 ханаӳ, тесе полккри пин-ҫын пуҫла́хне хыпар ҫитнӗ.
 Вăл ҫавантах салтаксем, ҫёр-ҫын пуҫла́хёсем йертнӗ 32
 те, вёсем патне васкаса кайнă. Кёсем пин-ҫын пуҫ-
 ла́хёпе салтаксене курсан, Павела хёнеме ҫарăннă.
 Ҫаван ҫух пин-ҫын пуҫла́хё пырса ҫитнӗ те, а́на илсе 33
 икӗ сăнҫăрпа тимёрлеме хушнă, унтан ыйтнă: мёнле
 ҫын ку, мён турӗ вăл? тенӗ. Халăх хушшинҫе пёри 34
 пёр тёрлӗ, тепёри тепёр тёрлӗ кашкарнă. Халăх пăт-
 раннаран тёрёссине нимӗн те пёлеймесёр, пин ҫын
 пуҫла́хё а́на крѣпăҫе илсе кайма хушнă. Павела пусма 35
 тăрах илсе ула́хнă ҫух, халăх хёсёрленёрен, салтаксем
 а́на йăтса ула́хмалла пулнă, мёшён тесен хыҫалтан 36
 темён ҫухлӗ халăх: вёлерес а́на! тесе кашкарса пынă.
 Крѣпăҫе кёнӗ ҫух, Павел пин-ҫын пуҫла́хне каланă: 37
 сана пёр са́мах калама йураӳ-и мана? тенӗ. Лешӗ ка-
 ланă: есӗ грекле пёлетён-и-мён? Апла пулсан ҫак кунсем 38
 умён халăха пăтратса, пушă хире тăватă пин вăра-
 хурах йертсе тухакан хайхи Египет ҫынни есӗ мар-и?
 тенӗ. Вара Павел каланă: епӗ иудей, Тарссем, Киликія 39
 ҫёрёнҫи паллă хула ҫынни, сана йăлăнатăп: халăха сă-
 мах калама ирӗк пар-ҫӗ мана, тенӗ. Лешӗ хушсан, 40
 Павел пусма ҫине тăрса, алипе халăха паллă кăтарт-
 нă; шăпах пулса ҫитсен, вăл еврейле ҫапла кала
 пуҫланă:

XXII. Ей таван ҫынсем, аттемсем! хам тўрри ҫин-
 ҫен хавăр умărта каланине итлёр-халӗ, тенӗ. Павел вё- 2
 семпе еврейле калаҫа пуҫланине илтессён, вёсем тата
 ытларах лăпланнă. Вăл каланă: епӗ Киликіари Тарсра 3
 ҫуралнă иудей ҫынни, мана ҫав хуларă Гамалиил ури
 умёнҫе пăхса ўстернӗ, аттемёрсен йăлине мана тӗплӗ

Апостолсен ёҫёсем.

вѣрентсе ситернѣ; есир халѣ пурсѣр та тѣрашна пек,
 4 епѣ те Турашан тѣрашакан сын. Сак вѣренту хысхан
 кайакансене, арсыннине те, хѣр-арамне те сыха сыха
 5 тѣрмене хуптарса, епѣ вѣлерес пек хѣсѣрлерѣм; ман
 синтен пуп-пуслѣхѣ те, мѣн пур аслѣ сынсем те каласа
 парѣс. Епѣ вѣсентѣн Дамаскра пурѣнакан ѣненекѣнсем
 патне кайма сырусем те илтѣм, сав сынсене тимѣр-
 лесе Іерусалиме тытса килсе асаплантарас тесе кай-
 6 рѣм. Епѣ сулла пынѣ тух, Дамаска ситерехпе, кантарла
 тѣлѣнѣ пѣлѣт синтен хаватлѣ сутѣ сасартѣк сутатат-
 7 са йаѣ мана, епѣ сѣре укрѣм, хама: Савл! Савл! мѣ-
 шѣн есѣ Мана хавалатѣн? тесе калакан сасѣ илтрѣм.
 8 Епѣ ѣна хирѣс: ей Тура! Есѣ кам? терѣм. Вѣл мана
 9 каларѣ: Епѣ есѣ хавалакан Назорей Іисус, терѣ. Ман-
 па пѣрле пыракансем сутѣ курнѣ та, пит хѣраса ситнѣ,
 10 анѣах вѣсем манпа Каласаканѣн сассине илтмен. Вара
 епѣ каларѣм: ей Тура, манѣн мѣн тѣвас? терѣм. Тура
 мана каларѣ: тѣр та, Дамаска кай, есѣ мѣн тумаллине
 11 унта сана пѣтѣмпе каласа парѣс, терѣ. Сав сутѣ хѣ-
 ваѣепе епѣ кусѣр пултѣм, мана вара хампа пѣрлехи
 12 сынсем алѣран савѣтса Дамаска илсе пыѣс. Закон хуш-
 нѣ пек ырѣ пурѣнакан, Дамаскри мѣн пур іудейсем
 13 мухтаса тѣракан Ананіа йатлѣ пѣр сын маң патѣма
 пыѣ те, ман умма тѣрса, мана каларѣ: ей Савл тѣ-
 ванѣм! куракан пул, терѣ. Епѣ савѣнтах ѣна куртѣм.
 14 Вѣл вара мана каларѣ: хамѣр аттемѣрсенѣн Турри сана
 Хѣй ирѣкне пѣлтерсе ситересшѣн, Тѣрѣ Христоса кантар-
 тасшѣн, Ун саварѣнѣн тухнѣ сѣмахсене илттересшѣн,
 15 малтанах суйласа илнѣ: Ун синтен ху мѣн илтнине, мѣн
 курнине есѣ пур сын умѣнѣ те каласа кантартакан пу-
 16 лѣн. Сапла ѣнтѣ есѣ мѣшѣн вѣраха йаратѣн? тѣр та,
 Іисус Тура йатне асанса сылѣхусене суса тасат, тѣне
 17 кѣр, терѣ. Іерусалиме тавѣрансан, дикѣре кѣл-туса
 18 танѣ тух, епѣ шухѣша кайрѣм та, Іисуса куртѣм; Вѣл

мана каларё: васка, Йерусалимрен хавъртрах тухса кай:
 есё Ман синџен каласа катартнине кунтисем йышанас
 сук, терё. Епё каларам: ей Тура, Сана ёненекенсене 19
 епё термене хуптарнине, синагогасенте хёненине вёсем
 пёлсе таращё; Сан синџен каласа пёлтерекен Стефан 20
 йунне такна ӡухне те, епё унта татам, ана вёлернине
 мухтаса, вёлерекенсен тумтирёсене сыхласа татам. те-
 рём. Вэл мана каларё: кай, Епё сана айкака, суяа 21
 тенлё сынсем патне йарап терё, тенё.

Сак кайранхи самаха каллиџен вёсем Павела итлесе 22
 таня; кун хыссян вара кашкарашма тапратна: ку сынна
 сёр синџен пётёр! вэл пуранма тивёслё мар! тенё.
 Вёсем сапла кашкарашса тумтирёсене ывата ывата, 23
 сўлелле тусан сапса таня хутра, пин-сын пуслыхё 24
 Павела крѣпаше илсе кёме хушна; ана хирёс мён пир-
 керен сав терлё кашкарнине пёлесшён, ана саптарма
 хушна. Хайне ӡёнсемпе туртса сыхсан, Павел саванта 25
 таракан сёр-сын пуслыхне каланя: сире Рим сынни
 йатне илнё сынна сутсарах саптарма ирёк паня-и-мён?
 тенё. Сакна илтсен, сёр-сын пуслыхё пин-сын пуслыхё 26
 патне пырса каланя: асту, мён тавас тетён есё? ку сын
 Рим сынни йатне илнё сын, тенё. Вара пин-сын пус- 27
 лыхё Павел патне пырса каланя: кала-ха мана, есё
 Рим сынни йатне илнё сын-и-мён? тенё. Павел каланя:
 сапла сав, тенё. Пин-сын пуслыхё каланя: епё вэл йата 28
 пысак укча парса илтём, тенё. Павел каланя: епё сав
 йатпах (сав хисепре) сурална, тенё. Ана асаплантарас-
 шан таракансем вара савантах ун патёнџен парахса
 кайна. Вэл Рим сынни йатне илнё сын иккенне пёлсен,
 пин-сын пуслыхё ана сыхтарнашан хара йулна. Иудей- 30
 сем Павела мён ёспе айяпланине теплёрех пёлес тесе,
 пин-сын пуслыхё тепёр кунне унан тимёрне илтернё
 те, пуп-пуслыхёсемпе пётём синедриона пустаранма
 хушна, унтан Павела вёсен умне каларса таратна.

- XXIII. 47. Павел синедріон сыннисем сине пахса каланă: ей таван сыннамсем! епё сак кунтѹженех Турă
- 2 умёнѹе пит таса кăмăлпа пурăнатăц, тенё. Пуп-пuşлăхё Ананіа ун умёнѹе тăракансене а́на саварён-
- 3 ѹен сапма хушнă. Вара Павел а́на каланă: ей шуратса хунă хўме! хăна Турă сапё; сана закон хушнă пек
- 4 сут тума лартнă, есё закона хирёс пырса, мана сапма
- 5 хушатăн, тенё. Унта тăракансем каланă: есё Туррăн пуп-пуşлăхне хурлатăн! тенё. Павел каланă: ей таванамсем! вăл пуп-пуşлăхё иккенне епё пёлмен: Сыру синѹе те: хăвăн халăху пуşлăхне усал сăмах ан кала, тесе сырнă, тенё.
- 6 Синедріонра ларакансем хăшё саддукейсем, хăшё фари́сейсем иккенне пёлсе, Павел саванта хытă сасăпа каланă: ей таван сынсем! епё фари́сей, фари́сей ывăлё, мана вилнё сынсем ѹерёлсе тăрассине ёмётленнё-
- 7 шён сут-таваççё, тенё. Вăл сапла каласассăн, фари́сейсемпе саддукейсен тав тухнă; вара пуху икё пайа
- 8 уйăрăлнă, мёшён тесен саддукейсем: ѹерёлсе тăрасси пулас сук, ангел та, ѹун та сук, теççё; фари́сейсем:
- 9 вăл та, ку та пур, теççё. Пит хытă сёмёрёле пуşланă; фари́сейсен майлă кёнекеçёсем тăнă та, тавлашса каланă: епир ку сы́нра нимён усал та тупмастпăр; а́на сывлăш, йе ангел каламан-и? Турра хирёс пыма йурамасѹ
- 10 пире, тенё. Тавлашу тата ытларах сёкленсе кайнăран, вёсем Павела таткаласа пăрахасран шикленсе пин-сын пуşлăхё салтаксене анса, а́на вёсен хушшинѹен илсе, крѹпăçе леçме хушнă.
- 11 Тепёр каçхине Турă а́на кура́нса каланă: Павел, хайула пул! есё Ман синѹен Іерусалимре каласа пёлтернё пек, санăн Рїм хулинѹе те саплах каласа пёлтермелле, тенё. Тул сута́лсан, хăш хăш іудейсем Павела вёлерме сăмах пётёрнё: а́на вёлермесёр сийес те,
- 12 ёçес те мар, тесе тупа тунă. Сапла тупа тăвакансем

хөрөхөн ытла пулнă. Вёсем пуп-пуслăхёсемпе аслă 14
 ҫынсем патне пырса каланă: епир Павела вёлермесёр
 нимён те ҫимёпёр тесе тупа турăмăр. Ҫапла ёнтё 15
 ёсир синедріон ҫыннисемпе пёрле ун ёҫне тёплёрех
 пёлесшён пек пулса, пайанах пин-ҫын пуслăхне пёл-
 терсе хурăр, вăл апа ыран сирён пата кăлартар,
 Павел ҫывăхарса ҫититўҫенех епир апа вёлерме хатёр
 тăрапăр, тенё.

Павел аппашин бвăлё ҫав шухăш ҫинўен илтсенех 16
 кайнă та, крѣпăҫе пырса Павела систернё. Павел ҫёр- 17
 ҫын пуслăхёсенўен пёрне ўентерсе пыртарнă та, ка-
 ланă: ҫак аўана пин-ҫын пуслăхё патне йертсе кай-ўё:
 унăн апа пёр сăмах каласси пур, тенё. Лешё аўана 18
 йертнё те пин-ҫын пуслăхё патне илсе пырса каланă:
 тёрмере ларакан Павел мана ўентерўё те, ҫак аўана
 сан патна йертсе килме хушрё: унăн сана пёр сăмах
 каласси пур, тенё. Пин-ҫын пуслăхё аўана аллинўен 19
 тытнă та, унпа пёрле пёр хёрнелле кайса унтан ыйтнă:
 санăн мана мён калассу пур? тенё. Аўа каланă: іудейсем 20
 Павел ёҫне тёплёрех пёлесшён пек пулса, апа ыран
 синедріон умне кăларттарас тесе, сана йалăнма капаш
 тунă. Ёсё вёсене ан итле: вёсенўен хёрех ҫын ытлаш- 21
 шипех Павела сыхласа тăраҫҫё, вёсем Павела вёлерме-
 сёр ёҫмессе, ҫимессе тупа тунă; вёсем ёнтё хатёр, ёсё
 хушасса анўах кётсе тăраҫҫё, тенё. Пин-ҫын пуслăхё 22
 вара: ҫакна мана ху каласа панине никама та ан
 кала тесе, аўана кăларса йанă.

Унтан вăл ҫёр-ҫын пуслăхёсене иккёшне ўёнсе илнё те, 23
 каланă: ҫёрле виҫҫёмёш сехетре Кесаріана йамашкан
 икё ҫёр ҫуран салтак, ҫитмёл ҫын утлă салтак, икё ҫёр
 ҫын ухăлă салтак хатёрлёр. Павела аслă пуслăх Феликс 24
 патне лартса асатмашкан ашаксем те хатёрлёр, тенё.

Унтан ак ҫапла сăмахсем каласа ҫыру та ҫырнă: 25
 тивёҫлипе хисеплекен Феликс пуслăха Клавдій Лисій 2

27 саванас сунат. Ҷак җынна іудейсем тытса вёлермех та-
 панны-тё, вал Рим җынни йатне иляё җын иккенне пёл-
 28 се, епё салтаксемпе пытам та, ана туртса илтём. Унтан
 мён ёҗпе айӑпланине пёлесшён пулса, ана вёсен си-
 29 недріонне илсе пытам. Вара пёлтём: ана вёсем хайсен
 законё тёлёшёпе тавлашакан сӑмахсем пирки айӑплаҗ-
 җё-мён, вёлермешкён, йе тимёрлемешкён унан нимён
 30 айӑпё те җук. Ун җинтён іудейсем усал шухаш тытна
 хыпар мана җитрё те, епё ана хавӑртах сан патна
 йатӑм, ана айӑплакансене те ун җинтён сан умӑнта
 калама хушрам. Ҫыв пул, тенё.

31 Ҷапла вара салтаксем хайсене хушна пек Павела
 32 җёрле Антипатридана илсе кайна. Тепёр кунне утла
 салтаксене унга пёрле кайма каласа, ыттисем крӑпӑҗе
 33 тавӑранны. Лешсем Кесаріана җитсе, җыруне пуҗлаха
 34 тыттарна та, Павела та ун умне тӑратна. Ҫыруне ву-
 ласа пахсассӑн, пуҗлах Павелран вал мёнле җёрти җын
 иккене ытна. Павел Киликія җынни иккенне пёлсес-
 35 сён, каланӑ: хана айӑплакансем килсөссөн, епё сана
 итлесе пахап, тенё. Унтан ана Ирод преторійне хуп-
 тарса хурал пама хушна.

XXIV. Пилёк кунтан пуп-пуҗлахё Ананіа асла җын-
 семпе пёрле, аста калаҗакан пёр Тертулл йатла җынпа
 пёрле пына та, Павел җинтён асла пуҗлаха йавап
 2 панӑ. Павела тӑнсе пырсан, Тертулл җапла каласа ана
 айӑпла пуҗланӑ: ей тивёҗлипе хисөплөкөн Феликс,
 3 сана кирек хаҗсан та, пур җёрте те, епир тёрлөрөн тав
 туса асанатпӑр: епир пит канлөхлө пурӑнни санран
 килет, есё тӑрашнипе җак халах ыра йёркөпе пурӑ-
 4 наӑ. Епё сана нумайах җӑрмантарса тӑрасшӑн мар,
 ёнгё сана йӑланатӑп: епир кёскөнөн каланине есё
 5 йаланхи пекех йӑвашшӑн итлөсөн-тӑ: җак җын халах
 синкерё иккенне пёлсе, пётём тонтёре пурӑнакан іудей-
 сем хушшинтё пӑлхав кӑларнине, Назорей суйийён

пуслăхё пулса тăнине пёлсе, вăл кёретех җиркёве те 6
ирсёрлентернине курса, епир а́на тытра́мър та, хамър
закон та́рăх сут та́вас тесеттёмёр. Анҗах пин-сын пуслăхё 7
Лисі́й пытё те, а́на пирён алăран пусмърласа
туртса илсе, сан патна йаҗё; пире те, а́на айăплакан- 8
сене, сан патна килме хушрё. Тикшёрсе пăхсан, епир
а́на мён тёлешпе айăпланине пётёмпех есё ху унтан
хайёнтён ыйтса пёлён, тенё. Іудейсем те: җапла җав, 9
тесе, та́на.

Аслă пуслăх Павела каласма палла кăтартсан, вăл 10
хирёс тавърса каланă: епё пёлетёп, есё җак халăха ну-
май җултанпа төрөс сут-туса та́ратăн, җаванпа епё хам
ёҗём тўррине хайула́рах каласа парăн ёнтё. Есё ху та 11
пёлён: епё 'Іурра пусҗапма Іерусалиме килни пёр ву-
ник кунтан та ытла мар халё. Епё кампа та пулин 12
тавлашнине, йе халăха пăлхатса җўренине вёсем җир-
кўре те, синагогасентё те, хулара та курман; җаванпа 13
халё хайсем мана мён тёлешпе айăпланине кăтартса 14
парас җук. Анҗах ак җакна сана пёр пытармасър ка-
ласа паратап; законра, пророксен кёнекинҗе җырнине
пурне те ёненсе та́рса, җак җынсем: суйа тийёкен вё-
рентў та́рăх епё җанах та хам аттемсенён Турришён
та́рăшса пурăнатăп. Вилвё җынсем—саваплисем те, 15
савапсъррисем те җёрёлсе та́рёс тесе, Турă җине
шанса та́ратăп, җавна вёсем хайсем те кётсе та-
раҗё. Җаванпа епё Турă умёнҗе те, җын умёнҗе те 16
таса кăмăллă пуласшăн йаланах та́рăшатăп. Пайтах 17
җул иртсен, епё хам халăхăма хёрхенсе панă йапа-
ласемпе парнесем кўме килтём. Мана тасалнă хыҗ- 18
җан җиркўре тытрёс, унта та халăх пуханна җёрте,
пăлханса та́на җёрте тытмарёс. Мана тытакансем Асі- 19
аран килнё іудейсем-җё; ман җийе та́рсă мён те пулин
калассисем пулсан, мана сан уманта айăплама җавсем
килме кирлё-җё. Епё синедрион умёнҗе та́на җух мапра 20

мён айӕп тупнине ҕаксем хайсем каласа патӕӕр, кала-
 21 сан та вёсем пёр ҕак сӕмаха анӕах калёс: епё вёсен
 хушшинӕ тӕнӕ ӕух хытӕ сасӕпа каларӕм: мана вилнё
 ҕынсем ӕрёлсе тӕрасси ҕинӕен вёрентнёшён сут тӕ-
 ватӕр есир терём, тенё.

22 Ғакна итлесе пётерсен, Феликс вёсен ёсне ӕлёме
 хӕварса каланӕ: сирён ёсёре пин-ҕын пуҕлахе Лисий
 килсен татса парӕп; ҕав вёрентӕ ҕинӕен хам та тӕп-
 23 лёрех пёлӕп, тенё. Павела хурал тӕма ҕёр-ҕын пуҕ-
 лӕхне хушнӕ, анӕах ӕна хёсёрлеме каламан, унӕн ҕы-
 вӕх ҕыннисене ун патне ҕӕреме, йё ӕна пулӕшса тӕма
 пёрне те ӕарма хушман.

24 Пёр темиҕе кун иртсен, Феликс хайён арӕмё Дру-
 зиллапа пёрле пынӕ, арӕмё иудеа ҕынни пулнӕ; Феликс
 Павела ӕентерпё те, Исус Христоса ёненесси ҕин-
 25 ӕен каланине итлесе тӕнӕ. Павел ӕна тӕрёлӕх ҕин-
 ӕен, ӕарулӕ пуласси ҕинӕен, пулас сут ҕинӕен кала
 пуҕласан, Феликс хӕраса ӕкнё, вара каланӕ: халё
 26 кай-ха, вӕхӕт пулсан, сана тата ӕентерӕп, тенё. Фе-
 ликс ҕавӕнтах тата: Павел хайне кӕларса йартарас-
 шӕн мана укҕа парё тесе те ёмётленнё; ҕавӕнна ӕна
 27 ӕас ӕасах ӕентерсе, унпа каласнӕ. Икё ҕултан Феликс
 вырӕнне Порций Фест кёнё. Иудейсене кӕмӕл тӕвас
 тесе, Феликс Павела термерех хӕварнӕ.

XXV. Хай аллине панӕ ҕёре пырса ҕитсен, виҕё
 2 кунтан, Фест Кесариаран Иерусалиме кайнӕ. Ғавӕн
 ӕухне пуп-пуҕлахепо иудейсен паллӕ ҕыннисем ун патне
 3 Павел ҕинӕен йавап пама пынӕ; вёсем ӕна: пирёншён
 ырӕлӕх тусам, Павела Иерусалиме ӕентерсе килсем, тесе
 йӕлӕнса тимленё: вёсем Павела ҕул ҕинӕе вёлерме
 4 шухӕшланӕ. Фест хирёс тавӕрса каланӕ: Павел Кеса-
 риара хурал аллинӕе тӕраӕ, епё хам та унта ӕас кайӕ-
 5 тӕп; ҕавӕнна сирён хушшӕрти паллӕрах ҕынсем манпа
 пёрле пыӕӕр, вӕл ҕынра мёнле те пулин айӕп пул-
 сан, ӕна айӕплатӕӕр, тенё.

Вара вёсем патёнѣ пёр сакәр куна, йе вунă куна 6
 йахан пурăннă та, Кесаріана тавăрăннă; тепёр кунне
 сут тăвакан ыра́на ларса, Павела илсе пыма хушнă.
 Павел пырсассăн, Іерусалимрен пынă іудейсем йёри 7
 тавра тăрса, ун сінѣн йывăр айăпсем нумай каланă;
 айăпёсем тăннине кăтартса парайман. Павел хай тўр- 8
 рине пёлтерсе каланă: епё іудей законне хирёс
 пырса та, тиркёве хирёс кайса та, кесаре хирёс
 те нимён усал ёс те туман, тенё. Фест іудейсене 9
 йурасшăн пулса, Павела хирёс каланă: епё сана ку
 ёспе Іерусалимре сут-тăвăп, есё унта пырасшăн-и? тенё.
 Павел каланă: епё кесарь суѣ умёнѣ тăратăп, мана 10
 сакантă сут тума тивёслё те; іудейсене епё нимёнпе те
 хур туман, есё а́на ху та лайах пёлетён; епё айăплах 11
 пулсан, вилме тивёслё усал ёс тунă пулсан, вилёмрен
 тармастăп; вёсем кăтартакан айăпсем манра пёри те
 сук пулсан, мана никам та вёсен аллине тытса пама
 пултараймё: мана кесарь суѣ пултăр, тенё. Фест вара 12
 канашра ларакан сынсемпе каласса пăхнă та, хирёс
 тавăрса каланă: есё кесарь сутне ыйтрăн, ёнтё кесарь
 патне кайăн, тенё. Пёр темиşe кун иргсен, 13

48. Кесаріана Агриппа патіпапа Вереника Феста
 ыра́лах-сывла́х сунма пынă. Вёсем унта пайтах кун 14
 пурăннă. Фест Павел ёсне патшана каласа панă; вăл
 каланă: кунта Феликс термене хупса хăварнă пёр сын
 пур; епё Іерусалимре тух, пуп-пусла́хёсемпе іудейсен 15
 асла сыннисем ун сине йаваппа пырса, а́на сут туса
 айăплама хушрёс. Епё вёсене хирёс каларăм: айăп- 16
 лакан сыннăн айăпне кăтартакансем кус умёнѣ пулма-
 сан, тата хай сине йăвантаракан айăпа хай сінѣн
 сирсе йама айăплаган сынна ирёк памасан, вёлер-
 ме тытса пама Рим сыннисенён йăла сук, терём.
 Вёсем кунта килсесён, епё за́рăнса тăмарăм, тепёр 17
 куннех сут тăвакан ыра́на лартăм та, сав сынна илсе

- 18 килме хушрәм. Айһаплаканёсем аһа сырса илтёс, анҗах
 епё кётнё айһапсенҗен пёр айһап та катартса парайма-
 19 рёс; вёсем Павелпа хайсенён Турра хисеплес йёрки
 синҗен, тата пёр вилнё Иисус синҗен анҗах тавлаш-
 20 каларёс. Павел Ун синҗен: Въл җерё, тесе таҗё. Ҙав
 ёсё татаклъ тума аптараса епё каларәм: хәһа җак ёсё
 Иерусалимре сут тутарма, есё унта кайасшән-и? терём.
 21 Анҗах Павел хай ёсёне Августа пәхтарасшән пулса, хай-
 не хаварма ыйтрё, епё вара аһа кесарь патне йаритҗен
 22 хурал тама каларәм, тенё. Агриппа вара Феста каланә:
 въл җынна епё те итлесе пәхасшән, тенё. Аһа есё ыранах
 23 илтён, тенё ку. Тепёр кунне Агриппапа Вереника пин-
 җын пусләхёсемпе, хулари аслә җынсемпе пёрле сут тава-
 кан җурта пит җаплә пырса кёрсен, Фест хушһипе Павела
 24 та илсе пырса таратнә. Вара Фест каланә: ей Агриппа
 патша, ей пирёнпё пёрле таракан ытти җынсем! иудей
 җыннисем җак җын җине тарса, Иерусалимре те, кунта
 та ман пата темён җухлён пухәнҗёс те: въл ёнтё пу-
 рәнмалла мар! тесе кәшкәрҗёс; есир халё җав җынна
 25 хавәр курса таратар. Анҗах въл вилме тивёслё. ёс
 тунине епё тупмарәм, вара хай Август патёнҗё
 сут тутарма ыйтһаран, епё аһа ун патне йама шу-
 26 хәш турәм. Ун синҗен кесаре җырса йама манән ни-
 мён те палли җук; тётҗёсё пәхсан, мён җырса йамалли
 куранҗар тесе, аһа епё сирён умәра кўртертём, ей
 Агриппа патша! пуринҗен ытла аһа сан умна илсе
 27 килтертём; тимёрленё җынна айһапне катартмасәр
 йани – маншән пулсан, шухәшламасәр тунә пек ту-
 йһанат, тенё.

XXVI. 49. Агриппа Павела каланә: хушән ка-
 лаҗма сана җару җук, тенё. Вара Павел аллине тас-
 2 са, хайне хўтөлесе кала пусланә: ей Агриппа патша!
 иудейсем катартакан пур айһапан та пайанхи кун
 сан уманта хама хўтөлесе калаҗмалла пулһашән

епё хама хам телейлё тетёп, ситменнине тата іудей- 3
 сенён мён пур йăлисене, вёсенён тавлă шухăшёсене
 есё пёлсе тăратăн. Саванпа сана йăланатап: епё ка-
 ланине ăтăмлахупа итлесе тăрсам. Епё малтан 4
 хам халăхăм хушшинџе Іерусалимре пурăнтăм, мана
 іудейсем пур те мён сáмрăкранпах пёлсе тăрассё.
 Каласа кăтартас тесен, калатăр: епё фарисей пул- 5
 са, хамăр тён хушнине пит хытă тытса тăтăм, вё-
 сем мана ёлєкрєнпєх пєлсє тăрассё. Епё пайанхи кун 6
 сут умёнџе хамăр аттемёрсене Турă пама пулнине
 ёмётленсе пурăннашăн тăратап, пирён вуникё йăхăмăр 7
 та кунён сёрён Турашăн ăунтан тăрăшса, савă пулса
 ситессине курма ёмётленсе тăраť. Ей, Агриппа пат- 8
 ша! мана іудейсем сáв ёмётшєн айăплассё ёнтё. Йєплє
 пек? Турă вилнисене ăёртсє тăратё тени сирёншєн шан- 9
 малла мар пек туйăнаť-и-мєн? Ѓанахах, епё те: манăн
 Назорей Іисус йатне хирёс тăрса тумалли ёс нумай-ха,
 тесе шухашлаттăм. Тавасса та епё Іерусалимре сáвна 10
 туса тăтăм: пуп-пуслăхёсенџен ирёк илсе, таса сынсене
 епё нумайёшине тёрмене хуптартăм, вёсене вёлєрнё
 ăух та, сáвна тума канаш парса тăраттăм. Пур 11
 синагогасенџе те епё вёсєнє темисє хут та асаплав-
 тартăм, Іисуса хурлама ирєксёрлєрєм; ёненекєнсем
 сине хисєпсёр силєнсє ситнице, вёсєнє йут хуласєнџе
 те хёсёрлєрєм. Пуп-пуслăхёсенџен ирёк илсе, вёсем 12
 хушса йавă тăрăх, епё сáв ёсшєн Дамаска кайрам. Ей
 патша! сул шинџе ăух, тăр-кăнтăрла епё пёлёт шинџе
 хёвел йалтăртатса тăнинџен те сутăрах сутă куртăм;
 сáвă мана та, манпа пёрле пыракансєнє те сүтатса
 йаџё. Епир пурсăмăр та сёре ўкрёмёр; унтан епё хама 14
 еврейле калакан сасă илтрём, вăл каларё: ей Савл,
 Савл! есё Мана мёшєн хăвалатăн? шăтăа хирёс пыма
 сана йывăр, терё. Епё каларам: ей Турă, кам Ёсё? 15
 терём. Вăл каларё: Епё—есё хăвалакан Іисус; ёнтё сёк- 16

- ленсе уру сине тәр: есә җак ху мән курнине, Епә сана пелтерессине каласа катартакан, уншан өслесе тәр-
 кан пул, куранасса та Епә сана җаваншан курантам,
 17—18 сана иудей халәхә хушшинтен, суйа тәнлө җынсен
 хушшинтен суйласа илтәм, халә өнтә Епә сана вөсен
 куҗәсене уҗма вөсем патне йаратап: вөсем тәттөмрен
 җутталла җавантүҗәр, шуйтган аллентен Турә йенне
 тухтәр, Мана өненнипе вөсенән җылаҳәсем каҗарантү-
 җәр, тасалнисемпеле пөрле пайа көтүҗөр тетөп, терө.
 19 Ей Агриппа патша, җаванпа өнтә епә җүлтен куран-
 20 нине хирөҗ пымарәм, вара малтан Дамаскпа Иеруса-
 лимре пуранакан җынсене, унтан пөтөм Иудеа җөрөнтҗи
 җынсемпе суйа тәнлө халәхсене: җылаҳәрсөнтөн үкөнсе,
 Турә йенелле җавананар, үкөнөҗе тивөҗслә өссөм тавар,
 21 тесе вөрөнтсе җүрерөм. Җаваншан мана иудейсем җир-
 22 күре йарса тытрөҗ те, таткаласа паракмах таҗөҗ. Җа-
 пах та епә Турә пулашнипе пайанхи кунтүҗөнөх тә-
 ратап, пөҗөкҗисене те, пыҗаккисене те каласа катар-
 татап; пророксемпе Моисей мән пулассине каласа пел-
 23 төрнө, вөсем каланинтен пуҗне епә урах нимән те
 каламастап. Христос асапланса вилмелле пулна; вил-
 нисен хушшинтен җан малтан җөрөлсе тәрса, иудей
 халәхне те, суйа тәнлө җынсене те җутә җинтөн ка-
 ласа пелтермелле пулна, тенө.
 24 Павел җапла хайне хүтөлөсе каланә җух, Фөст хытә
 сасәпа каланә: Павел, өсә асран кайса каласатан, ну-
 25 май вөрөнни сана ухмаха йөртөт, тенө. Павел каланә:
 җук, хисөплө җыннам Фөст, епә асран кайса каласма-
 26 стап, ыра тән-пуҗпа җан сәмаха калатап, ака ку өҗе
 патша та пөлсе тәраф, җаванпа епә ун үмөнтө хайула
 каласатал та. Җак өҗре мән те пулин ана пөлөнмесөр
 йулна тесе пөрттө шуҳашламастап: вал көтөсре пулна
 27 өҗ мар. Ей Агриппа патша, өсә пророксене өнене-
 тән-и? Ененетән, өсә өненнине епә пөлетөп, тенө.

Саван тух Агриппа Павела каланă: Христос сынни 28
 пулма есё мана шантарса ситере пыратан, тенё. Павел 29
 каланă: сахал-и, нумай-и, сапах епё Турра йаланатап:
 пёр есё антах мар, пайанхи кун мана итлесе таракансем
 те пур те, хама тимёрленинтен пушне, ман пек пулттар-тё
 тетеп, тенё. Павел сакна каласан, патша та, аслă пус- 30
 лăх та, Вереника та, вёсемпе пёрле ларакансем те
 тăнă; унтан, пёр йенелле кайса, пёр пёринпе каласнă: 31
 вёлермелле, йе тимёрлемелле пулма ку сын нимён те
 туман, тенё. Вара Агриппа Феста каланă: кесарь сутне 32
 ыйтман пулсассан, ку сынна йама та йура-тё мён,
 тенё. Саванпа вара аслă пуслăх ана кесарь патне йама
 хушнă.

XXVII. 50. Пире Италиана шывпа каймалла тусан,
 Павела та, тата хаш хаш тимёрленё сынсене те Август
 полккинти Юлий йатлă сёр-сын пуслăхё аллине пафёс.
 Епир Адрамит карапё сине лартăмар та, Асиа сёрё 2
 хёрриперех кайас тесе, тухса кайрамар. Пирёнпе
 пёрле Македониа сынни, Солунсем Аристарх пур-
 тё. Тепёр кунне Сидон патне ситсе тарантамар. 3
 Юлий Павелшан аша камаллă пултё, ана тусёсем
 патне кайса, хана пулма ирёк пафё. Унтан тухса 4
 кайсассан, хирёсле сил пулнаран, епир Кипра ишсе
 пытамар. Вара Киликиапа Памфилиа телёнтен тинёс 5
 урлă касса, Ликиари Мирына пырса ситрёмёр. Унта 6
 сёр-сын пуслăхё Италиана кайакан Александриа ка-
 раппе тупса, пире ун сине лартрё. Сил майсар пулнă 7
 пирки, епир нумай кунтен йеррипе ишсе пырса, аран
 аран Книд телне ситрёмёр, унтан Крит йатлă тинёс
 утти синти Салмон тийекен самсах патне ишсе пы-
 тамар. Ун сүмөнтен асаппа ирткелесе кайса, епир Та- 8
 ранса тама аван вырансем тийекен сёре ситрёмёр; ун
 сывахенте Ласса йатлă хула пур.

Вахат нумай иртнётё, ёнтё тинёспе сўреме те хă- 9

рушă-ѳе, ун җух типе тытас вăхăт та иртнĕ-ѳе, ҫавăнпа
10 Павел вĕсене канаш парса каларĕ: ей ҫыннамсем! караппа ишсе кайма хĕн пуласса епĕ пелетĕп: тийевĕ йапаласене те, карапа та пире хамăра та пысăк сийен пулĕ, терĕ. Анѳах ҫĕр-ҫын пуслăхĕ Павел сăмахĕнтен ытларах карап хўрине тытса пыраканпа карап пуслăх-
12 не шанѳе. Ъарăнна ыран хĕл каҫма майлă мартан, нумайĕшĕ унтан тухса кайма канаш паѳеҫ: ҫитме май пулсан, есир Критри Финик тийекен ѳаранмалли ы-
раана ҫитсе, унта хĕл каҫар, терĕҫ; Финик хевел анаҫеппе кантăр хушшинѳен, тата хевел анаҫеппе ҫур-ҫĕр хуш-
13 шинѳен вĕреккен ҫил ҫинѳе. Кантăр йенѳен ҫил вĕрѳе те, хамăр ĕметленни ҫитрĕ тесе, тухса кайрĕҫ, вара Крит ҫумĕпе ишсе пыѳеҫ. Анѳах карапа хирĕҫ ҳасах эврок-
14 лидон тийекен тавăллă ҫил тухрĕ. Карапа ҫавăрса илѳе те, карап ҫиле хирĕҫ тăраймарĕ, вара епир хума паранса
16 йухса ҫўрерĕмĕр. Унтан Клавда тийекен пĕр тинĕс уттине ҫитсе перĕнсен, карап ҫумĕнѳи пѳеҫкĕҫ кимме
17 аран аран тытса ѳартăмăр. Ана туртса улăхтарсан, карапа хытарса ҫыха пуҫларăмăр; ашăк ҫĕре ларасран хăраса, парăса антартăмăр та, вара ҫаплипе йухса
18 ҫўрерĕмĕр. Ҫил-тавăл пит ҫĕкленсе кайнаран, тепĕр кунне тийенĕ йапаласене кăларса ывăта пуҫларĕҫ; виҫ-
19 ҫĕмĕш кунне карап таврашĕсене хамăр аллăмăрпах карап ҫинѳен пăрахса пĕтертĕмĕр. Теміҫе кун хушши ҫап-
20 ла хевел те, ҫалтăр та курăнмарĕ, пĕр майах вайлă ҫил-тавăл тăѳе; йулашкинѳен вара пирĕн ҫăлăнас ĕмет те пĕтĕмпех пĕтрĕ. Ҫименни те пайтах пулат-ѳе, вара Павел вĕсен варрине тăрса каларĕ: ей ҫынсем! сирĕн мана итлĕс пулат-ѳе, Критран кайас пулмаҫт ѳе; вара ҫак
22 асапа та, ҫак сийене те курман пулаттăмăр. Халĕ ĕнтĕ сире хайула пулма ўкĕтлетĕп: сиртен пĕр ҳун та пĕтмĕ,
23 карап анѳах пĕтĕ. Мана Хай ирĕкĕнѳе тытса тăракан, епĕ пăхăнса тăракан Турран ангелĕ кĕҫĕр мана

курѧнса, каларѐ: ан хѧра, Павел: санѧн кѧсарь умне 24
тѧммалла халѐ; сак хупа пѐрле пыракансене пурне те
Турѧ сана паѳѐ, терѐ. Ей сыннаѧмсем, савѧнпа ѐнтѐ 25
хайула пулѧр; мана йѐпле каланѧ, сѧпла пулѐ тесе ѐпѐ
Турра шанса тѧратѧп: пирѐн пѐр-пѐр тинѐс утти сине 26
тухса ѱкмелле, терѐ,

Сѧпла епир Адриѧ тинѐсѐ синѳѐ йухса сѳуренѐ тух, 27
вунтѧваттѧмѐш каç сур-сѐр тѐлѐнѳѐ карап сѳурете-
кенсем типѐ сѐр патне сывахарса пынине туѧа пуç-
ларѐç. Унтан тинѐс тарѧнѧшне виçсе пѧхрѐç те, си- 28
рѐм хѧлаç кѧларѳѐç; пѧртак кайсассѧн татах виçсе
пѧхрѐç те, вунпилѐк хѧлаç тухрѐ. Тулла вырѧна 29
пырса перѐнесрен хѧраса, карап хѳри синѳѐн тѧватѧ
йѧкар йѧѳѐç те, тул суталасса кѐтсе тѧтѧмѧр. Карап 30
сѳуретекенсем карап синѳѐн тараспѧн пулса, карап пу-
сѐнѳѐн йѧкар йѧрам пек туса, тинѐсѐ пѐѳѐкçѐ кимѐ
антара пуçласан, Павел сѐр-сын пуçлахѐпе салтак- 31
сене каларѐ: карап синѳѐ вѐсем пулмасан, есир хѧ-
тѧлас çук, терѐ. Вара салтаксем пѐѳѐкçѐ кимѐ вѐре- 32
нѐсене касса йѧѳѐç те, кимми шыва ѳкрѐ. Тул суталас 33
умѐн Павел пурне те апат сѧме ѳкѐтле пуçларѐ, вѧл
каларѐ: есир нимѐн сѧмесѐр ѐмѐтленсе тѧрса, апатсѧр
пурѧна пуçлани пѧйан вунтѧваттѧмѐш кун ѐнтѐ; савѧнпа 34
сире апат сѧме калатѧп, сисен есир вилмѐр, сывѧ пу-
лѧр; сирѐн никамѧн та пуç синѳѧ сѳѳ пѐрѳѧ те сѳу-
халмѐ, терѐ. Сакна каласан, сѧкар илѳѐ те пурин 35
умѐнѳѐ те Турра тав туса, хуçкаласа сѧйе пуçларѐ.
Вара пур те хайулаѧнтѐç те, апат сирѐç. Карап синѳѐ 36, 37
епир мѐн пурѐ икѐ сѐр сѧтмѐл улѧ тун-ѳѐ. Апат сѧсе 38
тѧрансан, карапа сѧмѧллѧтас тесе, тѐпне тултарнѧ тулла
тинѐсѐ йѧра пуçларѐç. Тул суталсан та, йѐпле сѐре 39
пырса кѐнине пѐлеймерѐç, пѐр вашѧк сыранлѧ тинѐс
пырѐ курѳѐç те, май килсен, савѧнта караппа пырса
ѳѧрѧнма шухѧш тытрѐç. Йѧкарсене сѐклесе кѧларѳѐç 40

те, тинёспө ишсе кайрамар; карап хўрине салтса йар-
 са, җиле май пёҗёкҗё парас картёс те, җыран хёрри-
 41 нелле тытрёс. Самсаха пырса кётёмөр те, карап ашака-
 ларҗё; пуҗё путрё, вёл вара хускалмарё, хыҗне хум
 42 җапса җёмөре пуҗларё. Ишсе тухсан никам та ан тар-
 тар тесе, тимёрленё җынсөне вёлөрме салтаксем канаш
 43 тава пуҗларёс. Павела хатарасшан, җёр-җын пуҗлаҳхё
 вёсөне җав шухашне парактарҗё; вёл ише пёлекенни-
 сөне шыва малтан сиксе, типё җөре тухма хушрё;
 44 ыттисөне вара хаҗне хама җине, хаҗне карап җөмө-
 рёкёсем җине ыртса тухма хушрё; җапла пур те җөр
 җине хаталса тухрёс.

XXVIII. 51. Хаталса тухсан, Павелпа пёрлөхи җын-
 сем тинёс уттинө палларёс вара: вёл Мелит йатла пулна
 2 мөн. Унти йут халах җыннисем пирө пысак ыралах ка-
 тартрёс: вайла җумар җуса, сивё пулнаран, ашанма вут
 хурса паҗёс, пирө пурсамара та хайсен патне кўтрёс.
 3 Павел җапа нумай пухса, вут җине хуня җух, вут
 хөрөвөне җапа ашёнҗөн өхидна тийёкен усал җөлөн
 4 тухрё те, ун аллинҗөн җаканҗё; Павел аллинҗөн җөлен
 җаканса танине курсан, йут халах җыннисем пёр пёрне
 каларёс: ку, ахар, җын вёлөрнө пулө: тинёсрөн хатал-
 5 сан та, Туря ана пурантарасшан мар, терёс. Павел
 җөленө силлөсе вут җине ўкерҗё те, хайне нимөн сийөн
 6 те пулмарё. Вёсем: Павел шыҗанса кайё, йө сасартак
 ўксе вилё тесе кётсө таҗёс, кётсө тарсан тарсан, ана
 нимөн сийөн те пулманнине курса, шухашёсөне улаш-
 тарҗёс: ку Туря пулө, терёс.
 7 Ғав телөллө тинёс утти пуҗлахийён, Публий йатла
 җыннан, җөрөсем пур-җё; вёл пирө хапал туса, виҗё
 8 кунҗён саванса ёҗтөрсө-җитерҗё. Публийён ашшө тар-
 җирөпө, тата аш ыратнипө асапланса ыртаҗ-җё. Павел
 ун патне кёрсө кёл-турё те, ун җинө аллинө хурса,
 9 ана сыватрё. Ғак ёс хыҗсан тинёс утти җинҗи җирлө

сынсем ыттисем те пыркаларёс, вёсем те сывалтёс.
 Ҙав сынсем пире пит хисеплесе усрарёс, кайна тухне 10
 мён кирлине пурне те парса йафёс.

Виё уйахран епир Ҙав тинёс утти җинтё хёл каҗна 11
 Диоскурсем тийекен Александриа караёпе ларса кай-
 рама; Сиракузына җитсе, унта виё кун пурантама; 12
 унтан тухса кайса, Ригана пытама; пёр кунтан җил 13
 кантар йентен вёртё те, иккёмёш кунне епир Путеола
 җитрёмёр; унта тавансене төл-пултама; вёсем пире 14
 йулма җавартёс, вара хайсем патентё җитё кун усра-
 рёс; унтан вара Риме кайрама. Унти тавансем пи- 15
 рён җинтен илтсен, пире хирёс хашё Аппий уҗа ыраёне
 тийекен җёре җитех тухна-тё, хашё Виё хана килё
 тийекен төле тухса тана-тё. Вёсене курсассан, Павел
 Турра тав турё те, ываннаскер хаватлалантё.

Риме җитсёсён, җёр-сын пуҗлахё тимёрленё җыннисе- 16
 не җар пуҗлахне пафё, Павела хайне сыхлакан салтак-
 па пёрле уйрам пуранма ирёк пафёс. Виё кунтан Павел 17
 палларах иудейсене җентертё; пуханса җитсен, вёсене
 каларё: ей таван сынсем! халаха хирёс, йе аттемёрсенён
 йалине хирёс епё нимён те туман, җапах мана Йеру-
 салимре тытса тимёрлерёс те, Рим җыннисен аллине па-
 фёс. Вёлерме тивёслё манан нимёнле айапам та җук- 18
 ран, сут тунә хыҗҗан сут тавакансем мана ирёке те
 йарасшан-тё, анта х иудейсем хирёс тафёс те, манан 19
 вара кесарь сутне ыйтмалла пултё, епё ана пёр-пёр
 төлпе хамар халаха айапласшан ыйтмарам. Җентерёссе 20
 те епё сире җав пиркепе җентертём, сирёнпе курса
 калаҗас терём, җак тимёрсемпе мана израил ёмётё
 пирки тимёрлерёс, терё. Вёсем ана каларёс: сан җин- 21
 тен епир Иудеаран җыру мён илмён, унтан киле-
 кен тавансем пире сан җинтен пёлтермерёс, усал
 җамах мён нимён те каласа памарёс. Ҙапах та есё 22
 йепле шухашланине пирён санран илтес килет, вал

Апостолсен ёҗёсем.

- вѣренту сѣнтѣн пур сѣрте те тавлашнине епир пѣлет-
 23 пѣр, тенѣ. Вара вѣсем хаш кун пуханассине каланă
 та, хана килне ун патне пит нумайăн пынă; вѣл вѣсене
 ирхи куна кашѣн Тура патшалăхѣ сѣнтѣн вѣрентнѣ,
 Моисей законѣпе пророксен кѣнекисентѣ Исус сѣнтѣн
 24 тѣрѣссине пѣлтерекен тѣлсене кала кала панă. Хашѣ
 25 хашѣ ун сѣмахѣпе ўкѣте кѣнѣ, хашѣ ѳненмен. Вѣсем
 пѣр пѣринпе килѣштереймесѣр туха туха кайа пусла-
 сан, Павел вѣсене сак сѣмахсене каланă: Святой Сыв-
 лаш пирѣн аттемѣрсене Исаѣа пророк урлă аван ка-
 26 ласа панă. Вѣл каланă: сак халăх патне кай та кала:
 халхърпа илтѣр, ăнласа илмѣр, кусърпа пăхър, курмър.
 27 Кус ан куртър, халха ан илтѣр, тѣре ан систѣр тесе,
 Ман ѳенне савъранса, Мана тѣрлеттерес мар тесе, сак
 сѣнсем кусѣсене хупрѣс, халхисемпе вѣсем аран аран
 28 илтѣсѣ, вѣсенѣн тѣрисем хытса сѣтнѣ, тенѣ. Сапла
 ѳнтѣ пѣлсе тѣрър: Турран сѣлас ѳснѣ суйа тѣнлѣ ха-
 29 лăхсем патне ѳанă: ѳна вѣсем илтѣс, тенѣ. Павел сак-
 на каласассан, иудейсем тухса кайнă, пѣр пѣринпе
 нумай тавлашнă.
- 30 Сапла Павел икѣ сул хайшѣн хай ѳѳунѣстерсе пу-
 рăннă, хай патне пыракансене пурне те хапал тунă,
 31 Тура патшалăхѣ сѣнтѣн каласа парса, Исус Христос
 Туррамър сѣнтѣн пѣр тѣрмавсър пит хайула вѣрентнѣ.

СВЯТОЙ ІАКОВ АПОСТОЛ МѢН ПУР ЪНЕНЕKENCENE ІАНĂ СЫРУ.

- І. 50. Тура тури, Сѣлакан Исус Христос тури Іаков
 саланса пурăнакан вуникѣ ăрава саванса пурăнма су-
 2 наѳ. Ёѳ таванăмсем, кирек мѣнле асапа саклансан та
 3 есир хытă саванър; хавър ѳненнине сѣнани сире тѣ-
 4 сѣмлѣ тунине пѣлсе тѣрър. Пѣтѣмпех ырă пулса пѣр
 сѣлтăксър тѣрас тесен, сирѣн ѳаланах тѣсѣмлѣ пулмалла.

Сиртен каман та пулин асе ситеймest пулсан, вал 5
 пурне те уса камалпа, самах төртмесер паракан Ту- 6
 раран ыйттар, вара илө. Анжах вал ененсе ыйттар, 6
 кашт та ан иккелентер: иккеленекен сын вал сил сөк-
 лентерсе, силех салатса йаракан тинес хумө йевөрлө;
 ун пек сын Тураран мөн те пулин илөп тесе ан шу- 7
 хашлатар. Иккелө шухашлакан сын пур телөшрен те 8
 төрексер. Көсөне хаварна таван хай асла тухнипе 9
 мухтантар; пуйан хай көсөне йулнипе мухтантар, мө- 10
 шөн тесен вал курак синзи тефек пекех пөтсе ларө.
 Хөвел тухса саралаф те шаррах пулаф, курак шархпа 11
 типсө кайаф, тефекө таканат, унан илемө сұхалаф; пу-
 йанан пурнасе те сапла пөтсе лараф. Сананине түссе 12
 ирттерекен сын телейлө; санасси пөтсен, Тура ана
 Хайне йуратакансене пама пулна өмөрлөх саванас парө.
 Асап курна дух никам та: мана Тура усал тавасшан 13
 санаф, тесе ан калатар; Турара усаллах сук, Вал ни-
 кама та усал тавасшан санамаст. Кирек кам та хай 14
 үтө илөртнө хыссан кайса улталаннипе асап кураф.
 Ут асма пуслаф те, сыллаха күртет, туня сыллахран вилөм 15
 пусланаф. Ей савна таванамсем, ан улталанар. Пур аван 16 17
 йапала та, пур зан пысак ыралах та сұлтен, сута Аш-
 шөнтөз анат; Унан улашанасси, йе кашт та пулин
 урах төрлө пуласси сук. Вал камал туня та, Хай пул- 18
 тарна етемсем хушшинзе пусламаше пултур тесе,
 пире зан самахпа сөнөрен суратна.

51. Ей савна таванамсем, саванпа өнтө кирек кам та 19
 итлеме хатер пултар, самахне зас ан өсертөр, силлине
 зарса таттар. Силелө сын Турран түрө өсне тумаст. Са-20—21
 ванпа өнтө пур тасамара та, йулашки йулна силле те
 паракса, хавар тунарсене салма пултаракан, хавара ве-
 рентекен самаха йавашланса хапал илөр. Вөрентнине 22
 туса таракансем пулар, хавара хавар улталаса самаха
 итлесе таракансем анжах ан пулар. Самаха итлесе, ана 23

туса таман сын хай питне-куҕне куҕ-кёски ҕинҕе курса
 24 таракан сын йевөрлө; вэл хай ҕине пәхәт те кайаҕ,
 25 хай йеплине ҕавантах манаҕ. Ыан аван закона, ирөкө
 каларакан закона аңласа илсе унпа пурәнакан, хай
 өсөпө телейлө пулө: вэл илтнине манакан пулмаҕ, ана
 26 туса таракан пулаҕ. Сиртен кам та пулин: епө ыра пу-
 рәнәтәп тесе шухашлаҕ пулсан, җөлхине җармаҕ пул-
 сан, унан ыра пурәнни харам, вэл хай кәмәлне анҗах
 27 улталаҕ. Тәләх аҗасемпе тәләх арамсем хуйха курна
 җух вөсене пулашса тәрсан, төнҗе ирсөрлөхөнҗен сых-
 ланса таса тәрсан, ҕавә вара Турә умёнҗе, Аттемёр
 умёнҗе тап-таса, пёр айәпсәр, ыра пурәнни пулаҕ.

II. 52. Ей таванәмсем, хамәрән мухтавлә Ғалаканамә-
 ра, Исус Христоса шанса тәрәр, камне кура сынсене ан
 2 уйәрәр. Есир пустарәннә ҕөре ылтән ҕөрөлө, өлккен
 тумланнә сын пырса көрсен, ҕавантах тата наҗар тум-
 3 ланнә йурлә сын пырса көрсен, өлккен тумланни ҕине
 пәхса, есир ана: сана кунта ларсан аван тесен, йур-
 лине тата: есө лөре тәр, йе ҕаканта, ман ура вөҕне
 4 лар, тесен,—сирән сәмахәр ҕынна тиркесө каласни
 пулмаҕ-и вара? есир усал кәмәллә түресем пулса тә-
 5 мастәр-и? Ей савнә таванәмсем, итлөр-ха! хытә өнене-
 кен тумашкан, Хайне йуратакансене асәннә патша-
 лаха күртмешкән Турә төпҗери йурлә сынсенех суйласа
 6 илмен-и вара? Есир йурлә ҕынна тиркерөр. Сире
 пуйансемех хөсөрлемесҕе-и вара? суҗа та сире ҕавсе-
 7 мех сөтөре сөтөре каймасҕе-и? Хавара панә ыра йата
 8 вөсем хисепрен калармасҕе-и? Ғыру ҕинҕе: хана ҕывах
 ҕынна хана ху йуратнә пек йурат тесе ҕырнә пек, есир
 9 җан аслә закона туса тәрәтәр пулсан, аван тәватәр;
 ҕыннине кура уйәрәтәр пулсан, ҕылаха көретөр, закон
 10 умёнҗе те айәплә пулатәр. Кам та пулин пөтөм закона
 туса танә ҕөртөн пёр өс туса ҕылаха көрсен, вэл пур
 11 телөшпрен те айәплә пулаҕ. Асканланса ан ҕөре, тесе

Калаканах,—ан вёлер, тесе те каланă; җаванпа ёнтё
ёсё асканланса җўремесен те, сын вёлерсен, закона
пасакал пулатан. Сире ирёке каларакан закон тăрах 12
сут тумалла, есир җавантан җухласа калаҗар, җаван
майла пуранар. Хёрхенмен сынна сутра хёрхенў пулмё; 13
сут тунинҗен хёрхенни пахарах.

53. Ей таванамсем, кам та пулин: ёненетёп тесе 14
тăрсан, хайён ыра ёсё пулмасан, мён уса пулё? ун
пек ёненни җалайё-и ана? Таванар җарамас пулсан, 15
унан кун каҗмалах җими те пулмасан, сиртен хашё
те пулин ана: лапланса кайах, ашан, тăран тесен, 16
ўте мён кирлине памасан, мён уса пулё? Ыра ёс- 17
сем пулмасан ёненў те хай тёллён вилёпе пёрах.
Тен кам та пулин калё: есё ёненетён, епё ыра ёссем 18
таватап; ху ёненнине ыра ёсўсемсёр катарт-ха мана,
хам ёненнине епё сана ёсёмсемпе катартап, тийё.
Есё: Тура пёрре, тесе ёненетён, тёрёс ёненетён. Ана 19
шуйттансем те ёненессё, җётёресе тарассё. Ей җамал 20
шухашла сын! ыра ёссёр ёненў вилёпе пёрах: есё ана
пёлесшён мар-и? Хамар аттемёр Авраам хай ывалне 21
Исаака парне ыранё җине җёклесе хунă ёсёпе тўрре
тухман-и вара? Пёлетён-и, ёненни унан ёсне антарса пы- 22
на, ёсёсем тăрах вал ёненни вай илсе җитнё. Җапла 23
вара Җырура: Авраам Турра ёненсе пуранна, җаван-
шан ана тўрре каларна, ана Турран тусё тенё, тесе
җырна җамах ырана килнё. Пёлетёр-и ёнтё: сын ёнен- 24
нипе анҗах тўрре тухаймас, ыра ёс туса тўрре ту-
ха. Җаван пекех тата, аскан арам Раав җёр тишкёрсе 25
җўрекенсене хай җуртне кўртсе, вёсене урах җулпа ка-
ларса йанă ёсёпе тўрре тухман-и вара? Ыун пулмасан, 26
ўт вилсе ырта, ыра ёс пулмасан ёненни те вилёпе
пёрах.

III. 54. Ей таванамсем, вёрентекенсене ытларах айап-
лассине пёлсе, пурар та вёрентекен пулма ан тăрашар;

епир пурсамар та сылаха ахал те нумай көретпёр.
 2 Самахпа сылаха кёмен сын, пётём үтне те жарма пул-
 3 таракан сын пур телёшпен те пит ыра. Акә епир
 лашана хамара итлеттерес тесе саварыхлатпяр та, унан
 4 пётём тал-пүне хамара пяхантаратпяр. Акә тата ка-
 рапа та, валь темён пек пысак пулсан та, ана темён
 төрлө вайла сил илсе пырсан та, хуре тытса пыракан
 сын пёжөксөсө хүрепех хай асталла кайас тенё саван-
 5 талла йараф. Жёлхе те саван пекөх: пёжөксөсө йапала
 пулсах, пит нумай ёс таваф. Асту-ха, пёжөксөсө вут
 6 хөлхөмөх мён жухлө йапала сунтарса йараф. Жёлхе те,
 суйа самаха илөм күртекенскөр, вутпа пөрөх. Пирён
 желхе хайне тамак вуфө хөртсен, пётём үте ирсөрлетөт,
 пуранан пуранас сунтарса тарат; ытти пайсем хушшинфе
 7 унан ыранё сав төрлө. Пур төрлө тискөр кайаксене,
 вёсен кайаксене, йараланса сүрен йапаласене, тинёс
 8 кайакёсене етем асө жарна та, жарса та тарат; желхөне
 жарма етемсенфен никам та пултараймасф, валь жарма
 9 сук усал йапала, валь наркамаш пек пөтерөт. Епир
 желхөпе Турра, Аттемөре, мухтатпяр, Тура йөвөрлө пул-
 тарна етеме те желхөпөх ылханатпяр; мухтасси те
 10 ылханасси те сав желхе-савартанах тухаф. Ей тава-
 намсем, апла пулмалла мар валь!

55. Пёр саль кусөнтөнөх тутла шыв та йусө шыв та
 12 йухса тухаф-и? Ей таванамсем, смоква йывасө су йывасө
 сөмөснө пултараймасф; исөм сырли йывасө те смоква сө-
 мөснө таваймасф; саван пекөх пёр сальтанах таварла шыв-
 13 па тутла шыв йухса ыртаймаф. Сирён хушшарта кам
 та пулин аяла, пит асла пулсан, хай аснө валь ыра пуран-
 14 са, асла йаваш пулса ёсөпе катарттар. Хавар ашарта пит
 кураймасар хирөлсө таратар пулсан, ан мухтанар, танлах
 15 синфен ан суйөстөрөр; валь сүлтен анакан ас мар, сөрти
 16 ас, пуранас асө, шуйттан асө; кураймасар хирөлсө таня
 17 сөрте йөрке сук, пур те усалли анзах. Сүлтен анакан ас

въл таса, унтан лăпкă, сăпă, кунё, въл пит хёрхонет,
ыра ёё нумай тăваѳ, тўррипе пыраѳ, икё питлё хăтлан-
масѳ. Тёрёслёх вăрлăхне килёштерсе пурăнакансем 18
анѳах канлё акса тăраççё

IV. Тăшманлă тăрасси, харкашса пурăнасси астан
тухаѳ сирён? Сирён апларта кăмăлăр алхасса ситнё;
въл çавантан мар-и вара? Ёмётленетёр, илейместёр; 2
вёлеретёр, амсанса тăратăр çапах, илейместёр; тавла-
патăр, тăшманлă тăратăр, çапах сирён çук, мёшён те- 3
сен есир ыйтмастăр; ыйтсан та илейместёр, мёшён те-
сен ыра тума ыйтмастăр, киненсе пурăнасшăн ыйта-
тăр. Ей аскан арçынсем, аскан хёр-арамсем! тёнѳе 4
туслашни Турра хирёç пыни пулнине пёлместёр-и-мён?
Çаванпа кам тёнѳе тусё пулас тет, въл Туррăн тăшма-
нё пулса тăраѳ. Ёе есир Çыру çинѳе: пирён аша выр- 5
наçнă сывлăш хайне йуратнине вёçё-хёррисёр йура-
таѳ, тесе вырăнсăр каланă пулё тесе шухăшлатăр-и?
Çавна кура Въл пысăк тивлетне параѳ; çаванпа каланă 6
та: Турă мăн кăмăллисене хирёç пыраѳ, йăвашписене
тивлет параѳ, тенё.

56. Çаванпа ёнтё Турра пăхăнăр, шуйттана хирёç 7
тăрăр, въл вара сиртен тарё. Турă патне çывăха- 8
рăр, Въл та сире çывăх тăрё; ей сылахлă çынсем,
аллăрсене тасатăр, ей иккёлөнекенсем, кăмăлăрсене
тўрлетёр! Татăлса хуйхăрăр, куççулё тăкăр, уласа 9
йёрёр; кулас вырăнне йёрсе тăрăр, саванас вырăнне
хуйхăлă пулăр. Турă умёнѳе йăвашланăр, вара сире 10
асла кăларё. Ей тăвансем, пёр пёрне усал сăмах 11
ан калăр: кам хай тăванне усал сăмахпа хăртаѳ, ёе
хай тăванё çинѳен сисе калаçат, въл закона хурлаѳ,
закона айăпласа калаçат; есё закона айăплатăн пулсан,
закона туса тăракан пулмастăн, закона тиркекен пу-
латăн. Закон Паракан та Тўре те пёрре анѳах, Въл 12
çалма та, пётөрме те пултарат; ей ыттисене айăпласа

13 калаҫакан, ху кам есё?—Пайан, йе ыран ҫав-ҫав ху-
лана кайапӑр та, унта пӑр ҫулталӑк пурӑнапӑр, суту-
илӗ тӑвапӑр, услам илсе тӑрапӑр, тийекен ҫынсем, халӗ
14 ӗнтӗ есир итлӑр! Есир ыран мӑн пуласса та пӑлме-
стӑр; сирӑн пурӑнаҫӑр мӑн вӑл?—пӑр саманта курӑ-
15 накан, унтан куҫран ҫухалакан пӑс вӑл.—Турӑ пӑрсен,
сыва пулсан, ҫавна тӑвапӑр, йе кӑна тӑвапӑр, тесе ка-
16 лас ыраӑнне, хавӑр маӑн-камаӗллӑ пирки, есир мухтана-
17 тӑр: мухтанни пур те усал ӗҫ. Ҫавӑнпа ӗнтӗ, ыра тума
пӑлсех ӑна тумасӑр хаваракана ҫылӑх пулӗ.

V. Ей пуйансем, ӗнтӗ есир итлӑр! хавӑр ҫийӑре
килес йывӑр асапсем пирки есир куҫсулӗ тӑкар, уласа
2 йӑрӑр. Сирӑн пурӑлахӑр ҫӑрсӑ кайӑна, сирӑн тумтирсене
3 кӑве ҫисе йана; сирӑн ылтӑваӑр, сирӑн кӑмӑлӑр тутӑх-
са пӑтнӗ, вӑсем тутӑхни сирӑп ҫинӑен пӑлтерсе тӑрӗ,
сирӑн ӗтӑре вут пек ҫисе йӑрӗ; есир хавӑршаӑн йулаш-
4 ки кунсем валли мул пухраӑр. Ака сирӑн анарсене
вырса пана тарҫасенӑн тытса йулӑна укҫа кашкарса
тӑраӑ, ыраканӑрсем йаӑашни Саваоӗ Турӑ хӑлхине
5 кӑрет. Есир ҫӑр ҫинӑе ытла та сарӑлса, кинӑнсе пу-
раӑнтӑр, пусма хатӑрленӗ пек ӗӑрӑрсене маӑнтӑрлатса
6 йатӑр. Есир тӑрӗ ҫынна айӑпласа вӑлертӑр, вӑл сире
7 хирӑҫ пымарӗ. Ей тӑвансем, ҫавӑнпа ӗнтӗ Ҫалакан ки-
литӑн вӑрах тӑсӑмлӗ пулса пурӑнаӑр. Ҫӑр ӗҫлекен ҫын
ҫӑртен хакла ҫимӑҫ кӑтет, малтанхи ҫумӑрпа кайрахи
8 ҫумӑр пулитӑнӑх уншаӑн нумайтӑн тӑссе тӑраӑ. Есир
те тӑссе тӑраӑ, ӗӑрӑре тӑреклӑелентерӑр: Ҫалакан килесси
9 ҫывахарса килет. Ей тӑвансем, айӑпа йулас мар тесен,
пӑр пӑрне ан ӗпкелӑр: ака, Тӑре алак умӑнтӑх тӑраӑ.
10 57. Ей тӑвансем, йывӑр асапа ӗӑтмашкан, вӑрах
тӑсӑмлӗ пулмашкан Турӑ хушвиӑе калаҫна пророксен-
11 ӑн курса вӑренӑр. Ака епир тӑссе пурӑнна ҫынсене
мухтатпаӑр. Есир Иов тӑсни ҫинӑн илтнӗ, Турӑ ӑна
йулашкинӑн мӑн туӑине пӑлетӑр: Турӑ ыраӑлахла, пит

хӛрхенекен кăмăлла. Ей тăванăмсем, пуринтѐн ытла 12
 пӛлӛтпӛ сӛрӛ асăнса тупа ан тăвăр, мӛнӛ тӛ пулин
 урăххинӛ асăнса та тупа ан тăвăр; айăпа йулас мар
 тесен, сирӛн: сăпла, сăпла, сук, сук, тени анта̄х пул-
 тăр. Сиртен кам та пулин йывăр асап кураӑ пулсан, 13
 кӛл-тутăр; кам та пулин савăнăслай пулсан, псаломсем
 йурлатăр. Сиртен кам та пулин ӑирлӛ пулсан, ӑиркӑ 14
 пресвитерӛсӛсӛ ӑӛнсӛ килтертӛр, а̀на Турă йаӑӛпӛ сӑ
 сӛрсӛ, уншăн кӛл-тутăр; ӛнӛнсӛ кӛл-туни ӑирлӛ сынна 15
 ӑӛртӛ, Турă а̀на сыватса тăратӛ: вăл сьла̄ха кӛнӛ пул-
 сан, унăн сьла̄хӛсем ка̄сарăнӛс. Сывалас тесен, сьла̄- 16
 хăрсене пӛрнӛ пӛри каласа парăр та, пӛр пӛриншӛн
 кӛл-тăвăр: тӑрӛ сьн тăрăшса кӛл-туни нумай пула̄шаӑ.
 Иліа пирӛн пек сьнах пулнă; вăл: сума̄р ан сута̄р 17
 тесӛ тархасласа кӛл-туна̄ та, сӛр сьнӑсӛ виӛсӛ сул та
 улта̄ уйăх сума̄р пулман. Унтан татах кӛл тупă та, пӛ- 18
 лӛт сума̄р панă, сӛр тӛ сьмӛснӛ ӑстернӛ. Ей тăванăм- 19
 сем, сиртен хăшӛ тӛ пулин ӑавла̄х сӑлӛнтѐн пăрăнса
 кайсан, а̀на кам та пулин кайалла савăрсан, вăл вара 20
 пӛлсӛ тăтăр: сьла̄хлай сьнна йăнăш сӑл сьнӑн кайалла
 савăракан ӑуна вилӛмрен хăтараӑ, хăйӛн тӛ темӛн ӑулӛ
 сьла̄хӛ ка̄сарăнаӑ.

СВЯТОЙ ПЕТР АПОСТОЛАН МӛН ПУР ЕНЕНЕКЕНСЕНЕ ЙАНĂ МАЛТАНХИ СЫРĂВӛ.

І. 58. Понтра, Галатиара, Каппадокиара, Асиара, Ви- 1, 2
 оиниара саланса пурăнакан йут сӛртӛн пынă сьнсене,
 Атте Турă малтанах пӛлсӛ тăнă тăрăх, Святой Сьвлăш
 тасатнă тăрăх, Исус Христос йунӛпӛ сирпӛнмӛ (Христос
 тӛннӛ кӛмӛ), А̀на пăхăнса пурăнма суйласа илнисене
 Исус Христос апостолӛ Петр: сирӛн тивлетпӛ канăс-
 ла̄х ӑсӛсӛ пытăр, тет.

Турă, пирӛ Салакан Исус Христос Ашшӛ, мухтавлă, 8
 Хăй нумай ыра̄ла̄хлай тăрăх. Исус Христос вилӛмрен

- 4 ѳерёлсе тавипе Вэл пире сёненрен суратса, хамар вал-
ли пёлёт синѳе упранса таракан сёрми, таса, иксёлми
пура лэх илессине иккёленмесёр ёмётленсе тама паня,
5 йулашки вэхятра пулма хатёр таракан саланяса илме,
сире Тура хаватё хавар ёненнё тарэх сыхласа усрат.
6 Сав саланяшан саванса тарар, кирлё пулсан терлё
7 асап килсен халё пёр авкана тусёр. Есир туссё ёненни
Исус Христос килсен мухтама, хисеплеме, аслалама
тивёслё пултар, вутпа шаратса тасатня пётекен ылт-
8 танран та хакларах пултар. Есир Исус Христоса кур-
масарах йурататар, халитѳен Ана курман пулсан та,
Ана ёненсе таратар, пит мухтавля, калама сук пысак
9 саваняспа саванатар; хавар ёненнё тарэх йулашкинѳен
10 ѳунярсемшен саланяс тупатар. Сирён валли хатёрленё
ыралэх синѳен малтанах каласа таня пророксем сав
11 саланяса шыраня, савна пёлсе ситме тарашня; про-
роксенён ашёнѳе таракан Христос Сывляшё Христос
асапланасси синѳен, асаплання хыссан мухтава тухас-
си синѳен каласа таня, вёсем сав Сывляш хаш вэхят
синѳен, мёнле вэхят синѳен пёлтернине ѳухласа илес-
12 шен пуля; сёлтен йаня Святой Сывляш пёлтернипе
ыра хыпар калакансем халё сире каласа пани пророк-
семшен пулман, пирёншен пулна; пророксене вал палля
пуля; сав пёлми ёсе ангелсем те пёлөшён, тарассё.
13 Ей савня таванямсем, саванпа ёнтё асар пилёкне сых-
са (пёр шухаш тытса), сыха тарса, Исус Христос кил-
сен хавара парас ыралэх сине хыта шанса тарар.
14 Пяханса таракан аясем пек пулар, ёлөкхи пек, ха-
15 вар пёлмен ѳухнехи пек, ўт хыссан ан кайар; ха-
вара ѳёнсе илнё Турран тасалэхне кура, пур ёсре те
16 таса пулар. Сырура каланя: Епё таса, есир те таса
17 пулар, тенё. Пурне те ёсёсем тарэх терёссипе сут
тавакан Турра есир Атте тетёр пулсан, сёр синѳи ёмёрё-
18 ре хараса пуранса ирттерёр; хавар пёлөтёр: асарсенѳен

Йулна уса̇с̇ар пурăна̇с̇ран сире тутăхса пётекен ылттан-
кемелпе хатарман, пёр айăпс̇ар, тап-таса путек пек 19
пулна Христосан хакла̇ йунёпе хатарна̇. Иунне та̇кма 20
Христоса те̇нџене пултариџенех каласа хуна̇, сирён-
шён, Хай урла̇ Турра ёненнисемшён, Христос йулаш-
ки ва̇хатра тин килнё. Тура̇ сире Хайне ёнентерес- 21
шён, Хай сине шанса та̇ракан та̇васшан, Христоса
вилёмрен џёртсе мухтава каларна̇.

Та̇вана џунтан йуратса та̇машкан, џанла̇ха па̇ханса 22
џуна̇рсене Святой Сывлаш урла̇ тасатса, пёр пёрне
йаланах таса ка̇малпа йуратса пурăнар. Сире сёрекен 23
ва̇рла̇хпа сёнетсе суратман, сёрми ва̇рла̇хпа, ёмер та̇-
ракан џерё Тура̇ са̇махёпе сёнетсе суратна̇. Кирек хаш 24
ўт те кура̇кпа пёр, сы̇нна̇н кирек йёпле џапё те кура̇к
синџи џетек пек анџах: кура̇кё шана̇т те, џе̇џекё те
та̇кана̇т; Тура̇ са̇махё ёмерех та̇ра̇т: сав са̇мах ёнтё 25
сире ва̇рентсе калана̇ са̇мах.

II. Са̇ва̇нпа ёнтё пур те̇рлё усалла̇ха, пур те̇рлё
џейелёхе, ултава, а̇мсанассине, те̇рлё усал са̇мах ка- 2
лассине па̇рах̇ар, тин сурална̇ а̇жасем пек таса са̇мах 2
сётне йурат̇ар, вара ўссе ситёнсе с̇ала̇на̇р; С̇алакан 3
ыра̇ иккенне есир пёлтёр ёнтё. Ыл сы̇нсем тиркесе па̇- 4
рахна̇, Тура̇ суйласа илнё хакла̇, џерё џул; Ун патне 5
пырса хав̇ар та џерё џул пулса та̇рса, хав̇артан хав̇ар
тап-таса сурт туса хура̇р, Исус Христоса ёненсе Тура̇
ка̇малне килекен кура̇нми парнесем кўрсе та̇ма таса
священниксем пула̇р. Сыру синџе калана̇: ак̇а кётес- 6
лех џула, суйласа илнё хакла̇ џула, Епё Сіона хура-
та̇п; Ана ёненекен нама̇са йулмё, тенё. Са̇пла ёнтё 7
Исус Христос сирёншён, ёненекенсемшён, хакла̇ йапа-
ла; ёненменнисемшён — сурт та̇вакансем тиркесе па̇-
рахна̇ џул, са̇пах та кётес никёсё пулна̇ џул; та̇канса 8
ўкмелли џул, улталанмалли џул; вёсем са̇маха ёненмен
пирки сав џула та̇кана̇с̇сё, вёсене савна курма хавар-

9 нă. Есир суйласа илнĕ йăх, патша пек священник-
сем, таса халăх, Турă Хай валли илнĕ сынсем; хă-
вăра тĕттĕмрен тĕлĕнмелле çуттине тĕнсе Кĕртекенĕн
10 ырăлăхесене пĕлтерсе тăма суйласа илнĕ сире; ĕлĕк
есир халăх та мар-тĕ, халĕ Турă халăхĕ пултăр, ĕлĕк
сире қасарман-тĕ, халĕ сире қасарнă.

11 Ей савнă тăванăмсем! сире епĕ йут çĕртен килнĕ
сынсем вырăнне, çул сўрекен сынсем вырăнне хурса
тархаслатăп: ўтĕн туна тапăнакан шухăшĕсентĕн есир
12 айакка тарăр, суйа тĕнлисем хушшинте ырă ĕç туса
пурăнăр, хайсем сире усал тăвакансем тесе хăртнă вы-
рăнне, ырăлăх кунĕ килсен, вĕсем сирĕн ырă ĕçĕрсене
курса Турра мухтавтар.

13 Çаванпа ĕнтĕ Çалаканшăн етем пуçлăхесене пăхăнса
14 тăрăр; патшана пăхăнăр, вăл ти аслă пуçлăх; аслă
пуçлăхсене те пăхăнăр, вĕсене патша усал тăвакансене
хĕн кăтартма, ырă тăвакансене хаваслантарма йарат.
15 Āссăр сынсенĕн пĕлмесĕр калаçакан тĕлхине Турă
16 пире ырă ĕç туса тарма хушнă; епир, ирĕке тухнисем,
ирĕк пуррине усала тўрре кăларакан сынсем мар,
17 епир Турă турисем. Пурне те хисеплĕр, ĕненекенсене
тăванăн курса йуратăр, Турăран хăраса тăрăр, патша-
на хисеплĕр.

18 Ей тарçăсем, хуçăрсене темĕн тĕрлĕ хăраса пăхăнса
тăрăр, ыррисемпе йăвашшисене кăна мар, хайарри-
19 сене те пăхăнăр. Вырăнсăр асап курса, Турă çинтен
шухăшласа хуйха тўссе ирттерни Турра кăмăллă.
20 Айăп тунăшăн хĕненине тўсетĕр пулсан, уншăн мĕн
мухтамалли пур? Хавăр ырă тусан та, хĕн курса тўссе
тăратăр пулсан, вăл Турра кăмăллă.

21 59. Сире тўссе пурăнма тĕннĕ. Христос та пирĕн-
шĕн асап курнă, пире Хай йĕрĕпе пыртарасшăн, йепле
22 пурăнмаллине кăтартса хаварнă: Вăл нимĕнле сылăх
та туман, Унăн тĕлхи-çаварĕнтĕн ултавлă сăмах тух-

ман; Хайне усал сáмахпа хăртсан та, хирёс усал кá- 23
ламан; асапланнă тух йунаса каласман, тавăрассине
тёрёс Тўре аллине панă; пире сылахран хăтарса тё- 24
рёслёхшён пурăнтарасшăн, Вăл Хайён утёпе пирён
сылахсене йывăс сине Хай сёкленё; есир Унăн сура-
нёсемпе сывалнă. Кётўсё сук пирки есир аташса сў- 25
рекен сурахсем пек-тё, халё ёнтё тунăрсене сыхлакан
Кётўсёр патне тавăрăнтăр.

III. Ей арамсем, есир те упăшкăрсене пăхăнса пу- 2
рăнăр; вёрептсе каланине пăхăнман упăшкăрсем есир
Турăран хăраса таса пурăннине куртўтар та, арамёсем
ырă пурăннипе, вёрептмесёрех ёненекен пултўтар. Есир 3
сўсёрсене сивётлесё, ылтăн тавраш сакса, йё ёлккен
тумланса тултан антах илемлё пулма ан тăрăшăр; хи- 4
рёс тёнмесёр тăрса йăваш кăмăллă пулса, тёрере куса
курăнмасăр тăракан пётми илемпе илемленёр,—Турă
умёнте савă хаклă. Турă сине шанса пурăннă таса хёр- 5
арамсем упăшкисене пăхăнса ёлёк те сапла хайсене
илем кўрсе тăнă. Сарра та сапла Авраама хисеплё 6
сыннăм тесе пăхăнса пурăннă. Нимёнрен те именме-
сёр, хăрамасăр ырă таватăр пулсан, есир, арамсем,
Сарра азисем пулатăр. Ей арсынсем, есир те арамър- 7
сене, тёртёнкё савăт-сапана тыткаланă пек, ырă аспа
пахса усрăр; вёсем те хавăрпа пёрле ырăлăхлă пурă-
нăса кёрессине пёлсе, вёсене хисеп тавăр, кёл-тунă
тух вара сире нимён те кансёрлемё.

Унтан тата пурсăр та пёр шухăшлă пулăр, сын 8
асаппе сёклёр, ёненекенсене тăванăн курса йуратăр,
хёрхенекен кăмăллă пулăр, туслă пурăнма йуратăр,
йăваш аслă пулăр; усал тунăшăн усалпа, вăрснăшăн 9
вăрсса ан тавăрăр, апла тума мар, хавăра пиллех илме
тённини пёлсе, ырă сунар.

60. Канлё пурăнас тийёкен, ырă кун-сул курас 10
тийёкен тёлхине усал сáмах каласасран тартăр, тёлхи-

11 ҫаварне ултавлă сăмахран ҫарса тăтар. Усал ёҫрен пă-
 рăн, ыра ёҫ ту; килёштерме тăраш, ҫавăн йенне туртăн;
 12 Туррăн куҫё тўрё ҫынсем ҫинҫе, Унăн хăлхи вёсем
 кёл-тунă йенҫе; усал тăвакансене ҫёр ҫинҫен пётерес
 13 тесе Турă вёсем ҫине пăхса тăраҫ. Ёсир ырашăн тă-
 14 рăшакансем пулсан, сире кам усал тавё? Тўрёлёхшён
 асап та куратăр пулсан, есир вара телейлё; вёсем хă-
 15 ратпинҫен ан хăрăр, ан именёр. Турра кăмăлтан
 хисеплесе пурăнăр; хăвăр ёмётленни ҫинҫен ыйтса
 тёпҫекене кирек кама та ашшăн пăхса, йăвашшăн
 16 каласа пама йалан хатёр тăрăр; ыра кăмăллă пу-
 лăр, есир Христоса ёненсё ыра пурăннине хурлакан
 ҫынсем, сире усал ҫынсем ыраҫне картса хартăшăн,
 17 намăса йулҫăр. Турра кирлё пулсан, усал ёҫшён
 асапланиҫҫен ыра ёҫшён асап курни аванарах; пире
 18 Турă патне илсё пырас, тесе Христос та, пирён ҫы-
 лăхăмăрсемшён, тўрёскер айăплисемшён пёрре асап
 19 курнă; Унăн ўтне вёлерсён, сывлăшёпе ҫёрёлсё, Вăл
 тёттём ыраҫта тăракан ҫунсем патне анса, вёсенсё ыра
 20 хыпар каланă. Ёлёк Ноӳ пурăннă кунсенҫе, вăл карап
 тунă вăхăтра, Турă вёсем тўрленессе нумайҫҫен кётсе,
 тўссё тăнă, вёсем ҫавна ыраҫна хуман; ҫав карап
 ашёнҫе шывран хăталса йулакан нумай пулман, са-
 21 кăр ҫун анҫах хăталса йулнă. Варланнă ўте ҫуса
 тасатасшăн мар, кăмăла таса тытма Турра сăмах парса
 тёне кёни те, Христос вилёмрен ҫёрёлсё тăнă майпа,
 22 халё пире ҫав карап пекех ҫалаҫ; Исус Христос пёл-
 лёт ҫине ҫекленнё те, Туррăн сылтăм йенҫе тăраҫ, Ана
 ангелсем, пуслăхсем, хăватсем пăхăнса тăраҫсё.

IV. 61. Христос пирёншён ўҫёпе асапланнă, есир те
 ҫав шухăша тытăр; ўҫёпе асапланакан ҫылăха кёме
 2 ҫараҫаҫ: ўтпе пурăнас йулашки вăхăтне вăл вара ете-
 мён йуснă кăмăлё хыҫҫан кайса пурăнасшăн мар, Турă
 3 хушнă пек пурăнасшăн. Суйа тёнпе ку таранҫҫен пу-

рәһһи те ситё сире, есир ирсёрленсе, арсыһпа, вы-
дәһпа, шуһашпа аскән ёс туса, ёске йаранса, ытлашши
ёссе-сисе, ухмаһланса кёлеткесене пуссапса пурәнтәр;
саванпа ёнтё ёненмен сынсем халё есир хайсемпе пёр- 4
ле асма хутшәһманран- төлёнесё те сиртен, сире хәр-
тасё те; зёррисене те вилнисене те халех сут тума 5
хатёр тәракан Тўрене вёсем хисеп парёс. Саванпа 6
вилнисене те, етем халлён ўтпе сыләха көнёшён сут
туһа хысһән тунёсемпе Турәшән пурәнтзәр тесе, ыра
хыпар каланә.

Пур те пётесси сывах ёнтё. Саванпа ыра әслә пу- 7
ләр, кёл-туса сыхә тәрәр. Пуринтён ытла пёр пёрне 8
тәрәшса йуратса пурәнәр: йуратни нумай сыләха ка-
сараф. Сул сўрекенессе пёр вырханмасәр йуратса пәх- 9
са йарәр. Туррән төрлө ыраләхне ыра тыткалакан пул- 10
са, хавәра мён панипе пёр пёрне пуләшса тәрәр. Кам 11
та пулин вёрентет пулсан, вәл ахал, сәмаха каланә
пек ан калатәр, Турә сәмахне каланә пек калатәр; кам
та пулин пуләшаф пулсан, вәл Турә панә халёпе пу-
ләштәр; пур ёсре те Исус Христос урлә Турә мух-
тава тухтәр; Вәл ёмёр ёмёреһ мухтавлә, хаватлә. Амин.

62. Ей савнә тәванәмсем, хавәра сәнашән йанә 12
сунтаракан асапа ёнтётрен (йе нехекрен) саклантё
пире тесе ан каләр; Христос асапёсене курмалла пул- 13
нәшән, саванса тәрәр; Вәл мухтавлә килсөн, есир вара
саванмалла, хёпёртемелле пуләр. Христос йафёшён сире 14
хәртасё пулсан, есир телейлё: сирён синтё мухтавлә
Сывләш, Турә Сывләшё тәраф пулаф; вёсем Ана хур-
ласё, есир мухтава кәларатәр. Антзах сын вёлерсе, 15
йе вәрласа, йе усал ёс туса, йе сыннәнне илесшён
пулса, сиртен никам та асап курмалла ан пултәр-тё;
Христос сынни пулнә пирки асапланнәшән ан вәтан, 16
уншән Турра мухта. Турә суртёнтён пусланас сут вә- 17
хәтё ситнё ёнтё, малтан пиртен пуслансан, Турә Еван-

15 гелійене пәхәнманнисене йулашкинҗен мән пулѐ? Тў-
ре пуранәслә сын та аран аран җәләнаҗ пулсан, усал
19 сын, җылахла сын аҗта кайса кәрѐ? Җавәнпа җнтѐ Ту-
рә ирәкәне хән куракансем ыра еҗ туса тәрса, хай-
сен җунәсене Унән аллине патҗар, Вәл пурне те пул-
таракан төрѐс Турә.

Ү. Епѐ хам та кәтүҗѐ, Христос асапланнине курнә
сын, килес мухтава пайә кәмелли сын, сирән кәтү-
2 җәрсене тархаслатап: Турә хәвәр алләра панә кә-
төве хавасланса, Турра йурахлә, җунтан тәрәшса пәх-
са тәрәр, хәвәра хистәсә кәтсе, ирсәр пайташән
3 ан пәхәр аңа; Турра тивәҗлѐ кәтөве пусмәрласа ан
4 пуранәр, сиртән курса вәл ыра вѐренсе пытәр; кәтү-
җәсенән Пусләхѐ килсән, сире вара әмәрлѐхе мухтава
5 кәларѐ. Есир те, кәҗәннисем, кәтүҗәрсене пәхәнса тә-
рәр; пур те пәр пәрне пәхәнса тәрса, йәваш әслә пул-
са җитәр: Турә мән кәмәллисене хирѐҗ пыраҗ, йәваш
кәмәллисене ыраләх параҗ.

6 **63.** Җавәнпа җнтѐ йәвашланса Туррән хәватлә ал-
линҗѐ тәрәр, вәхәҗѐ җитсән, Вәл сире асла кәларѐ.
7 Турә сирәншән тәрәшаҗ, пур хуйхәрсенҗѐ те Ун җине
8 шанәр. Җарула пуранәр, сыха тәрәр; сире хирѐҗ пы-
ракан шуйттан, ахәрса җүрекән араслан пек, кама та
9 пулин җәтәшән җүрет; сирән тәванәрсем те тәнҗерѐ
җавән пек асапсем курнине пәлсе, есир хыта җенесе
10 шуйттана хирѐҗ тәрәр. Пире Исус Христос урлә Хайән
әмәрлѐх мухтәвне кәме җәнсе илнѐ пур төрлѐ ыраләха та
паракан Турә сире, пәр авка асапланнә хыҗҗән, Хай
пәтәмпех ыра туса җитертәр, төрекләентертәр, хәватлә-
11 лантартәр, иккәленми тутәр. Вәл әмәр әмәрех мух-
тавлә, хәватлә! Амин.

12 Епѐ сире хәвәр илнѐ тивлет җәнах Турә тивлетѐ
тесе шантарасшән җакна кәскәнән аңах җырса Силуан-
ран парса йатәм; епѐ аңа сирән шанәслә тәванәр пулѐ

тетеп. Хавара суйласа илнӗ пекех суйласа илнӗ Ва- 13
вилонри ӗненекен ушкӑн, тата ман ывӑлам Марк сире
ыра сунса салам йарасӗ. Йуратса ӗуп-туса, пӗр пӗрне 14
ыра сунӑр. Христос Исусран сире пурӑсӑра та ка-
наҫлаҫх пултӑр. Амин.

СВЯТОЙ ПЕТР АПОСТОЛӐН МӐН ПУР ӐНЕНЕКЕНСЕНЕ ЙАНА ИККӐМӐШ ҪЫРӐВӐ.

64. Исус Христос ӗури, Унан апостолӗ Симон
Петр хамӑр Туррамӑрпа Ҫалакан Исус Христосӑн тӗ-
рӗлӗхӗ тӑрах пирӗн пекех хакла тӗне кӗнисене: Тур- 2
ра, тата хамӑра Ҫалакан Исус Христоса пӗлсе пына-
ҫемӗн сирӗн тивлетпе канӑҫлаҫхӑр ӗссе пытӑр.

Епир хамӑра мухтавлӑхӗпе, ыраӑхӗпе ӗӗнсе Иле- 3
кене пӗлнӗ тӑрах, Турӑ пире ыра пурӑнма мӗн кир-
лине Хайӗн хӑваҫе пурне те панӑ; мухтавлӑхӗпе, 4
ыраӑхӗпе Вӑл пире пит хакла, пысӑк ыраӑхсем
пама пулна; сире ҫав ыраӑхсем урла Хайпе пӗрлешме
май панӑ, анӑх сирӗн тӗнтӗ йӑлипе ӗт хыҫҫӑн кайса 5
ирсӗрленме пӑрахас пулат. Ҫавӑнпа ӗнтӗ есир пӗтӗм вай-
па тӑрашса хӑвар ӗненнине ыра ӗҫ туса кӑтартса тӑрӑр,
ыра ӗҫӗрте тӗплӗ шухӑшлине, тӗплӗ шухӑшарта ҫа- 6
руллине, ҫарулаҫхӑрта тӗҫемлине, тӗҫемлӗхӗрте Турра
йуратнине, Турра йуратнинӗ тӑвана йуратнине, тӑ- 7
вана йуратнинӗ пурне те йуратнине кӑтартса тӑрӑр.
Сирӗн ҫавсем пур те пулсан, вӗсем хӑватлаланса пыр- 8
сан, есир хамӑра Ҫалакан Исус Христоса пӗлни ӑнаҫ-
ла, уҫала пулӗ; камӑн ҫавсем ҫук, вӑл суккӑр, куҫ- 9
не хушна, вӑл хайӗн ӗлӗкхи ҫылаҫесене каҫарнине
мансах кайна.

65. Ей таванӑмсем, ҫавӑнпа ӗнтӗ хӑвар ҫӗкленӗ йат- 10
ра, хӑвара суйласа илнӗ хисепре тӗрекӗ тӑма тӑраш-
наҫемӗн тӑрашӑр, ҫапла туса пырсан, нихӑҫан та та-
канмӑр, вара хамӑра Ҫалакан Исус Христос Турра- 11

Апостолсен ҫыраӑвӗсем.

мăрăн ёмёрлĕх патшалăхне кĕмелли алăк сирĕншĕн ирĕккĕн уçăлса тăрĕ.

- 12 Çавăнпа епĕ сире, ăна пĕлетĕр пулсан та, тăнлăха сире хытă ёнентернĕ пулсан та, çавăн çинтĕн асту-
13 тарса тăма нихăçан та тăрăнмăп. Халĕ, çак ўт сур-
тăмра пурăннă тух, манăн сире астутарса хускатах
14 тăма кирлĕ тесе, шухăшлатăп епĕ; епĕ пĕлетĕп, ўт суртăма манăн тас пăрахса каймалла, ăна мана хамăра
15 Çалакан Исус Христос та пĕлтерĕ. Çавна есир, епĕ сирĕн патăртан кайсан та (вилсен те), йалан асра тытса
16 тăмалла пултăр тесе, епĕ тата та тăрăшăп. Хамăра Çалакан Исус Христос хăватĕ çинтĕн, Вăл килни çинтĕн епир сире тейелĕхпе кăларнă халлапсентĕ пек вĕрентмерĕмĕр, Унан аслăлăхне хамăр курнă тăрăх вĕрентрĕмĕр.
17 Йалтăртатса таракан тапла сĕртĕн: Çакă Манăн савнă Ывăлам, Манăн ирĕкĕм Унра, тесе Ын патĕнтĕ сасă илтĕннĕ тух, Атте Турăран Вăл хисеп те, тап та илтĕ.
18 Пĕлĕт çинтĕн илтĕннĕ çав сасса, епир таса ту çин-
19 те Унпа пĕрле тух илтрĕмĕр. Пирĕн тата пророксенĕн тĕрес сăмахĕ пур; хăвăр тĕрĕрсенте тул сутала пуç-
литтĕн, сурăм пуç çалтарĕ хăпариттĕн, есир пророксенĕн сăмахне тĕттĕм сĕрте сүтатакан сүтă вырăнне хуратăр пулсан, аван тăватăр;

- 20 66. Пуринтĕн ытла есир Сырури малашнехине пĕл-
терсе каланă сăмахсене нихăшне те хăвăр тĕллĕн ăн-
21 ласа илес çуккине пĕлсе тăрăр. Малашне мĕн пулас-
сине нихăçан та етем ирĕкĕпе каласа паман, ăна Турăн таса сыннисем Святой Сывлаш пĕлтернипе каласа хунă.

II. Халăх хушшинте суйа пророксем те пулнă, çавăн пек сирĕн те суйа вĕрентекенсем пулĕç; вĕсем пĕтерекен суйа вĕрентĕ кăларĕç, хайсене хăтарнă Çалаканран уйăралса кайса, хайсене хайсем тас пĕтмел-
2 ле тăвĕç. Нумайĕшĕ вĕсем астарнă хыççăн кайĕç, вĕ-

сене пула җанлаҗ сүлне хурлөс. Мула йуратна пирки, 3
вөсем сире йапалташ сәмахсемпе саварма тәрәшөс;
вөсемшөн сут тахсанах хатөр тәраҗ, вөсем пөтесси
инсө мар. Турә сылаха көнө ангөлсене те хөрхөнмен: 4
төттөм тамак сыххипе сыхса, вөсене асаплантарма сут
тавиҗҗөн усрама панә; малтанхи төнҗөне те хөрхөн- 5
мен: йөркерен тухна төнҗөне шыв тултарсан, тўрөлөх
синҗөн вөрентөкен Нойан кил-йышөнҗи сакәр җуна
анҗах хатарна; Содомпа Гоморра хулисене те пөтерме 6
сут-тунә та, ўлмөрен сылахла сынсем пөлҗҗөр тесе,
вөсене сунтарса йанә; тилөрсө ситнө аскан сынсем 7
хушшинҗө пуранса халран кайна тўрө пуранәслә Лота
хатарна, сак тўрө пуранәслә Лот вөсем хушшинҗө 8
пуранна җух йөркөсөр өссөне курса, илтсө тәрса, таса
җунөпе куллен тарәхна.

67. *Савсене сапла тунә пулсан*, савалисене асап- 9
ран хатарассипе, йөркөсөрсөне асаплантарма сут та-
виҗҗөн сут күнө валли усрама Турә пөлө; ўт келени 10
хысҗан сўрекөнсене, пусләхсене кураймасәр тәракан-
сене, шәрҗах сынсене, хайсен ирөкөпе пуранса хай-
сенҗөн аслисене усаллама хәраманнисене мөнле асап-
лантармаллине Вәл тата ытларах пөлсө тәрө. Ангөл- 11
сем сав сынсөнҗөн нумай хаватлә, нумай вайлә пул-
сан та, пусләхсене, аслә сынсене Турә умөнҗө хурласа
айапламасө. Ўт туртна хысҗан сўрекөн тытса, пөтерме 12
сұратса йанә җөлхөсөр вылаҗ-җөрлөх пөк, вөсем хай-
сем асламаннине хурла хурлах хайсен ултавөпе пөтсө
ларөс; йөркерен тухса пураннашан вөсем мөн тивөс- 13
лине илөс, вөсем куллен килөнсө пураннине саванәс
выранне хурасө; намәссәрланса, ыттисене ирсөрлетсө
пуранасө, сирөнге пөрле өссө-синө сөрте вөсем хай- 14
сем улталанипе килөнсө ларасө; вөсенөн күсөсене асма
йуратасси, җаранмасәр сылаҗ тавасси тулна; төреклө-
лөнсө ситеймен җунсөне вөсем илөртсө улталасө; вөсем

15 кăмăлне мул çине йанă, вĕсем ылхан ывăлĕсем; вĕсем
 тўрĕ çула пăрахса Воссоран тивĕçмен мула сăхланнă
 16 ывăлĕ Валаам йĕрĕпе кайса аташнă, анăх Валаама
 ёçĕ йĕркесёррине катартса намăсла тунă: тълхесёр
 ашак етем тълхи кăларса çав пророкан ухмах шухăшне
 17 тăрнă. Вĕсем шывсăр çал-куçĕсем, сил-тавал хăваласа
 çўрекен çумăр пĕлĕтĕсем, тётресем: вĕсем валли ёмĕ-
 18 рех сĕм-тёттĕм тăракан ырăн хатёрлесе хунă. Çук
 сăмаха çĕкленсе калăçса, вĕсем аташса пурăнакансен-
 тĕн кăшт анăх уйăрăлнă çынсене ўт кĕленине тума,
 19 асăнланса пурăнма çавăраççĕ. Вĕсене ирĕке кăларма
 пулаççĕ, хайсем ирсёр ёç турисем, мĕшĕн тесен кам
 20 кама парăннă, вăл унăн тури пулат. Хамăра Çалакан
 Иисус Христос Турра пĕлнĕ тăрах тĕнтĕ ирсёрлĕхĕн-
 тĕн хăтăлсан, унтан татах çав ирсёрлĕхпе сыхланса
 ун айне пулакан çынсемшĕн кайранхи малтанхиңтĕн
 21 те усалтарах пулат. Хайсене панă таса заповѣде пĕл-
 се çитсен кайалла кайнинтĕн, тăнлах çулне пĕлменни
 22 вĕсемшĕн авантарах пулĕ-тĕ. Йытă хай хăсăкĕ патне
 çаврăнса пырат, çуса тасатнă сысна пылтăк ашĕнтĕ
 йăваланма кайат, тесе тĕрĕс каланă; вĕсем çавсем пек
 хăтланаççĕ.

68. III. Ей савнă тăванăмсем, епĕ ёнтĕ сирĕн пата
 иккĕмĕш сыру сыратăп, иккĕшинпе те астутарса си-
 2 рĕн таса шухăшăра тапрататăп, святой пророксем ёлĕк
 каланă сăмахсене, хăвар апостолăрсем каласа панă
 Çалакан Туррамăр заповѣдне есир астуса тамалла пул-
 3 тăр, тетĕç; пуринтĕн ытла çакна пĕлсе тăрăр: йулашки
 кунсентĕ хайсен ўтĕ кĕленĕ хыççан çўрекен намăссăр
 4 мăшкăлçăсем килĕç, вĕсем калĕç: Вăл килме пулни
 аста ёнтĕ? тĕнтĕ пуçланăранпах, аттемĕрсем виле
 5 пуçланăранпах, пур те саплипех тăрат, тийĕç. Сапла
 шухăшлакансем Турă сăмахĕ малтан пĕлетĕ те çĕре те
 6 шывран тунине, шывпа пултарнине пĕлмесçĕ, çавăнпа

ун җухнехи тѣнтѣ шыв айне пулса пѣтнѣ те. Туррăн ҫав ҫа- 7
махех халҗи пѣлѣтпе ҫѣре тытса тăраҫ, йѣркесѣр ҫынсене
сут туса пѣтерес кунхи вут валли вѣсене упраса тăраҫ.

Ей савнă тăванăмсем, сирѣн ак ҫакна пѣлсе тăмалла: 8
Турăшăн пѣр кун та пин ҫул пек, пин ҫул та пѣр кун
пек анҫах (Пс. 89, 5). Хашѣ хашѣ калаҫҫѣ: Турă Хай 9
асăннине тума вăраха йарса тăраҫ, теҫҫѣ; Турă ана
вăраха йарса тăмасҫ, никам та ан пѣттѣр, пур те ўкѣнҫ-
ҫѣр, тесе Вăл пире нумайҫҫен тўссе тăраҫ. Турă кунѣ 10
ҫѣрлехи вăра пек килсе ҫитѣ, вара пѣлѣт кѣрлесе пѣтсе
ларѣ, тѣп йапаласем вутпа йалкăшса ишѣлсе анѣс,
ҫѣр те ун ҫинҫи пур ѳҫ те ҫунса пѣтѣ. Ҫаксем пур те 11, 12
ҫапла пѣтмелле пулсан, сирѣн, Турă килес куна кѣтсе,
ѳмѣтленсе тăракансенѣн, Турра хисеплесе мѣн тери
таса пурăнас пулаҫ? вăл кун йалкăшса ҫунакан пѣлѣт
ишѣлсе анѣ, вут хыпнă тѣп йапаласем шăранса пѣтѣс.
Турă ҫамах панă тăрах епир ҫенѣ пѣлѣтпе ҫенѣ 13
ҫѣр кѣтсе тăратпăр, унта тўрѣлѣх тăрѣ. Ей савнă 14
тăванăмсем, ѳнтѣ ҫавна кѣтсе тăрса, Ун умне ирсѣр-
ленмен халлѣн, пѣр айăпсăр халлѣн, лăпланса пырса
тăма тăрашăр; Туррама̄р вăрах тўснине ҫăлăнмалли 15
вăхăт тесе хисеплѣр, савнă тăванăма̄р Павел та Хайне
панă асѣпе сире ҫапла ҫырса йанă, ун ҫинҫен вăл пур 16
ҫыравѣсенҫе те ҫавнах калаҫ, унăн ҫыравѣсенҫе аңласа
илме кансѣртерех тѣлсем те пур; пѣлмен ҫынсем, тѣ-
рѣклѣх ѳненмен ҫынсем, хайсене хайсем пѣтермешкѣн,
ҫав тѣлсене те, ытти Ҫырусене те пăсса калаҫаҫҫѣ.
Ей савнă тăванăмсем, ҫакан ҫинҫен хăвăра малтанах 17
систерсе хунă тăрах, есир сыхă тăра̄р, йѣркесѣр ҫынсем
аташнă хыҫҫан кайса, хăвăра вѣрентнине пăрахмалла
ан пула̄р. Тивлетпе хăватлăланнăҫемѣн хăватлăланăр, 18
хамăра Ҫăлакан Исус Христос Туррама̄ра пѣлнѣҫемѣн
пѣлсе пыра̄р. Вăл халѣ те, ѳмѣрлѣх кунѣнҫе те мух-
тавлă. Амин.

ТУРӐ ҶИНҶЕН ВӐРЕНТЕКЕН СВЯТОЙ ЮАНН АПОСТОЛӐН МӐН ПУР ӐНЕНЕКЕНСЕНЕ ЙАНӐ МАЛТАНХИ ҶЫРӐВӐ.

68. Хамӑр илтнӓ, хамӑр куҫпа курнӓ, астуса пӑхнӓ, алӑмӑрпа хыпаланӓ, малтанах пур, җӓрӓлӓх паракан
2 Сӑмах Турӓ җинҗен җыратпӑр,—җӓрӓлӓх килҗӓ, епир ӑна куртӑмӑр, ун җинҗен каласа тӑратпӑр, җав ӓмӓрлӓх җӓ-
рӓлӓх җинҗен сире каласа паратпӑр, вӑл Ашшӓнҗе
3 пулнӓ, халӓ пирӓн пата килнӓ,—сире те хамӑр җийӓ хуташтарасшӑн епир хамӑр курни, илтни җинҗен ка-
ласа паратпӑр; епир Ашшӓпе, Унӑн Ывӑлӓ Исус Хри-
4 стоспа пӓрлешнӓ. Ҷакна сирӓн савӑнаҗӑр тулли пул-
тӑр тесе җырса йаратпӑр.

5 Епир Унран илтсе сире каласа паракан ыра хыпар
6 ак җакӑ: Турӓ җута, Унра нимӓнле тӓттӓм те җук. Епир Унпа пӓрлешнӓ тетпӓр пулсан, хамӑр тӓттӓмре җӑресен,
апла епир суйӓҗстеретпӓр, җӑнлӑхпа пурӑнмастпӑр пулат;
7 Вӑл җутӑра тӑнӓ пек, епир җутӑра җӑретпӓр пулсан,
вара пӓр пӓринҗе пӓрлешнӓ пулатпӑр, Унӑн Ывӑлӓ Исус Христос йунӓ пире вара пур җылӑхран та та-
сатса тӑрат пулат.

8 **69.** Пирӓн җылӑх җук тетпӓр пулсан, епир хамӑра ха-
9 мӑр улталатпӑр, пирте җӑнлӑх җук вара. Ҷылӑхамӑрсене каласа кӑтартатпӑр пулсан, Вӑл Хай тӓрӓс тӑрах, тӑрӓ
тӑрах пирӓн җылӑхамӑрсене кӑҗарӓ, пур тӓрӓс мар
10 ӓҗрен те пире тасатӓ. Епир җылӑха кӓмен тетпӓр пул-
сан, Ӑна ултавҗа ыраӑнне хуратпӑр, Унӑн сӑмахӓ вара пирте җук пулат.

11 **II.** Ей аҗамсем, епӓ җакна есир җылӑха кӓресрен җыратӑп; кам та пулин җылӑха кӓрсен, Атте Турӓ умӓн-
2 җе пирӓн хута кӓрекен тӑрӓ Исус Христос пур: Вӑл пирӓн җылӑха та, пӓтӓм тӓпҗе җылӑхне те кӑҗартта-
3 ракан парне. Хамӑр Ӑна пӓлнине епир Унӑн заповӑ-
4 дӓсене тытса тӑнинҗен пӓлетпӓр. Кам епӓ Ӑна пӓлтӓм тет, Хай Унӑн заповӑдӓсене тытса тӑмаст, вӑл суйӓҗҗӓ,

унра җанлаҗ ҫук; кам Унан сáмахне тытса тáраҗ, вáл 5
 җанах та Турра йуратакан пулса ҫитнэ; хамáр Ун áшён-
 җе иккенне епир ҫавáнтан пёлетпёр. Епé Ун áшёнҗе 6
 тáратáп тийекең пурáнасса та Ун пек пурáнмалла.

70. Ей савнá тáванáмсем! епé сире ҫенé заповѣдь 7
 ҫырса йамастап, авалхи заповѣде ҫырса йаратап, вáл
 сирён малтанах пур. Авалхи заповѣдь вáл есир мал-
 танах илтнэ сáмах. Тата сире ҫенé заповѣдь те ҫырса 8
 йаратап: вáл җанлаҗ, вáл Унра та сирте те пур, тёттём
 иртсе пётет ёнтé, җан ҫута ҫутатаҗ. Кам хай тáванне 9
 кураймасáр тáрса, епé ҫутáра тáратáп тет, вáл тёттём-
 рех тáраҗ-ха. Тáванне йуратакан ҫутáра тáраҗ, унра 10
 ултав ҫук. Тáванне курайман ҫын тёттёмре тáраҗ, тёт- 11
 тёмре ҫүрет, хай áста кайнине те пёлмест: унан куҫне
 тёттём хупласа илнэ.

Ей аҗасем, сирён ҫылаҳáрсене Унан йаҗёшён каҫарнá, 12
 епé сире ҫавáнпа ҫыратап. Ей аттесем, есир малтанах 13
 Пуррине пёлтёр, епé сире ҫавáнпа ҫыратап. Ей ҫитён-
 нэ аҗасем, есир усала ҫентертёр, епé сире ҫавáнпа
 ҫыратап. Ей ҫамрақ аҗасем, есир Атте Турра пёлтёр,
 епé сире ҫавáнпа ҫыратап. Ей аттесем, есир пуҫламáшпé 14
 Ҫуккине пёлтёр, епé сире ҫавáнпа ҫыртáм; ей ҫитённэ
 аҗасем, есир вáйлá, сирён áшáрта Тура сáмахé тáраҗ,
 есир усала ҫентертёр, епé сире ҫавáнпа ҫыртáм. Тён- 15
 җене те, тёнҗере мён пуррине те ан йуратáр, тёнҗене
 йуратакан Атте Турра йуратмасҗ. Тёнҗере мён пурри 16
 пур те: ўт кёлени те, куҫ кёлени те, пуҫа мáватса пу-
 рáнни те Атте Тура́ран килмест, ҫак тёнҗеренех тухаҗ.
 Тёнҗе те, унан илёртекең йапали те пётет, Тура ирёкне 17
 туса тáракан ёмёрех пурáнаҗ.

71. Ей аҗамсем! йулашки вáхáт ҫитрё ёнтé. Анти- 18
 христ килмелле тенине есир илтнэ, халé те антихрист-
 сем нумайланҗёҫ, йулашки вáхáт иккенне епир ҫавáн-
 тан пёлетпёр. Вёсем пирён хушшáмáртанах тухрёҫ; 19

анѡах вѣсем пирѣннисем пулман, вѣсем пирѣннисем
 пулнѡ пулсан, пирѣнне пѣрлех йулнѡ пулѣѡѣс, вѣсем
 тухса кайрѣс те, ѡав тѡрѡхран пуртех пирѣннисем
 20 марри палѡртѣ. Сире ѡу сѣрсе Святой Сывлѡш тив-
 21 летне панѡ: есир пурне те пѣлетѣр. Епѣ сире есир
 ѡанлѡха пѣлменрен ѡырмарѡм, ѡанлѡха пѣлсе тѡнѡран,
 тата кирек хѡш суѡа та ѡанлѡхран маррине пѣлнѣрен
 22 ѡыртѡм. Исуса Христос мар тийекен ултавѡ пулма-
 сан, тата кам ултавѡ пултѡр? Вѡл антихрист, Ашшѣ-
 23 не те Ывѡлне те йышѡнмасѣ. Ывѡлне йышѡнман ѡын-
 нѡн нихѡшин те Ашшѣ те ѡук, Ывѡлне ѣненекенѣн
 24 Ашшѣ те пур. ѡавѡнпа ѣнтѣ есир малтанах мѣн илтнѣ,
 ѡавна тытса тѡрѡр, малтанах мѣн илтнине тытса тѡрсан,
 25 есир Ывѡлѣнтѣ те Ашшѣнтѣ те пулѡр. Вѡл пире ѣмѣр-
 лѣх ѡѣрѣлѣхне пама аѡѡннѡ.

26 ѡакна епѣ сире илѣртекен ѡынсем пуртан ѡыртѡм.
 27 Сире Турѡ Ывѡлѣ тивлет панѡ, вѡл тивлет сирте тѡ-
 раѣ, ѡавѡнпа сирѣн камран та пулин вѣренес тѣртѣр те
 ѡук; ѡу сѣрнипе илнѣ ѡав тивлет хѡй сире пурне те
 вѣрентсе тѡраѣ, вѡл ѡѡн, суѡасѡр; ѡавѡнпа вѡл сире мѣне
 28 вѣрентѣ, ѡавна тытса тѡрѡр. Ей аѡамсем, ѣнтѣ ѡав тив-
 летне тѡрѡр; Турѡ Ывѡлѣ килсен епир хѡйула пулар, Вѡл
 29 килсесѣн Ун умѣнтѣ намѡса йулмалла ан пулар. Есир
 Вѡл тѣррине пѣлтѣр пулсан, тѣрѣс тѡвакан кирек кам
 та Унран ѡуралнине те пѣлсе тѡрѡр.

III. Астѡвѡр-ха, Атте Турѡ пире мѣн тѣри йуратнѡ:
 Вѡл пире: Турѡ аѡисен йатне ѡѣклѣѡѣр, Турѡ аѡисем
 пулѡѡѡр, тенѣ. Турра пѣлменрен, тѣнтѣ пире те пѣл-
 2 мест. Ей савнѡ тѡванѡмсем! епир ѣнтѣ Турѡ аѡисем,
 пире мѣн пуласси паллѡ мар халѣ. Пѣр ѡакна анѡах
 пѣлетпѣр: вѡл паллѡ пулсан, Христос йевѣрлѣ пулѡ-
 3 пѡр, мѣшѣн тесен Вѡл йеплине курапѡр. Ун ѡине ѡак
 ѣмѣте тытса тѡракан кирек кам та, Вѡл таса тѡрѡх,
 хѡйне хѡй тасатаѣ.

Ҫылаха кёрекен кирек кам та йёркесёр ёс тăваť; 4
 ҫылах вăл—йёркесёр ёс. Христос пирён ҫылахсене илме 5
 килнине, Унăн ҫылах ҫуккине есир пёлетёр. Ун ашёнђе 6
 тăракан никам та ҫылаха кёмест; ҫылаха кёрекен ни-
 кам та Ана курман, Ана пёлмөн. Ей аҫамсем! сире 7
 никам та илёртсе ан улталайтăр. Турă тўрё, тўрё ёс
 туса тăракан Ун пекех тўрё. Ҫылаха кёрекен ҫын шуйт- 8
 танран, мёшён тесен малтан шуйттан ҫылаха кёнё.
 Турă Ывăлё шуйттан ёсне ҫёмёрсе тăкма килнё те. 9
 Турăран ҫуралнă ҫын нихăшё те ҫылах тумасť, мёшён
 тесен ун ашёнђе йалан Турă вăрлăхё тăраť, Турăран 10
 ҫуралнă тăрăх вăл ҫылаха кёмест. Турă аҫисемпе шуйт-
 тан аҫисене ак ҫакăнтан пёлмелле:

72. Тўрё ёс туса пурăнман ҫын нихăшё те Турăран
 мар, тăванне йуратман ҫын та ҫаплах. Есир пуҫламă- 11
 шёнђенех илтнё ыра хыпар пире пёр-пёрне йуратма
 хушаť. Каин пек пулма хушмасť: вăл шуйттанран, вăл 12
 хай тăванне вёлернё. Мёшён вёлернё ана? мёшён тесен
 хайён ёсёсем усал пулнă, тăванин ёсёсем тёрёс пулнă.

Ей тăванамсем, тёнђе сире кураймасť пулсан, есир 13
 ан тёлёнёр. Епир тăванамăрсене йурататпăр, ҫавăнпа 14
 епир вилёмрен ҫёрёлёхе куҫнă, ана пёлсе тăратпăр, тăван-
 не йуратман ҫын вилём аллинђе тăраť. Тăванне курай- 15
 масăр тăракан кирек кам та ҫын вёлерекен пулаť, ҫын
 вёлерекенён нихăшийён ашёнђе те ёмёрлех ҫёрёлёх
 ҫуккине есир пёлетёр. Ҫалакан йуратнине епир Вăл пи- 16
 рёншён Хай ҫувне панинђен пёлтёмёр: пирён те ёнтё
 тăванамăрсемшён хамăр ҫунамăрсене парас пулаť. Ҫак 17
 тёнђере ҫителёклё пурăнакан ҫын тертленсе пурăнакан
 тăванне курсах ун тёлёшёнђен хай кăмăлне хытарса
 тăрсан, вăл Турра йёпле йуратса тăрё? Ей аҫамсем! 18
 сăмахпа, йё ҫёлхепе анђах йуратас мар, ёҫпе, ҫанлăхпа
 йуратас пирён. Вара ҫавăнтан хамăр ҫанлăхран иккенне 19
 пёлёпёр, Турă умёнђе кăмăламăра пусарăпăр; хамăр 20

кәмәлах пире айһаплаҗ пулсан, Турә тата ытларах айһаплә:
Турә пирән кәмәлтан асла, Вәл пурне те пәлсе тәрат.

- 21 **73.** Ей савнә тәвансем! пире хамәр кәмәл айһапла-
22 маҗ пулсан, Турә умәнҗе епир хайула пулапәр, Унран
кирек мән ыйтсан та иләпәр, мөшән төсен епир Унан
заповѣдәсене туса тәратпәр, Ун умәнҗе Ана йурахлине
23 тәватпәр. Унан заповѣдә ак җакә: Хай хушнә пек епир
Унан Ывәлә Исус Христоса өненмелле, пәр-пәрәмәре
24 йуратса тамалла Турә заповѣдәсене туса тәракан Хри-
стос ашәнҗе пулаҗ, Христос та унан ашәнҗе пулаҗ.
Вәл пирән ашәмәрта тәнине епир Вәл хамәра панә
Сывләш тәрах пәлетпәр.

- IV. Ей савнә тәванәмсем! пур сывләша та ан өненәр,
сывләшсене сәнаса пәхәр: Турәран-и вәсем: тәнҗене
2 халә суйа пророк нумай тухнә. Турә Сывләшәпе аташ-
таракан сывләша ак җакәнтан пәләр: үтленсе килнә
Исус Христоса өненекен сывләш кирек хәшә те Ту-
3 рәран. Үтленсе килнә Исус Христоса өненмен сывләш
нихәшә те Турәран мар, вәл антихрист сывләшә, анти-
христ килмелле тенине есир илтнә, тәнҗере вәл халә те
4 пур. Ей атамсем! есир Турәран, вәсене сәнтертәр, сирән
ашәрта тәракан Сывләш тәнҗере тәракан сывләшран
5 асла. Вәсем тәнҗерен, саванпа тәнҗери пек калаҗасҗә,
6 тәнҗе вәсене итлет. Епир Турәран, Турра пәлекен
пире итлет; кам Турәран мар, вәл пире итлемест Аташ-
таракан сывләшпа җәнләх сывләшине савантан пәлетпәр.
7 Ей савнә тәванәмсем! пәр-пәрәмәре йуратар, йурату
Турәран, йуратакан кирек кам та Турәран суралнә,
8 Турра пәлет; йуратман сын Турра пәлмест, мөшән те-
9 сен Турә Вәл—йурату. Ывәлә урла пире җәрәлөх па-
расшән Турә Хайән пәртен пәр суралнә Ывәлне тән-
10 җене йавинҗөн Турә пире йуратни паләрҗә. Йуратни
вәл ак аҗта: Турра епир йуратман, Вәл пире йуратса
пире сыләхәмәрсенҗән хәтарма Хайән Ывәлне йанә.

Ей савнă тăванăмсем! Турă пире ҫав тери йуратнă 11
 пулсан, пирӗн те пӗр-пӗрӗмӗре йуратмалла. Турра 12
 никам та нихаҫан та курман. Епир пӗр-пӗрӗмӗре йурат-
 сан, Турă пирӗн ашра пулаҫ, вара епир Вăл хушнă 13
 пек йуратакан пулса ҫитнӗ пулатпăр. Хамăр Унăн
 ашӗнҫе тăнине, Вăл та пирӗн ашра тăнине, Вăл пире 14
 Хай Сывлăшин ырăлăхӗсене панинҫен пӗлетпӗр. Атте
 Турă Хай Ывăлне тӗнҫене ҫалма йанине епир хамăр 15
 курнăран каласа паратпăр. Кам Исуса Турă Ывăлӗ
 тесе ӗненет, ун ашӗнҫе Турă тăраҫ, вăл та Турă ашӗнҫе 16
 пулаҫ. Турă пире йуратса тăнине епир пӗлтӗмӗр ӗнтӗ,
 йуратнине ӗненсе ҫитрӗмӗр, Турă Вăл йурату, йуратса 17
 пураканан Турă ашӗнҫе тăраҫ, Турă та ун ашӗнҫе пу-
 лаҫ. Йурату пирӗн ашра ҫав тери хăватлăланса пынипе, 18
 сӗт кунӗ епир хайула пулапăр, мӗшӗн тесен епир ҫак
 тӗнҫере Вăл пуракан пек пуранатпăр. Йуратакан хă- 19
 рамаҫ: хытă йуратни хăрассине пӗтерет, хăрани асап-
 лантараҫ. Хăракан наҫар йуратаҫ. Турă пире малтан
 йуратнă тăрах епир Ана йуратар.

74. Хай тăванне кураймасăр тăрса, епӗ Турра йура- 20
 татăп тийӗкен суйеҫҫӗ: куҫ курса тăракан тăванне
 йуратман ҫын хай курмасăр тăракан Турра йеппе йурат- 21
 тар? Турă пире ҫакан пек заповѣдь панă: Турра йура-
 такан хай тăванне те йураттар, тенӗ.

V. Исуса Христос тесе ӗненекен кирек кам та Турă-
 ран ҫуралнă, ҫуратакан Турра йуратакан Унран ҫурал-
 нине те йуратаҫ. Епир Турă аҫисене йуратнине Турра 2
 хамăр йуратнинҫен, Унăн заповѣдӗсене туса тăнинҫен
 пӗлетпӗр. Турă заповѣдӗсене туса тăни, Ана йуратни 3
 пулаҫ, Унăн заповѣдӗсем йывăр мар. Турăран ҫуралнă 4
 кирек хаш ҫын та тӗнҫене ҫентерет, тӗнҫене ҫентернӗ
 вай—епир ӗненни вăл. Исуса Турă Ывăлӗ тесе ӗнене- 5
 кенрен пуҫне тӗнҫене урăх кам ҫентертӗр тата?

Турă Ывăлӗ Вăл шывпа, йунпа, Сывлăшпа килнӗ 6
 Исус Христос; Вăл шывпа анҫах килмен, шывпа йунпа

килнѣ; Ун ҫинҫен Сывлаш пѣлтерсе тӑраҫ; Сывлаш
 7 Вӑл—ҫӑнлӑх. Пѣлѣт ҫинҫе виҫҫен пѣлтерсе тӑраҫҫѣ:
 Атте Турӑ, Сӑмах Турӑ, Святой Сывлаш Турӑ; Вӑсем
 8 виҫҫешӗ пӗрре пулаҫҫѣ. Ҫӗр ҫинҫе те виҫҫен пѣлтерсе
 тӑраҫҫѣ: сывлаш, шыв, йу, вӑсем те виҫҫешӗ пӗр
 9 йӑпала ҫинҫен пѣлтереҫҫѣ. Епир етем каласа пѣлтер-
 нине йышӑннӑ ҫӗрте Турӑ каласа пани тата аслӑрах:
 вӑл—Турӑ каласа пѣлтерни, Турӑ Вӑл Хай Ывӑлӗ ҫин-
 10 ҫен каласа пѣлтернӗ. Турӑ Ывӑльне ӗненекенӗн пѣлте-
 рекенни хай ӑшӗнҫех; Турра ӗненмен ҫын Турра
 ултавҫӑ пек кураҫ, мӗшӗн тесен вӑл Турӑ Хай Ывӑлӗ
 11 ҫинҫен пѣлтерсе каланине ӗненмест. Каласа пѣлтерни
 вӑл ак ҫакӑ: Турӑ пире ӗмӗрлӗх ҫӗрӗлӗх панӑ, ҫав
 12 ҫӗрӗлӗх Унӑн Ывӑлӗнҫе тӑраҫ. Турӑ Ывӑльне ӗненеке-
 нӗн ҫӗрӗлӗх пур, Турӑ Ывӑльне ӗненменнийӗн ҫӗрӗлӗх
 13 ҫук. Ҫакна епӗ сирӗн пата, Турӑ Ывӑлин йатне ӗне-
 некенскерсем патне, ҫырса йарса Турӑ Ывӑльне ӗненнӗ
 тӑрах сирӗн ӗмӗрлӗх ҫӗрӗлӗх пуррине пѣлтерес терӗм.
 14 Ун умӗнҫе пирӗн ак мӗнле хайулахамаҫ пур: Ӑна йу-
 рахлине кирек мӗн ыйтсан та Вӑл пире итлет; епир
 кирек мӗн ыйтсан та, Вӑл пире итленине пѣлетпӗр
 пулсан, Унта хамӑр мӗн ыйтнине илессине те пӗлсе
 16 тӑратпӑр. Кам хайӗн тӑванӗ вилӗм кӗмен ҫылаҫ туни-
 не кураҫ, вӑл унӑн Турра кӗл-тутӑр, вилӗм кӗмен ҫылаҫ
 тӑвакан ҫынна Турӑ вара ҫӗрӗлӗх парӗ. Вилӗм кӗре-
 кен ҫылаҫ та пур: епӗ ӑна ҫав ҫылаҫшӑн кӗл-тутӑр
 17 тесе, каламастап. Тӗрӗ мар ӗҫ пур те ҫылаҫ, анҫах
 18 тата вилӗм кӗмен ҫылаҫ пур. Турӑран ҫурални никам
 та ҫылаҫа кӗменнине епир пӗлетпӗр; Турӑран ҫурални
 19 хайне хай сыхлаҫ, ун ҫумне усал ҫыпӑҫаймаҫ. Епир
 Турӑран иккенне, пӗтӗм тӗнҫе усал ӑшӗнҫе тӑнине
 20 епир пӗлсе тӑратпӑр. Тата ҫакна та пӗлетпӗр: Турӑ
 Ывӑлӗ килҫе те, ҫӑн Турра пӗлтӗҫӗр, Унӑн ҫӑн Ывӑлӗ
 Иисус Христос ӑшӗнҫе пултӗҫӗр тесе, пире ҫута та, ӑс

та паѳё. Вăл ҫăн Турă, ёмёрлĕх ҫĕрĕлĕх. Ей аҫамсем! 21
суйа тура кĕлеткисенҫен сыхланăр. Амин.

ТУРĂ ҪИНҖЕН ВĖРЕНТЕКЕН СВЯТОЙ ІОАНН АПОСТОЛАН МЁН ПУР ЁНЕНЕКЕНСЕНЕ ІАНĂ ІККЁМЁШ ҪЫРĂВЁ.

75. Ватă ҫын суйласа илнĕ хисеплĕ арăмпа унăн аҫисе-
не, епĕ сире ҫăннипе йурататăп, сире пĕр епĕ кăна йу-
ратмастăп, ҫăнлăха пĕлсе ҫитнисем те пур те йуратаҫҫĕ;
хамărта тăракан, малашне те ёмĕрех хамărпа пулас 2
ҫăнлăхшăн йуратаҫҫĕ. Ҫăнлăхпа, йуратуна тăмашкăн 3
Атте Турăран та, Атте Турă Ывăлĕ Ҫăлакан Іисус Хри-
стосран та сире тивлет, ырăлăх, канăçлăх пултăр.

Санăн аҫусем Атте Турă хамăра хушнă пек ҫăнлăхпа 4
тăнине курсан, епĕ пит савăнтăм. Ей хисеплĕ арăм, 5
халĕ сана тархаслатăп: пĕр-пĕрёмĕре йуратса тăрар, ку
заповѣде епĕ сана ҫенĕ тесе ҫырса йамастăп, вăл запо-
вѣде ҫире ҫăн малтанах панă. Йуратни вăл Унăн за- 6
повѣдĕсем тăрăх пурăнни. Ку заповѣде сире, ун тă-
рăх пурăнмашкăн малтанах каласа панă; тĕнҫере илĕрт- 7
се улталакансем нумайлантăҫ, вĕсем ўтленсе килнĕ
Іисус Христоса ёненмеҫҫĕ; ун пек ҫын вăл илĕртсе
улталакан ҫын, антихрист. Хăвăра хăвăr астăвăr, епир 8
хамăr тăрăшса ёҫленине ан ҫухатар, пысăк сăвап ил-
мелле пулар. Христос вĕрентнинҫен тухса, Вăл вĕрент- 9
нипе пурăнман ҫыннăн нихăшин те Турă ҫук; Хри-
стос вĕретнипе пурăнаканăн Ашшĕ те Ывăлĕ те пур.
Хăвăr пата ҫаккăнтан урăхла вĕрентме пыракана ки- 10
лĕре ан кўртĕр; апа ашă сăмах ан калăr: апа ашă 11
сăмах калакан унăн усал ёҫне хутшăнайт. Манăн сире 12
ҫырса йамалли нумай та, анҫах хут ҫине хурапа ҫырса
йарассăм килмест: сирĕн савăнăҫăr пысăк пултăр тесе,
епĕ хам сирĕн пата пырса ҫавартан ҫавара калаҫасса
ёмĕтленсе тăратăп. Ху савса тăракан суйласа илнĕ 13
йăмаку аҫисем сана салам йараҫҫĕ. Амин.

ТУРӐ ҶИНҶЕН ВӐРЕНТЕКЕН СВЯТОЙ ЮАНН АПОСТОЛӐН МӐН ПУР ЕНЕНЕКЕНСЕНЕ ЙАНӐ ВИҶҶЕМӐШ ҶЫРӐВӐ.

76. Ватӑ ҫын хам җӑннипе йуратакан савнӑ Гайа.
- 2 Ей савнӑ тӑванӑм, епӑ санпӑн сывлӑхлӑ пул тесе
кӑл-тӑватӑп, җунӑ ырӑланса пынӑ пек, санӑн пур те
3 ӑнса пытӑр, тетӑп. Есӑ тӑрӑс ӑненсе тӑни ҫинҗен,
җӑнлӑхпа пурӑнни ҫинҗен ӑненекен тӑвансем килсе ка-
4 ласа кӑтартсан, епӑ пит савӑнтӑм. Аҗамсем җӑнлӑхпа
пурӑнни илтнинҗен пуҫне манӑн урӑх пысӑк савӑнӑҫ
5 ҫук. Ей савнӑ тӑванӑм! есӑ тӑвансемшӑн, иртен-ҫӳрен-
6 семшӑн ху Христоса ӑненнипе ырӑлӑх тӑватӑн; вӑсем
есӑ йуратни ҫинҗен ӑненекенсем умӑнҗе каласа пӑл-
тӑрҗӑҫ. Есӑ вӑсене Турӑшӑн пуҫтарса йарсан аван
7 тӑван: Турӑ йаҗӑшӑн вӑсем суйа тӑнлисӑнҗен нимӑн
8 илмесӑрех тухса кайрӑҫ. Ҷавӑнпа ӑнтӑ пирӑн, җӑнлӑх-
шӑн тӑрӑшакансене пулӑшас тесен, ун пеккисене ха-
9 пӑл тӑвас пулат. Ӕненекен ушкӑна епӑ ҫырса йатӑм,
анҗах вӑсем патӑнҗе пуҫ пулса тӑма йуратакан Диотреф
10 пире йышӑнмаст. Ҷавӑнпа ӑнтӑ епӑ унта хам пырсан
вӑл тӑвакан ӑҫсене каласа астутарӑп, вӑл пире усал
сӑмахпа хӑртаҫ, кунпа кӑна җарӑнмасҫ-ха, тата хай те
ӑненекен тӑвансене йышӑнмасҫ, йышӑнас тийӑекенсене
те җарса тӑраҫ, ӑненекен ушкӑнран хӑваласа йараҫ.
11 Ей савнӑ ҫыннӑм! усал хыҫҫӑн ан кай, ырӑ хыҫҫӑн
кай. Кам ырӑ тӑваҫ, вӑл Турӑран, усал тӑвакан ҫын
12 Турра курман. Димитрийе пур те ырӑ ҫын теҫҫӑ, җӑнлӑх
хай те Ҷавна калаҫ, ӑна епир те ырӑлатпӑр, епир ка-
лани җӑннине есир пӑлетӑр.
- 13 Манӑн ҫырмалли нумай-җӑ те, анҗах хурапа, ҫыру
14 патаккипе ҫырас теместӑп; сана җас курса Ҷавартан Ҷа-
15 вара калаҫма ӑмӑтленсе тӑратап. Канӑҫлӑх пултӑр сана;
тусӑмӑрсем сана салам калаҫҫӑ; есӑ те тусӑмӑрсене
йатран аҫанса салам калӑ. Амин.

СВЯТОЙ ІУДА АПОСТОЛ МЁН ПУР ЁНЕНЕКЕНСЕНЕ ИАНА СЫРУ.

77. Исус Христос жури, Іаков шаллэ Іуда, Атте Турă жён-
се илсе тасатнисене, Исус Христос сыхласа усранисене:

Сирён ыралăх, канăслăх, йурату ўссе пытăр. Ей 2, 3
савнă тăванăмсем! манăн сирён пата пур те çăланасси
синжен темён төрлэ сырса йарас кăмăлăм пур, çаванпа
халэ епё сире, таса сынсене пёрре панă тёншён тă-
рăшма ўкётлесе сырма кирлэ төрём. Сирён хушша хăш- 4
хăш йёркесёр сынсем пырса кёжёс, авалах вёсене айăпа
йулмалла туса хунă, вёсем Турă панă ыралăхра аскан-
ланса пурăнма сăлттав тупасçё, пёртөн пёр патша Турă-
па хамăра çалакан Исус Христоса пăрахса пурăнасçё.

Хавăр пёлсе тăратăр пулсан та епё сире ак çакна 5
астутарас тетёп. Турă халăха Египет çёренжен хăтарса
кăларнă та, ёненменнисене кайран пётернё; хайсен 6
тивёслёхне сыхласа усраймасăр, хайсем пурăнакан вы-
рăнтан кайнă ангелсене те Турă аслă кунхи сут валли
ёмёрлёх сыхара теттём ашёнже усра!; Содомпа Гомор- 7
рана, тата вёсем пекех асканланса урăх ўт хысçан сў-
ренё таврари хуласене де, пур те вёсене пёлсе тăтăр-
тесе, ёмёрлёх вут асапне кўртнё; çак сынсене те, телсёр 8
шухăшлăскерсене, çаплах пулэ; вёсем ўжёсене ирсёр-
лесе пурăнасçё, пуçлăхсене йышăнмасçё, аслă пуçлăх-
сене хурласçё. Моисей ўжешён шуйттанпа тавлашнă 9
жух, Михаил Архангел та апа хурласа айăплама хай-
ман, «Турă жартăр» сана, тесе анжах каланă. Вёсем пёл- 10
месёр хурласçё; жёлхесёр вылăх пек, хайсен ўжё систер-
нё тăрах мён пёлнипе хайсене хайсем сёртсе йарасçё.

78. Хуйхă вёсене: вёсем Каин сүлөпе сўресçё, Валаам 11
пек мул илёртни хысçан кайасçё, Корей пек кутанлăх-
па пуранса пётсе ларасçё. Тăвансемшён (йуратупа) тă- 12
вакан төнё сирён касхи ёскёр-çикёрте вёсем ыттисене
пăсасçё: сирёнпе пёрле ёссе-синё жух вёсем пёр вăтанма-

сәр хайсене хайсем самарлатса ларассё. Вёсем җил
 хаваласа җүрекөн шывсәр пёлётсем, җимёс кўмен, икё
 13 хут хәрнә, көркүнне каларса пәрахакан йывәсsem; вёсем
 ирсёрлөхпе кәпәкланакан тинёсри хайар хумсем, вё-
 сем аташса җүрекөн җәлтәрsem, вёсем валли өмөрлөх тёт-
 14, 15 төм хатёр тәраҗ. Адамран кайран җитүёмөш сыпәкра пул-
 нә Енох та вёсем җинҗен малтанах пёлтерсе каланә: «Акә
 Турә Хайён хисепсёр нумай таса Ангелёсемпе пур җын-
 сене те сут тума килет; йёркесёрленсе тунә пур ёшён
 те, Хайне хирёс каланә пур хытә сәмахшәч та Хайне хи-
 сеппеменисемпе җыләхлисене Вәл пурне те питлө», те-
 16 нө. Вёсем нимёнпе те тәранми кәмәллә кўренекөн җын-
 сем, вёсем үҗёсем келенө хысҗән кайса, Турра хисепле-
 месёр, йёркерен тухса пурәнассё; җөлхи җаварёсемпе пу-
 сёсене мәнатса каласассё; пайташән тәрашса җынна
 йәпәлтатассё.

17 Ей савнә тәванәмsem, есир Җалакан Исус Христос
 апостолёсем малтанах каласа хунине асәрта тытса тә-
 18 рәр; вёсем сире каланә: йулашки вәхәтра хайсен үҗө кё-
 лени хысҗән җүрекөн ёненмен мәшкәлҗәсем пулөс, тенө.
 19 Пёр тенпе тәрасран вёсем хайсене хайсем уйәрса йанә,
 20 вёсем выдәхпа пёр, вёсенөн җун җук. Ей савнә тәва-
 нәмsem, есир Святой Сывләшпа кел-туса хаварән җән
 21 таса тёнөре хытә тытса тәма вёренсе пырәр; хамәра
 Җалакан Исус Христосән өмөрлөх җерөлөхе кўртекен
 22 ыраләхне кётсе Турра йуратса пурәнәр; тишкёрсе пә-
 23 хәр та, хәшне хёрхенсе каҗарәр, хәшне вутран тўрт-
 са илсе хәратса җәләр, питлессе сыхланса питлөр, үтпе
 ирсёрленнө тумтиртен те йёрёнсе тәрәр.

24, 25 Җалакан Исус Христос урлә хамәра җәлнә пёртен
 пёр пит әслә Турә сире җыләха көресрөн сыхласа тәма
 пултараҗ, пёр айәпсәр, саванәҗлә туса Хайён мухтавләхө
 умнө тәрәтма пултараҗ; Вәл пур өмөртөн малтан та,
 халө те, өмөртөн өмөре те мухтавлә, әслә, вәйлә, хә-
 ватлә. Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛ РИМ ҪЫННИСЕМ ПАТНЕ ИАНĂ ҪЫРУ.

79. Епё Исус Христос җури Павел, Туррăн ыра хы-
парне сарма суйласа җёнсе илне апостол. Турă ҫав 2
хыпара пёлтерме пулса, Хайён пророкёсем урла таса
ҫырусенте ёлёкех каланă; вал хыпар Унан Ывăлэ пире 3—4
Ҫалакан Исус Христос ҫинҗен, Исус Христос ўҗёпе
Давид йăхёнҗен суралнă, хăваҗёпе, тасатакан сывла-
шёпе, вилёмрен җерёлсе танипе Хай Турă Ывăлэ иккен-
не кăтартнă. Исус Христос йăҗёпе пур халăхсене те 5
ёненекен тумашкан епир Ун урла тивлетпе апостол
тивёсене илне; ҫав халăхсемпе пёрле Исус Христос 6
сире те җённё.

Римре пурăнакансене, Туррăн савнă, җёнсе илне таса 7
ҫыннисене, пурне те: хамăран Атте Туррамарпа Ҫала-
кан Исус Христосран сире тивлетпе канăслăх пултăр.

Есир ёненнине пётём тёнҗе пёлсе тăраҗ, ҫаванпа җан 8
малтан сирёншён пуриншён те Исус Христос урла
хам Туррама тав-таватап. Епё сире пёр май асанса 9
тăратап, ана Турă пелет; Унан Ывăлийён ыра хыпар-
не сарса, епё Турра җунтан-вартан ёслесе пурăнатан;
кёл-тунă җух епё йаланах Турра йăланатап: Хайён 10
ирёкё пулсан, Вал мана хăсан та пулин сирён пата
пыма пулашин-җё, тетёп; мён те пулин җуна кирлине 11—12
парса сире хытă ёненекен тумашкан, тата сирёнпе
пёрле хамăр пёр пек ёненнипе саванмашкан манан
сире пит курассам килет.

Ей тавансем, манан сире ҫакна пёлтермесёр хăва- 13
рассам килмест: ытти халăхсем патёнҗе тунă пек сирён
патăрта та мёнле те пулин усă тăвас-җё тесе, епё си-
рён пата пыма темиҫе хут та шухăшласаттăм, анҗах
мён халиҗёнех җарса тăракан ёссем пулҗёҫ. Манан 14
еллисене те, ытти йут халăхсене те, аслисене те,
пёлменнисене те вёрентме тивёс; ҫаванпа епё хам кă- 15

мәләмпа сире те, Римре пурәнакансене, ыра хыпар
 16 калама хатёр. Епё Христосан ыра хыпарне калама
 вәтанмастаң, вәл хыпар Тура хаватё, ёненекене вәл
 17 кирек кама та: Иудейе те, еллина та җалай. Етем ыра
 хыпара ёненнөсемән ёненсе, Тура үмөнтө тўрре тухса
 пырай; Сыру җинтө те каланә: тўрө җын ёненниче тўрө
 пулө, тенө.

18 **80.** Төрөс пурәнма пөлсе йәнаш пурәнакан җын-
 сене, Турра хисеплемесёр тунә пур җылаҳәсемшән те,
 пур төрөс мар еҗәсемшән те пөлөт җинтөн Тура җилли
 19 җитет; Тура җинтөн мән пөлме пулай, җавә вөсене пал-
 20 лә: ана вөсене Тура Хай кәтартна. Унан курәнми та-
 ракан өмөрхи хаватёпе Туралахө Хай пултарна йапа-
 ласентөн төнтөне пултарнаранпах курәнса тәрайт, җа-
 21 вәнпа вәл җынсенән хирөс тавәрса каламалли җук. Вө-
 сем Турра пөлсен те, Ана Тура ыранне хурса мух-
 тамарөс, тав-тумарөс, усаҗар пурәнәс җинтөн шухашла
 пуҗларөс, вара вөсенән туйми тўрисем төттөмлөнтөс;
 22—23 хайсене асла хурсах ухмаха тухрөс; вилөмсёр мухтавлә
 Турра җөрекен өтем йөвөрлө, вөсен кайәк, тават урала
 ылаҳ-тўрлөх, җөлен-калта йөвөрлө кәлеткөпе улаш-
 24 тартөс; җавәнпа Тура вөсене аскән кәмәл хыҗҗән кайса
 ирсөрлөнме ирөк паҗө, вара вөсем хайсен уҗөсене хай-
 25 сем ирсөрлөсе пурәнтөс; вөсем җән Турра суйа турапа
 улаштартөс; пултаракан Тура ыранне пултарна йапа-
 лана пуҗҗапса паҳәнса тәтөс; пултаракан Тура өмө-
 26 рөх мухтавлә, амин. Җавәнпа Тура вөсене намәсәр-
 ланса асма ирөк паҗө: вөсенән хөр-арәмөсем йөркелө
 27 тавас йапалана йөркөрөн тухса тавакан пултөс; җавән
 пекех арҗыннисем те хөр-арәмпа пурәнәс йөркене па-
 рахса, пөр пөринпе асашән җунса тәтөс. арҗынпа
 арҗын аскән өҗсем турөс; җапла вөсем хайсем аташнә-
 шән хайсемөх тивөслине илтөс.

28 **81.** Вөсем Турра асөсөнтө тытма тәрашмарөс, Тура

вара вёсене аёсене аташтарса кирлө мар ёссем тума
ирёк паёё; җаванпа вёсенён төрлө төрөсмарлаһ тул- 29
лийех: вёсем аскан, җейепе җынна усал тавасёё, мула
йуратаёё, җынна кураймасёё, амсанаёё, җынна веле-
ресёё, пуринҗен те ирттересшён җунаёё, вёсем улта-
җа, усал камалла, вёсем усал җөлхелө, елекё, Турра 30
кураймасёё, җынна хур тавасёё, мухтанаёё, вёсем
ман камалла, усала шухайшласа каларма аста, ашшө-
амашне паханмасёё; вёсем ассар, шанҗаксар, йуратма 31
пөлмесёё, килөшмесёё, хөрхөнмесёё; җав ёссене тав- 32
кансем Турран төрөс суёё тарых вилөме тивёсline вё-
сем пөлесёё, җалах җав ёссене хайсем тума мар, та-
вакансене те мухтаёё.

II. Җаванпа ёнтө есө, җынна сут таваканскөр, ки-
рек кам пулсан та, айапран хаталайман, есө җынна
мөнле айаппа айаплатан, хана ху та җав айаппах
айаплатан; мөшөн тесен җынна айапланя җух есө ху
та җав айапах таватан. Җаван пек ёссем тавакансене 2
Туря җанах та сут тавассине епир пелөтпөр. Ей етем, 3
есө җаван пек ёссене туса таракансене айапласа ху та
җавна туса таня җөртөн, җанах та Туря сутөнҗен хата-
лап тесе шухайшлатан-и? Йө есө ыра камалла Туря 4
хана үкөнтөрме йөртсе пынине анланмасар, Турран ну-
май ыралахне, йавашлахне, вараха пыракан тусем-
лөхне хисепе хумастан-и? Ху итлеменнипе, үкөнми җө- 5
рүпе җилө күнө валли, Турран төрөс суёё пулас күн
валли есө хушан ху җилө пухатан. Вәл пурне те ёсө- 6
сене кура таварса парё: йалан ыра ёс туса мухтавлә, 7
хисөплө, вилөмсөр пулма тарашакансене өмөрлөх пу-
ранас парё; итлемесөр, җанлаха паханмасар төрөс 3
мар ёсө йараннисене Турран хайар җилли җитө. Усал 9
тавакан пур җуна та: иудейе те, еллина та хуйха җитө,
хөсөк пулө! Ыра тавакан кирек кам та, иудей те, еллин 10
та мухтавлә, хисөплө, канлөхлө пулө. Мөшөн тесен 11

12 Турашан пур сын та пёр. Закон сук сёртен сылаха
кёнисем, законран пуcнeх. пётёс; закон пур синтён
13 сылаха кёнисем закон тарых айапа йулёс; закона илтни-
сем Турă умёнте тўрре тухмёс, закона туса таракансем
тўрре тухёс. .

14 82. Законсар пурăнакан суйа тёнлё сынсем тунёсем
систернипех йёркелё ёс тавассё пулсан, закон сук
15 пулсан та, вёсем хайсемшён хайсем закон: вёсем закон
хушнине хайсен тўри ашне сырса хушине катартассё;
ун синтён вёсене тунё пёлтерсе тарат, тата пёрне-пёри
айаплакан, йе ыраалакан шухашёсем те пёлтерсе та-
16 рассё; *пурне те ёсёсем тарых таварса парасси*, епё ыра
хыпар сарна тух каланă пек, Турă Исус Христос урла
сынсенён варттан ёсёсене сўт тавас кун пулё.

17 Акă есё хана ху iудей тетён, есё пётёмпе закон
18 сине шанна, Турăпа мухтанатан; Ыъл мён хушнине
пёлетён, закона вёреннипе мён лайаххине тухлатан;
19 есё ху сине шанса: епё суккарсене йертсе сўрекен,
20 тёттёмрисене сўтатакан сўта, пёлменнисене аса кўрте-
кен, аясене вёрентекен, мён пёлмеллине, йепле пу-
21 ранмаллине закон тарых вёреннё сын, тетён; йепле тата
22 есё сынна вёрентетён, хана ху вёрентместён? ан вярла
тесе вёрентетён, ху вярлатан? аскан ёс ан ту тетён,
ху аскан ёс таватан? суйа турă кёлеткисентён йёрё-
23 нетён, ху Турра тивёсLINE хисеплеместён? ху законпа
мухтанатан, хавах законран иртсе Турра хурламалла та-
24 ватан? Сыру синте сырнă пек, сирён пирки суйа тёнлисем
25 Турă йатне хурлассё. Закон хушнине туса таратан
пулсан, ўт касни усала; закона хирёс таватан пулсан,
26 санан ўтне касни касманнипе пёр пулат. Саванпа ёнтё,
ўтне касман сын закон хушнине туса тарат пулсан,
27 унан ўтне касманни ўт каснă хисепе кёмё-и? есё Сыру
пур синте, ўтне каснă синте закона хирёс таватан
пулсан, закон хушнине туса таракан ўтне касман сы-
нах айапламё-и сана?

83. Пахма анѣах іудей—іудей мар, ўт касни те кура- 28
накапни, ўт синѣи анѣах пулсан, ўт касни мар. Кам 29
ѣунёпе іудей, сав іудей, ўт касни те, сыру хушнипе
касни анѣах пулмасан, ѣерере, камалта пулсан, тин ўт
касни пулаѣ, ун пек сынна мухтав та етемрен пулмё,
Тураран пулё.

III. Іудейён мён ытлашшийё пур ёнтё, йе ўт ка-
старнийѣен мён усси пур? Пур тёлтен те іудейён 2
ытлашшийё пит пысак; пуринѣен ытла ак мёнтён: вё-
сене шанса Тура самахне каласа паня. Вёсенѣен хашё- 3
хашё ёненмен пулсан та, мён вара? Вёсем ёненмен-
нише Турран тёрёслёхё пётё-и (Туря вёсем ёненмен-
шен Хай асаннине памасар хаварё-и-мён)? Сук, Туря 4
тёрёс, етем кирек хашё те ултавса; сыру синѣе те
сырня: Есё Хаван самахусенѣе тёрёс, Хаван сутанта
сёнен, тенё. (пс. 50, 6). Пирён тёрёсмарляхамар Тур- 5
ран тёрёслёхне куранакан таваѣ пулсан, мён калапяр
ёнтё? (етем шухашланя пек калатяп) сйллине катартса
Туря тёрёс мара тухмаст-ши? Сук. Апла Туря тёнѣене 6
йепле сут тутар? Манан тёрёсмарляхам Турран тёрёс- 7
лёхне палартса, Ана мухтава калараѣ пулсан, мёшен
тата мана сылахля сын ыранне хурса айяпламалла?
Хашё-хашё пире усалласа калассё: ыря пултяр тесен, 8
усал тумалла тесе вёренѣсёсё вёсем, теѣсё. Саван пек,
ыря пултяр тесен, усал тавас мар-и пирён? Вёсем пек-
кисене тёрёс сут пулё. Мёнле ёнтё? Епир, іудейсем, 9
суйа тенлисёнѣен авантарах-и? Сук, іудейсем те, ел-
линсем те, пур те сылах айёнѣине епир катартса па-
тамар. Сыру синѣе те каланя: тўрё сын пёрре те сук; 10
анласа илекен сук; Турра никам та шырамаѣ; пур те 11-12
султан аташня, пур те йурахсар; ыря тавакан сук,
пёрре те сук. Вёсен карланкисем уса тупак, ѣёлхи- 13
семпе улталаса каласассё, тутисем синѣе аспидан вёле-
рекен сёлеки, вёсен саварёнѣе усал самах каласси, 14

15 хурланта расси туллийех. Вёсен урисем йун такма кайма
 16—17 çамăл; вёсем сёмёрсе, хирсе анзах сўрессё; вёсем ка-
 18 нăслăх сўлне пёлмессё; вёсен кусё умёнте Турăран
 хăрасси сук, тенё.

19 84. Епир пелетпёр: закон, мён те пулин калат пул-
 сан, хайне камшан каларна, савсене калат; сапла вара
 пур савар та хупана, Турă умёнте пётём тёнте айăплă
 20 пулат, закон хушнине туса, Турă умёнте нийейле сын
 та тўрре тухаймё: закон вăл сылаха анзах паларта.
 21 Халё ёнтё Турă законран пуснех тўрре каларат, ун
 22 синтен законпа пророксем те пелтернё. Исус Христоса
 ёненнё тăрах Турă пурне те, пур ёненекенсене те
 23 тўрре каларат; мёшён тесен пур сын та пёр: пур те
 24 сылаха кёнё, пур те Турă мухтавне сұхатна; Христос
 Исус асапланса вилсе пире сылахран хатарна тăрах
 25—26 Турă ыралăхёпе пур те ахалех тўрре тухассё; Турă
 ёлэк, Хай варах тўссе тана вăхатра, тунă сылахсем-
 шён Хайён тўрелёхёпе тавăрмасар тăнине пелтерме,
 халё те сылахсене Хайён тўрелёхёпе касарнине кă-
 тартма, Исус Христоса ёненў тăрах йунёпе тасатакан
 парне пулмалла тунă: Хайён тўрелёхё те, Исуса ёне-
 некене Хай тўрре каларни те палла пултăр, тенё.
 27 Мухтанмалли аста ёнтё? Пётёрнё ана. Мёнле закон
 пётёрнё? Ёс туса тўрре тухма хушакан закон-и? сук,
 ёненме хушакан закон пётёрнё.

28 85. Ёненсен етем закон хушнисене тумасăрах тўрре
 29 тухат, тетпёр епир. Турă пёр іудейсен Турри анзах-и
 мён? Суяа тёнлисен Турри те мар-и Вăл? Палла, суяа
 30 тёнлисенён те Турри; мёшён тесен Турă пёрре анзах,
 Вăл ўдёсене каснисене те ёненў тăрах тўрре каларё,
 ўдёсене касманнисене те ёненў урла тўрре каларё.
 31 Капла епир ёненўпе закона пăрахăс тумастпăр-и? Сук,
 закона ырайла тăватпăр.

IV. Тата калар: пирён Аттемёр Авраам хай тёллён

мён тупна? Авраам ёсёсемпе тўрре тухна пулсан, уна 2
мухтанмалахё те пулё-тё, сапах та Тура умёнте мух-
танмалахё пулмё-тё. Сырура мён калана? Авраам Турра 3
ёненнё, уншан ана тўрре каларна, тенё.

86. Ёслекене тўлени хёрхенсе пани пулмаст, тивёс- 4
липе пани пулат; хай ёсё сине шанмасар сылахла 5
сынна тўрре каларакан Турра ёненекен сын ёненнипе
тўрре тухат. Сапла Давид та, ёс тумасарах Тура 6
тўрре каларна сынна, телейлё, тет: йёркесёр ёсёсене 7
касарнисем, сылахёсене парахаё тунисем телейлё; сы- 8
лахне Тура хисепе хуман сын телейлё, тет. Телейлё 9
тесе ўтне каснисене калана-и, йе ўтне касманни-
сене-и? Епир калатнар: Авраама ёненни тўрре кал-
ларна, тетпёр. Хаёсан тўрре каларна? ўтне кассан-и, 10
йе каситўжен-и? Кассан мар, каситўжен. Уна ўтне вал 11
хай ёненнипе тўрре тухнипе катартакан палла пултёр
тесе антах касна, ёненессе вал ўтне каситўженех ёненнё;
сапла Авраам ўтёсене касман пур ёненекенсенён те
ашшё пулса тана; вёсем те ёненнё тарых тўрре тух-
малла пулна; пирён аттемёр Авраам ўтёсене каснисе- 12
нён ашшё те пулна; антах ўте кастарнипех Авраам
ази пулма сук, Авраам хай ўтне кастаритўжен ёненнё
пек ёненсе пурансан тин уна ази пулма пулат.

87. Авраампа уна йахне, тентё сирён пулё, тесе 13
закон паханса танашан самах паман, терёс ёненнёшён
самах пана. Пама пулнине илессисем законпа пур- 14
накансем пулсан, ёненни харам пулат, пана самах та
выранла пулмаст; закон силё кўрет, закон пулмасан 15
закон хирёс туни те пулмаст. Саванпа ёнтё пама 16
пулнине илесси ёненнинтён килет, ёненнинтён килсен,
Тура хёрхеннинтён килет пулат, апла пулсан, закон
тарых антах мар, ёненў тарых та Авраам йахё пулни-
сем пёри те пама пулнине илмесёр йулас сук; Авраам
вал пирён пурсамаран та аттемёр пулат; Сыру синтё 17

те каланă: Епĕ сана нумай халăхăн ашшĕ туса хутăм,
 тенĕ. Авраам Турă умĕнче пирĕн атте пулаť, Турра вăл:
 вилнисене жĕртет, сук йапалана пур таваť, тесе ĕнен-
 18 нĕ. Вăл ĕмĕтленме сук сĕртен ĕмĕтленсе ĕненнĕ, сав-
 19 ăнпа вăл: санăн йăху пит йышлă пулĕ, тенĕ тăрах
 20 нумай халăхăн ашшĕ пулса тăна. Вăл ĕненме ăарăн-
 ман: манăн, сĕр сұлалла ситнĕскерĕн, ўтĕм типнĕ,
 21 Сарранăн та варĕ типнĕ тесе шухăшламан; Турă панă
 сăмаха ĕненмесĕр иккĕленсе тăман, Турра мухтаса хытă
 22 ĕненсе пурăннă; Турă хăватлă, пама пулнине парĕ,
 23—24 тесе пĕтĕмпех шанса тăна. Савăнпа вăл тўрре тухнă.
 Тўрре тухнă тесе, пĕр ун сінзĕн анăх сырман, апа
 пирĕн сінзĕн те сырнă: епир те, хамăра Сăлакан
 Исус Христоса вилĕмрен жĕртсе тăратнă Турра ĕне-
 25 некенсем, тўрре тухăпăр; Исус Христоса пирĕн сы-
 лахăмăрсемшĕн тытса панă, Вăл пире тўрре каларас-
 шăн вилĕмрен жĕрĕлсе тăна.

88. V. Ёнтĕ епир ĕненнипе тўрре тухса хамăра Сă-
 2 лакан Исус Христос урлă Турăпа килĕшнĕ; Ун урлă
 епир ĕненнипе халĕ хамăр куракан ырăлăха илмелле
 пулнă, ёнтĕ Турă мухтавне курас ĕмĕтпе савăнса тă-
 3 ратпăр, уншăн анăх савăнмастпăр, хĕн-хур курни-
 шĕн те савăнатпăр, епир пĕлетпĕр: хĕн-хур курни
 4 тўсĕмлĕ тăваť; тўссен сын тĕрĕс ĕненсе пурăнма вĕ-
 5 ренет, тĕрĕс ĕненсе пурăнни шанăс кўрет, шанăс на-
 маса хăвармаст, мĕшĕн тесен Турă пире йуратса жĕ-
 6 ремĕр ашне Святой Сывлăшне йанă. Вăхăт ситсен
 Христос пирĕншĕн, сылахлă сынсемшĕн, епир халсăр
 7 тухне вилнĕ; тўрĕ сыншăн кам та пулин вилĕ-ши
 вара? хайне ыра тăваканшăн тесен, кам та пулин тен
 8 вилĕ те. Турă пире йуратни Христос пирĕншĕн ха-
 9 мăр сылахлă тухне вилнинзĕн паллă. Савăнпа халĕ
 епир, Христос йунĕпе тўрре тухнă хысăн, силĕрен
 Ун урлă тата сăмăлтарах хăталапăр.

89. Епир тăшман пулса тăнă ҫертен Турă Ывăлѐ 10
вилѐмѐпе Турăпа килѐшнѐ пулсан, килѐшнѐ хыҫҫан
Ун Ывăлийѐн ҫерѐлѐхѐпе тата ҫамăлтарах ҫалăнапăр.
Ҫитмевнине тата епир, хамăра Ҫалакан Иисус Хри- 11
стос урлă халѐ Турăпа килѐшсе Унпа мухтанатпăр та.
Ҫылăх тѐнтѐне пѐр ҫын урлă кѐнѐ, ҫылăхпа пѐрлѐ 12
вилѐм те килнѐ, вара пур етем те вилѐмлѐ пулса тă-
нă, мѐшѐн тесен пѐри ҫылăха кѐнипе пур те ҫылăхлă
пулса тăнă. Ҫылăх тѐнтѐре законтѐн те пулнă, анҫах 13
закон ҫук тухне ҫылăх хисепе кѐмест; ҫапах та ҫын- 14
сем, Адам тунă ҫылăха туман пулсан та, Адамран
пуҫласа Моисейе ҫититѐснѐх вилѐм аллинтѐе тăнă, Адам
вăл малашнѐхин сăнѐ пулнă. Турă ырăлăхѐ ҫылăх иек 15
мар. Пѐрин ҫылăхѐ пурнѐ те вилмелле тунă пулсан,
Турă ырăлăхѐпе пѐр Ҫын Иисус Христос ырăлăхѐ пур-
не те ҫалма тата ҫамăлтарах пултарѐ. Турă ырăлăхѐ 16
ҫылăха кѐнѐ пѐр ҫынна тунă сут пек мар; пѐр ҫылăх-
шăн тунă сут айăпа хаварнă, Турă ырăлăхѐ нумай
ҫылăхран тасатаҫ.

90. Пѐр ҫын ҫылăхѐшѐн, ҫав пѐр ҫын урлă пур те 17
вилмелле пулнă пулсан, нумай ырăлăх илекенсем,
тўрре кăларакан ырăлăха илекенсем, пѐр Иисус Хри-
стос урлă ҫўлти патшалăхри пуранăҫа курма тата ҫа-
мăлтарах пултарѐҫ. Ҫавăнпа пѐрин ҫылăхѐ пур ҫынна 18
та айăпа кўртнѐ пек, пѐрин тўрѐлѐхѐ те, пур ҫынна
та тўрре кăларса ѐмѐр пуранмалла тăвѐ. Пѐр ҫын 19
итлеменнипе пур те ҫылăхлă пулса тăнă пек, пѐри
итленипе те пур те тўрре тухѐҫ. Закон кайран килнѐ; 20
вара йѐркесѐр ѐҫ йышлăланнă. Ҫылăх йышлăлансан
Турă ырăлăхѐ ытлашшипех киле пуҫланă. Ёлѐк етеме 21
ҫылăх ҫентерсе тăнă, апа вилмелле тунă, халѐ ѐнтѐ
етеме Турă ырăлăхѐ тўрре кăларса, Ҫалакан Иисус
Христос урлă ѐмѐрлѐх пуранăҫ парат.

VI. Мѐн калар ѐнтѐ? нумай ырăлăх илѐс тесе ҫылăха

кёрсех пурăнас-и-мён? Сук. Епир ɣылах тѣлѣшѣнѣн
 2 вилнѣ: Йепле тата пирѣн ɣылаха кѣрсе пурăнас?

3 **91.** Есир пѣлместѣр-и-мён? епир, Исус Христос йаѣ-
 пе тѣне кѣнисем, пурсăмăр та Унан вилѣмне асăнса тѣне
 4 кѣнѣ. ɘапла епир, Христос вилѣмне асăнса тѣне кѣрсе,
 Унпа пѣрле ытаранна; Христос Атте Турă мухтавѣне
 вилѣмрен ɣѣрѣлсе танă, пирѣн те ѣнтѣ малашне ɣенелнѣ
 5 пурăнаɣпа пурăнас пулат. Епир Ун йевѣрлѣ вилсе Унпа
 6 пѣрлешнѣ пулсан, Ун пек ɣѣрѣлсе те тăрапăр, мѣшѣн
 тесен пире, ɣылах ɣурисем ан пултɣăр тесе, ɣылахла
 7 ɣтѣмѣрѣ пѣтермешкѣн, кивѣ етемлѣхѣмѣре Унпа пѣрле
 8 пăталанă; ɣылах тѣлѣшѣнѣн вилнѣ ɣын ɣылахран хă-
 9 талаѣ. Епир Христоспа вилнѣ пулсан, Унпа пѣрле пу-
 9 рăнасса та шанса тăратпăр. Христос вилѣмрен ɣѣрѣлсе
 танă хыɣсан ѣнтѣ вилес ɣуккине, вилѣм ѣнтѣ Ана ɣен-
 10 терес ɣуккине епир пѣлетпѣр. Вилессе Вăл пѣрре ɣы-
 10 лахшăн вилнѣ, пурăнасса Турăшăн пурăнаѣ.

11 **92.** ɘапла есир те хăвăра ɣылах тѣлѣшѣнѣн вилнѣ те-
 се хисеплѣр, хамăра ɘалакан Христос Исус урла Турă-
 12 шăн ɣѣрѣ тесе хисеплѣр. Сирѣн вилѣмлѣ ɣтѣре ɣылах
 пусмăрласа ан тăтăр, ɣт илѣртни хыɣсан кайса ɣылаха
 13 парăнмалла ан пулар. Тăл-пѣвѣр пайѣсене те тѣрѣс
 мар ѣссем тутарса тăма ɣылах аллине ан парăр, есир
 вилѣмрен ɣѣрѣлсе танă ɣынсем пулса, Турăшăн ѣслесе
 пурăнăр, тăл-пѣвѣр пайѣсене те тѣрѣс ѣссем тутарса
 14 тăма Турă аллине парăр. ɘылах сире пăхăнтарса ан
 тăтăр, есир ѣнтѣ закон аллинѣ мар, тивлет аллинѣ.

15 Йепле ѣнтѣ? епир закон аллинѣ мар, тивлет аллинѣ
 16 тесе ɣылаха кѣрсех пурăнар-и-мён? Сук. Есир пѣлме-
 стѣр-и-мён? Итлесе пурăвма хăвăра кама ɣуралаха па-
 ратăр, кама пăхăнатăр, ɣавăн ɣури пулатăр: йе вилмеш-
 17 17 кѣн ɣылах ɣури пулатăр, йе тўрре тухмашкăн итлекен
 ɣура пулатăр. Тавта-пуɣ Турра! есир ѣлѣк ɣылах ɣури
 пулна ɣѣртен халѣ хăвăра вѣретнине пăхăнса ана ɣун-
 тан итлесе тăракан пултăр.

93. Ҫылахран хәтәлса тўреләх җури пултәр. Ўтәр хал-
сәррине кура сире етем шухашланә пек калатәп. Есир
өләк йөркесәр есsem туса пурәнма тәл-пөвөр пайёсене
ирсәрлөхпә йөркесәрлөхән җури тунә пек, халә әнтә
таса есsem туса пурәнма тәл-пөвөр пайёсене тўреләх
җури тавәр; есир ҫылаҳ җурисем пулса пурәннә җухне 20
тўреләхә пәрахнә-җә. Есир ун җухне мән уса турәр? Ун 21
җухне тунә есәрсенҗән халә есир хавәр та вәтанатәр. Ун
пек есsem йулашкинҗән виләм кўрессә. Халә есир ҫы- 22
лахран хәтәлса Турә җурисем пултәр та, ыра есsem
туса пурәнатәр, йулашкинҗән өмөр пурәнмалла пу- 23
ләр; ҫылаҳ виләм кўрет, Турә Ҫалакан Исус Христоспа
тәма өмөрлөх җөрелөх парат.

94. VII. Ей тавансем, (законә пөлекенсене калатәп)
есир пөлместөр-и-мән? етем законә хай җөрә җух ан-
җах пәханса тәрат. Каҗҗа кайнә арәма упәшкапа пу- 2
рәнасси ҫинҗән калакан закон җөрә упәшка ҫүмне ҫы-
хат, упәшки вилсен арәм ҫав законран хәтәлат. Ҫавәнпа 3
упәшки җөрә җух урах ҫынна каҗҗа кайсан, әна аскән
арәм теҫсә; упәшки вилсен законран вәл хәтәлат, вара
урах арҫынна каҗҗа кайсан та аскән арәм пулмаст.
Ей таванәмсем, есир те ҫапла Турра уса кўмөшкән, 4
тепөрне, вилөмрән җөрөлсә тәнә Христоса пәханса
тәмашкән, закон телөшөнтән Христос ўҗөпә пөрлө вилнө.
Епир ўтшөн пурәннә җух пирән ашәмәрта закон тума 5
хушман ҫылаҳ шухашсөсем вай илнө-җә, вөсем пире
вөлөрекән есsem тутараҗҗәс; халә епир хамәра ҫыхса 6
тәракан ҫылаҳ телөшөнтән вилсә законран хәтәлнә,
ҫавәнпа әнтә Турра кивә ҫыру тәрах өслөсә пурән-
мәпәр, ҫөнетнө сывлашпа өслөсә пурәнәпәр. Мән ка- 7
лар өлтә? Закон ҫылаха кўртөт-и-мән? Ҫук, өпә ҫыла-
ха закон урлә анҗах пөлтөм, урахла пөлмерөм, закон
ан хапсан темен пулсан, өпә хапсанни мән иккенне
те пөлмөн пулаттәм. Закон сәмахәнҗә сәлттав тупса, 8

9 ҫылаҳ ман аша төрлө усал тавас шуҳаш кўртнө, закон
 10 ҫук җухне ҫылаҳ сисөнмест. Епө өлөк законсәр пуҫне
 11 җөрө-җө, закон килҗө те, ҫылаҳ җөрөлҗө, епө вилтөм;
 12 ҫапла вара җөрөлөхшөн панә закон мана вилөмлөхе
 13 пулҗө; ҫылаҳ закон сәмахөнтө сәлттав тупса, мана
 14 илөртсө улталарө те, закон сәмахөпөх вөлөрҗө. Закон
 15 таса, закон сәмахө те таса, төрөс, ыра. Еппин ыра за-
 16 конах мана вилмөллө турө-ши-мөн? Ҫук, ҫылаҳ; вәл
 17 мана ыра закон урлә вөлөрсө хай йөплине пөлтерҗө,
 18 ҫавәнпа өнтө закон пур ҫинҗө ҫылаҳа кени тата ытла
 19 ҫылаҳ.

20 95. Закон сывләшран, епө ўтөн, ҫылаҳа сутәннә, епир
 21 әна пөлетпөр; епө хам мөн тунине хам та пөлместөп;
 22 мөшөн тесен тавас төнине тумастәп, хам курайман-
 23 нине таватәп. Тавас килменнине таватәп пулсан, өпө
 24 закона ыра тетөп пулат; ҫавәнпа өнтө әна өпө тума-
 25 стәп, ман ашәмра пурәнәкан ҫылаҳ тават. Манра, ман
 26 ўтре, ырри пурәнманнине пөлетөп; мөшөн тесен ма-
 27 нан ыра тавас килме килет те, анҗах әна тумашкан
 28 хамра вай тупаймастәп. Тавас килнө ыра таваймастәп,
 29 тавас килмен усала таватәп. Тавас килменнине таватәп
 30 пулсан, әна вара өпө тумастәп, ман ашра пурәнәкан
 31 ҫылаҳ тават. Ҫапла өнтө ыра тавас төнө җух, манән
 32 усал пулса тарат; өпө ҫавән пек йөрке пур тетөп. Епө
 33 хам ашәмра Тура законөшөн савәнса таратәп; тәл-пө-
 34 вөм пайөсөнтө тата урәх йөрке пур; вәл манән әсәм
 35 йөркине хирөс пырат, мана тәл-пөвөм пайөсөнтө та-
 36 ракан ҫылаҳ йөркине парәнтарат. Епө мөскөн ҫын!
 37 ҫак вөлөрекөн ўтрен кам хәтарө-ши мана? Хамәра Ҫә-
 38 лақан Исус Христос урлә тавта-пуҫ Туррама! Ҫапла
 39 өнтө әсәмпа өпө Тура йөркине пәхәнса таратәп, өпөх
 40 ўтөмпө ҫылаҳ йөркине парәнса таратәп.

VIII. Ҫавәнпа өнтө халө ўтшөн пурәнәссине пәрахса
 Исус Христоспа пөрлөшсө Сывләшпа пурәнәкансенөн
 нимөн айәпө те ҫук;

96. Христос Исуса пёрлешсе Сывләшпа пурән- 2
малли закон, җылаха кўртекен, вёлерекен законран 3
хатарна мана. Ўт пирки вайсарланна закон етеме 3
тўрре каларайман; җаванпа Тура Хайён Ывалне җы-
лахла ўт йевёрлө ўт парса, җылахшан парне пулма 4
йанә; пире, ўтшөн пурәнмасәр, сывләшпа пурәнакан- 4
сене, закон хушнине туса таракансем пултўяр тесе, 5
ўт урла җылах вайне пётөрнө. Ўтпе пурәнакансем 5
ўтөнни җинҗөн шухашлаҗсө, сывләшпа пурәнакансем 6
сывләшанни җинҗөн шухашлаҗсө. Ўт шухашө вилөм 6
кўрет, сывлаш шухашө җөрөлөхпе канәҗлах парат; 7
ўтөнни җинҗөн шухашлави Турра ташман пулни; ўтөнни 7
җинҗөн шухашлакансем Тура законне паханмасҗө, па-
ханма та пултараймасҗө.

Ўтшөн пурәнакансем җаванпа Турра йурама пулта- 8
раймасҗө. Есир ўтшөн пурәнмастәр, сывләшшан пурә- 9
натәр, сирөн ашарта Тура Сывләшө тараф. Кабра Хри- 10
стос Сывләшө җук, вал Унан мар. Христос сирөн 10
ашарта пулсан, вара ўтөр җылаха кёресрен вилнө пу-
лат, сывләшәр тўрө пурәнәшшан җөрө пулат. Исуса 11
вилөмрен җөртсө таратакан Турран Сывләшө сирөн
ашарта пурәнат пулсан, Христоса вилөмрен җөртсө
таратакан Тура хавәр ашарта пурәнакан Сывләшөпе
сирөн вилөмлө ўтөре те җөртө.

Җапла өнтө, тавансем, епир ўтшөн пурәнмашкан 12
ўте парамла мар: есир ўтшөн пурәннатәр пулсан, ви- 13
лөмрен хәтәлаймар; ўт илөртни хыҗсан каймасәр сыв-
ләшпа пурәннатәр пулсан, җөрө пулар.

97. Тура Сывләшө катартнипе җўрекөнсем пур те Тура 14
Ывалөсем. Татах хараса пурәнмашкан есир җура тава- 15
кан сывлаш илмен, ываллаха кўртекен Сывлаш илнө,
җав Сывлаш урла епир Турра: ей Авва, Атте! тесе
җөнөтпөр. Җав Сывлашах пирөн сывлаша епир Тура 16
аҗисем иккенне пөлтерсө тараф. Аҗисем пулсан, пайа 17

көрессисем, Турăран пай илессисем пулатпăр, Христос-
па пĕрле мухтава тухас тесе, Унпа пĕрле асапланат-
пăр пулсан, Унпа пĕрле пайăа кĕрессисем те пулатпăр.
18 Халĕ пĕр вăхăта асапланни хамăра пулас мухтăв ҫу-
мĕнҫе ман шухăшăмпа нимĕн те мар.

19 Турă ывăлĕсем мухтава тухасса пултарнă йапала та
20 ĕмĕтленсе кĕтсе тăраҫ. Пултарнă йапала ирĕклĕрен
ҫĕрсе пĕтмелле пулман, апа Хайне пăхăнтаракан Турă
21 ҫĕрсе пĕтмелле тунă. Пултарнă йапала, Туррăн мух-
тавлă аҫисем ирĕке тухсан, ҫĕрсе пĕтессинҫен епĕ те
хăтăлăп тесе ĕмĕтленсе тăраҫ.

22 98. Пур пултарнă йапала та мĕн халитҫенех хуйхăрса
23 асапланса пурăннипе епир пĕлетпĕр. Епир хамăр та,
Святой Сывлăш ырăлăхин пуҫламăшне илнĕ пүлин
те, ұтĕмĕре ҫалса хамăра ывăллăха илессе кĕтсе, ашă-
24 мărта хуйхăрса тăратпăр: епир ĕмĕтленнипе ҫăлăнат-
пăр. Курса тăнипе ĕмĕтленни ĕмĕт тытни мар, (хай
ĕмĕтленнипе) курса тăраканăн мĕн ĕмĕтленмелли пур?
25 Хамăр курманнипе ĕмĕтленнĕ тухне, епир апа тўсем-
26 лĕхне кĕтсе тăратпăр. Святой Сывлăш та пире ҫапла
хал ҫитмен ҫĕрте тĕрек парса тăраҫ, епир мĕн ыйтса,
йепле кĕл-тумаллине пĕлместпĕр: Святой Сывлăш Хай
27 пирĕншĕн калама ҫук хуйхăрса хута кĕрсе тăраҫ. ҫĕ-
рерине пĕлекен Турă Сывлăшăн йепле шухăшне пĕ-
лет, мĕшĕн тесен Сывлăш таса ҫынсен хутне Турă
ирĕкĕ тăрах кĕрсе тăраҫ.

28 99. Тата епир Турра йуратакансене, Турă ирĕкĕпе
суйласа илнисене, пур йапала та ырăлăх кўнипе пĕлет-
29 пĕр. Турă, Хайĕн Ывăлĕ йышлă тăвансем хушшинҫе
асли пултăр тесе, кама малтанах пĕлнĕ, ҫавсене Ывăлĕ
30 йевĕрлĕ пулма малтанах суйласа хунă, Хай малтанах
суйласа хунисене ҫĕнсе илнĕ, ҫĕнсе илнисене тўрре
31 кăларнă; тўрре кăларнисене мухтавлă тунă. Ҫакна хи-
рĕҫ мĕн каламалла ĕнтĕ? Турă пирĕн майлă пулсан,

пире хирёс кам тәрё? Хай Ывълне те хёрхөнмесёр 32
 ана пирёншён пурсамаршан та панә Турә йепле Ун
 урлә пурне те памё пире? Турә суйласа илнисене кам 33
 айәплё? вёсене Турә тўрре калараҫ. Айәплаканни кам? 34
 Исус Христос вилнё те, җөрёлсө те тәнә. Вәл Турран
 сылтәм йенҗе: Вәл пирёншён хуга кёрсе тәраҫ. Турра 35
 йуратма пире кам пәрахтарайё? хуйхә-и, хёсёрлени-и,
 хәвалани-и, высләх-и, йе сарамас йулни-и, хәрушә
 йапала-и, йе хёс-и? Сыру синҗе те каланә: Саншан 36
 пире куллен вёлереҫсё, пире пусас сурәхсем вырән-
 не хисеплөҫсё, тенё. Епир савна пурне те хамәра 37
 йуратакан Турә хәваҗепе җәтса тәратпәр. Епё сакна 38
 шанса тәратап: вилём те, җөрёлөх те, ангелсем те,
 пусләхсем те, хәватсем те, халхи те, малашнехи те,
 сўлти те, тәпёнҗи те, пултарнә йәпаласенҗен нихәшё 39
 те Сәлакан Христос Исус урлә Турра йуратса тама
 пире пәрахтарас сук.

100. IX. Христоса асанса җәннине калатап, суйёс-
 терместөп, ана мана Святой Сывләш систернипе ха-
 маң җунәм та пёлтерсө тәраҫ: манән хуйхә пит пысәк, 2
 җөрем йалан сунса тәраҫ: епё ўт йенёпе хамән тәван- 3—4
 сем пулса тәракан Израил сыннисемшён хама Христос-
 ран уйәрнине те хавас пуләттәм: ывәлләха кёресси
 те, мухтав та, хунә сәмахсем те, панә закон та, Турра
 кёл-тәвас йёрке те, пама пулнисем те вёсенён; тәп- 5
 аттесем те вёсенён, өмөр мухтавлә тәракан пуринён те
 Турри Христос та ўҗөпө вёсенҗен тухнә, амин.

101. Сапах та Турә сәмахё вырәна килмерё тесе 6
 каламалла мар, мөшён тесен Израилрен суралнисем
 пур те Израил сыннисем мар, Авраам йәхёнҗен тух- 7
 нисем те пур те Авраам аҗисем мар; Сырура каланә:
 санән йәху Исаакран пусланса кайё, тенё. Урәхла 8
 каласан: ўт аҗисем пур те Турә аҗисем пулмаҫсё, па-
 ма пулнине илөс аҗасем анҗах йәх хисөпнө кёреҫсё.

- 9 Пама пүлса ак сапла каланă: сак вăхăтра килĕп те,
 10 Сарранан ывăл пулĕ, тенĕ. Пĕр ку анăх мар, Ревек-
 капа та Исаак аттемĕртен пĕр вăхăтрах икĕ ывăлпа
 11—12 çине йулсан сапла пулнă; суйласа илнĕ тух Турă
 никама та ёсĕсемшĕн кăмăл курса суйласа илменни,
 Хайĕн ирĕкĕпе анăх суйласа илни паллă пултăр те-
 се, Ревеккана ывăлĕсем суралиттĕненех, вĕсем ыра та,
 усал та, нимĕн те тăвиттĕненех, каланă: асли кĕсĕн-
 13 нийĕн тури пулса тăрĕ, тенĕ. Сыру çинче те сырнă:
 Епĕ Іакова йуратрам, Исава курайми пултăм, тенĕ.
 14, 15 Мĕн калар ёнтĕ? Турă тўрĕ мар-и-мĕн? çук. Вăл Мо-
 исейĕ каланă: каçармаллине каçарăп, хĕрхенмеллине
 хĕрхенĕп, тенĕ.
- 16 Саванпа ёнтĕ каçарасси ёмĕтленекентен, йе тăраша-
 17 кантан килмест, хĕрхенскен Турăран килет; Сырура
 Фараона каланă: Хам хăватăма сан çинче кăтартас
 тесе, Хам йатăма сĕр çинче пур сĕрте те пĕлтерес
 тесе патшана лартрам Епĕ сана, тенĕ.
- 18 102. Сапла ёнтĕ Турă хĕрхенес тенине хĕрхе-
 19 нет, кăмăлне хытарас тенине кăмăлне хытарат. Есĕ
 мана калăн: мĕшĕн айăплаĕ тата? Унан ирĕкне хи-
 20 рĕç кам тăрайĕ? тийĕн. Ей етем, Турăпа тавлаш-
 ма кам вара есĕ? Тунă йапала хайне таваканине:
 21 есĕ мана мĕшĕн капла турăн, тесе калĕ-и? Тўл-
 мексĕ пĕр сарнă тамрапах пĕр савăтне тапалă сĕрте
 тыткалама, тепĕрне аста килтĕ унта тыткалама тумаш-
 22 кăн там тĕлĕшĕнтĕн ирĕклĕ мар-и? Турă та Хайĕн
 силлине кăтартса, хăватне пĕлтермешкĕн, пĕтме ситнĕ
 силĕ савăтĕсене (Хай силеннĕ сынсене) пит пысăк тў-
 сĕмлĕхĕпе хĕрхенсе тăнă пулсан, мĕн вара уншăн?
 23—24 Ана вăл пире, мухтава кăларма хатĕрлесе хунă хĕр-
 хеннĕ савăтĕсене (сыннисене) іудейсенчен те, суйа тĕн-
 лисенчен те суйласа илнисене, Хайĕн пысăк ыралăхне
 25 кăтартмашкăн сапла тунă. Осіа урлă та каланă: Хаман

мар халāха Хам халāхām тийёп, йуратманнине йу-
ратни тийёп. Вёсене: есир Ман халāхām мар, тенё 26
сёрте зёрё Турā ывāлёсем тийёс. тенё. Исаia тата 27
Израил сінтєн сaплa калaт: Израил ывāлёсем тинёсри
хай̄ар пёрзи тухлё пулсан та, вёсенён йулашкийё
ан̄тах сālāнё; Турā Хай̄ ёсне пётерет, тас тёрёсси 28
туса хурё, ёсне сёр сінтє татāклā тāвё, тенё. Исаia 29
тата каласа хунā: Саваоё Турā пирён валли йāх хā-
варман пулсан, епир одом пек пулса тārātтāмāр,
Гоморра йевёрлё пулātтāмāр, тенё.

Мён калар ёнтё? Тўрёлёхе шыраман суйа тёнлё сын- 30
сем тўрре тухрёс, тўрре тухасси ёненўрөн килет; тўрре 31
кāларакан закона шыранā Израил вāл закона тупай-
марё. Мёшён? Мёшён тесен āна ёненўре шыраман, 32
закон хушнине туинтє шыранā: тaкāнтaрaкaн тyлa
тaкāннā. Ун сінтєн сaплa сырнā: aкā Cиoвpa тaкāн- 33
тaрaкaн тyл, иккёлентерекен тyл хуратāп, Аnа ёнeнe-
кeн никaм тa нaмāсa йyлмё, тенё.

103. X. Ей тавансем, Израиле тунтан-вартан сālāнāс
сунса Турра кёл-тāватāп. Епё вёсене Турāшāн тārāшaс- 2
сё тетёп, ан̄тах вёсем шухāшласa тārāшмaссё. Вёсем 3
Туррāн тёрёслāхне āнлaмaсāр, хай̄сен тёрёслёхёшён тā-
рāшcа, Турā тёрёслёхне пāхāнмарёс. Христос закона пā- 4
рaхāсa кāларнā, Хай̄не ёнeнeкeнe Вāл кирск кама та тўр-
ре кāларaт. Законпa тўрре тухасси сінтєн Моисей сaплa 5
сырнā: закона туса ситёрнё сын ун урлā зёрё пулё, тенё.
Ёненўпe тўрре тухасси сінтєн сaплa кaлaнā: ху āшāн- 6
тa Христосa aнтaрaсшāн пулcа, пёлёт сине кам улāхё
тесe aн кaлa. Йё тaтa, Христосa вилёмрeн зёртсe тā- 7
рaтaсшāн пулcа: тёпсёр сёре кам aнё тесe тe aн кaлa,
тенё. Сыру сінтє мён кaлaнā? Cāмaх сaн сывāхāнтa, 8
сaнāн сāвaрāнтa, сaнāн зёрўнтe, тенё, вāл сāмaх eпир
ёнeнмe вёрeнтeкeн сāмaх. Есё зёлхўпe Исуса Cāлaкaн 9
тетёп пулсан, зёрўпe Турā Аnа вилёмрeн зёртсe тā-

Павел апостол сырāвё.

10 ратнине ёненетён пулсан, җәләһән: җунтан-вартан ёнен-
ни тўрре кәларат, әна җөлхепе каласа тәни җәлә-
һәҗ кўрет.

11 **104.** Җыру җинҗе каланә: Әна ёненекен никам та на
12 мәса йүлмә, тенё. Унта іудейпе еллин хушшинҗе уйрәмә
13 җук, пурин те пёр Турә, Вәл Хайне асәнакансемшён
14 пуриншён те ыраләхлә. Турә йатне асәнакан кирек
15 кам та җәләһә. Ху ёненмен Турра йепле асәнас? ху
илтмен Турра йепле ёненес? вёрентекен пулмасан
16 аҗтан илтес? хушса йамасан йепле вёрентес? Җыру
җинҗе җырнә: канәсләх җинҗен ыра хыпар калакан-
сенён, ыраләх җинҗен ыра хыпар калакансенён урисем
17 йепле илемлә! тенё. Җапах та ыра хыпар каланине
пур те итлемерёҗ. Исаia та каланә: ей Турә, пиртен
18 илтнине кам ёненҗе? тенё. Җапла ёнтё ёненесси илт-
нинҗен, илтесси Турә сәмахёнҗен килет. Вёсем илт-
мен-и-мён? тесе ыйтам. Илтмен мар: вёсен сасси пё-
тём тёнҗене сарәлнә, вёсен сәмахё тёнҗе хёрринех
19 җитнё. Тата ыйтам: Израил пёлмен-и-мён? Пуринҗен
малтанах Моисей каланә: епё сире халәх ыраһне
хуман җынсем урлә әмсанакан тәвәп, әнсәр халәх урлә
20 сире вёҗёрхентерёп, тенё. Исаia та хайула калаҗ: Мана
Хама шыраманнисем тупрёҗ; Мана Хам җинҗен ыйт-
21 маннисем пёлҗёҗ, тет. Израил җинҗен калаҗ: итлемен,
халәхсәр халәх йенелле алләмсене Епё кунёпе тәсса
тәтәм, тет.

XI. Җавәнпа ыйтатән ёнтё: Турә Хайён халәхне пә-
рахнә пулаҗ-и-мён? Җук. Епё хам та Израил җынни,
Авраам йәхёнҗен, Вәһамин сыпакёнҗен суралнә җын.

2 Турә Хай малтанах пёлсе тәнә халәхне пәрахман.

105. Йе есир Иліа җинҗен җырура мён каланине
пёлместөр-и? Иліа вәл Израиле ўпкелесе, Турра җапла
3 каланә: ей Турә, Санән пророкәсене вёлертёҗ, парнў
ыраһәсене ишрёҗ, пёр епё анҗах йултәм, манән җуна

та шыраҫсё, тенё. Ана хирёҫ Тура мён каланă вара? 4
 Епё Хам валли ҫиҫё пин ҫын сыхă хăвартăм, вёсем
 Ваал умёнҫе ҙаркуҫланса ларман, тенё. Ҫавăн пекех 5
 халхи вăхăтра та, Тура хёрхенсе суйласа хăварнипе,
 йулашкийё. сыхă йулнă. Хёрхеннипе сыхă йулнă пул- 6
 сан, ёҫсем тăрах йулнă пулмасĕ вара, унсăрăн хёрхен-
 ни те хёрхенни пулмё-ҫё. Ёҫсем тăрах йулнă пулсан,
 хёрхеннипе йулман вара, унсăрăн ёҫ те ёҫ мар. Мёнле 7
 ёнтё? Израил мён шыраини илеймерё: суйланисем
 илҫёҫ, ыттисем кăмăлёсене хытарҫёҫ, ҫыру ҫинҫе каланă: 8
 Тура вёсене туйми сывлăш, курми куҫ, илтми хăлха
 панă; вёсем пайанхи куна ҫитиҫенех ҫапла, тенё. Да- 9
 вид та калаҫ: вёсенён ёҫки-ҫики вёсене хирёҫ тавар-
 машкăн вёсемшён серепе, таната, майкăҫ пултăр. Вё- 10
 сенён куҫёсем теттёмленсе курми пулҫҫăр, вёсен пилёкё
 ёмерлёхе хутлантăр, тет. Ҫавăнпа ыйтатăп ёнтё: вёсем 11
 ўкмеллипех таканнă-ши-мён? Ҫук. Вёсем ўкни, вёсене
 хайсенех тăрашас шухăш кўртме, суйа тёнлисене ҫа-
 ланăҫ кўрет. Вёсем ўкни тёнҫешён ыралах пулсан, 12
 вёсем сахалан ёненни те суйа тёнлисемшён ыралах
 пулсан, вёсем пур те ёненсен тата ытла усă пулё-ҫё.

106. Сире, суйа тёнлисене калатăп; епё суйа тён- 13
 лисен апостолё, хам ёҫшён епё пит тăрашатăп, ўт 14
 йенҫи тăвансене те тăрашас шухăш кўртеймёп-и,
 вёсене те хăшне-хăшне ҫапла ҫалаймап-и, тетёп.
 Вёсене пăрахни тёнҫене килёшў кўнё пулсан, вё- 15
 сене йышăнни вилёмрен ҫёрёлсе тăни пулмасăр
 мён пулё? Пуҫламашё таса пулсан, пётёмёшё те 16
 таса, тымарё таса пулсан, тураҫёсем те таса. Хăш 17
 тураҫёсем хуҫалса ўксе, вёсен ыраanne есё, вăрман-
 ти ҫу йывăҫё, сыпантăн пулсан, ҫу йывăҫё тымарё-
 пе, унăн сёткенёне пёрлешрён пулсан, тёп турат- 18
 сем умёнҫе хăна ху асла ан хур, асла хуратан пул-
 сан, ҫакна асту: есё тымарне тытса тăмастан, тымарё

- 19 сана тытса тӑраҫ. Есӗ калӑн: тӗп тураҫӗсем епӗ сы-
 20 пӑнмашкӑн хуҫӑлса ӱкрӗҫ, тийӗн. Йурӗ. Вӗсем ӗнен-
 меннипе хуҫӑлса ӱкрӗҫ, есӗ ӗненнипе тытӑнса тӑра-
 21 тӑн: пуҫна асла ан хур, хӑраса тӑр. Турӑ тӗп турат-
 сене те хӗрхенмен пулсан, асту, сана хӗрхенӗ-и-вара?
 22 Ҫапла ӗнтӗ Турӑ ыррине те, хайаррине те куртӑн:
 хайарлаӑхӗ уйӑрӑлнисемшӗн, есӗ Турӑ ыраӑлахӗнҫе тӑр-
 сан, ыраӑлахӗ саншӑн; унсӑрӑн сана та касса пӑрахӗҫ.
 23 Лешсем те, ӗненмен халӑенех тӑмасан, ҫыпӑнӗҫ. Тур-
 24 рӑн вӗсене кайалла сыпмалӑх хават пур. Есӗ те, вӑр-
 манти ҫу йывӑҫӗ ҫумӗнҫен касса илнӗскер, аван ҫу
 йывӑҫӗ ҫумне сыпӑнтӑн пулсан, ҫак пӗр тӗпри турат-
 сем хайсен ҫу йывӑҫӗ ҫумне тата ҫамӑлтарах сыпӑнӗҫ.
 25 107. Ей тӑвансем, (есир хавӑр ҫинҫен ҫӗклӗнсе шу-
 хашласран) епӗ сире ҫак пӗлми ӗҫ ҫинҫен пӗлтерме-
 сӗр хаварасшӑн мар: Израил ҫыннисенӗн хӑшин хӑ-
 шин кӑмӑлӗ суйа тӗнлисен хисепӗ тулиҫҫен анӑх
 26 хытӑ. Ҫапла ӗнтӗ хӑсан та пулин пӗтӗм Израил ха-
 лаӑхӗ ҫӑланӗ; Ҫыру ҫинҫе те ҫырӑ: Ҫионран Хӑтара-
 27 кан килӗ те, Иаковран йӗркесӗрлӗхне сирӗ. Епӗ вӗсене
 каланӑ ҫак сӑмахӑм Епӗ хайсен ҫинҫен ҫылаӑхӗсӗне
 28 илсен ыраӑна килӗ, тенӗ. Ыра хыпара ӗненмесӗр вӗсем
 сирӗншӗн Туррӑн тӑшманӗсем пулӑҫ, суйласа илнӗ
 тӑрах ашшӗсене пула вӗсем Туррӑн йуратӑн ҫынни-
 29 сем пулаҫҫӗ. Турӑ пани те, Вӑл суйласа илни те
 30 кайалла пулмаҫ. Есир те ӗлӗк Турра пӑхӑнмасӑр пу-
 рӑнаттар-ҫӗ, халӗ вӗсем пӑхӑнмасӑр пураӑнӑ вӑхӑтра
 31 Турӑ сире каҫарӑнӑ, ҫавӑн пекех вӗсем те халӗ хавӑра
 каҫарӑнӑ вӑхӑтра Турра пӑхӑнмасӑр пураӑнаҫҫӗ, сире
 32 пула Турӑ вӗсене те каҫарӗ. Пурне те ҫалмашкӑн Турӑ
 33 пурне те Хайне пӑхӑнми тунӑ. Туррӑн ыраӑхне те,
 ӑсне те, Вӑл пӗлнине те пӗлсе ҫитме ҫук! Унӑн шу-
 хашӗсене ӑнласа илме ҫук, Унӑн ҫулӗсене йӗрлесе
 34 тупма ҫук! Туррӑн ӑсне кам пӗлни пур? Ӑна кам ка-

наш паракан пур? Ие Вăл кайалла тавăрса пама, Ана 35
кам малтан парса хунă? Пур те Унран, пур те Унпала, 36
пур те Унра. Вăл ѓмѓрех мухтавлă. Амин.

108. XII. Ей тăванăмсем, җаванпа ѓнтѓ, сире Тур-
рăн хѓрхенекен кăмăлне асăнса йăланатăп: Турăшăн
ăспа ѓҗлесе пурăнас тесен, хăвăрăн ѓтѓре җѓрѓ, таса,
Турра йурăхлă парне тума тăрашăр, ку ѓмѓре кура ан 2
пурăнар; Туррăн кăмăллă, пѓр җитмен тѓлсѓр, ыра
ирѓкне пѓлсе пымашкăн, есир хăвăр асăра җенетсѓ
улăшăнар. Хама ыралăх панă тăрах сире пурсăра та 3
калатăп: хăвăр җинҗен ытлашшине ан шухăшлар: Турă
кама мѓн җухлѓ ѓненмелѓх панă, җав таран йăваш-
ланса шухăшлар.

109. Ширѓн пѓр ѓтѓмѓрѓнѓх пайѓсем нумай, вăл 4
пайсенѓн пуринѓн те пѓр йышшѓ ѓҗ мар. Җаван пѓк 5
епир те Христос урлă нумайăн пѓр ѓт пулса тăрат-
пăр, пѓр пѓриншѓн уйăрамăн ѓт пайѓсем пулатпăр.

110. Хамăра панă ыралăх тăрах, епир тѓрлѓ хастар 6
илнѓ; саван пророк хастарѓ пулсан, есѓ ху ѓненнине
кура пророк ѓҗне ту; есѓ кѓлѓ ѓҗне тăвакан пулсан, 7
кѓлѓ ѓҗне ту; вѓрентекен пулсан, вѓрент; ѓкѓтлѓкен 8
пулсан, ѓкѓтлѓ; валѓсекен пулсан, таса кăмăлпа валѓҗ;
пуҗлăх пулсан, тăрашакан пуҗлăх пул, ыралăх тăва-
кан пулсан, саванса ыра ту. Йуратни йурирен ан пул- 9
тăр, усалтан пăрăнар, ыра җумне җыпҗăнар; пѓрне 10
пѓри тăванăн курса, савса йуратăр; пѓр пѓрне хăвăртан
асла хурса хисѓплѓр; тăрашас җѓрте ан ѓркѓнѓр; тăра- 11
шасшăн җунса тăра; Җалаканшăн ѓҗлѓр; ѓмѓтѓр пур- 12
шăн саванăр; хѓн-хурта җăтăмлă пулар, йалан Турра
кѓл-тăвăр; таса җынсѓне (Христоса ѓненекенсѓне) җит- 13
мен җѓрте пулăшăр, иртѓн җѓрене пăхма тăрашăр; хă- 14
вăра хѓсѓрлѓкенсѓне ыра сунăр; ан ылханăр, ыра сунăр.

Саванаканпа саванăр, йѓрекѓнпѓ йѓрѓр. Пѓр пѓрин- 15-16
пѓ пѓр шухăшпа тăрар, пуҗăра асла ан хурăр, йăваш-

сен йёрёпе сўрёр, хавър синџен сёкленсе ан шухайш-
 17 лър; никама та усалпън усалпа ан тавърър; пур сын
 18 умёнџе те ырашън тарапър. Хавъртан килсен, пуринџе
 19 те килештерсе пуранър. Ей йуратнъ таванъмсем, хав-
 върпън ан тавърър, сирёншён Туръ силли тавъртър.
 Сырасса та сырнъ: Туръ калаџ: хирёс таварасси Ма-
 20 нън ёс, Епё Хам таварап тет, тенё. Саванпа ёнтё
 ташману высъ пулсан, тарантар ана; ёсёсси килет пул-
 сан, ёстер; савла туса, есё унън пусё сине кавар пус-
 21 тарън. Усал сана ан парънтартър, есё ху усала ырапа
 парънтарса тър.

III. XIII. Пур џун та аслъ пуслъхсене пяхънса пу-
 рънтър, Туръ лартман пуслъх сук; пуслъх пулса тара-
 2 кансене Туръ лартнъ. Саванпа ёнтё пуслъха хирёс
 пыракан Туръ хунъ йёркене хирёс пыраџ. Хирёс пы-
 3 ракансем хайсене хайсем айъпа кўртёс. Пуслъхсем
 ыра ёс тавакансемпън харушъ мар, усал ёс тавакан-
 семпън харушъ. Пуслъхран харас мар тесен, ыра ёс
 4 ту, вара въл сана мухтё; пуслъх въл Туръ тарси, ана
 сана ыра пултър тесе лартнъ. Усал таватън пулсан,
 хара: въл хёсне ахалъ сакса сўремөст; въл Туръ тарси,
 5 усал тавакана тавърса хён катартаџ. Саванпа ёнтё вё-
 сене хён катартасран харанипе анџах пяхънмалла мар,
 6 џунтан-вартан пяхънмалла. Саванпън есир куланай
 тўлесө таратър та, вёсем Туррън тарсисем, йалан сав
 7 ёс синџе тарассё. Саванпа ёнтё пурне те тивёсline
 парса тарър: куланай памалline куланай парър; хырас
 тўлемелline хырас тўлёр; харамаллинџен харър; хи-
 сөплемелline, хисөплёр.

8 Пёр пёрне йуратассинџен пусне есир никама та
 нимёнпе те кивсене ан йулър; сынна йуратакан—за-
 кона туса ситернё пулаџ; мөшён тесен, аскънланса ан
 сўре, ан вёлер, ан върла, сын синџен суйа суйса ан
 катарт, сыннанне ан хапсън, тенё саямахсем, тата ыт-

тисем те ак ҫак сăмахра: хăна ҫывăх ҫынна хăна ху
йуратнă пек йурат, тĕнинҫе. Йуратакан ҫывăх ҫынна 10
усал тумасӑ, ҫавăнпа ĕнтĕ йуратни—закона туса ҫи-
терни пулат.

Халĕ пирĕн айхăран вăранма вăхăт ҫитрĕ ĕнтĕ, 11
ҫавна пĕлсе ҫапла пурăнăр.

112. Халĕ пире ҫăлăнăҫ хамăр ĕненме пуçланă ҫух-
нехинҫен ҫывăхрах тăраӑ. Ҫĕр иртрĕ ĕнтĕ, кун килҫе; 12
ҫавăнпа тĕттĕм ĕҫĕсене пăрахар та, ҫутă ĕҫĕсене тă-
вар. Ёҫкĕ-ҫикĕ тумасăр, ўсĕрĕлмесĕр, намăс ĕҫ тумасăр, 13
аскăнланмасăр, вăрҫу-тавлашу хускатмасăр, амсанма-
сăр, хамăра хамăр кăнтăрлахи пек, ыра йĕркелĕ тытар.

Есир хамăра Ҫăлакан Иисус Христос йевĕрлĕ пу- 14
лар, ўтшĕн тăрашнă ҫĕрте ҫылаха ан кĕрĕр.

XIV. Тĕрексĕр ĕненекен ҫынна вăл мĕнле шухăш-
лани ҫинҫен пĕр тавлашмасăр хапăл тăвар. Хăш ҫын 2
пурне те ҫиме йураӑ тесе ĕненет, тĕрексĕр ĕненекен
ҫын пахта ҫимĕҫĕ ҫийет. Ҫийекенни ҫименнине ан 3
хурлатăр, ҫименни те ҫийекеннине ан айăплатăр, апа
Турă хапăл тунă. Есĕ, йут ҫурана айăплаканскер, кам 4
вара? Вăл Хай Хуҫи умĕнҫе тăраӑ те, ўкет те. Ўксен
те тăрĕ: апа тăратмалăх Турă хаватла. Хăшĕ кунпа 5
куна тиркет, хăшĕ пур кун та пĕре хураӑ. Кирек
кам та хайĕн асĕ пĕлтернĕ тăрах тутăр.

113. Кунсене тиркекен Ҫăлаканшăн тиркет; кунсене 6
тиркеменни те Ҫăлаканшăн тиркемест. Ҫийекен Ҫă-
лаканшăн ҫийет, мĕшĕн тесен Турра тав-тăваӑ; ҫи-
менни те Ҫăлаканшăн ҫимест, вăл та Турра тав-тăваӑ.
Пирĕн никам та хайшĕн пурăнмасӑ, вилессе те никам 7
та хайшĕн вилмест; пурăнсан та Ҫăлаканшăн пурă- 8
натпăр, вилсен те Ҫăлаканшăн вилетпĕр; ҫавăнпа ĕнтĕ
пурăнсан та, вилсен те епир йалап Ҫăлаканăн.

114. Христос вилнисене те ҫĕррисене те Хай ал- 9
личĕ тытса тăмашкăн вилнĕ, ҫавăнпа ҫĕрĕлсе тăна, ҫа-
вăншăн ҫĕрĕ тăраӑ. Есĕ ху тăванна мĕшĕн айăплатăн? 10

Ёе есё тата ху таванна мёшён хурлатан? Пурсамар та
 11 Христос умне сута тарәпәр. Сыру сінтө сырнә: Турә
 калаҥ: Епё зёрё, Ман умма пур сын та җәркусланса
 ларё, пур халәх та хай мён тунине Турра каласа парё,
 12 тет, тенё. Җапла ёнтё епир пурсамар та хамәршән ха-
 13 мар Турра хисеп парәпәр. Малашне ёнтё пёр пёрөмөре
 ан айәплар; апла тәвигүден тавана йепле те пулин такән-
 ма, йе улгаланма май парас мар-зё тесе шухәшләр.
 14 Епө пөлетөп, Җалакан Иисус пөлтернипе аңа шанса та
 таратәп: хай төллөн хай таса мар йапала нимён те
 сук, мөне те пулин таса мар тесе хисөплекеншён ан-
 15 җах таса мар йапала пур. Санән симёсү пирки тавану
 күренет пулсан, есё йурату тарәх тумастән вара. Хә-
 ван симёсү пирки аңа ан сүхат: уншән Христос вил-
 16 нё. Сирён ыра йапаләра сын хурламалла ан пултәр;
 17 Турә патшаләхне ёсме-симене тиркесе көреймён, Свят-
 той Сывләш пүләшнә майпа төрөсләхпе, канәсләхпа,
 18 ыра тунипе саванса тарсан көрөн. Кам савсене туса
 Христоса пәханса тарат, вәл Турра йурахлә, хайне
 сын ыралама та тивөслө.

19 115. Саванпа ёнтё килөшү күрекөннине, пёр пёрө-
 20 мөре уса тума пүләшпаканнине шырар. Симе пирки
 Туррән ёснө ан пәс. Пур те таса, анҗах сыләха күр-
 21 төс сине сийекенө усал пүлө. Ху таванна такәнтара-
 каннине, йе илөртсө сыләха күртекөннине, йе аңа
 төрексөрлентерекөннине нимён те ан ту; аш та ан си,
 22 срех те ан ёс; савә аван пүлө. Есё ёненетөн пулсан,
 аңа Турә умөнтө ху ашанта тыт. Хай суйласа илнө
 23 йапалашән хайне айәпламан сын телейлө. Иккөленсе
 сийөкөн айәплә, мөшён төсен унән вәл ёнөнү тарәх
 пулмасҥ: ёненсе туманни пур те сыләх.

24 Турә сире епё калакан ыра хыпар тарәх, Иисус
 Христос вөрөнтни тарәх, өмөрхи вәхәтранпах калама-
 сәр тәнә пөлми ёсө усса панә тарәх төреклөлентерме
 25 пултараҥ; вәл пөлми ёс халө паллә пүлзё, өмөрхи

Турă хушнипе, пророксен сыравёсем урлă, ана пур халăхсене те, ёненекен пултăр тесе, каласа пёлтернĕ. Пит аслă пĕр Турра Исус Христос урлă ёмĕрех мух- 26 тав пултăр. Амин.

116. XV. Епир, вайлисем, вайсаррисен халсарлăхне сёклемелле, хамăра йураса пурăнмалла мар: пирĕн пурсăмарăн та сывах сыннама ра ыра тумашкан, ана уса кĕмешкен йураса пурăнас пулат. Сыру синте: Сана 3 усал калакансенĕн усал сăмахё Мана тиврĕ, тенĕ пек, Христос та Хайне йураса пурăнман. Тусемлĕ пулса, 4 сыру сăмахёпе лăпланса ёмете татмасăр пурăнтарасшăн ёлĕк мĕн сырнине пурне те пире укётлесе сырнă. Тусемлĕх паракан, лăплантаракан Турă сире Хри- 5 стос Исус вĕрентнĕ пек пĕр пĕринпе пĕр шухашлă пулма патăр, вара есир Турра, Хамăра Салакан Исус 6 Христос Ашшĕне, пĕр кăмалтан, пĕр савартан мухтакан пулăр.

117. Саванпа ёнтĕ Турă мухтавлă пултăр тесе 7 Христос хăвара хапал тунă пек, есир те пĕр пĕрне хапал тăвар. Епĕ сакна калатăп: Исус Христос 8 ўтёсене каснисемшĕн аттемĕрсене пама пулни ыра на килтĕр, Турă сăмахё ăна тухтăр тесе ёслекен пулнă; суйа тенлисемшĕн, вёсем Турра мухтавтар тесе, хĕрхеннĕ тăрах ёслекен пулнă. Сыру синте те ка- 9 ланă: ей Турă, Сана уншăн йут халăхсем хушшинте мухтап, Санăн йатна асанса йурлăп, тенĕ. Тата каланă: ей суйа тенлĕ халăхсем, Унăн халăхёпе пĕрле са- 10 ванăр, тенĕ. Татă: ей суйа тенлĕ халăхсем, пурсăр та Турра мухтар; ей халăхсем, пурсăр та Ана аслаласа мухтар, тенĕ. Исаи та каланă: Иессей тымарĕ пулĕ: вăл 12 халăхсене тытса тăра пуслĕ; Ун сине суйа тенлисем шанса тăрĕс, тенĕ. Ёмет паракан Турă Святой Сывлаш хăваёпе сире хăвар ёненнĕ тăрах саванăспа канлĕх патăр, хытă ёметленекен тутăр. Ей таванăмсем, есир пит ыра кăмаллине, кирек мĕне те пёлсе ситнине,

- пёрне пёри вёrentме пултарнине епё хам та шанса
 15 тәрәтәп. Епё, 1әванәмсем, сирён пата хама Турә панә
 ыраләх тәрәх сире кәшт асәра илтерес тесе анҗах пәр-
 16 таксә хайуларәх сырса йатәм; сав ыраләха мана, суйа
 тәнлисем патәнҗе Иисус Христосән ёслекенё пулма,
 тата Святой Сывләш тасатнипе вёсем Турра камаллә
 парне пулҗәр тесе, Туррән ыра хыпарне сарма панә.
- 17 118. Саванпа ёнтё епё Иисус Христос пуләшна тә-
 18 рәх мён тунипе мухтанма та пултаратәп; суйа тәнли-
 сене ёнентернё җухне епё хам нимён те туман, пурне
 те ман урлә Христос турё; Вәл мана вёrentме те, ыра
 19 ёс тума та, палләсем, телёнмелле ёссем тума та пуләшрё,
 Турә Сывләшин хаватне те патё; Христосән ыра хыпарне
 епё Иерусалимпе унан таврашёнҗен пусласа Иллирика
 20 ситиҗҗенех сартәм. Тата епё сын никёсё сине лартас
 мар тесе, ыра хыпара Христос йатне илтнё сёрте сар-
 21 ма тәрәшмарәм. Сыру синҗе: Ун синҗен хайсене хы-
 пар ситменнисем курёс, Ун синҗен илтменнисем пё-
 22 лёс, тенё пек турәм. Мана сирён пата пыма савә ну-
 23 май җарса тәҗё те. Халё ёнтё ку таврара ун пек вы-
 рәнсем сук, тата хам та сирён пата темиҗе сұлтанпа
 24 пырасшән тәрәтәп; саванпа Испаніана кайма тухсас-
 сән, сирён пата пырәп; сұл майё сирёнпе куранәсәп
 та, сирёнпе кәшт та пулин пёрле пурәнса савәнсан,
 есир вара мана Испаніана асатса йарәр тесе ёмётленсе
 25 тәрәтәп. Халё епё таса сынсене (Христоса ёненекен-
 26 сене) пуләшма Иерусалиме кайатәп. Македоніасемпе
 Ахаіасем Иерусалимри таса сынсем хушшинҗи сук сын-
 27 сене пәртаксә пуләшас тесе тәрәшассё; вёсем тәрәш-
 ма та тәрәшассё те, тата вёсенён іудейсене парасси те
 пур; суйа тәнлисем іудейсенён җуна кирлё ыраләхне
 пайа кёнё пулсан, хайсем те вёсене җте кирлипе
 пуләшма тивёслё.
- 28 Таса сынсене пуләшас ёсё пётерсен, вёсемшён тә-
 рәшса панә йапаласене тёрёс ситерсен, епё вара си-

рён сёрёр урлă Испаніана кайма тухап, епё сирён 29
пата пырсан, Христос ыра хыпарин ыралăхне пётём-
пех пиллесе памашкăн пырăп тесе ёмётленсе тăратăп.

119. Ей тăвансем, хамăра Ыалакан Исус Христоса 30
асанса, Святой Сывлăшăн йуратакан кăмăлне асанса
сире хампа пёрле маншăн Турра тăрăшса кёл-тума
тархаслатăп; манăн Іудеари ёненмен сынсентен хăтă- 31
лас-тё, Іерусалимшён ёсленё ёсём таса сынсене кă-
мăллă пултăр-тё; Турă ирёкё пулсан вара сирён пата 32
саванса пырса, сирёнпе пёрле канас-тё, тетёп. Ка- 33
нăслăх Турри сирёнпе пуринпе те пултăр, амин.

120. XVI. Епё сирён пата Кенхреари ёненекен
ушкăнра пулăшса тăракан Фива тăванамăра йаратăп;
есир апа таса сынсене (Христоса ёненекенсене) йепле 2
хапăл тума тивёслё, Ыалаканшăн сапла хапăл тăвар;
хăвар патăрта пурăннă тух унăн мён ситменнине пу-
лăшса тăрар, вăл хай те нумайёшне пулăшрё, мана
хама та пулăшрё. Манпа пёрле Христос Исусшăн 3
ёслесе пурăннă Прискиллапа Акилана салам калăр;
вёсем мап туна саласшăн хайсен пусёсене те хёрхен- 4
мерёс; вёсене пёр епё анџах тав-тумастан, суџа тён-
лисентен ёненнё ушкăнсем те пур те тав-тавасё; вё-
сен килёнџи ёненекенсене те салам калăр. Манăн 5
йуратнă Епенета салам калăр; Ахаіара Христоса џи
малтан вăл ёненнё. Маріаме салам калăр, вăл пирён- 6
шён нумай тăрăшрё. Мана туртам тивекен манпа пёрле 7
тёрмере ларнă Андроникпа Юніана салам калăр, вё-
сем апостолсем хушшинџе мухтавлă, вёсем Христоса
манран малтанах ёненнё. Ыалакана ёненнё тăрах епё 8
йуратакан Ампліе салам калăр. Пирёнпе пёрле Хри- 9
стосшăн ёсленё Урбана, тата епё йуратакан Стахіе
салам калăр. Христосшăн ёслеме пёлекен Апеллеса 10
салам калăр. Аристовул килёнџи ёненекенсене те са-
лам калăр Манăн хуранташăма Иродіона салам калăр. 11
Наркис килёнџе Ыалаканшăн тăрăшакансене те салам

12 каләр. Ылаканшан тарашакан Трифенпа Трифоса са-
лам каләр. Йуратна Персидана салам каләр, вәл Ы-
13 лаканшан нумай тарашрә. Ылаканшан суйласа илнә
Руфа салам каләр, тата унан амашне те салам каләр,
14 маншан та вәл аннем пулзе. Асинкрита, Флегонта,
Ерма, Патрова, Ермийе. вәсемпе пәрле пуранакан ытти
15 тавансене те салам каләр. Филолога, Юлиана, Нирейе,
унан йамакне, тата Олимпана, вәсемпе пәрле пурана-
16 кан ытти пур таса сынсене те салам каләр. Пәр пәр-
не таса камалтан тул-туса, ыра сунәр. Сире Христоса
ёненекен пур ушкансем те салам йарассе.

17 121. Ей таванамсем, тархасласа калатап сире: хавар
мене вөрөнсе ситнине урахла вөрентсе хавара уйара-
кан, ултава күртөкен сынсентен сыхланар; вәсентен
18 паранса сүрер. Ун пек сынсем хамара Ылакан
Исус Христосшан тарашмассе, хайсен хырамешен та-
рашассе; вәсем йапалтатса, аста каласса, аван сын-
19 сен камалесене пасассе. Есир туан тене паханса пу-
раннине пур те пелессе, саванпа епә сиреншен са-
ванса таратап, сапах та епә сире: ыра тума асла пу-
20 ләр, усал тума пелмен пуләр, тетеп. Канаслах Турри
шуйттана сентерсе сирен урар айне тавасси сывах
ентә. Хамара Ылакан Исус Христос ыралахә сиренпе
пәрле! Амин.

21 Сире манпа тарашса еслекек Тимофей, тата манан
хуранташамсем Луций, Иасон, Сосипатр салам йарас-
22 се. Сире Ылакан йазене епә те, сак сырава сыракан
23 Тертий, салам йаратап. Мана Хай киленте усракан,
йутран килнә пур ёненекенсене те пахакан Гаий сире
салам йарат. Хула уксине тытакан Ераст, тата Кварт
таванамар та сире салам йарассе.

24 Хамара Ылакан Исус Христос ыралахә сире пур-
сага та пултар! Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛАН КОРИНО СЫННИСЕМ ПАТНЕ ЙАНӀ МАЛТАНХИ СЫРӀВЁ.

122. I. Епё Исус ХристосӀн ТурӀ ирёкёпе зёнесе
 илнё апостолё Павел, тата Сосөөн тӀван, ТуррӀн Исус 2
 Христос урлӀ тасалнӀ, таса пурӀнма зёнесе илнё Ко-
 ринери ёненекен ушкӀнне, тата пире те хӀйсене те
 СӀлакан Исус ХристосӀн йатне асӀнакан сынсене,
 пур сёртисене те пурне те:

123. ХамӀран Атте ТуррӀмӀрпа СӀлакан Исус Хри- 3
 стосран сире тивлетпе канӀслӀх пултӀр. Сире Исус 4
 Христос урлӀ ХӀйён тивлетне панӀшӀн, епё ТуррӀма
 сирёншён йалан тав-тӀватӀп; Исус Христос урлӀ есир 5
 пур ырӀлӀхран та пуйрӀр: хӀватлӀ каласакан, пурне
 те Ӏнласа илекен пултӀр, Христос сынзён пёлтерни 6
 сирён Ӏша тёреклӀ вырнаснӀ, ёнтӀ сирён, хамӀра СӀ- 7
 лакан Исус Христос килессе кётсе тӀракансенён, сит-
 мен ырӀлӀх пёр те сук; ВӀл сире йулашки вӀхӀӀзёнех 8
 тёрек парса тӀрӀ, вара есир хамӀра СӀлакан Исус
 Христос кунӀ ӀйӀпсӀр пулӀр. Сире ХӀйён ЫвӀлӀпе, 9
 хамӀра СӀлакан Исус Христоспа, пёрле пулма зёнесе
 илнё ТурӀ тӀрӀс.

124. Ей тӀвӀзнсем, хамӀра СӀлакан Исус Христос 10
 йӀӀзёпе тархаслатӀп сире: есир пурӀр та пёр сӀмахра
 тӀрӀр, пёр пӀринзён уйӀрӀлмалла ан пулӀр, пёр кӀ-
 мӀллӀ, пёр шухӀшлӀ пулса пёрле тӀрӀр. Ей тӀва- 11
 нӀмсем, епё Хлоя килёнзӀ сынсензён есир тавлӀ
 тӀвине пёлтӀм. Сирён хушшӀрта епё ПавелӀн, епё 12
 АполлосӀн, епё КифанӀн, епё ХристосӀн тесе ка-
 ласассӀ тет, епё сӀван сынзён калатӀп. Христос 13
 темисӀ пӀйа уйӀрӀлнӀ-и-мён? сирёншён Павел пӀта-
 ланнӀ-и-мён? йе есир Павел йӀӀзёпе тӀне кётӀр-и?
 Тав-та-пус Турра: Крисппа ГӀӀйрен пусне епё сире 14
 никама тӀ тӀне кӀртмен: ман сынзён никам та: вӀл 15
 пире хӀй йӀӀзёпе тӀне кӀртрӀ тесе калас сук. Тата 16

епё Стефан кил-йышне тёне кўртнё-зё; урăх кама та
 17 пулин кўртнине пѣлместѣп. Христос мана тёне кўрт-
 ме йамарё, ыра хыпар каласа сўреме йафё; Хайён
 хересё пѣрахѣса ан тухтѣр тесе, сав ыра хыпара ма-
 на хайласа каласса сарма хушмарё.

18 **125.** Херес синтѣн вѣрентни пѣтекеннисемшѣн вѣл
 ухмаханни анѣх, пирѣншѣн, сѣланаканнисемшѣн, вѣл
 19 Турѣ хѣвафё. Сыру синтѣ каланѣ: аслисенѣн асне пѣ-
 20 терѣп, аслисене антан йарѣп. Аста ёнтё аслѣ сын?
 аста кёнекесё? аста ку ёмѣрѣн ыйтса тѣпѣкен сынни?
 Ку тѣнтѣнѣн аслисене Турѣ ухмаха кѣлармарё-и? тенё.
 21 Тѣнтѣ Туррѣн аслѣлѣхне курса тѣрса та хай асёне Тур-
 ра пѣлеймен, савѣнпа Турѣ ёненекенсене ухмахан ку-
 22 рѣнанакан вѣрентѣне сѣлма кѣмѣл тунѣ. Иудейсем тѣлѣн-
 23 мелле ёс тума хушассё, еллинсем аслѣлѣх шырассё;
 епир пѣталанѣ Христос синтѣн вѣрентетпѣр, иудейсем-
 24 шѣн вѣл килмен ёс, еллинсемшѣн ухмах ёс; зѣнсе илнѣ
 иудейсемпе еллинсемшѣн епир Христос синтѣн вѣ-
 25 рентни—Турѣ хѣвафё, Турѣ асё; Туррѣн ассѣр пекки
 те етемѣннинтѣн аслѣ, вѣйсѣр пекки те етемѣннинтѣн
 хѣватлѣ.

26 Ей тѣвансем, есир зѣнсе илнисем, хѣвѣр камне аста-
 вѣр ха: сирѣн (ўт йенѣне) пѣхма аслисем нумай мар,
 вѣйлисем те нумай мар, зѣплѣ ѣруран суралнисем те
 27 нумай мар; аслисене намѣса хѣварма, Турѣ тѣнтѣре
 аслѣ маррисене суйласа илнѣ, вѣйлисене намѣса хѣ-
 28 варма, Турѣ тѣнтѣре вѣйсѣррисене суйласа илнѣ, зѣп-
 лисене пѣрахѣса кѣларма, Турѣ тѣнтѣре зѣпсѣррисене,
 хисепрен кѣларнисене, нимѣне хуманнисене суйласа
 29 илнѣ,—Турѣ умѣнтѣ нимѣнле сын та ан мухтантѣр,
 30 тенё. Христос Исус урлѣ есир Турѣран (сѣнѣрен сур-
 алнѣ), Исус Христос пире Турѣран ас паракан, тўр-
 31 ре кѣларакан, тасатакан, хѣтаракан пулѣ. Сѣпла сыру
 синтѣ: мухтанакан Турѣпа мухтантѣр, тесе сырнѣ
 пек пулнѣ.

II. Ей тавансем, епё сирён пата пынă тух, Турă пелтернине сире пит аста каласса йе хайласа каласа парас тесе пымарăм; Иисус Христосран пушне, пата- 2
ланă Христосран пушне, епё сирён патарта нимён пел-
ми пулас терём. Сирён патарта епё халсар-тё, хăраса, 3
темён терлё тётёресе пурантам. Есир ёненни етем 4—5
асёпе мар, Турă хăватёпе тереклё татър тесе, епё хам
сăмахăма, хам вёрентнине етем асёпе витёмлё каласа
шантармарăм, Святой Сывлăш пулăшнине, тата хăват-
сем катартнине шантартăм.

126. Аслăлăха епир сителёклё ёненекенсене вёрен- 6
тетпёр, вăл ку тёнте аслăлăхё мар; ку ёмёрти пётекен
пуслăхсен аслăлăхё те мар; епир Туррăн палърми тă- 7
ракан, пелсе пётерме сук аслăлăхне вёрентетпёр; Ту-
рă апа пире мухтава кăларма ёмёртен малтанах ха-
тёрлесе хунă; сав аслăлăха ку ёмёрти пуслăхсентен 8
пёри те пелмен, пелнё пулсан мухтавлă Турра пата-
ламан пулётёс. Сыру синте сырнă пек: 9

127. Турă Хайне йуратакансем валли хатёрлесе ху-
нине куç та курман, хăлха та илтмен, тёре те туйман.
Турă пире ун синтен Хайён Сывлăшё урлă пелтертё: 10
Сывлăш Вăл пурне те тёплё пелет, Туррăн пелме сук-
кине те пелсе тăраť. Етем ашёнте мён пуррине ун 11
ашёнте пуранакан тунран пушне пелекен сын кам
пур? Туррăнне те саван пекех Турă Сывлăшёнтен
пушне никам та пелмест. Епир ку тёнте сывлăшне 12
илмен, Турă хамăра панине пелсе тамашқан Турă
Сывлăшне илнё. Турă Сывлăшё пелтернине епир 13
етем аслăлăхёнтен килекен сăмахпа каласа пелтерме-
стпёр, (вятой Сывлăшран вёреннё сăмахпа, сывлăш
синтен сывлăш майлă каласа пелтеретпёр. Хай асне 14
шанакан сын Турă Сывлăшё пелтернине йышанмаť:
Турă Сывлăшё пелтернине вăл ассар сăмах вырăнне
хураť, апа апласа илме те пултараймаť, мёшен те-

15 сен ун сѣнѣн сывлѣш майлѣ шухѣшлама кирлѣ. Сыв-
 лѣшшѣн пурѣнакан сѣн пурне те ѣнласа илме пул-
 тараѣ, сывлѣшшѣн пурѣнакан сѣнна никам та ѣнласа
 16 илме пултараймасѣ: ѣна ѣнласа илме Турѣ ѣсне кам
 пѣлни пур? Пирте Христос ѣсѣ.

III. Ей тѣванѣмсем, епѣ сирѣнпе сывлѣшшѣн пурѣ-
 накансемпе каласнѣ пек каласмарѣм, ѣтшѣн пурѣна-
 кансемпе каласнѣ пек, Христоса ѣненес тѣлѣшрен пѣ-
 2 тѣксѣ аѣасемпе каласнѣ пек каласрѣм. Епѣ сире сѣтпе
 тѣрантарса пурѣнтѣм, хытѣ сѣмѣс пamarѣм, есир хал-
 3 сѣр-тѣ, есир халѣ те халсѣр, мѣшѣн тесен есир ѣтшѣн
 пурѣнатѣр халѣ. Есир ѣмсанса, пѣр-пѣринпе хирѣсѣсѣ,
 тавлашса тѣратѣр пулсан, ѣтшѣн пурѣнакансем, етем
 4 ѣѣлине туса тѣракансем пулматѣр-и вара? Пѣри епѣ
 Павелѣн, тепѣри епѣ Аполлосѣн, тетѣр пулсан, есир
 5 ѣтшѣн пурѣнакансем мар-и вара? Павел кам? Аполлос
 кам? Хушнине тѣвакансем анѣах вѣсем, есир вѣсем урлѣ
 ѣненѣтѣр, ѣслессе те вѣсем Турѣ, хѣйсене панѣ хал
 6 таран анѣах ѣслесѣсѣ. Епѣ лартрѣм, Аполлос шыв сапрѣ
 7 (шѣварѣ), ѣстерессе Турѣ ѣстерѣсѣ; сѣванпа лартаканѣ
 те, сапаканѣ те нимѣн те мар, пур те ѣстерекен Ту-
 8 рѣран килет. Сѣв тѣлѣшрен лартаканѣ те, сапаканѣ
 те пѣрех, вѣсем харкам хѣй тѣрѣшнине кура тивѣс-
 лине илѣс.

9 128. Епир Туррѣн ѣслекенѣсем, есир Туррѣн тырѣ
 10 пусси, Туррѣн сурѣсѣ. Турѣ папѣ тивлетѣ кура, епѣ
 сурт никѣсне сурт тѣвакан ѣста пек хутѣм, тепѣри ун
 сѣне сурт хѣпартаѣ, анѣах ѣепле хѣпартниѣе харкам
 11 хѣй астутѣр; пѣрре хунѣ никѣсрен пусне урѣх никѣс
 хума никам та пултараймасѣ, вѣл никѣс Исус Христос.
 12 Сѣв никѣс сѣне ылттѣнран, кѣмѣлтен хаклѣ ѣйшши
 тултан, ѣывѣсран, утѣран, улѣмран туса хѣпартакан
 13 пур-и, пурин ѣсѣ те палѣрѣ; ѣна сут кунѣ кѣтартѣ: вут
 ѣшѣнтѣ пур те паллѣ пулѣ: весенѣн ѣсѣ ѣеплине вут

ка́тартса парё. Кама́н ёсё та́рса йу́лө, ва́л хай́не ти- 14
вёс́лине илё; кама́н ёсё сунса ка́йё, ва́л ёс́лени харама 15
ка́йё. Хай́ са́пах та вутра́н хата́лнә пек хата́лса йу́лө.
Хава́р Тура́ сурт́ё икё́нне, а́птарта Тура́ Сывла́шө пу- 16
ра́ннине пё́лместө́р-и-ме́н? Ка́м та пу́лин Тура́ суртне 17
па́ссан, Тура́ а́на пё́терё; Ту́рра́н сурт́ё таса; ва́л сурт
ёсир пу́латар.

129. Ха́йне хай́ ника́м та а́н улталата́р. Си́рө́н хуш- 18
ша́рта ка́м та пу́лин ку ёме́рте а́сла пу́лас төсе́н, ва́л
а́сла пу́ласша́н ухма́хан кура́нтар; ку те́нтенё́н а́сла- 19
ла́хө Тура́ уме́нө а́сса́рла́х; сы́ру си́нө те: Тура́
а́слисе́не хай́се́нө́н те́йелө́хө́пе ты́таф, тө́се сы́рнә. Та́та 20
кала́нә: а́слисе́нө́н шу́хашё́ нимё́н те ма́ррине Тура́ пё́-
лет, те́нө. Са́ванпа ё́нтө е́те́мпе ни́кам та а́н му́хтан- 21
та́р, ме́шө́н төсе́н пу́р те си́рө́н: Па́вел-и, А́поллос-и, 22
Ки́фа-и, те́нө́-и, пу́рава́с-и, ви́лө́м-и, ха́лхи-и, ма-
ла́шнехи-и, пу́р те си́рө́н; ха́ва́р ёсир Христо́сан, 23
Христо́с Ту́рра́н.

130. IV. Са́ванпа ё́нтө пи́ре пу́р те Христо́с хуш́нине 24
та́вакансе́м вы́ра́нне, Ту́рра́н пё́лме су́кё́сөне ту́нине а́сту-
са та́ракансе́м вы́ра́нне хума́лла. Ё́с ту́нине а́стуса та́ра- 25
кан кире́к ха́шө те ша́нза́клә пу́лмалла. Ма́н си́нө́н
ёсир ме́н кала́сни, йе ы́тти сы́нсем ме́н кала́сни ма́нша́н
пи́мө́п те ма́р, е́пө ха́м си́нө́н ха́м та нимё́н те ка́-
ламаста́п. Е́пө ха́мра нимё́н а́йә́п та ту́пмаста́п, са́пах 4
ха́ма ха́м ту́рре хума́ста́п: ма́на су́т та́ваканни Тура́.

Са́ванпа ё́нтө ва́хә́т си́тмесө́р, Са́лакан ки́лмесө́р ни- 5
ме́вле су́т та а́н та́ва́р. Те́ттө́мре ку́ра́нми та́ракан ё́сө́-
не ва́л су́тта ка́ларө, а́при шу́хашсе́не ку́ра́накан
та́вө, у́н ту́хне ва́ра Тура́ран кире́к ка́м та хай́ му́х-
та́вне илө. Е́й та́вансем, са́кна е́пө си́рө́ншө́н ха́мпа 6
А́поллос си́не и́лсе сы́рта́м, ёсир пи́ртө́н ве́ренсе, сы́р-
са йа́нинө́н ы́тлаши́нине а́н шу́хашла́р, ха́ва́ра пё́р-
пё́ринө́н ма́ла а́н ху́ра́р. Са́на ка́м ма́ла ху́раф? Ту- 7

Па́вел а́посто́л сы́ра́вө.

- рăран илменни саян мѣн пур? Турăран илнѣ пулсан,
 8 мѣшѣн Унран илмен пек мухтанатан? Есир тăран-
 тăр-и-мѣн, пуйса ситрѣр-и-мѣн, пиртен пуçнех патша
 пек пултăр-и-мѣн? Ах, есир ăанахах патша пек пулсан-
 9 ăѣ! Вара сирѣнпе пѣрле епир те патша пек пулаттамăр.
131. Турă пире, йулашкинѣн йанă сыннисене
 (апостолсене), вѣлерме сут-тунă сынсем пек пулма
 хунă пулѣ тесе шуăшлатăп епѣ: пире тѣнѣ хурласа
 10 тăраї, ангелсем те, етемсем те курса тăрасѣ. Епир
 Христос пирки ухмах пек пултăмăр, есир Христос
 урлă асла тухрăр; епир вайсар, есир тѣреклѣ, есир
 11 мухтавлă, епир хисепрен тухрамăр. Пайанхи кунѣ-
 нех епир синѣ-симен, ѣснѣ-ѣсмен, тумланнă-тумланман
 пурăнатпăр, хененине тўсетпѣр, ырантан ыранă куç-
 12 са сўретпѣр. Хамăр алламăрпа ѣслесе, тăрăшса пурăнат-
 пăр. Пире усал самахпа хăртасѣ, епир ыра сунатпăр;
 13 пире хѣсѣрлесѣ, епир тўсетпѣр; пире хурласѣ, епир
 вѣсемшѣн Турра йăланатпăр, епир тѣнѣшѣн халиѣ-
 14 ѣнех сўпѣ пек, пур те таптакан тусан пек анѣах.
- 15 Сакна сире вăтантараспăн сырмастăп, йуратнă атам-
 сем пек курса, сире аса вѣрентетѣп. Христос йăѣпе
 вѣрентекен сирѣн темиѣ пин пулсан та, асарсем ну-
 май мар; ыра хыпар пѣлтѣрсе Христос Исус урлă
 16 сѣнѣрен сире епѣ суратрам. Саванпа ѣнтѣ тархасла-
 тăп сире: епѣ Христос йевѣрлѣ пулма тăрăшнă пек,
 есир те ман пек пулма тăрăшăр.
132. Хамăн савнă ывăлăма, Сăлаканан ѣсѣнѣ ша-
 наслă Тимоѣейе, епѣ сирѣн пата саванпа йатăм та; вăл
 сире Христос ѣсне епѣ йѣпле туса пурăннине, ѣне-
 некен ушкансенѣ пур сѣрте те йѣпле вѣрентнине асăра
 18 илтерѣ. Епѣ сирѣн пата пырайман пирки хăшѣ-хăшѣ
 19 сирѣн мăн-камăллăланса кайнă; Турă пўрсен, епѣ сирѣн
 пата ăас пырăп, мăн-камăллăланса кайнисем калаçнине
 20 мар, вѣсем ѣсре хăватлине тѣплѣ пѣлѣп. Мѣшѣн тесен

Турă патшалăхĕ каласнипе пулмасĕ, хăватлă тăрăшнипе
пулаĕ. Сирĕн пата туйапа пырас-и, йе йуратса йăваш 21
кăмăлла пырас-и? Сирĕн кăмăлăр хăшне туртаĕ?

V. Сирĕн хушшăрта аскăн ёс пуçланă тет; вăл тĕрĕс
хыпар: пĕри ама-суррипе пуранăĕ тет, ун пек аскăн
ёс тунн суйа тĕнлисем хушшинче те илтĕнмест. Есир 2
хуйхăрса йĕрес вырăнне тата мăн-кăмăллăланса кайнă;
çав тĕрлĕ ёсе тăвакан çынна сирĕн хăвăр хушшăртан
хăваласа кăларса йамалла-тĕ. Епĕ ўтĕмпе сирĕн патăрта 3
пулмаса та, сывлăшăмпа сирĕнпе пулса, сирĕнпе пĕрлĕ
тăнă пек, ак мĕн шухăш турăм: хамăра Çăлакан 4—
Исус Христос кунĕ çав ёсе тăвакан çыннан тунĕ çă-
лăнтăр тесе, унан ўтне минкетмешкĕн, хамăра Çăла-
кан Исус Христос йăтĕпе пуçтарăнса (епĕ те сывлă-
шăмпа сирĕнпе пĕрлех пулăп) хамăра Çăлакан Исус
Христос хăватĕпе апа сирĕн шуйттан аллине памалла.

133. Сирĕн мухтанмалли нимĕн те çук. Сахал кăвас 6
тустиех пĕтĕм тустана йўçĕтсе йанине пĕлместĕр-и-мĕн
есир? Çавăнпа ёнтĕ çĕнĕ тушта пулмашкăн, кивĕ кă- 7
вас-тустиёре тасатăр; есир тутлă тушта пулмалла,
мĕшĕн тесен пирĕн Пасхана, Христоса, пирĕншĕн пар-
нене кўне. Çавăнпа ёнтĕ кивĕ кăвас-тустипе, сылăхпа 8
ултав кăвас-тустиёпе прасник ан тăвар, тасалăхпа,
тăнлăхăн тутлала пĕçернĕ çăкăрĕпе (пашалăвĕпе) прас-
ник тăвар.

134. Епĕ сире çак сырура: аскăн çынсемпе ху- 9
тăшса ан пуранăр, тесе сыртăм; вăл сăмах ку тĕнче- 10
нĕн аскăн çыннисемпе, ытлашши илекенсемпе, вăрă-
семпе, кĕлеткесене пуçсапакансемпе пĕринпе те ан ху-
шăнăр тени пулмасĕ: апла сирĕн ку тĕнчĕрен тухсах
каймалла пулĕ-тĕ. Епĕ сире: тăван йатлă пулсан та 11
аскăн ёс тăвакан, ытлашши илекен, кĕлеткесене пуç-
сапакан, усал каласакан, ёске йуратакан, вăрласа пу-
рăнакан çынсемпе ан хутшăнăр, ун пеккисемпе пĕрлĕ
ёссе ан çийĕр те тесе сыртăм; йутрисене мĕшĕн сут- 12

тавас манан? Есир те хавар хушшартисене сут-тума-
 18 стәр-и? Йутрисене Турă сут-таваӑ. Ҫапла ёнтё усал
 ёҫ тавакана кирек кама та хавар хушшартан калар-
 са пӑрахӑр.

VI. Сирён хушшарта пӑрин тепӑринпе тав тухсан,
 йепле вӑл таса ҫынсем вырӑнне тӑрӑслӑх ҫук ҫынсен
 2 патӑнҫе сут-тутарма вӑтанмаӑ. Таса ҫынсем тӑнҫене
 сут-тавассине пӑлместӑр-и-мӑн есир? Есир пӑтӑм тӑн-
 ҫене сут-тумалла пулсан, пӑтӑкҫё ёҫсене сут-тума ти-
 3 вӑслӑ мар-и-мӑн? Епир ангелсенӑ сут-тавассине пӑл-
 местӑр-и-мӑн? Пураӑаҫ ёҫёсене сут-тума тата ытларах
 4 тивӑслӑ мар-и епир? Есир пураӑаҫ ёҫёсемшӑн сутла-
 шас пулсан, ёненекенсем хушшинҫе нимӑне йураӑхсӑр
 5 ҫынсене хавар тӑрӑрсем таваӑр. Сире вӑтантарасӑна-
 нах калатап: тавансем хушшинҫи ёҫсене татса пама
 6 пултарас аслӑ ҫын пӑрре те ҫук-и мӑн сирён? Таванпа
 таван сутлашаӑ, ҫитменнине тата ёненмен ҫын умӑнҫе.
 7 Пӑр-пӑринпе тавла тӑни те сирӑншӑн темӑн тӑрлӑ на-
 маӑ. Хур тунине ҫӑтсан аванарах пулмӑ-ҫё и? Туртса
 8 илнине тӑссен лайӑхрах пулмӑ-ҫё-и? Есир хавар хур
 таваӑр, турта турта илетӑр: ҫитменнине тата тава-
 9 нарсенҫенех тапӑлтарса илетӑр. Тӑрес мар ҫынсем
 Турраӑн патшалӑхне кӑрес ҫуккине пӑлместӑр-и-мӑн
 есир? Ан улталанӑр: йасар ҫынсем те, кӑлеткенӑ пуҫ-
 ҫапакансем те, аскаӑ ёҫ тавакансем те, хайсем тӑллӑн
 10 асакансем те, арпа асакан арҫынсем те, вӑраҫсем те,
 ытлашши илекенсем те, ёҫке йернисем те, усал тӑлхе-
 ҫаварлисем те, туртса илекенсем те Турӑ патшалӑхне
 11 кӑреймӑҫ. Сирён те хӑпӑ-хӑшӑ ҫавсем пек пураӑнаӑ-
 ҫёҫ; ёнтё вӑсем хамӑра Ҫалакан Исус Христос йаҫёне,
 Туррамаӑр Ҫывлашӑне ҫавӑнтёҫ, тасалтёҫ, тӑрре тухрӑҫ.

12 135. Мана пурне те тума ирӑк панӑ, анҫах пур те
 усаӑла мар; мана пурне те тума ирӑк панӑ, анҫах мана
 13 нимӑн те ан пусмаӑрлатӑр. Ҫимӑҫ хыраӑ валли, хыраӑ

җимёҗ ыалли, анҗах Турă ăна та, кăна та йулашкин-
 җен пётерё; ўт аскăн ёҗ валли мар, Җалакан валли,
 Җалакан та ўтлө етемшён. Турă Җалакана вилёмрен 14
 җёртсе тăратнă, Хайён хăваҗёпе пире те җёртсе тăратё.
 Сирён ўтёрсем Христосăн пайёсем иккене пёлместёр-и 15
 мён есир? Җаванпа ёнтё аскăн арăм пайёсем тăвасшăн
 Христосран Ун пайёсене туртса илөп-и епё? Апла ан
 пултăрах! Аскăн хёр-арăмпа хутшăнакан унпа пёр ўт 16
 пулнине пёлместёр-и-мён? Җырура каланă: иккёшө
 пёр ўт пулөҗ, тенё. Җалаканпа пёрлөшекөн Унпа пёр 17
 сывлăш пулаҗ. Аскăн ёҗрен тарăр; етем тăвакан ытти 18
 җылăх ўте сийён тумасҗ; аскăн ёҗ тăвакан хай ўтне
 сийён туса җылăха кёрет. Сирён ўтёр хăвăr ашăрта 19
 пурăнакан Святой Сывлăш сўртё иккөнне пёлместёр-
 и-мён есир? Вăл Сывлăша есир Турăран илнө, есир
 хăвăr та хăвărăн мар; сире пысăк хак парса илнө.

136. Җаванпа ёнтё есир ўтёрсемпе те, җунăрсемпе 20
 те Турра аслăласа пурăнăr: вёсем Туррăн.

VII. Есир ман патăма җырса йани җинҗен акă мён
 калам: етеме хёр-арăма җыпҗанманни аван. Җапах та, 2
 аскăн ёҗ тăвасран пуринён те хайён арăмө пултăr,
 пуринён те хайён упăшки пултăr. Упăшкин арăмнө 3
 йуратса пурăнма тивёҗлө, җаван пекех арăмө те упăш-
 кине йураттăr. Арăм хай ўтне хай хуҗа мар, упăшки 4
 хуҗа, упăшки те хай ўтне хай хуҗа мар, арăмө хуҗа.
 Пёр пёринҗен пăрăнса ан сўрөр, пăрăнсан та, пёр 5
 пёринпе килөшсе, йө җунтан кёл-тăвасшăн, йө типө
 тытасшăн пёр авкана анҗах пăрăнăr, унтан каллөх
 пёрлө пулăr; җарулăхăr сахал пирки шуйттан сире
 ан улталайтăr. Җакна епө хушсах каламастăп, ас пар- 6
 са анҗах калатăп. Манăн пур җынна та хам пек тă- 7
 вас килет; анҗах пур те Турăран хайне кура хас-
 тар илнө: пёри пёр тёрлө, тепёри тепёр тёрлө. Мă- 8
 шăрланманнисемпе тăлăх-хăрахсене калатăп: вёсене

9 ман пек пурӑнни аван. Хайсене хайсем җарма пулта-
раймасан маҗарлантҗӑр; аскӑн шухашпа пурӑннинҗен
10 маҗарланни аван. Маҗарланнисене епӗ мар, Ҫӑлакан
ак мӗн хушаҗ: арамӑн упӑшкинҗен уйӑрӑлмалла мар,
11 (уйӑрӑлсан, каҗҗа каймасӑр пурӑнмалла, йе хайӗн упӑш-
кипе килӗшмелле); упӑшкин те арамне уйӑрса йамалла
12 мар, тет. Ыттисене ӗнтӗ Ҫӑлакан каламӑҗ, епӗ хам
ҫапла калатӑп:

137. Пӗр-пӗр тӑванӑн арамӗ ӗненмен ҫын пул-
сан, арамин унпа пурӑнма кӑмӑлӗ пулсан, вӑл
13 арамне ан пӑрахтӑр. Арам та, упӑшки ӗненмен ҫын
пулсан та, арамӗпе пурӑнма кӑмӑлӗ пулсан, упӑшкине
14 ан пӑрахтӑр. Ӗненмен упӑшка арамӗ ӗненни урӑ та-
салаҗ, ӗненмен арам та упӑшки ӗненнӗ урӑ тасалаҗ,
Унсӑрӑн сирӗн аҗӑрсем таса мар пулӗ-җӗҫ, капла
15 таса. Ӗненмен хӑрах уйӑрӑласшӑн пулсан, уйӑрӑлтӑр;
ун пек җух ар-тӑванӑн та, хӗр-арӑм-тӑванӑн та уйӑрӑлма
ирӗкӗ пур: Ҫӑлакан пире килӗштерсе пурӑнма җӗнсе
16 илнӗ. Есӗ, арам, аҫтан пӗлетӗн, тен упӑшкуна ҫӑлӑн.
Есӗ те, упӑшки, аҫтан пӗлетӗн, тен арамна ҫӑлӑн.
17 Анҗах хавӑра Турӑ йепле кӑтартса панӑ, Ҫӑлакан җӗн-
се илнӗ җух хавӑр кам пулнӑ, пурӑр та ҫаплипех пу-
рӑнӑр. Епӗ пур ӗненекен ушкӑнсене те ҫапла пурӑнма
18 хушатаҗ. Ыт кастарнӑ халлӗн җӗнсе илни, ытне кастар-
нине ан пытартӑр, ытне кастарман халлӗн җӗнсе илни,
19 ытне ан кастартӑр. Ыт кастарни те нимӗн те мар, ка-
старманни те нимӗн те мар, пур те Турӑ хушнисене
20 туса тӑнинҗен килет. Җӗнсе илнӗ җух хавӑр кам пул-
нӑ, пурӑр та ҫаплипех тӑрӑр. Сана җура халлӗн җӗнсе
21 илнӗ пулсан, ан имен; ирӗке тухма пултаратӑн пулсан
22 та хӑшӗ аваннине ту. Ҫӑлакан йаҗӗпе җӗнсе илнӗ җу-
ра Ҫӑлаканӑн ирӗкри ҫынни пулаҗ; ҫавӑн пекех тата,
23 ирӗкре җух җӗнсе илни те, Христос җури пулаҗ. (Сире
пысӑк хак парса илнӗ: есир ҫын җури ан пулӑр.

24 **138.** Ей тӑвансем, җӗнсе илнӗ җух хавӑр кам пулнӑ, Турӑ

умёнѣ пур те ҫаплипех тәрәр. Мәшәрланмасәр пурәнәс- 25
 си ҫинтән Ҫалакан мана нимән те хушман, Ҫалаканән
 шанәҫлә ҫынни пулмашкан Унран ыраләх илнә тә-
 рәх, епә сире ас анҫах паратәп. Ҫак асаплә пурәнәс 26
 пирки, маншән пулсан, етеме мәшәрланмасәр пурәнни
 аван. Есә арәмлә ҫын-и? арәмупа уйәрәласшән ан пул; 27
 арәмсәр йулнә-и? арәм ан шыра. Авланнипе ҫыләха 28
 кәмән, хәр те катҫа кайнипе ҫыләха кәмә. Анҫах ун
 пеккисем ўт пирки хуйхә курмалла пуләс; епә сире
 хәрхенетәп. Ей тавансем, епә сире акә мән калатәп: 29
 вәхәт кәскелсе килтә өнтә; ҫавәнпа өнтә арәмлисәнән
 арәмсәр пек пулас пулат; йөрекәнсенән йөмен пек, са- 30
 вәнәкансенән савәнман пек, сутән-илекәнсенән йәпала
 туйәнман пек, ку тәнҫе уссине куракансенән усә курман 31
 пек пулас пулат; мөшән төсен ку тәнҫе йөрки пөгсе
 пырат. Манән сире төртләнмесәр пурәнтарас килет. 32
 Авланман ҫын, Турра йөпле йурас-ши төсе Туррән-
 нишән тәрәшат; авланнә ҫын арәма йөпле йурас-ши 33
 төсе, пурәнәшшән тәрәшат. Арәмпа хәрән пурәнәсәнҫе
 те уйәрәмә пур: катҫа кайманни ўдәпә те, ҫунәпә те 34
 таса пуласшән, Турра йөпле йурас-ши төсе, Туррән-
 нишән тәрәшат; катҫа кайни упәшкине йөпле йурас-
 ши төсе, пурәнәсшән тәрәшат.

139. Ҫакна епә сире ҫыхасшән каламастәп, усә 35
 кәтартасшән калатәп: сирән ыра йөркепә пурәнса,
 пәр май Турашән өслесе, ҫавән ҫинтәх тамалла
 пултәр тетәп. Ҫулланә хәрә катҫа каймасәр йулни 36
 кама та пулин аван мар пек туйәнаҫ пулсан, вәл
 хай тавас төнә пек тутәр: ҫыләха кәмә; ун пек
 хөрсем катҫа кайтҫәр. Ҫапах та, ҫитменнипе аптә- 37
 рамасәр, хай өснә хай пуҫ пулса, хөрне катҫа
 памасәр усрама шухәш тытакан, ҫав шухәша пәр
 иккәленмесәр төреклә тытса тәракан, аван тәваҫ. Ҫа- 38
 вәнпа өнтә хөрне катҫа паракан аван өс тәваҫ, катҫа
 паманни тата авантарах тәваҫ. Закон арәма упәшки 39

пуранна ʒух анʒах ʒарса тараʃ; упашки вилеен ар-
ман кирек кама каʒʒа кайма та ирөкө пур, анʒах каʒ-
40 ʒа кайас өснө вэл Җалакана йурахла тутар. Җапах та,
вэл өпө ас панә пек каймасар йулсан, телейлөрөх
пулө: манра та Тура Сывлашө пур тесе шухашлатан өпө.

VIII. Көлеткесене ʒукленө симөс пире палла йапа-
ла, епир аһа пурсамар та пөлсе таратпәр; анʒах пөлни
2 пуса асла хывтараʃ, йуратни пөрлештерет. Мөн те
пулин пөлетөп тесе шухашлакан кирлө таран нимөн те
3, 4 пөлмест. Тура Хайне йуратакана пөлме параʃ. Җапла
өнтө көлеткесене ʒукленө симөсө сийесси-симесси
синʒен епир сакна пөлетпөр: көлеткө төнʒөре нимөн
5 те мар, пөр Тураан пуснө урах Тура сук. Пөлөт син-
ʒө, йө сөр синʒө тура төнө йапаласем пулсан та, (ту-
ра төнө йапаласем нумай, турасем төнө йапаласем те
6 нумай) пирөн пөр Атте Тура анʒах: пур те Унтан
пулна, епир те Уншан таратиәр; тата пөр Исус Хри-
стос Тура анʒах, пур те Ун урла пулна, епир те Унпа
7 таратпәр. Анʒах савна пур те пөлмөссө: хашө-хашө
халитʒенөх көлеткесене хисепе хурса, ʒук симөснө
ʒук симөсө пек курса сийөссө, вара хайсенөн төрек-
лөленсө ситеймен камалөсене тавараçсө.

8 140 Симөс пире Тура патне сывхартмасʃ; вэл төлөшрөн
сисен те пирөн нимөн те хутшанмасʃ, симесен те епир
9 нимөнрен те каталмастпәр. Җапах та өсир сыхланәр; хавәр
ʒук симөснө тиркеменнипе өсир төрексөррисене иккө-
10 ленмелле ан тавәр. Есө пөле таркаʒах көлеткесен сур-
төнʒө сөтел хушшинʒө ларнине пөр-пөр төрексөр сын
курсан, унан камалө те ʒук симөснө сийөс йөнне кай-
11 мө-и? Есө пөлни вара төрексөр таванна пөтерө; ун-
12 шан Христос вилнө. Есир җапла таванарсен төлөшөн-
ʒен сылаха көрсө, вөсенөн төрексөр камалөсене пәсса,
13 Христоса хирөс пырса сылаха көретөр. Җаванпа өнтө,
симөс тавана иккөлентерет пулсан, таванәма сылаха
күртөс мар тесе өпө өмөрте те аш симөп.

IX. Епё апостол мар-и-мён? Манан ирёкём сук-и-мён? Епё хамара Салакан Исус Христоса курман-и-мён? Есир хавар та манан Салаканшан тунă ёсёмех пулмастар-и вара? Епё ыттисемшён апостол пулмасан та, сирёншён апостол. 2

141. Маван апостоллахам сире Салакана ёнен-тернинтен палла. Хама айяплакансене хирёс та-вәрса каламалли манан сакă. Ёе пирён ёсме симе ирёк сук-и? Ёе пирён ытти апостолсем пек, Исус таванёсем пек, тата Кифа пек, хёр-арам тавана хамарпа суретме ирёк сук-и? Ёе пёр манпа Варнаванан анзах алă ёсё тумасар пуранма ирёк сук-и? Сарсынни сарта танă дух, хашё хай вайёнтен пуранат? Исем сырли йывасё лартса устерекен, унан сырлине сименни пур-и? Кёту кётнё дух кётури выдях сётне сименни кам пур? Сакна епё сын шухайшланă пек канă калатап-и? Закон та савнах каламаст-и вара? Моисей законёнте сырнă: аван ашакан вакар саварне ан хупла, тенё. Тура вакарсемшён тарашат-и-мён? Тунах та ана пирёншён каламан-и вара? Тёрёс, ана пирёншён сырнă: сухалаканан ёметленсе сухалас пулат, аван сапаканан та, кётнё тырра алла илөп тесе ёметленсе сапас пулат. Епир сирён ашара туна кирлине акрамар, сиртен уте кирлине вырса илсен нумай-и вара вал? Ыттисем сиртен савна тивёслипе илесё пулсан, епир тата ытла-рах тивёслё мар-и? Сапах та епир сав тивёслөхпе усă курасшан пулмарамар: Христосан ыра хыпарне саралма нимөнпе те кансерлес мар тесе, епир пурне те тусетпёр. 3 4 5 6 7 9 10 11 12

142. Кёлери таса ёсёне туса таракансем кёлё суртентен панипе таранса пураннине, парне выранё патенте ёслесе таракансем парне выранентен пай илнине пелместёр-и-мён? Саван пекех ёнтё Салакан та ыра хыпар саракансене ыра хыпар каланипе таранса пуранма хушна. Сапах епё ун пек нимёнрен те усă курасшан пулмарам, сакна та епё сире малаш- 13 14 15

не җаван пек тутарасшан җырмастап: ыра йатама кам
 16 та пулин йанинҗен вилни маншан аванарах. Епё ыра
 хыпар каласа җўретёп пулсан, мухтанмалли маван ни-
 мён те җук: манан вал ёсе йепле те тумалла; ыра хы-
 17 пар каласа җўремесен, хуйха мана! Җав ёсе епё хам
 пёлсе туса тårсан, тивёслё пайта илёп; хистенипе
 туса тårсан, хама шанса хушна ёсе анҗах тåватåп пу-
 18 лаҕ. Мана мёшён пайта пулё? Епё Евангелиёне вё-
 рентсе, нимён илмесёрех, Христос җинҗен ыра хыпар
 саратап, ыра хыпар сарнашан илме тивёслипе уса
 курмастап, җаваншан мана пайта пулё.

143. Никама та пåхåнмалла мар пулсан та, нумайёшне
 20 җåлас тесе, епё пуриншён те җура пек пултåм: iудейсене
 җåлас тесе, вёсемшён епё iудей пек пултåм; закона пåхå-
 накансене җåлас тесе, вёсемшён епё закона пåхåнакан
 21 пек пултåм, законсårрисене җåлас тесе, вёсемшён за́кон-
 сår пек пултåм, җапах та Тура умёнҗе закона пåрахмарåм,
 22 епё Христос законне пåхånса пурåнтåм; тёрексёрри-
 сене җåлас тесе, вёсемшён тёрексёр пек пултåм. Хåш-
 ве-пёрне җåлас тесе, епё пуриншён те хайсем пек пул-
 23 тåм. Җавна епё Евангелиёшён тåватåп, ыттисемпе пёрле
 24 хам та унан ыралåхне кураc-җё тетёп. Пёлместёр-и-мён,
 тавлашса җупакан җёрте пур те җупаҗсё, парнине пёри
 кåна илет; ёмётленнине илес тесен, җав җын җупна
 25 пек тåрашår. Пур тавлашса тåрашакансем те хайсене
 хайсем пур тёлтен те җарулå тытаҗсё: вёсем пётөкен
 26 парне илесшён, епир пётми парне илесшён. Җаванпа
 епё илесси-илмессине пёлмесёрех җупмастап, җиле
 27 анҗах тивертесшён җапмастап, ыттисене вёрентнё җёр-
 те хаман йурахсåра тухас мар-җё тесе, епё ўтёме җа-
 ратап, åна хама пåхåнакан тåватåп.

Х. Ей тåвансем, епё сире ак җакна пёлтермесёр
 хåварасшан мар: пирён аттемёрсем пур те пёлёт айён-
 2 җөн пына, пур те тинёс витёр тухна; Моисей пёлтер-

нине ёненсе, пур те пёлётпе тинёс ашёнҗе тёне кёнё
пек пулнă; пур те тёлёнмелле антарса панă пёр ҫи- 3
мёҫе ҫинё, пур те тёлёнмелле йухтарса кăларнă пёр 4
ёҫмелли ёҫнё, вёсем хайҫемпе пыракан курăнми Ыу-
лан ёҫнё, вăл Ыул Христос пулнă.

144. Ҫапах вёсенҗен нумайёшнех Турă йуратса тăман, 5
пушă хирте темён тухлё пётёрнё. Епир те вёсем пек кă- 6
мăла җараймасăр усал йапаласем хыҫҫан кайасран, ҫавсем
пур те пире пёлтерсе тăракан палласем пулнă. Вёсенҗен 7
хашё-хашё кёлеткесене пуҫҫапнă; есир ҫавсем пек ан
пулăр; вёсем ҫинҗен ҫапла ҫырнă: халăх ёҫме-ҫиме лартё, 8
унтан выљама тăҗё, тенё. Вёсем пек аскан ёҫ тавас
мар пирён, вёсенҗен хашё-хашё аскан ёҫ туна та, пёр 9
кун хушшинҗе ҫирём виҫё пин ҫын пётнё. Вёсем пек
Христоса ҫанас мар пирён, вёсенҗен хашă-хашё Хри- 10
стоса ҫананă та, ҫёлен ҫахнипе вилсе пётнё. Вёсем
пек ан ўпкелешёр, вёсенҗен хашё-хашё ўпкелешнё те, 11
вилсе пётнё. Вёсене мён пулни пур те пирёншён пёл-
тёрсе тăракан палласем; ана пире, йулашки саманара
пуранакансене, аса кўртме ҫырса хунă.

145. Ҫаванпа ёнтё тёреклё тăратăп тесе шухăшлакан 12
ўкес мар-җё тесе сыхлантăр. Есир куракан асап етем тўс- 13
мелёх антăх; Турра шанмалла: Вăл сире ваййăр ҫитнинҗен
ытла ҫанамё, ҫананă тух, җатса ирттермелёх сире ҫамăл-
лăх та парё. Ей йуратнă тăванамсем, ҫаванпа ёнтё кёл- 14
леткесене пăханса тăрасран тарăр. Епё сире шухăшласа 15
илме пултаракан ҫынсем вырăнне хурса калатăп; епё
мён каланине хавăр шухăшласа илёр-ха. Епир пилле- 16
кен куркаран, мухтав куркинҗен ёҫни Христос йунёпе
хутшăнни пулмаҫ-и? Епир хуҫкаласа паракан ҫакăра 17
ҫини Христос ўҗёпе пёрлешни пулмаҫ-и? Ҫакăр пёр-
ре, епир те нумайан пёр ўт пулса тăратпăр, мёшён
тесен пурсамăр та пёр ҫакăртан пай илетпёр. Ўтпе 18
Израилрен ҫуралнисене пăхăр-ха: парнесене ҫийекен-

сем парне вырәнә синҗе тәвакан әсе хутшанмасә-и?
 19 Мән калатәп әнтә епә? Кәлетке хай тәллән сийен
 тума пултараҗ тетәп-и? Йе тата, җүкленә симәс хай тәл-
 20 лән сылаха күртег тетәп-и? Сук. Суйа тәнлисем пар-
 не күнә җух, Турра күмәсә, шуйттансене күресә,
 тетәп. Манән сире шуйттансемпе киләштерсе пурән-
 21 тарас килмест. Есир Турә куркине те, шуйттан кур-
 кинне те әсме пултараймастәр; Турә сәтелә синҗен те,
 22 шуйттан сәтелә синҗен те сире пултараймастәр. Епир
 Турра силентерәпәр-и? Епир унтан хаватләрах-и-мән?
 23 **146.** Мана пурне те тума ирәк панә, анҗах пур
 те усәлә мар; мана пурне те тума ирәк панә, ан-
 24 җах пур те әса вәрәнтмест? Никам та хайшән ан
 шыратәр, кирек кам та ыттисене усә тәвасшән тәрәш-
 25 тәр. Пасарта мән сутнинә пурне те пәр тиркемесәр
 26 пәр иккәленмесәр сийәр: сәр те, сәре тулса тәракан-
 27 нисем те Туррән. Сире пәр-пәр әненмен сын җәнсен,
 хавәрән та кайас килсен, унта умәра мән лартнинә
 пурне те пәр тиркемесәр, пәр иккәленмесәр сийәр.
 28 **147.** Кам та пулин сире: ку кәлеткесене җүк-
 ленә симәс тәсен, сапла калаканшән, унән камәләшән
 ан сийәр; сәр те, сәре тулса тәраканнисем те Туррән.
 29 Сакна сирән камәләр синҗен каламастәп, ыттисен кә-
 мәлә синҗен калатәп: мән тума хам ирәкәме ытти сын
 30 камәлә айәпламалла тәвас? Епә тав-туса сийетәп пул-
 сан, сав тав-туса сийекән йапалашән хама мөшән хур-
 31 ламалла тәвас? Саванпа әнтә әсетәр-и, сийетәр-и, йе
 мән те пулин урәх йапала тәватәр-и, пурне те Турә
 32 мухтава тухмалла тәвәр. Iудейсене те, еллинсене те,
 Туррән әнәнекен ушканне те улталанмалла ан тәвәр;
 33 епә хам та пурне те, пур тәләшпрен те йураса пурә-
 натәп, хамшән ырәләх шырамастәп, нумайәшә усә
 курҗәр, нумайәшә сәләнтҗәр, тәсе тәрәшатәп.

XI. Епә Христос пек пулма тәрәшатәп, есир те ман

пек пулма тăрăшăр. Ей тăвансем, епĕ сире мухтатăп: 2
 епĕ каласа хăварнине есир пурне те астуса тăратăр,
 епĕ вĕрентсе хăварнă йăласене хам вĕрентнĕ пек тыт- 3
 са тăратăр. Тата епĕ сире ак çакна пĕлтересшĕн: пур
 арçыннăн пуçлахĕ те Христос, арăмăн пуçлахĕ упăш- 4
 ки; Христос пуçлахĕ Турă. Кирек хăш арçын та пуç-
 не тăхăнса кĕл-тусан, йе вĕрентсе каласан, хайĕ на- 5
 мăсне хайĕ йараĕ. Кирек хăш арăм та çара пуçан кĕл-
 тусан, йе вĕрентсе каласан, хайĕ намăсне хайĕ йараĕ: 6
 вăл апла тунĕ çўçне хыртарса йавăпа пĕрех. Арăм
 пуçне сыхса çўресшĕн пулмасан, еппин çўçне те ка- 7
 старса йатăр; çўçне кастарни, йе хыртарни апа намăс
 пулсан, пуçне сыхса çўретĕр. Çапла ĕнтĕ арçыннăн 8
 пуçне тăхăнмалла мар: вăл Туррăн сăнĕ, Туррăн мух-
 тавĕ; арăм упăшки мухтавĕ.

148. Арçынна арăмран пултарман, арăма арçын- 9
 тан пултарнă; арçынна арăмшăн пултарман, арăма 10
 арçыншăн пултарнă. Çавăнпа ĕнтĕ, арăм ангел-
 сентĕн вăтанса пуçĕ çинтĕ хайĕ пăхăнса танине 11
 кăтартакан палла тытмалла. Çапăх та Çăлакан вĕ-
 рентнипе упăшки те арăмĕсĕр нимĕн те мар, арăмĕ 12
 те упăшкисĕр нимĕн те мар: арăм арçынтан пулнă,
 çавăн пекех арçын та арăмран çуралаĕ; арçынна та, 13
 арăма та пурне те Турă пултарнă. Хăвăрах шухăш-
 ласа илĕр: çара пуçан Турра кĕл-тунĕ арăма килĕ- 14
 шет-и? Арçынна арăм пек çўçне ўстерни намăс ик-
 кенне сире тĕнтĕ йĕркийех пĕлтерсе тăмаст-и? Хĕр- 15
 арăм çўçне ўстерсе йани уншăн килĕшĕлĕ: çўçне апа
 пуç витмелли йапала вырăнне панă. Кам та пулин 16
 çавăн çинтĕн тавлашас тесен, пирĕн тавлашас йăла
 çук, вăл йăла Туррăн ĕненекен ушканĕнтĕ те çук.
 Çакна пурне те сире аса вĕрентсе калатăп. Есир пĕр- 17
 ле пуçтарăнни сире ырра вĕрентес вырăнне пасса пы-
 раĕ, çавăншăн сире мухтамастăп. Ын малтан ак мĕн 18
 калас: есир ыркĕве пуçтарăнсан уйăрала уйăрала

19 ларатар тет, епё ана пяртак шанатап та, мөшөн
тесен сирён хушшарта терлө шухаш тухмалла, ун-
саран пулас сук, иккёленмесёр хыта таракансем па-
20 лармёс. Унтан тата, есир саванта пустарансан, Салакан
21 апатне сие пустаранна пек тамастар: харпяр хай
симёсне ыттисентен малтан сие йама тарашатар; са-
ванпа хашё высай тарса йулацсё, хашё ёссе үсёрёлөссё.
22 Ёссе-сийес тесен сирён килёрсем сук-и-мён? Йе Тура
тиркуне ыраана хумасар сук сынсене хур тавас тетёр-и?
Мён калас сире? Уншан сире мухтас-и-мён? Мухтамап.

23 **149.** Епё Салаканран Хайёнтен ак сакна пёл-
тём, ана епё сире те каласа панай: Салакан Исус Хай-
24 не тытса парас каç сакяр илсе, тав-туса, хукаланай
та каланай: сакй Манан үтём, илсе сийёр ана, вал си-
рёншён вакланай, сакна Мана асанса тавяр, төнё.
25 Каçхи апат хысшан саван пекех тата курка илнё те
каланай: сак курка Манан йунампа хунй сөнё самах,
ёснё тух кирек хасан та сакна Мана асанса тавяр,
26 тенё. Есир сав сакара синё тух, сав куркапа ёснё тух,
кирек хасан та Салакан килитүенөх Вал вилнине пёл-
27 теретёр. Саванпа ёнтё сав сакара тивёссёр сийёкен,
Салакан куркине тивёссёр ёсёкен Салакан үтёпе Унан
28 йунё умёнте айапа кёрет. Сын хайне хай санаса тасат-
тар та, вара тин сав сакара ситёр, сав куркана ёстёр.
29 Салакан үтё синтен шухашламан пирки тивёссёр сийё-
кен, тивёссёр ёсёкен, хайне айапа күртме ёссе-сийет.

30 **150.** Саванпа сирён нумайёшё халсар, нумайёшё
31 тирлө. вилекен те сахал мар. Епир хамара хамар са-
32 наса пахсан, айапа кемёттёмёр-тё; тентёпе пёрле айапа
ан йултүяр тесе Салакан пире айапа кёнөшён хөп ка-
33 тартай. Саванпа ёнтё, тавааёмсем, апат тума пустаран-
34 сан пёр-пёрне кётсе илёр. Высса ситни килёнте ситёр,
айапа кёме пустаранмалла ан пултар. Ыттинё хам
пырсан йёркене күрёп.

ХІІ. Ей тавансем, епё сире Сывлăш хастарёсем син-
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000
 1001
 1002
 1003
 1004
 1005
 1006
 1007
 1008
 1009
 1010
 1011
 1012
 1013
 1014
 1015
 1016
 1017
 1018
 1019
 1020
 1021
 1022
 1023
 1024
 1025
 1026
 1027
 1028
 1029
 1030
 1031
 1032
 1033
 1034
 1035
 1036
 1037
 1038
 1039
 1040
 1041
 1042
 1043
 1044
 1045
 1046
 1047
 1048
 1049
 1050
 1051
 1052
 1053
 1054
 1055
 1056
 1057
 1058
 1059
 1060
 1061
 1062
 1063
 1064
 1065
 1066
 1067
 1068
 1069
 1070
 1071
 1072
 1073
 1074
 1075
 1076
 1077
 1078
 1079
 1080
 1081
 1082
 1083
 1084
 1085
 1086
 1087
 1088
 1089
 1090
 1091
 1092
 1093
 1094
 1095
 1096
 1097
 1098
 1099
 1100
 1101
 1102
 1103
 1104
 1105
 1106
 1107
 1108
 1109
 1110
 1111
 1112
 1113
 1114
 1115
 1116
 1117
 1118
 1119
 1120
 1121
 1122
 1123
 1124
 1125
 1126
 1127
 1128
 1129
 1130
 1131
 1132
 1133
 1134
 1135
 1136
 1137
 1138
 1139
 1140
 1141
 1142
 1143
 1144
 1145
 1146
 1147
 1148
 1149
 1150
 1151
 1152
 1153
 1154
 1155
 1156
 1157
 1158
 1159
 1160
 1161
 1162
 1163
 1164
 1165
 1166
 1167
 1168
 1169
 1170
 1171
 1172
 1173
 1174
 1175
 1176
 1177
 1178
 1179
 1180
 1181
 1182
 1183
 1184
 1185
 1186
 1187
 1188
 1189
 1190
 1191
 1192
 1193
 1194
 1195
 1196
 1197
 1198
 1199
 1200
 1201
 1202
 1203
 1204
 1205
 1206
 1207
 1208
 1209
 1210
 1211
 1212
 1213
 1214
 1215
 1216
 1217
 1218
 1219
 1220
 1221
 1222
 1223
 1224
 1225
 1226
 1227
 1228
 1229
 1230
 1231
 1232
 1233
 1234
 1235
 1236
 1237
 1238
 1239
 1240
 1241
 1242
 1243
 1244
 1245
 1246
 1247
 1248
 1249
 1250
 1251
 1252
 1253
 1254
 1255
 1256
 1257
 1258
 1259
 1260
 1261
 1262
 1263
 1264
 1265
 1266
 1267
 1268
 1269
 1270
 1271
 1272
 1273
 1274
 1275
 1276
 1277
 1278
 1279
 1280
 1281
 1282
 1283
 1284
 1285
 1286
 1287
 1288
 1289
 1290
 1291
 1292
 1293
 1294
 1295
 1296
 1297
 1298
 1299
 1300
 1301
 1302
 1303
 1304
 1305
 1306
 1307
 1308
 1309
 1310
 1311
 1312
 1313
 1314
 1315
 1316
 1317
 1318
 1319
 1320
 1321
 1322
 1323
 1324
 1325
 1326
 1327
 1328
 1329
 1330
 1331
 1332
 1333
 1334
 1335
 1336
 1337
 1338
 1339
 1340
 1341
 1342
 1343
 1344
 1345
 1346
 1347
 1348
 1349
 1350
 1351
 1352
 1353
 1354
 1355
 1356
 1357
 1358
 1359
 1360
 1361
 1362
 1363
 1364
 1365
 1366
 1367
 1368
 1369
 1370
 1371
 1372
 1373
 1374
 1375
 1376
 1377
 1378
 1379
 1380
 1381
 1382
 1383
 1384
 1385
 1386
 1387
 1388
 1389
 1390
 1391
 1392
 1393
 1394
 1395
 1396
 1397
 1398
 1399
 1400
 1401
 1402
 1403
 1404
 1405
 1406
 1407
 1408
 1409
 1410
 1411
 1412
 1413
 1414
 1415
 1416
 1417
 1418
 1419
 1420
 1421
 1422
 1423
 1424
 1425
 1426
 1427
 1428
 1429
 1430
 1431
 1432
 1433
 1434
 1435
 1436
 1437
 1438
 1439
 1440
 1441
 1442
 1443
 1444
 1445
 1446
 1447
 1448
 1449
 1450
 1451
 1452
 1453
 1454
 1455
 1456
 1457
 1458
 1459
 1460
 1461
 1462
 1463
 1464
 1465
 1466
 1467
 1468
 1469
 1470
 1471
 1472
 1473
 1474
 1475
 1476
 1477
 1478
 1479
 1480
 1481
 1482
 1483
 1484

20 сан, тъл-пў астан пулѣ-ѳѣ вара? Капла пайѣсем нумай,
 21 тъл-пў пѣрре анѳах. Куѣ алла: есѣ мана кирлѣ мар,
 тийеймест; пуѣ та урана: есѣ мана кирлѣ мар тийей-
 22 мест. Апла пулма мар, тъл-пѣвѣн тѣрексѣртѣрех пек
 23 туйѣанакан пайѣсем ытисѣнѳен кирлѣрех. Тъл-пѣвѣн
 ѳаплах мар пек туйѣанакан пайѣсемшѣн епир ытларах
 24 тѣрѣшатпѣр. Хамѣрѣн илемсѣр пайѣсене тирпейлесе ви-
 тетпѣр; илемлине апла туни кирлѣ мар. Ѵапла Тура
 наѳартараххишѣн ытларах тѣрѣшмалла туса, тъл-пў
 25 пайѣсене танлаштарнѣ: унѣн пур пайѣсене те пѣр-
 пѣриншѣн пѣр пек тѣрѣшмалла туса, тъл-пѣве саланса
 26 каймалла мар тунѣ. Ѵавѣнпа ѣнтѣ пѣр пайѣ асапланаѳ
 пулсан, унпа пѣрле ытти пайѣсем те пур те асапла-
 наѣсѣ; пѣр пайѣ мухтава тухсан, унпа пѣрле пур па-
 йѣсем те саванаѣсѣ.

27 153. Есир те Христос тъл-пѣвѣ пулатѣр, пѣрерѣн
 28 пѣрерѣн Унѣн пайѣсем пулатѣр. Ёненекен ушкѣнра
 Тура хѣшне апостол тунѣ, хѣшне пророк, тата хѣш-
 не вѣрентекен тунѣ; унтан тата хѣшне тѣлѣнмелле
 ѣссем тума хѣват панѣ, хѣшне ѳирсѣнѳен сыватма,
 хѣшне пулѣшса тѣма, хѣшне йѣрке кўрсе тѣма,
 29 хѣшне тѣрлѣ ѳѣлхѣне калаѣма хастар панѣ. Пур те
 апостол-и-мѣн? Пур те пророк-и? Пур те вѣрентекен-и?
 30 Пур те тѣлѣнмелле ѣссем тѣваѣсѣ-и? Пуринѣн те ѳир-
 сѣнѳен сыватмалли хастар пур-и? Пур те тѣрлѣ ѳѣл-
 31 хѣне калаѣсѣ-и? Пур те тѣлмаѳѣ-и? Кирлѣрех хастар-
 семшѣн тѣрѣшѣр, ѣпѣ вара сирѣ ѳѣн лайѣх ѳул ка-
 тартса парѣп.

XIII. Ёпѣ етем ѳѣлхипѣ калаѣсан та, ангѣлсем
 пек калаѣтатап пулсан та, йуратса тѣмасан, ѳанкѣрта-
 такан пѣхѣр пек, йанѣракан кимвал пек анѳах пула-
 2 тап. Ёпѣ пророк хастарне илнѣ пулсан та, пур пѣлѣн-
 месѣр тѣракан ѣсѣ те пѣлетѣп пулсан та, пур йапала
 ѳинѳен те пѣлсе тѣратѣп пулсан та, тусене пѣр вы-
 рѣнтан тепѣр вырана куѣсармалѣхах хытѣ ёненетѣп пулѣ

сан та, хам йуратса тăмасан, епѐ нимѐн те мар. Епѐ 3
хамăн мѐн пур пурлăхăма валеçсе пѐтерсен те, ўтѐме
çунтарса йама парсан та, хам йуратса тăмасан, уншăн
мана нимѐн усă та пулмѐ.

154. Йурату нумайтѹен тўсет, хѐрхенсе ырăлăх 4
таваť; йурату ймасанмасť, вăл вѐскѐн мар, мăн-кăмăллă-
ланмасť, никамран та йѐрѐнмест, хаййѐнне шыра- 5
масť, тарăхмасť, усал тума шухăшламасť, тѐрес мар- 6
шăн савăнмасť, тѹаннишѐн савăнаť, пурне те ырăн 7
кураť, пурне те ѐненет, йалан шанса тăраť, пурне те
тўссе ирттерет. Пророкла калаçасси пѐтѐ, тѐрлѐ тѹл- 8
хепе калаçма та тăрăнѐç, пѐлесси те пăрахăçа тухѐ,
йурату нихăçан та пѐтмѐ. Епир кăшт антăх пѐлет- 9
пѐр, пророкла та кăшт антăх калаçатпăр; йăлтах пѐлсе 10
çитсен, кăшт антăх пѐлни пур те пѐтѐ. Епѐ аѹа тухне 11
аѹалла калаçаттăм, аѹалла шухăшлаттăм, аѹалла йнласа
илеттѐм, çитѐнсе çитсен, аѹа тухнехине пăрахрăм. Халѐ 12
епир тѐттѐмлѐнсе кайнă кѐлентѐ витѐр курнă пек ан-
тăх тѐсмѐртетпѐр; ун тухне Турра куçа-куçăн курапăр:
халѐ епѐ Турра кăшт антăх пѐлетѐп, ун тухне епѐ
Турра Вăл хама пѐлнѐ пек пѐлѐп. Халѐ ак çаксем 13
виççѐшѐ тăраççѐ: ѐненў, ѐмѐт, йурату, йуратăвѐ ытти-
сентѹен аслăрах.

XIV. Йуратулă пулăр, Сывлăш хастарне тунтан-
вартан илесшѐн пулăр, йнлантарса вѐрентекѐн пулма
ытларах тăрăшăр. Ыттисем пѐлмен тѹлхепе *) каласа 2
паракан вăл çынсене каламасť, Турра калаť, йа ни-
кам та йнланаймасť: Сывлăш пѐлтернипе вăл пѐлме çук
ѐçсем çинтѹен калаť. Йнлантарса вѐрентекѐн çынсене 3
йса кўртет, ўкѐт параť, лăплантараť. Ыттисем пѐлмен 4
тѹлхепе калакан хай антăх йнласа илет**); йнлантарса
вѐрентекѐн пур ѐненекѐнсене те йса кўртет. Епѐ сире 5

*) Итлесе тăракансем пѐлмен тѹлхепе.

**) Хайне антăх йса кўртет.

пурсăра та тёрлѣ ѳѣлхепе калаѣтарасшăн, ѣапах та есир ѡнлантарса вѣрентекен пулсан, аванарах пулѣ-ѳѣ: ѡнлатарса вѣрентекен тёрлѣ ѳѣлхепе калаѣсаканран па-харах, тёрлѣ ѳѣлхепе калаѣсакан, ѣненекенсем ѡса кѣѳѣ-ѳѣр тесе, хѡй каланине ѡнлантара ѡнлантара парсан анѳах ѡнлантарса вѣрентекен тѣшне тѣрѣ.

- 6 155. Ей тѡвансем, епѣ сирѣн пата пырса есир пѣлмен ѳѣлхепе кала пуѣласан, Турѡ пѣлтернине те, хам мѣн пѣл-се тѡнине те, хамѡн пророк хастарѣпе пѣлнине те, вѣрент-се калас сѡмахѡма та ѡнланмалла каламасан, епѣ сире мѣн
- 7 усѡ кѣрѣп? Шѡхлиѳѣпе кѣсле сасѡ кѡларакан ѳунсѡр йѡпа-ласем, вѣсем уйѡрса илме майѡ килмен сасѡ кѡларсан, шѡхлиѳѣпе, йѣ кѣслепе мѣн каланине ѡѣтан пѣлмелле?
- 8 Трупапа кѡшкѡртнийѣн уйрѡм-уѣѣи пулмасан, вѡрѣса
- 9 кѣме кам хатѣрленѣ? Ѣавѡн пек есир те ѳѣлхѣрпе ѡн-ланмалла мар сѡмахсем каласан, есир мѣн калѡнине
- 10 йѣпле пѣлтѳѣр? Есир апла ѣиле анѳах калатѡр. Тѣнтѣре
- 11 акѡ тёрлѣ сѡмах темѣн ѳухлѣ, мѣне те пулин пѣлтѣр-менни пѣри те ѣук. Епѣ сѡмахсем мѣне пѣлтернине
- 12 ѡнланмаѣап пулсан, хампа калаѣсакан ѣыншѡн йут халѡх ѣынни пулатѡп, вѡл та маншѡн йут халѡх ѣынни
- 13 пулатѡ. Ѣапла ѣнтѣ есир те ѣывлѡш хастарѣсѣне ѳун-тан-вартан илесшѣн пулса, ѣненекенсѣне ѡса кѣртмеш-
- 14 кѣн хастартан пуйма тѡрѡшѡр. Ѣавѡнпа ѣнтѣ ыттисем пѣлмен ѳѣлхепе калаѣсакан, ѡнлантарса вѣрентме ха-
- 15 стар ыйтса кѣл-тутѡр; епѣ ыттисем пѣлмен ѳѣлхепе кѣл-тунѡ ѳух, манѡн ѳунѡм кѣл-тѡватѡ, ѡсѡм усѡ кѣмѣсѣр
- 16 тѡратѡ. Мѣн тѡвас ѣнтѣ? Епѣ ѳунѡмпа кѣл-тѣсан, ѡсѡмпа та кѣл-тѡвам, ѳунѡмпа мухтаса йурласан, ѡсѡмпа та
- 17 мухтаса йурлам. Есѣ ыттисем пѣлмен ѳѣлхепе Турра мухтама тытѡнсан, пѣлмен ѣын есѣ Турра тав-тунѡ
- 18 ѳух: амин, тесе йѣпле калѣ: вѡл есѣ мѣн каланине ѡн-ланмаѣ. Есѣ Турра аван тав-тѡватѡн, анѳах вѡл ыт-
- 19 тисѣне усса пымаѣ. Тав-та-пуѣ Туррѡма: епѣ сиртен
- 19 пуринѣн те нумѡй ѳѣлхе пѣлетѣп; ѣапах та ыттисем

пѣлмен җѣлхепе җиркўре темиҗе пин сăмах калиҗҗен
вѣсене аҗлантарма пилѣк сăмах та пулин вѣсем пѣле-
кен җѣлхепе каласшăн епѣ.

156. Ей тăвансем, аҗа аслă ан пулăр; усал тă- 20
вас тѣлѣшрен есир аҗа аслă пулăр, ас кирлѣ җѣр-
те җитѣннѣ җын пек пулăр. Законра җырнă: Турă 21
калаҗ: җак халăха урăх җѣлхепе, урăх җăварпа ка-
лап, апла та Мана итлемѣҗ, тенѣ. Җапла ѣнтѣ ытти- 22
сем пѣлмен җѣлхепе каласни ѣненекенсемшѣн мар,
ѣненменнисемшѣн, аҗлантарса вѣрентни ѣненменнисем-
шѣн мар, ѣненекенсемшѣн. Пур ѣненекенсем те пѣр 23
җѣре пуҗтарăнса, пур те ыттисем пѣлмен җѣлхепе ка-
ласа пуҗласан, сирѣн пата тата нимѣн пѣлменнисем,
йе ѣненменнисем пырса кѣрсен: кѣсем ухмахланаҗҗѣ,
тесе каламѣҗ-и? Пур те аҗлантарса вѣрентнѣ җух пѣр- 24
пѣр ѣненмен җын, йе нимѣн пѣлмен җын пырса кѣрсен,
пур те вѣрентчине итлесе, вăл хăйне хăй итлесе аҗап-
ласа тăраҗ. Җапла вара хăй ашѣнҗе пытанса тăракан шу- 25
хăшѣсем аҗа курăнаҗҗѣ; вăл вара Турра ўксе пуҗҗапса
ѣненекенсене калѣ: җăнах сирѣнпе Турă иккен, тийѣ.

157. Мѣн тумалла ѣнтѣ, тăвансем? Пѣр җѣре пухăнсан, 26
есир: Турра йурласа мухтама пултараканни те, вѣрентме
пултараканни те, ыттисем пѣлмен җѣлхепе каласма
пултараканни те, Турă пѣлтернине каласа пама пул-
тараканни те, аҗлантарса пама пултараканни те хăвăr
мѣн пѣлнипе ыттисене усă кўме тăрăшăr. Ыттисем 27
пѣлмен җѣлхепе калас пулсан, иккен, нумай тесен виҗ-
җѣн калăr, каласса пѣрерѣн пѣрерѣн анҗах калăr, пѣри
аҗлантарса тăтăr. Аҗлантарса паракан пулмасан, җир- 28
кўре (ѣненекенсем пухăннă җѣрте) җѣнмесѣр тăr, ху
ашăнта хăна та, Турра анҗах каласа тăr. Аҗлантарса 29
вѣрентекенсем те иккен, йе виҗҗѣн калаҗҗăr, ыттисем
шухăшласа ларҗҗăr. Ларакансенҗен пѣрне Турă мѣн те 30
пулин пѣлтерсен, җав вăхăтра калакан җарăнтăr, лешѣ

31 калатӓр; пур те вӑрентӓӓр, пурин ӓунӑсем те лӑплантӓ-
 32 ӓӓр тесе пӑр-пӑрин хыӑентӑн сире пурӓра та вӑрентме
 33 рентекене пӓхӓнат: Турӓ хирӑсекенсенӑн Турри мар,
 34 килӑштерекенсенӑн Турри. Пур ӑненекен ушкансенӑ
 35 те таса ӑынсем ӑапла тӓваӑӑ. Арӓмӓрсем ӓиркӓре ӓӑн-
 36 месӑр тӓӓӓр: вӑсене калӑсма хушман, пӓхӓнса тӓма
 37 хушнӓ, закон та ӑавнах калӓт. Вӑсем мӑне те пулин
 38 вӑренесшӑн пулсан, ун ӑинӑн килӑнӑ упӓшкисенӑн
 39 ыйтӓӓр; хӑр-арӓма ӓиркӓре калӑсни килӑшмӑст. Турӓ
 40 сӓмахӑ сиртен тухнӓ-и-мӑн? Йе вӓл пӑр сирӑн пата
 анӓах ӑитнӑ-и? Хӓйне ӓлантарса вӑрентекен ырдӓнне
 хуракан ӑын та, ыттисем пӑлмен ӓӑлхепе вӑрентекен
 ырдӓнне хуракан ӑын та епӑ сире ӑыракан сӓмахсене
 ӓнласа илтӑр, вӑсем Турӓ панӓ сӓмахсем. Ӕнласа, лӑей-
 39 менни ӓнланаймасӓрах йултӓр. ӑапла ӑнтӑ, тӓванӓмсем,
 ӓлантарса вӑрентессишӑн тӓрдӓӓр, ыттисем пӑлмен
 40 ӓӑлхепе калӑсма та ан ӓарӓр. Анӓах пур те тирпейлӑ,
 пур те йӑркелӑ пулса пытӓр.

158. XV. Ей тӓвансем, епӑ сире хам каласа панӓ
 ырӓ хыпара астутаратӓп; есир ӓна йышӓнтӓр, ӓна тыт-
 2 са та тӓратӓр; пурне те епӑ хӓвӓра каласа панӓ лек
 3 тытса тӓратӓр пулсан, есир ахалтен анӓах ӑненмен
 пулсан, ӑав ырӓ хыпар тӓрдӓх ӑӓлӓнатӓр та. Епӑ сире
 ӓӓн малтан ак ӑакна, хама пӑлтернине, каласа патӓм:
 ӑыру ӑинӑ ӑырдӓн пек, Христос пирӑн ӑылӓхӓмӓрсем-
 4 шӑн вилнӑ, ӑырура каланӓ пек, Ӕна ӑӑре пытарнӓ,
 5 Вӓл виӑӑмӑш кунне ӓӑрӑлсе тӓнӓ; вара Киѳана, ун-
 6 тан вуникӑ апостола курӓннӓ; тата пилӑк ӑӑрӑн те
 ытла пухӓннӓ тӓвансене пурне те пӑрлӑ курӓннӓ, вӑ-
 7 сем нумайӑшӑ халӑ те пурӓнаӑӑ, хӓшӑ-хӓшӑ вилнӑ
 8 ӑнтӑ; унтан Иакова, ӑавӓн пекех тата пур апостолсене
 9 курӓнтӑ. Епӑ апостолсенӑн ӓи кӑӑнни, мана апостол

темелёх те сук, епё Туррән ёненекен ушкәнне хёсёр-
лесе пурантам. Епё Турă ыралăхёпе анжах сак тёрлө 10
пулса тăтам. Унан ыралăхё манра сайа каймарё; епё
апостолсентен пуринтен те ытла тăрашрам; епех те
мар, манра тăракан Турă хăвафё ёслерё; ёнтё епё-и, 11
вёсем-и, епир сапла вёрентетпёр, есир те ёнентёр.

159. Христос сінтен: Вăл вилёмрен тёрёлсе тăна 12
тесе вёрентессё пулсан, йёпле тата сирён хăшё-хăшё:
вилнисем тёрёлсе тăрас сук, тессё? Вилнисем тёрёлсе 13
тăрас сук пулсан, Христос та тёрёлсе тăман пулат.
Христос тёрёлсе тăман пулсан, епир вёрентни те пуш- 14
ша кайаф, есир ёненни те харам пулат. Вара епир 15
Турă сінтен суйёстөрөкөнсем те пулатпăr; мёшён те-
сен епир Турă сінтен: Вăл Христоса тёртсе тăратнă,
тетпёр, вилнисем тёрёлсе тăрас сук пулсан, Вăл Хри-
стоса тёртсе тăратман пулат; вилнисем тёрёлсе тăрас 16
сук пулсан, Христос та тёрёлсе тăман пулат; Христос 17
тёрёлсе тăман пулсан, есир ёненни харам пулат: есир
сылăхăрсем ашёнтех тăратăr пулат; апла вара Хри- 18
стоса ёненсе вилнисем те пётнё пулат. Епир сак пу- 19
рăнасра анжах Христос сине шанса тăратпăr пулсан,
пур сынран та телейсёр пулатпăr.

160. Христос вилёмрен тёрёлсе тăна, Вăл вилём- 20
реп тёрёлсе тăма пусласа панă. Вилём етем урлă сит- 21
нё, вилнисем тёрёлсе тăрасси те етем урлă килнё. Адам 22
урлă пур те вилнё лек, Христос урлă пур те тёрёлсе
тăрёс; пур те хай йёркипе пыраф: малтан Христос 23
тёрёлсе тăна, унтан, Вăл килнё тух; Ана ёненнисем
тёрёлсе тăрёс. Вара пур те пётсе ларё; Вăл ун тух 24
патшалăхне Атте Турра парё; ун тух пур тёрлө (усал)
пуслăха та, тёрлө ирёке те, хăвата та пётөрё. Хайён 25
тăшманёсене пурне те ури айне тăвиттёненех Вăл пат-
шара тăмалла. Пуринтен кайран вилём пётё, мёшён 26, 27
тесен пурне те Христос ури айне тунă; Пăхăнтаракан-

нинџен пушне пур те Христоса пӕхӕнни: пурне те
 28 Христоса пӕхӕнтарнӕ тенинџен паллӕ. Пурне те Хри-
 стоса пӕхӕнтарса пӕтерсен, Ывӕлӕ Хай те вара Хайне
 пурне те Пӕхӕнтараканнине пӕхӕнӕ; вара Турӕ пур
 те, цурин ӕшӕнџе те пулӕ.

29 161. Апла, вилнисемшӕн вӕсем ѳӕрӕлсе тӕрассине
 ӕненсе тӕне кӕрекӕнсем мӕн тӕвассӕ? Вилнисем ѳӕрӕлсе
 тӕрас сук пулсан, мӕшӕн вӕсем вилнисемшӕн тӕне кӕ-
 30 рӕссӕ? Епир те пӕр майах мӕшӕн хӕн-хур куратпӕр?
 31 Ей тӕвансем, ӕпӕ куллен вилес патнӕх ситетӕп, савна
 ӕпӕ сире хамӕра Сӕлакан Христос Исуса ӕнентерсе туп-
 32 нӕ мухтавӕма асӕнса калатӕп. Етем пек шухӕшласа ка-
 латӕп: вилнисем ѳӕрӕлсе тӕрас сук пулсан, ӕпӕ Ефесре
 тискер кайӕксемпе кӕрмешнинџен мӕн усӕ мана? Еппин
 33 ӕсӕр те сийер, ыран пурӕпӕр вилетпӕр. Ан улталанӕр:
 34 усал сынсемпе пӕрле тӕни сыннӕн кӕмӕлне пӕсаӕ. Хӕ-
 вӕра килӕшӕлӕ ырӕ шухӕш тытӕр, сылӕха ан кӕрӕр;
 сире вӕтантарса калатӕп: сирӕн хӕшӕ Турра пӕлмессӕ.

35 Тен, кам та пулин калӕ: вилнисем йеппе ѳӕрӕл-
 36 се тӕрӕс? вӕсем мӕнле ӕтпе ѳӕрӕлсе килӕс? тийӕ. Ей
 37 ӕссӕр! ӕсӕ акни сӕрмесен шӕтас та сук. Есӕ акнӕ тух
 пулас тырра акмастӕн, сара пӕрѳӕ анѳах акатӕн, мӕн
 тӕл килет савна акатӕн: йе тулӕ пӕрѳи, йе урӕх тырӕ
 38 пӕрѳи. Пусахӕпе хӕмӕлне Турӕ ӕна Хай пӕлсе Хай
 параӕ, пур вӕрлӕха та харкам хайӕнне параӕ.

39 162. Пур ӕт те пӕр мар: етемӕн хайне ӕт, вылӕхӕн
 хайне ӕт, пуллӕн хайне, вӕсен кайӕкӕн тата хайне.
 40 Пӕлӕт сынџе те йӕпаласем пур, сӕр сынџе те йӕпала-
 сем пур, пӕлӕт сынѳисем пӕр тӕрлӕ, сӕр сынѳисем те-
 41 пӕр тӕрлӕ, хӕвел сӕтти пӕр тӕрлӕ, уйӕх сӕтти тӕпӕр
 тӕрлӕ, сӕлтӕрсен сӕтти тата урӕх тӕрлӕ, сӕлтӕрпа сӕл-
 42 тӕрӕн та сӕтти пӕр мар. Вилнисем ѳӕрӕлсе тӕнӕ тух
 та сӕпла пулӕ. Сӕрекӕн ӕт сӕре кӕрет, сӕрми пулса
 43 ѳӕрӕлсе тӕраӕ; хисепрен тухнӕ ӕт сӕре кӕрет, ӳаплӕ

пулса җәрәлсә тәрәт; пәтес ұт сәре кәрет, хаватла
 пулса җәрәлсә тухат; җунпа пурәннә ұт сәре кәрет, 44
 Сывләшпа пурәнас ұт пулса җәрәлсә тәрәт; җунпа
 пурәнәкан ұт те пур, Сывләшпа пурәнәкан ұт те пур.
 Сырасса та сапла сырнә: малтанхи Адам җәрә җунла 45
 пулнә, тенә, иккәмеш Адам җәрә тәвакан Сывләш пулнә.
 Сывләшпа пурәнәканни малтан пулман, җунпа пурә- 46
 ваканни малтан пулнә, унтан вара Сывләшпа пурәна-
 канни пулнә.

163. Малтанхи етем сәрти тапраран пулнә, иккәмеш 47
 Етем сұлтен аннә Турә. Сәр синҗисем тапраран пул- 48
 ни пек, пәләт синҗисем пәләт синҗен анни пек. Епир 49
 тапраран пулнә сын сәнарла пулнә пек, пәләт синҗи
 сәнарла та пулапәр.

Ей тәванәмсем, тата сакна калам сире: ұтпе йун 50
 Турә патшалахне кәме пултараймассә, сәрекәнни те
 сәрмелле мар сәре кәрәймә. Акә пәләнмесәр тәрәкан- 51
 нине калатап сире: епир пур те вилмәпәр, улашанасса
 пур те улашанәпәр: труппа йулашкинҗен кәшкәртнә 52
 җух сасартак, куҗ уҗса хупиҗҗен улашанса тәрәпәр:
 кәшкәртса йәрә те, вилнисем сәрми пулса җәрәлсә
 тәрәс, епир улашанәпәр; сак сәрекән ұт сәрми пулса 53
 тәмалла, сак виләмлә ұт виләмсәр пулса тәмалла. Сак 54
 сәрекән ұт сәрми пулсан, сак виләмлә ұт виләмсәр
 пулсан, Сыру синҗи самах ыраңа килә. Унта сапла
 сырнә: виләме йәлтах пәтернә, ей виләм! аста санән 55
 сәянпу? ей тамак! аста санән хаватү? тенә. Виләмән 56
 сәнни сәләх, сәләхән хаватә закон. Тав-та-пуҗ Турра, 57
 Вәл пире хамәра Сәлакан Исус Христос урлә сәләха
 сәнтерме хават патә.

164. Сапла әнтә, савнә тәванәмсем, төреклә пулар, 58
 ан иккәленәр, хавәр әслени Сәлакан умәнҗе пушша
 кайас суккине пәлсе, Унан әснә пәр май тәрәшса
 туса тәрәр.

XVI. Таса ҫынсем валли пуҫтарассине епё Галатиари
 2 ёненекен ушкӑнсене кӑтартса панӑ пек пуҫтарӑр. Ер-
 ненён малтанхи кунёсерен пурӑр та пурлӑхӑра кура
 уйӑрса хурӑр, ӑна хӑвӑр патӑртах усрӑр, епё пырсан
 3 пуҫтармалла ан пултӑр. Пырсан вара епё хӑвӑр суй-
 ласа илнӑ ҫынсене ҫырусем парса, есир панине Јеру-
 салиме леҫме йӑрап.

4 **165.** Хамӑн та каймалла пулсан, вӑсем манпа пӑрле
 5 пырӑҫ. Епё сирӑн пата Македонiana ҫӑресе тухсан
 6 пырӑп, епё Македониа урлӑ пырӑп. Сирӑн патӑрта тен
 пӑртакҫӑ пурӑнӑп та, йе хӑл те кӑҫӑп, есир вара кайас
 7 ҫӑре ӑсатса йӑрап мана. Епё сирӑнпе халӑ ҫул майёше
 анӑх курӑнӑҫасшӑн мар; Турӑ пӑрсен сирӑн патӑрта
 8 пӑртак пурӑнма та ёмӑтленетӑп. Ефесре епё Аллӑмӑш
 9 кун прасникӑҫтен пурӑнӑп, мӑшӑн тесен ман валли пы-
 сӑк алӑк, сарлака алӑк уҫӑлнӑ, хирӑҫ тӑракан та нумӑй.
 10 Астӑвӑр, Тимооейӑн сирӑн патӑрта хӑраса пурӑнмалла
 11 ан пултӑр: вӑл та ман пекех Турӑ ёҫне тӑваҫ. Ҫавӑн-
 па ӑна никам та ан тиркетӑр, ӑна ман патӑма ӑшӑ
 кӑмӑлпа ӑсатса йӑрап, епё ӑна тӑвансемпе пӑрле кӑтсе
 12 тӑратӑп. Аполлос тӑван ҫинӑҫен мӑн калам тата: сирӑн
 пата тӑвансемпе пӑрле кайма епё ӑна пит тимлӑрӑм,
 анӑх вӑл халӑ нимӑнпе те кайасшӑн пулмарӑ, пыма
 май килсен пырӑ.

13 **166.** Сыхланса пурӑнӑр, тӑне хытӑ тытӑр, хӑватлӑ
 14 тӑрӑр, тӑреклӑ пулӑр. Кирек мӑне те пӑр пӑрне йурагса
 тӑвӑр.

15 Ей тӑванӑмсем, есир Стефан кил-йышне пӑлетӑр,
 Ахаиара ҫи малтан вӑсем ёненнӑ, вӑсем таса ҫынсем-
 шӑн ёмӑрех ёҫлесе пурӑнма пулнӑ, сире йӑлӑнатӑп:
 16 есир те ҫавӑп пеккисене, пулӑшса тӑракансене, тӑрӑ-
 шакансене пурне те хисеплӑр. Стефан, Фортунат,
 17 Ахаик килнӑшӑн епё савӑнгӑм; вӑсене курсан *) сире

*) Вӑсене курсан есир ҫукки сисӑнмерӑ мана.

курнапа пёрех пултё. Вёсем ман тунма та, сирён ту- 18
нара та ләплантартёс. Саван пеккисене хисеплёр. Аси-
ари ёненекен ушкансем сире салам йаращё. Акиллапа 19
Прискилла хайсен килне пуханакан ёненекен ушканпа
пёрле Салакана асанса сире тунтан салам йаращё.
Пур тавансем те сире салам йаращё. Пёр пёрне таса 20
камалпа туп-туса ыра сунар.

Епё, Павел, хам аллампа салам сырса йаратап. Са- 21, 22
лакан Исус Христоса йуратман сын анаоема, маран-
аоа (ана Христос килиттёненх уйарса тамалла пултәр).
Хамара Салакан Исус Христос тивлетё сирёнпе пёрле 23
пултәр. Исус Христоса ёненнё тарых епё сире пур- 24
сара та йуратса таратап. Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛАН КОРИНО СЫННИСЕМ ПАТНЕ ЙАНА ИККЕМЁШ СЫРАВЕ.

167. I. Турә ирёкёпе Исус Христос апостолё пулнә 1
Павел, тата Тимооёй таван, Турран Коринори ёнене-
кен ушканне, пётём Ахаіара пуранакан пур таса сын-
семпе пёрле: хамаран Атте Туррамарна Салакан Исус 2
Христосран сире тивлетпе канашлах пултәр.

Хамара Салакан Исус Христос Ашшё, хёрхенекен 3
Атте, кирек хасан та ләплантаракан Турә, мухтавлә!
Хай хамара ләплантарнә пек, төрлө хурлах куракан- 4
сене ләплантарма пултарттәр тесе, Вәл пире пур төрлө
хурлахра та ләплантарап; Христосшан хён-хур курни 5
пирён үссе пынине кура Христос урлә епир ләпла-
насса та ытларах ләпланатпәр. Епир хурлах куратпәр 6
пулсан, сире ләплантарасшан, сире саласшан хурлах
куратпәр; есир саланасси пирён пекех хурлах курнине
пулса пырап; есир тўсессине епир хытә шанса тарат- 7
пәр. Есир те пирён пекех хён-хур курнине, пирён
пекех ләпланнине пёлсе, епир сире ләплантарасшан,
сире саласшан ләпланатпәр.

- 8 **168.** Ей таванамсем, епир сире Асиара хамар хурлах курнине пелтермесер хаварасшан мар; пире жатма сук
- 9 йывар пулже: хамар жере йуласса та сунман-же. Ашамарта енте вилетпер, тесех шухашланă-же: хамар сийе нимен шанжак та йулмаре, вилнисене жертсе тарата-
- 1011 кан Турă сине анжах шанса татамар. Вал вара пире вилес патне ситне сертен хатарже, хале те хатарса тарап, есир пиреншен кел-тунипе улемрен те Вал пире хатаре тесе шанатпар; вара епир нумайеше кел-тунипе хаталнашан нумайеше Турра тав-тавеш.
- 12 **169.** Жунамар пелтерсе танă тарăх пирен мухтан-малли ак сакă: епир тенжере, пуринжен ыгла сирен патарта, нимен пытармасар, Турă хушна пек туререн пырса, Турă тивлеже катартнипе пурантамар; утшен
- 13-14 тарашас аспа пуранмарамар. Епир сире сак хавар вулаканнине, хавар пелсе тараканнине сыратпар; урахине сырмастпар; есир пире партак пелетер енте, пире петемпех те пелсе ситер тесе шанса таратап; хамара салакан Иисус Христос куне есир пирен урла мухтавлă пулар, саван пекех епир те сирен урла мухтавлă пу-
- 15 лапар. Сапла шанса танă тарăх епе малтан сирен пата
- 16 пырасшан-же, сире тепер хут савантарасшан-же. Сирен патартан Македонiana кайас тенеше; Македонiarан татах сирен пата пырасшан-же; есир вара мана Iудеана
- 17 асатса йараттар-же, теттем. Ман шухашам сапла-же, енте епе самал шухашла пултам-и-мен? Йе епе мен те пулин тума тытансан, ут келене хысшан кайса тытана-
- 18 тап-и, вара епе перре-сапла, тепере-капла таватап-и?
- 18 Турă терес: епир сире перре сапла, тепере капла вер-
- 19 рентмен. Епе те, Силуан та, Тимошей те сирен патарта Турă Ывалеш Иисус Христос шинжен иккеле каласа паман, епир Ун шинжен пер терле каланă.
- 20 Турă мухтава тухтар тесе, Вал асаннине пурне те Иисус Христос пирен урла вырана курсе пырап. *)

*) Епе те, Силуан та, Тимошей те, сирен патарта

170. Пире те, сире те Христоса Турă хытă ёнен- 21
терет, Вăл пире святой Сывлăшне панă, пирён сийе 22
Хайён паллине хунă, ҫăланасса шанса тăтұар тесе,
пирён тјеремјерсен ашне Хайён Сывлăшне йанă.

Епё Кориноеа сире хёрхенсе халитұен пымасър тă- 23
тăм, вăл йентјен тунăм йеплине Турă кураҫ: епир сире 24
ирёксёр ёнентересшён мар, сире савантарасшăн тă-
рашатпър; ёненессе есир хытă ёненетёр.

II. Епё хам ашăмра сирён пата пырса сире татах 2
кулҫантарас мар тесе шухăш тытрам. Епё сире кулҫ- 2
антарсан, мана хам кулҫантарнисем савантармасан,
кам савантарё тата? Епё ҫакна ҫаванпа ҫыртăм та: 3
хам пырсан, хама савантарас ҫынсем пирки кулҫан-
малла ан пулам, терём.

171. Епё саванни пурсăра та сире савантараҫ пулё 4
тесе, епё сирён ҫине пурин ҫине те шанса тăратăп.
Епё сирён пата пит хурланса, тунăм тăвърланса ҫит- 4
нипе темён тухлё куҫ-сулё тăкса ҫырса йатăм, сире
кулҫантарас тесе ҫырмарăм; сире хам мён тери хытă
йуратнини пёлтересшён ҫыртăм.

Пёри мана кулҫантартјё пулсан, вăл мана антах кулҫ- 5
антармарё (йывър калас мар тесен) сире пурсăра та
пъртак кулҫантартјё. Ана сирён нумайёшё хён кăтарти 6
ни ҫитё ёнтё; сирён ёнтё ана каҫарса тунне пусарсан 7
та аван пулё, унсăрăн вăл ытлашши хуйха ўксе пёт-
мелле ап пултър; ҫаванпа ёнтё епё сире ана йуратър 8
тетёп. Есир пур ёсре те итлетёр-и-ха тесе, епё сире сă- 9
наса пёлесшён ҫырса йатăм та. Есир мёнле те пулин 10
ёсре каҫарнă ҫынна, епё те каҫаратăп, епё те пёр-пёр
ҫынна мёнле те пулин ёсре каҫарсан, ана Христос

каласа пёлтернё Турă Ывăлё Исус Христосан пёрре—
ҫапла, тепёре—суҫ, тени пулман, Унăн ҫапла тени
антах пулнă. Турă пама пулнă йапаласем Турă мух-
тавёшён пирён урлă пур те Исус Христосра ҫапла,
Унра амин.

11 йаџе сирѣншѣн каҫаратап; пире шуйттан сийен ан тутар тетѣп, епир шуйттан шухашѣсене пѣлетпѣр.

12 Епѣ Христос ҫинҫен ыра хыпар калама Троадана пырсан, Ҫалакан пулашнине манан еҫем анса пыраҫ-
13 ҫѣ пулин те, ҫунам пусаранма пѣлмерѣ; епѣ унта Тит таванама тупаймарам; вара вѣсене ыралӑх-сывлаӑх сунса хаварса Македоніана кайрам.

14 172. Тав-та-пуҫ Турра! Вӑл пире Христос урла йалан ҫийеле калараҫ, Хай ҫинҫен пѣлтерекек ыра шарша
15 пирѣн урла пур ҫѣрте те сараҫ; епир ҫалаңаканнисем-шѣн те, пѣтекеннисемшѣн те Турӑ умѣнҫе Христосан
16 ыра шарши: вӑл шарша хашне вилѣм кӳрсе вѣлерет, хашне ҫѣрѣлӗх кӳрсе ҫѣртет. Ҫавна ӑнласа илме кам
17 пултарѣ? Турӑ самахне нумайѣшѣ паҫаҫҫѣ, епир ӑна паҫмастпӑр, вӑл Турран тесе, Христос пулашнине Турӑ умѣнҫе таса кӑмӑлпа вѣрентетпѣр.

III. Пирѣн сирѣнпеле ҫенѣрен паллашас-и-мѣн? Пире ыраласа сирѣн пата ҫырнӑ, йе сиртен илнѣ ҫырусем пире те кирлѣ-и-мѣн? Ыттисене ун пек ҫырусем кирлѣ,
2 пире кирлѣ мар. Пире ыралакан ҫыру есир, ӑна пирѣн ҫѣре ӑшне ҫырнӑ; ӑна пур те пѣлесҫѣ, пур те вулаҫҫѣ;
3 есир пирѣн ҫыру иккенне хавӑр кӑтартса тӑратӑр; ӑна хурапа ҫырман, епир еҫленипе ҫѣрѣ Турран Сывлашпѣ ҫырнӑ, ӑна ҫул хамасем ҫине ҫырман, ҫѣре ӑшне ҫыр-са хунӑ.

4 173. Епир Турӑ ҫине Христос урла ҫапла шанса
5 тӑратпӑр; хамӑр тӣллѣн епир нимѣн шухашласа кӑ-
6 ларма та пултараймастпӑр, пире Турӑ пулашаҫ. Вӑл пире ҫенѣрен хунӑ Самахшӑн еҫлекенсем пулма хастар панӑ, сасӑ паллишѣн еҫлеме паман, Сывлашшӑн еҫлеме панӑ; сасӑ палли вилѣм кӳрет, Сывлаш ҫѣрѣ
7 таваҫ. Моисейѣн санѣ пѣр вӑхӑта ҫап-ҫутӑ (мухтавла) пулнпех ун ҫине Израил аҫисем пӑхма пултарайман; ҫулсем ҫине ҫырнӑ вилѣм кӳрекен сасӑ паллисемшѣн
8 еҫлени те ҫав тери мухтавла пулнӑ пулсан, Сывлаш-

шан ёслени вара тата ытла мухтавлӓ пулмалла мар-и? Айӓпа хӓвараканнишён ёслени мухтавлӓ пулсан, тӓрре 9
 кӓлараканнишён ёслени тата ытла мухтавлӓ вара. Ку 10
 ытла та мухтавлӓран, лешё, пёр вӓхӓта анӓх мухтавлӓ
 пулнӓскер, мухтавлӓ пек те туйӓнмӓст. Пёр вӓхӓта пы- 11
 раканни мухтавлӓ пулсан, ёмёре пыраканни тата ытла-
 рах мухтавлӓ вара.

174. Сапла шанӓсӓмӓр пуртан, епир пит хӓйӓулӓ ёс- 12
 летпёр: епир Моисей пек мар: Израил ывӓлёсем пёр 13
 вӓхӓта пыраканни пётнине ан куртӓӓр тесе, вӓл пиӓё
 сине пёркенӓӓк витсе сӓӓренё. Анӓх вёсенён ӓсё пёлми 14
 пулнӓ: авал хунӓ Сӓмаха вуланӓ тух вёсемшён сав
 пёркенӓӓк мён халитӓӓенех сирёлмесёр тӓраӓ: ӓна Хри-
 стос сирсе йараӓ. Моисей кёнекисене вуланӓ тух вё- 15
 сенён тёрисем мён халитӓӓенех витёнсе тӓрасӓсё; Сӓла- 16
 лакан йённе савӓрӓнсан, вёсенён сав пёркенӓӓкё си-
 рёлсе кӓйӓӓ.

Сывлӓш вӓл Турӓ; ӓста Туррӓн Сывлӓшё пур, унта 17
 ирӓк. Епир пурсӓмӓр та Туррӓн мухтавне уӓӓ питпе 18
 куӓ-кёски синӓи пек курса тӓрса, Турӓ Сывлӓшё пу-
 лӓшнине мухтавлӓран мухтавлӓ пулса Турӓ йёвёрне
 килсе пыратӓӓр.

175. IV. Турӓ ырӓлӓхёпе епир сак ёсё туса тӓмалла
 пултӓмӓр, савӓнна ёнтё хуйхӓрмастӓӓр; намӓса кӓр 2
 текен йӓпалана епир ӓпра тытмастӓӓр, Турӓ сӓмахне
 пӓсмастӓӓр, пур сынна та Турӓ умёнӓе тӓннине анӓх
 каласа паратӓӓр. Епир калакан ырӓ хыпар ӓнламалла 3—4
 мар пулсан та, пётекёвннисемшён, ёненмённисемшён
 анӓх ӓнламалла мар; Христос мухтавё синӓӓн каланӓ
 ырӓ хыпар сӓттинене ан куртӓӓр тесе, вёсенён ӓсне сак
 ёмёрён турри туйми тунӓ; Христос Вӓл курӓнми Тур-
 рӓн сӓнё. Епир хамӓр синӓӓн каласа вёрентместпёр, 5
 Сӓлаккан Христос Исус синӓӓн каласа вёрентетпёр;
 епир Исусшӓн сирён турӓрсем пулса тӓратӓӓр.

- 6 **176.** Сутта тёттёмрен сүталса тухма хушнă Турă пирен
 7 жеремёрсене сүтатрĕ, пире Иисус Христос урлă
 8 Хайĕн мухтавне пелтерсе ытгисене сүтатмалла турĕ.
- 9 Сав ыралăха епир тăм савăтпах илсе сўретпĕр, пир-
 10 ти ытла пысăк хăват хамăрăнмарри, Туррăнни савăнтан
 11 паллă. Пире пур йенĕ те хесёрлесĕ, савпах пире
 12 хесек мар; пирен ыранта ёмёт те татăлмалла, савпах
 13 епир ёметленме жарăнмастпăр; пире хăвалаçĕ, савпах
 14 Турă пире пăрахмаст; пире айала тăваçĕ, епир савпах
 15 пётместпĕр; Салакан Иисус пек епир ўтёмөрпе йалан
 16 вилес патнех ситетпĕр, пире Иисус жерĕ усрани ку-
 17 рансах тăраст. Епир Иисусшăн йалан жерёлех вилёме
 18 кёретпĕр, пирен вилёмлĕ ўтёмөре Иисус жерĕ усрани
 19 куç умёнĕх; савла ёнтĕ епир вилес пек асапланса пу-
 20 ранатпăр; есир жерёлех илмелле пулатăр.
- 21 **177.** Сыру синĕ: епĕ ёненстĕм, савăнна каларăм,
 22 тенĕ пек, епир те савăн пекех ёненетпĕр, ёненнĕрен
 23 калатпăр; мёшен тесен Салакан Иисуса жертсе тарата-
 24 кан Турă пире те Иисус урлă жертсе сирĕнпе пёрле
 25 Хай умне таратассине епир пелсе таратпăр. Нумайёшĕ
 26 ыра хыпарăн пысăк ыралăхне курса Турра тав-тăва-
 27 кан, Турра мухтакан пултăр тесе, епир пурне те си-
 28 рёншен тўсетпĕр. Савăнна епир хуйхăрмастпăр, пирен
 29 ўт пётсе пыраст пулсан та, жун куллен кун сёнелсе
 30 пыраст; *) пёр вăхăта кăшт асапланнăшăн пирен валли
 31 хисепсёр пысăк ёмёрлех мухтав хатёр тăраст: епир курă-
 32 наканнишен тарăшмастпăр, курăнманнишен тарашатпăр;
 33 курăнаканни вăл пёр вăхăта, курăнманни ёмёрлехе.

178. V. Сёр синĕ пўртёмёр, сак хўшёмёр ишелсен,
 1 пирен сўлте алăпа туман, Турă туса панă ёмёрлех сурт
 2 пуррине епир пелсе таратпăр. Савăнна епир пёлёт
 3 синĕ суртамăра кёресшен хуйхăратпăр та; анăх

*) Пирен курăнакан етемлехёмёр пётсе пыраст пул-
 сан та, курăнми етемлехёмёр куллен кун сёнелсе пыраст.

тумлә пулсах пирён ҫарамас пулса тăрас мар-тѐ. Епир 4
 ҫак хушĕре пурăнма йывăртан хуйхăратпăр, ўтемĕре
 хывсах пăрахаспăн мар епир, ăна улăштараспăн ан-
 ҫах, вилĕмли вырăнне тĕрĕ тăракăнни пулин-тѐ, тет- 5
 пĕр. Турă пире ҫавăншăн пултарнă та, ҫавăншăн Сыв-
 лайш тивлетне панă та. Епир лайăх пĕлсе тăратпăр: 6
 ўтпе пурăннă тух хамăра Ҫалаканран епир аяakra
 тăратпăр, мĕшĕн тесен курса ҫўрейместпĕр, ёненсе 7
 ҫўретпĕр. Ҫавăнпа епир ўтрен тухса Ҫалакан патне 8
 вырăнаҫмашкăн темĕн тĕрлĕ ёметленсе пурăнатпăр.

Ҫалакан патне вырăнаҫсан та, вырнаҫиҫĕн те Ҫана 9
 йурахла пулма тунтан тăрашатпăр.

179. Пирён пурсăмăран та Христос суҫĕ умне тă- 10
 малла: ўтпе пурăннă тух хамăр мĕн тунă: ыра тунă-и,
 усал тунă-и. пурсăмăран та ҫавна кура тивĕҫлине ил-
 мелле. Ҫавăнпа епир етемсене Турăран хăраса ўкĕт- 11
 летпĕр; Турă пире пĕлсе тăраҫ, есир те пире пĕлетĕр
 пулĕ тесе шухăшлатăп епĕ. Сире епир хамăр ҫинҫен 12
 ҫенĕрен пĕлтерместпĕр, кăмăлпа мухтанас вырăнне
 хайҫенĕн тулашĕпе мухтанакансене сирĕн хирĕҫ кала-
 малли пултăр тесе, сире хамăрпа мухтанма май парат-
 пăр. Епир хамăр ҫинҫен ытлашши калаҫнă пулсан, 13
 Турăшăн калаҫнă; йăвап калаҫнă пулсан, сирĕншĕн
 калаҫнă. Пĕри пуриншĕн те вилнĕ пулсан, вара пур 14
 те вилнĕ пулаҫ, тесе шухăшламассерен епир Христос
 пек йуратакан пулса кайатпăр.

180, Пурăнакансем хайсемшĕн ан пурăнтăр, хайсем 15
 шĕн вилсе тĕрĕлсе тăраканшăн пурăнтăр тесе, Хри-
 стос пуриншĕн те вилнĕ. Ҫавăнпа халĕ епир никама 16
 та ўтлĕ тесе хисеплеместпĕр, ёлĕк Христоса ўтлĕ етем
 вырăнне хунă пулсан та, халĕ епир Ун ҫинҫен апла
 шухăшламастпăр. *) Ҫапла ёнтĕ кам Христоспа, вăл 17

*) Ҫавăнпа епир ҫакантан вара ўт йенĕпе никама та
 пĕлместпĕр; Христоса ёлĕк ўт йенĕпе пĕлсе пурăннă
 пулсан та, халĕ ёнтĕ Ҫана апла пĕлместпĕр.

19 сөнөрен пулна сын, авалхи иртсе кайна, халё пур те
 сөнө. Пурне те савна Иисус Христос урла сынсене
 Хайпе килешгерсе, килештерни синтен вёrentме пире
 хушна Туратунь. Етемсенён сылахёсене хисепе хумасар,
 20 Турь Христос урла тентёне Хайпе килештернө, килеш-
 терни синтен вёrentме пире хушна. Сапла ёнтё епир
 Христос йафёпе йань сынсем, саванпа пирён урла Турь
 хай укётлет пулат; сире Христос йафёпе тархаслатпяр:
 21 Турьапа килешёр. Сылаха кёменни урла Хай умёнто
 пире тёрре каларасшан, Турь Ана сылах пирки пи-
 рёншён парне тунь.

181. VI. Епир, Турашан тарашакансем, сире йала-
 натпяр: Турь ыраляхне илни сирён ахаль ан пултяр.
 2 Сырура калань: майля вяхатра сана итлерём, саланас
 кун сана пуляшрам, тенё. Акь халё майля вяхат, акь
 3 халё саланас кун. Ёсёмёре хурламалла ан пултяр те-
 се, епир никама та, нихасан та таканмалла тумастпяр.
 4 Епир кирек хасан та Турьан ёслекенёсем пек пурь-
 натпяр: епир пурне те тусетпяр: хурляха та, асапа та,
 5 хёсёрленине те, хёненине те, термене хупнине те,
 халах палханса хаваласа йанине те тусетпяр; епир
 йывар ёслесе пурьанатпяр, сёр сывармастпяр, типё ты-
 6 татпяр, хамьра таса усратпяр, аспа суретпяр, епир пу-
 риншён те ырь камалля, пурне те ырь таватпяр, свя-
 той Сывляш тивлефёпе таратпяр, тунтан-вартан йура-
 7 татпяр, тьан самаха антах каласа паратпяр, Турь хаватё
 пуляшнине ёслетпяр, сылтём алапа та, сулахай алапа
 8 та терёслёх хаватне тытса таратпяр, хамьра хисепленё
 тух, мухтань тух пусамьра сёклеместпяр; хамьра харт-
 нь тух, хурлань тух хуйха укместпяр. Пире ултав-
 9 сасем ырьанне хурассё, епир шанасля сынсем; епир
 палля сынсем мар, сапах пире пёлессё, пире вилнё
 тесе хисөплөссё, акь епир тёрё; пире асаплантарассё,
 10 сапах епир вилместпяр; пире курентерөссё, епир йалан

саванса таратпър; епир сук сынсем, сапах нумайёшне
пуйтаратпър; нимён те сук пулсан та, пирён пур те пур.

182. Ей Корине сыннисем, сирёншён пирён тёлхе- 11
савар уса, тёрёмёр асла; пирён ашра сире тавър мар, 12
сирён тёрёрсенте пире тавър. (Атамсене каланă пек 13
калатăп): хире-хирёс тан пулмашкан есир те сарăлър.
Ёненменнисемпе пёрле йут сўсмен ан таханър: тўрё- 14
лехпе йёркесёрлехён мён хуташмалли пур? Сутăпа
тёттёмён мён пёрлехи пур? Христоспа Веліаран астан 15
килештерў пултър? Йе ёненекенпе ёненменён мён пёр-
ле тамалли пур? Турă суртўе суйа турасенён келет- 16
кисем йепле пёрле пултўър?

Есир тёрё Турран суртўе: Турă каланă: вёсен (фир-
кўсен) ашне вырăнасап, вёсен ашенте сўрёп; вара вё-
сен (сынсен) Турри пулап, вёсем Манан халахам пу-
лёс, тенё. Саванпа ёнте вёсем хушшинтён тухър, вё- 17
сентён уйăралър, таса мара ан сёртенёр, вара Епё
сире хапал тавăп, тет Турă. Пурне те тытса таракан 18
Турă калат: Епё вара сирён Асър пулап, есир манан
ывăламсем, хёрёмсем пулар, тет.

VII. Ей савнă таванамсем, саван пек асанса хамăра
пани пур синтўе,

183. Тураран хараса, ыра ёссем туса, ўтёмёрсен,
тунăмърсен пур тёрлё ирсёрлехентён хамăра хамър
тасатар.

Пире хавър ашарта тытър; епир никама та хур ту- 2
ман, никама та сийен туман, никамран та уса шыра-
ман. Сакна сире айăпласа каламастап, епё малта- 3
нах каларам: есир пирён тёрёмёрте, сирёнпе пёрле
вилес-тўе, пёрле пуранас-тўе, терём. Епё сирён сине 4
хытă шанса таратап, сирёнпе нумай мухтанатап; ха-
маран темён тухлё хуйха пулин те, епё пётёмпех лăп-
лантам, темён тёрлё саванса таратап. Македоніана 5
пырсан, пирён ўтёмёре нимён канлех те пулмарё, пире

Павел апостол сыравё.

- пур йенџен те хөсёрлесе ситернө-џө: йут сынсем пус-
мәрласа ситнө-џө, хамәрәннисемшөн хәраса тәрәттәмәр.
- 6 Йәвашписене ләплантаракан Турә Тит килсе ситнипе
7 ләплантарџө пире; Тит килнипе кәна та мар, есир әна
ләплантарса йанипе те ләплантәмәр епир; Тит пире
есир тәрәшни ситџен, есир йәни ситџен, есир маншән
хыпса сунни ситџен каласа паџө те, вара өпө тата
8 ытла савәнтәм. Савәнпа өпө сире сыру йарса хурлан-
тартәм пулин те, үкәнместөп өнтө, вәл сыру сире пәр
вәхәта пулин те хуйхәртнине пөлөтөп, малтан үкән-
9 сөттөм. Халө өпө савәнәтәп, есир хуйхәрнәшән савән-
мастәп, есир хуйхәрса, үкәнмөлле пулнәшән савәнә-
тәп; есир Турәшән хуйхәртәр; пиртен нимән сийен
те курмарәр.
- 10 184. Турәшән хуйхәрни кайалла кайми үкөнтөрсө
сәләнмалла тәвәт, ку тентәришөн хуйхәрни вилөм кү-
11 рөт. Астәвәр-ха, Турәшән хуйхәрни сире йөпле тәрә-
шакан, әйәпа көнөшөн мөн тери үкөнөкен, әйәплә
сынна йөпле хытә силөнен, йөпле хытә хәракан, мөн
тери әшә кәмәллә, йөпле хыпса сунакан, әйәпшән та-
вәрма йөпле хытә тәрәшакан түрө. Сав өсрө есир хә-
12 вәр пур төлтөн те тасинө кәтартрәр. Сапла өнтө өпө
сирөн пата сыру йатәм пулсан, әна хур тәваканшән,
йө хурләхлә пулнә сыншән сырса йамарәм, епир
Турә үмөнтө сирөншөн тәрәшни паллә пултәр тесе
13 сырса йатәм. Савәнпа епир есир ләплантарнипе савән-
тәмәр, пуринџен ытла есир пурсәр та Тит џунне пусарса
14 савәнтәрнәшән савәнтәмәр. Сапла өнтө Тит үмөнтө
мөнге те пулин сирөннипе мухтаннә пулсан та, өпө
намәса йулмарәм; епир сире йаланах џәннине каланә
15 пек, Тит үмөнтө мухтанни те пирөн џәна тухрө. Тит
есир пурсәр та хәйнө итлөнинө, хәйнө хәраса, џөтө-
ресе хәпәл тунинө асәнмассерөн сире пит кәмәл ку-
16 рат. Епө өнтө сире пур өсрө те шанма йуранәшән
пит савәнәтәп.

185. VIII. Ей тавансем! Епир сире Македоніари
 ёненекен ушкăнсене Турă панă ырăлăх сінтен пёл-
 терес тетпёр. Вёсем темён җухлө хуйхă курнă сёрте 2
 те, темён төрлө саванса пуранассё, вёсем ытла та йур-
 лă сінсем пулин те, кăмăлөсем ыррине пит нумай
 пулăшассё; вёсем вайёсем ситнө таран та, вайёсентен 3
 ытлашши те пулăшма хавас: а́на епё хам курнă. Вё- 4
 сем пире хайсем панине илме те, таса сінсене пулă-
 шас ёсе хайсене хутăштарма та пит хытă тархасларёс;
 вёсем епир ёмөтленнине кăна памарёс, хайсене хай- 5
 сем те Турă аллине паҗёс, унтан Турă ирёкөпе пире
 те пахăнтёс. Саванпа епир Тита сак ыра ёсе те сирён 6
 патарта йөпле пусланă, савла туса пөтерме хушрăмър.

186. Есир пур йөнтен те пит ыра: хытă ёненетёр, 7
 хаватла каласатар, җан төне лайăх пөлетёр, ыра ёс
 тума тарашатар, пире те йуратса таратар, ёнтө сак 8
 ёсре те ыра пулар. Сакна епё хушса каламастап, ыт-
 тисем тарашнине катартса есир йуратни кăмăлтаннипе 9
 кăмăлтан маррине санатап. Есир хамара Салакан Исус
 Христос ыра кăмăлне пөлетёр: Вал сире Хайён сук-
 лăхөпе пуйтарас тесе, сирёншөн пуйанран сука йулнă.
 Епё сире сав ыра ёсе тума канаш паратап: вал си- 10
 рёншөн усала, есир а́на тума пуслани тин мар, а́на
 пөлтөртөнпех тавасшан таратар. Халө ёнтө сав ёсе 11
 туса пөтерёр, хавар җунтан-вартап тавас теги вайяр
 ситнипе пулса татър; тарашас кăмал пулсан, вай сит- 12
 нө таран пулăшни кăмалла, вайран ытлашши пулăшни
 кирлө мар. Ыттисене сăмал пулса, сире йывар пулни 13
 кирлө мар, пөр тикөс пултър. Халө сирён ытлашшийёр 14
 вёсенён ситменнине ситертёр: кайран вёсенён ытлаш-
 шийё сирён ситменнине ситертёр: пөр тикөс пултър;
 сыру сінте сырнă: нумай пустарнийён ытлашши пул- 15
 ман, сахал пустарнийён те ситменни пулман, төнө.

Тита сирёншөн саван пек тарашас шухаш кўртнө- 16
 шөн тав-та-пуç Турра!

17 187. Елѣ те ѡна тимлессе тимлерѣм те, вѣл хай̃ пит
 харсѣр пирки, сирѣн пата хай̃ кай̃ас тенипе пыѣѣ.
 18 Унпа пѣрле тата ыра̃ хыпэра вѣрентнѣшѣн пур ѣнене-
 9 кен ушкѣнсем те мухтакан тѣванѣмѣра йатѣмѣр. Ёне-
 некен ушкѣнсем те ѡна сав ыра̃ ѣсе тунѣ сѣрте пире
 пулѣшса сѣреме суйланѣ, епир сав ыра̃ ѣсе, Сѣлакан
 мухтавлѣ пултѣр тесе, есир тѣра̃шнѣ таран тѣватпѣр.
 20 Пире шанса пит нумай̃ парассѣ, савѣнпа камран та
 пулин сѣмах илтес мар-ѣѣ тесе, сав ыра̃ ѣсе епир сых-
 21 ланса тѣватпѣр. Ыра̃ пултѣр тесе епир Турѣ умѣнѣѣ
 анѣах тѣра̃шмастпѣр, сынсем умѣнѣѣ те тѣра̃шатпѣр.
 22 Вѣсемпе пѣрле епир хамѣра̃н тепѣр тѣванѣмѣра та
 йатѣмѣр, вѣл тѣра̃шнине епир нумай̃ ѣсре темиѣе хут
 та сѣнаса пѣлнѣ; халѣ вѣл сирѣн сине пит хытѣ шан-
 23 нипе, тата ытларах тѣра̃шаѣ. Тит сѣнѣѣн сѣкна калам:
 вѣл манѣн йулташѣм, манпа пѣрле сирѣншѣн тѣра̃шаѣ;
 тата тѣванѣмѣрсем сѣнѣѣн калам: вѣсем—ѣненекен̃ уш-
 24 рассѣ. Сѣпла ѣнтѣ ѣненекен̃ ушкѣнсем умѣнѣѣ есир
 вѣсене хѣвѣр йуратнине, епир сирѣнпе тивѣсѣлипе мух-
 таннине кѣтартѣр.

IX. Таса сынсене пулѣшасси сѣнѣѣн сирѣн пата
 2 сырса йама мана кирлех те мар; есир тѣра̃шнине епѣ
 пѣлетѣп, Макодоніасем умѣнѣѣ сирѣнпе мухтанатѣп.
 Ахаіасем пѣлтѣртѣнпех хатѣр, тетѣп; сиртѣн курмах
 3 нумай̃ѣшѣ тѣра̃шакан пулѣѣс. Манѣн сирѣнпе мухтанин
 сѣк ѣсре ахал̃ ан пултѣр-ѣѣ, епѣ каланѣ пек, есир ха-
 тѣрленсе тѣрасѣр-ѣѣ тесе, епѣ сирѣн пата тѣванѣмѣр-
 4 сене йатѣм: хампа пѣрле Македоніа сыннисем пырсан,
 вѣсем есир хатѣр маррине курсан, пирѣн (сирѣн те-
 местѣп) сѣпла шанса мухтаннѣ хысѣн намѣса йулмал-
 5 ла ан пултѣр-ѣѣ, терѣм. Савѣнпа сирѣн пата епѣ тѣ-
 вансене йарас терѣм: вѣсем сирѣн пата манран малтан
 пыѣѣѣр та, сирѣн ѣлѣкех пѣлтерсе хунѣ ыра̃ сунса парас-

си хатёр пултър, сирён ана ирёксёр памалла ан пултър, ыра сунса памалла пултър тесе тәрәшҗәр вёсем, терём.

188. Тата җакна калам: сахал акакан вырассине те 6
сахал ырсә илѐ; нумай акакан вырассине те нумай
ырсә илѐ. Пурър та кәмәл курса, кўренмесёр, ирёк- 7
лёрен парър: ирёклёрен паракана Турә йуратай. Пур 8
йапаларан та җителёклё пулмашкән, пур төрлө ыра ёҗ
тумаләх та пуйан пулмашкән, Турә сире пур төрлө
ыраләхран та пуйтарма пултарай. Сыру җинҗе те сырнә: 9
салатса пётёрнө, мёскёнсене валёҗнө, унән төрөслөхө
ёмөре пырай, тенө. Ёнтө акакана вәрләх Паракан, та- 10
та җиме җакәр Паракан (Турә) есир акнине янтарө,
сирён тўрөлөхөр уссине ўстөрө; вара есир ыраләх тума 11
пур йапаларан та пуйан пулар; есир пирён урлә ыра-
ләх тунәшән нумайёшпө Турра тав-тәвөҗ.

189. Җак ёҗе туса тәни таса җынсенөн җитменнине 12
анҗах җитермөст, нумайёшне Турра хытә тав-тәвакан
тәвай; җак ёҗён уссине курсан, Иерусалимри таса җын- 13
сем есир Христосән хәвәр ёненекен Евангелийө хуш-
нине тунәшән, хайсөне те ыттисөне те, пурне те җун-
тан вартан пуләшнәшән Турра аслаласа мухтөҗ; сире 14
Турә нумай ыраләх панәшән йуратса, сирёншөн Турра
көл-тәвөҗ. Калама җук пыҗак ыраләх панәшән тав-та- 15
пуҗ Турра!

Х. Епө сирёнпе куҗ умөнҗе йәваш, куҗ хыҗёнҗе
хәйула Павел, сире Христос йәвашләхне, Унән хөрхө-
некен кәмәлне асанса ўкөтлетөп. Пирён җинҗөн хәшө 2
хәшө: (ўтшөн пурәнаҗҗө) вёсем етем тума пултаракан-
нине анҗах тәваҗҗө, тесе шухәшләҗҗө, вөсөне епө ха-
мән хәватәма кәтартас тетөп; астәвәр, пырсан җанах
та хәватәма кәтартмалла ан пултър-җө манән. Епир 3
ўтпе пурәнсан та (етем пулсассән та), ыра хыпара етем
вәйёпе сарса җўремөстпөр; пирён вәй етем вәйө мар, 4
төрөклө йапаласөне те җөмөрме пултаракан Турә хә-

ваџе: Турă хăваџе епир суйа шухăшсене пётеретпёр,
 5 Турă синџен тёрёс вёрентнине хирёс пыракан мән-кә-
 мällä сынсене пурне те сёнтеретпёр, кирек мёнле äслä
 сынна та парăнтарса Христоса пăхăнакан тăватпär;
 6 есир итлекен пулса ситиџен епир сире кирек мёне
 итлеменшён те тавärма хатёр.

7 Есир сынна тулашёнџен пăхатär-и-мён?

190. Хайне Христос сынни тесе шанакан, хайён-
 џен шухăшласа илтёр: вäl йепле Христос сынни, епир
 3 те саван пекех Христос сынни. Епё хамäра панä ирёк-
 пе ытларах мухтанас пулсан та намäса йулмäп, Сала-
 кан пире сав ирёке сире пäsма паман, сире усä тума
 9 панä. Епё сире сырусемпе анџах хäратнä пек ан туййан-
 10 тär тата. Пёри: вäl сыравёсенџе хайар та, паттär та,
 куç умёнџе сөмсө, сäмахё те унän витёмлө мар, тесе
 11 калат тет; савна калакан пёлсе татär: епир куç хысён-
 џе, сырусенџи сäмахпа йепле, куç умёнџе ёсрө те
 сашлах.

12 Епир хайсене мала хуракансемпе хамäра пёре хума,
 йе вёсемпе танлаштарма хайаймастпär: вёсем хайсене
 хайсемпе виçессө, пёлмесөр хайсене хайсемпе танлаш-
 13 тарассө. Епир виçесөр мухтанмäпär, хамäра Турä си-
 рён пата ситмөлөх виçсө панä пайа кура анџах мух-
 14 танмäпär. Сирён пата ситменнинө епир ситнө тесе мух-
 танмастпär: Христос синџен ыра хыпар каласа епир
 15 сирён пата та ситнө; епир виçерен тухса, йе сын ту-
 нипе мухтанмастпär, есир хытарах ёненө пуçласан,
 хамär пайа сирён патärта тата ытларах үстерме ёмөт-
 16 ленетпёр; Евангелиёне сиртен лерелле те каласа па-
 малла пултär тетпёр, сын йантипе мухтанасшän мар
 17, 18 епир. Мухтанакан Турäпа мухтантär. Хайне хай мух-
 такан мухтавлä мар, кама Турä мухтат, савä мухтавлä.

191. XI. Манän äссäрлähäма ытла айäпа хумäсär-џө
 2 есир! Сирён äна айäпа хумалла та мар-ёске. Мёшөн

тесен епё сирёншён Турă пек тăрăшатăп; епё сире
 пёр ар валли сұрасрам, сире Ын умне таса хёр пек
 туса тăратас терём, вал ар Христос. Антăх сёлен Евана 3
 хайён җейелөхөпе илёртсе улаланă пек, есир те Хри-
 стоса тўре кăмалпа ёненессине пăрахса, хăвăr ħсарсене
 пăсасран хăратăп. Кам та пулин сирён пата пырса 4
 сире Исус сінҗен епир вёрентнинҗен ытларах вёрент-
 сен, йе Сывлăшăн хăвăr илеймен урăх хастарёсене
 илтерсен, йе хăвăr илтмен урăх ыра хыпар пёлтерсен,
 сирён апа хапал тусассан та йурё-җё, (антăх вал пу-
 лас сук). *)

192. Епё хама аслă апостолсенҗен нимёнрен те кайа 5
 мар пулё, тесе шухăшлатăп. Епё җёлхерен наҗар пул- 6
 сан та, пёлес телешрен апла мар. Есир пире хăвăr
 та пётёмпех пёлсе тăратăr. Хăвара асла кăларасшăн 7
 Туррăн Евангелійёне сире ахалех вёрентсе хама кё-
 сёне хурса, епё сылаха кётём-и-мён? Сирёншён ёсленё 8
 җух мана ытти ёненекен ушкăнсем пулăшса тăҗёс, епё
 вёсене тăккалантарса пурăнтăм; сирён патărта ситмен-
 нипе асапланаттам пулсан та, епё никама та аптарат-
 марăм; манăн ситменнине Македоніаран пына тăван- 9
 сем ситерҗёс; епё ёлөк те сире нимёнпе те йывăr
 тăвас мар тесе тăрăшаттам, малашне те сăпла тăрă-
 шăп. Хам тытса тăракан Христосан җан сăмахне асăн- 10
 са калатăп: пётём Ахаіа сёрёнҗе манăн сав ыра йатăм
 пётмё. Мёшён апла тăватăп епё? Сире йуратманран-и 11
 мён? епё сире йуратнине Турă пёлет, сăпах та халиҗ-
 җен йепле туса пурăнтăм, ўлмөрөн те сăплах туса пу-
 рăнап: мана айăплама сăлттав шыракансем сăлттав ан 12

*) Кам та пулин сире епир вёрентмен урăх Исус сін-
 җен пырса вёрентсен, йе хăвăr илмен урăх Сывлăша
 илтерсен, йе хăвăr илтмен урăх ыра хыпар пёлтер-
 сен, сирён апа хапал туни те аван пулё-җё, (антăх вал
 пулас сук).

тупайтѳар; хайсем мухтанакан йапала телешентен ве-
 13 сем пирен пекех пултѳар. Суѳа апостолсем, ѳейепе
 еслекенсем пур те саван пек; вѳсем Христос апосто-
 14 лѳсем пек куранса сѳурессѳ. Унтан теленмелле те мар:
 шуйттан хай те (хаш ѳух) сѳта ангел йевѳрлѳ пулат;
 15 саванпа уншан еслекенсем те ѳанлѳхшан еслекенсем
 пек куранса сѳурени пысѳк йапалах мар; вѳсене йулаш-
 16 кинѳен есѳсене кура пулѳ. Тата калам: мана кам та
 пулин ѳссѳр тесе ан хисеплетѳр-ѳѳ: хисеплесен те ѳс-
 сѳр выранне те пулин хапѳл тѳвѳрсам мана, манѳн та
 17 мѳн ѳухлѳ те пулин мухтанас-ѳѳ. Мухтанма сав тери
 хайса пикеннѳ сѳрте, мѳн калассине Турра килѳшѳлѳ
 18 калаймѳп, ѳссѳр пек калѳп. Нумайѳшѳ ѳт йенѳпе мух-
 19 таннѳ пек, епѳ те мухтанма тытѳнам; есир, ѳслѳ сѳн-
 20 сем, ѳссѳрсене хапѳл тума хавас. Хѳвѳра пусмѳрлакана,
 хѳвѳртан тѳранса пурѳнакана, хѳвѳртан ытлашши цѳс-
 таракана, питѳртен сѳпса мухтанакана есир ѳѳтатѳр.
 21 Намѳс пулсан та калатѳп: пирѳн апла тума хал сѳтмерѳ.

193. Кам та пулин мухтанаѳ пулсан (ѳссѳрлѳхѳмпа
 22 калам), епѳ те мухтанам. Вѳсем еврей-и? Епѳ те еврей
 Израил сѳннисем-и? Епѳ те сѳвах. Авраам йѳхѳнѳи-
 23 сем-и? Епѳ те сѳвах. Христосшан еслекенсем-и? (ѳссѳр-
 ланса калатѳп): епѳ Христосшан ытларах еслетѳп. Епѳ
 нумай асапланса еслерѳм, хисепсѳр нумай суран кур-
 тѳм, тѳрме ѳнѳе ытла та нумай лартѳм, темисѳ хут
 24 вилес патне сѳтрѳм. Іудейсем мана пилѳк хутѳен хѳ-
 25 рѳхе пѳрер сѳтми сѳптарѳѳс, висѳ хутѳен мана па-
 такпа хѳнерѳс, пѳрре ѳулпа персе пѳтерѳѳс, висѳ хутѳен
 карап путнине курмалла пултѳм, пѳр кун, пѳр сѳр ти-
 26 нѳс варринѳе йѳухса сѳрерѳм; темѳн ѳухлѳ сѳл сѳрерѳм,
 йѳхѳм шыв сѳнѳе асап куртѳм, вѳрѳ хурахсенѳен асап
 куртѳм, хамѳр халѳх сѳннисенѳен асап куртѳм, суѳа
 тѳнлисенѳен асап куртѳм, хулара асап куртѳм, пушѳ
 хирте асап куртѳм, тинѳс сѳнѳе асап куртѳм, суѳа тѳ-

вансем хушшинѣ асап куртѣм; епѣ тертлѣнсе хал 27
пѣтитѣн ёслесе пурѣннѣ, ѣас-ѣасах сѣр сывѣрман, ёс-
месѣр, сѣмесѣр ирттернѣ, ѣас-ѣасах типѣ тыгнѣ, сивве
те тѣснѣ, сарамас та йулнѣ. Саксене курнинѣн пуснѣ, 28
ман патѣмра тата куллѣн халѣх, манѣн пур ёненекѣн
ушкѣнсемшѣн те тѣрѣшмалла. Асапланакансенѣн епѣ 29
те унпа пѣрле асапланманни пур-и? Такѣнакансенѣн
хѣшиншѣн те пулин епѣ хыпса сунманни пур-и? Мух- 30
танас тесен манѣн хам асапланнипе мухтанмалла.

194. Хамѣра Сѣлакан Исус Христос Ашшѣ, ёмѣр 31
мухтавлѣ Турѣ епѣ суйѣсѣтерменнинѣ пѣлет. Арѣеа пат- 32
шанѣ Дамаскри халѣха пѣхса тѣракан пуслѣхѣ мана
тытасшѣн Дамаск хулине хурал тѣратрѣ; мана вара
кунтѣ ѣшне лартса ѣўреѣерен кѣларса хўме тѣрѣх ан-
тарса йѣѣѣс те, епѣ унѣн аллинѣн хѣтѣлтѣм.

XII. Мухтанни мана усѣлѣ мар. Турѣ мѣн кѣтартни,
мѣн пѣлтерни патне сѣтетѣп. Епѣ пѣр Христос сын- 2
нинѣ пѣлетѣп; вунтѣватѣ сѣул ёнтѣ вѣл, (те ўѣѣе, те
ўѣѣсѣр, ѣна пѣлместѣп, Турѣ пѣлет), ѣна виѣсѣмѣш пѣ-
лѣте сѣтех илсе кѣйнѣ. Сав сын сѣнѣн епѣ пѣлетѣп, 3
(те ўѣѣе, те ўѣѣсѣр, ѣна пѣлместѣп, Турѣ пѣлет), ѣна 4
рѣйѣ илсе кѣйнѣ, вѣл унта калама сѣук сѣмахсем илт-
нѣ, вѣсене етем каласа кѣтартма пултарас сѣук. Савѣн 5
пек сынпа мухтанѣп, хам мухтанѣймѣп; мухтансан та
асапѣмсемпе анѣх мухтанѣп. Мухтанас тесен те, епѣ 6
ѣссѣр пулмѣп, ѣѣннинѣ калѣп; сапах та кам та пулин
ман сѣнѣн манра мѣн курнинѣн, йѣ манран мѣн
илтнинѣн ытлашшинѣ ан шухѣшлатѣр тесе, епѣ ѣа-
рѣнса тѣратѣп.

Хама ытла нумѣй пѣлтернинѣ мухтанасран, хама 7
асла хурасран, мана асаплантарма ўтѣм ѣшне сѣнѣ
кўртнѣ, шуйттан ангелне йѣнѣ. Ёна манран сиртѣр 8
тесе, епѣ Турра виѣсѣ хутѣн тархасларѣм. Анѣх Турѣ 9
мана каларѣ: сапа Епѣ панѣ ырѣлѣх та сѣтѣ, Манѣн

хаватам асап пур сёрте палараѣ, терѣ. Саванпа епѣ хам асапланнине тата хавасрах мухтанѣп, асапланнѣ ʒух мана Христос хават парѣѣ.

- 10 **195.** Саванпа епѣ Христосшѣн нимѣнле асапран та хѣрамастѣп; хурлѣхран та, инкекрен те, хѣваланинʒен те, хѣсѣрленинʒен те хѣрамастѣп; мѣшѣн тесен асап
- 11 курнѣ ʒух епѣ хѣватлѣ. Епѣ ѣнтѣ мухтанса ухмаха ту-хас патнех ситрѣм: савна есир ирѣксѣр тутартѣр мана. Мана сирѣн мухтамалла-ʒѣ, хам нимѣне тѣмастѣп пу-лин те, аслѣ апостолсенʒен епѣ нимѣнрен те кѣѣа мар.
- 12 Хам апостол иккенне епѣ сире тѣрлѣ асап тѣссе, паллѣсем, тѣлѣнмелле ѣссем, хѣватсем туса кѣтартрѣм.
- 13 Ытти ѣненекен ушкѣнсем умѣнʒе сирѣн мѣн ситменни пур? Тен епѣ сире тѣккалантарманни-и? Ун пѣк айѣпа
- 14 кѣсарѣрсам мана. Акѣ епѣ сирѣн пата виссѣмѣш хут пыма та хатѣр, пырсан сире тѣккалантармѣп; епѣ си-рѣнне шырамастѣп, сире хѣвѣра шыратѣп. Аʒисем аш-шѣ-амѣшпѣсем валли пурлѣх пустармалла мар, ашшѣ-амѣшпѣсем аʒисем валли пустармалла. Епѣ сире ытар-
- 15 ма сук йуратнѣ сѣрте есир мана сахал йурататѣр пул-сан та, епѣ сирѣн ʒунѣрсемшѣн хамѣнне хавасрах
- 16 пѣтерѣп, хама нимѣнсѣр хѣварѣп. Сире епѣ хам тѣк-калантарман пулсан та, шет сиртен ʒѣйѣпе улталаса
- 17 илнѣ пулѣ? Сирѣн пата йанѣ сынсем урлѣ епѣ сиртен мѣн те пулсан илтѣм-ши вара? Епѣ сирѣн пата Тита йатѣм, унпа пѣрле тата пѣр тѣвана йатѣм. Тит сиртен мѣн те пулин илʒѣ-и? Епир унпа иксѣмѣр те пѣр шу-
- 18 хѣшпа ѣслесе тѣмарѣмѣр-и? Пѣр сулпах сѣремерѣмѣр-и?
- 19 Вѣсем пирѣн умра хѣйсѣне тѣрре кѣларасшѣн сѣпла калассѣ, тесе шухѣшламастѣр-и тата есир? Сук, епир хамѣра сирѣн умра тѣрре кѣларасшѣн тѣрѣшмастпѣр. Христоса ѣненсе Турѣ умѣнʒе калатпѣр: сѣкна пурне те сире ѣса кѣртесшѣн сѣратпѣр.
- 20 **196.** Епѣ хѣраса тѣратѣп: пырсан сире хам курас килмен хѣллѣн тѣл пулас мар-ʒѣ; есир те мана хѣвѣр

курас килмен халлĕн курмăсăр-тĕ, тетĕп; епĕ пынă
 сĕре сирĕн хушшăрта тавлашу, ăмсану, силенĕ, вăрсу,
 сын сирĕн суйĕстөрĕ, елеклĕ, мăн-кăмăллăлану, йĕрке- 21
 сĕрлĕх ан пултăр-тĕ; сирĕн пата пырсан, Туррам мана
 татах ан хурлантартăр-тĕ. Таса мар ĕс туса, аскан-
 ланса, намăссăрланса сылăха кĕнĕ хысăн ўкĕнменни-
 семшĕн нумайĕшиншĕн манăн йĕмелле ан пултăр-тĕ,
 тетĕп.

XIII. Акă епĕ сирĕн пата виçсемĕш хут пыратăн
 ĕнтĕ: иккĕн, йе виçĕн каласа тăрсан пур сăмах та
 тĕплĕ пулĕ. Епĕ сире ĕлĕк те каланă-тĕ, сирĕн пата 2
 иккĕмĕш хут пырсан каланă пек, татах калатăп, ĕлĕк
 сылăха кĕнисене те, ыттисене те пурне те халĕ хам
 сирĕп патăрта мар тух сырса йаратăп: тата тепĕре
 пырсан хĕрхенмĕп.

197. Есир ман урла Христос каланине кăтартакан 3
 палă пыратăр, есир Христос хăватне курман мар;
 Вăл сире хăйĕн хăватĕпе пулăшса тăраť. Ана халсăр 4
 етĕм халлĕн пăталанă пулин те, Вăл Турă хăватĕпе
 тĕре тăраť, епир те Уншăн асапланатпăр, Турă хăва-
 тĕпе Ун урла сирĕн хушшăрта тĕре пулăпăр. Есир 5
 хăвара хăвăr сăнаса пăхăr: ĕненетĕр-и есир? хăвара
 хăвăr сăнаса пĕлме тăрăшăр, Иисус Христос хăвăr
 ăшăрта иккенне сисместĕр-и-мĕн? Апла есир мĕнле
 пулма кирлĕ пек мар еппин? Епир хамăr мĕнле пул- 6
 малла, сăпла тăратпăр, есир ана пĕлесĕе епĕ шанса
 тăратăп. Есир нимĕн усал та тумăсăр-тĕ, тесе епир 7
 Турра кĕл-тăватпăр. Пирĕн сире хамăr хăватăмăра
 кăтартмалла ан пултăр-тĕ тетпĕр, епир сире хамăr хă-
 ватăмăра кăтартасшăн мар; сире ыра тутарасшăн тă-
 рăшатпăр *). Епир тăнлăха хирĕç пым хăватлă мар, 8

*) Епир сире хамăr йепле пулмаллине кăтартасшăн
 мар, пире хамăr йепле пулмаллине кăтартмасан та
 та йурĕ, епир сире ыра тутарасшăн тăрăшатпăр.

9 ʒānlāxšān tārāšma xāvatlā. Епир хамār халса̄р пул-
са, есир хāvatlā пулна̄шāн савāнатпār; савāнпа ёнтё,
10 сире пётёмпех ыра кāлараспāн кёл-тāватпār та. Си-
рён пата пырсан, Ҷалакан панā ирёкёмпе хайар пул-
малла ан пултār-ʒё манāн, вāl ирёке мана ёсе пāсма
паман, тума панā; савāнпа хам пыритʒёен сакна Ҷырса
йаратāп та сире.

11 Ей тāвансем, малашне ёнтё савāнса пурāнār, ыра-
ланса пырār, ʒунāрсене пусарār, пёр шухāшпа тārār,
килёштерс) пурāнār: вара йуратакан, канāслāх пара-
12 кан Турā сирёнпе пёрле пулё. Пёр пёрне таса кā-
мāлтаң ʒуп-туса ыра сунār. Сире пур таса Ҷынсем те
13 салам йарасҗё. Хамāра Ҷалакан Йисус Христос ыра-
лāхё, Атте Туррāн савакан кāmāлё, Святой Сывлāш
сирте тārасси пурсāра та пултār. Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛ ГАЛАТИА ҶЫННИСЕМ ПАТНЕ ЙАНā ҶЫРУ.

198. I. Етем те, етем урлā та суйласа илмен, Йисус
Христоспа Ана вилёмрен ʒёртсе тārатнā Атте Турā
2 суйласа илнё Апостол Павел, тата хампа пёрлехи пур
тāвансем те Галатиари ёненёкен ушкāнсене.

3 199. Сире Атте Туррāmārпа хамāра Ҷалакан Йисус
4 Христосран тивлетне канāслāх пултār. Пире сак ёмё-
рён усаллāхёнʒен хатарас тесе, Атте Туррāmār ирёкёпе
Йисус Христос Хайне Хай пирён Ҷылāхāmарсемшён
5 вилёме панā. Турā ёмёр ёмёрех мухтавлā пултār. Амин.

6 Есир хāвāра Христос ыралāхёпе ʒёнсе илөкөне пā-
рахса ыра хыпара урāхла вёрентни хысҗāн сав тери
7 ʒас кайнинʒен тёлөнөтөп епё. Урāх ыра хыпар сук;
сире пālхатакан Ҷынсем кāна пур, вёсем Христосāн
8 ыра хыпарне пāсаспāн тārāшасҗё. Епир каланā ыра

хыпар ҫинҫен сире урăхла вѐрентсен, епир хамă-
рах пулсан та, ҫўлтен аннă ангел пулсан та ана-
оема пултăр.

Епир ёлѐк те каланă-ҫѐ, халѐ тата калатăп: хăвăр 9
йышăннă ырă хыпара сире урăхла вѐрентекен ана-
оема пултăр.

Халѐ епѐ етем кăмăлне йурасшăн тăрăшатăп-и, йе 10
Турă кăмăлне йурасшăн-и? Ҫынна йурасшăн тăрăша-
тăп-и-мѐн? Епѐ мѐн халиҫҫенех ҫынна йураса пурăнна
пулсан, Христос ҫури пулман пулаттам.

200. Ей тăвансем, сире каласа хурас тетѐп: епѐ 11
сире вѐрентнѐ Евангелие етемѐн мар: епѐ ăна етемрен 12
илмен, етемрен вѐренмен, ăна мана Исус Христос
Хай пѐлтернѐ. Епѐ ёлѐк иудей тѐнне тытса тăна ҫух 13
йепле пурăннине есир илтнѐ: Туррăн ёненекен ушкăн-
не епѐ пѐтерес пек хѐсѐрлесе пурăнтăм.

Аттемѐрсенҫен йулнă йăласемшѐн епѐ виҫесѐр хытă 14
тăрăшаттам, иудей тѐнне ман ҫухлѐ пѐлекен, ăна ман
пек хытă тытса тăракан, хамăн танташсенҫен сахал-ҫѐ.
Мана аннем ашпѐнҫех суйласа, Хайѐн ырăлахѐпе ҫѐн- 15-16
се илнѐ Турă Хайѐн Ывăлѐ ҫинҫен суйа тѐнлисене
ырă хыпар калаттармашкăн мана ăна пѐлтерме кă-
мăл тусан, епѐ ўтпе йунран (етемрен) ас ыйтмарăм,
хамрап маларах апостол пулнисем патне те Йерусалиме 17
каймарăм, Аравіана кайрăм, унтан каллах Дамаска
таварăнтăм. Вара виҫѐ ҫул иртсен, епѐ Йерусалиме 18
Петрпа курăнаҫма кайрăм, ун патѐнҫе пѐр вунпилѐк
кун пурăнтăм. Ҫалакан тăванѐ Іаковран пуҫне апостол- 19
сенҫен урăх епѐ никăшне те курмарăм.

Турă умѐнҫе калатăп, ҫакна сире суйѐстерсе ҫыр- 20
мастăп. Унтан епѐ Сирияпа Киликія ҫѐрѐсене кайрăм. 21
Христоса ёненекен Іудеари ушкăнсем мана курманҫѐ- 22
ха: ёлѐк хайсене хѐсѐрлекенни хай пѐтерес тесе пу- 23
рăнна тѐн ҫинҫен халѐ ырă хыпар каласа ҫўрет те-

24 нине анѳах илтнѣ вѣсем; вара вѣсем манѣн Турра мухтанѣ.

II. Унтан, вунтăватă сұл иртсен, епѣ Варнавапа та-
тах Иерусалиме кайрам, хамарпа пѣрле Тита та илсе
2 кайрамар. Кайасса Турă пѣлтернипе кайрам, унта епѣ
апостолсене хам суйа тѣнлисене вѣрентекен ыра хы-
пар сінѣн каласа патам; ѳаплисене хайсене уйрам
каласа патам: епѣ калăхах тăрашмастăп-ши, епѣ тă-
3 рăшни харам пулмарѣ-ши, терѣм? Манпа пѣрле пынă
Тит еллин пулин те, вѣсем ана ўтне кастарма хисте-
4 мерѣс. Тата унта пире (закона) пăхăнтарасѣн, епир
Исус Христос урла илнѣ ирѣкѣмѣрпе мѣн тунине варт-
тан пăхса тăма, суйа тăвансем те систермесѣр пырса
5 тăна-ѳѣ: ыра хыпар сінѣн вѣрентни сирте тѣрѣс тă-
тăр тесе, вѣсене епир пѣртте парăнмарамар, вѣсенѣн-
не нимѣнне те йышăнмарамар.

6 **201.** Халиѳѣн етем курман ѳапа тухнă апостолсем
те манран пѣртте уйрам мар: *) Турă сыннан тулашне
пăхмасѣ. ѳапла апостолсем мана нимѣн те хушса па-
7 марѣс. Апла тума мар, Турă Петра ўт кастарнисене
ыра хыпар калама шанса хушнă пек, мана та ўт ка-
старманнисене ыра хыпар калама шанса хушнине
8 курсан (Петра ўт кастарнисем патѣнѣ апостол ѣсне
тума пулăшакан Турă мана та суйа тѣнлисене вѣрент-
9 ме пулăшрѣ), мана панă ыралăх сінѣн те пѣлсен, тѣн
йупи хисепѣнѣ тăракансем (ѳан тѣне сыхласа тăра-
кансем): Иаков та, Киѳа та, Иоанн та пире суйа тѣн-
лисем патне, хайсене ўт кастарнисем патне кайма ту-
са, Варнавапа иксѣмѣре, хайсен ушканне илнине пѣл-
10 терсе, алă тытрѣс: пире мѣскѣнсене анѳах асра тытса
тăма хушрѣс, ана вара епѣ тѣрѣс туса пурăнма тă-
рăшрам.

*) ѳапла апостолсем ѣлѣк кирек мѣнле пулнă пулсан
та, вѣсем манран кашт та урăхла вѣрентмѣсѣ.

202. Петр Антиохіана пырсан, епѣ хам ăна хирѣс 11
тăтăм; мѣшѣн тесен вăл сăмаха кенѣ-тѣ. Іаков патѣн- 12
тѣн хăш хăш ҫынсем килитѣн вăл суйа тѣнпе пурăн-
нисемпе ҫийет-тѣ, лешсем пырсан, ўт кастарнисентѣн
шикленсе, пăрăнса ҫўре пуҫларѣ. Унна пѣрле ытти 13
іудейсем те икѣ питлѣ хăтлантѣс, вѣсентѣн курмах
Варнава та икѣ питлѣ хăтлантѣ. Вѣсем Евангеліе ҫан- 14
лахеппе тўрех пыманнине курсан, епѣ Петра пурин
умѣнтѣх каларăм: есѣ ху іудей пулсан та іудейле пу-
рăнмасăр суйа тѣнлѣ ҫын пек пурăнатăн пулсан, мѣ-
шѣн тата суйа тѣнлисене іудейле пурăнма хистетѣн?
Епир іудейрен ҫуралнă, суйа тѣнлисентѣн ҫуралнă ҫы- 15
лăхлă ҫынсем мар.

203. Ҫапах та ҫын закон хушнине туса тўрре ту- 16
хайманнине, Іисус Христоса ѳненнипе анҫах тўрре
тухнине пѣлсен, епир те Христос Іисуса ѳнентѣмѣр,
ѳнтѣ закон хушнине туса мар, Христоса ѳненнипе
тўрре тухса пыратпăр. Закон хушнине туса пѣр ҫын
та тўрре тухас ҫук. Епир Христос урлă тўрре тухма 17
тăрăшнă ҫѣртен ҫылăхлă пулса тăтамăр пулсан, Хри-
стос ҫылăхшăн ѳслесе тăракан пулат-и-мѣн? Ҫук. Епѣ 18
хам пăснинех ҫѣпѣрен тăватăп пулсан, апла ухмах ҫын
пулатăп. Турăшăн пурăнма епѣ закон тăрăх законшăн 19
вилнѣ, епѣ Христоспа пѣрле пăталаннă, ѳнтѣ епѣ хам 20
пурăнмастăп, ман ăшра Христос пурăнаҫ.

Епѣ халѣ ўтпе пурăнатăп пулсан, Турă Ывăлне
ѳненсе пурăнатăп: Вăл мана йуратса, Хайне Хай ман-
шăн вилѣме панă.

204. Епѣ Турă ырăлăхне хурламастăп: законпа тўрре 21
тухмалла пулнă пулсан, Христос кăлăхах вилнѣ пу-
лат, терѣм.

III. Ей Галатиари ăссăр ҫынсем! сире кам илѣртсе
тăнлаха пăхăнми турѣ? Сире Іисус Христос ҫинтѣн
Ана хăвăр куҫăр умѣнтѣ, хăвăр патăрта пăталанă пе-

2 кех пёлтернѣ-ѳѣ-ске! Епѣ сиртен ҫакна анҫах ыйтса
 пѣлѣсшѣн: есир Святой Сывлѣша закон хушнине туса
 3 илтѣр-и, йе вѣрентнине ѣненсе илтѣр-и? Сывлѣшпа
 пуҫласа, халѣ утпе пѣтеретѣр, ѣнтѣ есир ҫав терийѣх
 4 аҫсар-и-мѣн? Хавѣр ҫав тери нумай тўснн сайа кайтѣр.
 6 и-мѣн ѣнтѣ? Йе сайа кѣна кайсан-ѳѣ! Сире Сывлѣшне
 паракан, сирѣн хушпѣрта хаватсем тѣвакан Турѣ ҫав-
 на есир закон хушнине тунѣшѣн тѣваѣ-и, йе вѣрент-
 6 нине ѣненнѣшѣн-и? Авраам та ҫапла Турра ѣненнѣ те,
 7 уншѣн ѣна тўрре кѣларнѣ. Пѣлѣр ѣнтѣ: ѣненекенсем
 Авраам аҫисем пулаҫҫѣ.

8 **205.** Суѣа тѣнлисене Турѣ ѣненнѣшѣн тўрре кѣла-
 assinе малтанах пѣлсе, Ҫыру ҫинҫе Авраама ҫапла
 каланѣ: сан урлѣ пур халѣхсем те пиллѣх илѣҫ, тенѣ.
 9 Ҫапла ѣнтѣ ѣненекенсем ѣненнѣ Авраампа пѣрле пил-
 10 лѣх илѣҫҫѣ. Закон хушнине пурѣнакансем пур те ыл-
 ханлѣ, мѣшѣн тесен ҫапла ҫырнѣ: закон кѣнекинҫе мѣн
 ҫырнине пурне те йалан туса тѣман ҫын кирек хѣшѣ
 11 те ылханлѣ, тенѣ. Законпа никам та Турѣ умѣнҫе тўр-
 ре тухас ҫукки паллѣ; мѣшѣн тесен: тўрѣ ҫын ѣнен-
 13 нипе тўрѣ пулѣ, тенѣ. Законшѣн ѣненни кирлѣ мар.
 Закон калаѣ: закона туса тѣракан ун урлѣ тўрѣ пу-
 лѣ, тет.

13 **206.** Христос пирѣншѣн ылханлѣ пулса, пире закон
 ылханѣнҫен хѣтарнѣ (мѣшѣн тесен: йывѣҫ ҫинҫе ҫа-
 кѣнса тѣракан кирек кам та ылханлѣ, тесе ҫырнѣ);
 14 Авраама панѣ пиллѣх Христос Исус урлѣ пур суѣа
 тѣнлисем ҫине те сарѣлтѣр, йама пулнѣ Сывлѣша пирѣн
 ѣненѣ тѣрѣх илмелле пултѣр, тенѣ.

15 **207.** Ей тѣвансем, етем пек шухѣшласа калатѣп:
 етем пиллесе хаварнине те никам та улѣштармасѣ, ун
 16 ҫумне нимѣн те хушмасѣ. Авраама та, унтан ҫуралас-
 сине те Турѣ ырлѣх пама пулнѣ. Нумай ҫын ҫинҫен
 каланѣ пек: унѣн йѣхне темен, пѣрин ҫинҫен каланѣ

пек, унтаң суралассипе телё: Сураласси Христос пул-
 на. Епё сакна калатӑп: Христос сінтӑн Турӑ малта- 17
 нах татаклӑ туса хунӑ сӑмаха тӑватӑ сёр те вӑтӑр сұл
 кайран панӑ закон улӑштараймасӑ, пама пулса кала-
 нине пӑрахӑса кӑлараймасӑ, тетӑп. Илес пайа закон 18
 хушнине туса илмелле пулсан, пама пулнине илмелле
 пулмасӑ вара; анӑх Турӑ сав пайа Авраама Хӑй пама
 пулнӑ тӑрӑх панӑ. Закон мӑшӑн ӧппин? Ана сӑшсем 19
 сӑлӑха кӧнӧ пирки кайран панӑ, парасса, Сураласси
 (Исус Христос) килитӑн тытса тӑма панӑ, пама пулса
 сав Сураласси сінтӑн каланӑ, закона ангӧлсем урлӑ,
 хута кӧрекӧн аллине панӑ. Хута кӧрекӧн икӧ хутлӑхра 20
 кӑна пулатӑ, Турӑ пӧрре анӑх. Ёнтӧ закон Турӑ пама 21
 пулнине хирӧс пыратӑ-и-мӧн? Сук. Ёрӧ тума пултара-
 кан закон панӑ пулсан, тӧрре тухасси тӑнах та закон-
 ран килӧ-тӧ. Ёненӧкӧнсене пама пулнине илес тесен 22
 сӑнсем Исус Христоса ёненӧтӧр тесе, Сыру пур те
 сӑлӑхлине кӑтартса тӑратӑ.

208. Ёненес вӑхӑт сититӑн, ёненес вӑхӑт пуслан- 23
 малла пулитӑн, пире закон сыхласа тӑнӑ. Сапла ёнтӧ 24
 ёненнипе тӧрре тухтӑр тесе, закон пире аӑана пӑх-
 на пек пӑхса Христос патне илсе пынӑ; ёненес 25
 вӑхӑт ситнӧренне епир аӑа пӑхакан аллинте мар ёнтӧ.
 Христос Исуса ёненнипе, есир пурсӑр та Турӑ ывӑ- 26
 лӧсем пултӑр, пурсӑр та есир Христос йӑтӧне тӧне 27
 кӧрсе, Христос хӑватне илтӧр. Ёнтӧ Иудей те, еллин те 28
 сук, тӑра та, ирӧкли те сук, арсын та, хӧр-арӑм та
 сук, Христос Исусшӑн есир пурсӑр та пӧр. Есир 29
 Христос сӑннисем пулсан, Авраам аӑисем пулатӑр,
 пама пулнине илессисем те пулатӑр.

IV. Тата калам: ашшӧ пурлӑхне илмелли ывӑт пур-
 не те хуҫа пулсан та, аӑа тухне тӑраран пӧртте уй-
 рӑм мар. Ашшӧ каласа хӑварнӑ вӑхӑт сититӑн, вӑл 30
 хӑйне пӑхакансене, пурлӑхне тытса тӑракансене ил- 31

3 ханса тараф. Аза, выраненте пуранны тух епир те сапла закон турисем пулса пуранны.

4-5 **209.** Вахат тулса ситсен, Турă вара Хайĕн пĕртен пĕр суралнă Ывăлне йанă; пире закон аллинтен салса ывăллаха илес тесе, Турă Ывăлĕ амаран суралса закона 6 пăханны. Есир (Турă) ачисем, саванпа Турă сирĕн тĕрĕрсен ашне Ывăлийĕн: ей, Авва, аттем, тесе тĕнекен Сывлашне йанă. Саванпа есĕ ĕнтĕ тура мар, Турă 7 ывăлĕ, Турă ывăлĕ пулсан, Иисус Христос урлă Унан ырăллахне те илмелли сын.

8 **210.** Ун тухне есир Турра пĕлмесĕр, тура мар йапа- 9 ласене тура тесе ĕслесе пуранны. Халĕ ĕнтĕ, Турра пĕлнĕ хысçан, йе, аванарах каласан, Турă хавăра пĕлнĕ хысçан, мĕшĕн тата халсăрланса, наѳарланса татах закон йенне савăранатăр, мĕшĕн тата сĕнĕрен 10 закона пăхăнас тетĕр? Есир кунсене, уйăхсене, вахатсене, сұлталаксене астуса тăратăр. Епĕ сирĕншĕн хăраса тăратăп: манăн сирĕн патăрга тăрăшни харам пул- 11 марĕ-ши, тетĕп. Ей тăвансем, тархаслатăп сире, есир ман пек пулăр, епĕ те сирĕн пекех. Есир манан кăмăла нимĕн туса та хаварман. Хавăр та пĕлетĕр: епĕ сире малтанхи хут ырă хыпар каланă тух манан ўтĕм 12 халсăр-тĕ, сапах та есир манан ўтĕм асапĕсене тиркемерĕр, вĕсентен йĕрĕнмерĕр, мана Турă ангелне хапал тунă пек, Христос Иисуса хапал тунă пек хапал ту- 13 рăр. Мĕн тери телейлĕ-тĕ есир! Сирĕн синтен калатăп: тума йурасан, есир мана куçара та кăларса панă пулăтар-тĕ. Сапла ĕнтĕ сире ѳаннине каласа, епĕ си- 14 рĕн ташманăр пултăм-ши-мĕн? Вĕсем сирĕншĕн ырă пултăр тесе тăрăшмасçĕ, сире хайсене хисеплеттерес 15 шухăшпа пиртен уйăрасшăн тăрăшасçĕ. Ырăшăн ман умра анта х тăрăшни аван мар, ырăшăн йалан тăрăшни 16 аван. Ей азамсем! Есир Христос йевĕрлĕ пулитĕн (Христос сирĕн аша ырнаситĕн) епĕ татах сирĕн-

шён аҗа җуратас асапа куратап. Епё халё сирён пата 20
пырса, сассама улаштарайяттам, мёшён тесен епё си-
рён җинҗен нимён шухашлама та аптаратап.

Ей законпа пуранас тийекеңсем, каләр-ха мана: есир 21
закона итлеместөр-и-мён?

Җыру җинҗе җырнә: Авраамән икё ывәл пулнә: пёри 22
хёр-арәм җуринҗен, тепери ирёклё арәмёнҗен, тенё.
Хёр-арәм җуринҗен җурални ўт йёркипе җуралнә, 23
ирёклё арәмёнҗен җурални Турә пама пулнипе җурал-
нә. Унта йуптарса калани пур: җав икё арәм икё йёр- 24
ке пулат, пёр йёркине Синай тәвё җинҗе панә, вәл
җура пулма җуратап, вәл Агарь пулат; мёшён тесен 25
Агарь Аравіари Синай туне пёлтерет, тата халҗхи
Іерусалим хисепне килет, мёшён тесен Іерусалим аҗи-
пәҗи мөнөпех җура пулса тарап. Җўлти Іерусалим ирёк- 26
лё: вәл пире пурсамәра та анне пулат; җыру җинҗе 27
җырнә: ей аҗа тумасәр, аҗа җуратмасәр пурәнакан арәм,
савән! ей аҗа җуратса асапланман арәм, савәнса хөпёр-
төсө кәшкәр! Мәшәрсәр арәмән аҗи-пәҗи упәшкалә
арәмәннинҗен нумай ытла, тенё.

211. Ей тәвансем, епир Исаак пек Турә пама пул- 28
нипе җуралнисем. Ўн җухне ўт йёркипе җурални сыв- 29
лап йёркипе җуралнине хөсөрленё, халё те җавән пе-
кех. Җыру җинҗе мён каланә? Хёр-арәм җурупа унән 30
ывәлне хәваласа йар; хёр-арәм җуранән ывәлё ирёклё
арәмән ывәлөпе пөрлө пайа көрес җук, тенё. Җапла 31
ёнтё, тәвансем, епир җура арәм ывәлөсем мар, ирёклё
арәм ывәлөсем.

V. Җапла ёнтё хамәра Христос панә ирёкре пурә-
нәр, каллах җура асапне ан көрөр. Акә епё, Павел, 2
сире калатап: есир ўтөрсене кастаратәр пулсан, сире
Христосран нимён уса та пулмё. Ўтне кастаракан җын- 3
на тата җакна калам: унән пётём закона туса тәмалла.

Есир, хәвәра хәвәр законпа тўрре кәларакансем, 4

Христоссар тәрса йултәр, Турә ыраләхәнҗөн уйәрәл-
 5 тәр. Епир ёненсе Сывләша илнине тўрре тухасса
 6 ёмётленсе кётсе тәратпәр: Исус Христосшән ўте кас-
 ни те, ўте касманни те нимён те мар, йуратупа ёнен-
 7 ни кирлө. Есир аван пуранаттәр-җө, җәнләха пәхәнса
 8 тама кам җартө сире? Җав шухаш сире хавара җөнсе
 9 илекен Турәран килсе көмен. Сахал кавас җустийох
 10 пётём җустана йўсөтсе йараф. Есир урәхла шухашла-
 мәр, тесе епө Җалакана ёненсе сире шанса тәратап,
 сире пәтратакан, кирек кам пулсан та, айапа йулса
 асапланмалла пулө.

11 **212.** Ей тавансем, епө халө те ўт кастарма вөрент-
 тетөп пулсан, мана мөшөн хөсөрлөсҗө тата? Апла хө-
 рес җинҗөн вөрентнине пөр иккөленмесөр йышәнө-җөс.
 12 Ах, сире пәтратакансене уйәрса йарсан-җө!

13 Ей тавансем, сире ирөклө пуранма җөнсе илнө, җа-
 пах та есир ирөк тесе ўте йураса ан пуранәр, пөр-
 14 пөрне йуратса пулашса тәрәр; пётём закон пөр сәмах-
 ра: хәна җывәх җынна хәна ху йуратнә пөк йурат,
 15 тенинҗө. Есир пөр-пөрне кышласа, җисе пуранатәр
 пулсан, сыхланәр: пөр-пөрин урлө пөтмелле ан пулар.
 16 Епө сире: сывләш хушнине пуранәр, тетөп; вара есир
 17 ўт тавас тенине тумәр. Ўт сывләша кирлө маррине
 тавасшән, сывләш ўте кирлө маррине тавасшән: вө-
 сем пөр-пөрне хирөс пырасҗө, җавәнпа есир хавәр та-
 18 вас тенине таваймастәр, урәххине таватәр. Есир сыв-
 ләш хушнине пуранатәр пулсан, закон аллинҗө тама-
 19 стәр пулаф. Ўт өсөсем паллә, вөсем акә җаксем: йасар
 туни, аскәнланса җўрени, ирсөрленни, намәссәрланни,
 20 келеткесене пусҗаппи, асамҗә пулни, пөр-пөринне тәш-
 манлә тәни, вәрҗса пуранни, хапсәнни, җилөнни, тав-
 лашни, килөштерсе пуранайманни, (илөртни), пәсса
 21 вөрентни, җынна курайманни, җынна вөлөрни, өске
 йөрни, йөркөсөрленни, җавән пөккисем ыттисем те.

Епѐ сире малган каласа хуратăп, ăна ѐлѐк те каланă-
тѐ: ҫавăн пек пуранакансем Турă патшалăхне кѐреймѐҫ.

213. Сывлăш ѐҫѐсем ак ҫаксем: йуратни, савăнни, 22
канăҫлăх, тусѐмлѐх, ырă кăмăл, хѐрхенни, Турă ҫине
шанни, йăваш пулни, ҫарула пулни. Ҫавăн пеккисем- 23
шѐн закон ҫук. Христосăннисем ўтѐсене хѐрес ҫумне 24
пăталанă, асас кăмăла, ўт хыҫҫăн кайас кăмăла пѐтер-
нѐ. Епир сывлăшпа пуранатпăр пулсап, пирѐн сыв- 25
лăш хушнине тăвас пулат. Ёнтѐ пуҫамăрсене ан ҫѐклер, 26
пѐр-пѐрне ан тарăхтарар, пѐр-пѐрийѐнне ан ăмсанар.

VI. Ей тăвансем, пѐр-пѐр ҫын мѐнле те пулин ҫы-
лăха кѐрсен, есир, сывлăш хушнипе пуранакансем,
ăна. йăваш кăмăлпа йѐркене кўртѐр; хăвăра хăвăр та
сыхлăр: улталанмалла ан пулăр.

214. Пѐр-пѐрин айăпне ҫѐклѐр, ҫавă сирѐн Христос 2
законне тытни пулѐ. Хай нимѐн те мар ҫѐртех хайне 3
хай таҫта кайса хуракан, хайне хай улталат. Кирек 4
кам та хай ѐҫне ҫанаса пăхтăр, вара вăл ҫын умѐнтѐ
мухтанмѐ, хай ашѐнтѐ анҫах мухтанѐ; кирек кам та 5
хай ҫѐклемне хай ҫѐклѐ. Вѐренекен хайне вѐрентекене 6
хайѐп пур тѐрлѐ пурлăхѐнтѐн те парса тăтăр. Ан ул- 7
таланăр: Турра улталама ҫук. Ҫын мѐн акѐ, ҫавна
вырса илѐ. Ўтѐшѐн акакан хай ўтѐнтѐн ҫѐрекен йапа- 8
ла вырса илѐ; сывлăшшăн акакан, ѐмѐрлѐх пуранăҫ
вырса илѐ. Ырă туса пураннăшăн ан кулăнăр: тўсѐм- 9
лѐхе ҫухатмасан, хай вăхăтѐнтѐ (ырăлăх) илѐпѐр. Ҫа- 10
вăнпа ѐнтѐ вăхăт пур ҫух пурне те ырăлăх тăвар,
пуринтѐн ытла хамăрпа пѐр пек ѐненекенсене ыра-
лăх тăвар.

215. Куратăр, епѐ хам аллăмпа сире йѐпле нумай 11
ҫырса йатăм. Ўтѐннипе мухтанас тийѐкенсем Христос 12
хѐресѐшѐн асап курас мар тесе анҫах сире ўт кастар-
ма хистеҫҫѐ. Ўтѐсене кастаракансем хайсем те закона 13
туса пуранмаҫҫѐ; вѐсем сирѐн ўтѐрпѐ мухтава тухас-
шăн анҫах сире ўт кастарасшăн.

14 Епё мухтанасшан мар, мухтансан та хамара Ҷала-
 кан Иисус Христос хёресёпе анҗах мухтанап: хёресе
 пула тёнҗе ыраляхе маншан сукпа пёр, епё те тёнҗе
 15 ыраляхешён сукпа пёр. Христос Иисусшан ӯте касни
 те, ӯте касманни те нимён те мар, сыннан җенелни
 16 кирлө; җак йёркепе пуранакансене канәсләх та, ыра-
 ләх та пулө, вёсем Турран Израилө.

17 Ёнтө мана никам та ан аптараттар: манан ӯтём-ти-
 18 рём. Ҷалакан Иисус суранёсемпе суранланнә. Ей та-
 вансем, хамара Ҷалакан Иисус Христос тивлеҗө сирён
 сывләшәрпа пултәр. Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛ ЕФЕС ҶЫННИСЕМ ПАТНЕ ЙАНӘ ҶЫРУ.

1. 216. Турә ирёкөпе Иисус Христосан апостолө
 2 пулнә Павел Христос Иисус пулашнине ёненсе таракан
 Ефесре пуранакан таса җынсене: хамаран Атте Турра-
 марпа Ҷалакан Иисус Христосран сире тивлетне ка-
 нәсләх пултәр.

3 Турә, хамара Ҷалакан Иисус Христосан Ашшө мух-
 тавлә: Вәл пире Христос урлә туна кирлө җўлти
 4 пур төрлө ыраляха та пиллесе панә; йуратса пурән-
 нипе Хай умёнҗе таса, айәпсәр пулма Турә Христос
 5 урлә пире тёнҗене пултариҗҗенех суйласа илнө; Хайён
 аслә ыраляхе мухтавлә пултәр тесе, Вәл пире Хай
 ирёкөпе кәмәл туса Иисус Христос урлә Хай валли
 6 ывәлләха илмелле туса хунә; йуратнә Ывәлө урлә җав
 пысәк ыраляхөпе пире пит пысәк ыраляхлә тунә.

7 217. Ыраляхе нумай тәрах Ывәлө урлә Унан йунне
 8-10 тўлесе илнө пире, җыляхамәрсене каҗарнә. Хайён ыра
 кәмәлөпе тума пулнә пөлми ёҗне пөлтерсе, Турә пире пур
 төрлө әсләляха пөлөкөн, пурне те әнланакан туса, ыра-
 ләхне ытлашшипөх панә. Ҷав ёҗне вәхәт тулса җитсен
 тума Вәл Хайён Ывәлне малтанах хушса хунә: Христос

пѣлѣт җинҗисене те, җѣр җинҗисене те, пурне те пуҗ-
 лах пулса пѣрлештертѣр, тенѣ. Христос урла епир те 11-12
 ыра́лаха кѣтѣмѣр. Пурне те Хайѣн ирѣкѣпе кăмăл туса
 та́вакан Тура́ Хайѣн пысăк ѣҗне мухтава кăлартѣҗăр
 тесе, пире, Христос җине авалтанпах шанса та́ракан-
 сене, малтанах ыра́лаха кѣмелле туса хунă. Христос 13
 урла есир те, җăн сăмаха, хăвăр җăлăнасси җинҗен
 каланă ыра́ хыпара илтсе Ана ѣнентѣр те, йама пул-
 нă Святой Сывлаш хăватне илтѣр; Святой Сывлаша 14
 илни Тура́ Хайѣн пысăк ѣҗне мухтава кăларас тесе
 пире хамăр пайа парассине, Хай халăхне тўлесе илес-
 сине пѣлтерет.

Җаванпа ѣнтѣ епѣ те, есир Христос Иисуса ѣненни 15
 җинҗен, таса җынсене пурне те йуратса та́ни җинҗен
 илтрѣм те,

218. Хам кѣл-тунă җух сире асăнса сирѣншѣн Тур- 16
 ра йалан тав-та́ватăп. Хамăра Җалакан Иисус Хри- 17
 стос Турри, Унăн мухтавлă Ашшѣ, Хайне пѣлмеш-
 кѣн сире аслăла́х паракан, пѣлекен та́вакан Сыв-
 лашне патăр, сирѣн җѣрѣр куҗне уҗтар; есир Изл җѣн- 18
 се илнипе курма ѣмѣтленнине, таса җынсем илес Унăн
 мухтавлă ыра́ла́х ѣепле пысăккине, лирте, Унăн пур- 19
 не те тытса та́ракан, вайѣ пула́шнипе ѣненсе та́ракан-
 сенҗе, Унăн хăваҗѣ хисепсѣр нумайине пѣлсе та́ракан
 пулар, тесе кѣл-та́ватăп епѣ. Җав вайне Тура́ Христос 20
 урла кăтартна: Ана вилѣмрен җѣртсе та́ратнă, сўлте,
 пѣлѣтсем җинҗе, Ана Хайѣн сылта́м йенне лартнă, пур 21
 тѣрлѣ пуҗлахран, ирѣкрен, хăватран, аслăлахран, тѣрлѣ
 йатран, җак ѣмѣрте пѣлекен йатсенҗен те, пулас ѣмѣр-
 те пѣлес йатсенҗен те, пуринҗен те Ана асла кăларнă;

219. Пурне те Унăн ури айне туса Ана па́хантарнă, 22
 а́на пуринҗен те асли, ѣненекенсенѣн Пуҗе тунă. Ёнене- 23
 кенсем Христосăн та́л-пѣвѣ пулаҗсѣ, Христос пур ѣне-
 некенсенѣн ашѣнҗе те та́раҗ (Җирку́ Пуҗе тунă; Җир-

кў въл Унън тъл-пёвё, пур сёрте те, пурне те тул-
тарса тӳракан Христосън туллӳхё въл).

II. Есир те хавӳр айӳпӳрсем тӳрӳх, сьлӳхӳрсем тӳ-
2 рӳх, вилнё-тӳё: есир ёлӳк сав сьлӳхӳрсене сак тёнтӳё
йӳлипе, сьвлӳшпа пурӳнанакан пуслӳх ирӳкёпе, хирё-
сёкен сьнсем ӳшёнтӳё халё хётёртсе тӳракан сьвлӳш
3 ирӳкёпе туса пурӳнна; епир те ёлӳк пурсӳмӳр та ўт
хьсӳан кайса, ўт мён тӳвас тенине, шухӳша мён кил-
нинё туса айӳпа кёрсе пурӳнна, ыттисем пекех тӳана-
хах сьилё сьитес аӳасем пулнӳ.

4 220. Нумай ьрӳлӳхлӳ Турӳ Хайён хьтӳ йуратакан
5 кӳмӳлӳпе пире те айӳпӳмӳрсем пирки вилнӳскӳрсене
йуратса, Христоспа пёрле тӳртнӳ, (сире тивлег парса
6 сӳлнӳ), Христоспа пёрле вилӳмрен тӳртсе тӳратнӳ,
7 Христос Исуспа пёрле сӳлӳ, пёлёт сине лартнӳ; Хри-
стос Исус урлӳ пирёншён кӳмӳллӳ пулса пире пулас
ёмёрте Хайён виӳсӳёр нумай ьрӳлӳхне кӳатартас, тенё.
8 Хавӳр ёненнӳ тӳрӳх сире тивлет парса сӳлнӳ; сӳлӳнасси
9 хавӳртан килмён, въл Турӳ панӳ ьрӳлӳх: есир хавӳр
тӳрӳшнине сӳлӳнман, савӳнпа никам та ан мухтантӳр.
10 Епир Турӳ пултарнӳ йӳапаласем, пире Христос Исус
урлӳ ьрӳ ёссем тума (сёнӳрен) пултарнӳ, Турӳ пире
сав ёссене туса пурӳнма хушнӳ.

11 Ёнтӳ астуса тӳрӳр: есир ёлӳк суйӳа тёнлӳ сьнсем-тӳё,
ўт кастарнӳ йӳат илнисем, ўтӳсене алӳпа кастарнисем,
12 сире ўт кастарманнисем теттӳёс; въл вӳхӳтра есир Хри-
стоссӳр пурӳнаттӳр-тӳё, Израил халӳхё хисӳпне кӳмен-
тӳё, пама асӳнса каланӳ сӳмахсене пӳлместӳр-тӳё, сирён
шанӳсӳр сук-тӳё, тёнтӳере есир Турра ёненмӳсӳр пурӳ-
13 наттӳр-тӳё. Есир ёлӳк айӳкра тӳраттӳр-тӳё, халё Христос
Исус урлӳ, Унън йунӳпе сьвӳх сьнсем пултӳр.

14 221. Христос пире, суйӳа тёнлисемпе иудейсене, ки-
лӳштернӳ; Въл икӳ халӳха пӳр халӳх тунӳ, вӳсен хуш-
15 шинтӳи вӳсене уйӳарса тӳракан хӳмене ишнӳ, тавлӳ тӳ-

рассине Хай ўѣпе пётернѣ, закон хушнине Хай вѣ-
 рентнипе пѣрахѣса кѣларнѣ; Хайѣнѣ иккѣшѣнѣн пѣр
 сѣнелнѣ сын туса, килѣшў кўнѣ, тавлѣ тѣрассине хѣ- 16
 рес сѣнѣ пётерсе, хѣрес асапѣпе иккѣшне те пѣр ўт
 урлѣ Турѣпа килѣштернѣ. Христос килнѣ те, сире, 17
 айакрисене те, сывѣхрисене те, килѣшў сѣнѣн ырѣ
 хыпар каланѣ; айакрисем те сывѣхрисем те пѣр Сы- 18
 влѣш хѣваѣпе, Христос пулѣшнине Аттемѣр патне
 пыратпѣр.

222. Савѣнпа ѣнтѣ есир халѣ йут мар, йут сѣртен 19
 килнисем те мар, таса сѣнсемпе пѣрле пурѣнанасем,
 Турѣ аѣсѣм: сире апостолсемпе пророксѣн никѣсѣ 20
 сине тѣреклѣ тѣратнѣ, кѣтесри тѣп-ѣул Исус Христос
 Хай; Савѣн сѣнѣ ытти ѣулсем лѣйѣх сѣпсѣнса тѣнипе 21
 пѣтѣм сѣрт Сѣлакан пулѣшнине таса Ёиркў пулса ўссе
 пырат: савѣн сѣнѣх есир те Сывлѣш пулѣшнине Турѣ 22
 пурѣнмалли сѣрт пулса пыратѣр.

III. Савѣнпа ѣнтѣ сирѣншѣн, суѣа тѣнлѣ сѣнсемшѣн,
 епѣ, Павел, Исус Христос ѣсѣ пирки тѣрмере лара-
 тап. Турѣ мана Хайѣн ырѣлѣхѣпе сирѣншѣн ѣслеме 2-3
 ѣѣннине, мана пѣлми ѣсѣ пѣлтернине илтнѣ есир; ун
 сѣнѣн епѣ кѣскѣнѣн пусламѣшѣнѣ сѣртѣм. Епѣ Хри- 4
 стосѣн пѣлми ѣсѣн ѣнласа илнине есир савна вуласа
 ѣухласа илме пултаратѣр. Сав пѣлми ѣсѣ—суѣа тѣнли- 5-6
 сем те ырѣ хыпар илтсе Христос Исус урлѣ ырѣлѣха
 кѣрессине, иудейсемпе пѣр ўт пулассине, Турѣ пама
 пулчине илессине—Святой Сывлѣш авалхи етем ывѣ-
 лѣсене Христосѣн таса апостолѣсене, пророкѣсене халѣ
 пѣлтернѣ ѣухлѣх пѣлтермен; Турѣ мана Хайѣн хѣва- 7
 ѣпе панѣ ырѣлѣхпа епѣ сав ырѣ хыпаршѣн ѣслесе тѣ-
 ракѣн пултѣм.

223. Сав ырѣлѣха Турѣ мана, таса сѣнсѣнѣн пурин- 8
 ѣн те кѣсѣнскѣре, панѣ; мана ѣна суѣа тѣнлисене Хри-
 стосѣн пѣлсе пѣтерме сѣк ырѣлѣхѣ сѣнѣн ырѣ хыпар

9 калама, тата пурне те Иисус Христос урлă туса ҫитернĕ
 Туррăн ĕмĕр никама та каламасăр тăнă пĕлме ҫук ĕҫне
 (суйă тĕнлисене те иудейсемпе тан ҫаласси ҫинтĕн) пур-
 10 не те пĕлтерме панă: пĕлĕт ҫинтĕ пуҫлăхсемпе хăват-
 сене, ĕненекен ушкăн урлă Туррăн тĕрлĕ аслăлахне халĕ
 11 ĕнтĕ пĕлмелле тунă. Ҫав ĕҫ Турă ĕмĕртен малтанах
 хушнипе пулнă, Турă ана хамăра Ҫалакан Христос
 12 Иисус урлă туса ҫитернĕ. Ҫалакан урлă епир хайула
 пултăмăр, Ана ĕненнипе Турă умне шанса пыратпăр.
 13 Ҫавăнпа ĕнтĕ сире йăланатăп: епĕ сирĕншĕн хурлăх
 курнăшăн ан хуйхăрăр; вăл асапсем сире мухтава кă-
 14 ларасҫĕ. Есир ҫаланмалла пулнăшăн епĕ хамăра Ҫа-
 лакан Иисус Христос Ашшĕ умĕнтĕ ҫаркуҫланса ларса
 15 кĕл-тăватăп: пĕлĕт ҫинтĕ те, ҫĕр ҫинтĕ те ыттисенĕн
 16 ашшĕ пуласси Унтан килет: Хайĕн ҫапла мухтавне
 кура, Хайĕн Сывлăшĕ хăваҫе Вăл сире хăвăр ашăр-
 17-18 ти сывлăш вĕрентнĕ пек пурăнма патăр, хăвăр ĕнен-
 нипе, нихăҫан сивĕнми хытă йуратакан пулнипе сирĕн
 ҫĕрĕрсем ашне Христос вырăнаҫтар, хăвăра мĕн пур
 таса ҫынсемпе пĕрле ҫалас ĕҫĕн сарлакашне, вăрамăш-
 19 не, тарăнăшне, ҫўллĕшнĕ пĕлсе ҫитмелле пулăр; Хри-
 стосăн аспа пĕлме ҫук йуратакан кăмăлне аңласа ил-
 мелле пулăр, ҫанла вара сирте Туррăн пур ырлăхĕ
 20 те пултăр. Епир ыйтнинтĕн, йе шухăшланинтĕн хамăр
 ашри хăваҫе темĕн ҫухлĕ ытла тума Пултаракан
 Турра ĕненекен ушкăн Иисус Христос урлă сыпăкран
 сыпăка, ĕмĕртен ĕмĕре мухтаса татăр. Амин.

IV. Ҫавăнпа ĕнтĕ епĕ, Ҫалаканшăн тĕрмĕре ларакан
 ҫын, сире йăланатăп: есир хăвăра ҫĕнсе илсе панă
 2 йата йурăхлă пурăнăр: кирек хăҫан та йăваш кă-
 мăллă, лăпкă, нумай тўсĕмлĕ пулăр, пĕр-пĕрне йуратса
 3, 4 пăхăр, килĕштерсе пĕр кăмăлпа пурăнма тарăшăр. Пĕр
 тăл-пў, пĕр сывлăш, ҫавăн пекех сире пĕр ĕмĕтпе
 5 тăма ҫĕнсе илнĕ. Пĕр Ҫалакан, ĕненни пĕрех, тĕне

кёни те пёрех (шыва кёресси); пёр Турă, Вăл пуринён 6
те Ашшĕ, пире пурне те сўлтен сыхласа тăраť, пурин
урлаť та ёс тăваť, пурсăмăр ашĕнђе те тăраť.

Пире пурсăмăра та Христос панă ырăлаха кура хăват 7
панă; саванпа каланă та: Ёсĕ сўлĕ ыраңа улахран, таш- 8
манусене тыткана илтĕн, етеме ырăлах патăн, тенĕ.
Сўле улахран тени малтан Вăл сĕр тĕпĕнђи ыраң- 9
сене аннине пĕлтермесен мёне пĕлтерет тата? Айала 10
анни Хай пурин ашĕнђе те пулмашкан пĕлĕтсенђен те
сўле сĕклĕннĕ. Вăл хăшне апостол, хăшне пророк, 11
хăшне ыра хыпар калакан, хăшне сын кĕтекен, хăш-
не вĕрентекен тунă; вĕсене таса сынсене ыралатса 12
ситерме, ыра ёссем туса тăма, Христос тăл-пĕвне ўстер-
се пыма хунă; сав ёссене ёнтĕ епир пурсăмăр та пёр 13
тёне кĕриђжен, Турă Ывăлне пёр пек пĕлиђжен, ыра
сын пулса ситиђжен, Христос пирĕн аша ырнасмалла
пулиђжен туса тăма хушнă;

225. Вара епир ађасем пек пулмапăр: сын ултала- 14
нипе, ѓейе илĕртнипе силпе хумханнă пек тĕрлĕ вĕ-
рентнĕ хысђан кайса сўремĕпĕр. Ыаланах ѓанлаха 15
йуратса Христос Пуслах хушнă пек ўссе ситĕнĕпĕр.
Пёр-пĕринпе тĕрлĕрен сыпăнса тăракан пайсенђен 16
пулнă тăл-пў пур пайёсем те кирлĕ таран пёр-пĕрин-
шĕн йуратса ёсленипе ўссе пыма Христос Пуслахран
вай илсе тăраť.

226. Саванпа епĕ сире Турра асăнса калатăп: есир 17
ёнтĕ малашне ытти халахсем хайсен сăмăл асĕсем тăрах
пурăннă пек ан пурăнăр; вĕсем асĕсем кĕскекелнĕрен, 18
нимĕн те пĕлменрен, ѓерисем туйми пулса ситнĕрен
Турра йураса пурăнма пăрахнă; туйми пулса ситсе, 19
вĕсем намăс ёсе йаранђёс, пур тĕрлĕ ирсĕрлĕхе тă-
ранас сук пек тăвасђĕ. Есир Христоса саван пек пу- 20
рапма ёненмен; есир Ун синђен илтсе, Унтан Хайён- 21
ђен вĕренсе Исус хушнă пек йĕпле пурăнмаллине пĕл-

22 нё, (Иисус җанлаҳе мён иккенне пёлнө): ўт хысҗан
кайнаран җернөҗемён җерекен авалхи етемён ёлөкхи
23 пуранәҗ йёркине пәрахса асәр җуттипө җенелес пулаҗ,
24 сирён тўрөлөхпө, тасалахпа Турә йевөрлө пултарнә
җөнө җын пулас пулаҗ.

25 **227.** Җаванпа ёнтө пурсәр та суйана пәрахса, хавәра
җывах җынна җәннинө каләр, епир пёр-пөриншөн пёр
26 тәл-пў пайёсем. Җиленсе җылаха ан көрөр; сирён
27 җиллөр иртиҗҗөн хөвел анса ан лартәр; хавәр ашәрта
28 шуйттана ыран ан парәр. Вәрласа пуранни малашне
ан вәрлатәр, җитменнинө тарәхакана памаләх та пул-
29 тәр тесе, аллипө усәлә өҗ тума тәрәштәр. Сирён җа-
варартан пёр йураҳсәр (җөрөк) сәмах та ан тухтәр,
ёненме ўкөтлекен ыра сәмах анҗах тухтәр: итлесе тә-
30 ракан җынна вәл ыраләх күмелле пултәр. Турран Свя-
той Сывләшне ан күрентерөр: хавәра хатарнә кун Вәл
сирө Хайён ыраләхне панә.

31 Төрлөрен күренесси, хайарланса җитөсси, кашкәра-
шасси, хәртасси, пур төрлө усалләх та сиртөн аяakra
32 тәтәр; пёр-пөриншөн ыра пуләр, пёр-пөрне хөрхөнөр,
пёр-пөрне каҗарәр, Турә та сирө Иисус Христос урлә
каҗарнә.

228. V. Турә йевөрлө пулма тәрәшәр, есир Унан
2 йуратнә аҗисем, пёр-пөрне йуратса пуранәр, Христос
та пирө йуратса. пирёншөн Хайне Хай Турра парненө
3 панә, ыра шәршәлә парне пулнә. Аскән өҗөн, төрлө
тасамарләхән, мула хапсанассийён сирён хушшәрта
4 йаҗө те ан пултәр: таса җынсөнө җавә килөшет. Тата
сирө ирсөр сәмах каләҗни те, кирлө мара каләҗни те,
куләшпа каләҗни те килөшмест, сирён хушшәрта Тур-
5 ра тав-туса каләҗни анҗах илтөнтөр. Пөлсө тәрәр: ас-
кән җыннан, ирсөр җыннан, мула хапсанакан җыннан
Христос Турә патшалахөнҗө пайө җук, мула хапсанакан
6 җын келөткенө пусҗапаканпа пөрөх. Сирө никам та җук

сáмахпа илёртсе ан улталайтър, пáхánман сынсем сине
сав сылахсемшён Турá силли сывахарса килет. Са- 7
ванпа ёнтё есир вёсемпе ан йавáсар. Есир ёлёк тёт- 8
тём-тё, халё ёнтё Сáлакан урлá сута пултър; сута
афисем пок пурáнър;

229. Святой Сывлáша илнисенён ёсё: тёрлё ыра- 9
лáх тáвасси, тўрёлёхпе пурáнасси, тўнлáха пёлнё-
семён пёлесси. Турра мён йурáхлине сáнаса пы- 10
рър; тёттёмре сўрекөн сынсенён усáсар ёсёсене ан ху- 11
тáшър, вёсене питлёр. Вёсем вáрттáн тáвакан ёсёсем 12
синтўн каласма та намáс. Сийеле тухаканни пур те 13
сута ўкнёрен палáрат, палáраканни пур те курáнса
тáрат Савáнпа каланá: ей сывáракан, вáран, вилёмрен 14
тўрёлсе тър, сана вара Христос сута́лтарё, тенё. Са- 15
ванпа ёнтё асáвър, сыхá сўрёр, ухмахсем пок ан пу- 16
лър, аслисем пок пулър: вáхата ахалъ ан ирттерёр, мё- 16
шёп тесен кунсем ултавлá. Савáнпа ёнтё шухáшла 17
пёлмен сынсем ан пулър, Турá ирёкне пёлсе пырър.
Ерех ёсё ан ўсёрёлёр: вáл астарат: Святой Сывлáш 18
ыралáхёпе савáнмашкáн (тулмашкáн) хáвър кáмáлара 19
семсетсе, Сáлакана аслáласа тунтан-вартан псаломсем,
мухтав йуррисем, тиркў йуррисем йурлър.

230. Атте Турра хамáра Сáлакан Исус Христос 20
йáтёпе пур йапалашáн та йалан тав-туса тáрър, пёр- 21
пёрне Турáран хáраса итлесе тáрър.

Ей арамсем, хáвър упáшкáрсене Сáлакана пáхáнас 22
шухáшпа пáхáнса тáрър; Христос пур ёненекенсенён 23
(Тиркёвён) Пусё, вёсене сáлакан та Вáлах, савáн пок
упáшки те арамин пусё. Ёненекенсем Христоса пá- 24
хáнса тáвá пок, арамсем те упáшкисене йалан пá-
хáнса тáтўър.

232. Ей арсынем, арамáрсене йуратър; Христос та 25-26
ёненекенсене (Тиркёве) йуратнá, вёсене шыва кўртсе,
сáмах каласа тасатнипе Хáй умне мухтавлá Тиркў туса

тәратасшан, Вәл Хайне Хай вәсемшән виләме панә:
 27 вәсенән варланнә телә те, айәпә те, ун пекки нимән
 те ан пултәр, вәсем тап-таса, айәпсәр пулғұяр, тенә.

28 Упашкисен хайсен арәмәсене хайсен тәл-пўне
 йуратнә пек йуратас пула: хай арәмне йуратакан хайне
 29 хай йурата. Никам та нихәсан та хай тәл-пўне хай
 кураймасәр тамас, ана тәрантарса, ашәтса усра. Пи-
 ре Җалакан Христос та әнәненәсемшән җаван пекех
 30 тәрәша: епир Унан тәл-пөвин пайәсем, епир Унан
 31 ўтәнғен, Унан шәмми-шаккинғен пулнә. Җаванпа җын
 ашшә-амәшәнғен уйәрәлә те, арәмә җүмне җыпҗәнә, вара
 32 иккәшә пәр ўт пуләс. Ку пәлмә җук пысак әс; Хри-
 стоспа әнәненәсен ушкәнә (җиркү) җинғен калатәп.

33 **232.** Җаванпа әнтә пурәр та арәмәрсене хавәра
 йуратнә пек йуратәр, арәмә те упашкинғен хәраса
 пурәнтәр.

VI. Ей аҗамсем, хавәр аҗәр-аннәрсене Җалаканшан
 2-3 пәханса тәрәр, вәл тивәслипе пәханни. Асуна-аннүне
 хисепле, хәнах ыра пулә, җәр җинғә әмәрү вәрәм килә,
 тенә Турә; ку—ыраләх пама пулса хушнә малтанхи җә-
 4 мах. Есир те, ашшәсем, аҗәрсене ан җилентерәр, вә-
 сене Җалакана йурахлә ўкәтлесе, вәрендсе пәхса ўсте-
 5 рәр. Ей җурасем, хавәр ўтәр хүсине, Христоса пә-
 хәнас шухашпа хәраса, җәтәресе, уҗа камәлпа пәханса
 6 тәрәр; җынна йурасшан тәрәшакансем пек куҗ умәнғә
 анҗах ан әсләр, Христос җурисем пек Турә хушнине
 7 җунтан-вартан туса тәрәр: җыншан әсләнә пек ан пу-
 8 ләр, Җалаканшан әсләнә пек йуратса әсләр: пәлсе
 тәрәр: җура-и, ирәкри-и, кирек кам та Җалакантан хай
 ыраләх тунине кура илә.

9 Ей хуҗасем, есир те җурәрсемшән ыра пуләр, вәсене
 ытла хытә ан тытәр, пәлсе тәрәр: сирән җинғә те,
 җүлте Турә пур. Вәл җын камне пәхмас.

10 **233.** Ей таванәмсем, йулашкинғен тата Җалаканпа,

Унан хаватла вайёпе төреклёленёр; шуйттанан зейелёх- 11
не хирёс тама пултармашкан Турран вәрсә хатёрёсене
пурне те таханса хурәр, пирён ўтпе йунпа (сынсемпе) 12
вәрсмалла мар, сак ёмёрти тёттём тентёпе (сылахла
сынсене) тытса таракан пуслахёсемпе, аслисемпе, пёл-
лёт айёнҗи усал сывлашсемпе вәрсмалла. Саванпа ёнтё, 13
йывәр кун усала хирёс тама пултармашкан, пурне те
сёнтерсе пётерсен сыха тамашкан, Турран вәрсә ха-
тёрёсене пурне те илёр.

Тарәр ёнтё, пилёкёре җанлах сыхар, турёлёхён сәп- 14
са витерме сук тумтирне таханәр, канәсләх хыпарне 15
пёлтерме урәрсене сырса хатёр тарәр. Пуринҗөн ытла 16
ёненёвён хўтлөхне тытса тарәр: унпа есир усалан
хёртсе йаракан уххисене пурне те сивётме пултарәр;
тата сәланәсән нимён витми сёлөкёпе курәнми хёсне 17
илёр, курәнми хёс вәл Тура сәмахё.

234. Кирек хәш вахәтра та, төрлө кёлөпе, төрлө төслө 18
йәланса җунтан-вартан кёл-тавар; җәтамлә пулса та-
рәшса кёл-тавар; пур таса сынсемшён те кёлө туса та-
рәр, маншән та кёл-тавар. Ыра хыпарән пөлме сук 19
ёсё синҗөн җөлхе-саварәма усса пёр хәрамасәр каласа
памалла пултәр-җё. Мана саваншән йанә; әна өпё төр- 20
мере те туйса таратап; апостол тивёсене кура манән
хайула вёрентмөлле пулин-җё.

Епё мён халпа тәнине, мён туса пурәннине сире пёл- 21
төмпе Салаканшән төрөссипе ёслесе таракан йуратна
таван Тихик каласа пёлтерё. Епё әна сирён патәра: 22
вәл сире пирён синҗөн пёлтерсе сирён җөрөре пусар-
тәр төсе йатәм та.

Атте Туррамәрпа Салакан Исус Христос таванәмәр- 23
сене канәсләх патәр, ёненекөн те, йуратакан та тутәр.
Хамәра Салакан Исус Христоса йаланах йуратса 24
таракансене пурне те тивлет пултәр. Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛ ФИЛИППЫ СЫННИСЕМ ПАТНЕ ЙАНАҢ СЫРУ.

235. Исус Христос турисем Павелпа Тимоөөй Христос Исус урла тасална Филиппыри сынсене пурне те, епископёсемпе, диаконёсемпе пёрле:

2 Хамаран Атте Туррамарпа Салакан Исус Христос-
ран сире тивлетпе канаслах пултар.

3, 4 Сире асанмассерен епё Туррама тав-таватап, кел-
туна дух йалан сирёншён пуриншён те саванса кел-
5 таватап: есир пире ти малтанхи кунтан пусласа, ха-
6 литүенех ыра хыпар сарма пулашса таратар; сирён
сав ыра ёсёре пусласа йана Тура ана сире Исус Хри-
стос кунё сититүенех туса тама парё тесе шанса та-
7 ратап епё. Манан сирён синтён пурин синтён те, са-
ван пек шухашласа сире шанса тамалла: хам термере
дух та, ыра хыпар хутне кёнё дух та, ана теплөрех
ёненерне дух та, епё сире пурсара та: хампа пёрле
ыраллах илмеллисем тесе асра тытса таратап.

8 **236.** Тура кура: епё сире пурсара та Исус Христос
9 йуратна пек йурататап; сирёншён Турра кел-таватап:
есир пөлнөсемён пөлекен, пурне те духлаша илекен пулса
10 пына майпа сирён йурату үснөсемён үссе пытар-тё. Мөн
аваннине пөлсе пуранса, Христос кунё таса сын, ул-
11 таланман сын пуласар-тё; Турра асла, мухтава калар-
машкан Исус Христос пулашнине савапла ёс нумай
тумалла пуласар-тё, тетөп.

12 **237.** Ей тавансем, епё сире сакна пөлтересшён: епё
13 хён курни ыра хыпара тата ытла саралма пулаша; епё
Христосшан термере ларнине преториарисем те, ытти-
14 сем те пур те пөлөсчө. Салакана ёненекен таванамар-
сем те нумайёшө, епё термере ларнипе сөкленсе, Тура
самахне тата хайуларах, пөр харамасар вөренте пусла-
15 рөс. Ёан, вөрентессе хашө көвөсө, тавлашма йуратса
вөрентөсчө; тата хашө-хашө Христос синтён ыра камалпа

вёрентеҫҫё. Христос ҫинҫен хашё-хашё манан төрмери 16
 пуранăҫа йывăрлатас шухăшпа, тавлашма йуратнăран 17
 таса мар кăмалпа вёрентеҫҫё, хашё тата манан ыра
 хыпар хуине кёрсе тăмаллине пёлсе, йуратса вёрен-
 теҫҫё. Ан тив вёрентҫёр, Христос ҫинҫен вёрентнё 18
 шён, кăмалтан вёрентсен те, кăмалтан вёрентмесен те,
 епё саванса тăратăп, малашне те саванăп; есир кёл- 19
 тунипе, Исус Христосан Сывлашё пулашса танипе
 ҫавă пур те мана усса пырассине епё пёлсе тăратăп;

238. Епё мёнлетлё шанса, ёмётленсе тăнă ҫёртен ни- 20
 мён ёсре те намăса йулмăп; вёсем төрлё майпа хайса
 вёрентсен те, йаланхи пекех халё те, манан пуранăҫам
 урлă Христос, асла тухё; мана ҫёрё хаварсан та, вё-
 лерсен те асла тухё.

Епё Христоспăн кăна пуранатăп, вилни маншăн 21
 ыралăх; ўтпе пуранни ман ёҫёме уса кўнёрен нихашне 22
 те суйласа иле пёлместёп. Мана пёри те, тепёри те 23
 туртат: епё ўтрен уйăралса Христоспа пёрле пулас-
 шăн, ҫавă темёнрен те аван; анҫах епё пуранни сирён- 24
 шён усалă. Хаталса йулассине епё лайăх пёлсе тăра- 25
 тăп; вара сирёнпе пуринпе те пёрле пуранăп, сире
 тёне хытă тыттарса саванса пуранмалла тавăп. Епё си- 26
 рён патăра тепёр хут пырсан, есир вара ман урлă
 Исус Христос умёнҫе тата мухтавлăрах пулăр.

239. Анҫах Христосан ыра хыпарё вёрентнё пек пура- 27
 нăр: сире хам пырса курас пулсан та, пыраймасан та,
 манан сирён ҫинҫен: вёсем пёр шухăшпа тăрасҫё,
 Евангелиё тёнёшён пёрле тăрашса пуранасҫё, тенине
 илтмелле пултăр. Хирёҫ тăракансенҫен пёр те ан хă- 28
 рăр; хирёҫсе вёсем хайсем пётессине, епир ҫăланассине
 анҫах пёлтереҫҫё; вăл Турăран килет; Христоспăн 29
 сире Ана ёненме кăна мар, Унпăн асапланма та май
 панă; есир епё асапланнине куртăр, халё асапланни 30
 ҫинҫен те илтетёр, сирён те ҫаплах асапланмалла.

Павел апостол ҫыравё.

II. Саванпа ёнтё Христоса ёненнё тәрәх есир пёр-пёрне ләплантаратәр пулсан, пёр-пёрне йуратнипе саванса пурәннатәр пулсан, пёр-пёринпе җунтан пёрлешетәр пулсан, сирён ҫынна хәрхенес, ҫыншән хуйхә-
 2 рас кәмәләр пулсан, мана ҫителәклех савантарәр: сирён шухәшәрсем пёр пулҗҗәр, есир пёр пек йуратәр,
 3 пёр җунлә, пёр шухәшлә пулар; нимёне те тавлашма йуратса, йе мухтанса ан тавәр, йәваш асла пулса пёр-
 4 пёрне хавартан асла хурса хисепләр. Харкам хайшён анҗах ан тәрәшәр, ыттисемшён те тәрәшәр.

5 **240.** Сирён кәмәләр Христос Иисус кәмәлө пек пултәр:
 6 Вәл Турран ипостасё, саванпа Хай Турапа тан пул-
 7 нине вәрласа тунә ёҫ ыранне хуман; ҫапах та Вәл җура етемлөхне илсе, етем йөвөрлө пулса, пәхма та
 8 етем пекех пулса Хайне Хай кёҫёне хаварнә. Вәл Хайне Хай кёҫёне хурса вилиҗҗенех, херес ҫинҗи ви-
 9 лөмпе вилмелле пулиҗҗенех пәханса тәнә. Саванпа Тура Ана вёҫемсёр асла кәларнә, Ана пур йатран та
 10 җаплә йат панә: ҫўлтисем те, ҫёр ҫинҗисем те, ҫёр айёнтисем те Иисус йатне асанса пуҫҫапҗҗәр, Атте
 11 Тура мухтавешён Иисус Христоса пур җун та. Ҫалакан Тура тесе калатәр, тенё.

12 **241.** Ей савнә таванәмсем, есир мана йалан итлөкөн-җё,
 ман умра анҗах мар, халё, епё сирён патәрта ҫук җух,
 есир хәраса, җётөресе ҫәләнашпән тата ытларах тәрә-
 13 шәр. Тура Хайён ирөкөпе Хай сирён ашәра ҫәләнас
 14 шухаш та кўртет, тәрәшма вай та параҫ. Пурне те
 15-16 пёр ўпкелемесёр, иккёленмесёр тавәр; сәмах илтмелле ан пулар, таса пулар, хирёҫекен, пәсәлнә халәх хуш-шинҗе Тура аҗисем пек айәпсәр пулар: җөрөлөх ҫинҗен вөрентнине тытса тәрса, ҫав халәх хушшинҗе есир тёнҗене ҫутатса тәракан ҫутасем пек ҫутәлса тәрәр; Христос кунё епё мухтава тухмалла пулам.

242. Епё тәрәшни, епё ёҫлени усәсәр ан пултәр.

Сире ёнентерсе парне тунашан, мана хама парне та- 17
ваççё (асаплантараççё) пулсан та, пуринпе те епё са-
ванатап, сирёнпе хёпёртетёп. Çаваншан есир те саван- 18
нар, манпа пёрле хёпёртёр.

Есир йепле пураннине пёлсе тунама пусармашкан, 19
епё сирён пата Çалакан Исус пулашнине Тимоөөе
тас йама ёмётленетёп. Сирёншён ун пекех тунтан- 20
вартан тарашпакан манан урах никам та çук: пур те 21
хайсене кирлине шыраççё, Исус Христоса йурахлине
шырамаççё. Тимоөөей шанаслине есир хавар пёлетёр: 22
ыра хыпар сармашкан вал мана ывалё ашшёне пу-
лашна пек пулашса тафё.

Çапла ёнтё, хама мён пулассине пёлсенех, епё ана 23
йарап тесе ёмётленсе таратап.

243. Çалакан пулашнине хам та сирён пата тас 24
пырасса шанса таратап епё. Халё епё сирён пата хам- 25
па пёрле тарашса, татса таня, йывар тух пулашма
килнё, хавар йаня Епафродит таванама йарас терём,
вал сире пурсара та пит курасшан-тё; хай фирли 26
синтен сирён пата хыпар ситнёшён те пит хуйхартё.
Вал вилес пекех фирленё-тё, Тура ана хатартё; ана 27
антах мар, мана хама та хуйха сине хуйха курасран
хатартё. Çаванпа епё ана тас йатам та, ана сёнёрен 28
курса сирён саванмалла пултар, хам хуйхам та пусар-
рантар, терём. Есир ёнтё ана Çалаканшан пит савса 29
хапал тавар, ун пеккине хисеплесе тарар; вал Хри- 30
стос ёсёшён хай тунне те хёрхенмерё: есир мана пу-
лашса ситерейменнине тавас тесе, вал вилес пат-
нех ситрё.

244. III. Ей таванамсем, Çалаканшан саванар. Çакна
сырасси маншан йывар ёс мар, сирёншён вал усала 2
пулё. Йытта тухня сынсентен сыхланар, усал ёс та-
вакансентен сыхланар, ўт кастарассинтен те сыхланса
тарар. Ўт кастарнисем епир хамар пулатпяр, епир Ту-

рашан тунпа тарашатпар, Христос Исуса мухтанат-
 4 пар; ут сине шанмастпар. Шанас тесен, епё ут сине
 шанма та пултараттам. Кам та пулин ут сине шанма шу-
 хашлап пулсан, манан унтан ытларах шанма йурап:
 5 ман уте саккармеш кун касна, епё Израил арывё, Ве-
 нiamин тэхамё, еврейрен сурална еврей, вереннё тё-
 6 лешрен—епё фарисей-тё, законшан тарашас телеш-
 рен—Турран ёненекен ушканне хесерлекен сын-тё,
 7 закона паханса тарас телешрен—айапсар сын-тё. Сав-
 сем мана малта таратаптёс, Христоса пула епё вёсене
 8 нимён выранны те хумарам. Хама Салакан Христос
 Исуса пёлни пуринтён те пахине кура, епё пурне те
 нимён выранны те хумастап.

245. Салаканшан епё пурне те парахрам, пурне те
 сүпё выранны хисеплетёп: мешён тесен епё Христоса
 9 тупасшан; Ун ашне епё хам халамран килекен тўрёлёх-
 лөхпө закон умёпзи тўрёлөхпө вырнасаймап, Христо-
 са ёненнё урла илекен тўрёлөхпө, ёненнине кура Тура
 10 паракан тўрёлөхпө вырнасап; епё Христоса пелесшён,
 Бал тёрөлсө танийён хаватне аңласа илесшён; Унан
 11 асаппе пайа керсе, Ун йевёрлө вилсе, вилнисемпе пёр-
 12 ле тёрөлсө тарасшан. Сапла каласа, епё тавассине ту-
 са ситертём, пур йөнтён те ыра пулса ситрём темө-
 стөп, епё пётөмпөх ыра тухас-тё тесе тарашатап: мана
 13 Христос саван пек пулма тёнсе илинё те. Ей тавансем,
 епё хама пётөмпөх ыра тухна сын выранны хумастап,
 хам ку тарантўён ыра туinine манса, авапран аван пул-
 14 ма васкатап, ситес сөре ситесшён, Христос Исус урла
 Тураран сўлти мухтавлә йата илесшён тарашатап.
 15 Саванпа ёнтө пирён хушшамарти тзи ыра сыннан та
 ман пек шухашлас пулап, есир урах майла шухашла-
 16 тар пулсан, Турә сире пёлтерө. Сапах та пирён ха-
 мар пёлнине кура шухашламалла, сав йөркепе пуран-
 17 малла. Ей тавансем, есир ман пек пулма тарашар, пи-

рѐн пек пура̄накансенџен курса пура̄на̄р, нумайѐше 18
Христос хѐресин та̄шманѐсем пек пура̄насџѐ; вѐсем
синџен епѐ сире җас җасах калатта̄м-җѐ, халѐ ѐнтѐ куҫ-
сулѐпе йѐрсе калатта̄п; вѐсем пѐтѐҫ, вѐсен турри — хы- 19
ра̄м, вѐсем нама̄с ѐҫпе мухтанасџѐ, ҫѐрти синџен ан-
җах шуҳа̄шласџѐ.

246. Епир ҫўлте нура̄нмалли ҫынсем, хам̄ара Ҷала- 20
кан Исус Христос Турра̄ма̄р ҫавантан килессе кѐтсе
та̄ратпа̄р епир; Ва̄л пурне те ҫѐнтерсе Хай̄не па̄хан- 21
тара̄кан ха̄ваҗѐпе пирѐн хурла̄хла̄ ўте̄ме̄ре ула̄шпа̄н-
тарса, Хай̄ен җапла̄ ўҗѐ йевѐрлѐ та̄вѐ.

IV. Ей ытарайми йура̄тна̄ та̄ванам̄сем, савана̄ҫам̄сем,
ман̄ан илем̄ем̄сем, йура̄тна̄ ҫыннам̄сем, епѐ калан̄а пек
Ҷала̄кана ѐненсе пура̄на̄р. Еводӣана тархаслатта̄п, Синти- 2
хана̄на йала̄нната̄п: Ҷала̄кан ҫинџен ман пек шуҳа̄шпа̄р.
Ей манпа пѐрле җунтан-вартан та̄ра̄шна̄ ҫыннам̄, сана 3
та тархаслатта̄п, пула̄ш-җѐ вѐсене, ыра̄ хыпар ҫарна̄
җух вѐсем манпа пѐрле, Климентпа̄ пѐрле, манпа ѐҫле-
кѐнсемпе ыттисемпе пѐрле те та̄ра̄шрѐҫ, вѐсен йа̄җѐ-
сене җѐрѐлѐх кѐнеки ҫине ҫырса хуна̄.

247. Ҷала̄канша̄н йалан саван̄а̄р, татах калатта̄п: са- 4
ван̄а̄р. Сирѐн йа̄вашла̄хара пур ҫын та пѐлсе та̄та̄р. 5
Ҷала̄кан ҫыва̄х. Нимѐншѐн те ан җарман̄а̄р; кѐл-туна̄ 6
җух та, ыйтна̄ җух та ка̄ма̄ла̄р туртнине йаланах Тур-
ра тав-туса каласа пар̄а̄р, вара Тур̄а сире нимѐнле ас 7
та пѐлейми кан̄аҫла̄хне Христос Исус урла̄ парса, си-
рѐн ка̄ма̄ла̄рсене, сирѐн шуҳа̄шпа̄рсене сыхласа усрѐ.

Ей та̄ванам̄сем, есир тата мѐн җан, мѐн улта̄вса̄р, 8
мѐн те̄рѐс, мѐн таса, мѐн ка̄ма̄лла̄, мѐн пит җапла̄, мѐн
ыра̄, мѐн мухта̄вл̄а̄, ҫаван ҫинџен шуҳа̄шпа̄р. Манран 9
мѐне вѐрентѐр, мѐн илтѐр, мѐн илтрѐр, мѐн курта̄р,
ҫавна туса та̄ра̄р, вара кан̄аҫла̄х пара̄кан Тур̄а сирѐнпе
пѐрле пулѐ.

248. Есир манша̄н татах та̄ра̄ша пуҫланипе Ҷала̄кан- 10

шӑн епӗ пит савӑнтӑм; есир маншӑн ӗлӗк те тӑрӑшат-
 11 тӑр, анӑах майсӑр вӑхӑтсем кансӗрлерӗс сире. Сакна
 епӗ ситмен пирки каламастӑп: епӗ хамӑн мӑн пуррипе
 12 тутӑ пулма вӑреннӗ. Епӗ сукпа та пурӑнма пӗлетӗп,
 ытлашши пур ӗух та пурӑнма пӗлетӗп: епӗ пурне те,
 пур тӗрлине те вӑренсе ситнӗ, тутӑ пулма та, высӑ
 тӑма та, ытлашши пур ӗух пурӑнма та, ситменнипе
 13 пурӑнма та вӑреннӗ. Хама тӗрек паракан Исус Хри-
 14 стос пулӑшнипе епӗ пурне те тума пултаратӑп. Сапах
 15 есир епӗ хуйхӑлине кура пулӑшса аван турӑр. Ей
 Филиппы сыннисем, есир хӑвӑр та пӗлетӗр: епӗ ыра
 хыпар калама пусланӑ ӗухне, Македонӑран тухсан,
 ӗненекен ушкӑнсем сиртен пушне пӗри те парса, илсе
 16 манпа пӗрлешсе тӑмарӗс. Есир Өессалоникийе те ма-
 нӑн ситменнине кура, пӗр-ик хут та пара пара йатӑр.
 17 Сакна епӗ хама партарасшӑн каламастӑп, ӗссе пыра-
 18 кан ыралӑхпа сире усӑ кӑтартасшӑн тӑрӑшатӑп. Епӗ
 пурне те илтӗм, манӑн ӗнтӗ ытлашшипех пур: есир
 Епафродитран парса йанине илсен манӑн кӑмӑлӑм тул-
 ӗс; вӑл ыра шӑршӑлӑ, пит кӑмӑллӑ, Турра йурахлӑ
 19 парне. Ӗнтӗ манӑн Туррам Хайӗн нумай мухтавне
 кура Христос Исус урлӑ сирӗн ситменнине пурне те
 20 ӗаплӑ парса ситертӗр. Хамӑран Атте Туррамӑра ӗмӗр
 21 ӗмӗрех мухтав пултӑр. Амин. Исус Христос урлӑ та-
 салнисене пурне те салам калӑр. Манпа пӗрле пурӑ-
 22 накан тӑванӑмӑрсем сире салам йарасӗс. Сире пур-
 таса сынсем, пуринӗн ытла кесарь сӑртӗнӗсем са-
 23 лам йарасӗс. Хамӑра Салакан Исус Христос тивлетӗ
 сире пурсара та пултӑр. Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛ КОЛОССЫ ҪЫННИСЕМ ПАТНЕ ЙАНĂ ҪЫРУ.

249. I. Турă ирĕкĕпе Исус Христос апостолĕ пулнă Павел, тата Тимоѳей тăван: Колоссы хулинче пурăна- 2
кан таса ҫынсене, Христос Исуса ĕненекен тăвансене.

Хамăрăн Атте Туррамăрпа Ҫалакан Исус Христос- 3—5
ран сире тивлетпе канăслăх пултăр. Хăвăр валли ҫўлте хатĕрлесе хунă ырăлăха илĕс ĕмĕте тытса есир Христос Исуса ĕненнине, пур таса ҫынсене те йуратса тăнине илтсе, епир сирĕншĕн йалан кĕл-тăватпăр, Турра, хамăра Ҫалакан Исус Христосăн Ашшĕне, тав-тăватпăр; есир ҫав ырăлăх ҫинчен Евангелиенĕн ҫăн сăмахĕсене хăвăра каланă ҫух ĕлĕкĕх илтнĕ. Евангелиене ĕнтĕ 6
пĕтĕм тĕнче пĕлет, вăл пур тĕлте те усă кўрет, сарăлса пырат, вăл сирĕн пата та ҫитнĕ, Туррăн ырăлăхне хăвăр илтсе ҫăнах пĕлнĕ кунтанпа, вăл сирĕн хушшăрта та усă кўрет, сарăлса пырат. Ҫав ырăлăх ҫинчен сире 7
Епафрас пĕлтернĕ; вăл пирĕн хамăрпа пĕрле ĕçлекен савнă ҫын, вăл Христосăн сирĕншĕн тĕрес ĕçлекен ҫынни; Святой Сывлăш пулăшнине есир йуратса тă- 8
ни ҫинчен пире вăл пĕлтерчĕ. Ҫавăнпа епир те ҫавна 9
илтнĕ кунтанпа сирĕншĕн пĕр ҫарăнмасăр тархасласа кĕл-тăватпăр. Ҫуна кирлĕ пур аслăлăха та анласа илсе, сирĕн Турă ирĕкне пĕлсе ҫитмелле пултăр; пур 10
тĕлешре те Турра йураса, тĕрлĕ ыра ĕçпе усă кўрсе, Турă ҫыннисем пек пурăнăр, Турра сирĕн пĕлнĕсĕмĕн пĕлсе пымалла пултăр; мухтавлă, хăватлă Турă 11
пулăшнине тĕрекĕлĕнсе, ҫăтамлă, вăрах тўсĕмлĕ пулса, сирĕн пурне те саванса ҫăтса ирттермелле пултăр, тетпĕр.

250. Тав-та-пуç Атте Турра: Вăл пире тасатса свя- 12
тойсен пайне кĕмелле тунă, пире шуйттан ирĕкĕнчен 13
хăтарса, Хайĕн савнă Ывăлийĕн патшалăхне кўртнĕ; Унан Ывăлĕ пире Хайĕн йунĕпе хăтарнă, ҫылахама- 14

- 15 сене каҫарнă. Вăл курăнми Туррăн сăнĕ, Вăл пур
 16 пултарнă йапаласентен те малтан суралнă. Сўлте мĕн
 пуррине, ҫĕр ҫинте мĕн пуррине, курăнаканнине те,
 курăнманнине те, пурне те Вăл пултарнă; аслă вырăн-
 тисене те, аслисене те, пуҫлăхсене те, хăватлисене те
 пурне те Вăл пултарнă, пурне те Хайшĕн пултарнă.
- 17 Вăл пуринтен малтанах пур, пур те Унпа тăрат.
- 18 **251.** Вăл пур ĕненекенсенĕн те (Җиркĕвĕн) Пуҫĕ, Вăл
 пуҫламĕш; Вăл пур ҫĕрте те малта пулмашкăн, вилни-
 19 сентен пуринтен те малтан ҫĕрĕлсе тăнă; Ашшĕ Хайĕн
 ыра кăмăлĕпе Унра пур ыраĕлăха та тулли тăвасшăн
 20 пулнă, Унан хĕресĕ ҫинти йунĕпе, Ун урлă килĕшў
 кўрсе, ҫĕр ҫинтисене те, сўлтисене те, пурне те Хайпе
 21 килĕштересшĕн пулнă. Кăмăлăрсем усал ĕссем йенне
 туртнă пирки, есир ĕлĕк Турăран йугшăнса Унан тăш-
 22 манĕ пулса пуранаттар-тĕ; Хай умне сийенсĕр, айăп-
 сăр, таса халлĕн тăратас тесе, Турă халĕ сире те етем
 пулнă Ывăлийĕн ўзĕпе, Унан вилĕмĕпе Хайпе килĕш-
 23 тернĕ. Антах сирĕн пĕр иккĕленмесĕр хытă ĕненсе
 тăрас пулат, ыра хыпар павă ĕметĕ; пăрахас пулмасĕ;
 ҫавă ыра хыпара есир илтвĕ, апа пĕлĕт айĕнтен пур
 пултарнă йапалана та каласа пĕлтернĕ. Епĕ, Павел,
 ҫав ыра хыпаршăн ĕслекен пултăм.
- 24 **252.** Халĕ епĕ сирĕншĕн асап курса савăпатăп, ха-
 мăн ўтемпе асапласа, Христос Хай ўзĕшĕн курнă
 хурлăха тултаратăп, Унан ўзĕ—Җиркў (ĕненекен ушкăн)
 пулат. Христоса ĕненекенсемшĕн ўтемпе асап курнă
 вырăнне епĕ сирĕншĕн савăнса тăратăп, Христоса ĕне-
 25 некенсем Унан ўзĕ пуласҫĕ. Турă хушнипе епĕ Хри-
 стоса ĕненекенсемшĕн ĕслекен пултăм; сире Турă сă-
 26 махне вĕрентсе ҫитерме шанса хушнă мана. Вăл сă-
 мах етем йăхĕнтен ĕмĕр пытарса тăнă пĕлми ĕҫ ҫин-
 тен калат; ҫав пĕлми ĕҫе халĕ Туррăн таса ҫыннисене
 27 пĕлтернĕ. Вĕсене Турă ҫав пĕлми ĕҫре суяа тĕнлисем

валли мён тёрлө пысак ыралăх пуррине кăтартма кă-
мăл тунă. Вăл ыралăх хăвăр ашăрта тăракан, мухтавлă
пулма ёмёт паракан Христос. Епир Ун çинçен каласа 24
кăтартатпăр, пур çынна та тёрлө майпа вёрентсе
аса кўртетпёр, пур çынна та Христос Исус умёнçe
пётёмпех ыра тума тăрашатпăр. Епё çаваншан ёçлетеп 29
те, хама пулăшса тăракан Христос хăваçеппе çаваншан
тăрашатап та.

253. II. Епё сирёншён те, Лаодикияпа Iераполре
пурăнаканнисемшён те, манан тёсёме куçпа курман-
нисемшён те, пуриншён те хам йепле тăрашнине сире
пёлтересшён. Епё сире Атте Турăпа Христосан пёлми 2
ёçне пёлтерсе пурне те витёр аңлакан тăвасшан, пёр-
пёрне савса пёрлешнё тёрёрсене лăплантарасшан; пёр 3
Христос анçах пит аслă, Вăл анçах пурне те лайăх
пёлсе тăраť. Çакна епё кам та пулин сире тейе сă- 4
махпа улталасран калатап; епё хам (ўтёмпе) сирён па- 5
тăрта пулмасан та, сывлăшамна сирёнпе пёрле, есир
ыра йёркелё пурăннине, Христоса хыта ёненсе тăнине
илтсе саванса тăратап. Çаванпа ёнтё Çалакан Христос 6
Исус çинçен сире мён каласа вёрентнё, çавна тытса
тăрăр; Христоспа тёреклё тăрăр, Унпа хăватлăланса 7
пырăр; хăвара вёрентнё пек хыта ёненёр, хытаран
хыта ёненсе Турра тав-туса пурăнăр.

254. Ей тăвансем, аставăр, кам та пулин сире фи- 7
лософияпа хай йенне ан çавăртăр, вăл хайлаласа илёр-
текен усăсăр сăмах; ана çынсем вёрентсе хăварнă, вăл
тёнçенён тёп йапалисем çинçен калаť, вăл Христос
вёрентни мар. Христос Вăл ўтленнё Турă (Ўтленнё 9
Турă пётёмпех Христосра ыраңаçса тăраť). Есир те 10
Христос урлă пур ыралăха та тулли илнё, Вăл пур
пуçлăха та, пур хăвата та пуç. Сирён ўтёре Ун урлă 11
каснă, сылăхлă ўтёре хывтарса пăрахнă; сирён
ўтёре алапа касман, Христос каснă. Есир тёне кёнё 12

ѳух Христоспа пёрле пытаранна, Ана вилёмрен ѳёртсе тәратна Турра ёненсе Унпа пёрле ѳёрёлнө.

13 **255.** Сире те, сылахпа вилнөскерсене, ўтөре ка-
старманскерсене, сылахамарсене пурне те касарса,
14 Турә Христоспа пёрле ѳёртнө; пирён синѳен сырнә,
пире хирёс тунә сырава кус умёнѳен илсе хөрес сүм-
15 не пәталанә; пусләхсенён, хаватсенён вайне пөтернө,
Хай хаватөпе җаплә сөнтөрсө, вөсене намаса хаварнә.
16 Саванпа ёнтө сөмөшён, йө ёсмөшён, йө пөр-пөр
праҗникшён, сөнө уйахшән, йө шәмат куншән сире
17 никам та ан айәплатәр: вөсем малашнехин мөлки, ўѳө
18 Христос. Сире никам та йәваш шухәшлә пек пулнипө,
ангелсене хисөплесе пурәннипө илөртсө ан улталай-
тәр. Ун пек сынсем курманнине курнә пулассө, хай-
19 сенён пәсәлнә әсөпө манкәмәлләланассө, Христос Пу-
сләха пәхәнмәссө; сыпәксөнѳен хушса сыхәсөмпө тө-
реклөлөнтөрсө тунә пөтөм ўт Турра йурахлә ўссө пы-
ма Христос Пусләхран вай илсе тәраҗ.

20 **256.** Есир Христоспа пёрле төнѳө йапалисем төлө-
шөнѳен вилнө пулсан, мөшөн тата төнѳөре пурәнакан-
21 сем пек: ан сөртөн, ан си, тытса ан пәх. тенине ит-
22 летөр? Сисен сөрекен йапаласем синѳен анҗах каланә
савна; сынсем хушса, вөрөнтсө каланә самах анҗах вәл.
23 Хайсен йөркипө көлө туса, йәваш пек пулса, ўѳөсене
халран йарса, хырәмөсене тәрантарма тәрәшман пек
пулкаласа, вөсем куса кәна әслән куранәссө.

III. Есир Христоспа пёрле ѳөрөлсө тәнә пулсан,
сүлтинө шыраҗ, Христос унта Туррән сылтәм йөнѳө
2 лараҗ. Сүлти синѳен шухәшләр, сөр синѳи синѳен ан
3 шухәшләр. Есир вилнө ёнтө, сирён пурәнәсар Турара
Христоспа пёрле куранми тәраҗ.

4 **257.** Хавара ѳөрөлөх паракан Христос килсен, есир
те вара Унпа пёрле мухтавлә пулса тәрәҗ.

5 Саванпа ёнтө сөр синѳи өсөрсене: йасарләхара, ир-

сёрлехёре, асканләхәра, усал җарусәрләхәра, мула хап-
 сәнассине пәрахәр, мула хапсәнни суйа турәсен кё-
 леткисене пуҗсапнипе пёрех; итлемен җынсене җав 6
 ёҗсемшён Турә җилли җитет. Вёсем хушшинҗе пурән- 7
 нә җух, ёлөк есир те җав ёҗсене туса тәнә. Халё ёнтё 8
 есир: җилле, хайарләха, усалләха, җынна хәртасса, җа-
 варәрпа ирсёр сәмах каласасса пурне те пәрахәр; пёр 9
 пёрин җинҗен ан суйёстерёр, есир ёнтё кивё етемлөхе
 ёҗё мөнөпөх пәрахса, җөнё етем пулнә; җөнё етем хай- 10
 не пултарнә Турә йевёрлө пулаҗ, пёлекөн пулса җё-
 нелсө пыраҗ: җөнё пурәнәҗпа пурәнәканшән еллин та, 11
 іудей те, ўт кастарни те, ўт кастарманни те, варвар
 та, скиө та, җура та, ирёкли те җук, пёр Христос ан-
 җах, Христос пурин ашёнҗе те.

258. Җавәнпа ёнтё есир Туррән суйласа илнө 12
 таса, савнә җыннисем пулнә тәрәх, хөрхөнөкөн кәмәл-
 лә, ыраләхлә, йәваш аслә, ләпкә, вәрах тўсөмлө пулар.
 Пёрне-пёри хур тусан, пёр-пёрин айәпне җөклесе пёр- 13
 не-пёри каҗарәр. Христос сире каҗарнә, есир те җап-
 лах тәвәр. Пуринҗен ытла йуратакан пулар, йуратсан 14
 сирте пур ыраләх та пулө. Сирён ашәрта Турә ка- 15
 нәҗләхө пултәр, сире пёр ўт пулса канәҗлә пурәнма
 җөннө: тав-туса пурәнәр. Христос сәмахне хәвәр 16
 ашәра төрлө майпа төреклө кўртсө ыраңаҗтарәр.
 Җалакана аслаласа ыра кәмәлпа җунтан-вартан псалом-
 сем, мухтав йуррисем, җиркў йуррисем йурласа вё-
 рентсө пёрне-пёри аса кўртёр.

259. Есир кирек мөн тусан та: сәмахпа-и, ёҗпе-и, 17
 пурне те Җалакан Исус Христос йәҗөпе, Ун урлә
 Атте Турра мухтаса тәвәр.

Ей арамсем, хәвәр упашкарсене Җалакан хушнә пек 18
 пәханса тәрәр. Ей арҗынсем, хәвәр арамәрсене йура- 19
 тар, вөсемпе сивё ан пулар. Ей аҗасем, хәвәрән аҗар- 20
 аннөрсене пур ёҗре те итлесе пурәнәр: Турра җавә

21 кәмәллә. Ей ашшәсем, аҙарсене ан ҫилентерәр; вәсем
 22 салху ан ҫўретҫәр. Ей ҙурасем, ҫөр ҫинҫи хавәрән
 ӯтәр хуҫисене пур әсрә те итлесе тәрәр; ҫынна йурас-
 23 ан әсләр, Тураран хәраса уҫа кәмәлпа әсләр. Кирек
 мән тусан та, ҫыншан тунә пек ан тавәр, ҫалаканшан
 24 тунә пек, ҙунтан-вартан тавәр: пәлсе тәрәр, есир ҫа-
 лакан Христоса әслесе тәрәтәр; Вәл сире уншан ыра-
 25 ләх парә. Тәрәс туманни, хай тәрәс маррине кура илә.
 Турә ҫын камне пәхмасә.

IV. Ей хуҫасем, ҙурәрсемшән мән кирлине, мән ти-
 вәҫлине туса тәрәр, астава: сирәншән те ҫўлте Ту-
 ра пур.

2 Йалан Турра кәл-тава, кәләре ҙух сыха пулар,
 3 тав-тава. Пирәншән те кәл-тава. Турә пире Хри-
 стосан пәлми әсә ҫинҫән ирәккән каласа пәлтерме
 патәр; ҫав пәлми әс пирки епә төрмере ларатап та:
 4 ҫав әсә манан кирлә пек (хайула) каласа пәлтермел-
 ле пултәр.

5 Ёненменнисемпе әслә пуранәр, вәсемпе вәхәтне пәл-
 6 се калаҫәр. Сирән самахәр йалан ашә пултәр, таварлә
 7 (витәмлә) пултәр, кама мән калассине пәлсе тәрәр. Ман
 ҫинҫән сире пәтәмпе хампа пәрле ҫалаканшан тәрәс
 8 әслекән, савна таван Тихик каласа кәтартә. Епә ана
 сирән пата хавәр мән халпа танине пәлсе сирән ҙу-
 9 нәрсене пусартәр тесе йатәм; унпа пәрле хавәр патәр-
 тан килнә хамаран савна тәрәс тавана Онисима та
 йатәм. Вәсем кунти ҫинҫән сире пәтәмпах каласа
 кәтартәс

10 261. Манпа пәрле төрменә хупна Аристарх сире
 салам йараф, тата Варнава таванийән ывәлә Марк та
 салам йараф, (ун ҫинҫән епә сире каланә-ҫә, вәл си-
 11 рән патәра пырсан, ана хапал тавәр); Iуст тийекән
 Исус та салам йараф: вәсем иккәшә те ӯт кастарни-

сем, манпа пёрле Турă патшалăхешĕн тăрăшакансем,
манăн савăнаçăмсем пĕр çавсем антах. Иисус Христос 12:
тури, хăвăр Епафрасăр та сире салам йарат; сирĕн
пур ёçре те Турра йураса хытă ёненсе тăмалла пул-
тăр тесе, сирĕншĕн йалан кĕл-тăват. Ун çинтен сире 13:
çакна калам: вăл сирĕншĕн те, Лаодикияпа Иераполре
пурăнакансемшĕн те пит çине тăрса тăрăшат. Савнă 14:
емелçемĕр Лукапа Димас сире салам йараççĕ. Лаоди- 15:
кияри таванăмăрсене, тата Нимфана, унăн килĕнчи ёне-
некен ушкăнне (Тиркўне) те салам калăр. Çак сырăва 16:
хăвăр патăрта вуласа тухсан, апа Лаодикияри ёнене-
кен ушкăнра та вуласа кăтартмалла тăвăр; Лаодикиа-
ран йанине есир те вуласа тухăр. Архиппа калăр: асту, 17:
Çалаканăн ху çине илнĕ ёçне есĕ туса çитер, тийĕр.

Епĕ, Павел, хам аллампа салам сырса йаратăп. Епĕ 18:
тĕрмере ларнине асăрта тытса тăрăр. Сире пурсăра та
тивлет пултăр. Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛĀН СОЛУНЬ СЫННИСЕМ ПАТНЕ ЙАНĀ МАЛТАНХИ ÇЫРĂВĒ.

262. Павел, Силуан, тата Тимоѳей, Атте Турăпа
Çалакан Иисус Христосăн Солунри ёнекен ушкăнне:
хамăрăн Атте Туррамăрпа Çалакан Иисус Христосран
сире тивлетпе канăçлăх пултăр.

Сирĕн Атте Туррамăр умĕнче ёненсе тунă ёçре, 2—3:
йуратса тăрăшнине, хамăра Çалакан Иисус Христос
çине шанса тўснине пĕр май асра тытса, кĕллĕмĕр-
сенче епир Турра тав-тăватпăр; ей савнă таванăм- 4:
сем, сире Турă суйласа илнине епир пĕлетпĕр; мё- 5:
шĕн тесен епир сирĕн патăрта ыра хыпар çинтен
самахпа кăна каласа вĕрентмерĕмĕр, тата сире тĕрлĕ
хăват кăтартса, Святой Сывлăш ырăлăхне парса, тĕрлĕ
майпа шантарса вĕрентрĕмĕр; епир хăвăр хушшăрта
сирĕншĕн йепле пурăннине хăвăр та пĕлетĕр.

6 **263.** Есир пирён пек, хамара Ыалаканамар пек пул-
 7 тар: нумай хён-хур курна сёртөн Святой Сывлашпа
 8 саванса, мён каланине йышантар; сапла есир Маке-
 9 доніапа Ахаіари пур ёненекенсемшён те хавартан кур-
 10 са вёренмелли сынсем пулса таттар. Турă самахё сирён
 патартан Македоніапа Ахаіана кана ситсе саралмарё,
 есир Турра ёненни синтён пур сёре те тап кайрё,
 пирён ёнтё сирён синтён нимён каламалли те сук.
 Есир пире йёпле хапал тунине, есир суйа Турă кёлет-
 кисене парохса Турă йённе йёпле савараннине сын-
 сем хайсемех каласа катарташсё, есир ёнтё жерё Турра,
 тап Турра ёслесе пуранатар, сўлтен Унан Ывалё Исус
 килессе кётсе таратар; Турă Исуса вилёмрен жёртсе
 таратна; Исус пире пулас силёрен хатарат.

264. II. Ей тавансем, есир хавар та пёлетёр: епир си-
 2 рён пата пыни усасар пулмарё. Хавар та пёлетёр:
 пире Филиппыра асаплантарса, хур туса пётерне-жё;
 сапах епир Туррамар сине шанса хайула пулса сире
 Турран ыра хыпарне пит хыта тарашса каласа катар-
 3 рамар. Епир аташса, йе усал шухашпа, йе улталаса
 4 вёрентместёр, Турă пире ыраа хурса, ыра хыпара
 йёпле калама хушна, епир апа сапла калатпар; етеме
 йурасшан каламастпар, хамар жёремёрсене пёлсе та-
 5 ракан Турра йурасшан калатпар. Хавар та пёлетёр:
 сирён умарта епир нихасан та йапалтатса каласман,
 6 хамар уса курасшан тарашман: апа Турă пёлет! Пире
 сын мухтани кирлё мар: есир мухтани те кирлё мар,
 ыттисем мухтани те кирлё мар. (Епир никама та: сире
 те, ыттисене те хамара мухтаттарасшан тарашмастпар).
 7 Епир Христосан апостолёсем пулна тараш, сирён пата
 тапшан пыма та пултарна пулаттамар, сапах епир си-
 рён хушшарта йавап пултамар, ёмёртекен апа ашисене
 8 ашашлан пек, епир сире ашашласа пурантамар. Сапла
 сирёншён тарашса, сире Турран ыра хыпарне антах

каласа пама мар, хамар тунамарсене те пама хатёр
пултамар, мёшён тесен епир сире йуратрамар:

265. Ей тавансем, епир халран кайитўен ёсленине ⁹
хавар та аставатар: сирён патарта Турран ыра хы-
парне каласа пуранны тухне, сиртен кама та пулин
йывар тавас мар-тё тесе, епир кунён-сёрён ёслерёмёр.
Епир сирён умарта, ёненекенскерсем умёнте, таса та ¹⁰
тамар, тўрёлёхпе пурантамар, пире никам та хурлас
сук, ана хавар та курна, Тура та пёлет. Хавар пёле- ¹¹
тёр: епир сире пурсара та хамар атамарсем пек кур-
са, хавара Хайён патшалыхне кёме, Хайён мухтавлыхне ¹²
курма тўнсе илнё Турра йурахла пуранма тархаслат-
тамар, ўкетлеттёмёр, йаланаттамар.

Пиртен илтнё Тура самахне есир сын самахё вы- ¹³
ранные хурса йышанмарар, ана танах Тура самахё тесе
хапал турар; саваншан епир Турра тав-таватпар, сав
самах сире, ёненекен сынсене, уса кўрсе тараф.

266. Ей тавансем, есир Турран Христос Исуса ёнен- ¹⁴
нё Iудеари ушканёсем пек (Тиркёвёсем пек) пултар;
вёсем iудейсентўен курна эсапсене есир те хавар ха-
лах сыннисентўен куртар. Iудейсем Салакан Исуса та, ¹⁵
Унан пророкёсене те вёлернё, пире те хаваласа йатёс,
вёсем Турра та йураса пуранмасё, сынсене те пурне
те хирёс пырасё; вёсем пире суйа тёнлё халыхсене ¹⁶
саланас синтўен вёрентме тараасё, сапла вёсем пёр
май хайсенён сылахё виёине тултарса пырасё; вёсем
ёине Тура силли ситсе пыраф ёнтё.

Ей тавансем, епир сиртен пёр вахата антах уйрал- ¹⁷
тамар, сире курмасан та, тунамарсем пирён сирёнпе
пёрле, сапах та сире куса-кушан курасшан темён тёрлё
тарашатпар. Саванпа епир, епё те Павел, сирён па- ¹⁸
тара пёр-икё хут та пырасшан пултамар, антах пире
шуйттан тарса татё. Пирён шантукамар, пирён сав- ¹⁹
насамар, пирён мухтавамар кам? хамара Салакан Исус

Христос килсен, Унан умёнѣ ҫавсем есир пулмӑр-и вара?

267. Есир пирён мухтавӑмӑр, пирён савӑнӑҫӑмӑр.

III. Ҫавӑнпа епир урӑх ҫӑтса тӑраймасӑр, Аеинына
 2 хамӑр анӑжах йулӑс терёмёр. Турӑшӑн тӑрӑшакан, Хри-
 стосӑн ыра хыпарне ҫарна ҫёрте пирёнпӗ пӗрле ӗсле-
 3 кен Тимоёей таванӑмӑра сире хытӑрах ӗнен терме, ӗнен-
 нӗшӗн асап куракан ҫунӑрсене пусарма йӑтамӑр; ҫак
 хурлаӑхсене курна пирки сирён никам та ан иккӗлен-
 4 тӑр терёмёр: хавӑр та пӗлетӑр: пире асапланма пӑрнӗ.
 Пирён асапланмалла пулӗ тесе епир сирён патӑрта
 5 ҫух та калаттамӑр, пуласса та ҫапла пулӑҫ, ӑна хавӑр
 та куратӑр. Ҫавӑнпа епӗ те урӑх ҫӑтса тӑраймасӑр,
 есир йӗпле ӗненсе тӑнине пӗлме йӑтам; илӑртекен сире
 6 мӗнле те пулин ан улталатӑр, пирён ӗҫ сайӑ ан
 кайтӑр, терём. Ей тавансем, халӗ ӗнтӗ Тимоёей есир
 ӗненнинпе йуратни ҫинӑҫен, есир пире йаланах ырапа
 асӑнни ҫинӑҫен, епир сире курасшӑн ҫунна пек, есир
 7 те пире курасшӑн тӑни ҫинӑҫен пире сирён патӑртан
 аван хыпар илсе килсен, епир тӑрлӗ хӗн-хур, тӑрлӗ
 8 асап курна ҫӑртех есир ӗненнӗшӗн савӑнтӑмӑр; халӗ,
 есир Турра йурахла пурӑнна ҫух. епир те ҫӑрӗ.

9 **268.** Сирёншӗн те, Туррамӑр умёнѣ сире пула хам-
 мӑр куракан мӗн пур савӑнӑҫӑмӑршӑн та епир Ана
 10 мӗнле тав тума пултарӑпӑр-ши? Сире куҫа-куҫӑн кур-
 са, есир ӗненнинѣ мӗн ҫитменнине ҫитерес-ҫӗ тесе,
 11 епир кунӗн-сӑрӗн ҫунтан-вартан кӗл-таватпӑр. Хам-
 раӑн Атте Туррамӑр. тата хамӑра Ҫалакан Иисус Хри-
 12 стос пире сирён пата пыма патӑр-ҫӗ. Епир сире йурат-
 на пек, Ҫалакан сире пӑр-пӑрне те, ытти пур ҫын-
 13 на та йуратнаҫемӗн йуратмалла тутӑр. Хамӑра Ҫала-
 кан Иисус Христос Хайӗн мӗн пур святойӗсемпе килнӗ
 ҫӑре сирён ҫӑрӑрсене Атте Турӑ умёнѣ пӑр айӑпсӑр,
 таса пулмашкӑн тӑрекӗ тутӑр. Амин.

269. IV. Ей тавансем, сире тата ҫакна калам: епир

сире Турра йепле йураса пурăнма вѣрентнѣ, есир ҫап-
ла пурăнатăр; сире Христос Исус йаҫеппе тархасласа
йăлăнатпăр: ўлмѣрен те ҫапла пурăнăр, лайахран лайăх
пурăнма тăрăшăр. Епир Ҫăлакан Исус йаҫеппе сире 2
мѣнле пурăнма хушнине хăвăр та пѣлетѣр. Турă сире 3
таса пулма хушаҫ: хăвăра хăвăр аскăнлăхран ҫарса
тăрăр; хăвăр савăтăрсене (ўтѣре) пурăр та таса тытма, 4
хисепре усрама пѣлѣр, Турра пѣлмен суҫа тѣнлѣ ҫын- 5
сем пек, аскăн шухăш хыҫҫан ан йарăр; хăвăр тăванă- 6
ра нихăҫан та усал ан тăвăр, вѣсенѣнне туртса ан илѣр:
ҫавăншăн пуриншѣн те Турă тавăраҫ; ун ҫинҫен епир
сире ѳлѣк те каласа кăтартнă-ҫѣ. Турă пире ирсѣр 7
пурăнма ҫѣнсе илмен, таса пурăнма ҫѣнсе илнѣ. Ҫавăнпа 8
ѳнтѣ ҫак сăмаха хисеппе хуман ҫын, ҫынна мар, пире
Хайѣн Святой Сывлăшне панă Турра хисеппе хумаҫ.

Тăвана йуратасси ҫинҫен сирѣн пата ҫырса йама 9
кирлѣ те мар, пѣр-пѣрне йуратса тăма сире Турă вѣ-
рентнѣ: есир пѣтѣм Македоніари тăванăрсемпе пурин- 10
пе те ҫапла пурăнатăр. Ей тăвансем, сире йăлăнатпăр:
тăвана хытăран хытă йуратма тăрăшăр; епир сире 11
хушнă пек, лăпкă пурăнма, хăвăр ѳҫѣре туса тăма,
хăвăр аллăрпа ѳҫлесе пурăнма ҫунтан-вартан тăрăшăр.
Суҫа тѣнлисем умѣнҫе лайăх пулăр, сирѣн нимѣн те 12
ҫитменни ан пултăр.

270. Ей тăвансем, шанăҫ ҫук ҫынсем пек сирѣн 13
хуйхăрмалла ан пултăр тесе, епѣ сире вилнисем ҫин-
ҫен те пѣлтермесѣр хăварасшăн мар. Исус вилсе, ҫѣрѣл- 14
се тăнине епир ѳненетпѣр пулсан, Исуса ѳненсе вил-
нисене те Турă Унпа пѣрле илсе кирлѣ. Епир, Ҫăлакан 15
килиҫҫен вилмесѣр йулнисем, вилнисем ҫѣрѣлсе тăриҫ-
ҫен малтан улшăнмапăр, ҫакна епир Ҫăлакан пѣлтернипе
калатпăр; архангѣл сасипе Турă трупи Турă хушнине 16
пѣлтерсен, пѣлѣт ҫинҫен Ҫăлакан Хай анѣ те, Христоса
ѳненсе вилнисем малтан ҫѣрѣлсе тăрѣҫ; унтан вара пире, 17

Павел апостол ҫыравѣ.

вилмесёр йулнисене, вёсемпе пёрле пёлётсем сине ларт-
са, сывлаш синѳе Салакана кётсе илме илсе кайёс; вара
18 йаланах Салаканпа пёрле тарапяр. Сапла ёнтё пёр-
пёрне сак самахсемпе пусаряр.

271. V. Ей тавансем, вахятсем синѳен, хаҫан пулас-
си синѳен сирён патара сырса йама кирлё те мар:
2 Салакан килес кун сёрлехи вара пек ситессине есир
3 хавар та лайах пёлсе таратар. Сиѳеѳе пур арама аҫа
тавас асап килсе ситнё пек, вёсем пётесси те: халё
канлё, харамалли сук, тенё вахятрах сасартак персе
4 ситё; вара вёсем хаталаймёс. Ей тавансем, сирёншён
сав кун вара пек килсе ситме, есир тёттёмре мар.
5 Есир пурсар та сута ывалёсем, кун ывалёсем; епир
6 тёттём сёр ывалёсем мар. Саванпа ёнтё ыттисем пек
7 ан сыварар, сыха, ура пусла тарар; сываракансем сёр-
8 ле сывараҫсё, ўсёрёлекенсем те сёрле ўсёрёлеҫсё. Епир
кун ывалёсем, саванпа ёненўпе йуратаван сапса витерме
сук тумтирне таханса, саланас ёмётён нимён витми
сёлёкне таханса, ура пуспа тарар (саванпа ёнтё ёнен-
се, йуратса, саланасса ёмётленсе ура пуспа тарар).

9 272. Тура пире силё курмалла туман, хамара Сала-
10 кан Исус Христос урла саланас илмелле туня. Хри-
стос пирёншён вилнё; ҫерё йулсан та, вилсен те пире
11 Хайпе пёрле пурантўяр, тенё. Саванпа ёнтё есир пёр-
пёрне ўкётлёр, пёр-пёрне аса кўртёр, тавасса есир аҫа
халё те таватар.

12 Ей тавансем, сире йаланатпяр: есир хавар патарта
тарашса ёслекенсене, Салакан умёнѳе хаваран асли
пулса таракан, хавара аса кўртекен сынсене хисеплёр,
13 вёсене есир пурийѳен ытла ёсёсемшён йуратса хисеп-
лёр; пёр-пёринпе килёштерсе пураняр.

14 273. Ей тавансем, сире тата тархаслатпяр: йёркерен
тухакансене аса кўртёр, хуйха ўкнисене пусаряр, вай-
саррисене пулашяр, пур сыншан та варах тўсёмлё

пулăр. Астăвăр, кам та пулин усалшăн усалпа ан та- 15
 вăртăр, пĕрне пĕри те, пур ҫынна та йалан ыра тума
 шыраса ҫўрĕр, йалан саванăр, ҫаранмасăр кĕл-тăвăр. 16, 17
 Пур йапалашăн та тав-тăвăр, Христос Исус урла Турă 18
 сире ҫапла тума хуша. Сывлашăр хăватне ан пĕтерĕр. 19
 Пророк хастарне ан хурлăр. Пурне те ҫанаса пăхăр, 20, 21
 ыррине тытса тăрăр. Хăвара хăвăр пур усалтан та 22
 ҫарса тăрăр. Канăҫлăх паракан Турă Хай сире пĕтĕм- 23
 пех тасаттар; хамăра Ҫалакан Исус Христос килнĕ
 ҫĕре сирĕн сывлашăр та, ҫунăр та, ўтĕр те пĕтĕмпе
 тĕрĕс-тĕкел, пĕр айăпсăр упранса тăтар. Сире ҫĕнсе 24
 илекен Турă шанăҫла, Вăл ҫавна тăвĕ.

Ей тăвансем, пирĕншĕн кĕл-тăвăр. Пур тăванăрсене 25, 26
 те ыра кăмăлпа ҫуп-туса салам калăр. Ҫак ҫырава 27
 мĕн пур таса тăванăмăрсене вуласа кăтартма сире
 Ҫалакана асăнса хушатап. Хамăра Ҫалакан Исус Хри- 28
 стос тивлеҫĕ сирĕнпе пĕрле пултар. Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛĀН СОЛУНЬ ҪЫННИСЕМ ПАТНЕ ЙАНĀ ИККĖМĖШ ҪЫРĂВЕ.

274. I. Павел Силуан, тата Тимоѳей, хамăран Атте
 Туррама́рпа Ҫалакан Исус Христосан Солунри ĕне-
 некен ушкăнне (Ҫиркўне): хамăран Атте Туррама́рпа 2
 Ҫалакан Исус Христосран сире тивлетпе канăҫлăх
 пултар.

Ей тăвансем, пирĕн сирĕншĕн йалан Турра тав- 3
 тумалла: есир хытăран хыта ĕненсе пыратăр, пур-
 сăр та пĕр-пĕрне хытăран хыта йурататăр; тĕрлĕ май 4
 хĕсĕрленĕ ҫĕрте, тĕрлĕ хĕн-хур курна ҫĕрте есир
 тўссе, ĕненсе тăнипе Турра ĕненекенсем умĕнҫе епир
 хамăр та мухтанатпăр. Есир асапа тўсни Турран тўрĕ 5
 суҫ пулассине пĕлтерет; есир Турран патшалăхне
 кĕме тивĕҫлĕ пулăр, есир ҫаваншăн ҫапланатăр та.
 Турă тĕрĕс сут-туса сире хур тăвакансене хурлăхпа 6

7 тавәрё, сире, хурләх куракансене, Ылакан Иисус Хайён
 хаватлә ангелёсемпе сўлтен килсен, пирёнпе пёрле
 8 саванмалла тавё; Турра пёлменнисене, хамара Ылакан
 Иисус Христосан ыра хыпарне итлеменнисене Ыл
 9 йалкашса сунакан вута паракса тавәрё; Хайён тапла
 хаватёпе Ылакан вёсене асапланмалла, ёмёрлөхө пёт-
 10 мелле тавё; сав кун Ыл Хайён святойёсем урла мух-
 тава тухма, пур ёненекенсем урла телёнмелле пулма килё.
 11 Епир сире калани тана тухё вара Саванпа епир
 хамар Туррамара сирёншён йалан кёл-таватпяр та: Ыл
 сире хавяр йатара йурахла тутар, ыра камалёпе тавас
 тенине сирёншён пурне те туса ситертёр; Хайён хав-
 12 ватёпе сире ёненекенсем тавакан ёссем тума пулаш-
 тар; хамар Туррамар ыраләхёпе хамара Ылакан Иисус
 Христос йатё сирён урла мухтава тухтар, Ун урла
 хаваран та мухтава тухмалла пултар.

275. II. Ей тавансем, хамара Ылакан Иисус Христос
 килесси синтен, пурамар та Ун патне пуханасси син-
 2 тен каласа тархаслатпяр сире: Сывлаш пёлтерет тесен
 те, епир каланә, йе епир сырнә тесен те, Христос
 3 кунё ситет тесен, асара ан выдатар, хараса та ан
 укёр. Сире никам та, нийёпле те илёртсе ан улталайтар;
 сынсем тан тёне паракса пусламасар, сылах сынни, пётес
 4 ывал, килмесёр вал кун ситмё; сав сын Турра хирёс пы-
 рё, Турә тесө, таса тесе хисеплекен йапаласентен пурин-
 5 тен те хайне хай асла хурё; хайне Турә тесө, Турә зир-
 кёвөнзе Турә пек ларё. Астумастар-и-мён? епё ун син-
 6 тен сире хавяр патарта зухнех каланә-тё. Хай вахатенте
 килме вал сынна мён зарса танине халё есир пёлетёр
 7 ёнтё. Йёркесёр ёсө варттан тума пусланә ёнтё, анзах
 халё зарса тараканни етем хушшинте пулса ситмесёр
 8 вал ёс пулаймё. Саван зухне вара йёркесёр сын килё;
 Ылакан Иисус ана Хайён саварёнти сывлашёпе вё-
 9 лерё, Хай куранса килнипе пётерсө паракё. Сав йёр-

кесёр сын килё те, шуйттан пулашнине төрлө хаватсем,
палласем, телёнмелле суйа ёссем тавё; пётессисене 10
төрлө майпа илёртсе улталё, мешён тесен вёсем хай-
сене салмашкан җаңлаха йуратса йышанмарёс. Саван- 11
шан Тура вёсене улталанмалла тавё; вёсем суйа йапа-
лана ёнене пуслёс; суйана йуратса җаң вёrentнине 12
ёненменнисем пур те вара айапа йулёс.

276. Ей Салакан савна тавансем, җаң вёrentнине ёнен- 13
нешён Тура сире Святой Сывлашпа тасатса, мал-
танах салама суйласа илнё, саванпа епир сирёншён
Турра йаланах, тав-тумалла. Сав саламаҗа тупма, ха- 14
ма́ра Салакан Иисус Христосан мухтавне курма Тура
сире епир ыра хыпар каланине җёнсе илнё. Ей таван- 15
сем, саванпа ёнтё епир сире самахпа каласа, йе сыру
йарса вёrentнине хыта тытса тарар. Хама́ра Салакан 16
Иисус Христос Хай те, пире савакан, пире ыралах
парса ёмёрах лапланса тамалла, ыра́лаха ёмётленсе пу-
ра́нмалла тавакан Атте Туррама́р та сирён җерёрсене
пусартар, мен вёrentнине пурне те хыта тытса тама 17
патар, ыра ёс туса пуранмалла тутар.

III. Ей тавансем, саванпа ёнтё пирёншён (Турра)
кёл-тавар: Салакан самахе хавар патарти пекех сарал-
тар, мухтава тухтар; йёркесёр сынсенҗен, җейёпе ултала- 2
кап сынсенҗен пирён хата́лмалла пултар, мешён тесен
пур те ёненмёсё. Салакан төрёс, Вэл сире төреклё 3
тавё, усалтан сыхлё. Епир сире мен хушнине есир 4
Салакан пулашнине туса танине, малашне те туса та-
рассине шанса таратпар. Салакан сирён ка́маларсене 5
Турра йуратас майне, Христоспа́н тўсес йенне йатар.

277. Ей тавансем, епир сире хама́ра Салакан Иисус 6
Христос йаҗёпе хушса калатпар: пиртен илтнё самах
тарых пуранман йёркесёр пуранакан пур тавансен-
җен те ая́кра тарар. Пирён пек йепле пуранмаллине 7
есир хавар та пелетёр: епир сирён патарта йёркерен

- 8 тухса пуранмарамар; никам патёнзе те җакәр ахал җи-
мерёмөр; сиртен кама та пулин йывар тавас мар-зе
9 тесе, епир кунён-җерён тарашса ёҗлерёмөр; епир сир-
тен илме ирёкёмөр җукран җапла пуранмарамар, есир
йепле пуранмаллине хамар пуранса катартас терёмөр.
10 Хавар патарта җух, епир сире җапла калаттамар: та-
11 рашас мар тийёкен ан җитёр те, теттёмөр. Җапах та
сирён хашё-хашё йёркесёр пуранаҗсё тет, нимён ту-
12 масар самах антаһ пуҗтарса җүрессё тет. Ун пеккисене
хамара Җалакан Исус Христос йаҗепе үкётлесе, йалан-
са калатпяр; вёсем пёр шавламасар ёҗлесе, хайсен җа-
13 кәрне җитүёр. Ей тавансем, есир ыра туса пуранны-
14 шан ан хуйхаряр. Кам та пулин пирён җак җырури
самаха итлемесен, есир апа астуса таряр, апа ватан-
15 тармашкан уна ан хутшаняр; җапах та апа тапман
выранны ан хуяр, таванан курса апа аса күртме та-
16 рашяр. Канаҗлаһ паракан Тура кирек хаҗан та, пур
ёҗре те сире Хай канаҗлаһ патяр. Сирённе пуринне
те Җалакан пултяр.
- 17 Епё, Павел, сире хам аллампа салам җырса йара-
тап, манан пур җыравам та җавантан палла; епё җапла
18 җыратап: хамара Җалакан Исус Христос тивлеҗё сире
пурсара та пултяр. Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛАН ТИМОӨЕЙ ПАТНЕ ЯНА МАЛТАНХИ ҖЫРАВЁ.

278. I. Хамара Җалакан Турапа пире ёмёт паракан
Исус Христос хушна тарых Исус Христосан апосто-
2 лё Павел ёненсе җан ывалам пулна Тимоөейё: хамаран
Атте Туррамарпа хамара Җалакан Христос Исусран
тивлет, ыралых, канаҗлаһ пултяр.
- 3 Македонiana кайна җухне епё сана Ефесе йулса
хаш-хаш вёрентекенсене—урахла ан вёрентүёр, вёҗне-
хёрне тупма җук халлапсемпе, йах-тёп тишкёреспе ан

пулѣѣр тесе ѹкётлеме хушса хаварсаттам. Ун пек йапа- 4
ласем Турра ёненме вёрентес вырэнне тав каларасѣ. 5
Вёрентесе таса ѣеререн, ыра кэмалтан, ѣаннипе ёнен- 6
се, йуратма вёрентес пулаѣ. Хашё-хашё ѣапла вёрен- 7
тес вырэнне ѣука каласас майне кайна: вёсем закона
вёрентекенсем пуласпан, анѣах хайсем мён ѣинѣен
каланине, мёне вёрентесшён тарапшине хайсем те
апланмасѣ.

279. Закона тёрес туса тараканпан закон ыррине 8
епир пёлетпёр. Ун пек ѣын закона тёрё ѣынпан ка- 9
ларманнине пёлет. Закона йёркесёррисемпе паханман-
нисемшён, Турра хисеплеменнисемпе ѣылахлисемшён,
асакансемпе ирсёрленнисемшён, ашшё-амашне кўрен-
терекенсемшён, ѣын вёлерекенсемшён; асканланса 10-11
пуранакансемшён, арпа ар асакансемшён, ѣын вёр-
лакансемшён, елекѣсемшён, выѣахпа 'асакансемшён,
суѣесѣсемшён, тупа тунине тытманнисемшён, тёрес
вёрентнине ѣавсем пек хирёс пыракансемшён пурин-
шён те каларна, тёрес вёрентни вал ыраѣахла Турран
мана шанса сарма хушна мухтавлё ыра хыпарё.

280. Тав-та-пуѣ мана тёреклёлентерекен хамара Ѣа- 12
лакан Христос Исуса. Вал мана шанаслё ѣын вырэн- 13
не хурса ёс хушрё, епё ёлёк хурлакан, хёсёрлекен,
хур тавакан ѣын-ѣё; епё ёненмен ѣухне пёлмен пирки
ѣапла пулнаран, Вал мана каѣарѣё; Хайне ёненсе 14
йуратна тарах, хамара Ѣалакан Исус Христос мана
нумай ыраѣах паѣ.

Христос Исус тёнѣене ѣылахлё ѣынсене ѣалма кил- 15
нё, ѣака ѣан ѣамах, апа пёр иккёлөнмесёр ёненмелле,
ѣылахлисенѣен ѣи айапли епё хам. Ёмёрлёх пуранаѣ- 16
пан Хайне ёненекенсене Исус Христос вараха пы-
ракан тўсёмлёхне ѣан малтан ман ѣинѣе катартаспан
пулна; мана ѣаванпа каѣарна та. Ёмёрсенён вилёмсёр, 17
куранми Патшине, пёртен пёр пит асла Турра, ёмёр
ёмёрах хисеплемелле, мухтамалла пултёр. Амин.

18 **281.** Ей Тимоөөй ыбӕлӕм, сан ӕинӕн пӕлтӕрсе ка-
 ланине кура, сана ӕапла канаш паратӕп: есӕ ырӕ ӕар
 19 ӕынни пулса, ӕав ӕамахсем тӕрӕх ӕсӕме тӕрӕш; ӕнен-
 се тӕр, ырӕ кӕмӕллӕ пул, ырӕ кӕмӕла пӕрахса хӕшӕ-
 20 хӕшӕ ӕненми пулӕӕ. Именейпе Александр ӕапла пул-
 ӕӕ. Турра хурлама пӕрахӕӕр тесе, епӕ вӕсене шуйт-
 тан аллине патӕм.

282. II. ӕавӕнпа ӕнтӕ пуринӕн малтан пур ӕынсем-
 2 шӕн те кӕл-ту, тархасла, йӕлӕн, тав-ту; патшасемшӕн
 те, пур пуӕлӕхсемшӕн те кӕл-ту; пирӕн лӕпкӕ, канлӕ
 пуӕнса, тӕрлӕ майпа Турра йураса, таса тӕмалла пул-
 3 тӕр, ӕапла кӕл-туни ырӕ, вӕл хамӕра ӕалакан Туррӕ-
 4 рӕмӕра та кӕмӕллӕ; Вӕл пур ӕынна та ӕаласшӕн, ӕӕн-
 5 лӕха пӕлтӕрсе ӕитересшӕн. Турӕ пӕрре, Турӕпа етем
 хутлӕхӕнӕ пӕрлештӕрсе тӕракан та пӕрре; Вӕл етем
 6 пулнӕ Христос Исус. Пурне те хӕтарас тесе, Вӕл
 Хӕйне Хӕй вилӕме панӕ; ӕак ӕӕ хӕй вӕхӕтӕнӕ пулнӕ.
 7 Христоса асӕнса ӕӕннине ӕалатӕп, суйӕстӕрместӕп: ма-
 на ӕавӕн ӕинӕн каласа ӕӕреме апостол тунӕ, суйӕ
 тӕнлисене ӕӕн тӕн ӕинӕн, ӕӕнлӕх ӕинӕн вӕрентме
 хушнӕ.
 8 ӕапла ӕнтӕ ӕиленмесӕр, иккӕленмесӕр, таса аллисене
 9 ӕӕкӕсе пур тӕлте те арӕынсем кӕлӕ туӕӕӕр. Хӕр-арӕм-
 сем кӕлӕре тирпейлӕ тумпа, сӕпӕ, таса шухӕшпа тӕӕ-
 ӕӕр. Хӕйсене хӕйсем ӕӕӕсене ӕивӕтленипе, ылттӕн, ӕнӕ
 10 ӕакнипе, хаклӕ тумпа ан илӕмлетӕӕр, хӕйсене хӕйсем
 ырӕ ӕӕ туса илӕмлӕлетӕӕр; Турра йураса пуӕнма пул-
 11 нӕ хӕр-арӕмсене ӕавӕ килӕшет. Мӕн вӕретнине арӕм
 12 пӕр-ӕӕнмесӕр итлесе тӕтӕр. Арӕма (ӕиркӕре) вӕрентме,
 йе арӕынтан иртме хушмастӕп, вӕл ӕӕнмесӕр тӕтӕр.
 13 Малтан Адама пултарнӕ, унтан вара Евана пултарнӕ;
 14, 15 Адам улталанман, арӕмӕ улталанса ӕылӕха кӕнӕ. ӕапах
 та хӕр-арӕм ӕненсе, йуратса пуӕнсан, айӕпсӕр, таса
 тӕрсан, аӕа ӕуратнипе ӕӕлӕнӕ.

283. III. Ҫавă җăн сăмах. Кам епископ пуласшăн, вăл ыра ёс тăвасшăн. Епископ айăпсар, пѐрре авланнă, 2
 җарулă, таса шухăшлă, ыра йѐркелѐ, тўрѐ, сўл сўрекене
 йуратакан, вѐрентме пултаракан, ёске йуратман, ҫа- 3
 пăсма, вăрсма йуратман, мула хапсăнман, йăваш, ки-
 лѐштерсе пурăнакан. уксана йуратман, хай кил сўртне 4
 лайăх тытса тăракан, аҗи-пăҗине кирек хăсан та тўрѐ
 пулма вѐрентсе пăхăнтарса тăракан сын пулмалла. Хай 5
 кил-сўртне пăхса тăма пѐлмен сын Турă Җиркѐвѐшѐн
 тăрăшѐ-и? Тин тѐне кѐнѐ сын епископ ан пултăр, ун 6
 пекки мăн-камăллăланса та кайѐ, вара шуйттанпа пѐрле
 айăпа кѐмелле пулѐ. Вăл тата ѐненмѐннисем умѐнҗѐ 7
 ыра йатлă сын пултăр, унсăрăн вăл сăмаха кѐрѐ, шуйт-
 тан танатине ҫакланѐ. Ҫаплах диаконсем те тўрѐ сын- 8
 сем, иккѐлѐ каласман, ерехе йуратман, мула хапсăн-
 ман, җăн тѐнѐн пѐлсе ҫитме сук ёсне таса камăлпа 9
 ѐненсе тăракан сынсем пултўр. Ҫавăн пеккисене мал- 10
 тан сăнама кирлѐ; айăпсар пулсан, вара ёс патне
 йамалла. Ҫавăн пекех вѐсенѐн арăмѐсем те тўрѐ сын- 11
 сем, елексѐ мар, җарулă, пур сѐрте те тѐрѐс сынсем пул-
 малла. Диакон пѐрре авланнă сын, аҗи-пăҗине, хайѐн 12
 кил-сўртне лайăх тытса тăракан сын пулмалла; ёсѐсене 13
 лайăх туса тăнисем тата аслăрах ыраана кѐме тивѐслѐ
 пулѐс,—хытă ѐненнипе Христос Исус умѐнҗѐ питѐ
 хайула пулѐс.

284. Ҫакна епѐ сан патнă җас пыма ѐмѐтленсе ҫы- 14
 ратăп: хам җас пыраймасан, Турă сўртѐнҗѐ йѐпле ёслѐ- 15
 се тăмаллине санăн пѐлмелле пултăр тетѐп; Турă сўртѐ
 вăл җѐрѐ Туррăн Җиркѐвѐ, җăнлăх йупи, җăнлăх тѐрекѐ *).

Турра йурахлă пурăнас тессен, пур те шанакан пѐл- 16
 се ҫитме сук ак ҫак пысăк ёсѐ ѐненмелле: Турă ўтлѐ
 пулса килнѐ, Вăл Хай Турă иккенне Святой Сывлаш-

*) Турă сўртѐ вăл—җѐрѐ Турра ѐненекен сынсем.
 Вѐсем җăн тѐне тытса сыхласа тăрассѐ.

па катартнă, ангелсене курăннă, Ун çинçен халăхсене каласа катартнă, Ана тентипе ёненсе хапал тунă, Вăл сўле мухтавлă сёкленнё *).

IV. Малашне хăшё-хăшё илёртекен сывлашсене, шуйттан вёрентнине итлесе, ёненми пулёс; ун çинçен
 2 Святой Сывлаш уса каласа парат; шуйттан вăл улталаса калаçакан, икё питлё, жёрисем сунса пётнё жун-
 3 сар çынсем урла вёрентё; вёсем авланма хушмаçсё, Турă пултарнă йапаласене сime тараçсё, сав йапаласене ёненекенсем, жанлаха пёлнисем тав-туса ситжёр тесе пултарнă.

4 285. Турă пултарни пур те аван, тав-туса сime кирек мёне те йурайт: сimeс Турă сăмахёпе, кёл-тунипе
 5 тасалайт. Сакна тавансене каласа пар, вара Исус Христосан лайах ёслекен сынни пулан. Жан тён сăмахён-
 6 çен, ху йышаннă ыра вёрентўрен хават илсе тёр. Хёрарамсен йурахсар халлапёсенçен паран, савапла пуран-
 7 ма вёрен. Ыте ханăхтарнинçен уса сахал, савапла пурансан пур тёлтен те уса куран, халхи пуранасра та, ситессинçе те пама пулнине илён.

8 Сакă жан сăмах, ана пёр иккёленмэсёр ёненмелле.
 9 Пур сынсене те, пуринçен ытла ёненекенсене Салакан жёрё Турă сине шанса, пама пулнине илесшён тёрашатпёр та епир, саваншан хур тунине тўсетпёр
 10 те; Есё сакна каласа вёрент. Самрак тесе сана никам та тиркемелле ан пултёр; вёрентме те, пуранас йёркине те, йуратма та, Турашан пуранма та, ёненме те, таса пулма та ёненекенсем санран курса вёренмелле
 11 пултёр. Епё пыриççен вуласа парса, ўкётлесе, вёрентсе пуран. Хаван хастарна усасар ан усра; хана Святой Сывлаш суйласан, сана сав хастара священник-
 12

*) Турра йурахла пуранас тесен, ак сакна ёненмелле: Турă ўтлё.... ун çинçен пур те каласа тараçсё, вăл пит пысăк ёс, ана пёлсе ситме сук.

сем алă хунипе панă. Çаваншăн тăрăш, çаван çинче 15
пул, санăн ёсёу аьса пынипе пур те куртăр. Хана ху 16
та, ху вёрентнине те асарха, йалан çаван çинче тăр:
сапла пурăнсан ёсё хана ху та, хана итлекенсене
те çăлан.

V. Ватă сынна йатласа сăмах ан кала, аьна асу пек
курса ўкетле; кёсённисене тăвану пек курса, картăк- 2
сене аннў пек курса, самрак хёр-арăмсене йамăкусем
пек курса ўкетле. пур тёлтен те таса пул. Пулаша- 3
кансар йулнă тăлăх арăмсене пăхса усра. Тăлăх арă- 4
ман аўисем, йе аўийён аўисем пулсан, вёсем мал-
тан хайсен кил-йышешён тăрăшма, амашне (йе асла-
машне) лайăх пăхма вёрентёр: Турра çавă камалла.
Пулашакансар пёртен йулнă тăлăх арăм Турă çине 5
шанаў, кунён-сёрён йăланса, кёл-туса пурăнаў. Киненсе 6
пурăнма йуратакан арăм зёрёлех вилнё въл. Вёсене 7
çавна аьлантар, вёсем таса пултёр. Кам хай тăванё- 8
семшён, пуринтен ытла хай кил-йышешён тăрăшмасў,
въл тёне пăрахнă, въл ёненмен сынран та кайа. Утмал 9
сула ситмен тăлăх арăмсене суйлас пулмасў, тата въл
пёр упашкапа пурăнса ирттерни пултёр; въл ыра ёс- 10
сем туса палла пулнă сын, аўисене пăхса ўстернё,
иртён сўрене пăхса пурăннă сын, таса сынсен урисене
сунă, сук сынсене пулашса танă, пур тёрлё ыра ёс
тума тăрăшса пурăннă сын пултёр.

286. Самрак тăлăх арăмсене ан йышăн, вёсем Хри- 11
стоса йурăхсар тапла пурăнаса йуратса, катта кайас-
шăн пулассё, Хайсем асаннине тытманшăн вёсем айапа 12
кёрёс. Ситменнине тата ёссёр пурăннипе вёсем килё- 13
рен киллё сўреме вёренессё; вара ёссёр пурăннинтен
ытла пура-сука каласакан, кирлё кирлё-мара пёлсе сў-
рекён пулса кайассё, каласма кирлё маррине кала-
сассё. Çаванпа ёнтё ман камалампа самрак тăлăх арăм- 14
сем катта кайтёр, аза-паза суратёр, кил-сўрт тытёр,

хурласа каласма ташман вёсөнҗе нимёнле сәлттав та
 15 ан тупайтәр. Вёсем хәшә-хәшә шуйттан хысҗан кайса
 16 аташрәс. Христоса ёненекен арсыннан, йе арәмән ки-
 ләнҗе, йе йәхәнҗе тәләх арәм пулсан, аһа хәйсем пәх-
 са усраҗтәр, ёненекен ушкәһа (Җиркёве) ан җәрман-
 тарҗтәр, ёненекен ушкәһән пулашпакансәр йулһа тәләх
 арәмсене пәхса усрамалла пултәр.

17 Хәй ёсһе лайәх туса тәракан пресвитера хытарах
 хисеплеме кирлә, пуринҗен ытла сәмахпа каласа тә-
 18 рәшса вёрентекөннисене хисеплес пулаҗ. Сыру сһнҗе
 каланә: авән ашакан вәкәр сәварһе ан хупла, төһе;
 19 тата: ёслекен хәй хакһе илме тивёслә, төһе. Иккөн,
 йе виҗсән кәтартса тәракан пулмасан, пресвитера айәп-
 20 ланиһе ан ёнен. Сыләхә кёрекенсене пурин умёнҗе те
 21 питле, ыттиһе хәраса тәмалла пултәр. Турә умёнҗе,
 Сәлакан Исус Христос умёнҗе, суйласа илһе ангел-
 сем умёнҗе сана хушса калатәп: сәкһа астуса тәр, ху
 ёлөк йеһе шухәшләһи хысҗан, кәмәлә туртһа хыс-
 җан ан кай.

22 287. Никам сһне те алләһа хума ан васка, сһн сы-
 23 ләһһе ан хутшәһ, хәһа ху таса тыт. Вару ыратһаран,
 ху җас-җасах җирленёрен малаһһе пёр шыв кәһа ан
 24 ёс, пәртаксә ерех те хутәштарса ёс. Хәш сһннан сы-
 ләхёсем паләрсах тәрассә; вёсене тўрех айәплама пу-
 25 лаҗ, хәшин кәйарахран тин паләрассә. Ырә ёсһе те
 сәвән пекех паләрса тәрассә, вәл терийех паләрмасан
 та, вёсем сисёнмәсәр йулмассә.

VI. Сһн аллинҗе пурәһакан җурасем хәйсенён ху-
 сһсене төрлө майпа хисеплесе пурәнҗтәр; Турә йатһе
 2 те, епир вёрентһине те хурламалла ан пултәр. Хуҗи-
 сем ёненекен сһнсем пулсан, җурисем вёсемпе йёркөлө
 пултәр, вёсем тәвансем пулассә; вёсемшён тата хытарах
 ёслесе тәмалла, вёсем ёненекөнсем, савһа сһнсем, җури-
 сене ыраләх туса пурәһассә. Есә сәвна вёрентсе, үкөт-

лесе кала. Урахла вөрентекен сын, хамара Ылакан 3
 Исус Христосан төрөс самахё тарых, Турра йурахла
 пуранма вөрентни тарых пуранман сын ман-камалла, 4
 вал нимён те пөлмөст; унан тавлашас шухаш, фелхөне
 сөнтөрес шухаш антах; саксөнтөн вара амсанасси,
 йатласасси, хурласа каласасси, фан төне шавми пу-
 ласси пусланса кайаф. Ассөсем пясална, фанлаха пөл- 5
 мен сынсем хушшинфе сукшан тавлашасси тухса
 кайаф; Турашан пураннинө вөсем услам күрекөн йапа-
 ла выранне антах хурассө. Ун пеккисөнтөн аякра
 тар. Турра йурахла пуранни, мөн пуррипе тута пулни 6
 пит пысак йапала. Епир төнтөне нимён те илсө кил- 7
 мен, унтан та нимён те илсө тухас сук, вал палла.
 Таранса пуранмаллипе тумтир пулсан ситө нирө. Пуйас 8,9
 тийекенсем улталанассө, танатана ленкессө; сийен кү-
 рекөн темице төрлө ухмах нөпсө хысшан кайассө; сав-
 сем өтөмө инкөк күрессө, пөтерөссө. Мөн пур усал- 10
 лахан тымарё—уксана йуратни, саван хысшан кайса
 хашё-хашё фан төне паракна, хайсөне хайсем нумай
 хуйха курмалла туня. Ей Тура сынни, есө савантан тар. 11

288. Түрө пул, Турра йурахла пуран, өнөн, йурат,
 түс, йаваш пул. Фан төнөн ыра өснө туса тама тараш, 12
 өмөрлөх пуранаца асанта тыт; сана сав пурнаца көмө
 фөннө, ху лайах өпөннинө есө нумай сын умөнтө ка-
 ласа катартран. Пурне те фөрө тавакан Тура умөнтө, 13
 Хайен ыра төнне Понтій Пилат умөнтө каласа катар-
 такан Христос Исус умөнтө сана хушса калатап: мөн 14
 хушнинө хамара Ылакан Исус Христос килиффе-
 нөх таса усра, самах илтмөлле ан пул. Патшасөнен 15
 пөртөн пөр, хаватла, ыралахла Патши, пуслахсөнен
 Пуслахө кирлө вахатра Христоса йарө; пөр Тура ан- 16
 тах вилөмсөр, Вал патне пымалла мар сутапа пуранаф;
 Ана сынсем никам та курман, курма та пултараймассө,
 Вал өмөрөх хаватла, мухтавла. Амин.

- 17 **289.** Ку ёмёрти пуянсене ўкётле: вёсем хайсем син-
 18 җен пысак ан шухашлаҗар, пётекен пуянлаҳ сине
 ан шантҗар, җерё Тураҗ сине шантҗар; саванса пуран-
 18 малах Вал пире пурне те сителёклё параҗ; пуянсем
 ыралях туса пурантҗар, ыра ёсsem нумай тутҗар; ыра
 19 тунә җух пурляхёсене ан хёрхентҗер, сынран писсе ан
 пурантҗар, ёмёрлөх пуранаҗа көмешкөн хайсем валли
 мул пухҗар, малашнехи валли ыра никёс хутҗар.
 20 Ей Тимоөей! Хана панине сыхла, йурахсар пуша
 самахсенҗен, пөлмесёр хирёс гавлашакансенҗен пәрән;
 21 хашё-хашё саван хысҗан кайса җан төне пәрахрёс.
 Сана тивлет пултәр. Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛАН ТИМОӨЕЙ ПАТНЕ ЯНАҖ ИККЁМЁШ СЫРАВЕ.

- 290.** I. Христос Исус урла пама пулна пуранаҗ
 синҗен вёрентме Тура ирёкөпе Исус Христос апо-
 2 столё пулна Павел савна ывалама, Тимоөейе: Атте
 Туррамарпа хамара Җалакан Христос Исусран тивлет,
 ыралях, канаслах пултәр.
 3 Тав-та-пус Турра! Төп аттемсенҗен вёренсе йулнипе
 епё Уншан таса камалпа ёслесе таратап; сана хам кёл-
 4 лёмсенҗе кунён-сёрён пёр җаранмасар асанатап: санан
 куш-сулне асанмассерен, манан сана кукас килет, та-
 5 раниҗенех саванас килет. Есё җунтан-вартан ёненнине
 асама илетөп. ёлөк санан асланнұ Лоидапа санан аннұ
 6 Евника җапла җунтан-вартан ёненетҗёс; есё те җаплах
 ёненетён пулө тесе шанса таратап епё. Җаванпа епё
 7 сана хам алә хунипе Тураран илнө хастарна хават-
 лалантарса (вёрилентерсе) пыма астутаратап. Тура пи-
 ре харавҗа сывлаш паман, йуратакан, хаватлә, ыра
 асла сывлаш панә.
 8 **291.** Җаванпа ёнтө хамара Җалакан Исус Христос
 синҗен пёлтерсе тама ан ватан: епё, Унан сынни,

тёрмере ларнашан та ан ватан; Христосан ыра хыпарешен Турă хаватё пулашнине манпа пёрле есё те асаплан. Турă пире сълна, тасалма тённе, пирён есёмёрсене кура тёнмен, Хай камал тунипе тённе, тата ёмёрхи вăхатсентен малтанах пире Исус Христос урла панă ыралăхне кура тённе. Халё сав ыралăх хамара Салакан Исус Христос килсен палла пулте, Вăл вилёме пётёрте, ыра хыпарёпе пире пуранас кутте, сёрми турё; мана сав ыра хыпара каласа катартакан апостол тунă, суйа тёнлисене вёрентме хушна. Епё саванпа сапла асапланатп та, уншан епё ватанмастп; мёшен тесен хам Кама ёненнине епё пёлетёп; ыра хыпаршан епё мён тунипе Салакан Хай килес кунтёненех асра тытса тарассине епё шанса таратп: Епё ыра вёрентнине есё илтне, есё те Христос Исуса йурахла ёненсе, Ана йурахла йуратса саван пек вёрент. Хана панă ыра йапалана хамар ашра пуранакан Святой Сывлаш пулашнине сыха усра. Асарисем мана пур те парахнине есё пёлетён; Фигелла Ермоген та мана пахрарёс. Онисифор килне Турă ыралăх йатарах, вăл мана темиё хут та лаплантарте; епё тёрмере ларнинтен, (манан сантърсентен) ватанмарё. Риме пырсан, вăл мана темён тёрлё тарашса пыраса тупрё. Йулашки кун килсен Турă ана Салаканран ыралăх илме патар; вăл маншан Ефесре мён тухлё ёслесе пураннине ху манран та авантарах пёлетён.

292. II. Ей ывăлам, ёнтё Христос Исус тивлетёпе тёреклёленсе пыр. Ху манран нумай сын умёнтё илтнине шанасла сынсене каласа пар, вёсем ыттисене вёрентме пултаракан пултър. Сапла ёнтё Исус Христосан ыра сар сынни пулса асапсене тус. Сар пуслăхне йурасшан нимёнле сар сынни те пуранас ёсёсемпе сыхланмаст. Кёрешекен йёркесёр кёрепсен, парне илеймё. Тарашса сёр ёслекен сын пулна си-

7 мёшне җи малтан хай астивме тивёслё. Епё мён кала-
 8 нине аяла. Туря сана пурне те аялама патяр. Давид
 йахёнҗен тухна, вилёмрен җёрёлсе тана Җалакан Иисус
 9 Христоса йалан асанта тытса тар; Җалакан синҗен
 җапла каласа епё ыра хыпар саратап. Җаваншан ёнтё
 мана, усал тавакана асаплантарна пек, асаплантараҗсё,
 тимёрлесе те лартаҗсё, анҗах Туря самахне тимёрлеме
 10 җук. Суйласа илнисемшен епё җаванпа пурне те тў-
 сетёп: вёсем те Христос Иисус урла җалантҗяр, ёмёр-
 лёх мухтав илтҗёр, тетёп.

11 **293.** Епир Унпа пёрле вилнё пулсан, Унпа пёрле
 12 җёрёлсе те таряпяр; җавя төрёс самах; асап тўсетпёр
 13 пулсан, Унпа пёрле ёмёр ыра курса пураняпяр; Ун-
 ран тунсан, Валь та пиртен тунё. Епир төрёс мар пул-
 сан та, Валь төрёс тарап, Валь Хайёнҗен Хай тунаймасп.
 14 Ёненекенсене җакна астутар. Вёсене Туря умёнҗе
 тархасла: тавлашу ан хускатҗяр: валь пёртте усса пы-
 15 масп, итлесе таракансене анҗах пасап. Туря умёнҗе
 йурахла сын, пёр аяпсар ёслекен, җанлах самахне
 16 төрёс вёрентекен пулма тараш. Калах кирлё мара ка-
 лаҗассинҗен аяакка тар; унсаран итлесе таракансем
 17 ытларан ытла йёркөрөн тухса пырёс; вёсем вёрентни
 җийен җир пек арасланса пырё. Именейпе Филит
 18 җаван пек җынсем: җёрёлсе тарасси пулса иртнё
 ёнтё тесе, вёсем җанлаха парахрёс; җапла хаш-хаш
 19 җынсенён ёненнине пётерёсё. Туря хуня төрекля
 никёс җапах тарап; ун җине: Туря хайёennisене пёлҗё,
 тесе җырнә; тата: Туря йатне аянакан төрёс мар йапа-
 лана парахтар, тесе җырнә.

20 **294.** Пысак җуртра ылттан савятсемпе көмёл савят-
 сем анҗах пулмаҗсё, йываҗ савятсемпе там савятсем те
 пулаҗсё: хашне җапла җёртё тыткалаҗсё, тата хашне
 21 аста килҗё унта тыткалаҗсё. Җапла ёнтё кам таса пулё,
 валь җапла савят, кирлё вахатра Хуҗа тыткалакан таса

савѣт, пур ыра ёсе те йурахла савѣт пулѣ. Самрак 22
 камал хысхан кайассинтен тар, терёслѣхпе пыр, ёнен-
 се, йуратса пуран, Салакана таса жѣрепе асанакансем-
 пе пуринпе те килѣштерсе тар. Ухмахланса, пѣлмесѣр 23
 тавлашассинтен паран, вал варса каларат, савна пѣлсе
 тар; Тура журийѣн варсас пулмат, унан пуриншен те 24
 аша камалла, верентме йуратакан, силесѣр сын пул-
 малла. Хирѣс пыракансене йавашшан укѣтлемелле, тен 25
 Тура весене укѣнтерсе жанлаха пѣлмелле тавѣ, вара 26
 весем шуйттан танатинтен хаталѣс: шуйттан весене
 хай алине илнѣ.

295. III. Пѣлсе тар: малашне йывар саманасем ки-
 лѣс. Сынсем хайсене йуратакан, укхана хапсанакан, 2
 ман-камаллаланакан хайсене пысака хуракан, хурласа
 каласакан пулѣс, ашшѣ амашѣсене паханмѣс, пархатар-
 сар, йѣркесѣр пулѣс, пѣр-пѣрне йуратмѣс, килѣштерей- 3
 мѣс, елеклѣс. жарусар, хыта камалла, ыра йуратми
 пулѣс, пѣтерме тытса парѣс, намаса пѣлмѣс, сѣкленсе 4
 каласѣс, Турра йуратассинтен ытла, киненсе пуранма
 йуратѣс. Турра йурахла пуранакансем пек куранѣс, 5
 ашесенте вал пуранаса йуратмѣс. Саван пеккисентен
 паран. Ун йышшѣ сынсем терлѣ ирсѣр шухаш хыс- 6
 хан кайса, сылах ашне путна хѣр-арамсенѣн килесене
 варттан кѣрсе весене улталасѣ. Ун пек хѣр-арамсем 7
 йаланах веренесѣ, жанлаха пѣлсе ситме пултарай-
 масѣ. Ианвийпе Иамврий Моисейе хирѣс танѣ пек, сав 8
 сынсем те жанлаха хирѣс пырасѣ: весенѣн асесем па-
 сална, весем жан тѣне пѣлмесѣ. Весенѣн ѣсѣ нумайах 9
 анса пыраймѣ: весен ассарлахѣ те Ианвийпе Иамврийѣн-
 нѣ пексх пурне те палла пулѣ.

296. Есѣ верентессупе те, пуранасупа та, камалупа 10
 та, ёненупе те, пит ыра жунаупа та, йуратупа та, жа-
 тамлахупа та, ман пек пултан; Антиохіара, Иконіара, 11
 Листрыра манпа пѣрле есѣ те хесѣрленине, асаплан-

Павел апостол сырѣвѣ.

тарнине җәтрән; өпә җавна пурне те тўссе ирттертәм;
 12 Турә мана пуринҗен те хәтарҗә. Христос Иисуса ёнен-
 се, ыра пурәнас тийекеңсене пурне те җавән пек
 13 хәсәрләс. Усал җынсемпе ултавҗәсенән усал ёсәсем
 14 анса пырәс, вәсем аташса пурәнәс, ыттисене те аташ-
 тарәс. Есә хәна кам вәрентнине пәлсе, хәна мән вә-
 15 рентнинҗен, хәна мән шанса панинҗен ан тух. Тата
 есә мән аҗаранах Турә җыравәсене пәлсе таратән; Хри-
 стос Иисуса ёненсе җәләймашкән җав җырусем сана
 аслалантарса җитерәс.

16 **297.** Турә җыруне пәтәмпех Турә Сывләшә пәлтер-
 нипе җырнә; вәл усаля: вәл вәрентет, питлет, тўрле-
 17 тет, тўрә пурәнма' ўкәтлет; вара Турә җынни пәтәм-
 пех ыра пулса, кирек мәнле ыра ёс тума та хәтер-
 ленсе җитет.

IV. Җапла ёнтә сана Турә умәнҗе. вилнисене те, җәр-
 рисене те сут-тума патша пек киләс Җәлакан Иисус Хри-
 2 стос умәнҗе хушса калатәп: Турә сәмахне каласа кә-
 тарт, вәхәт пулсан та, вәхәт пулмасан та җавән җинҗе
 тәр, питле, җар, мән пур тўсәмләхўпе вәрентсе ўкәтле.
 3 Вәхәт җитә: җынсем тәрәс вәрентнине йышәнми пуләс,
 хәйсәнән кәмәләсем хысҗән кайса, хәйсене йәпәлтатса
 4 вәрентекенсене сүйләс, җәнләха итләмәс, халлапсен
 йенне кайәс.

5 **298.** Есә пур тәлтен те сыха пул, хән-хура тўс, ыра
 6 хыпара сарса тәр, ху ёсне туса пыр. Епә ёнтә
 парне пулатәп, манән кайас вәхәт җитрә. (Мана
 ёнтә җас вәлерәс, манән ләш тәнҗене кайас вәхәт җитрә).
 7 Епә ыра ёс туса, тәрәшса пурәнтам, тавассине туса
 8 җитертәм, җән тәне пәрахмарәм. Халә ёнтә ман валли
 тўрәләх илемне хәтерләсҗә; ана мана Җәлакан, тәрәс
 Тўре, йулашки 'кун парә; мана анҗах мар, Хай ки-
 ләссине йуратса тәракансене те пурне те парә.

9 10 **299.** Җасрах ман патәма килме тәрәш. Димас хәҗхи

ёмёре йуратнипе мана пәрахса Өессалоникана кайрё,
Крискент Галатіана, Тит Далматіана кайрё; манпа
пёрле пёр Лука анџах йулџё. Марка хупа пёрле илсе 11
кил: вәл мана ёс тума кирлө. Тихика епё Ефёса йатәм. 12
Килнө џухне манән фелоне (сийелти тумтире) илсе 13
кил; епё ана Троадара Карп патне хәвартәм; тата кё-
некесене, пуринџен ытла сәран сине сырнисене илсе
кил. Пәхәрсә Александр мана нумай усал турё, 14
ёсне кура ана Турә тавәртәрах. Унран есё те сых- 15
лан: вәл пирён сәмаха хирёс пит хытә тәџё. Малтан 16
ыйтнә џухне, манпа пёрле никам та сук-џё, пур те мана
пәрахса кайрёс; вёсем уншән айәпа ан йулџәр-џё. Ырә 17
хыпар ман урлә төреклёленсе ситтёр тесе, ана суйа
тёнлисем пур те илтџёр тесе, мана Турә килсе төрек
паџё; епё вара араслан сәварёнџен хәтәлтәм. Турә мана 18
пур усал ёсрен те хәтарё, Хайён сүлти патшаләхне
күртме сыхласа усрө. Ана ёмёр ёмөрех мухтав пул-
тәр. Амин.

Прискиллапа Акиллана, тата Онисифор кил-йышө- 19
сене салам кала. Ераст Коринөа йулџё, Трофим ман- 20
ран Милита џирлесе йулџё. Есё хёле кёритџен килме 21
тәрәш.

Сана Еввул та, Пуд та, Лин та, Клавдія та, пур
тәвансем те салам йарассё. Сәлакан Исус Христос 22
санән сывләшупа пёрле пултәр. Сирө тивлет пул-
тәр. Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛ ТИТ ПАТНЕ ЙАНӘ СЫРУ.

300. I. Турә суйласа илнисене төреклө ёнөяттерме,
Турра йурахлә пурәнтаракан, ёмөрлөх џөрөлөхе кёме
ёмёт паракан џәнләха пёлтерме Исус Христосән апосто- 2
лө пулнә Турә џури Павел,—Хай сәмахё сине тәракан
Турә ёмөрлөх џөрөлөх пама ёмөрсен вәхәтёнџен мал-
тан асаннә; вәхәџё ситсен Вәл Хай асаннә сәмахне 3

выр'ана кўнѣ, ун ҫинҫен каласа ҫўреме Ҫалакан Тур-
 4 рам'ар мана шанса хушн'а; — хампа пѣр тѣне тытнипе
 ҫ'ан ыв'ал'ам пулса т'аракан Тита Атте Тур'аран, хам'ара
 Ҫалакан Исус Христос Тур'аран тивлет, ыр'ал'ах, ка-
 наҫл'ах пулт'ар.

5 Пѣтермен ъҫсене туса пѣтерме, пур хуласене те пре-
 свитерсем лартма епѣ сана Крита хаварт'ам. Епѣ сана
 6 хушса х'аварн'а пек, пресвитера ай'апс'аррине, пѣрре
 авланн'а ҫынн'а кўрт, ун'ан аҫисем ъненекен ҫынсем
 пулт'уҫ'ар; аск'ан й'ат, йе ҫарус'ар й'ат илтмен ҫынсем
 7 пулт'уҫ'ар, епископ ай'апс'ар пулмалла: в'ал Турра ънене-
 кенсене (Тур'а ҫуртне) й'ѣркене кўрсе т'аракан ҫын
 пулт'ар, хай'ѣннех т'авакан ҫарус'ар ҫын ан пулт'ар, в'ал
 ҫиленмен ҫын, ъске й'уратман, ҫап'аҫман, мула хапс'ан-
 8 ман ҫын пулмалла, иртен-ҫўрене п'ахакан, ырма й'ўра-
 такан, таса шухашл'а, тўрѣ, Турра й'ура'хл'а пур'анакан,
 9 хай'не хай' ҫарма пултаракан, ҫ'ан с'амаха йепле вѣрент-
 нѣ, ҫапла тытса т'аракан ҫын пулмалла, ун'ан тѣрѣс
 вѣрентсе ўкѣтлеме те, хирѣҫ пыракансене питлеме те пул-
 10 тарас пулаҫ. Пар'анманнисем те, ыр'анс'ар калаҫакансем
 те, ултавҫ'асем те нумай; пуринҫен ытла ҫав'ан пек ҫын-
 11 сем ўт кастарнисен хушшинҫе нумай. Ун пеккисенѣн
 ҫ'аварѣсене ҫарма кирлѣ: нам'аса пѣлмесѣр мулш'ан т'а-
 р'ашнипе вѣсем кирлѣ мара вѣрентсе, етѣме килѣ ки-
 12 лѣне п'асса пѣтересѣ. Вѣсенѣн хай'сенѣннех пѣр так-
 маҫи калан'а: Крит ҫыннисем й'алан суйѣстересѣ, вѣ-
 13 сем усал тискер кай'аксем, харам пырсем, тенѣ. В'ал
 с'амах тѣрѣс. Ҫав пиркѣпе ѣнтѣ есѣ вѣсене хыт'а питле,
 14 вѣсем тѣрѣс ѣненсе т'аҫ'ар, иудейсен халлапѣсене, ҫ'ан-
 л'ахран п'ар'анакан ҫынсем хун'а й'ѣркесене ан итлет'уҫ'ар.

15 **301.** Таса ҫынсемп'ѣн пур те таса; ирсѣрленнисем-
 шѣн, ѣненменнисемшѣн таси нимѣн те ҫук; вѣсенѣн
 16 асѣ те, кам'алѣ те ирсѣрленнѣ. Вѣсем: Турра пѣлет-
 пѣр, теҫсѣ, анҫах хай'сем ирсѣр пирки, п'аханман пир-

ки, нимёнле ыра ёс тума та пултарайман пирки, ёсёсемпе Турра пәрахса пуранассё.

II. Төрөс вөрентнине мён пёре килет, есё савна кала: вата сынсем сыха, йёркөлө, таса шухашла пулт- 2
 җар; хыта ёненҗёр, хыта йуратҗар, тўсёмлө пултҗар. 3
 Карҗаксем таса сынна килешўлө тумланҗар, елексё 4
 ан пултҗар, ёске ан йаранҗар, ыбра вөрентёр, кар- 5
 җаксем самрак арамсене упашкисене йуратма, аҗисене 6
 йуратма, аскан мар, таса пулма, килшён тәрашма, ыра 7
 пулма, упашкисене паханса тама ўкётлеҗёр: Тура са- 8
 махне хурламалла ан пултәр. Ситённө аҗасене те сап- 9
 лах ўкётле, вөсем аскан ан пултҗар. Кирек хаҗан та 10
 санран курса ыра ёс тума вөренмелле пултәр. Вө- 11
 рентнө җух таса камалпа, йёркөлө, тўрө кала, самаху 12
 төрөс, пөр айапсар пултәр; хирөс пыракан пирён си- 13
 рен нимён усал калама тупаймасар намаса йултәр. 14
 Җурасене хайсен хуҗисене паханса тама, вөсене пур 15
 ёсре те йураса пуранма ўкётле; вөсем хирөс ан тав-
 лашҗар, ан вәрлаҗар, пур сёрте те шанасла пултҗар;
 хамара Җалакан Туррамәр вөрентнине вөсем кирек ха-
 җан та илем күрсе таҗар.

302. Мөшөн тесен Турран пур сынсене те җалакан 11
 тивлеҗө ситрө; пире сав тивлет Тура синҗен йанаш 12
 шухашлассине, ку төнҗөшөн анҗах пуранассине пәрах-
 тарса, сак ёмөрте таса тама, тўрө пулма, Турра йурах-
 ла пуранма вөрентет; телейлө пулас ёмөте тытса ха- 13
 маара Җалакан асла Туррамәр Исус Христос мухтавла
 килессине кётсе тама вөрентет. Пире пур йёркөсёр- 14
 лөхрен те хатарашан, пире тасатса ыра ёсөсем тума
 тәрашакан Хайён суйласа илнө халәхө тавасшан, Хри-
 стос Хайне Хай вилөме панә. Савна кала, ўкётле, пө- 15
 тём хаватупа питле, сава никам та тиркемелле ан
 пултәр.

III. Есө вөсене астутарса тәр: вөсем асла сынсене,

пуслăхсене итлесе, пăхăнса тăтăр, пур терлĕ ыра ёс
 2 тума хатĕр пултăр, никама та усал ан калатăр, вăрç-
 3 тан ан пултăр, лăпкă пултăр, пур сынпа та пит
 4 йăваш пултăр. Ёлĕк епир хамăр та ыра шухăшла-
 мастăмăр, парăнмастăмăр, аташнă-тĕ; ўт кĕленине, ки-
 ненсе пурăнас шухăша турасем пек пăхăнса пурăнат-
 5 тăмăр; усал тăвас шухăшпа амсанса пурăнаттăмăр,
 6 йĕрĕнмелле сынсем-тĕ, пĕрне-пĕри кураймастăмăр. Ха-
 7 ма́ра Ылакан Турра́мăр ыра́лахё ситсен, Уна́н етеме
 8 савакан ка́мăлĕ уса́лсан, Ва́л пире хамăр тунă тўре
 9 ёсемёрсене кура салмарё, Хайё́н хёрхенекен ка́мăлĕпе,
 10 пире шывпа сёнерен суратса, Святой Сывла́шпа сё-
 11 нетсе салтё; Хайё́н ыра́лахёпе тўрре тухтар, ёмётленнё
 12 та́рах ёмёрлĕх пурăна́са кёмелле пултăр тесе, Тура́
 13 пире хамара Ылакан Иисус Христос урла́ Святой
 14 Сывла́шне сителёклё панă.

8 Сак са́мах терёс; есё а́на калах та́р. Турра ёненнё
 9 сынсем ыра ёс тума та́раштар: етемшён савă аван,
 10 савă вёсене уса кўрет. Ассарланса тавлашса кала-
 11 сасран, йăх-тёп тишкёресрен, закон синтён тавлашса
 12 вăрчасран паран: вăл уса́ла мар, пуша́ са́мах антах.
 13 Тёне пасса вёрентёкене аса кўртме пёрре те, иккё те
 14 та́рашса пăх унтан а́на па́рах; пёлсе та́р: ун пек сын
 15 хайне хай айăпа хаварнă, саванпа вăл пасалса кайнă
 та, сыла́ха кёрет.

12 Епё сан патна Артема, йе Тихика йарсан, есё ман
 13 патма Никополе килме васка; епё хёле саванта ирт-
 14 терме пултăм. Закона аста Зинана, тата Аполосса
 15 асатнă тух, вёсене мён кирлине пурне те сителёклё
 16 парса йама та́раш. Ыра ёс тума, мён кирлине парса
 17 та́ма пирённисем те вёрентўёр, уса́сар ан пултăр.
 18 Манпа пёрлĕ пурăнакансем сана пур те салам йарассё.
 19 Ёненнё та́рах пире йуратакансене салам кала. Сире
 20 пурсара та тивлет пултăр. Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛ ФИЛИМОН ПАТНЕ ЙАНĂ ҘЫРУ.

Иисус Христосшăн тѣрмере ларакан Павел, тата Тимоеей тăван сана, хамăрпа пѣр ѓҗ тăвакан савнă Филимона, савнă йăмака Апфіана, пирѣнпе пѣр ѓҗшѣн тă- 2
рăшакан Архипа, санăн килѣнти ѓненекѣнсене те Ха- 3
мăрăн Атте Туррăмăрпа Ҙалакан Иисус Христосран тивлетпе канăҗлаҗ пултăр.

Есѣ Ҙалакан Иисуса ѓненнине, мѣн пур таса җынсене 4—5
йуратнине илтсе, Хам кѣллѣмсенҗе йаланах сана аҗан-
са Туррăма тав-тăватăп: Есѣ пирѣң пек ѓненни уҗа 6
кўтѣр (ѓҗе кѣтѣр), хăвăра Христос Иисус панă пур
ырăлаҗа та пѣлсе җитме пулаштар тетѣн. Есѣ йуратса 7
тăни пире пит пыҗак саванăҗ кўрет, лаплантараҗ: есѣ,
тăванăм, таса җынсенѣн җѣрисене пусартăн.

Ҙаванпа ѓнтѣ Христоса ѓненнѣ тăрăх манăн сана 8
мѣн кирлине тума хушма хăйулаҗам пулсан та,
епѣ, урăх никам та мар, ватăлса җитнѣ Павел, халѣ 9
Иисус Христосшăн тѣрмере лараканскер, сана йуратса
тархаслас тетѣп, сана хамăн Онисим ывăламшăн тар- 10
хаслатаҗп: епѣ аҗа хам тѣрмере ларнă җух җѣнѣрен
җуратрам. Вăл ѓлѣк сана йураҗлаҗ җын мар-җѣ, халѣ 11
сана та, мана та йураҗлаҗ; епѣ аҗа кайалла сан патна
йаратаҗп. Есѣ аҗа ман җѣрем ыраҗнне хур-а йышăн. 12
Епѣ аҗа хам патăма та хăварасшăн пултăм; ырă хы- 13
пар сарнăшăн епѣ тѣрмере ларнă җух, вăл мана сан
ыраҗнна пулашса тăтар тесеттѣм, анҗах санран ыйтса 14
пѣлмесѣр нимѣн те тăвасшăн пулмарăм: ырă ѓҗе санăн
ирѣксѣр тумалла ан пултăр, ирѣклѣ тумалла пултăр
терѣм. Вăл санран пѣр вăхăта уйăрални, есѣ аҗа ѓмѣр- 15
лѣхе йышăнасса пулҗѣ-и тен? вăл ѓнтѣ җура мар, җу- 16
раран мала; вăл савнă тăван; пуринҗѣн ытла вăл ман-
шăн савнă тăван; саншăн вăл ўт йенѣпе те, Ҙалакан
йенѣпе тата җывăх тăван. Ҙапла ѓнтѣ есѣ манпа пѣр 17
шухаҗлаҗ тăратăн пулсан, аҗа мана йышăннă пек йы-

- 18 шӑн. Вӑл сана мӑнпе те пулин кӱрентернӑ пулсан, йе
унӑн сана парасси пулсан, есӑ ӑна ман ҫире тесе хи-
19 сепле. Епӑ, Павел, тӱлӑп тесе хам алӑмпа ҫыртӑм; есӑ
ху та пӑтӑмпех манӑн, епӑ Сана ун ҫинӑн каламӑстӑп.
20 Ей тӑванӑм, Ҫалаканшӑн мана хавӑнтан усӑ курма пар,
21 Ҫалаканшӑн ман ҫӑреме пусар. Епӑ сан патна есӑ
итлессине шанса, епӑ каланинӑн те ытла тӑвас-
22 сине пӑлсе ҫыртӑм. Тата ман валли пӑлӑм те хатӑр-
лесе хур; есир кӑл-тунипе мана сирӑн пата йӑрӑҫ,
тесе шанса тӑратӑп епӑ.
- 23 Христос Исусшӑн манпа пӑрле тӑрмере ларакан
Епафрас сана салам йӑраӑ; манпа пӑрле ӑҫлӑкенсем
Маркпа Аристарх, Димаспа Лука та салам йӑраҫҫӑ.
24 Хамӑра Ҫалакан Исус Христос тивлеҫӑ сирӑн сыв-
лӑшпа пултӑр. Амин.

СВЯТОЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛ ЕВРЕЙСЕМ ПАТНЕ ЙАНӑ ҪЫРУ.

303. I. Аттемӑрсене мӑн авалтанах пророксем урӑ
2 темиҫе хут та, темиҫе тӑрлӑ те каланӑ Турӑ ҫак йулаш-
ки кунсенӑн пире Ывӑлӑ урӑ каланӑ: Вӑл пурне те
Ывӑлийӑн аллине панӑ, ӑмӑрсене те Ун урӑ пултар-
3 нӑ. Ывӑлӑ Вӑл Турӑ мухтавин ҫутти. Унӑн ипостасин
сӑнӑ, Хайӑн хаватлӑ сӑмахӑпе пурне те тытса тӑнӑ
тӑрӑх, пирӑн ҫыӑхӑмӑрсене Вӑл Хай урӑ каҫарт-
тарса, ҫӑлти аслӑ вырӑн ҫине сылтӑм йенне ларна.
4 Вӑл илнӑ иат ангелсен йатӑнӑн мӑн ҫухлӑ ҫапла, Хай
5 вӑсенӑн ҫавӑн ҫухлӑ аслӑ. Есӑ Манӑн Ывӑлӑм, Епӑ
Сана пайан ҫуратрӑм тесе, тата: Епӑ Унӑн Ашшӑ пу-
лӑп, Вӑл Манӑн Ывӑлӑм пулӑ тесе, ангелсенӑн пӑр-
6 не Турӑ хӑсан та пулин каланӑ-и? Малтанах ҫурал-
нини тӑнӑн йанӑ ҫух та каланӑ: Туррӑн ангелсем
7 Ана пур те пуҫсапӑр, тенӑ. Ангелсем ҫинӑн каланӑ:
Есӑ ҫиле Хавӑн ангелусем тӑватӑн, йалкӑшса ҫунакан

вута Хана ёслесе тăракансем тăватан, тенё. Ывăлё 3
 ҫинҫен каланă: ей Турă, Санан аслă вырăну ёмёртен
 ёмёре, Санан патшалăху туйи—тёрёслёх туйи, Есё тёрёслёхе йурататан, йёркесёрлёхе кураймастан; ей Турă, 9
 ҫаванпа Сана Хаван Турру Хупа пёрле пайа кёнисен-
 ҫен саванăҫ ҫавё ытларах сёрнё, тенё.

304. Тата: ей Турă, Есё малтан ҫёре пултарнă, пё- 10
 лёт те Санан аллу ёҫех. Вёсем пётёҫ, Есё йаланах 11
 пур; пур те тумтир пек кивелёҫ; вёсене Есё тумтир 12
 ҫёркенё пек ҫёркен те, вёсем улăшанёҫ. Есё Ху ҫав
 ҫавах, Санан кун-сулу пётес ҫук, тенё. Епё Санан 13
 ташманусене Санан уру айне тăвиҫҫен, Есё Манан
 сылтăм йёнҫе лар тесе, ангелсенҫен пёрне Турă хаҫан
 та пулин каланă-и? Ангелсем вёсем пур те ҫăланас 14
 ҫынсемшён ёслесе тăма йаракан сывлăшсем мар-и вара?

II. Ҫаванпа ёнтё, ҫан тёне пăрахас мар тесен, ха-
 мър мён илтвине пирён хытă астуса тăрас пулат.

305. Ангелсем урлă пёлтернё сăмах хăватлă пулнă 2
 пулсан, ана итлемесёр, тумасёр хăварнăшан йалан ти-
 вёшлипе тавăрнă пулсан, ҫак тери пысăк ырăлăхшан, 3—4
 ҫăланас ёҫшён тăрăшмасан, епир йёпле хăталса йулă-
 пър? Ун ҫинҫен Ҫалакан малтан Хай каласа пёлтернё,
 тата Турă паллсем, тёлёнмелле ёҫсем, тёрлё хăватсем
 кăтартвине, Святой Сывлăш ырăлăхне, Хай кăмал туса
 валеҫсе панипе Ҫалаканран илтсе йулнисем хамър ҫă-
 ланас ёҫе пире хытă ёнентернё. Епир каласа пёлте-
 рекен пулас ҫут-ҫанталăка Турă ангелсене пăхăнтар-
 ман, апла тума мар, тахăшё пёр тёлте ҫапла каласа
 пёлтернё: ҫын мёнех вара въл: Есё ана асăнтан йама-
 стан? мён вара въл етем ывăлё: Есё ана пăхса тара-
 тан? Есё ана ангелсенҫен кăшт анҫах кёҫён тунă: ана 7
 мухтавлă, хисеплё туса илемлёлентернё; ана Ху аллу
 пултарнă йапаласенён патши тунă: пурне те ана пă- 8
 ханса тăмалла тунă, тенё. Пурне те ҫынна пăхăнтарнă

пулсан, а́на пәхә́нтарманни нимён те сук пула́т. Пурне
 9 те сы́нна пәхә́нтарни́не халё́ епир курмастпәр-ха. Ви-
 леме тў́снәшә́н Иису́са мухта́ва кә́ларни́не, хисеплө́ ту-
 ни́не епир пө́летпәр. Ва́л Тура́ кә́мә́л туна́ та́рах пу-
 10 риншә́н те вилес тесе пәр авкана анта́х ангелсентә́н
 кә́сә́не йу́лнә. Пурне те Хайшә́н пултаракан Турра́н,
 пурне те туса ситерекен Турра́н етем ывә́лө́сене ну-
 майё́шнә мухта́ва Кә́ларакана, сә́ләнма йе́ртсе пыра́кана,
 Иису́с Христоса, асап кә́тартса асла кә́лармалла пу́днә.
 11 **306.** Тасатаканё́ те, тасалаканё́сем те, пур те пәр
 Тура́ран; саванла́ Тасатаканё́ сы́нсене та́ванәмсем те́ме
 12 вә́танмаст. Ва́л калана́: Сана́н йатна та́ванәмсене пө́л-
 терө́п, е́ненекөнсем ху́шшинте́ (Җиркү́ре) Сана мухтаса́
 13 йу́рлап, те́нө. Тата: Епө́ Ун сы́не шанса та́рап, те́нө.
 Тата: ака́ Епө́ Хам та, Тура́ Мана пана́ а́тамсем те,
 14 те́нө. А́тисенә́н у́тпө йу́н пуртан, Ва́л Хай те у́тлө́,
 йу́нла́ пулса та́нә; вилө́м пу́слә́хне, шу́йттана, Хай
 15 вилсе вай́ран йа́рас те́нө, вилө́мрен хә́рани́пе ө́мөр
 та́рашшө́не зу́ра пулса пура́накан сы́нсене хә́тарас
 16 те́нө. Уна́н ангелсене́ сә́лмалла пу́лман, Авраа́м йә́хне
 17 сә́лмалла пу́днә. Халә́х сы́лә́хне ка́сарттарма́ Тура́
 уме́нте хө́рхөне́кен кә́мә́ллә, ша́на́слә́ җи асла́ свяще́н-
 ник пу́лмашка́н, Уна́н пур йе́нтен те та́ванө́сем йе́вө́рлө́
 18 пу́лмалла пу́днә. Хай асап курса́, тў́ссе иртте́рнө та́-
 ра́х, Ва́л аса́плана́кансене те пу́лә́шма пултарат.

307. III. Ей таса та́вансем, сә́у́лти ыра́лә́ха пайа́
 кө́рес сы́нсем, хамар пата́ Иани́не, хамар те́нөн җи
 2 асла́ Священникне́, Иису́с Христоса, пө́лсе ситө́р: Тур-
 ра́н пө́тө́м сурҗө́-йө́рө́нте́ Моисе́й ша́на́слә́ ө́слесе та́на
 пек, Ва́л та Хайне́ ыра́на ларта́кан Тура́шан йала́-
 3 на́х ша́на́слә́. Сурт ларта́кан сурте́нтен ме́н зу́хлө́ зап-
 ла́рах, Иису́са Моисе́йрен саван зу́хлө́ ытла́рах хисө́п-
 4 леме тивө́слө́. Кирек хә́ш сурта́ та кам та пу́лин лар-
 та́т, пурне те туса ситерекенни́ Тура́.

308. Турран пётём суртё-йёрёнте Моисей шанасла 5
ёслесе таракан пек антах пулна, вал пёлтерме кирлине
пёлтерсе танă; Христос Турран Ывалё пулна тарăх 6
Унан суртне-йёрне шанасла пăхса тарат; хамар сала-
насса йаланах тереклё, мухтанмалла ёмётленсе, шанса
тарсан, епир Унан суртё пулса таратпăр. Саванпа 7
ёнтё Святой Сывлаш каларёшле: халё Унан сассине
илтсен, Турра ўпкеленё тухнехи пек, Ана пушă хирте 8
сананă кунсентѳи пек, жерёрсене ан хытарăр: унта Мана 9
сирён асарсем санарёс, Манан ёсемсене херёх сўлт-
тён курсан та санарёс Мана. Саванпа Епё вал халаха 10
силентём те каларăм: вёсем камалёпе йалан аташса
сўрерёсё, Манан сўламсене вёсем пёлмерёс, терём. Са- 11
ванпа Епё сїллёмпе тупа турăм: вёсем Манан канас-
лахама кереймёс терём, тенё Турă.

309. Ей таванамсем, аставăр, сирён кам та пулин 12
усал камалла, ёненмен жерелё ан пултăр, апла есир
жерё Тураран уйăралса кайăр. — Халё, тесе калама вăхат 13
пур тух, куллен пёрне-пёри ўкетлёр: сирён кам та
пулин сїлăхпа улаланса камалне хытарса ан йатăр.
Епир ёнтё Христоспа пёрле пай илессисем пултăмăр; 14-15
антах пирён: — халё, Турран сассине илтсен, Ана ўпке-
ленё тухнехи пек, жерёрсене ан хытарăр, теме йура-
кан вăхатра, хамар пусласа йанă пек пурăнма йала-
нах хытă тарашас пулат. Моисейпе пёрле Египетрен 16
тухнисем Турра пур те ўпкелемен; хушнине илтекен-
сентён хашё-хашё антах ўпкеленё. Херёх сўлттён Турă 17
кама сїленсе танă? Сїлаха кёнисене, шамми-шакки-
сем пушă хирех ыртса йулнисене мар-и? — Манан кан- 18
лехёме кереймёс тесе, пăханманнисем сїнтён тупа ту-
масăр, кам сїнтён тупа тунă тата? Сапла ёнтё вёсем 19
ёненмен пирки канлехе керейменни палла.

310. IV. Саванпа пирён сыхланса пурăнмалла: Турă
самах панă тарăх Унан канаслахне кёме май пур вă-

- хатра, сирён хашё те пулин унта кёме ёлкёреймесёр
 2 ан йултар. Иудейсене пёлтернё пек, пире те канәсләха
 кёме хыпар тунә; анҗах вёсем вәл сәмаха илтсен ёнен-
 3 сех пётөрмен, саванпа вәл вёсене усса пымав. Епир,
 ёненекенсем, канәсләха кёретпёр: Хай ёсёсене тёнҗе
 пусламашёнҗөх туса пётөрнё пулсан та, Турә каланә:
 4 Епё силлёмпе тупа туса каларәм: вёсем Манән канәс-
 ләхәма кёреймёс терём, тенё. Ситҗёмёш кун синҗен
 пёр тёлте-сапла каланә; ситҗёмёш кун Турә пур ёсё-
 сенҗен те каннә, тенё. Тепёр тёлте тата: вёсем Манән
 6 канәсләхәма кёреймёс, тенё. Малтан пёлтернисем хай-
 сем пәхәнман пирки канәсләха кёреймен, хашин-ха-
 7 шин унта малашне кёмелле, саванпа Турә—халё—тесе,
 унта кёме тата урәх вәхәт (кун) кәтартса хунә; пай-
 тах вәхәт иртсен Давид урлә каланә: халё Унан сас-
 сине илтсен, җөрөрсене ан хытарәр, тенё; сак сәмах-
 8 сене епё маларах та каланә-җё. Исус Навин Израил
 халәхне канлөхе кўртнё пулсан, урәх кун синҗен ка-
 9 ласси те пулмё-җё. Саванпа ёнтё Турә халәхин кан-
 10 лөхе көресси малта-ха. Турә Хай ёсёсенҗен каннә пек,
 Унан канәсләхне кенё сын та хай ёсёсенҗен канаф.
 11 Сапла ёнтё сав канлөхе кёме тарашар, парәнман сын-
 сене кура, кам та пулин пәхәнми пулса ап кайтар.
 12 Турә сәмахё хаватлә. пулса ситсе пыраф, вәл икё
 йенё те сивҗөлё пур төрлө хөсрен те виҗөкөн, вәл
 җунпа сывләш витёр, тәл-пў пайёсемпе мимё витёр
 тухаф, шухәсене те, камәл туртнине те пёлсе айәп-
 13 лаф. Пултарнә йапаласенҗен Турра куранмасәр тәра-
 канни пёри те сук, Унан кусё умёнҗе пур те куран-
 са лайәх паләрса тарәф; епир Ана хисеп парәпәр.
 14 **311.** Сапла ёнтё пирён җи аслә Священникёмёр җап-
 ла, Вәл пёлётсем витёр тухнә; Вәл Турә Ывалё Исус,
 15 саванпа хамәр тене хытә тытса тарар. Пирён җи аслә
 Священникёмёр епир халсәррине пёлмесёр хөрхенме

пултарайманскер мар, Въл пирён пекех пурне те тўссе
ирттернѐ, ҫылӑха анҫах кѐмен. Ҫавӑнпа ѐнтѐ Унӑн 16
ырӑлӑхлӑ аслӑ ырӑнѐ патне хайула пырар, кирлѐ вӑ-
хӑтра Въл пире хѐрхенсе ырӑлӑхне парса пулашѐ.

V. Етемсен хушшинҫен суйласа илнѐ кирек хӑш ҫи
аслӑ Священнике те ҫылӑх пирки ахал парнесемпе пуснӑ
парнесем кўрсе Турӑ умѐнҫе етемшѐн кѐл-туса тӑма лар-
таҫҫѐ; пѐлмен ҫынсене, аташса пурӑнакансене въл хѐр-
хенме пултарат. Ҫавӑнпа въл халӑх ҫылӑхѐшѐн те, хай 3
ҫылӑхѐшѐн те парне кўрсе тӑмалла. Никам та хай тѐл- 4
лѐн ҫи аслӑ Священник пулма пултараймасҫ, Аарона
суйланӑ пек Турӑ суйласа илни анҫах ҫи аслӑ Священ-
ник пулма пултарат. Христос та ҫи аслӑ Священник ҫап- 5
не Хай тѐллѐн илмен. Ана: Есѐ Манӑн Ывӑлӑм, Епѐ Сана
пайӑн ҫуратрам, тесе калакан Турӑ ҫи аслӑ Священ-
ник тунӑ. Вӑлах тепѐр тѐлте: Есѐ Мелхиседек йевѐрлѐ 6
ѐмѐрлѐх священник, тенѐ. Хай ўтлѐ пулса пурӑнна 7
вӑхӑтра Христос Хайне вилѐмрен ҫалма пултаракан
Турра ѐсѐклесе йѐрсе, куҫ-сулѐ тӑкса йӑланса кѐл-
тунӑ; Турра хисепленѐшѐн Унӑн кѐлли ҫитнѐ. Въл 8
Турӑ Ывӑлѐ пулсан та, пӑхӑнса тӑма асап курса вѐ-
реннѐ. Мухтава тухсан, Въл Хайне итлесе тӑракансене 9
пурне те ѐмѐрлѐхе ҫӑлӑнмалла тӑвакан пулнӑ. Турӑ 10
Ана Мелхиседек йевѐрлѐ ҫи аслӑ Священник тунӑ.

312. Ҫакӑн ҫинҫен пирён нумай каласма кирлѐ-ҫѐ, 11
анҫах каласа ӑнлантарма хѐн: есир итлеме пултарайми
пултӑр. Мѐн ҫухлѐ вӑхӑт иртнине хисеплесен, есир 12
хавӑр вѐрентекенсем пулмалла-ҫѐ ѐнтѐ, сире халѐ Ту-
рӑ сӑмахин ҫи пуҫламашине ҫенѐрен вѐрентмелле. Сире
хытӑ ҫимѐҫ кирлѐ мар, сѐт кирлѐ. Сѐтпе тӑранса пу- 13
рӑнакан кирек кам та тўрре тухасси ҫинҫен каланине
ӑнланаймасҫ: въл аҫа-ха. Хытӑ ҫимѐҫ ҫитѐннисене ти- 14
вѐҫлѐ: вѐсенѐн ҫѐри ырӑпа усала уйӑрма хӑнӑхса ҫитнѐ.

VI. Ҫавӑнпа ѐнтѐ Христос вѐрентнийѐн пуҫламашине

хаварса, Ыл вѣрентнине тѣплѣ пѣлсе ҫитме васкар;
 усаҫара тухнӑ ёҫсене пӑрахасси ҫинҫен, Турра ёне-
 2 несси ҫинҫен, шыва кӑресси ҫинҫен, алӑ хурасси ҫин-
 3 ҫен, вилнисем ҫӑрӑлсе тӑрасси ҫинҫен, ёмӑрлӑх сут
 4 ҫинҫен ҫенӑрен пуҫласа йӑрса вӑренес мар. Турӑ кӑ-
 5 мӑл тусан. епир ҫавна пѣлсе ҫитӑпӑр. Пӑрре тасал-
 сан, ҫӑлти ыраӑлахпа Святой Сывлаш тивлетне илсен,
 6 Турраӑн ыра ҫамахне пѣлсе ҫитсен, пулас ёмӑрӑн ыра-
 7 лӑхне ативсен уйӑраӑлса ӱкнисене тепӑр хут ӱкӑн-
 терсе ҫенетме ҫук: вӑсем хайсем ашӑнҫе Турӑ Ывал-
 8 не ҫенӑрен пӑталаҫҫӑ, Ана маҫкаӑл тӑваҫҫӑ. Хай ҫине
 темиҫе хут ҫавакан ҫумаӑра сахса тӑракан ҫӑр, хайне
 сухалакансем валли усаӑла тыра-пула ӱстерекен ҫӑр
 8 Турӑран пиллӑх илсе тӑраӑ; ҫикӑн кураҫпа хыт-хура
 ӱстерекен ҫӑр йураҫса; вал ылхан айне пулас пат-
 нех ҫитнӑ, ана ҫунтарса пӑтерӑҫ.

9 **313.** Ей йуратнӑ тӑвансем, ҫапла калатпӑр пулсан
 та, епир сире аванарах пулӑ тесе ҫӑлаӑнас шухӑша
 10 тытса пурӑнатӑр пулӑ тесе шанса тӑратпӑр. Турӑ тӑ-
 рӑ, Вал сирӑн ёҫӑре, есир йуратнаӑран тӑрашнине ман-
 мӑ; есир Унан йаҫӑшӑн таса ҫынсене йуратса пулаш-
 11 рӑр, халӑ те пулашатӑр. Йалан ёлӑкхин пекех хытӑ
 тӑрашса, есир пурӑр та тӑреклӑ ёмӑтленсе тӑракан пу-
 12 лӑр-ҫӑ; ан ӱркӑнӑр, хайсене пама пулнине ёненсе, вӑ-
 рах тӑссе тӑрса илекенсем пек пулӑр.

13 **314.** Турӑ Авраама ҫамах панӑ ӑух, Хайӑнҫен асли-
 не асаӑнса тупа тума никам та ҫукран Хайне Хай асаӑнса
 14 тупа туса каланӑ: ҫӑн сана пиллесех пиллӑ, санаӑн йӑх-
 15 на йышлӑлантарнаҫемӑн йышлӑлантарӑп, тенӑ. Ҫапла
 16 Авраам вӑрах тӑссе тӑрса пама пулнине илнӑ. Етем-
 сем хайсенҫен аслине асаӑнса тупа тӑваҫҫӑ; ёнентерсе
 тупа туни вӑсенӑн пур тӑрлӑ тавне те татса параӑ.
 17 Ҫавӑнпа Турӑ та пама пулнине илес ҫынсене, Хай кӑ-
 малӑ улашаӑнас ҫуккине тӑреклӑрех ёнентерес тесе

тупа тунă; Вăл пире, малтан пыракан ёмёте шанса 18
 тăма пулнисене, сав улашăнмасăр тăракан икё йапа-
 лапа (пама пулса тупа тунипе) пётёмпех лăплантарас-
 шăн пулнă; сав йапаласем сінтєн Турă улталаса калас
 сук; ёмёт вăл туншăн шанăслă, тереклĕ йакăр пек, 19
 вăл шала таршав хыснех (пёлёт сінех) ситет, унта 20
 пирёншĕн Мелхиседек йевёрлĕ ёмёрлĕхе тї аслă Свя-
 щенник пулса пирён умран Исус кĕнĕ.

315. VII. Мелхиседек вăл Салим патши, сўлти Тур-
 рăн священникё пулнă. Авраам патшасене сĕнтерсе
 тавăрăннă тух, Мелхиседек апа хирĕс тухса пилленĕ.
 Авраам вара вăрçара туртса илнĕ мĕн пур йапалисĕ- 4
 нĕн вуннăмĕш пайне Мелхиседеке уйăрса панă. Мел-
 хиседек тени тўрёлĕх патши тени пулат, унта тата
 Салим патши тени канăслăх патши тени пулат. Унан 3
 ашшĕ-амăшĕ те, йăхĕ-тĕпĕ те пулман пекрен, унан кун-
 сулĕ хăсан пусланни те, пурăнасĕ хăсан пётни те
 паллă мартан, Турă Ывăлĕ йевёрлĕ пулса Вăл ёмёр
 священник пулса тăрат. Пёлетёр-и ёнтĕ, Мелхиседек 4
 мĕн терлĕ аслă пулнă: апа тĕп аттемёр Авраам та вăр-
 çара туртса илнĕ тї лайăх йапалисенĕн вуннăмĕш
 пайне панă. Левій ывăлĕсем, священнике тухнисем, 5
 халăхран, хайсен таванĕсентєн, вĕсем Авраам йăхĕнтї
 сынсем пулсан та, закон хушнă тăрах вуннăмĕш пай
 илсе тăнă. Мелхиседек вĕсен йăхĕнтєн тухнă сын пул- 6
 масан та, Авраамран вуннăмĕш пай илнĕ, апа, пама
 пулнине илесĕскере, пилленĕ.

316. Кĕсĕнни аслинтєн пиллĕх илет, сав ёс сінтєн 7
 никам та тавлашас сук. Кунта (левитсен вăхăтĕнтĕ) 8
 вуннăмĕш пай вилĕмлĕ сынсем илĕсĕсĕ; лере (Авраам
 вăхăтĕнтĕ) хай сінтєн—пурăнат—тесе пёлтерни илет.
 Вуннăмĕш пай илсе тăракан Левій хай те Авраам 9
 урлă Мелхиседеке вуннăмĕш пай панă теме йурат;
 мĕшĕн тесен Мелхиседек Авраама хирĕс тухнă тух, 10

Левий Авраам йахёнџен суралман пулсан та, малашне суралмалла пулна.

- 11 Левий аравёнџен тухна священниксем (халӓха закон савсен вӓхӓтёнџе панӓ) халӓха пётёмпех ырра кӓларма пултарна пулсан, мёшён тата Мелхиседек йевёрлӓ урӓх священник кирлӓ пулӓ-џӓ, мёшён а́на Аарон йёр-
 12 кипе тухна священник темӓ-џӓс? Священниксенӓн йёрки улӓшӓнсан, закон та улӓшӓнмасӓр йулас сук.
 13 Мелхиседек йевёрлӓ священник тесе Иисус Христос сӓнџен каланӓ, Вӓл Левий йахёнџен тухман, урӓх йах-
 14 ран тухна. Сав йах сы́нисем пӓри те парне ыра́нӓ патне пыман; пирӓн Сӓлаканӓмӓр Иуда йахёнџен су-
 15 тӓлса тухна, а́на пур те пӓлӓсӓсӓ, священник пулас тӓлӓшпе сав йах сӓнџен Моисей нимӓн те кала-
 16 ман; ёлӓкхи закона улӓштарни тата ак сӓкӓнтан лайӓх-
 17 рах палла: Мелхиседек йевёрлӓ урӓх Священник тух-
 18 на. Вӓл у́тлӓ етемсен йёрки тӓрӓх священнике кӓмен, Хӓйӓн ёмӓр пӓтми хӓваџепе священник пулса тӓна.
 19 Ун сӓнџен Сырура каланӓ: Есӓ Мелхиседек йевёрлӓ ёмӓрлӓх священник, тенӓ.

- 18 **317.** Ёлӓк кӓларна йёркене хӓваџӓ сукран, уса кӓ-
 19 мӓврӓн улӓштарасӓсӓ. Закон пӓр сы́нна та ырра кӓлар-
 20 са ситереймен, халӓ ёнтӓ сы́нсенӓн Тура патне сы́ва-
 21 харма шанџӓклӓ ёмӓт пур. Сав ёсӓ пӓтӓмпе тупа туса
 22 тунӓ. Ёлӓкхи священниксене тупа тумасӓр кӓртнӓ, Христоса кӓна тупа туса священник тунӓ. Ун сӓн-
 23 џен каланӓ: Есӓ Мелхиседек йевёрлӓ ёмӓрлӓх священ-
 24 ник тесе Тура тупа тунӓ, уншӓн Вӓл у́кӓнмӓ, тенӓ.
 25 Сӓпла ёнтӓ тупа туса сӓнӓрен хунӓ лайӓх Сӓмаха
 26 Иисус ыра́на кӓ́ме пулна. Унтан тата леш священ-
 27 никсем нумайӓн пулна, пӓџӓн анџах священник пулса
 28 тӓ́ма вилӓм џарна. Ку ёмӓрӓх пурӓнаӓ, савӓнпа Унӓн
 29 священникре тӓ́расси те пӓ́тмест. Вӓл Хӓй урлӓ Тура
 30 патне пыракансене кирек хӓ́сан та сӓ́лма пултарӓт,

Вăл ѓмѐрех тѣрѐ тăраť, кирек хăсан та вѐсен хутне кѐме пултараť.

318. Пирѐн тѣ аслă Священник савăн пек пулмалла 26
та: Вăл таса пуранăслă, усал ѓс туман, айăпа кѐмен,
сылăхлисентен уйăрам тăракан, пѐлѐтсентен те сўле
сѓкленнѐ сын пулма тивѐслѐ. Леш тѣ аслă священниксем 27
пек, Унăн малтан Хай сылăхѓшѐн, кайран халăх сы-
лăхѓшѐн, куллен парне кўрсе тăрасси сук. Вăл сав
ѓсе Хайне Хай пѐрре парнене кўрсе, туса ситернѐ.
Халсăр етемех закон тѣ аслă священнике лартаť; закон 28
вăхăтѐ иртсен, тупа туса каланă сăмах ѓмѐрех хăватлă
тăракан Ывăла тѣ аслă Священник тунă.

VIII. Халѐ калакан сăмахра тѣн хакли акă сакă:
пирѐн тѣ аслă Священникѓмѐр сўлти мухтавлă, аслă
вырăн сине сылтăм йенне ларнă; Вăл сын туман, Турă 2
пултарнă таса вырăнта, тѣн кѐлѐ татăрѐнтѐ кѐл-туса
тăраť. Кирек хăш тѣ аслă священнике те ахă парне- 3
семпе пуснă парнесем кўме лартасѓ; савăнпа Хри-
стосăн аллинтѐ те парнене кўмелли пулмалла пулнă.
Вăл сѓр синтѣх пураннă пулсан, священник те пул- 4
ман пулѐ-тѐ, кунти священниксем закон тăрăх парне
кўрсе тăрасѓ; Моисейе скинă тума тытăнас умѐн ка- 5
ланă пек, вѐсем пѐлѐт синтѣ Йѓвѐрлине, унăн мѐлкине
(хисеплесе) ѓслесе тăрасѓ; Моисейе каланă: асту, есѐ
пурне те хăна ту синтѐ кăтартни Йѓвѐрлѐ ту, тенѐ.
Исус ырăрах сăмаха вырăна кўрекен; сав сăмаха пы- 6
сăк ырăлăх кăтартма пулса тѐреклѐлентернѐ, савăнпа
Исус пысăк ѓс туса тăракан пулнă.

319. Малтан хунă сăмахăн ситмен тѐлѐ пулман пул- 7
сан, унăн вырăнне урăх сăмах пѐтерме кирлѐ пулмѐ-тѐ.
Пророк Израил сыннисене питлесе каланă: Турă ка- 8
лаť: акă кунсем ситесѓ, Епѐ Израил кил-йышѐпе
Иуда кил-йышѐпе сѓнѐ сăмах хурăн; вăл сăмах Епѐ 9
вѐсенѐн ашшѐсене аллисентѣн тытса Египет сѓрѐнтѣн

Павел апостол сьрăвѐ.

- 10 саватса каларнă тух хунă сăмах пек пулмĕ; вĕсем вăл
 сăмахăма Манăнне тытса тăмарĕс, саванпа Епĕ вĕсене
 11 тиркерĕм, тесе калаť Турă. Сав кунсем иртсен, Израил
 кил-йышне каласа парас сăмахăм акă сакă: вĕсене Хам
 законсен сінтĕн шухайшлăкан тăвăп, законăмсене вĕ-
 сенĕн тĕрисем ашне сырса хурăп, вара вĕсенĕн Турри
 12 пулăп, вĕсем Манăн халăхăм пулĕс, тет Турă. Вара
 харкам хай сывăх сыннине, харкам хай тăванне: Тур-
 ра пĕл тесе вĕрентмĕ; пĕтĕккинтĕн пуçласа пысăккине
 13 сититтĕнех пур те Мана пĕлсе тăрĕс; вĕсенĕн тĕрес
 мар есĕсене Епĕ хĕрхенсе каçарăп, вĕсенĕн сылахĕсене,
 вĕсенĕн йĕркесĕр есĕсене урăх асăма илмĕп тет, тенĕ.
 14 Çĕнĕ тесе малтанхи сăмах кивелнине пĕлтернĕ; кивел-
 се, ватăлса ситекеннийĕн пĕтесси сывăх.

320. IX. Малтан хунă сăмахăн та Турра кĕлĕ-тумал-
 2 ли йĕрки пулнă, сĕр сінтĕи кĕлĕ суртĕ пулнă. Кĕлĕ
 татăрин малтанхи пўлĕмне туса хунă, унта сурта вы-
 рăнĕ, сĕтел, тата Турă умне хунă сакăрăсем пулнă;
 3 апа таса пўлĕм, тенĕ. Иккĕмĕш татăр хыçĕнтĕ таса-
 4 ран таса тийекеп тепĕр пўлĕм пулнă; унта тĕтĕрмелли
 ылтăн савăт, тата ашне те тулашне те ылтăнпа вит-
 нĕ закон артĕи пулнă, арта ашĕнтĕ манна тултарнă ылт-
 5 тан савăт, Ааронăн сұлсă каларнă туйи, тата законăн
 тул хамисем пулнă. Тасатакан вырăна (арта хуппине)
 6 мухтавлă херувимсем сунатĕсемпе витсе тăнă. Халĕ ун
 сінтĕн тепĕ йĕрĕпе калама кирлĕ те мар. Сапла тунă
 7 кĕлĕ татăрин малтанхи пўлĕмне священниксем йаланах
 Турра кĕл-тума кĕресçĕ. Тепĕр пўлĕмне тĕ аслă священ-
 ник анта сұлталăкра пĕрре кĕрет; вăл унта йунсăр
 кĕмест; йуна хайшĕн те, халăхăн пĕлмесĕр тунă сы-
 лахĕшĕн те парнене кўрет.

8 321. Сакăн урлă Святой Сывлаш кĕлĕ татăрĕ пур
 тух пĕлĕт сінтĕи таса вырăна кĕме сұл пўлĕнсе тăнине
 9 пĕлтерет. Кĕлĕ татăрĕ халхи вăхăта пĕлтерет; халхи

вăхăтра парнесем, пуснă парнесем кўреҫҫё, вёсем пар-
 не кўрекенён кăмăлне пётѐмпех тасатса ҫитереймёҫҫё.
 Парнесем кўрсё ёҫсе-ҫийесси, тёрлѐрен ҫăванасси, 1
 ытти йăласем те ўтшѐн кирлѐ пулнă; вёсене пурне те
 тўрлетсё ҫитерес вăхăт ҫитиҫѐн анҫах кăларнă. Пулас 11
 ыраьхсемшѐн тăрашакан ҫи аслă священник Христос
 ҫѐр ҫинҫи келѐ ҫатăрѐ пек алăпа туман, пысăк, пит
 лайăх келѐ ҫатăрѐ виттѐр пырса, таса вырăна пѐр хут
 кенѐ; Вăл унта каҫака йунѐ, йе пăру йунѐ илсе кѐ- 12
 мен, Хай йунне илсё кенѐ те, ҫынсене ёмѐрлѐхе хă-
 тарнă. Пăру йунѐпе, каҫака йунѐпе, тата пăру кѐлне 13
 хутапштарса сирпѐтни ирсѐрленнисенѐн ўҫёсене тасатаҫ
 пулсан, пѐр айăпсăр Христосăн Святой Сывлаш хă- 14
 ваҫепе Хай парнене кўнѐ йунѐ ҫѐрѐ Турра, ҫан Турра
 ёҫлесе тăмашкăн пирѐн кăмăламăра ирсѐрлетекен ёҫсен-
 ҫѐн тата тѐплѐрех тасатѐ. Ҫѐнсе илнисем хайсене нама 15
 пулнă ёмѐрлѐх ыраьха Хайѐн вилѐмѐ урлă илҫѐр
 тесе, Христос ҫенѐрен хунă сăмаха вырăна кўрет. Вăл
 малтан хунă сăмах вăхăтѐнҫи ҫылаьхсенҫѐн ҫаласшăн
 вилнѐ. Хай пурлаьхне пехиллесе ҫыру тăвакан, хай 16
 вилессине пѐлсе ҫыру тăваҫ, ҫав ҫыру пехиллекенѐ вил- 17
 сен анҫах ёҫе кѐрет; пехиллекенѐ ҫѐрѐ ҫух вăл ҫыру-
 ван хăваҫѐ ҫук. Ҫаванпа малтанхи сăмаха та йунсăр 18
 хуман. Моисей, закон мѐн хушнине пурне те пѐтѐм 19
 халăх умѐнҫе каласа парсан, пăру йунѐпе каҫака йунѐ
 илсё шыв хушнă та, аһа хѐрлѐ ҫампа, исоппа закон
 кѐнеки ҫине те, пѐтѐм халăх ҫине те, сирпѐтсе каланă: 20
 ҫакă хăвăра Турă панă сăмахан йунѐ, тенѐ. Ҫаплах 21
 тата келѐ ҫатăрне те, келѐ тунă ҫух тыткалакан пур
 савăтсене те йун сирпѐтнѐ. Закон тăраьх пур те тенѐ 22
 пекех йунпа тасалаҫ, йун тăкмасăр каҫару пулмасҫ.
 Ҫапла ёнтѐ ҫўлтинѐ пѐлтѐрекен йăпаласем ҫав пар- 23
 несемпе тасалмалла пулнă, ҫўлти вёсенҫѐн лайăх пар-
 непе тасалмалла пулнă.

24 **322.** Христос җан таса ыраһа пелтерекен, алапа
 тунә келә җатарне кёмен, Вәл пирёншён Атте Турә
 25 умне пырса тама пелёт ашних кёнё. Џи асла священник
 таса пүлеме ыдях йунёпе сүллен кёнё пек, Христос
 пелёт ашне Хайне темиҗе хут парнене / кўме кёмен;
 26 апла Унан тентёне пултарнаранпа темиҗе хут та асап-
 ланмалла пулнә пулө-җё, Вәл Хайне парнене кўрсе
 сылаха пётөрмешкён, ёмёрсем иртсен унта пёрре анҗах
 27 кёнё. Етемсене пёрре анҗах вилмелле тунә, унтан вё-
 28 сене сут пулаҗ; җаван пекех Христос та нумайёшиң
 сылахёсене Хай сине илмешкён Хайне Хай парне-
 не пёрре кўнё; иккёмөш хут Вәл сылахран тасатма
 килмё, Хайне кётсе таракансене җалмашкан килё.

323. X. Закон вәл пулас ыраһахсемөх (пулас ыра-
 лахсенён сәнөөх) мар, вёсенён мелки анҗах; закон
 хушнине сүллен сүл, йалан кўрсе таракан пёр нек
 парнесем парне паракансене нихаҗан та пётөмпөх ыра
 2 туса ситереймесҗё. Ыра туса ситерсен җав парнесене
 кўме җарәнё-җёҗ, парне кўрекөнсем пёрре тасалё-җёҗ тө,
 3 хайсенён сылах пуррине пёртте сисмё-җёҗ. Сүллен
 4 парне кўни вёсенён сылахёсене астутарса тараҗ. Пару
 йунёпе каҗака йунё сылахсене каҗарттарма пултарас
 5 сук. Җаванпа Христос тентёне килнё җух каланә: пус-
 са кўнё парнене те, ахал парнене те Есё хапал ту-
 6 марән, Ман валли ўт хатёрлерён. Сылахшән кўрекөн
 пётөмөшпе сунтарса паракан парне те, пусса кўрекөн
 7 парне те Сана йурахла мар. Вара Епё каларәм: өй
 Туррәм, Ман синҗен кёнеке пусламашентё сырнә пек,
 8 акә Санән ирөкне тума кайатап терөм, тенё. Малтан
 каланә: закон тарах пусса кўрекөн парнене те. ахал
 парнене те, пётөмөшпе сунтарса паракан парнене те,
 сылахшән кўрекөн парнене те Есё хапал тумарән, вё-
 9 сене камәл та тумарән, тенё; унтан каланә: өй Туррәм,
 акә Санән ирөкне тума кайатап, тенё; кайран каланине

тавас төсө, малтанхине пăрахăча кăларнă. Турă ҫапла 10
 кăмăл тунă тăрах, епир Иисус Христос Хай ўтне пёр
 хут парнене кўнипе тасалнă. Пур священниксем те 11
 куллен келёре тана, темиҫе хут та пёр пек парнесем
 кўнё, ҫав парнесем ҫылăхсене нихсан та пётереймөҫҫё.
 Христос ҫылăхшăн пёр парне кўнё те, Туррăн сылтăм 12
 йенне өмёрлөхе ларнă, вара Хайён тапманёсене Хайён 13
 ури айне тавассине кётме пусланă. Тасалмалли ҫын- 14
 сене Бал пёрре парне кўнипех өмёрлөхе тап-таса тунă.
 Ҫакан ҫинҫен сире Святой Сывлаш та пёлтерее тă- 15
 раҫ, ҫаванпа каланă та, Турă калат: ҫав кунсем иртсен 16
 вёсене каласа парас сăмахăм акă ҫакă: хам законăма вё-
 сен ҫёри ашне хурап, вёсен шухăшөсем ашне ҫырса
 хурап; вара вёсенён ҫылăхөсене, вёсенён йёркөсёр, 17
 өҫөсене урах асăнмап тет, тенё. Ҫылăхсене каҫарсан, 18
 вёсемшён парне кўме кирлө мар вара.

324. Ей тавансем, ҫапла ёнтё Иисус Христос йунё 19
 урла пирён ҫөнё ҫулпа, ҫөрөлөх ҫулөпе таса пўлөме
 кёме өмөтөмёр пур; ҫав ҫөнё ҫула пире Иисус ҫаршав 20
 урла, Хайён ўҫё урла уҫса панă; пирён тата Турă 21
 ҫуртне пăхса тăракан ҫи асла Священникөмёр пур, ҫа- 22
 ванпа ёнтё таса кăмăлпа, төреклө ёненсе, хамăра
 (авалхи йөвөрлө) сирпётнипе ҫөремөре пур айăпран та
 тасатса, ўтөмөре таса шывпа ҫуса, ҫав ҫурта кёрер;
 пёр иккөленмөсёр өмөтленнине кăтартса тăрар: пама 23
 асăнна Турă Хай сăмахне кайалла тавас ҫук. Пёр пё- 24
 риншён тăрашар, пёр пёрөмөре йуратма, ыра өҫсем
 тума хавхалантарса пырар. Хаш-хаш ҫынсенён йăлине 25
 кура пирён пёр ҫөре пуҫтарăнма пăрахас мар; сут
 кунё ҫывăхарса килнөсемён пёр пёрөмөре хытаран
 хытă ўкөтлесе пурăнар. Ыанлаха пөлсе ҫитсен те, епир 26
 ирёклёрен ҫылăха кёрсе пурăнатпăр пулсан, ҫылăх
 каҫарттармалли урах ларне ҫук вара: сут пулассине, 27
 хирёс тăракансене пётерме хатёр тăракан хайар вута

28 хăраса кётсе тăрасси анџах йулаџ вара. Хăвăрах шу-
 29 хашласа илёр: Моисей законне икё сын, йе виçе сын
 умёнџе парахакана пёр хёрхенмесёр вёлереççе пулсан,
 Тура Ывăлне хисепе хуман сын, çенёрен хунă сăмах
 йунне, хайне тасатнă йуна, таса йапала вырăнне
 хуман сын, ырăлăх паракан Сывлăша та хурлакан сын
 30 мён тери йывăр асап курма тивёçлĕ? Тура калаџ: хи-
 рёç тавăрасси Манăн ёç, Хам тавăрап, тет, тенё. Тата
 каланă: Хайён халăхне Тура сүт тăвё, тенё. Çав сă-
 31 махсене Калакана пелетпёр епир. Ъёрё Тура аллине
 ленкме пит хăрушă!

32 **325.** Хăвăрăн малтанхи кунăрсене астуса илёр-ха:
 есир ун џух, хăвăр тасалнă хыççăн, пит йывăр асап
 33 куртăр: пёр йенџен хăвăра машкăл тунипе, хён-хур
 курнипе есир сын кулли пултăр, тепёр йенџен çав
 асапсенех куракан ытти сынсемшён хуйхăрса пурăн-
 тăр; епё термере ларнă џух есир маншăн та хуйхăр-
 34 тăр, хăвăрăн пелёт çинџе лайăх, нихăçан та пётми
 пурлăх пурринё пёлсе тăрса, есир кунта пурлăхăра
 турта турта иллине саванса тўсрёр.

35 **326.** Çапла ёнтё ёмётленсе тăма ан пăрахăр: уншăн
 36 сире пит нумай тавăрса парёç. Туррăн ирёкне туса
 çитерсе, пама асăннинё илмешкён, сире тўсёмлĕх кир-
 37 лё. Инçе мар ёнтё, тата кашт анџах: Килекенни килё,
 38 вăрах тăмё. Тўрё сын хай ёненнипе џерё тăрё; иккё-
 39 ленокен сынна Манăн џунăм йуратмасџ, тенё. Ёпир
 иккёлөнсе пётсе ларас сынсем мар, епир џунăмăрсем
 çăланасса шанса тăратпăр.

XI. Ёненни вăл ёмётленнинё пур пек курни, курăн-
 2 маннинё курăнаканни пек шанса тăни. Ёненнипе тўр-
 3 ре тухассинё авалхисем кăтартса хăварнă. Тёнџе Тура
 сăмахёпе пуллине епир ёненнё тăрăх пелетпёр; çапла
 4 ёнтё курăнаканни курăнманнинџен пулнă. Ёненнипе
 Авел Турра Каинăннинџен йурахларах парне кунё;

Турă унăн парни йурахлине пелтернĕ, саванпа Авел
парни урлă тўрре тухнă; Авел хай вилнĕ пулсассан та,
въл ёненнине халĕ те пулин асанаççĕ. Ёненнĕшĕн 5
Турă Еноха вилиѳенех пелĕт сине куçарнă; ана вара
никам та курман; въл Турра йурадине хайне куçаритѳ-
ѳенех пелтернĕ ана. Ёненмесĕр Турра йурама сук; 6
Турă патне пыраканан Турă пуррине, Хайне шыра-
кансене Въл ыралăх кăтартса тавардине ёненсе тă-
малла. Куранмасĕр килекен асап синѳен хайне пел- 7
терсен, Ной ѳунтан-вартан ёненсе, хай кил-йышне
çалма карап хатёрленĕ, хай ёненнипе пётĕм тĕнѳене
айăпа хăварнă, ёненнине кура тўрре тухмалли сын
пулса тăнă.

327. Хайне пулас сĕре кайма хушдине Авраам ёнен- 8
нĕрен итленĕ, хай аста кайдине пелмесĕрех кайнă.

328. Хайне пама пулнă сĕрте въл ёненнĕ тарăх йут 9
сĕрте пурăннă пек пурăннă; пама асăндине илес Исаакпа,
Іаковпа ѳатарсенѳе пурăннă; Авраам въл Турă тунă, Ту- 10
рă илемлетсе хунă тĕреклĕ ларакан хулана кĕтсе пу-
рăннă. Аѳа суратман Сарра та, йывăр сын пулма 11
ёненнипе хăват илнĕ; пама пулнă Турра шанса
ёненнĕшĕн въл сўлĕ иртнĕ пулсан та, аѳа суратнă.
Çапла ёнтĕ пĕр сынтанах, ватълса ситнĕскертенех, пел- 12
лĕт синѳи сълтăр пек, тинĕс хёрринѳи хисепсĕр хайăр
пек, темĕн ѳухлĕ етем суралнă. Çавсем пур те хайсене 13
пама асăндине илеймесĕрех ёненсе пурăнса вилнĕ; вĕ-
сем ана айакран анѳах курса саванса тăнă, хайсем
синѳен: сĕр синѳе епир сўл сўреккенсем, йутран килнĕ
сынсем, тенĕ. Çапла калакансем хайсем сўлти тĕп 14
патшалаха (сўлти тĕп ырапа) шырадине пелтереççĕ;
вĕсем хайсем тухса кайнă сĕр-шыва асĕсенѳе тытнă 15
пулсан, вĕсенĕн кайалла таврăнма вăхăт пулнă пулĕ-ѳĕ;
вĕсем унтан ыррине, пелĕт синѳине шыранă; саванпа 16
Турă Хайне вĕсенĕн Турри тесе калама вăтанмасѳ;
Въл вĕсемшĕн хула хатёрлесе хунă.

- 17 **329.** Хайне сәнанә җух Авраам Исаака парнене кў-
ме ёненёрен илсе пынә, пама пулни асёнҗе пулсан
18 та, вәл пёртен пёр ывәлне парнене кўнә; ывәлә син-
җен: санән йәху Исаакран тухә, тесе каланә пулнә.
19 Авраам шухәшланә: Турә вилёмрен җёрҗме те хәватлә,
тенә: савәнпа әна малашнехине пёлтерсе Исаака кайал-
20 ла панә. Малашнехине ёненсе Исаак Іаковпа Исава
21 пилленә. Ёненнипе Іаков хай вилнә җух Іосифән ывәлә-
сене иккёшне те пилленә, хайён туйи сине тайәлса
22 пусҗапнә. Ёненнине Іосиф хай вилнә җух Израил ывә-
ләсем тухасси синҗен астутарнә, хайён шәмми-шакки
23 синҗен те каласа хәварнә. Моисей суралсан, ёненнине
аппә амәшә әна виҗә уйәх пытарса усранә; вёсем
аҗи пит илемлине курса, патша хушнинҗен хәра-
24 ман. Хай үссе ситёнсен, ёненнипе Моисей хайне фа-
25 раон хёрин ывәлә темә пәрахнә; сыләха кёрсе пёр
авка киненсе пурәннинҗен вәл Турә халәхәпе пёрле
26 асапланса пурәнма хавасрах пулнә; Христос хурләхне
Египетри мулран пысәка хунә; вәл тавәрса парассине
27 асёнҗе тытса тәнә. Ёненнипе вәл патша силлинҗен хә-
рамасәр, Египетрен пәрахса кайнә; курәнми Турра
28 курса тәнә пек, вәл тереклә тәнә. Пётәрсе сүрекөн
ангел Израилён малтан суралнисене (аҗисене те вы-
ләхәсене те) ан тивтёр тесе, ёненнипе Моисей пасха
29 туса, йун такнә. Ёненнипе вёсем Хёрлә тинёс урлә
типә сёртен каҗнә пек каҗса кайнә; Египет сыннисем
30 каҗма тытәнсан, шыва путнә. Израилсем ёненсе Іери-
хон тавра сиҗә кунҗен савәрәйсән, унан хўми ишёлсе
31 аннә. Ёненнипе аскән арәм Раав пәхса сүрекәнсене
кўртсе, вёсене җипер пәхса урәх сұлпа асатса йарса,
ытти ёненмен сынсемпе пёрле пётмөн.
- 32 Тата мён калам? Гедeonпа Варақ синҗен, Самсонпа
Іефөай синҗен, Давидпа Самуил синҗен, ытти пророк-
сем синҗен те каласа парас тесен, манән вәхәт та
ситес сук.

330. Ёненнипе вёсем патшалăхсене ҫентернѐ, тўр- 33
рипе сут туса пурăннă, пама пулнисене илнѐ, арăслан
ҫаварёсене хуптарнă, вут хёрўне сивётнѐ, сивтѐ хёҫ- 34
рен хăтăлнă; халсăр ҫёртен тёреклѐ пулса тăнă, вăр-
ҫăра ҫăтăмлă пулнă, йут халăх ҫарёсене хăвала хă-
вала йанă. Ёненнине хăш хăш арăмсенён вилнѐ 35
ывăлёсем ҫёрёлсе тăнă; тата хăшне хăшне асап-
лантарса вёлернѐ; ыра пурăнăҫа кёме ҫёрёлсе тăрас-
шăн, вёсем асапсентѐн хăтарма пулнинѐ хапăл туман;
хăшне мăшкăлланă, хёненѐ, сăнтăрланă, тёрменѐ хуп- 36
нă, тата хăшне хăшне ҫулпа пере пере вёлернѐ, пă- 37
ҫăкăпа касса татнă, сăмах кăларттатасшăн асаплантар-
нă, хёҫпе касса вёлернѐ, вăл-ку ҫитменнине ҫăтса,
хён-хура, тарăхтарнинѐ тўссе, сура х тирёнтѐн, йе ка-
ҫака тирёнтѐн тунă тумтирпе ҫўренѐ; пётѐм тётѐ хай- 38
сен тётше тăман ҫынсем пушă хирсентѐ, тусем ҫинтѐ,
тусен айаккинтѐ шăтăксентѐ, тусен хушшисентѐ пу-
рăннă. Ҫавсем, ёненсе ҫапа тухнăскерсем, пама пул- 39
нинѐ пѐри те илеймѐн; парас ыраляха Турă пирѐн вă- 40
хăта хăварнă, йа пиртен пуҫне илеймелле мар тунă.

331. XII. Пире курса тăракансем хамăр тавра пёлѐт 1—2
пек тăрасҫѐ. Ҫавăнпа ёнтѐ епир хамăр ҫинтѐ пур тёрлѐ
йывăрляха пăрахар та, хамăра такăнтаракан ҫылахран
хăтăлар та, тён пуҫлахне, тён ёҫне туса ҫитернѐ Исуса
кура хамăр кайас ҫёре тўссе утса ҫитер. Исус Хай
валли хатёрленѐ савăнăҫа курмашкăн, Туррăн ырањѐ
ҫине сылтăм йённе лармашкăн хурляха хисёпе хума-
сăр хёрес асапне тўснѐ. Халăр пётесрен, ҫунăр хас- 3
тарляхѐ кайасран есир Хайне ҫылахла ҫынсем ҫав
тёрлѐ мăшкăл тунине тўснѐ Исус ҫинтѐн шухăшлăр:
ҫылаха хирёҫ тăрса, есир унпа йун кайиттѐненех ҫа- 4
пăсман-ха. Ашшѐ аҫине: ей ывăлам! Турă асаплан- 5
тарнинтѐн ан тар, Вăл сана питленѐ ҫух, хуйха ан ўк,
тёсе каланă пек, хăвăра лăплантарса каланине мантăр

6 есир. Турă кама йуратаҫ, ҫавна асаплантараҫ; Хай ха-
 7 пал тавакан ывалне хен катартаҫ. Есир асап тўсетер
 пулсан, Турă ана сире Хайен ывалесем ыранне хурса
 8 катартаҫ. Ашшө хенемен аҫа пер аҫа пур-и? Аҫа-
 сене пурне те хенесҫө; есир асап курмастар пулсан,
 9 таван ывалсем пулмастар, тупнă (йут) аҫасем пулатар.
 Хамара ҫуратнă атте-анне пире хененерен епир весен-
 10 ҫен хараса таратпар пулсан, ҫөре пулас тесе, ҫунă-
 марсен Ашшөне пирен тата ытларах пăханса тама
 тивеслө мар-и? Атте-анне пире кеске вăхата пыракан
 ыралăхшăн хайсен ирекөпе хенет-ҫө, Турă пире уса
 куртҫар тесе, Хайен тасалăхне пайа кемелле пултҫар
 11 тесе асаплантараҫ. Халө нименле асап та саванăҫан
 туйанмасҫ, хурлăх пек туйанаҫ; асап курса веренсе
 ҫитнисем кайран саванла пуранăҫан канлө уссине ку-
 12 расҫө. Ҫаванпа ентө лапсарак кайнă алларсене ҫөклөр,
 13 вайсарланнă ҫаркуҫсийерсене тереклелентерөр. Сикнө
 сыппи паранса ан кайтар, тўрленсе лартар тесе,
 урарсемпе тўрө утса ҫўрөр.

14 **332.** Пуринпе те килештерсе пуранма, таса пуранма
 15 тарашар, унсаран никам та Турра кураймө. Аставар,
 кам та пулин Турă ыралăхесер тарса ан йултар; пер-
 пер йўҫө тымар хунав каларса сийен ан кўтер, ана
 16 кура нумайешө ирсерленмелле ан пултар. Сирен хуш-
 шарта аскан сын, йө усал сын ан пултар, ун пекки
 17 Исав пек перре ҫийешөн хайен аслалăхне сутаҫ. Еси
 пелетер: Исав кайран пиллех илесшөн пулнă, анҫах
 ана пиллемен; въл куҫ-ҫулөпе йөрсө йалансан та, аш-
 18 шийен камалне ҫаварайман. Есир алла ҫаклана-
 кан (перенекен), вут йалкашса таракан ту патне,
 хура пелет патне, сөм-теттөм ҫөре, ҫил-тавал патне,
 19 труппа сасси ҫывăхне, каласакан сасă патне пырса та-
 ман; въл сасса илтекенсем йаланса каланă: ку самах
 20 пире ан илтөнтөр-ҫө, төнө: тава сөртөнсен, тискөр

кайăка та ăулпа персе вѐлерѐҫ, (йе ухăпа персе вѐле-
рѐҫ) тесе каланине ăятса тăрайман вѐсем. Ун ăух 21
курăнни пит хăрушă пулнă, Моисей хай те: епѐ
хăраса, ăетѐресе тăратап, тенѐ. Есир Сион тăвѐ патне, 22
ăерѐ Туррăн хули патне, сўлти Йерусалим патне, хи-
сепсѐр нумай ангелсем патне, савăнса тăракан ушкăн 23
патне, пѐлѐт синѳе сырăннă малтан суралнисенѐн уш-
кăнѐ (Ѓиркѐвѐ) патне, пурне те сут тăвас Турă патне,
пѐтѐмпех ыра пулса ситнѐ тўрѐ сынсенѐн ăунѐсем
патне, Сѐнѐ сăмаха ырана кўрекен Исус патне, Авел 24
йунѐнтѐн кăмăллăрах каласа тăракан йухтарнă йун пат-
не пырса тăтăр.

333. Астăвар, Турă каланинѳен ан пăрăнăр. Израил
сыннисем сѐр синѳе Калакана итлеменшѐн те асапран
хăталайман пулсан, пѐлѐт синѳен Калаканран пăрăн-
сан, епир нимѐнпе те хăталаймăпăр. Ун ăухне Унăн 26
сасси сѐре кисрентернѐ, халѐ Вăл сапла каласа хунă:
тепѐр хут сѐре кăна мар, пѐлѐте те кисрентерѐп, тенѐ.
Тепѐр хут тенѐ сăмах кисренекеннине, пултарнăскере,
улăшăнтарнине пѐлтерет, кисренменни ѐмѐрех тăрѐ.
Сапла ѐнтѐ епир кисренми патшалăха илнѐ хыс- 28
сăн, тав-туса пурăнар, тав-тунипе Турра йураса, Ун-
тан хăраса, Ана хисеплесе, ѐслесе тăрар: пирѐн Турă 29
сунтарса йаракан вут пек.

XIII. Пѐр пѐрне тăванăн курса пурăнма ан пăра-
хăр. Сул сўрекенсене пăхма ан манăр: хăшѐ-хăшѐ сул 2
сўрекенсем тесе, ангелсене пѐлмесѐрех хăна туса йанă.
Тѐрмере ларакансене вѐсемпе пѐрле хăвар та ларнă 3
пек асăрта тытăр; асап куракансене те астуса тăрăр;
есир хăвар та ўтпе пурăнатăр. Мăшăрлă пурăнасси пу- 4
ринѐн те таса пултăр, ыртан ыраң айăпсăр пултăр:
йасаррисене, аскăн ѐс тăвакансене Турă сут тăват. Ук- 5
сана хăпсăнакан кăмăллă ан пулăр, мѐн пуррипе тутă
пулăр. Турă Хайех каланă: сана хăвармăп, сана пăрах-

6 мап, тенё. Саванпа епир хайса калатпәр: мана Тура пулашап, епё харамап, сын мана мён тавё? тетпёр.

7 **334.** Хавара вёрентекенсене асанар, вёсем сире Тур
ра самахне вёрентнё; вёсем йепле вилнине пёлсе тарса,
8 вёсем ёненнё пек ёненме тарашар. Исус Христос
9 ёнер те, пайан та, ёмёр ёмёрех сав савах. Тёрлө тёлсө
урахла вёрентни хысқан ан кайяр: камала тивлетпө
кана төреклёлентерме пулап, ана мён симеллине, мён
симелле маррине пёлсе танипе төреклёлентерме сук,
10 савна туса таракансем уса курман. Пирён парне сө-
телли пур, скиниана паханса таракансене ун сийёнтён
11 симе ирөк паман. Ти асла священник сылахсене кацарт-
тарма таса пүлөме выдяхсен йунне илсе көрет, выдях-
хёсене пётөмөшпө хула тулашөнтө сунтарса йарацсө.
12 Саван пекех Исус та Хай йунөпө сынсене тасатма
13 хула хапхинтён тухса асапланна. Саванпа ёнтө епир те
Ун патне хула тулашне тухар, Вэл курна хурлаха тў-
сер; пирён кунта ёмёрех тарас хуламәр сук, епир си-
14 тес ёмёрти хулана шыратпәр. Сапла ёнтө Исус урла
Турра пёр таранмасәр мухтав парни кўрсе тарар, вэл
15 парне Турран йатне мухтакан савартан тухап. Ыралах
тума та, кирлине пёрне пөри парса тама та ан манар;
16 Ун пек парнесем Турра камалла.

17 **335.** Хавара вёрентекенсене итлөр, вёсене паханса
тарар: вёсем сирён тунарсемшён пёр таранмасәр та-
рашацсө; мешөн төсен вёсенён сирёншён хисеп па-
малла, сав ёсө вёсем саванса туттар, хуйхарса ан тут-
18 тар, хуйхарса ёслени сире усала мар. Пирёншён кёл-
тавар, епир хамәр тунамара таса пүлө төсө шанса та-
19 ратпәр: епир йалан ыра ёс тума тарашатпәр. Манан
сирён пата тасарах таваранмалла пултәр-тө, пуринтён
20 ытла саваншан кёл-тума йалаватап. Йун такса ёмөр-
лөхе самах хуна тарых сүрахсенён асла Көтүси пулна
хамара Салакан Исус Христоса вилөмрөн тёртсө та-

ратнă канăçлăх Турри тёрлѐ ырă ёссем тутарса, Хайён 21
 ирѐкне туса тăма, вѐрентсе ситертѐр сире; Исус Хри-
 стос урлă Вăл сире Хайне йурахлă ёссем тутарса тă-
 тăр: Ана ёмѐр ёмѐрех мухтав пултăр! Амин. Ей тă-
 ванăмсем, сире тархаслатăп: сак ўкѐтлесе каланă 22
 сăмахсене йышăнăр есир; сырасса та епѐ сире нумай
 сырса йамарăм. Пѐлѐр ёнтѐ: пирѐн Тимооей тăванăмăра 23
 ирѐке кăларнă; вăл тас килсен, епѐ те унпа пѐрле
 сире пырса курăп. Хавăра вѐрентекенсене, таса сын- 24
 сене пурне те салам калăр. Италиарисем сире салам 25
 йарассѐ. Сире пурсăра та тивлет пултăр! Амин.

ТУРĂ ÇИНЪЕН ВѐРЕНТЕКЕН СВ. ІОАНН МАЛАШНЕХИНЕ ПѐЛТЕРСЕ ÇЫРНИ.

І. Исус Христос малашнехине пѐлтерсе пани, мѐн
 тас пулассине Хайён турисене кăтартма, сакна Ана
 Турă пѐлтернѐ. Исус Христос вара савна Хайён ангелѐ
 урлă Хайён турине Іоанна кăтартнă; Іоанн Турă сă- 2
 махне, Исус Христос пѐлтернине, хай мѐн курнине ка-
 ласа панă. Сак малашнехи çинъен каланă сăмахсене 3
 вулакан, вуланине итлесе тăракансем, унта мѐн сырнине
 тытса тăракансем телейлѐ: мѐшѐн тесен вăхăт сывăх.
 Епѐ, Іоанн, Асіари ситѐ Туркѐве сырса йаратăп, Пур- 4
 ринъен, йаланах Пулнинъен, Килекеннинъен, Унăн аслă
 вырăнѐ умѐнъе тăракан ситѐ сывлăшран, Исус Хри-
 стосран сире тивлетне канăçлăх пултăр. Исус Христос 5
 Вăл—тѐрѐс каласа пѐлтѐрекен, вилнисенъен ти малтан
 тѐрѐлсе тăракан, сѐр çинъи патшасенѐн Патши. Вăл
 пире йуратса, сылăхăмăрсенъен Хайён йунѐпе суса
 тасатнă, пире Хай Ашшийѐн, Турран, патшисем, свя- 6
 щенникѐсем туса хунă. Ана ёмѐр ёмѐрех мухтав та,
 хават та пултăр, амин. Ака Вăл пѐлѐтсем çинъе килет, 7
 Ана пур куç та курѐ, Ана тиксе шăтаракансем те ку-
 рѐç; вара Ун умѐнъе сѐр çинъи йăхсем пур те уласа

- 8 йерёс. Ку җан, амин. Турă калаҗ: Епё Алфа, Омега,
 пусламеш те, вёсё те, тет; Вăл пур, Вăл йаланах пул-
 9 нă, Вăл килет, Вăл пурне те тытса тăраҗ. Епё сирён
 таванар Иоанн, хуйхăра та, патшалăхра та, Иисус Хри-
 стосшăн тўснё җухне те сире йулташ пултăм. Турă
 сăмахёшён, Иисус Христос җинҗен каласа пёлтернёшён,
 мана Патмос тийекен тинёс утти җине йаҗёс Җерёлнё
 кун епё шухаша кайрам, вара хам хысра труппа сасси
 пек хыта сасă илтрём. Җав сасă каларё: Епё Алфа,
 11 Омега, Малтанхи те, Кайранхи те; мён куратан, җавна
 кёнеке җине җыр та, Асиари Җиркўсене йар: Ефесе те,
 Смирнана та, Пергама та, Өатирана та, Сардиса та,
 12 Филадельфиана та, Лаодикиана та йар, терё. Җак хампа
 калаҗакан сасă каманнине пёлем тесе, епё кайалла
 җавранса пăхрам; җавранса пăхсан, җиҗё ылттан җурта вы-
 13 ранё (шантал) куртам; җиҗё җурта выранё варринҗе Етем
 Ывăлё Йевёрлине куртам; Вăл подир тăхăннă-җё, кăкăрё
 җинҗен ылттан пиҗиххи җыхнă-җё. Пусё те, сўсё те
 шура җам пек, йур пек шап-шура-җё; куҗёсем вут җу-
 лăмё пек-җё. Урисем пăхăр тёслё-җё, кăмакара хёртнё
 пек-җё; сасси темён җухлё шыв кёрленё сасă пек-җё.
 16 Сылтăм аллинҗе җиҗё җалтар тытса тăраҗ-җё. Җаварён-
 җен икё җивҗёлё хёс тухса тăраҗ-җё, сăнё пётём вайёпе
 17 йалтартатса тăракан хёвел пек-җё. Ана курсан, епё
 Унан ури умне вилнё пек ўкрём. Вăл Хайён сылт-
 18 там аллине ман җийе хурса, мана каларё: ан хăра:
 Епё Малтанхи, Кайранхи, Җерри: Епё вилнё-җё, акă
 ёнтё ёмёр ёмерех җерё, амин. Тамăкпа вилём усҗисем
 19 Манра. Ёнтё ху мён курнине, халё мён пуррине, җа-
 20 кан хысҗан малашне мён пулассине җырса хур. Есё
 Манан сылтăм алăра курнă җиҗё җалтарпа җиҗё ылт-
 тан җурта выранё акă мёне пёлтерессё: җиҗё җалтар—
 җиҗё Җиркёвен ангелёсем пулассё; есё курнă җиҗё җурта
 выранё — җиҗё Җиркў пулаҗ.

II. Ефес Ёиркёвин ангелне сыrsa йар: Хайён сылт-
 ам аллинте ситё салтар тытса Таракан, ситё ылтган
 сурта ыранё варринте Сурекен сапла кала: те: са- 2
 нан ёсусене, есё тарашнине, есё туснине, асканланса
 пуранакансене есё туссе тарайманнине, тата хайсене
 хайсем апостол тесе калакансене есё санаса пёлнине
 те Епё пёлетёп; вёсем апостолсем мар, вёсем ултав-
 сине есё пёлтён. Есё нумай жатран, санан тусёмлөх 3
 пур, Манан йатамшан ёслөрён, сапах халран кайма-
 ран. Анжах есё малтанхин пек йуратмастан; санан Ман 4
 умра сав айапу пур. Саванпа ёнтё ху малтан йөпле пул-
 нине астуса ил те, укён, малтан туня ёсусене ту. Унс-
 ран сан патна жас пырап; есё укёнмесен, санан сурту
 ыранне ыравёнтен кусарап. Сапах та санан сакя 6
 аван: есё Николай хысжан кайнисёнён ёсёсене ку-
 раймастан, сав ёсене Епё те кураймастап. Ёиркусене 7
 Сывлаш мён каланине илтме халха пурри илтёр:
 сөнтөрөкене Турран райё варринжи жөрөлөх йывасин
 симёсне ситөрөп. Смирна Ёиркёвин ангелне сыrsa йар: 8
 Малтанхи, Кайранхи вилнө-жө, акя халё жөрө. Вал 9
 сапла кала: Санан ёсусене, хуйхуна, суклахна Епё
 пёлетёп, (сапах есё пуйан); хайсене хайсем иудей-
 сем тесе хисеплөкөнсем сана хартнине те пёлетёп, вёсем
 иудейсем мар, вёсем шуйттан пухавё. Есё ху туссе 10
 ирттерессинжен пёр те ан хара. Ака шуйттан сире
 санасшан хашне хашне термене куртсе парахтарё; си-
 рён пёр вуня кунтжен хуйха курмалла пулө. Вилит-
 жөнөх төрөс тар; вара сана телейлө пуранас парап.
 Ёиркусене Сывлаш мён каланине илтме халха пурри 11
 илтёр: сөнтөрөкен иккёмөш вилёмрен сийөн курмө.
 Пергам Ёиркёвин ангелне сыrsa йар: икё сивжөлө 12
 хёсли сапла кала: сан ёсусене, есё шуйттанан 13
 асла ыранё таракан сёрте пураннине, есё Ман йата
 тытса танине те пёлетёп; сирён патарта, шуйттан пурана-

кан сѣрте, Ман сѣнтѣн тѣрѣс калакан Антипана вѣлернѣ
 14 кунсенѣ те есѣ Мана ѳененессе пѣрахмарѣн. Сапах та
 есѣ Мап умра пѣртак айѣплѣ; санѣн унта Валаам вѣ-
 ретнине тытса тѣракансем пур, Израил ывѣлѣсем суѣа
 турѣсен кѣлеткисене тѣукленѣ сѣмѣссене сѣтѣѣр, ѣасар
 ѣссем туѣѣар тесе. Валака вѣл вѣсене илѣртсе улта-
 15 лама вѣрентнѣ. Санѣн та Николай хысѣѣн кайнисем
 вѣрентнине тытса тѣракансем пур; Епѣ вѣсем вѣрент-
 16 нине кураймастап. Ёкѣн, унсѣрѣн Епѣ сан патна тас
 пырап, вѣсемпе Хам тѣлхе-сѣварѣм хѣсѣпе сапѣсѣп.
 17 Тѣркѣссене Сывлѣш мѣн каланине илтме хѣлха пурри
 илтѣр: сѣнтерекене курѣнми манна сѣтерѣп; ѣна шура
 тѣл парѣп, тѣлѣ сѣне сѣрнѣ сѣнѣ ѣат парѣп; илѣкен-
 18 нинѣн пусне вѣл ѣата никам та пѣлмест. Ёиатир Тѣрк-
 кѣвин ангелне сѣрса ѣар: вут сѣламѣ пек куслѣ, ури
 19 пѣхѣр тѣслѣ Тура Ёвѣлѣ сапла калаѣ: санѣн ѣсѣ-
 сене, есѣ ѣуратса тѣнине, тѣрѣшнине, ѳеннине, санѣн
 тѣсѣмлѣхне, санѣн кайранхи ѣсѣссем малтанхисенѣн те
 20 пысѣкраххине Епѣ пѣлетѣц. Сапах та есѣ Ман умра
 пѣртак айѣплѣ; хѣйне хѣй пророк тесе калакан арѣма,
 лѣзавеле, есѣ ирѣк паратѣн, вѣл Манѣн тѣрасене ѣасар
 ѣс тума, суѣа турѣсен кѣлеткисене тѣукленѣ сѣмѣсе
 21 сѣме вѣрентсе улталаѣ. Епѣ ѣна ѣасар ѣсѣсенѣн
 2 ѣкѣнме вѣхѣт патѣм, анѣах вѣл ѣкѣнмерѣ. Акѣ Епѣ
 ѣна та вырѣнѣ сѣне ѣкеретѣп; хѣйсен ѣсѣсенѣн ѣкѣн-
 месен, унпа ѣасар тѣвакансене те пысѣк хуѣха ѣке-
 23 рѣп. Унѣн аѣисене вѣлерсе пѣтерѣп; вара пур Тѣркѣ-
 сем те Епѣ сѣннѣн тѣрине, ѣшѣ-тѣккине пѣлсе тѣнине
 ѣнласа илѣс; пурсѣра та сире ѣсѣрсене кура тавѣрса
 24 парѣп. Сире те, Ёиатирта пурѣнакан ытти сѣнсене те,
 сапла вѣрентнине тытса тѣманнисене, шуѣттанѣн па-
 лѣрми тѣракан ѣсѣсене пѣлменнисене калатап: сирѣн
 25 сѣйе урѣх сѣклем хумѣп, хѣвѣрѣн мѣн пуррине анѣах
 26 Епѣ пыритѣн тытса тѣрѣр. Сѣнтерекене, Ман ѣссене

вёшне сититүбөнөх туса таракана суйа төнлө халхсен
 пуслăхё тавăп. Вёсене вăл тимёр туйапа кётё, вёсем 27
 тăм савăт пек ванса пётёс: Епё Хам та саван пекех
 Аттемрен ирэк илтём. Сёнтөрөкөнө Епё сурăм пуç 28
 сăлтăрё парăп. Ъиркўсене Сывлăш мён каланине илт- 29
 ме хăлха пурри илтёр.

III. Сардис Ъиркёвин ангелне сырса йар: Туррăн
 ситё сывлăшёпе ситё сăлтăр пурри сапла калаť: сан
 ёсўсене пёлетёп; сана ўерё теççё, анўах есё вилнё.
 Сыхă тăр; вилес патне ситнисене төреклёлентер: Епё 2
 Хам Туррăм умёнўе санан ёсўсем пётёмпех ыррине
 курмастăп; Ху мён илнине, мён илтнине астуса ил те, 3
 вёсене тытса тăр, ўкён. Есё сыхă тăмасан, Епё сан
 патна вăрă пек пырса кёрёп, Епё хăш сөхетре сан
 патна пырса кёнине есё сисеймён те. Сапах та санан 4
 Сардисра хайсен тумтирёсене ирсёрлетмен сынсем те
 пăртакçа пур. Вёсем Манпа пёрле шурă тумтирпе сў-
 рёс: вёсем йурахлă сынсем. Сёнтөрөкен шурă тумтир 5
 тăханё; Епё унан йатне ўерёлёх кёнекинўен кăларса
 пăрахмап: унан йатне Аттем умёнўе, Унан ангелёсем
 умёнўе каласа пёлтерёп. Хăлха пурри Ъиркўсене Сыв- 6
 лăш мён каланине илтёр. Филадельфия Ъиркёвин ан- 7
 гелне сырса йар: Таси, Ъанни, Давид сăри уссине
 тытса тараканни усаť те, а́на никам та хупаймасť,
 хупаť те, а́на никам та усаймасť. Вăл сапла калаť:
 сан ёсўсене пёлетёп; акă Епё сан умна алăк уçса ху- 8
 тăм, а́на никам та хупаймасť; санан вайу нумайах мар,
 есё сапах Ман сăмаха тытрăн, Ман йатăма тунмарăн.
 Епё акă мён тавăп: иудей пулмасан та, хайсем синўен 9
 хайсем: иудей тесе суйёстөрөкен шуйттан ушкăнёнўи-
 сене сапла тавăп: вёсем пырёс те, сан уру умне
 ўксе пуçсапёс, вара Епё сана йуратнине пёлсе ситёс.
 Тўсёмлё пулма хушнине туса танăшăн, Епё сана 10
 асап вăхăтёнўен хăтарăп; сав вăхăт сёр синўе пурă-

- 11 на кансене санама пётём төпҗене килё. Акă җас пырап;
 мён пуррине тытса тәр; сана пулас ыра́лҗа кам та
 12 пулин ан илтөр. Сө́нтерекене́ Епё́ Хам Турра́мән Җир-
 кёвёнҗе йуна туса хурап, вал вара тулашне тухса
 ўкмё. Ун сине Хам Турра́мән йатне, сўлген, Хам Тур-
 ра́м патёнҗен анакан Хам Турра́м хулийён, сёне́ Јеру-
 салим йатне, тата Хама́н сёне́ йата́ма сырса хурап.
 13 Җиркўсене Сывла́ш мён каланине халха пурри илтөр.
 14 Лаодикіа Җиркёвин ангелне те сырса йар: Җа́нни, те-
 рёс катартса Та́раканни, Тура́ тунă йапаласенён Пуҗ-
 15 лахё, Амин җапла калаҗ: сан ёсўсене пёлетёп; есё сивё
 те мар, вёри те мар; ах, есё йе сивё, йе вёри пулсан-җё!
 16 Есё аша́: вёри те, сивё те мар, җаванпа сана Хам җа-
 17 варамран каларса па́рахай. Есё калата́н: епё пуйан,
 пуйса җитрём, манан җитменни нимён те сук, тетён; ху
 телейсёр, мёскён, җухан, сукка́р, җаппа-җарамас, җавна
 18 пёлместён. Епё сана ас парата́п: пуймашкан Манран
 есё вутпа тасатна ылттан ил; җарамас җан-сұрамун
 ирсёрлөхё ан кура́нтәр төсе,—тумланмашкан Манран
 шура́ тумтир ил, куракан пулмашкан, куҗна куҗ им-
 19 җамё сёр. Епё кама йуратата́п, җавсене питлетёп, вёсене
 20 хён катартата́п. Җапла ёнтё харса́р пул, ўкён. Акă,
 ала́к умёнҗе шаккаса та́рата́п; кам Ман сасса илтсе
 ала́кне уҗё, Епё ун патне кёрсе, унпа пёрле каҗхи
 21 апат та́вап, вал та Манпа пёрле апат та́вё. Сө́нтере-
 кене Ха́мпа пёрле Хама́н асла́ ыра́нам сине ларта́п.
 Епё те җапла сө́нтертём те, Атте́мпе пёрле Унан асла́
 21 ыра́нё сине ларта́м. Җиркўсене Сывла́ш мён каланине
 халха пурри илтөр, терё.

IV. Унта́н епё па́храм та: акă, пёлёт җинҗе ала́к
 уҗалса та́раҗ; хампа малтан каласна́ труппа сасси йөвөр-
 лё сасă каларё: ула́х кунта, Епё сана җакан хыҗҗан
 2 мён пулассине катарта́п, терё. Җавантах епё шу́хаша
 кайра́м; акă, пёлёт җинҗе асла́ ыра́н та́раҗ; асла́

8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500

V. Унтан епё аслă вырăн çинче Лараканан сылтăм
 аллинче ашпё-сийёпех сырнă, ситё пиçетпе пиçетленё
 кёнеке куртăм. Тата: çак кёнекене уçса, унăн пиçе-
 тёсене хăпатма кам тивёçлө? тесе хытă сасăпа кăш-
 кăрса калакан хăватлă ангела куртăм. Çав кёнекене
 уçма, ун ашне пăхма пелёт çинче те, сёр çинче те, сёр

- 4 айёнтё те никам та пултараймарё. Вэл кёнекёне усса
вулама, йе унән ашне те пулин пәхма тивёсли никам та
- 5 тупанманрап, епё пит нумай йётём. Вара ватә сын-
сентёен пёри мана каларё: ан йёр, акә Иуда әрәвёнтён
тухнә арәслан, Давид тәхәмё сёнтёртё; Вэл ку кёне-
кёне усса, унән ситё пиҗетне хәпәтма пултараф, терё.
- 6 Унтан епё пәхрәм та: акә, аслә вырәнпа тәватә
вылдах варринтё, ватә сынсем хушшинтё пуснә путек
пек Путек тәраф; Вэл ситё майракалә, ситё куслә;
вёсем Туррән пётём сёр сине йанә ситё сывләшө.
- 7 Вэл пытё те, аслә вырән синтё Лараканән сылтәм
- 8 аллинтён кёнекине илтё. Кёнекёне илсен, тәватә вылдах-
па сирём тәватә ватә сын Путек умне ўксе пуссапрёс;
вёсен кёслесем, тата өмiam тултарнә ылттан кур-
касем пур-тё; саксем святой сынсен кёллисем. Хайсем
сөнө йура йурлассө: кёнекёне илме, унән пиҗетёсене
хәпәтма Есө тивёслө; Сана пуснә, Есө пире, терлө
сыпәкрисене, терлө тёлхелө сынсене, терлө халәксене,
терлө йәхрисене Хавән йунупа Турашән сәлса ид-
төн; хамарән Туррәмәр валли пире патшасем, свя-
щенниксем турән; өпир ёнтө сёр синтё патша пулса
- 10 тәрапәр, теҗсө. Унтан епё аслә вырән тавра, вылдах-
семпе ватәсем тавра темён тухлө ангел куртам, вёсен
сассисене илтрём; вёсен хисөпө вунә пиншерён вунә
- 11 пин-тё, пин хут пин-тё. Вёсем хытә сасәпа каласа
тәтёс: пуснә Путек хават та, пуйанләх та, әсләләх та,
терек те, хисөп те, мухтав та, пилләх те илме тивёслө,
- 12 терёс. Тата пур пултарнә йапала та, пёлёт синтзи те,
сёр синтзи те, сёр төпөнтзи те, тивёсри те, вёсентө мён
пурри пур те каланине илтрём, вёсем каларёс: аслә
вырән синтё Лараканпа Путеке өмөр өмөрөх пилләх
- 13 те, хисөп те, мухтав та, хават та пултәр, терёс. Тәватә
вылдах: амин, терёс. Сирём тәватә ватә сын өмөр өмө-
рөх Пураңаkana ўксе пуссапрёс.

VI. Унтан епё җиҗе пиҗетрен пёр пиҗетне Путек хә-
 пәтса илнине куртам. Вара таватә выҗахран пёри
 аслати авәтнә пек хытә сасәпа: килсе кур, тесе кала-
 нине илтрём. Епё пәхрам та, акә, шура лаша тәраф, 2
 ун җине ухә тытнә җын утланнә, әна пуҗ-илемё панә,
 вәл җентерекен пек, вәл җентерме тухрё. Путек төпёр 3
 пиҗете хәпәтса илсен, иккёмөш выҗах: килсе кур,
 тесе каланине илтрём. Унтан тата җүрен лаша тухрё; 4
 җынсем пёрне пёри вёлөртүҗёр тесе, ун җине утланнә
 җынна җёр җинҗен канәҗләха илме хушнә, әна пысәк хёҗ
 панә. Путек виҗҗёмөш пиҗете хәпәтса илсен, виҗҗё- 5
 мөш выҗах: килсе кур, тесе каланине илтрём. Епё
 пәхрам та, акә хура лаша тәраф, ун җине җын утланнә,
 аллине виҗе тытнә. Унтан таватә выҗах хушшинҗе 6
 сасә илтрём, җав сасә каларё: пёр хиникс тула пёр
 динариҗ тәраф; виҗе хиникс урпа та пёр динариҗ тә-
 раф; йывәҗ җавёпе ерехе сийен ан ту, терё. Путек 7
 таваттәмөш пиҗете хәпәтса илсен, таваттәмөш выҗа-
 хән: килсе кур, тесе каланә сассине илтрём. Епё пәх- 8
 рам та, җута тур лаша куртам, ун җине вилём йатлә
 җын утланнә, унән хыҗёнҗен тамәк пыраф, әна җөрөн
 таваттәмөш пайне хёҗне, выҗләхпа, мурпа, җёр җинҗи
 тискер кайәксемпе вёлөрсө пётерме ирөк панә. Путек 9
 пиллөкмөш пиҗете хәпәтса илсен, епё парне ыраһнө
 айёнҗе Тура сәмахне, хайсем ёненнине каласа кәтарт-
 нәшән вёлөрнө җынсөнён җунёсене куртам. Вёсем хытә 10
 сасәпа җёнсе каларёҗ: өй Святой Патша, Җан Тура,
 Есё хәҗанҗен җёр җинҗе пурәнакансене пирён йуншән
 сут тумән, хәҗанҗен вёсене тавәрмасәр тәрән, терёҗ.
 Вёсене пурне те шура тумтир панә, тата вёсене ка- 11
 ланә: хәвәрпа пёр ёҗре тәрәшса тәнисене те, сирён
 таванәрсене те хәвәра вёлөрнө пек вёлөрсө, хисепе
 тултариҗен есир пёр вәхәта ләпланса тәрәр, төнө.
 Путек улттәмөш пиҗете хәпәтса илсен, епё пәхрам 12

та, акă, сѣр хытă кисренсе кайрĕ, хевел кивĕ тумтир пек
 13 тĕттĕмлентĕ, уйăх йун пек хĕрелтĕ. Вайлă сил туласан
 (сулласан) смоква йывăсĕ хайĕн пиçмен смоквисене так-
 14 нă пек, пĕлĕт синти сăлтăрсем сѣр сине такантĕс. Пĕлĕт
 те тĕркем пек тĕрккенсе сухалтĕ; пур тĕрлĕ тусем, шыв
 15 уттисем хайсен вырăнĕсентен тапрантĕс. Сѣр синти
 патшасем те, аслă улпутсем те, пуйансем те, пип сын
 пуçлăхĕсем те, вайлисем те, пур тĕрлĕ жура та, ирĕкри
 пур тĕрлĕ сын та сѣр шăтакĕсене, тусем хушшине
 16 пытантĕс, тусене, жулсене каларĕс: пирĕн сийе укĕр,
 аслă вырăн синте Ларакан куçĕнтен, Шутек силлин-
 17 те пире пытарăр: Унан силлин аслă куçĕ килтĕ, апа
 кам тăтса тăрас, терĕс.

VII. Сăкантан кайран епĕ сĕрĕн тăватă кĕтессинте
 тăракан тăватă ангел куртам; сѣр сине те, тинĕс сине
 те, нимĕнле йывăс сине те сил ан вĕртĕр тесе, вĕсем
 2 сĕрĕн тăватă силне тытса тăраш-тĕс. Унтан епĕ хевел
 тухăçĕнтен сўлелле улăхса пыракан тепĕр ангел кур-
 там, унан тĕрĕ Туррăн пиçетĕ пур-тĕ. Вăл сĕрпе ти-
 нĕсе сийен тумă ирĕк панă тăватă ангела хытă сасăпа
 9 кăшкăрса каларĕ: хамăр Туррăн турисен сăмки сине
 пиçет пуситĕн, есир тинĕсе те, сĕре те, йывăссене те
 4 сийен ан тăвар, терĕ. Епĕ вара пиçет пуснисен хи-
 сепĕ мĕн тухлине илтрĕм; пиçет пуснисем Израилĕн
 5 пур ывăлĕсен йăхĕнтен сѣр хĕрĕх тăватă пин-тĕ: Иуда
 йăхĕнтен вуникĕ пин сынна пиçет пуснă; Рувим йăхĕн-
 тен вуникĕ пин сынна пиçет пуснă; Гад йăхĕнтен
 6 вуникĕ пин сынна пиçет пуснă; Асир йăхĕнтен
 вуникĕ пин сынна пиçет пуснă; Нефалим йăхĕнтен
 вуникĕ пин сынна пиçет пуснă; Манассиа йăхĕнтен
 7 вуникĕ пин сынна пиçет пуснă; Симеон йăхĕнтен ву-
 никĕ пин сынна пиçет пуснă; Левий йăхĕнтен вуникĕ
 пин сынна пиçет пуснă; Исахар йăхĕнтен вуникĕ
 8 пин сынна пиçет пуснă; Завулон йăхĕнтен вуникĕ

пин сынна пиџет пуснă; Іосиф йăхѣнџен вуникѣ пин
 сынна пиџет пуснă; Веніамин йăхѣнџен те вуникѣ пин
 сынна пиџет пуснă. Сакантан кайран епѣ пăхран та, 9
 ака, асла вырăнна Путек умѣнџе темѣн џухлѣ етем тараџ,
 вѣсене никам та суса каларма пултарас џук: вѣсем пур
 йăхран, пур аруран, пур халахран, тѣрлѣ џѣлхелѣ сын-
 сенџен пуханна; хайсом шура тумтир таханна, алли-
 сене палма тураџесем тытна. Вѣсем хыта сасапа каш- 10
 карса сапла каларѣс: џаланас асла; вырăн шинџе Лара-
 кан Туррамарна Путекре, терѣс. Пур ангелсем те асла 11
 вырăн тавра, ватасем тавра, тавата вылăх тавра та-
 раџ-џѣс; вѣсем асла вырăн умне ўпне ўксе, Турра пу-
 саса каларѣс: амин! хамар Туррамара емѣр емѣрех 12
 ырăласа аслалама, мухтама, тав тума, хисеплеме ти-
 вѣслѣ: аслалах та, хават та, тѣрек те Унра, амин, те-
 рѣс. Ватасенџен пѣри, самах тапратса, манран ыйтрѣ: 13
 ку шура тумтир таханнисем камсем, астан килнѣ? терѣ.
 Епѣ ана каларам: ей ыра сын, есѣ ху пѣлетѣн, терѣм. 14
 Вăл вара мана каларѣ: вѣсем пысăк хуйха курна
 џѣртен килнѣ, вѣсем тумтирѣсене Путек йунѣпе суса,
 Путек йунѣпе шуратна. Саваншан халѣ вѣсем Турран 15
 асла вырăнѣ умѣнџе, кунѣн-џѣрѣн Унан Ёиркѣвенџе
 Ана пăханса, кѣл-туса тараџѣ; ѣнтѣ асла вырăн шин-
 џе Ларакан вѣсен ашне вырăнаѣс; вѣсенѣн ѣсесси те, 16
 сийесси те килмѣ, вѣсене хевел те, нимѣнле шарăх та
 пѣсѣрмѣ: асла вырăн варринџе таракаан Путек вѣсене 17
 сыхласа усрѣ, џѣрѣлѣх шывѣ йухакан џал-куѣсем пат-
 не илсе кайѣ; Тура вѣсен куѣнџи куѣсулно шалса
 илѣ, терѣ.

VIII. Путек џитџѣмѣш пиџете хăпатса илсен, пѣлѣт
 шинџе пѣр сур сехет пек шапах пулса таџѣ. Епѣ Тура 2
 умѣнџе таракаан џитѣ ангел куртам; вѣсене џитѣ труппа
 панă-џѣ. Унтан тепѣр ангел пыџѣ те, ылттан тѣтѣркѣс 3
 тытса, парне вырăнѣ умне таџѣ; мѣн пур святой сын-

сен кёллипе пёрле аслаь вырән умёнџи [ылтһан парне
 4 вырәнә сине хумашкән, Һана төмөн Һухлә өиміам панә-
 5 җә. Святотсен кёллипе пёрле өиміам төтөмә ангел ал-
 6 линҗен Турә умне сөклөнҗә. Унтан ангел төтөркөсне
 илтә те, парне вырәнә синҗен вут илсе, ун ашне тул-
 тарҗә, Һана сөр сине тәкрә; вара сасәсем илтөнҗәс,
 7 аслаги авәтрә, сисәм сисрә, сөр кисренҗә. Унтан ситә
 трупа тытса тәракан ситә ангел труписене кәшкәртма
 8 хатөрленҗәс. Малтанхи ангел трупине кәшкәтрә те,
 вутпа пәр йунпа хуташса сөр сине сурәс, йывәссен
 виссәмеш пайә сунса кайрә, йешәл курак пөтөмпех
 9 сунса пөтрә. Иккәмеш ангел трупине кәшкәтрә те,
 вут йалкәшса тәракан пысәк ту пек йапала сўлтен
 тинәсе ўкрә, тинәсән виссәмеш пайә йун пулса тәҗә.
 10 Тинәсрә пурәнакан Һунлә йапаласен виссәмеш пайә
 вилсе пөтрә, карапсен те виссәмеш пайә пөтсе ларҗә.
 11 Виссәмеш ангел трупине кәшкәтрә те, пөләт синҗен
 сурта йевөрлә сунакан пысәк сәлтәр персе антә; вәл
 12 шывсен, сәл-куссен виссәмеш пайә сине ўкрә. Сав сәл-
 тәр шур-арәм (ерәм) йатлә-җә. Вара шыван виссәмеш
 пайә шур-арәм пек (ерәм пек) йўсә пулса тәҗә; шывсем
 13 йўсә пулһаран, вәл шывпа нумай етем вилҗә. Тават-
 тәмеш ангел трупине кәшкәтрә те, хөвелән виссәмеш
 пайә, уйһән виссәмеш пайә, сәлтәрсен те виссәмеш
 пайә сўнҗә; сәпла вара вөсенән виссәмеш пайә төттөм-
 ленҗә, кунһан та виссәмеш пайә сөрлөхи пек төттөм
 14 пулса тәҗә. Унтан өпә пөләт варрипе вөссе пыракан
 пәр ангел куртам, вәл хытә сасәпа ак сәпла каланине
 илтрәм: йулашки виҗ ангел трупапа кәшкәртсан, сөр
 синҗә пурәнакансене хуйһа пулә, хуйһа, хуйһа! төрә.

IX. Пилләкмеш ангел трупине кәшкәтрә те, пөләт
 синҗен сөр сине ўкнә сәлтәр куртам; Һана төпсөр шә-
 2 так уссине панә-җә. Вәл төпсөр шәтака усрә те, шә-
 такран пысәк кәмака төтөмә пек төтөм тухрә; шә-

та́крап тухна́ төтөмпе хөвөл те, сывлаш та төттөмлөн-
 3 жү. Төтөм ашёнҗөн сөр сине хөрлө шәрҗак тухрө, ана
 сөр синҗи скорпионсен хәваҗе пек хәват панә-жө. Сав 4
 хөрлө шәрҗака сөр синҗи курака та, нимөнлө йөшөл
 йапалана та, нимөнлө йываҗа та сийен тума хушман;
 сәмки сине Турә пиҗетө пусман сынсене анҗах сийен
 тума хушнә. Ана вөсене вөлөрмө каламан, пилөк 5
 уйахҗен асаплантарма анҗах хушнә. Вәл асаплантарни
 сынна скорпион сәхса асаплантарни пек. Сав кунсен- 6
 җө сынсем вилөм шырөс, анҗах ана туаймөс; вилес-
 шөн пулөс, вилөм вөсенҗен тарө. Хөрлө шәрҗак кә- 7
 летки вәрса кайма хатөрлөнө лашасем пек; унан пу-
 сөсем синҗе ылтән пуҗ-илемө йөвөрлө йапаласем пур,
 пиҗөсем сын пиҗө пек; унан сүсө хөр-арәм сүсө пек; 8
 шәлөсем арәслан шәлө пек. Ун сийёнҗө вәрса түмтир 9
 пек тимөр түмтир; сунатөсем шавлани төмөн түхлө
 лашапа вәрса түптарса кайнә түх сар ураписем шал-
 тартатнә пек. Унан хүрисем скорпион хүрисем пек; 10
 хүрисенҗө сәннисем пур; ана пилөк уйахҗен сынсене
 сийөн кәтартса тама ирөк панә-жө. Унан патши — төп- 11
 сөр вырән ангелө, вәл ангел йаҗө өврейле — Аваддон,
 греклө — Аполлион (пөтерекөн). Пөр хуйхә иртрө; акә 12
 ун хысёнҗен тата икө хуйхә килет. Ултәмөш ангел 13
 трупине кашкәтрө те, Турә умөнҗө тәракан ылтән
 парне вырәнин тәватә майракинҗен епө пөр сасә илт-
 рөм; вәл сасә трупа тытнә ултәмөш ангела каларө: 14
 аслә Ефрат шывө хөрринҗө сыханса тәракан тәватә
 ангела ирөкө кәлар, төрө. Етемсен виҗсөмөш пайне 15
 пөтермө пөр сөхете, пөр куна, пөр уйаха, пөр сула
 хатөрлөсө хунә тәватә ангела ирөкө кәларҗөс. Утлә 16
 сарән хисөпө икө вунә пин хут вунә пин-жө: унан
 хисөпнө илтрөм өпө. Сапла өпө хам курса тәнә сөрте 17
 лашасемце вөсем сине утланнә сынсем куртәм; вөсем
 сийёнҗө күкөрт төслө вут пек куранакан хөрхөлтөм

(гiацинт җеҗекё тёслё) вәрсә тумтирё-җё; лашисен пу-
 сёсем арәслан пусё пек; вёсен саварёсенҗен бут, тётём,
 18 кўкёрт тухса тараҗ. Вёсен саварёнҗен тухакан сав
 виҗё асаппа—вутпа, тётёмпе, кўкёртпе—сынсен виҗ-
 19 сёмёш пайё вилсё пётрё; лашисен вайё саварёсемпе
 хўрисенҗе-җё; вёсенён хўрисем сёлен йевёрлё, пусёсем
 20 те пур; вёсем савсемпе сийен түрёс. Сак асапсемпе
 вилмесёр йулна сынсем хайсен аллисем тунә ёсёсем-
 шён ўкёнмерёс; шуйттансене пуссаппа пәрахмарёс;
 ылтһанран, кёмёлрен, пәхартан, җултан, йываҗран тунә
 кёлеткесене, курма та, илтмё те, сўремё те пултарайман-
 21 скерсене, пуссаппа пәрахас темерёс. Сын вёлернёшён
 те, асам тунишён те, аскан ёсёсемшён те, вәрра сўре-
 нишён те ўкёнмерёс.

Х. Унтан епё сума́р пёлёҗё таһанна, сўлтөн анакан
 тепёр вайла ангела куртам; унан пусё тёлёнҗе аса-
 мат кёперё, пиҗё хёвел пек, урисем бутла йупа пек.
 2 Унан аллинҗе усса хунә кёнеке пур-җё; сылта́м урине
 вал тинёс сине пусрё, сулахайне сёр сине пусрё.
 3 Унтан вал арәслан кашка́рна пек, хыта́ саса́па каш-
 ка́рса йаҗё; вал кашка́рна хысҗан, сиҗё аслати хайсен
 4 сассипе каласса илҗёс. Сиҗё аслати хайсен сассипе
 каласса илсеп, епё сырас тесеттём, анҗах сўлтөн сасә
 илтрём; вал сасә мана каларё: сиҗё аслати мён кала-
 5 нине пытар, а́на а́н сыр, терё. Унтан сёрне тинёс
 синҗе та́ракан епё курна́ ангел али́не сўлле́лле сёк-
 6 лерё те, ёмёр ёмёре́х Пура́иакана, пёлётпе ун синҗе мён
 пуррине пурне те, сёрпе ун синҗе мён пуррине пур-
 не те, тинёспе ун ашёнҗе мён пуррине пурне те Пул-
 тара́кана аса́нса тупа түрё: ёнтё ура́х ва́хат пулмё,
 7 терё. Сав кунсенҗе сиҗёмёш ангел кашка́рса каласан,
 трупине кашка́ртсан, Тура́ Хайён пророк җу́рисене
 каласа пёлтернё пек, Турра́н пёлме сук ёсё пулса та́рё.
 8 Епё сўлтөн илтнё сасә мана каллах са́пла каларё: сёр-

пе тинёс шинте таракан ангел аллинтен усса хуня кё-
некене кайса ил, терё. Епё ангел патне пытам та, ка- 9
ларам: кёнекене мана пар, терём. Вэл мана каларё:
ил те, сисе йар ана; вэл сан ашанта йўсё пулё, сав-
варанта пыл пек тутла пулё, терё. Епё ангел аллин- 10
тен кёнекене илтем те, ана сисе йатам; вэл ман сав-
варта пыл пек тутла пулжё, сисе йарсан, ашамра йўсё
пулжё. Ангел мана каларё: халәхсем шинтен, йәхсем 11
шинтен, төрлө дөлхелё сынсем шинтен, нумай патшасем
шинтен мён пулассине санан татах каласа намалла, терё.

XI. Мана туйа майла хамаш патак парса, сапла ка-
ласа хушна: тар та, Туря фиркуне те, парне вырәнне
те, фирку ашенте пуссапакансене те виссе тух; фирку 2
тулашенте карташне хавар, ана ан виç; ана суйа тенлө
халәхсене паня; таса хулана вёсем хөрөх икё уйәхтен
пусмәрласа тарёç. Епё Хаман каласа пёлтерекен икё 3
сыннама йаряп; вёсем сётөк-сатәк тумтир таханса, пин те
икё сёр утмал кунттен малашнехи шинтен каласа сүрөç.
Саксем сёре тытса таракан Туря үмөнте икё су йывәç- 4
сипе икё сурта. Кам та пулин вёсене хур тавасшан пул-
сан, вёсен саварентен вут тухё те, вёсен ташманәсене 5
сунтарса йарё; кам та пулин вёсене хур тавасшан пул-
сан, ана вёлерме тивёç. Хайсем малашне мён пулас- 6
сине каласа сүрес кунсенте сёр сине сүмәр ан су-
тар тесен, вёсен пёлөте хупса лартма ирөк пур; вёсем
шыва хайсен ирөкенте тытаçсё, хаçан хайсем тавас
тевё дуж, шыва йун тума, сёре төрлө фирпе пётерме
пултарассё. Хайсем мён калассине каласа пётерсен, 7
тамакран тухакан тискөр кайәк вёсемпе сапәсё, вёсене
сентерсе, вёсене вёлерё. Утёсене асла хула урамне 8
пәрахса хаварё; урәхла каласан, вэл хулана Содом,
Египет, теçсё; пирён Салаканамара саванта пәталаня.
Халәхсем, әрусем, төрлө дөлхелё сынсем, йәхсем виçё 9
кун суря сав вилёсем сине нумайёшө пәхса тарёç, вё-

- 10 сөн ўзёсене тупака хуртармёс. Ҷав икё пророк сёр
 синтё пуръанакансене асаплантарнй пирки, сёр синтё
 пуръанакансем саканшан саванёс, хёпёртёс, пёр пёрин
 11 патне парнесем пара пара йарёс. Виçё кун сұра ирт-
 сен, вёсен ашне Тураран жёрё сывлаш кёжё; вёсем
 иккёш те ура сине тәжёс, вёсем сине пәхса тәракансем
 12 пит хәраса ўкрёс. Унтан савсем хайсене пёлёт синтё
 хытә сасә: уләхәр кунта, төсе жённине илтрёс; вара
 вёсем пёлёт сине ларса сўле хәпартёс; ташманёсем
 13 вёсем сине пәхса йулжёс. Ҷав сехөтрех сёр пит хытә
 жётресе кайрё, хуланан вуннамёш пайё ишёлсе антё;
 сёр жётренё жух, сын ситё пин йат пётрё; ыттисем
 14 хәраса ўкрёс, сўлти Турра мухтарёс. Иккёмёш хуйхә
 15 иртрё, акә жас виçсёмёш хуйхә ситет. Ситжёмёш ан-
 гел трупине кәшкәртрё те, сўлте хытә сасәсем илтён-
 се кайрёс, вёсем каларёс: тёнжери патшаләх Турра-
 марпа Унан Христосин патшаләхё пулса тәжё; ёнтё
 16 Вәл ёмёр ёмөрөх патша пулса тәрё, терёс. Вара Турә
 умөнтё хайсен аслә вырәнёсем синтё ларакан сирём
 17 тәватә ватәсем Турра ўксө пуçсапса, каларёс: ей Турә,
 пурне те тытса тәракан Туррамәр, тав та пуç Сана;
 Есё пур, йаланах пулнә, Есё килетён: Есё Хаван
 18 аслә хаватна илсе патшана лартән. Суйа тёнлө ха-
 ләхсем хайарланса ситрёс; Санан силлў ситрё; вил-
 нисене сүт тума, Хаван журусене, пророксене, свя-
 тойсене, Хаван йатантан хәракансене, асли кёсённи-
 пех пурне те тивёслипе тавәрса пама, сөре пётөре-
 көнсене пөтермө вәхәт ситрё, терёс. Вара пёлёт синтё
 19 Турә жиркёвё усәлжё, жиркёвөнтё Вәл хунә сәмахан
 аржи курантё; сиçём сиçрө, сасәсем илтөнжөс, аслати
 авәтрё, сёр жөтөрөрө, пәр пит хытә сүрө.

XII. Унтан пёлёт синтё пит пысәк паллә курантё:
 вәл сүтә хөвөл тәхәннә арәм, унан ури айёнтё уйәх,
 2 пуçё синтё вуникё сәлтартан тунә пуç-илемө. Унан

сийёнзе пур-тё; въл сѣмѣлланнѣ тух ыратнипе асап-
 ланса кѣшкартё. Пѣлѣт сѣнтё тата тецѣр паллѣ курѣн- 3
 тё. Акѣ, сѣтё пуслѣ, вунѣ мѣйракалѣ, хѣрлѣ, пысѣк
 дракон. Унѣн пусѣсем сѣнтё сѣтё дѣадим (пус-илемѣ).
 Унѣн хѣри сѣлтѣрсен висѣсѣмѣш пѣйне пѣлѣт сѣнтѣн 4
 туртса антарса, сѣр сѣне тѣкрѣ. Сѣк дракон сѣмѣл-
 ланакан арѣм патне, сѣратсанах унѣн аѣине сѣсе йѣрам
 тесе, пырса тѣтё. Арѣм ывѣл аѣа сѣуратрѣ; сѣк аѣа 5
 мѣн пур хѣлѣха тимѣр туйѣпа пѣхса тѣмалла. Вѣра арѣ-
 мѣн аѣине Турѣ патне, Унѣн аслѣ ырѣнѣ умне илсе
 кѣйрѣс. Арѣмѣ хѣй пушѣ хире тартё; унта ун валли 6
 Турѣ ырѣн хѣтѣрлесе хунѣ, сѣвѣнта ѣна пин те икѣ
 сѣр утмѣл кун тѣрантарса усрамалла пулнѣ. Унтѣн 7
 пѣлѣт сѣнтё вѣрсѣ хускалтё: Михаилпа унѣн ангелѣ-
 сем драконпа, вѣрсѣма тухрѣс; драконпа унѣн ангелѣ-
 сем те вѣсене хирѣс тухрѣс, анѣах тѣтса тѣраймарѣс, 8
 вѣсем валли пѣлѣт сѣнтё ырѣн пулмарѣ. Сѣпла вѣра 9
 шуйттан тийѣкен, сѣтана тийѣкен пысѣк дракона, авалхи
 сѣлене антарса йѣтѣс; пѣтѣм тѣнтѣне илѣртсе пурѣ-
 накана сѣре ѣкертѣс, унѣн ангелѣсене те унпа пѣрле
 ѣкертѣс. Вѣра епѣ пѣлѣт сѣнтё сѣпла калакан хытѣ 10
 сѣсѣ илтрѣм: пѣйѣн пирѣн Турѣмѣрѣн сѣлас кунѣ,
 хѣваѣѣ, патшалѣхѣ сѣтрѣ; Унѣн Христосин ирѣкѣ
 килтё: пирѣн тѣванѣмѣрсем сѣнтѣн хѣмѣр Турѣмѣр
 умѣнтё кунѣн-сѣрѣн елѣк паракан елѣксѣ хѣваласа ан-
 тарнѣ, терѣ. Вѣсем ѣна Путѣк йунѣпе, хѣйсем ка- 11
 ласа пѣлтернѣ сѣмахпа сѣнтертѣс; мѣн вилиѣненѣх
 вѣсем хѣйсѣн тунѣсене хѣрхенмерѣс. Ей пѣлѣтсем, 12
 вѣсем сѣнтё пурѣнакансем, сѣвѣнѣр ѣнтѣ! Сѣрпе ти-
 нѣс сѣнтё пурѣнакансем! сирѣ хуйхѣ: шуйттан хѣйѣн
 вѣхѣтё сахѣл йулвинѣ пѣлсе, сирѣн патѣра пит хытѣ
 сѣленсе антё. Хѣйне сѣр сѣне пѣрахнинѣ курсѣн, ывѣл 13
 аѣа сѣуратнѣ арѣма дракон хѣваласа сѣуре пуслѣрѣ. Сѣ- 14
 ленрен тарса пушѣ хире хѣйѣн ырѣнне вѣсѣе кѣйтѣр

тесе, вāхāt иртиѳѳен. вāхātсем иртиѳѳен, сур вāхāt
иртиѳѳен унта тāранса пурāнтār тесе, арāма пысāк
15 āмāрт-кайāкāн икē сунатне панā. Арāма шывпа йух-
тарса йарам тесе, сēлен ун хыссāн хайēн саварēнѳен
16 сырма пек шыв кāларса йаѳē. Анѳах арāма сēr пу-
лāшрē: сēr хайēн саварне усса, дракон хай саварēн-
17 ѳен кāларса йанā шыва сātса йаѳē. Сēлен вара арām
сине пит силенсе ситрē; сав арām йāхēнѳен тухнā,
Турā хушнине, Исус Христос каласа вēрентнине тытса
тāракан ытти сынсемпе вāl вārсса сапāсма кайрē.

XIII. Унтан епē тинēs хērринѳи хайār сине тātām;
тинēsрēн ситѳē пуслā, вунā майракалā тискер кайāк
тухнине куртām; унāн майракисем синѳе вунā диадим-
2 ѳē, пусēsем синѳе Турра хурлакан сāмахсем-ѳē. Епē
курнā тискер кайāк пурāш йевēрлē, унāн урисем уна
ури пек, саварē арāслан саварē пек. Ана дракон хайēн
хаватне, хайēн аслā вырāнне, хайēн аслā ирēкне паѳē.
3 Унтан епē куртām: унāн пēr пусне вēлерес пек суран-
лантарнā-ѳē, анѳах унāн вēлерес пек суранē тūrленѳē.
Тискер кайāка асārхаса, пētēm сēr тēлēнсе тāѳē, вара
тискер кайāка хават паракан дракона ўксē пуссап-
4 рēs. Тискер кайāка пуссапса каларēs: сак тискер
кайāк пекки кам пур? унпа кам сапāсма пултарас? те-
5 рēs. Ана мāн кāmāлланса, Турра хурласа каласакан
ѳēлхе-савар панā-ѳē; āна хērēх икē уйāхѳен хай ēсне
6 тума ирēк панā-ѳē. Турра хурлама, Унāн йатне, Унāн
сұртне, пēлēt синѳе пурāнакансене те хурлама вāl
7 хайēн саварне усрē. Ана святойсемпе вārсса цуранса,
вēsене сēнтерме ирēк панā-ѳē; тата āна пур тērлē
ārāва, пур тērлē халāха, тērлē ѳēлхелē сынсене, йāх-
8 сене тытса тāма ирēк панā-ѳē. Тēнѳе пулнāранпах
пуснā Путекēн ѳērēлēх кēнеки сине йаѳēsем сырāнман
9 сēr синѳе пурāнакан пур сын та āна пуссапē. Хālха
10 пурри илтēr. Кам тыткāна илсе кайāt, вāl хай те

тытканә кайё; кам хёҗпе касса вёлерет, ана хайне те
хёҗпе касса вёлерёҗ. Кунта святойсем пек җатни, вё-
сем пек ёненни кирлё. Унтаҥ епё җёртен тухакан те 11
пёр тискер кайёк куртам; унан путек майраки йёвёрлё
икё майрака, хай дракон пек калаҗат. Вёл дракон 12
умёнҗе малтанхи тискер кайёкан мён пур ирёкёпе
ёҗлет, пётём җёре, ун җинҗе пурёнакансене йывёр су-
рантан тўрлевнё малтанхи тискер кайёка пуҗҗаптарат.
Вёл пысак палласем туса катартаҗ, җынсем умёнҗе 13
пёлёт җинҗён җёр җине вут та антараҗ. Малтанхи тис- 14
кер кайёк умёнҗе тума панә телёнмелле ёҗсемпе, вёл
җёр җинҗе пурёнакансене илёртсе пётерет; җёр җинҗе
пурёнакансене хёҗпе касса суравланнә пулсан та,
җёре таракан тискер кайёкан җанне тума хуҗат. Мал- 15
танхи тискер кайёк җанё калаҗтар, ёҗ тутар, вара җав
җана пуҗҗапманнисене пурне те вёлерсе пётёрҗёер
тесе, иккёмёш тискер кайёка ун ашне *) сывлаш кўрт-
ме ирёк панә. Җапла вёл кёҗённине те, аслине те, 16
пуҗавнине те, җуккине те, ирёклине те, җурине те,
пурне те сылтәм аллисем җине, йе җамкисем җине паллә
хумалла тавё. Вара җав паллә пуррисёнҗён пуҗне, йе 17
тискер кайёк йаҗё, йе унан йаҗин хисепё пуррисёнҗён
пуҗне урэх никам та сутас та җук, илесте җук. Кунта 18
аҗлалах. Камән ас пурри тискер кайёк хисепне суса
калар: вёл етем хисепё; унан хисепё—ултә җёр ут-
мал ултә.

XIV. Епё татах пахрам та, ака, Сіон тавё җинҗе
Путек тараҗ; Унна пёрле җамкисем җине Унан Ашшё
йатне җырса хунә җынсем җёр хёрёх таватә пин җын.
Унтаҥ епё пёлёт җинҗён нумай шыв шавланә пек, 2
хытә авётакан аслати сасси пек сасә илтрём; тата кёс-
лисене каласа ларакан кёслеҗёсся сасси пек сасә ил-
трём. Вёсем асла вырән умёнҗе, таватә вылахпа ватә- 3

*) малтанхи тискер кайёкан җанё ашне.

- 4 сынсем умёнҗе сөнө йурă пек йурă йурлассё. Çак йурра
 сёр синҗен сълса илнө сёр хөрөх таватă пин сынран
 5 пуçне, урăххи никам та вөрөнөймерө. Вөсем хөр-арампа
 варланман сынсем, таса халлөн пурăнса ирттернисем;
 6 Путек кирек аста кайсан та, вөсем Ун хысёнҗен сў-
 рекенсем; вөсене сынсем хушшинҗен Турăпа Путек
 7 валли җан малтан сълса илнө. Вөсен саварёнҗе җейелөх
 сук, Туррăн аслă вырăнө умёнҗе вөсем айăплă мар.
 8 Унтан епө пөлөт варрипе вөссе пыракан төпөр ангел
 куртам; унăн сёр синҗе пурăнакансене, пур йăха та,
 пур аравă та, пур төрлө җөлхелө сынсене те, пур ха-
 лăхсене те каласа вөрентмелли өмөрлөх Евангелио пур-
 9 җө. Вăл хытă сасапа каларө: Турăран хăрар, Ана мух-
 тар: Унан сут тавас вăхăҗө ситрө; пөлөте, сөре, тинсө;
 10 съл-кусөсене Пултаракана пуçсапар, терө. Ун хысён-
 җен төпөр ангел сапла каласа пыҗө: пётрө өнтө аслă
 хула Вавилон! Пур халăхсене те хайён аскан өсин
 хайар ерехне өҗтерсө ўсөртнөшөн пётрө өнтө! терө.
 11 Вөсен хысёнҗен тата виçсөмөш ангел хытă сасапа
 сапла каласа пыҗө: тискер кайăка, йө унăн келеткине
 кам пуçсапат, хай сямки сине, йө хай алли сине пал-
 12 лă тутарат, вăл Турă силли куркинҗе хатөрленө ерехе,
 Туррăн хайарлăхө ерехне, сараллах өсө; ана святой
 ангелсем умёнҗе. Путек умёнҗе вутпа күкөрт ашёнҗе
 13 асаплантарөс. Вөсен асапин төтөмө өмөр өмөрөх тухса
 тарө. Тискер кайăкпа унăн сәнне пуçсапакансем, йө
 унăн йаҗин паллине тутаракансем кунөн-сөрөн канлөх
 14 курмөс, терө. Кунта Турă хушнине туса, Исуса өненсе
 пурăнна святойсен җатăмлăхө кирлө. Вара епө пөлөт
 синҗен сасă илтрөм; вăл мана каларө: сырса хур:
 пайантан вара Турра өненсе вилөкен сынсем төлейлө.
 Сывлаш калаҗ: җанахах вөсем хайсен өсөсөнҗен канөс,
 вөсен өсөсем хайсен хысёнҗен пырассө тет, терө.
 14 Унтан епө пăхрам та, акă сута пөлөт, пөлөт синҗө

Етем Ывәлө Йөвөрли лараҗ. Унән пуҗө җинҗе ылтән
 пуҗ-илемө, аллинҗе җивҗө җурла. Тепөр ангел җиркү- 15
 рен тухрө те; пөлөт җинҗе Ларакана хытә сасәпа ка-
 ларө: җурләна йар та, вырса тух: вырас вәхәт җитнө,
 тырәсем җөр җинҗе өлкөрнө, төрө. Пөлөт җинҗе Ларакан 13
 җурлине җөр җине пәрахрө те, җөре вырса тухрө. Пөлөт
 җинҗи җиркүрен тепөр ангел татах виҗөкөн җурлапа тух- 17
 рө. Вута хәй ирөкөнҗе тытакан тата тепөр ангел парне 18
 вырәнө патәнҗен тухрө те, виҗөкөн җурла тытса тә-
 раканнине хытә кашкәрса каларө: җивҗө җурләна
 йар та, җөр җинҗи иҗөм җырли җупкәнөсене касса тух:
 ун җинҗи җырласем өлкөрнө, төрө. Ангел җурлине җөр 19
 җине пәрахрө те, җөр җинҗи иҗөм җырлине касса тухрө;
 аңа вара Турә җилли тухса тәракан пысәк вырәна
 күртсө тәкрө. Җак җырласем хула тулашөнҗе, иҗөм 20
 җырли шывне кәларакан вырәнта таптанса пөтрөҗ; вара
 иҗөм җырли шывне кәларакан вырәнтан лапша йөвөнө та-
 ран йун йухса тухрө, пин те ултә җөр стадіана сарәлтө.

XV. Епө пөлөт җинҗе тата тепөр пит пысәк, төлөн-
 мелле паллә,—йулашки җиҗө асапа тытса тәракан җиҗө
 ангел куртам; җав асапсем хыҗҗән Туррән җилли пөт-
 мелле-җө. Унтан өпө вутпа хуташтарнә келөнҗе тинөс 2
 пек тинөс куртам. Тискер кайәка, унән сәнне, унән
 наллине, унән йаҗин хисөпне җөнтөрөкөнсем җав кә-
 лөнҗе тинөс җинҗе Турә кәслисөне тытса тәрасҗө. Вө- 3
 сем Турә җури Моисей йуррине, Путек йуррине йур-
 ласа каласҗө: ей Турә, пурне те тытса тәракан Тур-
 рәмәр, Санән өҗҗөсем пысәк, төлөнмелле! ей святойсе-
 нөң Патши! Санән җулусем таса, төрөс. Ей Турә, Сан- 4
 ран кам хәрамө, Санән йатна кам мухтамө? Пөр Есө
 аңзах таса, пур халәхсем те Сан умна килсе, Сана
 пуҗҗапөҗ: Санән сутусем пуҗланҗөҗ өнтө, төсҗө. Җакән 5
 хыҗҗән өпө пәхрам та, ака, пөлөт җинҗе, пөлтерөкөн
 скиниә җатәрө уҗәлса кайрө. Җав җиркүрен җиҗө асап 6

тытса таракан җиҗә ангел тухрәс; вёсем тап-таса, җап-
 җутә йётён тумтир тәхәннә, кәкәрёсем җинҗен ылтән
 7 пиҗиххи җыхнә. Таватә выҗахран пёри җиҗә ангела җиҗә
 ылтән курка паҗә; куркисен ашне өмёр өмөрех пурә-
 8 накан Туррән җиллине тултарнә. Вара Турә асләләхён-
 җен, Унан хаватёнҗен җиркёве тётём тулҗә. Җиҗә
 ангелри җиҗә асап пулса пётмесёр җав җиркёве никам
 та кёреймерё.

XVI. Унтан өпё җиркүрөн хытә сасә илтрём; вәл
 җиҗә ангела каларё: кайяр та, Турә җиллине тултарнә
 2 җиҗә куркана җёр җине тәкәр, терё. Пёр ангел кайрё
 те, хай куркине җёр җине тәкрё; вара тискөр кайяк
 палли пур җынсем, унан сәнне пуҗсапаканнисем пур-
 ленсе таракан йөрөнмелле йывәр суранлә пулса тә-
 8 җәс. Иккёмөш ангел хайён куркине тинёс җине тәкрё,
 вара тинёс вилнө җын йунө пөк йун пулса тәҗә те,
 4 тинёсри пур җөрө йапала та вилсө пётрө. Виҗсёмөш
 ангел хай куркине шыв җырмисене, җәл-куҗсене тәкрё,
 5 унта та йун пулса тәҗә. Епё шывсен ангелин сассине
 илтрём, вәл каларё: ей Турә, Есё төрөс! Есё пур, Есё
 йаланах пулнә, Есё таса, мөншён төсөн җапла сут-турән.
 6 Вёсем святойсен, пророксен йунне тәкнәшән, Есё вё-
 7 сене йун өҗтөртөн: вёсем җавна тивёслә, терё. Унтан
 өпё тата төпёри парне ыраһёнҗен каланине илтрём,
 вәл каларё: ей Турә, пурне те тытса таракан Турә!
 8 Сан сутусем җән, төрөс, терё. Таваттәмөш ангел хай
 куркине хөвел җине тәкрё: ана җынсене вутпа сунтар-
 9 ма ирөк панә-җә. Вара җынсене пит хытә шәрәх ёнтсе
 тәҗә; вёсем җак асапсене тума ирөк пур Туррән йатне
 10 хурларёс, Ана мухтама аса көмерёс. Пиллөкмөш ангел
 хай куркине тискөр кайякан аслә ыраһө җине тәкрё;
 вара унан патшалахө төттөмлөнсө кайрө; асапланнаран
 11 вёсем җөлхисене җырта җырта тәҗәс. Хайсем асапланна-
 ран, хөн курнаран вёсем җүлти Турра хурларёс, хайсен

ёсёсенҗен ўкёнмерёс. Улттамёш ангел хай куркине асла 12
 шыва Ефрата такрё; хёвел тухасё йенҗи патшасемшён
 сул хатёр пултәр тесе, унан шывё типсе ларҗё. Унтан 13
 епё дракон саварёнҗен, тискер кайак саварёнҗен, суйа
 пророк саварёнҗен тухакан шапа йевёрлө висё таса
 мар сывлаш куртам. Вёсем шуйттан сывлашсём, ха- 14
 ват тавакавсем. Вёсем пурне те тытса таракан Турран
 сав асла кунёнҗе вәрсмашкан, пётём тёнҗери сёр шин-
 җи патшасем патне, вёсене вәрса пухасшан тухассё.
 Акә Епё вара пек систермөсёр пыратап: ўт ирсёрне 15
 ан куртҗар, сарамас сўрес мар тесе, сывармасар тарса,
 хай тумтирне сыхлакан сын телөйлө. Вёсене вал 16
 еврейле Армагеддон тийекен ыраңа пустарҗё. Сиҗ- 17
 җёмёш ангел хай куркине сывлаша сапрё те, пөлёт
 шинҗи җиркўри асла ырантан хыта сасә тухрё, вал
 каларё: пулса ситрё! төрө. Вара сиҗём сисрё, аслати 18
 аватрё, сасасем илтөнҗёс, сёр пит хыта җётөрөрө, ун
 пекки сёр шинҗе етем пураңа пусланяранпа та пул-
 ман. Сав тери сёр җётөрөрө! сав тери хыта җётөрөрө!
 Вара асла хула висё пайа уйаралҗё, суйа тёнлө ха- 19
 лахсен хулисем пётрёс; Турә қиллийён хайарлахе
 куркинҗи ерехе пама асла Вавилона та Турә умёнҗе
 асанҗёс. Пур төрлө шыв утти те тарҗё, түсем те су- 20
 халҗёс. Сынсем сине сўлтен талант пысакёш пар су- 21
 рё; пар сапса пулнә сурансемшён сынсем Турра хур-
 ларёс: вал тунә суран пит йывар-җё.

XVII. Сиҗё курка тытна сиҗё ангелтан пёри пыҗё
 те, мана сапла каларё: сывахарах кил! епё сана нумай
 шывсем шинҗе ларакан ытла та аскан арама сут-ту-
 нине катартам. Унпа сёр шинҗи патшасем асканланса 2
 пуранҗёс, сёр шинҗе пуганакансем унан асканлахе
 ерехне ёссе ўсёрөлет-җёс, төрө. Епё шухаша кайса 3
 танә хутра мана пушә хире илсе кайрё. Епё вара
 Турра хурлакан йатпа тулнә, сиҗё пуслә, вунә майра-

- калә, хёрлө тискер кайăк синѳе ларакан арама куртам.
- 4 Арам порфирапа хёрлө тумтир таханна, ылттанпа, хаклә йышши тулсемпе, ёнѳепе илемленнө, аллине хайёен аскан ёсийёен ирсёрлөхөпе тасамарлахне туллийех
- 5 тултарна ылттап курка тытна. Самки сине йат сырса хунă: пөлме сук ёс, аслă Вавилон, сёр синѳи йасар
- 6 хёр-арамсен, ирсёр ёссен амашё, тенё. Пахатап,— вăл арама святой сынсен йунне, Исус синѳен каласа пёлтерекен сынсен йунне ёстерсө үсёртнө; ана курса
- 7 епё телёнмеллипех телёнсе татам. Вара ангел мана каларё: мөншён есё телёнетён? Епё сана сак арампа ана йатса сүрекен сиѳе пуслă, вунă майракала тискер
- 8 кайăкан пөлме сук ёсне каласа. парăп. Есё курна тискер кайăк вăл пур-ѳе, халё сук ёнтё; вăл төпсёр ырантан тухё те, пётме кайё. Сёр синѳе пуранакансем, йаѳесене төнѳе пусланнаранпа ѳөрёлөх кёнеки сине сырманнисем, тискер кайăк пур сёртен сук пулса
- 9 танине, татах килнине курса, телёнөс. Кунта аслалаха пөлсө ситнө ас кирлө. Сиѳе пус—арам ларакан сиѳе ту,
- 10 сиѳе патша пулаѳ: вёсенѳен пиллөкөшө пётрөс, пёри пур, тепёри килмен-ха; килсен те, вăл нумай тамалла
- 11 мар. Пур сёртен сук пулса тана тискер кайăк саккармөш, сиѳүёшин хисепөнѳи, вăл пётме кайё. Есё курна
- 12 вунă майрака вунă патша пулаѳ, вёсем патшалăх илмен-ха; тискер кайăкпа пёрле вёсем патшасем пөк пёр сөхете ирөк илөс. Вёсем пёр шухăшлă: хайсен вайне,
- 13 хайсен ирөкнө вёсем тискер кайăка парөс. Вёсем Путөкпе вăрсă каларөс, Путөк вёсене сёнтерё: Вăл пуслăхсенён Пуслăхө, патшасен Патши, Унпа пёрле—ѳённисем, суйласа илнисем, ёненөкенсем, терө. Та-
- 14 тах мана каларё: аскан арам ларакан есё курна шывсем—етөмсем, халăхсем, йăхсем, төрлө ѳөлхөлө
- 15 етөмсем пулассө. Тискер кайăк синѳе есё курна вунă майрака аскан арама курайми пулөс, ана тустарса

пётёрёс, сарамас хаварёс, унән ўтне сисе йарёс, ана
вутра сунтарса йарёс: Турă вёсен дёрисене Хай ирёк- 17
не тавас йенне йанă, пёр ирёкне тума хунă, унтан
Турă самахёсем ыра́на килсе пётидён, вёсен патша-
лахне тискер кайăк аллине памалла тунă. Есё курнă 18
арăм сёр синди патшасенён патши пулса таракан асла
хула пулат, терё.

XVIII. Сакантай кайран епё пёлёт синден анакан
асла ирёк илнё ура́х ангел куртам. Унән мухтавлă-
хёпе сёр суталса кайрё. Вăл хыта кашкарса хаватлă 2
каларё: пётрё асла Вавилон, пётрё! вăл шуйттансем
пуранмалли, пур терлё таса мар сывлаш таранса
тамалли, пур терлё таса мар, йёрёнмелле вёсен-
кайăк керсе лармалли ыра́н пулдё, мёншен тесен вăл
пур халахсене те хай асканлахин хайар ерехне ёстер-
се ўсёртрё. Сёр синди патшасем унпа асканласа пу- 3
рантёс; унăн тапла пуранасёпе сёр синди ху́сасем
пуйрёс, терё. Унтан епё пёлёт синден тепёр сасă ил- 4
рём; вăл каларё: ей халахам, ун патёнден тух, сирён
унăн сылахне хутшанмалла ан пултăр, унăн суранёсене
курмалла ан пултăр! Унăн сылахёсем пёлётөх ситрёс, 5
унăн терёсмарлахне Турă асне илдё. Вăл хавара 6
панашан, есир те ана саплах таварса парăр;
унăн ёсёсене кура ана икё хут ытла таварăр; вăл си-
рён валли хатёрленё ерех куркинөх ун валли икё хут
ытла ерех хатёрлёр. Вăл мён духлё тапла пулса, мён 7
духлё кинөнесе пурантё, ана саван духлё асаппа хуйха
катартăр; вăл хай ашёнде калат: епё патшара лара-
тап, епё талах арăм мар, хуйха курмап! тет. Саванпа 8
асапсем те, вилём те, йёрў те, ыслах та ун сине пёр
кунтах килсе ситё; ана вутпа сунтарса йарёс: ана
сут-тавакан Турă хаватлă. Унпа асканланса, кинөн- 9
се пураннă сёр синди патшасем вăл суннă тё-
төме курсан, уншан уласа йёрсе йарёс; вёсем унăн 10

- асапѣнѣн хѣраса, айакран каласа тѣрѣс: ей тѣреклѣ хула, аслѣ хула Вавилон, хуйхѣ сана, хуйхѣ! Сана
- 11 сѣт-тѣвасси пѣр сѣхетрѣх сѣтрѣ, тийѣс. Сѣр сѣнѣзи хѣсасѣм те уншѣн уласа йѣрѣс: вѣсен таварѣсѣне
- 12 никам та илмѣст ѣнтѣ; ылттѣн-кѣмѣл йѣпалисѣне, хаклѣ йѣшши ѣулѣсѣне, ѣнѣисѣне, виссонѣсѣне, порфирисѣне, пурсѣнѣсѣне, йѣмѣх хѣрлѣ пусмисѣне, ырѣ шѣршѣлѣ тѣрлѣ йѣшши йѣвѣсѣсѣне, слон шѣмминѣн тунѣ пур тѣрлѣ йѣпалисѣне, хаклѣ йѣвѣсѣсѣнѣн, пѣхѣртѣн, ти-
- 13 мѣртѣн, мрамортѣн тунѣ пур тѣрлѣ йѣпалисѣне, кориципе ѣимѣамнѣ, миропа ладоннѣ, ерѣхпѣ йѣвѣс сѣне, сѣнѣхнѣ, туллине, вѣлѣхнѣ-ѣѣрлѣхнѣ, сурѣхѣсѣне, лаши-
- 14 сѣне, ураписѣне, ѣтем ѣтнѣ, ѣуннѣ те никам та сѣтѣн илмѣст. Санѣн кѣмѣлна килѣкѣн сѣмѣсѣсѣм пѣтрѣс ѣнтѣ, йѣлтѣртѣтѣсѣ тѣракѣн мѣнтѣр йѣпала пур те сан-
- 15 ран айакка кѣйрѣ, ѣсѣ ѣнтѣ ѣна тулаймѣн, тѣрѣс. Сѣк-сѣне пурнѣ те сѣтѣсѣ тѣракѣнсѣм, сѣв арѣм урлѣ пуй-
- 16 нисѣм вѣл асапланнинѣн хѣраса, айакра тѣрсѣ, уласа йѣрсѣ калѣс: ѣй виссонпа порфира, йѣмѣх хѣрлѣ тум-
- 17 тир тѣхѣннѣ аслѣ хула! ылттѣнпа, хаклѣ йѣшши ѣулсѣмпѣ, ѣнтѣпѣ илѣмлѣлѣннѣскѣр! хуйхѣ сана, хуйхѣ!
- 18 сѣк тѣрлѣ пуйѣнлѣху пѣр сѣхетрѣх пѣтрѣ! тийѣс. Карѣп сѣрѣтѣкѣнсѣм, карѣппѣ пыракѣнсѣм, карѣп сѣнѣѣ ѣслѣкѣнсѣм, тинѣс сѣнѣѣ сѣту-илѣ тѣвакѣнсѣм пур те
- 19 айакка тѣѣс; аслѣ хула сѣуннѣ тѣтѣмѣ курсѣ, кѣшкѣрсѣ калѣрѣс: сѣк аслѣ хула пѣкки тѣтѣ мѣнлѣ
- 20 хула пур? тѣрѣс. Пусѣсѣм сѣнѣ кѣл сѣпсѣ, уласа йѣрсѣ, кѣшкѣрсѣ калѣрѣс: ѣй аслѣ хула, хуйхѣ сана, хуйхѣ! Санѣн хаклѣ йѣшши йѣпалѣсѣмпѣ тинѣс сѣнѣѣ карѣп тытѣкѣнсѣм пур те пуйсѣ сѣитнѣ-ѣѣ; ѣсѣ пѣр
- 21 сѣхетрѣх пушѣнсѣ йултѣн, тѣрѣс. Пѣлѣт те, свѣтоѣ апостолсѣм те, прорѣксѣм те сѣкѣншѣн сѣвѣнѣр ѣнтѣ:
- 21 Турѣ ѣна сирѣншѣн тѣвѣрсѣ пѣѣѣ. Унтѣн пѣр вѣйлѣ ѣнгѣл пысѣк армѣн ѣулѣ йѣвѣрлѣ ѣул илѣѣ те, ѣна

тинёсе пӑрахса каларё: аслӑ хула Вавилон та ҫак ӗул
пек ӗас анса кайё, вара вӑл пулмё, терё. Кёсле ка- 22
лакансен, йурлакансен, шӑхлиӗ калакансен, труппа кӑш-
картакансен сасси санра илтёnmё ёнтё; санра нимёnле
ӑста та, ӑсталаса тунн те нимёn те пулмё, санра арман
ӗулё сасси те илтёnmё, санра ҫурта ҫутти те курӑnmё; 23
санра каӗӗпа хёр сасси те илтёnmё, сан патӑнти ху-
ҫӑсем ҫёр пуҫлахедем пулна-ӗё; есё ӑрамланипе пур
халах та аташса кайна. Сан ӑшӑнта пророксенёn, свя- 24
тойсенёn ҫёр ҫинӗе вёлернё мёn пур ҫынсенёn йунё
тупӑнӗ, терё.

XIX. Ҫакӑнтан кайран епё пёлёт ҫинӗе нумай халах
шавлана сасӑ пек хыта сасӑ илтрём; вӑл сасӑ каларё:
аллилуia! ҫӑланаҫпа мухтав, хисеппе хават пирёn Ту-
рӑра! Унан суӗсем ӗан, тӗрё: пётём ҫёре хайёn аскан- 2
лахеде ҫёртсе йана ытла та аскан арамӑ Вӑл айӑпа
хаварӗ, Хайёn турисенёn йунне ун аллинӗн шырсӑ
илӗ, терёс. Унтан иккёмёш хут: аллилуia! терёс. Унан 3
(Вавилонӑn) тётёмё ёмёр ёмёрах тухса таӗё. Вара ҫи- 4
рём тавата вата ҫынпа тавата вылах: амин, аллилуia!
тесе, аслӑ выран ҫинӗе ларакан Турра ӗксе пуҫсапрёс.
Унтан аслӑ вырантан ҫапла калакан сасӑ илтёnӗ: Турӑ 5
турисем, Унран хӑраса таӑакансем, кёҫёnnи те, асли
те, пур те хамӑр Туррамаӑра мухтар! терё. Епё вара 6
нумай халах сасси пек, нумай шыв кёрленё пек, ха-
ватла аслати кёмсёртетнё пек сасӑ илтрём; вӑл сасӑ
каларё: аллилуia! пурне те тытса таӑакан Турӑ пат-
шана ларӗ. Хёпёртесе савӑнар, Ӑна мухтар: Путек 7
туйё ҫитрё, Унан арамё хатёр таӑа, терё. Ӑна ҫап-ҫута 8
таса виссон таӑанма хушна-ӗё; виссон святойсен таса-
лахе пула. Унтан ангел мана каларё: ҫырса хур: Путек 9
туйне ӗёnnё ҫынсем телейлё, терё; мана тата каларё:
ҫаксем Турран ӗан самахёсем, терё. Ӑна пуҫсапам те- 10
се епё унан ури умне ӗкрём. Вӑл мана каларё: асту,

кăна ан ту: епĕ сана та, Иисус Христос ҫинҫен пĕл-
 терсе тăракан санăн тăванусене те пулăшса тăракан,
 есĕ Турра пуҫсап: Иисус ҫинҫен пĕлесси малашнехине
 11 пĕлтерекен сывлашран килет, терĕ. Унтан епĕ уҫалса
 тăракан пĕлĕт куртăм; акă, шурă лаша, ун ҫине утлан-
 ни Тĕрĕс йатлă, Ыан йатлă. Вăл тўрĕ сут-тăват, ҫен-
 12 терсе тăраҫ. Унан куҫĕсем вут ҫулăмĕ пек, пуҫĕнҫе
 диадим нумай. Унан ҫырса хунă йат пур, ана Хайĕн-
 13 ҫен пуҫне никам та пĕлмест. Вăл йунпа хĕрелнĕ тум-
 14 тир тăхăннă. Унан йаҫĕ: Турă Сăмахĕ. Ҫўлти ҫарсем
 шурă лашасем утланса, шап-шурă таса виссонсем тă-
 15 ханса, Ун хыҫҫан пыраҫ-ҫĕс. Унан ҫаварĕнҫен халăх-
 сене пĕтерме виҫĕкĕн хĕс тухса тăраҫ. Вăл вĕсене
 тимĕр туйапа кĕтет. Вăл пурне те тытса тăракан Тур-
 16 ран хайарлăхĕне Унан ҫилли ерехĕе урипе таптаса
 калараҫ. Унан тумтирĕ ҫинс, Унан пĕсҫи ҫине йат
 ҫырса хунă: патшасен Патши, пуҫлăхсен Пуҫлăхĕ, те-
 17 нĕ. Тата епĕ хĕвел ҫинҫе тăракан пĕр ангел куртăм:
 Вăл пĕлĕт варринҫе вĕссе ҫўрекен мĕн пур вĕсен
 кайăка хытă сасăпа кăшкăрса каларĕ: вĕссе килĕр,
 18 Турран каҫхи аслă апатне пухăнăр: патшасен вилли-
 сене, вайлисен виллисене, пин ҫып пуҫлăхĕсен вил-
 лисене, лашасен виллисене, вĕсен ҫине утланнă ҫын-
 сен виллисене, пур ирĕк ҫынсен, ҫурасен, кĕсĕннисен,
 19 аслисен виллисене ҫиме пухăнăр! терĕ. Епĕ вара тис-
 кер кайăка, ҫĕр ҫинҫи патшасене, вĕсен ҫаррисене
 куртăм; вĕсем лаша ҫинҫе Лараканпа, Унан ҫарĕне ҫа-
 20 пăсма пухăннă. Тискер кайăка тытса илҫĕс, унпа пĕрле
 суҫа пророка та тытрĕс; тискер кайăк умĕнҫе ҫав про-
 рок тĕлĕнмелле ĕссем тунă, тискер кайăк паллине ту-
 тарнисене, унан сăнне пуҫсапакансене хайĕн тĕлĕн-
 мелле ĕсĕсемпе илĕртсе пĕтернĕ. Вĕсене иккĕшне те
 21 кўкĕртпе ҫунакан вутлă кўлле ҫĕрĕлех пăрахрĕс. Ытти-
 сене лаша ҫинҫе Лараканан ҫаварĕнҫен тухакан хĕсене

вёлерсе пётёртёс; вёсен виллисемпе мён пур вёсен кайăк тăрантё.

XX. Унтаң епё пёлёт сінтєн анакан ангел куртăм, унăн аллнтє тєпсєр ырыăнăн уссипе пысăк сăнтар пур-тє. Вăл авалхи сєлене, дракона тытрє те, пин сўла тимєрлесе хутє, сак сєлен—шуйттан, сатана. Унтаң 2 3 ăна пин сўл иртитєн халăхсєне ан улталатăр тєсє, тєпсєр ырыăна пăрахрє те, питєрсе илтє, вара пиџетлєсє хутє; пин сўл иртсен вăл татах пєр вăхăта ирєке тухмалла. Тата епё аслă ырыăнсемпе вёсен сінтє ларакансєне куртăм, вёсєне сут-тума ирєк панă. Тата 4 Иисус сінтєн каласа пєлтєрнєшєн, Турă сăмахєшєн пусєсєне касса вєлєрнє сынсєн тунєсєне куртăм. Саксем тискєр кайăка та, унăн сăнне те пуссапман, хайсен сямкисем сине, хайсен аллисєм сине унăн паллине те тутарман. Вёсем тєрєлсє тăрса, Христоспа 5 пєрлє пин сўл патшара лартєс. Ытти вилнє сынсєм пин сўл иртмєсєр тєрєлмєрєс. Ку малтанхи хут тєрєлсє тăни. Малтанхи хут тєрєлсє тăнă сын тєлєйлє таса: иккємєш вилєм вёсєне сєнтєрєймє, вёсем Турапа 6 Христосăн священникєсем пулєс, Унпа пин сўл патшара лартєс. Пин сўл иртсен, шуйттана тєрминтєн ирєке кăлартєс; вăл вара сєрєн тăватă кєтєссинтє 7 пурăнакан халăхсєне, Гогапа Магогасєне, улталаса илєртмє, вёсєне вăрса пухса сўрємє тухтє; вёсен хисєпє тинєс хайăрє тухлє. Вёсем тухса пєтєм сєре сарăлтєс, святойсєн ырыăнне, ытарма сук хулана, савăрса илтєс. Пєлєт сінтєн Турăран вут анса, 8 вёсєне сунтарса йаџтє. Вёсєне улталакан шуйттана вутлă, кўкєртлє кўллє тискєр кайăкпа суйа проок патне пăрахрєс; вёсем унта кунєн-сєрєн ємєр 9 ємєрєх асаплантєс. Тата епё пит пысăк, шурă, аслă ырыăнпа ун сінтє Ларакана куртăм. Ун умєнтєн пєлєт те, сєр те тарса кайрє, вёсемшєн ырыăн тупан- 10 11

- 12 марё. Унтан епё вилнё сынсем куртăм; вёсем асли-
кёсённипех Турă умёнѣ тăраççё, кёнекисене уçса хунă;
тата төпёр кёнеке уçса хунă, ку ѳёрёлёх кёнеки-ѳё.
Вилнисене хайсен ёсёсене кура, кёнекисем сине сырнă
13 пек сут-турёс. Саван ѳух вара тинёс хай айёнѳи вил-
нё сынсене кăларса паѳё; вилёмпе тамăк та хайсен
айёнѳи вилнё сынсене кăларса паѳёс, пурне те вара
14 ёсёсем тăрах сут-турёс. Вилёме те, тамăка та вутлă
15 кўлле пăрахрёс. Ку—иккёмеш вилём. Кам ѳёрёлёх
кёнеки сине сырăнман, апа вутлă кўлле пăрахрёс.

- XXI.** Епё вара сёне пёлёт, сёне сёр куртăм, ёлэкхи
пёлётпе ёлэкхи сёр иртсе кайнă, тинёс те сук ёнтё.
2 Епё, Иоанн, пёлёт синѳен, Турă патёнѳен анакан сёне
хулана, святой Йерусалиме куртăм, въл упайкишён
тирпейленсе тумланнă, илемленнё сұраснă хёр лек.
3 Унтан епё пёлёт синѳен хытă калакан сасă илтрём,
въл каларё: Турăпа ётемсенён кёлё ѳатăрё сакă, Турă
вёсемпе пёрле пурăнё, вёсем Унăн халăхё пулёс; Турă
4 Хай те вёсемпе пёрле пулса, вёсен Турри пулё. Турă
вёсен кусёнѳи пур куссулне шалса илё, вилём те пул-
мё ёнтё, йёрў те, улашу та, ѳир те урăх пулас сук:
5 ёлэкхи самана иртсе кайрё. Аслă вырăн синѳе Лара-
кан каларё: акă, пурне те сёне тăватап, терё. Унтан
мана каларё: сырса хур,—сак сăмахсем ѳăн, терёс,
6 терё. Мана тата каларё: пулса ситрё! Епё Алфа, Оме-
га, пуçламеш те, вёсё те; ёсесси килниве ѳёрёлёх
7 съл-кусёнѳен ахалех ёстөрёп. Сёнтөрекен пурне те илё,
8 Епё унăн Турри пулап, въл Манан ывăлам пулё. Ха-
ракансемпе тёрёсмаррисен, ирсёррисемпе сын вёл-
ерекенсен, йасар тăвакансемпе асамсасен, кёлет-
кесене пуçсапакансемпе пур суйёсёсёсен вырăнё вут-
па кўкёрт сұнакан кўлё пулё. Ку иккёмеш вилём,
9 терё. Йулашки ситё асапа тултарнă ситё курка тытса
тăракан ситё ангелтан пёри ман патма пырса, мана

каларё: кил, епё сана Путек сұрасна хёре, Ун арәм-
не кәтартәп, терё. Епё шухаша кайса тәна хутра вәл 10
мана сўлө, пысак ту сине җилсө уләхрө те, Турә па-
тәнтен пөлөт сінтен анакан аслә хулана, таса Јеруса-
лиме кәтартрө. Унан Турә мухтавө пур, унан сүтти 11
хаклә йышши җул йөвөрлө, кристалл майлә курәнакан
йаспис тийекен җул пек. Вәл пысак, сўлө хўмөлө, ву- 12
никө хапхалә, вөсем сінте вуникө ангел; хапхисем
сине Израил ывәлөсен вуникө сыпәкин йатне сьрнә.
Хөвел тухас йөнтө висө хапха, сур-сөр йөнтө висө 13
хапха, кәнтәр йөнтө висө хапха, хөвел анас йөнтө те
висө хапха. Хула хўмийөн вуникө никөс, вөсем сине 14
Путекөн вуникө апостолин йафөсене сьрнә. Манпа 15
калаҗаканән хулана висөме, унан хапхисене, унан хў-
мисене висөме ылтән туйа пур-җө. Хулине таватә кә- 16
төслө лартнә; унан тәршшөпө сарлакәшө пөрөх.
Туйине хулана висөе тухрө те, вуникө пин стадий
пулҗө. Хулийөн тәршшө те, сарлакөшө те, сўллөшө те
пөрөх. Хўмине етем вишөпе висөе тухса, сөр хөрөх 17
таватә җике кәларҗө, ангел виши те етем виши пөкөх-
җө. Хўмине йасписран тунә, хулине таса ылтәнран 18
тунә, вәл тап-таса кәленҗө йөвөрлө. Хула хўмийөн 19
никөсөсөне төрлө хаклә йышши җулсемпө илемлетнө.
Пөр никөсө йаспис, иккөмөшө сапфир, висөмөшө хал-
кидон, таваттәмөшө смарагда, пиллөкмөшө сардоникс, 20
улттәмөшө сардолик, ситҗөмөшө хризوليө, саккәрмөшө
вирилл, тәххәрмөшө топаз, вуннәмөшө хрисопрас, вун-
пөрмөшө гiацинт, вуниккөмөшө аметист тийекен җул.
Вуникө хапхи—вуникө өнтө; пур хапхисене те пөрөр 21
пөтөм өнтөрен тунә, хулийөн урамө таса ылтән, витөр
курәнакан кәленҗө пек. Ун әшөнтө җиркў мөн курма- 22
рәм: унан җиркөвө пурне те тытса тәракан Турәпа
Путек. Хулана сүтатма хөвел сүтти те, уйах сүтти те 23
кирлө мар: әна Туррән мухтавө сүтатнә, унан сүтти—

- 24 Пүтек. Ыаланна халахсем ун сүттинҗе сүрөс, сөр синҗи патшасем хайсен мухтавёпе хисепне унта илсе пырөс.
- 25 Кайтәрла унан халхисене питөрмөс, унта каҗ пулмө.
- 26, 27 Унта халахсенен мухтавёпе хисепне илсе пырөс. Ун ашне тасамарри нимен те кереймө, ирсөрлөхпе суяна параннисем те нихашө те кереймөс, Пүтекөн җөрөлөх кёнекинҗе сырнисем анҗах керөс.

- XXII. Унтан мана кристалл пек йалтартатакан таса йухам шыв, җөрөлөх шывө катартрө, вал Турапа Пу-
 2 текөн асла выранёнҗен йухса тухаҗ. Хула урамө варринҗе пыван ку йенҗе те, лөш йенҗе те җөрөлөх йываҗө үсет; вал вуникө хут симөс үстерсе, уйахсерен симөс күрет, йываҗан сулсисем—халахсене сиплөх.
- 3 Ылханли нимен те пулмө ёнтө. Турапа Пүтекөн асла выранө ун ашёнҗе пулө. Унан җурисем ана ёслесе пур-
 4 ранөс, Унан төсне курса тәрөс, Унан йаҗө вөсен самки
 5 синҗе пулө. Унта каҗ пулмө, сүтатакан йапала та, хөвел сүтти те кирлө пулмө вөсене: вөсене Патша Тура
 6 сүтатса тараҗ, вөсем өмөр өмөрөх патшара ларөс. Ун-
 тан мана каларө: ку самахсем җан, төрөс, терө. Святой пророксен Турри мөн җас пулассине Хай җурисене ка-
 7 тартма Хай ангелне йаҗө.—Ака җас пырап, сак кёне-
 кери малашнехине пөлтерекен самахсене тытса тара-
 8 кан телейлө. Епө, Иоанн, саксене куртам та, илтрём те. Илтсе, курса пөтерсен, хама саксене катартна ангела
 9 пуссапам тесе, ун ури умне үкрём. Вал мана каларө: асту, ку ёсе ан ту, епө—сана та, санан пророк тавану-
 сене те, сак кёнекери самахсене тытса таракансене
 10 те пулашса таратап: Турра пуссап, терө. Унтан мана каларө: сак кёнекери малашнехине пөлтерекен самах-
 11 сене пиҗетлесе ан хур, вахат сывах. Төрөс мар сын усал ёсне тата тутар, ирсөрри тата ытларах ирсөр-
 лентөр, төрөсси тата ытларах төрөс ёссем тутар, таси
 12 тата ытларах тасана тухтар.—Ака җас пырап, таварса

парасси Манян Хампа пёрле, пурне те ёсёсем тӑ-
 рах тавӑрса парӑп. Епё Алфа, Омега, пусламеш те, 13
 вёсё те, малтанхи те, кайранхи те. Ћёрёлӑх йывӑс- 14
 син сӑмёсне сӑмелле пуласшӑн, хулана хапхинтӑн
 кёмешкён Турӑ хушнине туса тӑракансем телейлӑ.
 Хула тулашентисем вёсем йытӑсем, тухатмӑшсем, аскӑн 15
 сынсем, сын вёлерекенсем, кёлеткесене пуссапа-
 кансем, тӑрӑ мара йуратса, ӑна туса тӑракансем.
 —Епё Исус, ёненекен ушкӑнсене саксене каласа кӑ- 16
 тартма Хам ангелӑма йатӑм. Епё Давид тӑхӑмӑ, унӑн
 йӑхӑ, ирхи сӑтӑ сӑлтӑр, тет. Сывлӑш та, сӑрашӑн 17
 хёр те: кил! теçсё; илтекен те: кил! тетӑр. Ёсесси
 килни килтӑр, илес килекен тӑрёлӑх шывне ахалех
 илтӑр, терӑ. Сак кёнекери малашнехине пёлтерекен 18
 сӑмахсене итлекене кирек кама та епё те сӑплах ка-
 ласа паратӑп: кам саксем сӑмне мён те пулин хушаӑ,
 ун сине Турӑ сак кёнекере сӑрӑн сурансене йарӑ. Сак 19
 малашнехине пёлтерекен кёнекери сӑмахсентӑн кам
 хӑшне те пулин кӑларса пӑрахӑ, Турӑ ӑна тӑрёлӑх
 кёнекипе святой хулана кӑртмӑ, сак кёнекере мён
 сӑрнисене илесрен те хӑварӑ. Сакна каласа Пёлтере- 20
 кен калаӑ: тӑнах тӑс пырӑп! амин, тет. Ёй Сӑлакан
 Исус, кил! Сӑлакан Исус Христос тивлетӑ сире пур-
 сӑра та пултӑр. Амин.

Й А Н А Ш Ъ А П Н А Т Е Л С Е М .

Стран. Строк.	Напечатано:	Слѣдуетъ читать:
5. 11 сн.	кѣмѣлнепусараймасѣ, тунне пусараймасѣ,	
9. 2 св.	тѣвар хѣй хѣватне тѣварѣн хѣватѣ пѣтсен, сѣхатсан,	
10. 13 св.	ѣс айѣпѣсѣрех	ѣс туман сѣнтѣенех
13. 1 св.	Сиртен хѣшѣ — — ѣстерме пултарѣ?	Ак тата: сиртен пѣри-пѣри тѣрѣшса пѣне пѣр тѣке пек те пулин ѣстерме пул- тарѣйѣ-и?
23. 8 св.	Вѣл урамра — — вѣ- сене: епир сирѣн- шѣн — — тийѣкен- сем йѣвѣрлѣ.	Вѣл урамра ларакан аѣсем йѣвѣрлѣ, вѣсем хѣйсѣн йул- ташѣсене каласѣѣ: епир сирѣншѣн — — тѣсѣѣ.
40. 9 св.	Ъаплах тѣн	Татах тѣн
41. 5 сн.	ѣс тумасѣрах	ѣс туман сѣнтѣенех
98. 3 св.	айѣпламалли сѣмах калаттарас-тѣ	сѣмахѣнтѣн тытас-тѣ
118. 3 св.	вѣл каланѣ: пушѣ хир- те тѣнекенѣн сасси:	унта каланѣ: пушѣ хирте:
118. 8 св.	сѣлнине курѣ, тенѣ.	сѣлнине курѣ, тесе тѣнеке- нѣн сасси илтѣнет, тенѣ.
125. 6 сн.	Ырѣ тумалла-и? пѣ- термелле-и?	Ырѣ тумалла-и, усал тумал- ла-и? Тѣна сѣлмалла-и, пѣтермелле-и?
130. 7 св.	Тѣплѣ — — ѣссе-сѣйѣ- кенсем	Йлкен тумланакансем, тѣп- лѣ пурѣнанакансем
168. 15 св.	Ъапла вѣсем — — Хѣйне — калатта- тарѣйман.	Ъапла вѣра — — сѣмахѣнтѣн тытайман.
182. 2 св.	малтанах пур, — — Турѣра, — — Хѣй Турѣ.	малтанах пулнѣ, — — Ту- рѣра пулнѣ, — — Турѣ пулнѣ.

Стр. Стр.	Напечатано:	Слѣдуетъ читать:
182. 3 св.	Турара — — малта- нах пур.	Вал ѓан малтанах Турара пулна.
186. 11 св.	Сывлап	Сил
196. 2 св.	Моисей сире сѣлти сакара	сѣлти сакара сире Моисей
234. 15 св.	тѣртѣнсе,	тайалса,
258. 15 св.	тѣрѣ-ѓун — — пулна.	тѣрѣ-ѓун, тискер кайак, шу- са сѣрен йапала, вѣсен кайак пулна.
262. 19 св.	Сывлаппа — — х- ватлаанна	Сывлаппа хаватлаанна, хы- та ѣненекен
278. 12 св.	тарката	тарак
294. 1 св.	Назорей суйийѣн	суйа вѣрентекен Назорейсен
305. 6 св.	Диоскурсем тийекен	Диоскуры йатла
323. 10 св.	тытса,	тытма,
333. 2 св.	Ху савса таракан	Хаван
342. 3 св.	вѣсен кусѣ умѣнте — — харасси сук,	вѣсем — — харама кирлине курмассѣ,
345. 2 св.	вилѣмѣпе — — Ун Ывѣлийѣн тѣрѣлѣ- хѣпе	вилнѣ тарак — — Ывѣлѣ тѣрѣ тарак
382. 2 св.	тухмалла, унсѣранпу- лас сук, — — та- ракансем палѣрмѣс.	тухмасѣр пулас сук, — — та- ракансем саван тух па- лѣрѣс.
386. 14 св.	кашкартнийѣнуйрам- уцци	мѣн кашкартни палла
418. 14 св.	халсѣрланса, наѓар- ланса татах	халсѣрланна, усѣсара тухна
423. 15 св.	есир Вал — — курма ѣмѣтленнине,	Вал мѣне ѣмѣтленсе тама тѣнсе илнине
426. 1 св.	Пѣр Салакан, ѣнен- ни пѣрех, — пѣрех	Салакан пѣрре, ѣненни те пѣрре, — — пѣрре
437. 5 св.	сѣрти	сѣр синти
474. 17 св.	вилѣм пуслѣхне, — — йарас тенѣ,	вилсе вилѣм пуслѣхийѣн шуйттанан хаватне пѣте- рестенѣ,

Стран. Строк.

Напечатано:

Слѣдуетъ читать:

475. 2 св. ёслесе — — — пеканѣх тарѣ кѣна

475. 3 св. Турран Ывѣлѣ — — — Турран сурѣ-йерѣнѣ Унѣн
пѣхса тѣраѣ; Ывѣлѣ пулса тѣраѣ;

477. 9 св. пултараѣ. Савѣнна пултараѣ: вѣл хѣй те хал-
сѣр сын, савѣнна

М ѣ ш ѣ н тесе сѣппине пур сѣрте те м ѣ н ш ѣ н тесе
вудамалла.

О Г Л А В Л Е Н И Е.

	Стр.
Матөей ғырнă таса Евангеліе	3.
Марк ғырнă таса Евангеліе	69.
Лука ғырнă таса Евангеліе	110.
Іоанн ғырнă таса Евангеліе	182.
Святой Апостолсен ёсёсем	235.
Іаков апостол ғырăвё	306.
Петр апостолăн малтанхи ғырăвё	313.
Петр апостолăн иккёмёш ғырăвё	321.
Іоанн апостолăн малтанхи ғырăвё	326.
Іоанн апостолăн иккёмёш ғырăвё	333.
Іоанн апостолăн виçсемёш ғырăвё	334.
Іуда апостол ғырăвё	335.
Павел апостол ғырăвёсем:	
Рим ғыннисем патне йани	337.
Корине ғыннисем патне малтан йани	365.
Корине ғыннисем патне иккёмёш хут йани	393.
Галатіа ғыннисем патне йани	412.
Ефес ғыннисем патне йани	422.
Филиппы ғыннисем патне йани	432.
Колоссы ғыннисем патне йани	439.
Солун ғыннисем патне малтан йани	445.
Солун ғыннисем патне иккёмёш хут йани	451.
Тимөөей патне малтан йани	454.
Тимөөей патне иккёмёш хут йани	462.
Тит патне йани	467.
Филимон патне йани	471.
Еврейсем патне йани	472.
Апокалипсис	493.
Йанăш çапнă тёлсем	526.